Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

Bu sayısal kopya; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla kullanılabilir.
Ticari ya da başka bir amaçla kullanımı yasaktır.

جه الطحطاوى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

İ.B.B
ATATÜRK KİTAPLIĞI
O
7-07
1924
Belediye Osmanlıca Kitaplar Koleksiyonu

77

İstanbul Belediyesi

İnkilâp Müzesi ve Kütüphanesi

Sayı : 36

Oda Dolap Raf

1 2 1

(الجلد السابع من ترجمهٔ طحطاوى على در المختار)

صحيفه

٠٠٢ باب اقرار المريض
٠١٣ فصل فى مسائل شتى
٠٢١ فروع
٠٢٣ كتاب الصلح
٠٣٥ فصل فى دعوى الدين
٠٤٠ فصل فى التخارج
٠٤٥ كتاب المضاربة
٠٥٣ باب المضارب يضارب
٠٥٩ فروع
٠٦٠ فصل فى متفرقات
٠٦٦ فروع
٠٦٨ كتاب الايداع
٠٨٣ فروع
٠٨٥ كتاب العارية
٠٩٧ فروع
٠٩٩ كتاب الهبة
١١٣ باب الرجوع فى الهبة
١٢١ فروع
١٢٦ فصل مسائل متفرقة
١٣٠ فروع
١٣٠ كتاب الاجارة
١٤٦ فروع
١٥٠ فروع
١٦٢ فروع
١٦٨ باب اجارة الفاسدة
١٨١ فروع

١٨٢ باب ضمان الاجير
١٩٣ باب فسخ الاجارة
٢٠٢ فروع
٢٠٣ مسائل شتى
٢٠٥ فروع
٢١٠ فروع
٢١٣ كتاب المكاتب
٢١٧ باب ما يجوز للمكاتب ان يفعله
٢٢٢ باب كتابة العبد المشترك
٢٢٤ باب موت المكاتب وعجزه وموت المولى
٢٢٩ فروع
٢٣٠ كتاب اولاء
٢٣٤ فصل فى ولاء المؤلات
٢٣٧ كتاب الاكراه
٢٤٤ فروع
٢٤٧ فروع
٢٤٨ كتاب الحجر
٢٥٤ فصل بلوغ الغلام بالاحتلام
٠٠٠ واحبال والانزال
٢٥٥ كتاب المأذون
٢٦٨ فروع
٢٦٩ كتاب الغصب
٢٨٦ فروع
٢٨٧ فصل غيب
٣٠٠ كتاب الشفعة
٣٠٦ باب طلب الشفعة
٣١١ فروع

٣١٧ باب ما تثبت هى فيه اولا تثبت
٣٢٠ باب ما يبطلها
٣٣١ كتاب القسمة
٣٤٥ فروع
٣٤٧ كتاب المزارعة
٣٥٦ كتاب المساقاة

٣٦١ كتاب الذبائح
٣٧٥ كتاب الاضحية
٣٩١ كتاب الحظر والاباحه
٤٠٤ فصل فى اللبس
٤١٢ فروع
٤١٣ فصل فى النظر والمس

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ
No.

مطبعهٔ عثمانیه صنعی ۱۲۸۷

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

T.C.

الجلد السابع من ترجمة الطحطاوى على الدر المختار

بسم الله الرحمن الرحيم

(باب اقرار المريض)

مريضك اقرارينه دائر باب دقة نصابدر كندويه خاص بعض احكامى اولمغين مصنف والاجناب على حدة كندو ايچون باب وضع بيوردیلر ومرض صحتدن صكره اولديغندن تاخيره شايان اولدى ﴿ يعنى مرض الموت وحده مر فى طلاق المريض وسيجیٔ فى الوصايا ﴾ مصنف رحمه الله تعالى بو بابده كه مريضله مرض موتله مريض مراد ايدر انك تعريفى طلاق المريضده مرور ايتديكه قائما نماز اداسنه قادر اولميانلدر وصايادده ده قريبا كلور كه مرض موت كندوده خانه سننك حوايج ضروريه لرى ايچون طشره خروج ايده مامكدر ايمدى بو مرتبه مريض اولميان كمسنه نك اقرارى حال صحتنده كه اقرار مثللودر ﴿ اقراره بدين لاجنبى نافذ من كل ماله) باثر عمر ولو بعين فكذلك الا اذا علم تملكه لها فى مرضه فيتقيد بالثلث ذكره المص فى معينه فليحفظ ﴾ مريضك وارثى اولميان اجنبى كمسه يه دين اقرارى مالنك كليسندن نافذدر كه هرنقدر دين مالك جمله سنى احاطه ايدرسه ده حضرت عمر رضى الله تعالى عنهدن روايت اولنان بو مريض بر مقدار دين اقرار ايدرسه تركه سنك جميعسندن كندونك اوزرينه لازم اولور اثر وخبرينه بناء اقرارى بر عينى اولورسه ينه بويله در الامقرلهك انى تملكى مقرك مرضى حالنده اولورسه كه ابتداء بروجه تبرع اقرار ايتمش اولوب ذاتنده ملكى اولديغنى حكايه واقرار اولمزسه ثلثله تقييد اولنور كه وصيت كبى ثلثدن معتبر اولور ﴿ واخر الارث عنه ودين الصحة)

(مطلقا)

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

مطلقا ﴾ ارث اقرار مشروحدن ومطلقا كه كرك بينه ايله وكرك اقراريله تبين ايتسون وياكرك ورثه يه وكرك سائر كمسه يه اولسون وعين ويادين اولسون صحت حالنده كه دينندن تاخير اولنور قضاء دين حوايج اصليه دن اولوب وكندوده تفريغ ذمت وميتله جنتك مابيننده كه حائل ومانعى رفع اولمغين حق ورثه نك اوزرينه تقديم اولنور ﴿ ومالزمه فى مرض بسبب معروف) ببينة او بمعاينة قاض (قدم ما اقربه فى مرض موته ولو) المقربه (وديعة) وعند الشافعى الكل سواء ﴾ بر كمسه يه مرض حالنده بينه ويا علم قاضيله معروف استقراض وياشرا مثللو برسببله بر مقدار دين لازم اولسه مرض موتنده اقرار ايتديكى دينك اوزرينه تقديم اولنور اقرار ايتديكى نسنه هرنقدر وديعه ومال مضاربه مثللو كندو ايچون ملكيتى متحقق اولميان مقوله دن اولورسه ده زيرا معاينة بينه ايله سببى ثابت اولمغله اقرارنده تهمت منتفيه صحت دينينه مساوى اولدى لكن معاينة قاضيله دينك ثبوتى علم قاضيله قضانك جوازينه مبنى اولمش اولور اوايسه مرجوحدر امام شافعى رحمه الله تعالى نزدنده اقرار مشروحلرك كليسى برابرلردر ﴿ والسبب المعروف ﴾ ماليس بتبرع ﴿ كنكاح مشاهدان بمهر المثل ﴾ اما الزيادة فباطلة وان جاز النكاح عنايه ﴾ سبب معروف شاهدلرك مشاهده ايلدكارى نكاح مثللو تبرع قبيلندن اولميان شيدر اكر اقرار ايتديكى مبلغ مهر مثل ايسه يوق مهر مثلدن زائد اولورسه نكاح هرنقدر جائز اولسه ده زياده يى اقرارى باطلدر اكر زياده يى ورثه مجيز اولمازلرسه ﴿ وبيع مشاهد واتلاف كذلك) اى مشاهد ﴾ دخى سبب معروف شاهدلر حضورنده مشاهده اولنان بيع واتلافى اقراردر ﴿ و ﴾ المريض ﴿ ليس له ان يقضى دين بعض الغرماء دون بعض ﴾ ولو كان ذلك ﴿ اعطاء مهر وايفاء اجرة ﴾ فلا يسلم لهما ﴾ مريض ايچون غرمانك بعضنك دينني ادا بعض اخرككنى عدم ادا جائز اولمدى هرنقدر اعطاى مهر وايفاى اجرة اولورسه ده غريملرك جمله سنك حقى يدنده كه ماله تعلق ايتمكين انلردن سلامت بوله مزلر بلكه غرمانك كليسى مساويلردر ﴿ (الا ﴾ فى مسئلتين ﴿ اذا قضى مااستقرض فى مرضه اونقد ثمن مااشترى فيه ﴾ لو بمثل القيمة كما فى البرهان ﴿ وقد علم ذلك ﴾ اى ثبت كل منهما ﴿ بالبرهان ﴾ لاباقراره للتهمة ﴾ الا ايكى مسئله ده كه مريضك مرض حالنده استقراض ايتديكى دينى قضا وثمن مثليله اشترا ايتديكى شيئك ثمنى تاديه سى مشروع اولور اكرمز بوران بينه ايله معلوم ومستبان اولوب تهمت محلى اولمغله مجرد اقراريله ثابت اولمزسه ايمدى بو صورتلرده غرمايه غدر اولمز مثلا برعبد اشترا ايدوب ثمنى تركه دن ايفا ايتدكده عبد تركه اولمش اولور استقراضده ينه بويله در ﴿ (بخلاف ﴾ اعطاء المهر ونحوه ﴾ مااذا لم يؤد حتى مات فان البايع اسوة للغرماء ﴾ فى الثمن ﴿ اذا لم تكن العين ﴾ المبيعة ﴿ فى يده ﴾ اى يد البايع فان كانت كان اولى ﴾ مهر واوزرنده كه اجرة اعطاسى وشول برثمن

مبیعکه ای اذا اتحدین مریض وفات ایده صورة مشروحه لرك خلافینه در که بایع
ثمننده غرمایه مساویدر اکرعین مبیعه یدنده بولنمازسه یدنده اولورسه کندوسی اکاسائر
غرمادن احق واولیدزعین بیع اولنوب ثمنندن بایعك حقی تادیه اولنور آرترسه
زیاده سی ترکه یه وضع اولنور اکسلرسه غرماتله برابر نقصانی چکیشیرلر ❊ (واذا اقر
المریض (بدین ثم اقر بدین تحاصا وصل اوفصل) للاستواء ❊ برمریض برمقداردین
اقرار بعده برمقدار دخی اقرار ایدوب دینلرده صحت ویامرض حالنده اولمقده مساوی
اولورلرسه وصل ویافصل ایتسون مقرك ذمتنده اولمقده مساوی اولدیغندن دینلر
مساوی اولولورلر (ولو اقر بدین ثم بودیعة تحاصا) برکسه مقدما برمقداردین
اقرار ایدوب مثلا فلان کسه یه بیك غروش دینم واردر دیوب بعده فلانکده بیك
غروش ودیعه سی واردر دیسه ایکیسی مساوی اولورلر ایمدی بعدالوفات بیك غروش
ترك ایتسه دائنله مودع علی السویه حصه دار اولوب بشربوز غروش اخذ ایدرلر
(وبعکسه الودیعة اولی) صورة مشروحه نك عکسنده که مقدما ودیعه یی مؤخرا
دینی اقرارده ودیعه صاحبی بیکی تماما اخذه مستحق اولور داین اندن برشی مطالبه
ایدمز ❊ (وابرأه مدیونه وهومدیون غیرجائز) ای لایجوز (ان کان اجنبیا وان)
کان (وارثافلا) یجوز (مطلقا) سواء کان المریض مدیونا اولا للتهمة ❊ دیونی
ترکه سنی مستغرق اولوب ویاوارث مجیزی اولمیان زید مریضك مدیون اجنبیسنك
ذمتنی ابراسی جائزدکلدر واکر مدیونی وارثی اولورسه مدیون اولسون
ویااولمسون مطلقا جائزدکلدر وارثه وصیت قبیلندن اولمغله تهمت محللی اولدیغندن
❊ (وحیلة صحته ان یقول لاحق لی علیه کما افاده بقوله (وقوله لم یکن لی علی هذا المطلوب
شیء) یشمل الوارث وغیره (یصح قضاء لادیانة) فترفع به مطالبة الدنیا لامطالبة
الاخرة حاوی) ❊ ابرای مشروحك صحتنك حیله سی مریضك بنم فلان کسنه نك
اوزرنده برحقم یوقدر دیمسیدر نتکم ماتنی مرحوم کندو قولیله افاده ایدرکه
مریضك بنم اشبوکسنه ده برشیئم یوقدر قولی قضاء صحیحدر دیانة دکلدر یعنی بونکله
دنیاجه مطالبه مرتفع اولور مطالبۀ اخرویه اولمز اکر واقعده ذمتنده برنسنه سی
وارایسه مطلوب وارثه وغیریسنه شامل اولور ❊ الاالمهر فلایصح علی الصحیح
بزازیه ای لظهور انه علیه غالبا ❊ الامریضه نك بنم زوجم اوزرنده برحقم یوقدر
دیمسنده قول صحیح اوزره مهردن ابرا اولمسی صحیح اولمز مهرك غالبا زوجك
اوزرنده اولمسنك ظهورینه بناء ❊ بخلاف اقرار البنت فی مرضها بان الشیء
الفلانی ملك ابی اوامی لاحق لی فیه اوانه کان عندی عاریة فانه یصح وتسمع دعوی
زوجها فیه کما بسطه فی الاشباه قائلا فاغتنم هذا التحریر فانه فی مفردات کتابی ❊ برقزك
مرض موتنده فلان شی بابامك ویاانامك ملکیدر بنم انده حقم یوقدر ویااولشی

بنم عندمده عاریه در دیمسی صورت مشروحه نك خلافنه در که اشبوابرای متضمن
اقراری صحیح اولور زوجینك اونسنه حقنده دعواسی مسموعه اولمز نتکم صاحب
اشباه بنم اشبو ذکروبیان ایتدیکم مضامینی غنیمت بیلکوز بوبنم کتابمك کندویه خاص
اولان مفرداتندندر دیه رك مسئلۀ مرسومه یی بسط وتفصیل ایلدی ❊ (وان اقر المریض
لوارثه) بمفرده اومع اجنبی بعین اودین (بطل) خلافا للشافعی ولنا حدیث لاوصیة
لوارث ولااقرار له بدین) ❊ برمریض فقط وارثینه ویااجنبیله برابر کندولرینه برعین
ویادین اقرار ایلسه اقراری باطل اولور وارث ایچون وصیت ودین اقراری یوقدر
مضمونی حدیث شریفه بناء امام شافعیچوندر اختلاف عین اقراری وارثه بوبنم
عندمده ودیعه ویاعاریه در دیو اقراریدر حدیث شریفده عین هرنقدر مذکور
دکلسه ده دینه قیاسله اودخی مشروع اولمدی ❊ (الاان یصدقه) بقیة (الورثة) ❊
الاسائر ورثه مریضك مقرله اولان وارثه اقرارنی تصدیق ایدرلرسه اقراری باطل اولمز
فلولم یکن وارث اخرو اوصی لزوجته اوهی له صحت الوصیت اماغیرهما فیرث الکل
فرضا اوردا فلایحتاج لوصیة شرنبلالیة ❊ زوجانك غیری ورثه ذوی الارحامدن
اولسه دخی ترکه نك کلیسنی فرضیتله ویاردتیله ویاعصبه اوله رق اخذ ایدر وصیتنه
اصلا محتاج اولمز ❊ وفی شرحه للوهبانیة اقر بوقف ولاوارث له فلوعلی جهة عامة صح
تصدیق السلطان اونائبه وکذالووقف خلافا لمازعمه الطرسوسی فلیحفظ ❊ شرنبلالی
وهبانیه شرحنده ذکر ایدرکه کندوایچون وارث اولمیان برمریض برشیئك وقفیتیله
اقرار ایتسه امدی اقراری کپری بناسی کبی جهت عامه یه اولورسه پادشاه ویانائبینك
تصدیقی صحیح اولور وبومثللو شیلری ذاتنده کندویه بیت المالدن یاپمق مشروع اولمغین
مجدد وقف ایدرسه حکم ینه بویله درکه تصدیق سلطانله مالك کلیسندن تنفیذ
اولنور جهت عامه اولورسه اختلاف طرسوسینك زعم ایتدیکی تصدیق سلطانه
اعتبار اولنمیوب ثلثدن تنفیذ قولیچوندر ❊ (واو) کان ذلك (اقرارا بقبض دینه)
اوغصبه اورهنه ونحوذلك (علیه) ای علی وارثه اوعبد وارثه اومکاتبه لایصح لوقوعه
لمولاه) ❊ اقرار مشروح هرنقدر مقرك وارثنك ویاوارثك عبدینك ویامکاتبینك اوزرنده که
دینی ویاوارثنك کندودن غصب ایتدیکی نسنه یی ویارهننی وبونلرمثللو فاسدا بیع اولنان
مبیعنی ومرض حالنده ایتدیکی هبه دن رجوع وقبضنی اقرار ایدرسه صحیح اولمز اقراری
مولاسیچون اولمغین شارح متنك ولو صله سنی شرطیه قلمغله جواب تقدیر ایلدی
❊ واوفعله ثم بریء ثم مات جاز کل ذلك لعدم مرض الموت اختیار ❊ مریض اقرار
مشروحی ایتدکدنصکره صحت بولوب بعده وفات ایدرسه اقرارلرك کلیسی جائز اولنور
مرض موت اولمامغین ورثه نك حقی تعلق ایتمدیکنه بناء ❊ ولومات المقرله ثم المریض
وورثة المقرله فی ورثة المریض جاز اقراره کاقراره للاجنبی وسیجیء عن الصیرفیة ❊

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مسئله‌ٔ مرسومه‌ده مقرله صکره مریض فوت اولوب مقرلهك ورثه‌سیده مریضك
ورثه‌سندن اولورسه مثلا بررجل اوغلونك اوغلونه برمقدار شی اقرار ایدوب بعده
اوغلونك اوغلو باباسنی ترك ایده‌رك وفات ایدوب صکره مقرده فقط او اوغلونی و یاری
مقرلهك والدی اولان ایکی اوغلونی ترك ایدرك فوت ایتمسی کبی وارث اولمدن
خروجنه بناءً اکا اقراری جائز اولور اجنبیه اقراری ❋ (بخلاف اقراره له) ای لوارثه
(بودیعة مستهلكة) فانه جائز) ❋ وارثه ودیعهٔ مستهلکه‌یی اقراری صورت مشروحه‌نك
خلافنده درکه بو جائزدر تمت اولمامغین ❋ وصورته ان یقول کانت عندی ودیعة
لهذا الوارث فاستهلکتها جوهرة ❋ اقرار مرسومك صورتی مریضك بنم عندمده
اشبو وارثك شو مقوله ودیعه‌سی واراید‌ی بن انی استهلاك واضاعه ایلدم دیمسیدر
❋ والحاصل ان الاقرار للوارث موقوف الا فی ثلث مذکورة فی الاشباه منها اقراه
بالامانات کلها ❋ حاصل کلام وارثه اقرار سائر وارثه‌نك اجازتلرینه موقوفدر
الاشباهده ذکر اولنان اوچ نوع اقرار اجازته محتاج دکلدر انلردندر مریضك
وارثك عندنده‌کی امانتلرك کلیسنی عین و یادین و یامال شرکت وعاریه باجمعهم
قبضلرینی اقراری ❋ ومنها النفی کلا حق لی قبل ابی اوامی وهذه الحیلة فی ابراء المریض
وارثه ❋ مواضع ثلثه‌دندر بابام وانام طرفلرنده بنم ایچون حق یوقدر یعنی اشبو حیله
مریضك وارثنی ابراسی حیله‌سیدر ❋ ومنه هذا الشیٔ افلانی ملك ابی اوامی کان
عندی عاریة وهذا حیث لاقرینة وتمامه فیها فلیحفظ فانه مهم ❋ اولی اولان منه ضمیرنك
سابقلرنده که مثللو تثنیه ایدی یعنی مریضك اشبو شیٔ فلانی بابامك وانامك ملکیدر
بنم عندمده عاریه‌در دیمسی بو عاریه اولدیغنه قرینه بولنمدیغنه نظردر لکن بونك
مواضع مشروحه‌دن اولمسی ظاهر دکلدر بلکه وارثه اقرار اولمغله عامهٔ معتبراته
مخالفدر و بو بحثك تمام وتفصیلی اشباهده‌در ❋ (اقر فیه) ای فی مرض موته (لوارثه
یؤمر فی الحال بتسلیم الی الوارث فاذا مات یرده) بزازیة برشخص مرض موتنده
وارثنه برنسنه اقرار ایدرسه درحال تسلیمله امر اولنور مرضندن افاقت بولمسیله
اقرارینك صحتنه بناءً وفات ایدرسه کندودن ماعدا وارثی اولوب تصدیقده
ایتمزسه انی رد ایدر ❋ وفی القنیة تصرفات المریض نافذة وانما تنقض بعد الموت ❋ قنیه‌ده
مسطوردرکه مریضك تصرفلری نافذدر صحتی احتماله مبنی انجق منتقض اوله‌جق
تبرعات قبیلندن اولان تصرفلری بعد الوفات منتقض اولور نکاح کبی نقض احتمالی اولمیان
منتقض اولمز ❋ (والعبرة لکونه وارثا وقت الموت لا وقت الاقرار) فلو اقر لاخیه مثلا
ثم ولد له صح الاقرار لعدم ارثه ❋ اعتبار مریض کندویه اقرار ایتدیکی کمسنه‌نك وفاتی
وقتنده وارث اولوب اقراری وقتنده اولمامسنه‌در اەدی برمریض مثلا قرنداشنه
برمقدار نسنه اقرار ایدوب بعده دنیایه برولدی کلسه اقراری صحیح اولور عدم

اریثنه بناءً ❋ (الا اذا صار وارثا) وقت الموت (بسبب جدید کالتزویج وعقد الموالات)
فیجوز کما ذکره بقوله) ❋ الا مقرله موت وقتنده تزویج وعقد موالات کبی سبب جدید
ایله وارث اولورسه حین موتده وارث اولمسنك ضرری اولمیوب مقدمکه اقراری
جائز اولور نتکم صورت مشروحه‌یی ماتن علیه الرحمه کندو قولیله ذکر و بیان ایدوب
بیوردرکه ❋ (فلو اقر لها) ای لاجنبیة (ثم تزوجها صح) برکمسنه براجنبیه عورته برمقدار
شی اقرار ایدیوب انی بعده نکاح ایلسه اقراری صحیح اولور ❋ (بخلاف اقراره لاخیه
المحجوب) بکفر او ابن (اذا زال حجبه) باسلامه او بموت الابن فلا یصح لان ارثه بسبب
قدیم له جدید مریضك کفر و یا ابنله محجوب قرنداشنه اقراری صورة مشروحه‌نك
خلافنده درجبی اسلامیله و یا اوغلونك وفاتیله زائل اولورسه پس بونده اقراری صحیح
اولمز ارثی سبب قدیمله اولوب حدیدیله اولمامغین ❋ (وبخلاف الهبة) لها فی مرضه
(والوصیة لها) ثم تزوجها فلا تصح لان الوصیة تملیك بعد الموت وهی ح وارثة
دخی اجنبیه عورته برنسنه‌یی مرض حالنده هبه وتسلیم ووصیت بعده تزوج صورة
سابقه‌نك خلافنده درکه بونده اقراری صحیح اولمز وصیت بعد الموت تملیك اولوب
عورتده موتده وارثه اولمغین ❋ (اقر فیه انه کان له علی ابنة المیتة عشرة درهم
قد استوفیتها اوله) ای المقر (ابن ینکر ذلك صح اقراره) لان المیت لیس بوارث) ❋
بررجل مرض موتنده فوت اولان قزینك ذمتنده که اون درهم حقنی اخذ واستیفا
ایتدم دیو اقرار ایلیوب مقر مرقوم اوغلو باباسنك استیفای حق ایتدیکنی انکار ایلسه
میت وارث اولمدیغندن مرقومك اقراری صحیح اولور ❋ (کما لو اقر انه فی مرض
موته بدین ثم ماتت قبله وترك) منها (وارثا) صح الاقرار (وقیل لا) قائله بدیع الدین
صیرفیه) ❋ نتکم برکمسنه مرض موتنده عورتینه برمقدار دین اقرار ایدوب بعده عورت
کندودن مقدم وفات ایدوب مقرده عورتك بعض ورثه‌سنی ترك ایدیجی اولدیغی
حالده فوت اولسه اقراری صحیح اولدیغی مثللو که عورتك ورثه‌سی بعد الاثبات زوجك
ورثه‌لرندن اقرار ایتدیکی مبلغدن حصه‌لرینی اخذ ایدرلر بعضیلر که بدیع الدین اقرار
مشروح صحیح اولمز دیدیلر ❋ ولو اقر فیه لوارثه ولاجنبی بدین لم یصح خلافا لمحمد
عمادیة ❋ مرض موتنده وارثنه واجنبی دیکر کمسنه‌یه برمقدار دین اقرار ایلسه صحیح
اولمز امام محمد ایچوندر اختلاف بو سابق الذکر شارحك اومع اجنبی بدین اوعین
قولنی تکراردر ❋ (وان اقر لاجنبی) مجهول نسبه (ثم اقر بنبوة) وصدقه وهو من اهل
التصدیق (ثبت نسبه) مستندا الوقت العلاق ❋ زید مجهول النسب عمرو اجنبیه برمقدار
شی اقرار ایدب بعده اوغلومدر دیو انك بنونه‌تنی اقرار ایدوب اودخی کندو نفسندن تعبیره
مقتدر ارباب تصدیقدن اوله‌رق کندویی تصدیق ایلسه وقت علوقکه اناسنك کندویه
حامله اولدیغی حیندن نسبی زیددن ثابت اولور ❋ (و) اذا ثبت) بطل اقراره) لما مر) ❋

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مدى عمروك زيدن نسبي ثابت اولبجق اقراری باطل اولور مار الذكر وارثه اقرار مضموننه مبنى
﴾ ولولم يثبت بان كذبه اوعرف نسبه صح الاقرار لعدم ثبوت النسب شرنبلاليه معزيا
لليانبيع) عمروك زيدى تكذيبنه ويانسبنك معرفتنه مبنى نسبي ثابت اولمزسه اقرار
ثابت اولور نسب ثابت اولمامغين ﴾ (ولو اقر لمن طلقها ثلاثا) يعنى باينا (فيه) اى
فى مرض موته (فلها الاقل من الارث والدين) ويدفع لهـا ذلك بحكم الاقرار
لابحكم الارث حتى لاتصير شريكة فى اعيان التركة شرنبلالية) بر مريض مرض
موتنده باينا اوج طلاق تطليق ايتديكى عورتنه برمقدار دين اقرار واثناى عدتده
وفات ايدرسه عورتينه حصهٔ ارثيه‌سيله دیندن قنقسى اقل ايسه انى اخذ واردر
اقرار اولنان مبلغ كندويه اقرار حكميله دفع اولنور ارث حكميله دفع اولنمامغين عورة
اعيان تركه‌ده شريك اوله‌مز ارث اولسه شريكه اولور ايدى ﴾ (وهذا اذا) كانت
فى العدة و (طلقها بسؤالها) فاذ امضت العدة جاز لعدم التهمة عزمية) اشبو حكم
مشروح عورتك عدتنده اولوب وزوجك كندويى تطليقى كندونك سؤاليله
اولديغنه نظرادر ايمدى اقرارى عدتك انقضاسندنصكره اولورسه تهمت محلى
اولمامغين اقرار صحيح اولور ﴾ (وان طلقها بلاسؤالها فلها الميراث بالغامابلغ ولايصح
الاقرار لها) لانها وارثة اذهو فار واهمله اكثر المشايخ لظهوره من كتاب الطلاق)
مريض مذبور زوجه‌سنك طلاقنى استدعا ايتميه‌رك تطليق ايدرسه زوجه ميراثنى
بالغامابلغ تماما اخذايدر زوجى فار اولمغين ايمدى عورتده وارثه اولديغندن كندويه
اقرارده صحيح اولمز اكثر مشايخ بومسئله‌نك بومقامده بيانني اهمال ايتديلر كتاب
الطلاقده ظهورينه بناء ﴾ (وان اقر لغلام مجهول) النسب فى مولده اوفى بلده هو فيها
وهمافى السن بحيث (يولد مثله لمثله انه ابنه وصدقه الغلام) لوميزا والالم يحتج لتصديقه
كما مروح (ثبت نسبه ولو) المقر (مريضاو) اذا ثبت (شارك) الغلام (الورثة)
بركسه ياشده كندو مثللو بابادن انك كبى ولدك تولدى ممكن ومتصور اولور مولدبكه
مسقط رأسى اولان وياانك كندوده اولديغى بلده‌ده نسبي معلوم اولميان غلام ايچون
كندونك اوغلو اولديغنى اقرار واعتراف ايدوب غلامده مميز اولەرق كندويى
تصديق ايدرسه مقر هرنقدر مريض اولسه‌ده نسبي كندودن ثابت اولوب غلام
ورثه‌يه مشارك اولور مشاركة تركه ثبوت نسبك ضرور ياتندن اولمغين واكر غلام مميز
اولمزسه بهيمه منزله‌سنه تنزيل اولنمغله تصديقنه محتاج اولمز نته كيم ماسبقده مرور
ايلدى لايق اولان شرحك وح كلمه‌سنك حذفيدر زيرا ذكر اولنديغى تقديرجه شرط
جوابسز قالور ﴾ فان انتفت هذه الشروط يؤاخذ المقر من حيث استحقاق المال
كما لو اقره باخوة غيره كما مر عن الينابيع كذا فى الشرنبلالية فيحرر عند الفتوى ﴾
اشبو شروط ثلثه‌دن برى منتفى اولمغله كندوسى منتفيه اولورسه مقر ماله استحاق

جهتندن مؤاخذه اولنور كه كندويه مقرله مالى اداالازم اولور غيرك اخوتنى اقرار
ايتديكى كبى نته كيم ينابيعدن نقلا ماسبقده مرور ايتديكه مقرلهك تكذيبيله ياخود
نسبنك معرفتيله نسب ثابت اولميوب اقرار صحيح اولور لكن بو سالف الذكر وان
اقر لاجنبى ثم اقر بنوته مسئله‌سنده جاريدر بزم بيانى صددنده اولديغمز مسئله‌يه
بردرلو مناسبتى يوقدر زيرا بو اقرار نسبدر اقرار مال دكلدر شارحك عباره‌سنده
ركاكت واردر شارح فلو انتفى احدهذه الشروط وقد اقرله بمال يؤاخذ به المقر ديسه
پك واضح اولور زيرا اقرارك صحتنه مانع نسبك ثبوتى اولمغله ثابت اولمجق مقربه لازم
اولور ﴾ (و) الرجل (صح اقراره) اى المريض (بالولدولو الدين) قال فى البرهان
وان عليا قال المقدسى وفيه نظر لقول الزيلعى لواقر بالجد اوابن الابن لايصح لان فيه
حمل النسب على الغير (بالشروط) الثلثة (المتقدمة) فى الابن سالف البيان ابن
مسئله‌سندن تقدم ايدن شروط ثلثه ايله بررجل مريضك ولد ووالدين اقرارى صحيح
اولدى برهانك قولنه نظرا هرنقدر عالى اولورلر ايسه‌ده مقدسى زيلعينك بررجل
بركسه‌نك كندونك جدى ويا اوغلو اوغلو اولديغنى اقرار ايدرسه صحيح اولمز بونده نسبي
غيره حمل واردر قولنه مبنى وان عليا قولنده نظر واردر ديدى جامع الفصولينده
مرسومدركه بركسه برعورتى قزمدر ديو اقرار ايلسه تركه‌سنك نصف انك ونصف
اخرى عصبه‌سنك اولور بنت اقرارى مشروع اولمغين اما اوغلومك قزيدر ديو
اقرارى جائز دكلدر ابنه تحميل نسب اولمغين ﴾ (و) صح (بالزوجة بشرط خلوها
عن زوج وعدته وخلوه) اى المقر (عن اختها) مثلا (واربع سواها) بررجلك
برعورتك زوجه‌سى اولديغنى اقرارى صحيح اولدى عورتك زوجدن وعدتندن
خلوى ومقرك اوعورتك همشيره‌سى وكندودن ماعدا درت منكوحه‌سى اولمق
مثللو كندوايله بينلرينى جمع جائز اولميان نسواندن خالى اولمسى شرطيله ﴾ (و) صح
(بالمولى من جهة العتاقة ان لم يكن ولاؤه ثابتا من جهة غيره) اى غير المقر عتق اولنان
عبدك بركسه‌نك عتاقه جهتندن مولاسى اولديغنى اقرارى صحيح اولور اكر كندونك
ولاسى غيرى طرفندن ثابت اولمزسه زيرا بونده تحميل نسب يوقدر ﴾ (و) المرأة صح
(اقرارها بالوالدين والزوج والمولى) الاصل ان اقرار الانسان على نفسه حجة على غيره
برعورتك فلانجه ذات بنم بابامدر ويا انامدر ويازوجمدر وياموﻻمدر ديو اقرارى صحيح اولور
بوخصوصده اصل وقاعده بودركه انسانك كندى نفسنه اقرارى حجتدر غير حقنده
دكلدر ﴾ قلت وماذكره من صحة الاقرار بالام كالاب هو المشهور الذى عليه
الجمهور ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه ماتن مرحومك ذكر وبيان ايتديكى
بركسه‌نه ابوتى اقرار كبى اومتنيده اقرار صحيحدر مضمونى انجق جمهور قولى
اولان قول مشهوردر مقرار اولسون وياعورة اولسون ﴾ وقد ذكر الامام العتابى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فی فرائضه ان الاقرار بالام لایصح وکذا فی ضوء السراج لان النسب للاباء لاللامهات
وفیه حمل الزوجیة علی الغیر فلا یصح انتهی حالبوکه امام عتابی فرائضنام
تالیفنده وضوء السراجده ذکر ایتدیکه بر کمسنه‌نك بر عورتی انامدر دیو اقراری
صحیح دکلدر زیرا نسب ابا ایچوندر امهسات ایچون دکلدر و بونده زوجینی غیره
حملده واردر امدی اقرار مشروح صحیح اولمز پس بوکا بعض اشکال ایراد ایتمشلرکه
ولدك امه انتسابنی بر احد انکار ایده‌مز نسب بابا ایچون دیمه‌نك معناسی نسبده
ودعوای نسبده اعتبار اب دیمکدر ومضرة نسبی غیره حملده‌در زوجیتی غیره حملده
دکلدر ﴿ ولکن الحق صحته بجامع الاصالة فکانت کالاب فلیحفظ ﴾ لکن حق
اولان اصالت جامعیله که کندویه نسبت اولنمقده اموت اقرارنك صحتیدر امدی
امده اب کبی اولور ﴿ (و) کذا صح (بالولدان شهدت) امرأة ولو (قابلة)
تعیین الولد اما النسب فبالفراش شمنی ولو معتدة جحدت ولادتها فبحجة تامة کما مر فی
باب ثبوت النسب (اوصدقها الزوج ان کان لها زوج (او کانت معتدة) منه ﴾
یعنی بویله بر عورتك بر ولدی بنمدر دیو اقراری صحیح اولدی اکر زوجیله ولادتنده
تصادف ایدوب تعیننده زوج انکار ایدرسه انده بر قابله عورة شهادة ایدرسه
قابله قیدی احترازی دکلدر بشقه عورتده شهادة ایتسه ! اولور نسبی فراشله ثابت
اولور مقرهٔ مرسومه ولادتی انکار اولنان معتده عورة اولورسه دعواسنك ثبوتی
حجة تامه که ایکی شاهدك شهادتیله اولور نته که باب ثبوت النسبده مرور ایلدی
ویاخود مقرهٔ مزبوره‌نك زوجی کندوبی تصدیق ویاکندودن معتده اولورسه
اقراری صحیح اولور ﴿ (و) صح (مطلقا ان لم تکن کذلك) ای مزوجة ولا
معتدة (اوکانت) مزوجة (وادعت انه فی غیره) فصار کما لو ادعاه منها لم یصدق
فی حقها الا بتصدیقها مرقومه‌نك اقراری مطلقا که شهادة وتصدیق زوج
اولسون ویا اولمسون صحیح اولور اکر مزوجه ومعتده اولمازسه زیرا بونده ولدی
کندی نفسنه الزام وار غیره تحمیل نسب مثللو بر شی یوقدر بوایسه کندویه نافذدر
ویاخود عورت ارده اولوب ولدك زوج اخردن اولدیغنی ادعا ایدرسه ینه اقراری
صحیح اولور نته که زوج ولدی اشبو زوجه مندر دیو دعوا ایتدکده زوجه‌سی
حقنده تصدیق اولنمیوب انجق زوجه‌نکده کندونکده تصدیقیله اولدیغی کبی
اولور ﴿ قلت بقی لولم یعرف لها زوج غیره لم اره فیحرر ﴾ شارح رحمه الله تعالی
دیرکه مسئلهٔ مشروحه‌ده مقرهٔ مشروحه‌نك زوج مرقومدن غیری زوجی اولمامسی
صورتی باقیه قالدی اکا متعلق کلامی ینه کوره‌مدم یعنی ولد زوج اخردندر دیو
عورة ادعا ایدوب زوج معلوم اولمسه ظاهر اولان نسبك کندودن ثبوتیدر معلوم
کمسنه‌یه تحمیل نسب اولنامغین ولد کندویه وارث اولور زوج اخری معلوم

اولمدیغنك نهایتی ولدك زنادن اولمسیدر حالبوکه اودخی ثابتدکلدر زنادن اولدیغی
تقدیرجه ینه عورته وارث اولور ولد زنانك ولعانك فقط آنالرندن میراث اخذلری
مشروع اولمغین پس توقف محلی اولمز ﴿ (ولابد فی تصدیق هؤلاء الافی الولد
اذا کان لایعبر عنه نفسه) لما مر انه ح کالمتاع ﴾ اشبو سالف الذکر اقرارلرده مثلا فلان
بنم بابامدر دیو اقرارده انکده ابوتنی اقرار ایدوب واقعا ینه بونك باباسیم وکندو
بنم اوغلومدر دیو تصدیقلرندن لازمدر کندولری باشلرینه مستقل هر بررلری برادم
اولمغله غیرك اقراری کندولرینه لازم اولمز الاولد کندو نفسندن تعبیره قادر اولمزسه
انده تصدیقنه حاجت مس ایتمز زیرا ماسبقده مرور ایتدیکه بو تقدیرجه متاع کبی
یدنده بولندیغی کمسنه‌نك اولور ﴿ (ولوکان المقرله عبد الغیر اشترط تصدیق مولاه
لان الحق له ﴾ مقوله غیری کمسنه‌نك عبدی اولورسه سیدك مقرك کلامنی تصدیقندن
لازمدر اصل حق کندونك اولمغین مثلا اشبو عبد بنم اوغلوم ویابابام ویا زوجم
ویابو جاریه بنم زوجم دیو اقرارده مولانك تصدیقندن لازمدر ﴿ (وصح التصدیق)
فی المقرله (بعد موت المقر) لبقاء النسب والعدة بعد الموت ﴾ نسبی ویازوجینی اقرار
ایدن شخصك وفاتندنصکره مقرلهك تصدیقی صحیح اولور بعد الموت نسب وعدة
باقی اولمغین والعدة قولنده منفهم اولان بومقامده زوجیتندن مراد زوجك وفاتیدر
امدی زوج مقر متوفانك اقراری صحیح اولیجق زوجه کندودن مهر ومیراث الور
﴿ (الاتصدیق الزوج بعدموتها) مقرة لانقطاع النکاح بموته ولهذا لیس له غسلها
بخلاف عکسه ﴾ الاعورة زوجینی مقره اوله‌رق فوت اولوب بعده زوج تصدیق
ایدرسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده تصدیقی صحیح اولمز زوجه‌نك وفاتیله
نکاح بعلایقه منقطع اولدیغیچونکه زوجه‌نك همشیره‌سنی وکندودن ماعدا درت
عورتی تزوج جائز اولور حتی زوجه کندوبی غسل مشروع اولمز عکسی بونك
خلافنه‌درکه زوجه‌نك وفاتنده غسال بولنمیجق زوجه‌یه کندوبی غسل جائزدر
بونده عدة اولمغله نکاح علایقیله منقطع اولمامغین صواب اولان بموته ضمیرنك
تاینیدر قلم ناسخدن سهو اولمق کرك امامین بونده‌در تصدیقی تجویز ایدرلر
﴿ (ولواقر) رجل (علی غیره) لم یقل من غیر ولاد کما فی الدرر لفساده بالجد الابن
کما قال (کالاخ والعم والجد وابن الابن لایصح) الاقرار (فی حق غیره) الاببرهان ﴾
بر رجل بر اخر شخصه بو بنم قرنداشم ویاعمم وجدم واوغلومك اوغلودیمك مثللو کندودن
غیره تحمیل نسب اولور بر نسب اقرار ایلسه غیر حقنده اشبو اقراری صحیح اولمز
الااقرار مشروحه اقامهٔ بینه اولنورسه صحیح اولور ماتن مرحومك منلا خسرو کبی
من غیر ولاد دیمدیکی اکا جدایله وابن الابنله سؤال وارد اولدیغنه مبنیدر لکن منلا
خسروك ولاددن مرادی ولاد قریب ایله ابندر دیو جواب ممکندر ﴾ ومنه اقرار

اثنين كما مر فى باب ثبوت النسب فليحفظ ❊ برهان قيلندندر مقر عليهك ورثه لرندن
ايكى وارثنى اقرار ايدرلرسه امدى حكم كندولرينك غيريلرينه ده تجاوز ايدر امابرى
اقرار ايدرلرسه كندويه خاص اولور مقرلهك ورثه لرينك اقرارلرى برفائده و يرمز نهايتى
كندونك تصديق كبى اولورته كه باب ثبوت النسبده مرور ايلدى ❊ وكذا لو صدقه
المقر عليه او الورثة وهم من اهل التصديق ❊ ينه بويله ارباب تصديقدن اولان مقر عليهكه
نسب اوزرينه حمل اولنان كسنه و ياورثه مقرى تصديق ايدرسه اقرارى صحيح اولور
ارباب تصديق عاقل بالغ نصاب شهادتى اتمام ايدن كسه لردر ❊ (ويصح فى حق
نفسه حتى يلزمه) اى المقر (الاحكام من النفقة والحضانة والارث اذا تصادقا عليه)
اى على ذلك الاقرار لان اقرار هما حجة عليهما ❊ مقر ايله مقر عليه اقرار مشروح اوزره
تصادق ايدرلرسه مقرك كندونفسى حقنده اقرارى صحيح اولور كه مقره احكام اقرار
لازم اولوب مقرله مقرك ذى رحم محرمندن اولورسه نفقه سى وحضانه سيكه مقرلها
كندودن فساد خوفى اولان بنت بالغه اولورسه مقره ضمى و بر برينه وارث اولملرى لازم
اولور مقرله ارباب تصديقدن اولمق لازم اولمغين محضونك صغير اولمديغندن حضانه
بنت بالغك ضميله تفسير اولندى تصادقلرى صورتنده اقرار مقرك حقنده صحتى
اقرارلرينك كندولرى عليهلرينه حجة اولديغنه مبنيدر ❊ (فان لم يكن له) اى لهذا
المقر (وارث غيره مطلقا) لا قريبا كذوى الارحام ولا بعيد كمولى الموالات عينه وغيره)
اى لورثة) والا لا لان نسبه لم يثبت فلا يزاحم الوارث المعروف) ❊ امدى مقرمرسومك
مقرلهك غيرى مطلقا كه ذوى الارحام كبى قريب ومولاى موالات كبى بعيد وارثى اولمزسه
مقرله كندويه وارث اولور لكن كندويه وصيت كبى اولمغله انجق كندوسى وارث
اولور اصول وفروعنه ارث انتقال ايتمز واكر مقر مقرلهك غيرى وارثى اولورسه
نسبى ثابت اولمامغين معروف وارثه مزاحم اولمديغندن وارث اولمز ❊ والمراد غير الزوجين
لان وجودهما غير مانع قاله ابن الكمال ❊ مقرلهك ارثينه مانع اولان وارثدن
مراد زوجانك غيرى اولان وارثدر انلرك وجودلرى مقرلهك ارثينه مانع اولمامغين
زيرا نسبى ثابت اولمديغندن من وجه وصيت ومن وجه ارث كبى اولدى ❊ ثم للمقر ان
يرجع عن اقراره لانه وصية من وجه زيلعى اى وان صدقه المقرله كما فى البدايع
لكن نقل المص عن شروح السراجية ان بالتصديق يثبت النسب فلا ينفع الرجوع
فليحرر عند الفتوى ❊ بوندنصكره اقرار مشروح وصيت من وجه اولمغله مقره
اقرارندن رجوع مشروع اولدى مقرله هرنقدر كندويى تصديق ايدرسه ده نته كم
بدايعده مذكوردر لكن مصنفك سراجيه شرحلرندن نقل ايتديكى اكر اقراره مقر
لهك تصديقيله اولورسه نسب ثابت اولور امدى رجوعك برنفعى اولمز پس حين فتواده
تحرير مادهدن لازمدر كه اقرار بالنسبده غيره تحميل نسب اولميوب تصديق بولنورسه

بونده رجوع صحيح اولمزيوق اخوة عميت كبى غيره تحميل نسب اولورسه هرنه قدر
تصديق مقرله بولنسه دخى ينه رجوع مشروعدر ❊ (ومن مات ابوه فاقر باخ شاركه
فى الارث) فيستحق نصف المقر (ولم يثبت) لما تقرر ان اقراره مقبول فى حق نفسه فقط) ❊
بركسنه نك باباسى وفات ايدوب بررجله قرنداشمدر ديو اقرار ايلسه ارثده اكا مشارك
اولور كه مقرله مقرك نصيبينك نصفنه مستحق اولور لكن نسبى ثابت اولمز اقرارى
انجق كندو حقنده مقبول اولور ديو تقرير اولنان مفاده بناء ❊ قلت بقى لو اقر الاخ
بانى هل يصح قال الشافعية لالان ما ادى وجوده الى نفيه انتفى من اجله ولم اره
لائمتنا صريحا وظاهر كلامهم نعم فليراجع ❊ شارح رحمه الله تعالى ديركه برمسئله باقى
قالديكه متوفانك قرنداشى برولدى بونم متوفا قرنداشمك اوغلودر ديو اقرار ايلسه
صحيح اولورمى علماء شافعيه اولماززيرا برشيكه اقرارك وجودينك صحتى انك نفيينه كه
عدم صحته مؤدى اوله انك اصليكه وجودينك صحتى منتفى اولور ديديلر عند الشافعيه
مقرك وارث اولمسى شرط اولمغين بزم امامليمزدن بوكا دائر صريح كلام كورهمدم
لكن كلاملرينك ظاهرندن منفهم اولان اقرار مشروحك صحتيدر زيرا مقتضاى
كلاملرى اقرار ايدنلر نصاب شهادة اولورلرسه نسب ثابت اولور هرنه قدر ورثه دن
اولورلرسه ده نصاب اولمزلرسه كندونفسلرى حقنده اقرارلرى معمول به اولور هرنه قدر
نسب ثابت اولمزسه ده ❊ (وان ترك) شخص (ابنين وله على اخر مائة فاقر احدهما بقبض
ابيه خمسين منها فلا شىء للمقر) لان اقراره ينصرف الى نصيبه (وللاخر خمسون)
بعد حلفه لانه لا يعلم ان اباه قبض شطر المائة قاله الاكمل ❊ بركسه ايكى اوغلونى
ترك ايدوب كندونك برشخص اوزرنده يوز غروش اولمغله اوغلونك برى باباسنك
انك اللیسنى اخذ ايتديكنى اقرار ايلسه اقرارى كندونك نصيبنه منصرف اولمغله
مديونك كندوسى برنسنه مطالبه ايدهمز ديكر اوغلو باباسنك اندن اللى غروش
اخذ ايتديكنه علمى يتمديكنه يمين ايتدكدنصكره اللیسى الور يمينى قرنداشنك اقرارينه
مبنى ايدر امدى نكول ايدرسه مقر كنديه اللیده مشارك اولور ❊ قلت وكذا الحكم
لو اقر ان اباه قبض كل الدين لكنه هنا يحلف لحق الغريم ذيلعى ❊ شارح رحمه الله
تعالى ديركه حكم ينه بويله در ابن مقر باباسنك دينك كليسنى قبض ايتديكنى اقرار
ايدرسه لكن بوصورتده حالف غريم ايچون حلف ايتمش اولور پس نكول ايدرسه
مديون دينك كليسندن خلاص اولور بوقيسه حصه سنى تاديه ايدر استغفر الله العظيم
والله تعالى اعلم

❊ (فصل فى مسائل شتى) ❊

مسائل متفرقه حاوى فصلدر ❊ (اقرت الحرة المكلفة بدين) لاخر (فكذبها

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

زوجها صح) اقرارها (فى حقه ايضا) عند ابى ح ❊ عاقله وبالغه اولان كشى قزى
برعورة بركسه‌يه برمقداردين اقرار ايتدكده زوجى كندوبى تكذيب ايلسه اقرارى
كندو حقنده صحيح اولديغى كبى امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده زوجى حقنده
دخى صحيح اولور ❊ (فتحبس) المقرة (وتلازم) وان تضرالزوج ❊ ايمدى مقرهٔ
مرسومه حبس وملازمت اولنور هرنقدر زوجى متضرر اولورسه‌ده ❊ وهذا احدى
المسائل الست الخارجة من قاعدة الاقرار حجة قاصرة على المقر ولايتعدى الى غيره
وهى فى الاشباه ❊ اشبو مسئلهٔ مشروحه اشباهده ذكر اولنان اقرار حجة قاصره‌در
مقرك غيرينه مضرتى تجاوز ايتمز قاعده‌سندن خروج ايدن التى مسئله‌دندر ايكنجيسى
برباب منزلنى ايجار ايدن زيد عمروه برمقداردين اقرار ايتسه كه انجق انك اداسى منزل
مرقومك ثمنندن ممكن اولسه ايمدى عمرو ايچون حقنى تحصيل ايچون انى بيع
مشروعدر هرنقدر مستأجرى بكر متضرر اولورسه‌ده اوچنجيسى برشخصك
تحت نكاحنده كه مجهولة النسب برعورة كندوسى زوجينك باباسنك قزى اولديغنى
اقرار باباسيده كندوبى تصديق ايلسه نكاحلرى منفسخ اولور زوجينك قز قرنداشى
اولمغين دردنجيسى بركسه بيع ايتديكى جاريه‌سنك ولدنى بندندر ديو دعوى واقرار
ايدوب وكندونكده برقرنداشى اولسه ولدك نسبى كندودن ثابت اولمغله قرنداشى
ميراثندن محروم اولور اقرارى غيره تعدى ايتمش اولمغين بشنجيسى برعبد مكاتب
قرنداشنك حال حياتنده برحره عورتك ولدنى بندندر ديو اقرار ايلسه اقرارى صح
وميراثى ولدينك اولوب قرنداشنك اولمز التنجيسى بركسه برنسنه‌يى بيع ايدوب بعده تلجئةً بيع
ايتمشدم ديو اقرار مشتريده تصديق ايلسه كندو بايعنه عيبله اول مبيعى رد ايدر
❊ وينبغى ان يخرج ايضا من كان فى اجارة غيره فاقر لاخر بدين فانه له حبسه وان
تضرر المستاجر وهى واقعة الفتوى ولم نرها صريحة ❊ لايق وسزاوار اولان بودر كه
قاعدهٔ مشروحدن مسائل مذكور مثللو غيرك اجاره‌سنده اولان بركسه براخر كسه‌يه
برمقداردين اقرار ايتسه انكچون كندوبى حبس واردر هرنقدر مستاجرى متضرر
اولورسه‌ده مسئله‌سنده اخراجدر شارح عليه الرحمه اشبو فتوى بزلره واقع اولدى
لكن صريحا مسئله‌سنى كوره‌مدم دير ❊ (وعند هما لا) لاتصديق فى حق الزوج
فلا يحبس ولا تلازم درر ❊ امامين همامين نزدلرنده عورة زوج حقنده اقرارنده
تصديق اولنمامغله حبس وملازمت اولنمز زوجك معاشرة حقنى ابطاله مؤدى اولمغين
نهايتى قاضى كندويه اداسيله امر ايدوب دين ايچون بيعى جائز اولان اشياسنى بيع
ايدر ❊ قلت وينبغى ان يعول على قولهما افتاء و قضاء لان الغالب ان الاب يعلمها
الاقرار له اولبعض اقار بها ليتوصل بذلك الى منعها بالحبس عنده عن زوجها كما وقفت
عليه مرارا حين ابتليت بالقضاء كذا ذكره المصنف ❊ شارح عليه الرحمه بيوررلركه

مسئلهٔ مشروحه‌ده افتاء وقضاء لايق اولان امامين عليهما الرحمة قوللرينه اعتماد
ايتمكدر زيرا غالبا بابا قزينه كندوسى وياسائر بعض اقاربيچون برمقدار شى اقرار
ايتمكى تعليم وتعريف ايدر كه حتى او وسيله ايله كندو خانه‌سنده حبسيله زوجندن
منعنه توصل ايده نتكيم قضاء ايله ابتلامز وقتنده بومثللو حيله‌لره كرارا مرارا واقف
ومطلع اولدق مصنف مرحومده بوبلجه ذكر وبيان ايلدى لكن شارحك بوكلامنده
نظروار زيرا ذكر ايتديكى علته بابايه خاصدر مدعا ايسه عامدر اقرارك اجنبيه وحبسك
قاضى نزدنده اولديغنه كوره جارى اولمز بوكا نظرا معتمد عليه امام اعظم رحمه الله
تعالى قولى اولور ❊ مجهولة النسب اقرت بالرق لانسان) وصدقها المقرله (ولها زوج
واولاد منه) اى الزوج (وكذبها) زوجها (صح فى حقها خاصة) فولد علق
بعد الاقرار رقيق خلافا لمحمد ❊ مجهولة النسب برعورة كندودن اولادى اولان
زوجك تحت نكاحنده ايكن برانسانك جاريه‌سى اولديغنى اقرار اودخى كندوبى
تصديق زوجى كندوبى تكذيب ايلسه كندوسى حقنده اقرارى صحيح اولور كه
اقرارندن صكره رحمنه دوشن ولد رقيق اولور رقيتيله حكم اولنمغله ولديده رق
اولدى امام محمد رحمه الله تعالى ايچوندر اختلاف زوجك انى تزوجى اولادينك
حريتى شرطيله اولمغين زوجك اشبو حقنى ابطالده قولنده تصديق اولنمامغين
❊ (لا) فى (حقه) يرد عليه انتقاص طلاقها كما حققه فى الشرنبلالية (وحق الاولاد) ❊
زوجى واولادى حقلرنده مزبوره‌نك اقرارى صحيح اولمز لكن طلاقنك انتقاصيكه
ايكى اولمسيله زوجى حقنده اقرارى صحيح اولمز كلامنه سؤال وارد اولور كه اوچ ايكن
ايكى اولمش اولور جاريه اولديغنه مبنى حتى عدتيدخى ايكى حيض اولمش اولور
نته كه شرنبلاليه‌ده تحقيق ايلدى ❊ (وفرع على حقه بقوله (فلا يبطل النكاح)
وعلى حق الاولاد بقوله (واولاد حصلت قبل الاقرار ومافى بطنها وقته احرار)
لحصولهم قبل اقرارها بالرق ❊ مصنف عليه الرحمه لا فى حقه قولنه نكاح باطل اولمز
قوليله وحق الاولاد قولنه اقراردن مقدم حاصل اولان اولاد وحين اقرارده
قارننده بولنان حرلردر مضمونيله مسئله تفريع ايتديردى اولاد مرسومه‌لرك حريتى
رقيتله اقرارندن مقدم حصوللرينه مبنيدر ❊ (مجهول النسب حر عبده ثم اقر بالرق
لانسان وصدقه) المقرله (صح) اقراره (فى حقه) فقط (دون ابطال العتق) ❊
مجهول النب برذات كندو عبدنى عتق ايدوب بعده بركسه‌نك عبدى اولديغنى اقرار
مقرلهده كندوبى تصديق ايلسه فقط كندو حقنده اقرارى صحيح اولوب انك عبدى
اولور كندونك عتق ايتديكى عبدك عتقنى ابطال حقنده صحيح اولمز ❊ (فان مات
العتيق يرث وارثه ان كان) له وارث يستغرق التركة (والا فيرث) الكل او الباقى كما فى
شرنبلاليه (المقوله) ❊ امدى مار الذكر عتق اولنان عبد وفات ايدرسه تركه‌نك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كلينه مستحق وارثى بولنورسه كندويه وارث اولور يوق اصلا وارثى اولميوب
وياكليسنى اخذ ايدر وارثى اولمزسه احد زوجين كبى پس ميراثك كليسنى ويا باقيسنى
مقرله آلور (فان مات المقرثم العتيق فارثه لعصبة المقر) اولامقر ثانيا عتيق وفات ايدرسه
عتيقك ميراثى مقرك عصبه سيچوندر كندوسى وفات ايتمكله والا انلره انتقال ايتمكين
﴿ولوجنى هذا العتيق سعى فى جناية لانه لاعاقلة له عتيق﴾ مذكور برجنايت ايده جك
اولورسه جنايتيچون كندوسى سعى ايدر عاقله سى اولمامغين زيرا كندوبى عتق ايدن
رق اولدى ﴿ولوجنى عليه يجب ارش العبد وهو كالمملوك فى الشهادة لان حرية بالظاهر
وهو يصلح للدفع لاللاستحقاق﴾ سالف الذكر عتيقك اوزرينه جنايت وقوعبولسه
كه كندوبى بركسه قتل ايلسه قاتله عبد ارش واجب اولور وشهادت حقنده كندوسى
مملوك كبيدر كندونك حريتى معتقينك اعتاقى وقتنده ظاهر حريتنه نظر اولديغنه
بناء ظاهر حالده دفعه صالح اولور استحقاقه اولمز ﴿(قال) ورجل لاخر (لى عليك الف
فقال) فى جوابه ﴿الصدق او الحق او اليقين اونكر) كقوله حقا ونحوه (اوكرر
لفظ الحق او الصدق) كقوله الحق الحق اوحقا حقا (ونحوه اوقرن بها البر) كقوله
البرحق اوالحق براخ (فاقرار)﴾ زيد عمره بنم سنك اوزركده بيك غروشم واردر ديدكده اوده
جوابنده ادعيت تقريريله نصبله الحق ويا الصدق ويا اليقين ويا مثلا مدعاك مثللو مبتداى
محذوف تقديريله رفعله ويانكره اوله رق حقا ويا تكرار ايله منكر او يا معرفا الحق الحق
ويا حقا حقا امثالى كلام تكلم ايليوب ويا الفاظ مشروحه‌دن البرحق ويا الحق برقولى
كبى برلفظى مقارن قيلسه امدى جواب مذكورى مبلغ مرسومى اقرار اولور بومقامده
براحسان معناسنه‌در ﴿(ولو قال الحق حق او الصدق صدق او اليقين يقين)
لايكون اقرارا لانه كلام تام بخلاف مامر لانه لايصلح الا بتداء فجعل جوابا وكانه قال
ادعيت الحق الخ﴾ جوابده الحق حق ويا الصدق صدق ويا اليقين يقين ديرسه بو
اقرار اولماز كلام تام اولمغين مار الذكر جوابده الصدق الخ قولى بونك خلافنه‌دركه
زيرا او ابتداى كلام اولمغه صالح اولمامغين جواب قيلندن كويا سن حق دعوى ايتدك
ديمش اولدى ﴿(قال لامته ياسارقة يازانية يامجنونة يا ابقة اوقال هذه السارقة فعلت
كذا وباعها فوجد بها واحد منها) اى من هذه العيوب (لاترد به) لانه نداء اوشتمة
لااخبار﴾ بركسه كندو جاريه‌سنه بروجه شتم ياسارقه يازانيه يامجنونه يا ابقه ديوب
ويا اشبو سارقه شومثللو ايش ايشلدى ديوب بعده كندوبى بيع ايلسه امدى انده عيوب
مشروحه‌لردن برى بولنسه انكله اوجاريه رد اولنمز بايعك كندويه ياسارقه قولى اخر
كنك ماعدا نداى اخيره‌ده شتم اولوب عيبنى اخبار واقرار اولمامغين ﴿(بخلاف
هذه سارقة اوهذه ابقة اوهذه زانية اوهذه مجنونة) حيث ترد باحد هالانه اخبار وهو
لتحقيق الوصف﴾ اشبو جاريه سارقه ويا ابقه ويا زانيه ويا مجنونه در قولى صورة

مشروحه‌نك خلافنه‌دركه اوصاف مذكوره‌لرى اخبار مرسومه‌لر ايله بيليان كمسنه
جاريهٔ مشروحه‌يى اشترا ايدرسه انلرك بريله انى رد ايدر قول مرقوم تحقيق وصف
ايچون اولان اخبار اولمغين ﴿(وبخلاف يا طالق اوهذه المطلقة فعلت كذا) حيث
تطلق امرأته لتمكنه من اثباته شرعا فجعل ايجابا ليكون صادقا بخلاف الاول
درر﴾ دخى زوجك عورتنه ياطالق ويا اشبو مطلقه شومقوله فعل ايتدى ديسه بنه
صورة مرسومه‌نك خلافنه‌دركه عورتى بوش اولور شرعا زوج اثباتنه مقتدر اولمغله
قولنده صادق اولسون ديو قولى ايجاب قيلندى اما مقدمكه جاريه صورتى بونك
خلافنه‌دركه سيد جاريه‌ده اوصاف مشروحه‌لرى اثباته قادر دكلدر ﴿(اقرار
السكران بطريق محظور) اى ممنوع محرم (صحيح) فى كل حق فلواقر بقود اقيم
عليه الحد فى سكره وفى السرقة يضمن المسروق كما مبسطه سعدى افندى فى باب حد
الشرب﴾ سكرانك محظور وممنوع اولان طريقى اقرارى هر برحقده صحيح ومشروعدر
سكرانه شرعا تكليف وخطاب توجه ايتديكندن الله جليل ﴿لاتقربوا الصلوة وانتم
سكارى﴾ قوليله كندولرينه خطاب وسكرلرى حالنده نمازدن نهى بيوردى امدى
برسكران بغير حق بركسه قتل ايتدم ديو اقرار ايدرسه سكرى حالنده اوزرينه حد
اقامه واجرا اولنور صحوى حالنده انتظارده برفائده‌يى مفيد اولمامغين سرقه اقرارنده
مسروقى ضامن اولور نته‌كه باب حد الشربده سعدى افندى بيان ايلدى
﴿(الافى) مايقبل الرجوع كالردة (وحد الزنا وشرب الخمر وان) سكر (بطريق مباح
كشربه مكرها (لا) يعتبر بل هو كالاغماء الافى سقوط القضاء وتمامه فى احكامات الاشباه)
الاسكرانك ردة وحد زنا وشرب خمر مثللو كندودن رجوعى قبول ايدر شيلرده
اقرارى صحيح اولمز مثلا سكرى حالنده شرب خمر ايتديكنى بركمسنه اقرار ايلسه اقرارى
صحيح اولمز حد اجرا اولنمز مكرها شربى سكرى مباح طريقيله اولورسه اقرارينه اعتبار
اولنمز بلكه سكرى اغما كبى اولور الا بركون وبر كيجه‌دن زياده‌ده نمازك قضاسنك
سقوطنده سكر اغما كبى دكلدر اغماده قضا ساقط اولور سكرده اولمز بو بحثك تمام وتفصيلى
اشباهك احكاماتنده‌در ﴿(المقر له اذا كذب المقر بطل اقراره) لما تقرر انه يرتد بالرد
(الافى) ست على ماهنا تبعا للاشباه (الاقرار بالحرية والنسب وولاء العتاقة والوقف)
مقرله مقرى تكذيب ايدرسه مقرك اقرارى باطل اولور رد ايله مرتد اولور ديو تقرير اولنان
مضمونه بناء اشباهه تبعيتله متنده ذكر اولنديغى اوزره التى محلده اقرار باطل اولمز حريتله
اقرارده كه بركمسنه بنده كه عبدينه اشبو عبد حردر ديو اقرار ايتدكده حريتى ثابته
اولور عبد هرنقدر كندوبى تكذيب ايدرسه اقرارى باطل اولمز ونسبده كه باب دعوى
النسبده تقدم ايتديكى اوزره برار ايله عورة برولدك كندولريك اولديغنى ادعا اودخى
كندو نفسندن تعبيره مقتدر صغير اولديغى حالده كندولرينى تصديق واقرار ايليوب

بعده رجوع ورد ایده جك اولسه اقراری باطل اولمز وولاء عتاقه یی ووقفی بر رجل
برکسنه ایچون اقرار اودخی رد ایتدکدنصکره تصدیق ایلسه تصدیقی صحیح اولور
ردیله مرتد اولمز ❊ فی الاسعاف لوقف علی رجل فقبله ثم رده لم یرتد وان رده قبل
القبول ارتد ❊ اسعافده مسطوردرکه برشخص برکسنه یه برنسنه وقف ایتدکده
قبول ایدوب بعده رد ایده جك اولسه مرتد اولمز قبل القبول رد ایدرسه مرتد اولور
عندالبعض اولماز ❊ (والطلاق والرق) فکلها لا ترتد ویزاد المیراث بزازیه والنکاح
کما فی متفرقات قضا البحر وتمامه ثمه ❊ دخی طلاق ورق ومیراث ونکاحك کلیسی
مقرلهك ردیله مرتد اولمز امدی وارثك مورثدن ارثی ردینه عمل اولنمز واحد زوجین
زوجیتی اقراری بعده تصدیق ایلسه صحیح اولور تتمه قضاء بحرك متفرقاتنده مذکوردر
وتمامی انده در ❊ واستثنی مسئلتین فی الابراء وهما ابراء الکفیل لا یرتد وابراء المدیون
بعد قوله ابرئنی فابرأه لا یرتد فالمستثنی عشرة فلیحفظ بحر صاحبی ❊ ابرادن فقهانك الابراء
یرتد بالرد قولندن ایکی مسئله یی استثنا ایلدیکه انلردن بری کفیل حق صاحبنك
کفیل اولدیغی مبلغدن ویانقدن ابرا سیدر بو اسقاط قبیلندن اولمغله مسقطله تمام
اولور امدی بعد الابرا طالب کفیلی موجب کفالتیله مطالبه ایده مز بریده مدیونك
داینه ابرئنی قولندنصکره کندوبی ابرا ایلسه ردیله مرتد اولمز بنی ابرا ایله قولی
قبول مقامنه قائم اولمغله امدی رد ایله مرتد اولمیان مسائل اون اولور ❊ وفی وکالة
الوهبانیة ومتی صدقه فیها ثم رده لا یرتد بالرد ❊ وهبانیه نکده وکالتنده مذکوردرکه
نچانکه برمقرله کندو ایچون اقرار اولنان عین یا دین وابرا ووکالت ووقف اقرارنده
مقری تصدیق ایدوب صکره رد ایده جك اولسه ردیله مرتد اولمز فیها ضمیرنك مرجعی
وکالتدر امدی اوایسه عقد غیر لازم اولمغله نیجه رد ایله مرتد اولمز شویله تصویر اولنورکه
بر رجل برشیء معینی شرایه برکسنه یی وکیل ایدوب اودخی وکالتی بعد القبول اوشیء
ثمن مثلیله اشترا ایتدکدنصکره وکالتنك ردنی دعوا ایلسه دعواسی مقبوله اولمز ❊ وهل
یشترط لصحة الرد مجلس الابراء خلاف ❊ ابرای ردك صحتنه مجلس ابرا شرط اولمسنده
میان فقهاده اختلاف واقع اولدی بعضیلر شرط وبعضیلر دکلدر دیدیلر ❊ والضابط
ان ما فیه تملیك مال من وجه یقبل الرد والا فلا کابطال شفعة وطلاق وعتاق
لا یقبل الرد وهذا ضابط جید فلیحفظ ❊ اشبو رد ایله مرتد اولوب اولمیان ابراده
ضابط وقاعده بودرکه شول ابرا که کندوده من وجه تملیك مال اولو ردی قبول
ایدر ابطال شفعه وطلاق وعتاق کبی کندوده نوعا ما تملیك مال اولمیان شیلر ردی
قبول ایتمز اما مدیونك ذمتنده که دین داینك کندویه تصدق وهبه وابراسی اسقاطات
بوعدن اولمغله بلا قبول بومثللو شیلر تمام اولور واشبو قاعدهء حفظ وضبط ایت کوزل
شیدر ❊ (صالح احد الورثة وابرأه ابراء عاما) اوقال لم یبق حق من ترکة ابی عندالوصی

اوقبضت الجمیع ونحو ذلك (ثم ظهر فی) یدوصیه من الترکة شیء لم یکن وقت الصلح
وتحققه (تسمع دعوی حصته منه علی الاصح) صلح البزازیة ❊ بر وارث برکسنه ایله
مثلا باباسنك اناسك اوزرنده اولان ترکه سنك جمیعنی قبض ایتدم دیو اقرار ومصالحه
اولوب بعده برآخر رجلدن برمقدار دین دعوا ایلسه ویاخود بابامك ترکه سنی جمیعا
قبض ایتدم وصینك عندنده ترکه دن برحقم قالمیوب کندونك ذمتنی ابرای عامله ابرا
ایتدم امثالی کلامندنصکره حین مصالحه ده ذکر اولنمیان ترکه دن برنسنه وصینك
یدنده ظاهر واثباتله متحقق ونمایان اولسه قول اصح اوزره اندن حصه سنی دعواسی
مسموعه اولور ❊ ولا تناقص لحمل قوله لم یبق لی حق ای مما قبضته علی ان الابراء عن الاعیان
باطل وح فالوجه عدم صحة البرأة کما افاده ابن الشحنة واعتمده الشرنبلالی وسنحققه فی الصلح ❊
وارث مشروحك قولنده تناقض یوقدر زیرا لم یبق لی حق قولی بنم قبض ایتدیکم شیلردن
حقم قالمدی دیمکه محمولدر وارثك وصیتی ابراسی اعیاندن ابرا باطل اولدیغنه مبنی دعواسنده
تناقض ایتمش اولمامغین وجه وجیه ابراسنك عدم صحتی اولدی تتکیم ابن الشحنه
مضمون مشروحی افاده وبیان ایدوب شرنبلالیده اکا اعتماد ایلدی بزدخی قریبا
صلحده تحقیق ایده رز انشاءالله تعالی ❊ (اقر) رجل (بمال فی صك واشهد علیه)
به (ثم ادعی ان بعض هذا المال) المقربه (قرض وبعضه ربا علیه فان اقام علی ذلك
بینة تقبل) وان کان متناقضا لانا نعلم انه مضطر الی هذا الاقرار شرح وهبانیة ❊
بر رجل تمسکده برمقدار مال اقرار واشهاد ایتدکدن صکره انك بعضیسی قرض
وبعضیسی ربادر دیو دعوی واقامهء بینه ایلسه مقبوله اولور هرنقدر تناقض ایتمش
اولورسه ده زیرا اقرار مشروح مضطر اولدیغی ظاهر وباهردر ❊ قلت وحرر شارحها
الشرنبلالی انه لا یفتی بهذا الفرع لانه لا عذر لمن اقر غایة ان یقال بانه یحلف المقرله
علی قول ابی یوسف المختار للفتوی فی هذا ونحوها اه ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه
وهبانیه شارحی شرنبلالیه تحریر ایتدیکی فرع مرسومله افتا اولنمز زیرا مقر مشروحك
تناقضنه برعذر یوقدر نهایتی امام ابو یوسف علیه الرحمه نك بو مثللو مواضعده
فتوی یه مختار اولان قولی اوزره مقرله مقرك دعواسنده صادق اولدیغنه یمین ویریلور
دیو افتا اولنمقدر ❊ قلت وبه جزم المصنف فیما مر فتدبر ❊ شارح مرحوم بیورورکه
ماسبقده مصنف مرحوم مضمون مشروحله جزم ایلدی ❊ (اقر بعد الدخول)
من هنا الی کتاب الصلح ثابت فی نسخ المتن ساقط من نسخ الشرح (انه طلقها
قبل الدخول) انی تطلیق ایتمشدم دیو اقرار ایلسه دخولنه بناء تمام مهر اقراریله نصف
مهر کندویه لازم اولور بوندن کتاب الصلحه دك متن نسخه لرندن ثابت شرح
منح الغفاردن ساقطدر ظاهر اولان شبهه محلی اولوب صریح مجاز نایی درت کره اقرار
ایتمدیکندن حد ایجاب ایتمز ❊ (اقر المشروط له الریع) او بعضه (انه) ای ریع الوقف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(يستحقه فلان دونه صح) وسقط حقه ولو كتاب الوقف بخلافه ﴿ غلة وقف
ويا بعضيسى كندويه مشروط ارباب مرتزقه‌دن بركسه اقرار ايتسه كه غلهٔ وقفه
فلان مستحقدر بن مستحق دكلم ديو ايدى مقرله كندوبى تصديق ايدرسه اقرارى
صحيح اولوب كندونك حتى ساقط اولور اولادينك وذريتنك حقلرى ساقط اولمز
وقفيه‌لرى هرنقدر مقرك اقرارينه مخالف اواورسه‌ده ﴿ (ولوجعله لغيره) اواسقطه
لالاحد (لم يصح) واكرغلهٔ وقفى من غير اسقاط كندونك غيرى ايچون قيلسه
وياخود اسقاط ايدوب بنم بووقفده حقم بوقدر ديوب لكن براحده تعيينله فلانكدر
ديمسه مجهوله اسقاط اولمغله اقرار مشروح صحيح اولمز ﴿ (وكذا المشروط له النظر
على هذا) كما مر فى الوقف وذكره فى الاشباه ثمه وهنا وفى الساقط لايعود فراجعه ﴿
مشروط له النظر كه متوليده ارباب مرتزقه مثللودركه وقفده مرور ايتديكى كبى
متولى توليته فلان كمسه مستحقدر بن دكلم ديسه ايدى بو اقرارى صحيح اولور
بو مسئله‌يى اشباه صاحبى اشباهده وقفده واقرارده والساقط الايعود قاعده‌سنده
ذكر وبيان ايتدى بس اكا مراجعت ايديكوز ﴿ (القصص المرفوعة الى القاضى
لايؤاخذ رافعها بما كان فيها من اقرار وتناقض) لما قدمنا فى القضاء لايؤاخذ
بما فيها (الا اذا اقر) بلفظه صريحا ﴿ عرضحال امثالى مكتوباتله حكامه رفع واعطا
اولنان قصه ومضمونلر ايله انى تقديم ايدن مدعى مشتمل اولديغى اقرار وتناقضله
مؤاخذه اولنمز قضاده مرور ايدن انلرك حاوى اولديغى شيلر ايله مؤاخذ اولنمز مفادينه
مبنى الاصراحة مضمونى تلفظ وتكلمله اقرار ايدرسه بونده مؤاخذه اولنور ﴿ (قال له
على الف فى علمى اوفيما اعلم اواحسب اواظن لاشئ عليه) خلافا للثانى فى الاول قلناهى
للشك عرفا نعم لوقال علمت لزمه اتفاقا ﴿ بركسه فلانك بنم اوزرمده بنم علم وظن ايتديكمه
نظرا بيك غروش واردر ديسه كندويه برشئ لازم اولمز اولكيه فى علميده امام ثانيچوندر
اختلاف جواب مقامنده مشار اليهه ديرز كه عرفده اولكيده سائرلرى مثللو شك
ايچوندر بلى علمت مضمونى بن بيلورم تعبير ايدرسه مبلغ مرسوم كندويه اتفاقا لازم
اولور ﴿ (قال غصبنا الفا) من فلان (ثم قال كنا عشرة انفس) مثلا (وادعى الغاصب)
كذا فى نسخ المتن وقد علمت سقوط ذلك من نسخ الشرح وصوابه وادعى الطالب
كما عبر به فى المجمع وقال شراحه اى المغصوب منه (انه هو واحد) غصبها (لزمه
الالف كلها) ﴿ بركسه بزلر فلاندن بيك غروش غصب ايتدك ديوب بعده مثلا بزلر
اون رفيق ايدوك ديو غيرى كندويه شريك قيلسه بردانه‌دخى اولسه اولور غاصبله
مغصوب منه اولمق كرك مقر يالكز كندوسى غصب ايتدى ادعا ايدرسه بيكك
كليسى كندودن لازم كلور متنك نسخه‌لرنده برمنوال محرر مذكوردر شرحك
نسخه‌لرنده ساقط اولديغندن معلومكز اولدى صواب اولان عباره مجمعك عباره‌سى كبى

وادعى الطالب تعبيريدر شراح طالبى مغصوب منهله تفسير بيوردیلر ﴿ والزمه زفر
بعشرها ﴿ مقر مشروح اقرارى كندوايله غيريه مضاف قيلديغندن حصه‌سنجه
لازم كلمكله امام زفر مقره بيكك عشرى لازم كلور بيوردیلر ﴿ قلنا ان هذا الضمير
يستعمل فى الواحد والظاهر انه يجبر بفعله دون غيره فيكون قوله كنا عشرة رجوعا
فلا يصح ﴿ امام مشار اليهه جواب مقامنده ديرز كه اشبو غصبناده كه نا ضميرى
انا ارسلناك نظم مجيدنده كه كبى واحدده مستعملدر هرنقدر مجاز ايسه‌ده ظاهر اولان مقرك
كندو فعلندن خبر ويروب غيرك فعلنى عدم اخباريدر امدى كنا عشرة قولى
اقرارندن رجوع اولمغين صحيح اولمز ﴿ نعم لوقال غصبناه كلنا صح اتفاقا لانه لا
يستعمل فى الواحد ﴿ بلى مقر جمله مز بردن بيكى غصب ايتدوك ديرسه اتفاقا كنا عشرة
قولى صحيح اولور قول مشروح برده استعمال اولنمامغين ﴿ (قال) رجل (اوصى
ابى بثلث ماله لزيد بل لعمرو وبل لبكر فالثلث للاول وليس لغيره شيئ) ﴿ بر رجل بابام
مالنك ثلثنى زيده بلكه عمره وبلكه بكره وصيت ايتدى ديسه امدى مالك ثلثى زيده
وصيت اولور سائرلرينه برنسنه لازم اولمز ﴿ وقال زفر لكل ثلثه وليس للابن شيئ ﴿
امام زفر عليه الرحمه سالف الذكر موصى لهلرك هر برلرى ايچون مالك ثلثى واردر ابن مقره
برشى يوقدر بيوردیلر ﴿ قلنا نفاذ الوصية فى الثلث وقد اقر به للاول فاستحقه فلم
يصح رجوعه بعد ذلك للثانى بها بخلاف الدين لنفاذه من الكل من المجمع والله اعلم ﴿
امام موصى اليهى ردده ديرز كه ثلثده وصيت نافذ اولمغله مقدمكنه اقرار اولنوب
اكا مستحق اولديغندن مقرك صكره اندن رجوع ايدوب ايكنجيه ثلث وصيتى صحيح
اولمدى اما دين اقرارى بونك خلافنه دركه منوال مشروح اوزره دين اقرار ايلسه
اوچك هر برينه اقرارى صحيح اولور مالك طوپندن دين نافذ اولمغين مسئلهٔ مشروحه‌نك
كليسى مجمعدن منقولدر حقيقة حاله الله جليل پك عالمدر ﴿ (فروع) اقر بشيئ ثم
ادعى الخطاء لم يقبل الا اذا اقر بالطلاق بناء على افتاء المفتى ثم تبين عدم الوقوع لم
يقع ديانة قنية ﴿ بركسه مقدما برشى اقرار بعده اقرارنده خطاسنى ادا ايتسه قولى
مقبول اولمز الا اقرارى مفتينك افتاسنه مبنى طلاقله اولوب صكره عدم وقوعى تبين
ايتمش اولورسه ديانة طلاق واقع اولمز بين يدى القاضى قولنده تصديق اولنماز ﴿ اقرار
المكره باطل الا اذا اقر السارق مكرها فافتى بعضهم بصحته ظهورية ﴿ مكرهك
اقرارى باطلدر الا سارق سرقتى كرها اقرار ايدرسه اقرارى باطل اولمز بعضلر صحتيله
افتا ايتديلر ﴿ الاقرار بشئ محال وبالدين بعد الابراء منه باطل ولو بمهر بعد هبتها له
على الاشبه نعم لو ادعى دينا بسبب حادث بعد الابراء العام وانه اقر به يلزمه ذكره المص
فى فتاواه ﴿ مثلا محرمده وفات ايدن كمسه‌يه صفرده بكاشو قدر قرض ايتدى ديو محال
اولان برشئ وغريمنك كندونك ذمتنى اندن ابرا ايتديكى دينى اقرارى باطلدر هرنقدر

زوجه‌نك مهرنی زوجینه هبه سندن صکره اقرار ایدرسه‌ده بنه قول اشبه اوزره
زوجك مهر مشروحی قراری باطلدر بلی غریم بعد الابراء العام حق حادث سببیله
دیکردین دعوامدیونده انی اقرار ایلسه کندویه اداسی لازم اولور ابرای عامدنصکره
حدوثنه بناء مصنف مرحوم مضمون مشروحی فتاواسنده ذکر ایلدی ﴿قلت ومفاده
انه لواقر ببقاء الدین ایضا فحکمه کالاول وهی واقعة الفتوی فتامل ﴾ شارح رحمه
الله تعالی دیرکه سبب حادثله تقییدك مفادی انك کبی ابرا اولنان دینك بقاسنی اقرار
ایلسه‌امدی بونکده حکمی مقدمکه مثللو اقرارك بطلانیدر ﴿ الفعل فی المرض احط
من فعل الصحة ﴾ برکسه‌نك حال مرضنده کندودن صدور ایدن دین اقراری وتزوجی
وعتقی وهبه ومحاباتی مثللو فعلی صحتی حالنده که فعلندن احطدر که اندن اشاغیدر
مثلا مرضنده اقرار ایتدیکی دین صحتنده اقرار اولنان دیندنصکره تادیه اولنور وتزوجی
مهر مثلله نافذ اولور زیاده‌سی باطل اولور صحتنده که بونك خلافنه‌در عتق هبه
ومحاباتی ثلثدن معتبر اولور ﴿ الافی مسئلة اسناد الناظر النظر لغیره بلا شرط فانه صحیح
فی المرض لافی الصحة تمه وتمامه فی الاشباه ﴾ الامتولینك تولیتی واقفك شرطی اولمقسزن
غیره اسناد وتفویضی مسئله‌سی مرضی حالنده صحیح صحتی حالنده غیر صحیحدر متولینك
تفویضنی واقف شرط ایدرسه صحت حالیله مرضی مساوی اولور که بهمه حال
متولینك تفویضی معتبر اولور تتمه بونده نهایت بولدی بو بحثك تمامی اشباهده‌در وارثه
اقرارك مرض ویا صحت حالنده اولدیغنده اختلاف ایتسه‌لر قول مرض حالنده
دینکدر ﴿ وفی الوهبانیة ﴾ (اقر بمهر المثل فی ضعف موته ٭ فبینة الایهاب من قبل
تهدر) وهبانیه مسطوردر که برکسه مرض موتنده زوجه‌سنه مهر مثلنی اقرار ایتدکده
ورثه‌لری بوندن اقدم زوجنه حال حیاتنده مهرینی هبه ایتمشدی دیو اقامهٔ بینه
ایتسه‌لر بینه‌لر هدر اولور که مقبوله اولماز محتملکه بائنا کندو بی تطلیق ایتدکدنصکره
مهر مشروحله تجدید نکاح اولمش اوله (واسناد بیع فیه للصحة اقبلن ٭ وفی القبض
من ثلث التراث یقدر) برکسه مرض موتنده اقرار ایتسه که اشبو نسنه‌یی حال صحتمده
بیع وقبض ثمن ایتدم دیو پس مشتری کندو بی تصدیق ایدرسه بیع حقنده تصدیق
اولنور قبض ثمنده تصدیق اولنماز الا ثلثدن معتبر اولور (ولیس بلا تشهد مقرانعده ٭
ولو قال لاتخبر فخلف تسطر ﴾ برکسه بنم فلان کمسه‌یه بیك غروش دینم وار دیو
شهادة ایتمه دیسه او کمسه‌یی مبلغ مرسومی اقرار ایتمش عد اتمز یعنی سز لك بنم اوزرمده
بو مقوله شهادتکز بو قدر دینك اولور واکر لا بشهر مقامنه لاتخبر دیرسه یعنی بنده بو مقدار
شی اوادیغنی خبر ویرمك دیرسه بونده فقهامیانلرنده اختلاف وقوع بولمش دیو
تحریر وتسطر اولنور امام کرخی وعامهٔ مشایخ بلخ بو دخی اقرار عد اولنماز بیوردیلر
قنیه ومنیه صاحبلری ومشایخ بخاری صواب اولان بو اقراردر بیوردیلر (ومن قال

ملکی ذا ولذا کان منشأ ٭ ومن قال هذا ملك ذا فهو مظهر) برکسه بنم اشبو ملکم
فلانکدر دیسه منشی اولور که انی تملیك وهبه‌یی انشا ایتمش اولمغله انده شرائط هبه
اعتبار اولنور اشبو نسنه فلان شخصك ملکیدر دیان ذات انی مظهر درکه مفرد
مخبر اولمش اولمغله هبه قبیلندن اولمز کتابك اولنده تفصیلی سبقت ایتدیکنه بناء
(٭ وقال لا دعوی لی الیوم عندذا ٭ فایدعی فی بعدمنها فنکر) ٭ بر رجل بنم فلانله
بو کون دعوام یو قدر دیسه اندن صکره حق حادث ظهور ایتمدکجه او کونه
واندن مقدم مرور ایدن ایامه متعلق دعوایی او کمسنه‌دن ایده‌مز امدی ایدرسه
منکردرکه شرعشریف انی قبول ایتمیوب انکار ایدر والله تعالی اعلم واستغفر الله
العظیم ومنه الهدایة التوفیق

﴿ کتاب الصلح ﴾

مناسبته ان انکار المقر سبب للخصومة المستدعیة للصلح) صلحك اقراره مناسبتی
مقرك انکارینك صلحی مقتضیه اولان خصومته سبب اولمسیدی علامهٔ شریف
حموی وجه مناسبتی اویله بیان ایدرکه صلح بعض عن اقرار اولوب وصلحله اقرارك
هر برولرینك قاطع نزاع اولمریدر ﴿ (هو) لغته اسم فی المصالحة ﴾ لغتده مصالحه‌دن
اسمدرکه مصالحه‌یه اسمدر ﴿ (وشرعا (عقد یرفع النزاع) ویقطع الخصومة ﴾
شرعده صلح نزاعی رفع ایدوب خصومتی قطع ایدن بر عقددر ﴿ (رکنه الایجاب)
مطلقا (والقبول) فیما یتعین ﴾ صلحك رکنی تعین قبول ایدوب ویا ایتمیان شیده
ایجاب تعین قبول ایدن شیده قبولدر شیٔ معینده صلحك قبولنك شرط اولمسی
بونده صلحك اسقاط قبیلندن اولمدیغندن مجرد مسقطله تمام اولمدیغنه مبنیدر زیرا
اعیانده اسقاط جائز اولمز ﴿ اما فیما لا یتعین کالدراهم فیتم قبول عنایه وسیجیٔ ﴾
دراهم کبی تعین قبول ایتمیان شیده صلح بلا قبول فی المطلوب تمام اولور کندوسی
ابتدا صلحه طالب اولورسه مثلا زید عمرودن برمقدار دراهم مثللو نسنه دعوا
ایتدکده عمرو نصفنه صلح اولمغه طالب اولمغله زید نصفنه سنکله مصالحه اولدم
دیسه بونده عمروك قبول ایتدم دیمسی شرط دکلدر بو اسقاط قبیلندن اولمغله
یالکز مسقطله تمام اولور لکن بو مدعی علیهك اقراری صورتنده ظاهر اولور
﴿ (وشرطه العقل لا البلوغ والحریة فصح فی صبی ماذون ان عری) صلحه
(عن ضرر بین) ﴾ صلحك شرطی عقل وحریتدر بلوغ شرطندن اولمامغین ضرر
بیندن عاری وخالی اولانکه نفع محض مشتمل صبی ماذونك صلحی صحیح اولور ﴿ (و)
صح (من عبد ماذون ومکاتب) لوفیه نفع عبد ماذونك ومکاتبك ﴾ کندوده نفع

T.C.

اولان صلحی صحیح ومشروع اولدی ❊ (و) شرطه ایضـا (كون المصالح علیه معلوماان كان یحتاج الى قبضه و) كون (المصالح عنه حقایجوز الاعتیاض عنه) شرط سابق مثللو صلحك شرطی كندونك اوزرینه صلح اولنان نسنه‌نك قبضنه محتاج اولنور مقوله‌دن اولورسه انك معلوم اولوب ومصالح عنهك كندودن اعتیاض جائز اولور مقوله‌دن حق اولمسیدر یعنی مصالحك محل صلح اولان مدعی علیهده ثابت حقی اولوب حق الله تعالى اولمامق امدی بو مقوله اولمیان مثلا خرمیته‌ده واحرامده وحرمده كه صیددن بدل صلحی عوض قیلمق مشروع اولمز وصلح اولنان نسنه مال ویامنفعت اولسه‌ده اولور مثلا بدل صلحی برسنه عبدینك خذمتی ویادابه‌سنه ركوب قیلمق كبی اجاره نوعندن اولور قبضنه حاجت مس ایتمیان مثلا مدعی بر رجلك یدنده كه داردن برحق دعوا ایدوب مدعی علیهده انك یدنده كه دكاندن برمقدار حق دعوا ایتمك مثللو اولورسه بونده مصالح علیهك معلومیتی لازم اولمز پس بونده بلابیان هر بری حقنی متاركه اوزره صلح اولسه‌لر ساقط اولور ساقطك جهالتی نزاعه مفضی اولمامغین مصالحكه مدعینك مدعی علیه ذمتنده ثابت حقی اولمدیغی زوجهٔ مطلقه‌نك زوجیله كندوسی میانلرنده كه صبی كندونك فراشندن حاصل اوغلومدر دیو دعواسنده زوجك انك دعوای مشروحه‌سنی ترك ایتمسی ایچون برمقدار شی اوزره مصالحه‌سیدر بو صلح باطلدر نسب صبینك حقی اولوب كندولرینك حقی اولمامغین اندن اعتیاضی صحیح اولمدی كفیل بالنفسك كفالتدن براتیچون مصالحه دخی باطلدر مدعی علیهك اوزرنده كه مجرد اصیلك نفسنی طالبه تسلیم اولوب ولایت مطالبه‌ده والینكدر ❊ (ولو) كان (غیر مال كالقصاص والتعزیر معلوما كان) المصالح عنه (اومجهولالا) یصح لو المصالح عنه (ممالایجوز الاعتیاض عنه) وبینه بقوله (كحق شفعة وحق قذف وكفالة بنفس) ❊ قصاص وتعزیر مثللو مصالح عنه هرنه قدر مال اولمز ایسه‌ده صلح مشروع اولور معلوم اولسون ویامجهول اولسون زیرا بونده محل استیفا حقنده مملوك اولدیغندن محلده حق ثابت اولمغله صلحله كندودن اعتیاضه مالك اولور تعزیرده صلحك جوازی حق عبد اولان ماذون القذف سببده كه صلح كبی اما اجنبیه‌یی تقبیل كبی حق الله تعالى اولان شیده تعزیردن مصالحه ظاهر اولان مشروع اولمامقدر مصالح عنهك مجهول اولدیغی لاعلى التعیین برمقدار مال دعوا ایدوب اندن مصالحه كیدر حق شفعه حد قذف كفالت بالنفس مثللو مصالح عنه كندودن اعتیاض جائز اولمیان نسنه اولورسه صلح جائز اولمز مثلا مشترینك شفیعله برمقدار شی اوزره شفعه دعواسنی ترك اوزره مصالحه‌سی باطلدر حد قذفی عفو كفالت نفسدن تبرئهٔ ذمت ایچون صلح مشروع دكلدر (ویبطل به الاول والثالث وكذا

الثانى او قبل الرفع للحاكم) صلحله شفعه وكفالت نفس حقی باطل اولور كه شفیعله طالب راضی اولملریله حقلری ساقط اولمغله تكرار دعوا ایده‌مزلر ایكنجیكه قذفده یته بویله‌در حاكمه مرافعه‌دن مقدم مصالحه اولورسه صلح باطل حد ساقط اولور مرافعه‌دنصكره اولورسه حد ساقط اولمز ❊ لاحد لزانى وشرب خمر مطلقا ❊ مرافعه اولسون ویااولمسون حد زنا وشرب صلحله باطل اولمزلر یعنی والى وقاضى شارب خمردن ویازانیدن برمقدار مال اخذیله عفو اوزره مصالحه اولسه‌لر مشروع دكلدر ❊ (وطلب الصلح كاف عن القبول من المدعى علیه ان كان المدعى به ممالایتعین بالتعیین) كالدراهم والدنانیر ❊ دعوا قلنان نفسنه دراهم ودنانیر امثالى تعیینله متعدى اولمیان مقوله‌دن اولورسه مدعی علیهك صلحه طالب اولمسی صلح ایتدكارنده كافیدر مدعی صلح اولدم دیو صلحی ایجاب ایتدكده تكرار كندونك قبولنه حاجت مس ایتمز ❊ وطلب الصلح على ذلك لانه اسقاط الیه وهو یتم بالمسقط ❊ امدی مدعی علیه صلحه طالب اولدقده صاغ اولورسه تكرار كندونك قبولنه محتاج اولمدیغی مدعینك صلحی مسمى مدعلیهی اسقاط تعبیره ظنی اسقاط اولوب انكده مسقطله تمام اولدیغنه مبنیدر ❊ (وان كان ممایتعین بالتعیین (فلابدمن قبول المدعى علیه) لانه كالبیع بحر ❊ مدعی علیه یتعین بالتعیین نوعندن اولمزسه بیع كبی اولدیغندن كندوده ایجاب قبول لازم اولمغین مدعینك ایجاب ایتدیكی صلحی مدعی علیهك قبولندن لابدر امدی مجرد بركمسنه برشیئك بیعنه طالب اولمسی بایعك بعت دیمسیله تمام اولمازمشترینكده اقراریله اشتریت دیوب قبولندن لازمدر ❊ (وحكمه وقوع البرأة عن الدعوى) ووقوع الملك فى مصالح علیه وعنه لومقرا ❊ صلحك اوزرینه ترتب ایدن اثر مدعی علیهك دعوادن بری اولوب مدعینك صلح اولنان مبلغه ومدعی علیهدن دعوا قلنان مبلغی مقر ایسه انك ذمتنده قلانه مالك اولمسیدر (وهو صحیح مع اقرار اوسكوت او انكار) صلح مدعی علیهك دعوا قلنان نسنه‌یی اقرار ویاسكوت ویا انكاریله برابر صحیح اولور الله جابلاك ❊ والصلح خیر ❊ قول شریفنه ورسول اكرم صلى الله تعالى علیه وسلمك {كل صلح جائز فیمابین الاثنین الا صلحا احل حراما اوحرم حراما} قول منیفلرینه بناء صلحك صحت ومشروعیتك معناسی مدعینك بدل صلحه مالك اولوب مدعی علیهك انى استردادة قادر اولمیوب مدعینك بعد الصلح دعواسنك بطلانیدر ❊ (فالاول حكمه (كبیع ان وقع عن مال بمال) وح (فتجرى فیه) احكام البیع (كالشفعة والرد بعیب وخیار) ❊ رؤیت وشرط اوله كه صلح عن اقرارك حكمی مال دعواسندن ماله اولورسه بیع كبیدر كه كندوده شفعه وعیبله وخیار رؤیت وشرطله رد امثالى احكام بیعده جارى اولور پس برداری مقابلنده دار ایله مصالحه اولنسه انلرده شفعه جارى اولور وبدل صلح برعبد اولسه شرعا ردنی مجاب ایدر عیبله وخیار رؤیت وشرطله رد ایدر ❊ (ویفسده جهالة البدل) المصالح

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

علیه لاجهالة المصالح عنه لانه یسقط ﴾ صلحی کندونك اوزرینه مصالحه اولنان بدلك جهالتی فساده ویرر کندودن صلح اولنان مدعی یه ساقط اولغله انك جهالتی ضرر ایتمز ﴿ وتشترط القدرة علی تسلیم البدل ﴾ بدلك تسلیمنه قدرة شرط قیلندی ﴿ (وما استحق من المدعی) ای المصالح عنه (یرد المدعی حصته من العوض) ای البدل ان کلا فکلا اوبعضا فبعضا ﴾ کندودن ناشی صلح اولنان مدعادن مستحق چیقلان مبلغك عوضدن حصه سنی مدعی ردایدر مستحق چیقلان بعضی ایسه یوق کلیسه کلنی ردایدر ﴿ وما استحق من البدل یرجع) المدعی (بحصته من المدعی) کما ذکرنا لانه معاوضة ﴾ وهذا حکمها بدلدن مستحق چیقلان شیده ذکر ایتدیکمز مثللو مدعی کلا وبعضا مدعادن حصه سیله رجوع ایدر زیرا صلح معاوضه در معاوضه نك حکمیده بودر ﴿ (و) حکمه (کاجارة ان وقع) الصلح عن مال بمنفعة) کخدمة عبد وسکنی دار) فشرط التوقیت فیه) ان احتیج الیه والا کصبغ ثوب ﴾ صلحك حکمی اجاره کبیدر اکر صلح مال دعواسندن خذمت عبد وسکنای دار کبی منفعت بدلیله اولورسه امدی بونده توقیتکه مدة بیانته محتاج اولنورسه کندوده توقیت شرط قیلنور واکر صبغ ثوب و بر محله دك رکوب دابه کبی توقیته محتاج اولمیان نسنه یه مصالحه اولنورسه مدة بیانی شرط قلنماز (و یبطل بموت احدهما و بهلاك المحل فی المدة) صلحی کندو نفسیچون ایدن متصالحینك برینك وفاتیله و مدتده قبل الاستیفا محلك کلا کیله که مثلا برسنه خذمتی اوزره مصالحه اولوب انکده هلاکیله صلح باطل اولور امدی مدعی بدل صلحك بعضنی قبض ایتمش اولورسه مدعی بهك باقیله رجوع ایدر ﴿ وکذا لو وقع عن منفعة بمال او بمنفعة عن جنس اخر ابن کمال لانه حکم الاجارة ﴾ ینه بویله صلح مدعینك دعوا قیلدیغی منفعتکه مثلا دارینك اجاره سندن مال و یا جنس اخردن مثلا خذمت عبده منفعتی ومقابلی اولورسه برینك موتی و یا محلك مدتده هلاکیله صلح باطل اولور اجاره حکمنده اولمغین اما کندو جنسندن اجارهٔ دار مقابلی صلح اولورسه اصلا صحیح اولماز کندو جنسندن منفعته مقابلی اجاره نك عدم صحتی کبی ﴿ (والاخیران) ای الصلح بسکوت وانکار (معاوضة فی حق المدعی وفداء یمین وقطع نزاع فی حق الاخر ﴾ اخیرانکه سکوت وانکار صورتلرنده واقع صلح مدعی حقنده معاوضه در که کندوزعمنده حقندن عوض اولور مدعی علیه حقنده فداء یمین وقطع نزاعدر صلح اولمسه کندویه یمین لازم اولوب نزاع باقی قالور ﴿ (و) ح (فلا شفعة فی صلح عن دار مع احدهما) ای مع سکوت او انکار ﴾ بو تقدیرجه عن انکار و یا سکوت دار دعواسندن صلحه شفعه دعواسی اولماز ﴿ لکن للشفیع ان یقوم مقام المدعی فیدلی بحجة فان کان للمدعی بینة اقامها الشفیع علیه واخذ الدار بالشفعة لان باقامة الحجة ان الصلح کان فی معنی البیع ﴾ لکن مسئلهٔ مرسومه ده شفیع ایچون مدعی مقامنه قائم اولوب انك حجتیله منکرو

یاساکت اولان مدعی علیه اوزره اثبات دعوایه متصل ومقتدر اولور پس مدعینك بینه سی اولورسه شفیع انی مدعی علیه اوزره اقامه ایدوب داری شفعه ایله اولور زیرا اقامهٔ حجتله صلح بیع معناسنده اولور ﴿ وکذا لو لم یکن له بینة فحلف فنکل شرنبلالیة ﴾ ینه بویله مدعینك بینه سی اولمیوب شفیع مدعی علیهه یمین عرض ایتمکله نکول ایتسه داری شفعه دعواسیله اخذ ایدر ﴿ (وتجب فی صلح) وقع (علیها باحدهما) او باقرار لان المدعی یاخذها عن المال فیؤاخذه بزعمه) ﴾ دعوا قلنان نسنه یی مدعی علیه اقرار و یا انکار و یاسکوت ایتسون انك مقابلنده مدعیله بر دار اوزره مصالحه اولسه لر انده شفعه واجبه اولور مدعی انی مالندن عوض اخذ ایتمش اولمغله زعمیله شفیع کندویی مؤاخذه ایدر المالده ال کلمه سی ضمیردن عوضدر عن ماله تاویلنده در او باقرار قولیده مستدرکدر صلح عن اقرارده فتجری فیه الشفعة قولی بوندن مغنی اولمغین ﴿ (وما استحق من المدعی رد المدعی حصة من العوض ورجع بالخصومة فیه) فیخاصم المستحق لخلو العوض عن الغرض) ﴾ مدعانك بعضسی مستحق چیقلورسه مدعی بدل صلح اوله رق اخذ ایتدیکی شیدن انك حصه سنی رد ایدر و اکا خصومتله رجوع ایدوب مستحقله کندوسی مخاصمه ایدر عوض غرضدن خالی اولدیغیچون که مدعلیهك عوض و یرمسی انجق مدعینك خصومتنی کندو نفسندن دفع ومدعانك یدنده بلاخصومة احدباقی قالمسنه مبنی ایدی امدی مستحق چیقلدقده مقصودی حاصل اولمیوب مدعینکده کندوده دعواسی قالمامغین مستحقه رجوع ایتدی ﴿ (وما استحق من البدل رجع الی الدعوی فی کله او بعضه) هذا اذا لم یقع الصلح بلفظ البیع) ﴾ بدل صلح مستحق چیقلورسه مدعی مدعانك کلیسنده و یا بعضسنده دعوایه رجوع ایدر لکن بو صلح بیع لفظیله اولمزسه اولور ﴿ فان وقع به رجع بالمدعی نفسه لا بالدعوی لان اقدامه علی المبایعة اقرار بالملکیة عینی وغیره ﴾ صلح بیع لفظیله وقوع بولورسه که بونك مقابلی انی سکا بیع ایتدم دیرسه نفس مدعایه رجوع ایدوب دعوایه رجوع ایتمز مبایعه یه اقدامی ملکیتی اقرار اولمغین ﴿ (وهلاك البدل) کلا او بعضا (قبل التسلیم له) ای للمدعی (کاستحقاقه) کذلك (فی الفصلین) ای مع اقرار او مع سکوت وانکار) ﴾ بدلك کلیسنك و یا بعضسنك مدعیه تسلیمندن مقدم هلاکی صلح عن اقرار و یا عن انکار وسکوت اولسون جمیعسنده مستحق چیقلمسی کبیدر امدی صلح عن اقرار اولورسه مدعابه یوقیسه دعوایه رجوع ایدر ﴿ وهذا لو البدل مما یتعین والا لم یبطل بل یرجع بمثله عینا ﴾ حکم مشروح بدل صلحك تعینیله متعین اولور شی اولدیغی صورتده در بدل صلح دراهم ودنانیر امثالی تعینیله متعین اولور مقوله دن اولمزسه هلاکیله صلح باطل اولمز بلکه انك مثلیله مدعی کندویه رجوع ایدر عقود وفسوخده دراهم ودنانیر تعین ایتمز حتی کندولرینه اشارتله عقد اولنسه عقد کندولرینه تعلق ایتمز مثللرینه تعلق ایتمکله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ذمتده اولمغین انده هلاك متصور اولمدی ﴿ (صالح عن) كذا نسخ المتن والشرح وصوابه
علی (بعض مایدعیه) ای عین یدعیها لجوازه فی الدین كما سیجیء فلو ادعی علیه دارا
فصالحه علی بیت معلوم منها فلو من غیرها صح قهستانی (لم یصح لان ماقبضه من عین
حقه) ﴾ دعوا ایتدیكی عینك بعضی اوزره صلح اولسه صحیح اولمز قبض ایتدیكی
عین حقنك بعضی اولمغله عینده بعض استیفا و بعض اسقاط مشروع دكلدر دیلكه
بودینده اولور متن وشرح نسخه لرینك عبارلرنده عن ایله وقوع بولمشدر صواب اولان
علی در شارح رحمه اللهك متنك الفاظ عمومدن اولان ماكلمه سنی عین ایله تفسیر وتخصیصی
دینده صلح مشروحك جوازینه مبنیدر نتكم قریبا كلور امدی بركیمسنه بركیمسنه دن
بردار دعوا ایتدكده اندن معین بر بیت اوزره مصالحه اولسه لر صحیح اولمز دارمز بورك
غیرندن بیت معلوم اوزره صلح اولسه لر صحیح اولور شارح علیه الرحمه یه اولی اولان
فلو من غیرها قولنی لم یصح قولندن وعلتندن تاخیر ایدی منها ایله تقییدك مفهومی
اولوب ولو ایله جوابی اولان لم یصح قولنك میانلرینی اجنبیله كه فلو من غیرها صح
فصلدن سالم اولمغین ﴿ (وحیلة صحته ماذكره بقوله (الابزیادة شیء) اخر كثوب
ودرهم (فی البدل) فیصیر ذلك عوضا عن حقه فیمابقی (او) یلحقه به الابراء عن دعوای
الباقی) لكن ظاهر الروایة الصحة مطلقا شرنبلالیة ومشی علیه فی الاختیار وعزاه
فی العزمیة للبزازیة صلح مشروحك صحتنك حیله وطریقی مصنف مرحومك الابزیادة
شیء الخ قولیله ذكر ایتدیكی مضمونله دركه الانده مدعی علیه بدلده كندونك اوزرینه
مصالحه اولنان بعضك اوزرینه قیمیاتدن ثوب مثلیاتدن درهم مثللو برنسنه زیاده ایدرسه
مزید حقندن باقی قلاندن عوض اولمغله و یاخود صلحه باقیسنك دعواسندنده ابرایی
الحاق ایدرسه صلح صحیح اولور لكن ظاهر روایتده صلح مرسوم مطلقا كه حیلهٔ مشروحه
اولسون یا اولمسون صحیحدر زیرا صلح مشروحده ابرا عینله دعوایه ملاقی اولمغله دعوادن
ابرا صحیح اولدی ﴿ وفی الجلالیة لشیخ الاسلام وجعل مافی المتن روایة ابن سماعه ﴾ شیخ
الاسلامك جلالیه نام تالیفنده متنده مذكور مضمونی ابن سماعه روایتی قلدی ﴿ وقولهم
الابراء عن الاعیان باطل معناه بطل الابراء عن دعوی الاعیان ولم یصر ملكا للمدعی
علیه ولذا لو ظفر بتلك الاعیان حل له اخذها لكن لاتسمع دعواه فی الحكم ﴾
ابن سماع روایتنده وارد اولان سؤاله جواب مقامنده شارح رحمه الله تعالی دیركه فقهانك
الابراء عن الاعیان باطل قوللرینك معناسی اعیاندن ابرا باطل اولور كه مدعی علیهك
ملكی اولمز حتی اكا ظفر بولدقده كندویه انی اخذ حلال اولور لكن حكمده كه محكمه ده
دعواسی مسموعه اولمز اولی اولان عن دعوی الاعیان قولندن دعوی لفظنك
سقوطیدر اعیان دعواسندن ابرا مشروع اولمغین ﴿ واما الصلح علی بعض الدین فیصح
ویبرأ عن دعوی الباقی ای قضاء لادیانة فلذا لو ظفر به اخذه قهستانی وتمامه فی احكام

الاشباه من الدین وقد حققته فی شرح الملتقی ﴾ اما دعوی ایتدیكی دینك بعضی
اوزره صلح صحیح اولور كه قضاء باقیسنی دعوادن بری اولور دیانته اولمامغین غریم
حقنه ظفر بولدقده انی اخذ ایدر بو بحثك تمامی اشباهك احكام دینده دراندهخانیه دن
نقلا مذكوردر كه عین مغصوبه دن ابرا انك ضمانندن ابرادر امدی عین غاصبك
یدنده امانت اولور عین موجوده اولورسه واكر مستهلكه ایسه ابرا صحیح اولمغله انك
قیمتندن بری اولور انتهی امدی فقهانك اعیاندن ابرا باطلدر قوللرینك معناسی ابرا
ایله عین مدعی علیهك ملكی اولمز نهایتی یدنده امانت اولور استهلاك اولنمش اولورسه
ضمانی ساقط اولور شارح رحمه الله تعالی دیركه بو بحثی بن ملتقی شرحنده تحقیق
ایتدم و ﴿ (صح) الصلح (عن دعوی المال مطلقا) ولو باقرار اومنفعة (و) عن دعوی
(المنفعة) ولو بمنفعة جنس اخر) ﴾ مال ومنفعت دعواسندن صلح مطلقا كه عن اقرار
وانكار وسكوت و یامال و یامنفعت مقابلی صحیح اولور عن اقرار اولورسه متصالحین
حقنده بیع اولور عن انكار وسكوت اولورسه مدعی حقنده بیع اولور منفعت مقابله سنده
اولورسه اولور موجر ایله مستاجر میانلرنده وقوعیافته اولان مصالحه مثللو ﴿ (و)
عن دعوی (ازرق وكان عتقا علی مال) ویثبت الولاء لو باقرار والا لا الا ببینة درر
قلت ولایعود بالبینة رقیقا) ﴾ رقیق دعواسندنخی صلح صحیح اولوب مال اوزره
عتق اولمش اولور عبدك رقیتنی اقرار ایله اولورسه ولاده سیدك واكر صلح عن انكار
و یا سكوت اولورسه والا ثابت اولمز عتقی انكار ایدوب حریت اصل دعوا ایتمكین
الابعد الصلح مدعی بینه اقامه ایدرسه انجق ولانك ثبوتی حقنده بینه سی مقبوله اولور
شارح علیه الرحمه دیركه بینه ایله رقیة عودت ایتمز صلحه معتلق اولمغین ﴿ وكذا فی كل
موضع اقام بینة بعد الصلح لایستحق المدعی لانه باخذ البدل باختیاره نزل بایعا
فلیحفظ ﴾ بینه بو یله هر محلده كه مدعی بعد الصلح مدعاسنه اقامهٔ بینه ایدرسه اكا مستحق
اولمز كندو اختیاریله بدل اخذیله بایع منزله سینه تنزیل اولنمغین علامهٔ حموی دیركه
مدعی كاذب اولورسه الدیغی بدل كندویه دیانة حلال اولمز انتهی ﴿ (و) عن دعوی
الزوج (النكاح) علی غیره مزوجة (وكان خلعا) ولایطیب لو مبطلا ویحل لها
الزوج لعدم الدخول) ﴾ زوجك غیرك تحت نكاحنده اولمیان عورته بنم منكوحه مسك
دیو دعواسندن دخی صلح مشروع اولوب صلح خلع اولور واكر دعواسنده مبطل
اولورسه بدل خلع دیو اخذ ایتدیكی نسنه كندویه طیب اولمز وكندویه زوج اخره
وارمق حلال اولور دخول بولنمامغین عدته ایجاب ایتمز وعن دعوی الزوج تركیبندن
الزوج لفظنی اسقاط ایتسه افاده یه ضرر ایتمز ایدی ﴿ ولو ادعته المرأت فصالحها لم
یصح وقایه ونقایه ودرر وملتقی وصححه فی المجتبی والاختیار وصحح الصحة فی درر
البحار ﴾ بر عورت براره بنم زوجمسك دیو دعوا ایتمكله زوج عدم زوجیتی اوزره انكله

مصالحه اولسه‌ز صحیح اولمز زیرا عورتك دعوای مشروحه‌سنی ترکی فرقت عداولنسه
بو بر عوض ایجاب ایدرشي دکلدر مجتبا واختیار صاحبلری صلح مذکوری صحیح
ایتدیلر دررالبحارده صحت تصحیح اولندی کویامهرنده‌زیاده ایدوب بعده اصل مهری
اوزره مخالعه کبی ایتمش اولور دیدی ✻(وان قتل العبد الماذون له رجلا عمدا لم یجز
صلحه عن نفسه) لان لیس من تجارته فلم یلزم المولی لکن یسقط به القود ویؤاخذ
بالبدل بعد عتقه) ✻ کندویه تجارته اذن ویریلان عبد عمدا برکسنه‌یی قتل ایلسه
امدی کندو نفسندنناشی اولیای مقتوله مال ویرمك اوزره مصالحه اولسه بو تصرفی
تجارتی نوعندن اولمامغین صحیح اولیوب مولاسی حقنده نافذ اولمز لکن قود بو نکاه
ساقط اولور بعدالعتق کندوسی بدلیله مؤاخذه اولنور ✻(وان قتل عبدله) ای
للماذون رجلا عمدا ومصالحه) الماذون (عنه جاز) لانه من تجارته والمکاتب کالحر) ✻
عبد مأذونك عبدی برکسنه‌یی عمدا قتل ایتمکله مقتولك ولیلریله ماذون عبد قاتلدنناشی
کندولرینه برمقدار مال دیت ویرمك اوزره صلح اولسه جائزدر ومشروع اولور تجارتندن
اولمغله کویا کندویی مال ایله استخلاصی اشترا کبی اولور مکاتب حرکبی اولمغله
نفسندنناشی صلح جائز اولور بو مولادن خروجنه بناء ✻(والصلح عن المغصوب
الهالك علی اکثر من قیمة قبل القضاء بالقیمة جائز) کصلحه بعوض) ✻ هلاك اولان
مال مغصوبدن قیمتیله قضا وحکم اولنمزدن اقدم قیمتندن اکثر مبلغ اوزره صلح جائزدر
عرض بدلی صلحنك جائز اولدیغی کبی مغصوب موجود اولورسه قیمتنه اعتبار اولنمز
قیمتیله حکمدنصکره اکثره صلح اولمز ✻(فلا تقبل بینة الغاصب بعده) الصلح علی
(ان قیمة اقل مما صلح علیه ولارجوع للغاصب) علی المغصوب منه بشی (لوتصادقا
بعده انها اقل) بحر) ✻ امدی بعدالمصالحه غاصبك قیمتنك مصالحه اولنان شیدن
اقل اولمسی اوزره بینه اقامه‌سی مقبوله اولمز بعدالمصالحه مغصوبك قیمتنك اقلیتنده
غاصبله مغصوب منه تصادف ایتسه‌لر غاصب مغصوب منهه برشیئله رجوع ایده‌مز
✻(ولو اعتق موسر عبدا مشترکا فصالح) الموسر (الشریك علی اکثر من نصف
قیمة لایجوز) لانه مقدر شرعا فبطل الفصل اتفاقا (کالصلح فی) المسئلة (الاولی)
علی اکثر من قیمة المغصوب (بعد القضاء بالقیمة فانه لایجوز لان تقدیر القاضی
کالشارع ✻ رفاه حالی اولان کمسه عبد مشترکنی عتق ایتمکله شریکیله قیمتنك نصفندن
اکثر اوزره مصالحه اولسه جائز اولمز عتقده قیمت شرعا مقدر ومنصوص اولمغله زیاده
اتفاقا باطل اولدی نته‌که مسئلهٔ اولیده‌ی قیمتیله قضادنصکره مغصوبك قیمتندن اکثر
اوزره صلح جائز اولمدیغی کبی زیرا قاضینك تقدیری شارعك تقریری کبیدر ✻(وکذا
لوصالح بعرض صح وان کانت القیمة اکثر من قیمة مغصوب تلف) لعدم الربا ✻ ینه بو یله
مصالحه عرض مقابلی اولورسه ینه صحیح اولور قیمتی هرنه‌قدر تلف اولان مغصوبك

قیمتندن اکثر اولورسه‌ده ربا احتمالی اولمامغین (و) صح (فی) الجنایة (العمد) مطلقا
ولو فی نفس مع اقرار (باکثر من الدیة والارش) او باقل لعدم الربا ✻ عمدا جنایتده صلح
مطلقا که کرك نفسده وکرك مادون النفسده ویا اقرار ویا انکار ویا سکوتله اولسون دیتدن
مادون النفسده ارشدن اکثره ویا اقله صحیح اولور ربا اولمامغین زیرا بونده واجب مال
اولمیان قصاصدر ✻(وفی الخطاء) کذلك (لا) تصح الزیادة لان الدیة فی الخطاء
مقدرة حتی لوصالح بغیر مقادیرها صح کیف کان بشرط المجلس لئلا یکون دینا بدین ✻
ینه بو یله خطاء جنایتده زیاده صحیحه اولماز خطاده دیت شرعا تقدیر اولنمشدر ابلدن
اخماسا یوز التوندن بیك دینار کومشدن اون بیك درهمدر بونلرك اوزرلرینه زیاده
قیلنماز حتی تقدیر اولنانلرك ماعداسی عروض وابلك غیری حیوانات اوزره مصالحه
اولنسه مجلس صلحده بدل صلحی قبض شرطیله نه کیفیتله اولورسه اولسون صحیح
اولور مجلسك شرطیتی دینکه دیتدن دینله که کندونك اوزرینه صلح اولنان ذمتده که
مبلغله افتراق اولمسون ایچوندر ✻ وتعیین القاضی احدها یصیر غیره کجنس اخر ✻
قاضینك دیتده تقدیر اولنان شیلردن برینی مثلا ابلی تعیینی سائرلریکه التونله کومشی
جنس اخر قیلار مثلا قاضی یوز ابل ایله حکم ایتدکدنصکره اندن کومشدن زیاده ایله
که اون بیك درهمدن زیاده‌یه صلح اولسه‌لر جائز اولور ✻ ولو صالح علی خمر فسد فتلزم
الدیة فی الخطاء ویسقط القود لعدم مایرجع الیه اختیار ✻ خمر اوزره مصالحه اولسه‌لر
فسادینه بناء خطاده دیت لازم اولور عمدده خمر ایله مصالحه‌ده رجوع ایده‌جك
برشی اولمامغین قود ده مجانا ساقط اولور اما جهالتله صلح فاسد اولورسه دیتله رجوع
ایدر ✻(وکل) زید (عمروا بالصلح عن دم عمد او علی بعض دین یدعیه) علی اخر من
مکیل او موزون (لزمه بدل المؤکل) لانه اسقاط فکان الوکیل سفیرا ✻ زید جانی دم
عمددن ویاخود برکسه‌دن دین اوله‌رق دعوا ایتدیکی مکیل موزوندن بعضی اوزره
صلحه عمروی توکیل ایلسه بدل صلح مؤکله لازم اولور صلح مزبور قاتلدن قصاصی
مدعی علیهدن بعض دینی اسقاط اولمغله وکیل سفیر اولدی توکیلی مدعی علیهدن
اولمغین اولی اولان عباره‌ده یدعیه علیه اخر تعبیر ایدی ✻(الا ان یضمنه الوکیل)
فیؤاخذ بضمانه (کما لو وقع الصلح) من الوکیل (عن مال بمال عن اقرار) فیلزم
الوکیل لانه ح کبیع ✻ الا صورة مرسومه‌ده وکیل بدل صلحی ضامن اولورسه
ضمانته بناء مؤاخذه اولنور نته‌که عن اقرار صلح وکیلده مال دعواسنده مال ایله اولدقده
وکیله لازم اولدیغی کبی وکیلده مؤکلدن مطالبه ایدر بو تقدیرجه بیع کبی اولور که
عقد بیعیده حقوق مباشره راجع اولمغله بوده انك کبی اولور ✻(اما اذا کان عن انکار
لا) یلزم الوکیل مطلقا بحر درر ✻ مسئله مشروحه‌ده صلح عن انکار اولورسه وکیله
مطلقا که کرك دم عمدده وکرك دینده برشی لازم اولمز ✻(صالح عنه (فضولی (بلا

امر صح ان ضمن المال اواضاف) الصلح (الى ماله اوقال على) هذا او (كذا اوسلم) المال صح وصار متبرعا فى الكل الا اذا ضمن بامره عزمى زاده ※ مدعى عليهك امر نسيز كندودن ناشى برفضولى مصالحه اولسه صحيح اولور اكر ماله ضامن اولوب وياخود صلحى كندو مالنه مضاف قيلوب مدعيه كندو مالمدن سنكله بيك غروشه صلح اولدم ديوب وياخود برمقدار نقدو ياعينه اشارتله شونك اوزرينه وياخود على الاطلاق شومقدار مثلا بيك غروشه صلح اولدوم ديوب اشبو دردنجى صورتده بدل صلح اولان مالى تسليم ايدرسه صلح صحيح اولور حقيقة تسليميله رضاسى تمام اولور ضامن اولوب ويامالنه مضاف قيلمدن بو فائق اولور صور مشروحه نك كليسنده كندوسى تبرع ايتمش اولور الا امر يله ضامن اولورسه انده متبرع اولماز ※ (والا) يسلم فى الصورة الرابعة (فهو موقوف فان اجازه المدعى عليه جاز وزمه) البدل (والا بطل) صورة رابعه ده فضولى بدل صلحى تسليم ايتزسه صلح موقوف اولور اكر مدعى عليه اجازة ويررسه جائز اولور كندويه بدل صلح لازم اولور يوقسه باطل اولور اشبو عدم تسليم صورتنى منلا خسرو بشنجى عد ايتدى ※ (والخلع فى ما ذكرنا من الاحكام) الخمسة كالصلح) ※ زوجه طرفندن خلع فضوليدن سالف الذكر احكام خمسه نك جميعسنده صلح كبيدر كه ضامن اولوب ويامالينه مضاف قيلوب وياشارة ايدرسه صحيح اولوب كندودن بدل خلع لازم اولور اطلاق وتسليم صورتنده صحيح اولوب يوقسه اجازتنه توقف ايدر ※ (ادعى وقفية دار ولا بينة له فصالحه المنكر لقطع الخصومة جاز وطاب له) البدل (لو صادقا فى دعواه وقيل) قائله صاحب الاجناس (لا) يطيب لانه بيع معنى وبيع الوقف لا يصح ※ بر شخص بر دارك وقفيتنى دعوا و بينه سنى اولمامغين منكر ايله خصومتى قطع ايچون بر مقدار شيئه مصالحه اولسه جائز اولور دعواسنده صادق ايسه بدلده كندويه طيب اولور صاحب اجناس بو معناده بيع اولوب وقفكده بيعى مشروع اولمامغين مدعيه بدل طيب اولماز ديدى (كل صلح بعد صلح فالثانى باطل) جوهره بر صلحكه صلحدنصكره اولدى پس ايكنجى صلح باطل اولور اكر مقدمكه على سبيل الاسقاط وقوع بولمشسه اما عوضله اولوب صكره عوض اخر اوزره مصالحه وقوع بولسه بيع كبى ايكنجى جائز اولكى منفسخ اولور ابو السعود ※ (وكذا) النكاح بعد النكاح والحوالة بعد الحوالة و (الصلح بعد الشراء) ※ ينه بويله بو دفعه نكاحدنصكره تكرار نكاح باطلدر انجق مهر اول لازم اولوب عقد اول منفسخ اولماز مسئله مختلف فيه در جامع الفتوى ده مذكوردر كه بركسنه بر عورتى بيك غروش مهر ايله تزوجدنصكره ايكى بيكه تزوج ايتسه مهر ايكى بيكدر بعضلر بيكدر ديديلر منيه ده مذكوردر كه مهر معلوم اوزره تزوجدنصكره مهر اخر اوزره ده تكرار عقد اولسه قول اصح مهر تسميه قلنان مهرلرك ايكيسنك

مجموعدر حوالهدنصكره حواله ينه بويله دركه بركسنه حواله يى بر دفعه قبول ايتدكدنصكره بردخى ديكر بركسنه دندخى قبول ايتسه صكره كه باطله در بر دفعه مقدمكينك ذمتنده ثابت اولان دين حوالهٔ ثانيه ايله غيرك ذمتنه انتقال ايتز بعد الشرا صلح دخى باطلدر كه مثلا بركسنه بر دارى اشترا ايتدكدنصره مشترى بايعدن دار مذكور بنمدر ديو دعوا ايتمكين بر مقدار شيئى اوزره مصالحه اولسه صلح باطلدر تناقضنه مبنى زيرا اندن استشرا ملكيتنه دليلدر ※ والاصل ان كل عقد اعيد فالثانى باطل الا فى ثلث مذكورة فى بيوع الاشباه الكفالات والشراء والاجارة فلتراجع ※ بونده اصل وقاعده بودركه هر بر عقدكه تكرار اعاده اولنه ايكنجيسى باطلدر الاشباهك بيوعنده ذكر اولنان اوچ شيده كه كفالتده دكلدر پس بركسنه بر دفعه مديوندن كفيل اخذ ايتدكدن صكره بردخى اندن ديكر كفيل السه صحيحدر ثانينك كفالتيله اولكه كفالتدن خلاص اولمز شراده ينه بويله دركه زياده ونقصان ثمن اولك غيريله بر نسنه يى تكرار اشترا بيع اولى فسخدر ثانى صحيحدر ثمن اوليله اولورسه اعتبار مقدمكينه در منفسخ اولماز اجاره بيع منافع قبيلندن اولمغله اوده شرا كبيدر ※ (اقام) المدعى عليه (بينة بعد الصلح عن انكار ان المدعى قال قبله) قبل الصلح (ليس لى قبل فلان حق فالصلح ماض) عن انكار صلحدنصكره مدعى عليه قبل الصلح مدعى بنم مدعى عليه طرفنده حقم يوقدر ديدى ديو اقامهٔ بينه ايلسه صلح صحت اوزره باقيدر بينه سى مقبوله اولمز اقرارندنصكره كندويه حقك ثبوتى احتمالنه بناء ※ (ولو قال) المدعى (بعده ماكان لى) قبل المدعى عليه (حق بطل) الصلح بحر قال المص وهو مقيد لاطلاق العمادية ثم نقل عن دعوى البزازية انه لو ادعى الملك بجهة اخرى لم يبطل فيحرر ※ مدعى بعد الصلح بنم مدعى عليه جانبنده بر حقم يوق ايدى ديرسه صلحى باطل اولور مصنف مرحوم ديركه بو عماديه نك اطلاقنى تقييددر زيرا عماديه ده مسطوردركه ادعى بكر فصالحه ثم ظهور بعده ان لا شيء عليه بطل الصلح انتهى امدى بو عبارده كه ثم ظهر بعده قولنى اى بعد الصلح بالاقرار ايله تقييد واجبدر يعنى بعد الصلح مدعينك شفاها ان لا شيء عليه اقرارندن لازمدركه حتى صلح باطل اوله يوخسه صلحدن مقدم بر منوال مشروح اقرار ايتمشدى ديو بينه اقامه سيله صلح باطل اولماز بعده مصنف بزازيه نك دعواسندن نقل ايتديكى بعد الاقرار جهة اخرا ايله ملكيت دعواسى ايدرسه صلح باطل اولماز (والصلح عن الدعوى الفاسدة يصح وعن الباطلة لا) دعواى فاسده كه كندوده تناقض واقع اولان دعوادن صلح صحيح اولور دعواى باطله كه مسلمدن خمر وخنزير دعواسى مثللو دعوادن صلح صحيح اولماز ※ والفاسدة ما يمكن تصحيحها بحر ※ دعواى فاسده تصحيحى ممكن اولان دعودر مثلا اتناقص توفيق كبى امدى باطله ما لا يمكن تصحيحى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولسون ﴾ وحرر فی الاشباه ان الصلح عن انكار بعد دعوی فاسدة الافی
دعوی مجهول فجائز فليحفظ ﴾ اشباهده تحریر اولنورکه دعوای فاسده دنصکره
عن انکار صلح فاسددر الا مجهول دعواسنده جائزدر وقیل اشتراط ﴿ (صحة (الدعوی
لصحة الصلح غير صحیح مطلقا) فيصح الصلح مع بطلان الدعوی کما اعتمده صدر
الشريعة اخر الباب واقره ابن الكمال وغيره فی باب الاستحقاق کما مر فراجعه ﴾ بعضلر
مطلقا صلحك صحتنده دعوانك صحيننك اشتراطی صحیح دکلدر دیدیلر کرك حق مجهولدن
وکرك غیر مجهولدن بناء علیه دعوی باطل اوله رق کندودن صلح صحیح اولدی
نته که صدر الشریعه بابنك اخرنده بوکا اعتماد ایدوب ابن کمال وسائرلری باب
الاستحقاقده بونی اقرار ایلدی مرور ایتدیکی مثللو ماتن مرحوم قول مشروحی
بدلینه وقیل یصح مطلقا دیسه اوضح واحضر ایدی (وصح الصلح عن دعوی
حق الشرب وحق الشفعة وحق وضع الجذوع علی الاصح) حق شربکه نصیب
ماء ومروری وشفعه ودرك وضعی حقلری دعواسنك صلح قول صح اوزره صحیح
اولدی یعنی یمن دفعیچون حق شفعه دعواسندن صلح مشروع اولور دیمك اما
ثابت اولان شفعه حقندن صلح جائز دکلدر سالف الذکر مال اولمامغین کندودن
اعتیاضك عدم جوازی مفادنه مبنی (الاصل انه متی توجهت اليمين نحو الشخص فی
ای حق كان فافتدی اليمين بدراهم جاز حتی فی دعوی التعزير مجتبی بخلاف دعوی
حد ونسب درر ﴾ بونده اصل وقاعده بودرکه قنغی حقده اولورسه اولسون برشخصه
یمین توجه ایدوب انی دراهمله افتدا ایتسه جائز اولور حتی تعزیر دعواسنده که
مثلا برکسنه‌یی تکفیر ویاتضلیل ویاخود کندویه برسوئله رمی ایتدی دیو دعوا ایتمکله
کندویه یمین توجه ایتمکله انی برمقدار دراهمله افتدا ایلسه جائز اولور اما حد ونسب
دعواسی مزبورلرك خلافنه‌درکه هر نقدر حد قذفدن ابرا وبرعورتك بندر دیو دعوا
ایتدیکی ولد دعواسنی متارکه ایچون صلح کبی اولورسه‌ده ﴿ (الصلح ان كان بمعنی
المعاوضة) بان كان دينا بعين (ينتقض بنقضهما) ای بفسخ المتصالحين) ﴾ صلحده
معاوضه معناسی اولورسه که مثلا دینده عینله اولورسه متصالحینك نقضیله منتقض
اولور ﴾ (وان كان لا بمعناها) ای المعاوضة بل بمعنی استيفاء البعض واسقاط البعض
(فلا تصح اقالة ولا نقضه لان الساقط لا يعود قنيه وصيرفية فليحفظ) ﴾ معاوضه معناسی
اولمیوب بلکه استیفای بعض واسقاط بعض قبیلندن اولورسه اقاله ونقضی صحیح
اولمز ساقط عودت ایتمامکین ﴿ (ولو صالح عن دعوی دار علی سكنی بيت منها
ابدا او صالح علی دراهم الی الحصاد او صالح مع المودع بغير دعوی الهلاك لم يصح
فی الصور الثلاث سراجيه) ﴾ بر رجل دعوی ایتدیکی داردن بر بیتده ابدا ساکن
اولمق اوزره ویاخود حصاده دك برمقدار دراهم اوزره ویاخود ودیعه‌ده بلا دعوی

الهلاك مودعله مصالحه اولسه اشبو صور ثلثه‌ده صلح صحیح اولماز ﴾ قیدبدعدم دعوی
الهلاك لانه لو ادعاه وصالحه قبل اليمين صح يفتی خانيه ﴾ ودیعه‌یی مصنف مرحوم
مودعك هلاك دعواسی ایتمامسیله تقییدی انی دعوی وقبل الیمین مصالحه اولسه‌لر
صحیح اولدیغنه مبنیدر ﴿ (ويصح) الصلح (بعد حلف المدعی عليه دفعا للنزاع)
باقامة البينة) ﴾ مدعی علیه یمین ایتدکدنصکره مصالحه صحیح اولور مدعینك اقامهٔ
بینه ایله نزاعن دفع ایچون ﴾ ولو برهن المدعی بعده علی اصل الدعوی لم تقبل
الا فی الوصی عن مال اليتيم علی انكار اذا صالح علی بعضه ثم وجد البينة فانها تقبل
ولو بلغ الصبی فاقامها تقبل ولو طلب يمينه لا يحلف اشباه ﴾ مدعی بعد الصلح اصل
دعوی اوزره اقامهٔ بینه ایلسه مقبوله اولمز الا وصی ویا باعن انکار یتیمك مالندن مالك
بعضسی اوزره صلح اولوب بعده بینه بولنسه مقبوله اولور ویاخود صبی بالغ اولوب
اقامهٔ بینه ایلسه بینه مقبوله اولور بعد الصلح وصی ویا یتیم مدعی علیهه یمین ورمزلر
اما خصم مالی مقر اولوب ویا بینه موجوده اولورسه مالك بعضسی اوزره صلح صحیح
اولماز یتیمه نفع اولمامغین ﴿ (وقيل لا) جزم بالاول فی الاشباه وبالثانی فی السراجية وحكا
هما فی القنية مقدما وللاول ﴾ عند البعض صلح مشروح صحیح اولماز اشباهده قول
اول ایله سراجیه‌ده قول ثانی ایله جزم ایدوب قنیه‌ده اولکی قول تقدیمله ایکیسنیده
حکایه ایلدی ﴿ (طلب الصلح والابراء عن الدعوی لا يكون اقرار) بالدعوی عند المتقدمين
وخالفهم المتاخرون والاول اصح بزازية مدعی علیهك دعوادن صلح وابرایه طالب
ولمسی دعوایکه مدعابهی وعند المتقدمین اقرار اولمز متاخرین متقدمینه مخالفت
ایتدیلر اصح اولان اولکیدر والا برادهکه واو اومعناسنه‌در ﴿ (بخلاف طلب الصلح
عن المال (والابراء عن المال) فانه اقرار اشباه) ﴾ مالدن صلح ویا ابرایه طالب اولمق
مسئلهٔ متقدمه‌نك خلافنه‌درکه بونفس مالی اقرار عد اولنور زیرا دعوادن صلح ویا ابرادن
مقصود نزاعی قطع وجسم اولمغین مال وحقك ثبوتنی افاده وایجاد ایتمز ﴿ (صالح
عن عيب) اودين (وظهر عدم اوزال) العيب (بطل الصلح) وترد ما اخذه اشباه درر
برشخص مبیعنده که عیبدن ویا دیننده‌ن اشی صلح اولوب بعده انك عدمی ظاهر
اولوب ویاخود عیب بالکلیه زائل اولور صلح باطل اولوب اخذ ایتدیکی نسنه‌یی
حبنه رد ایدر والله تعالی اعلم واستغفر الله المعظيم

﴿ فصل فی دعوی الدين ﴾

دین دعواسی حقنده صلح بیاننده برفصل و حسمدر امدی اولی اولان فی الصلح
عن دعوی الدين دیمك ایدی مصنف علیه الرحمه مقدما بروجه عموم دعاودن صلحی
بیاندنصکره بوفصلده خاصة دیندن ماصلحی بیانه اغاز وشروع ایلدی ﴿ (الصلح
الواقع علی بعض جنس ماله عليه)من دين اوغصب (اخذ لبعض حقه وحط لباقيه

لامعاوضة) للرباء) ﴾ بركمسنه‌نك اخركمسنه‌ده كه‌دين ويا غصب حقندن انك بعضسى
اوزره وقوع بولان صلح حقنك بعضنى اخذ باقيسنى حط وتنزيلدر ربا احتمالنه مبنى
معاوضه عد اولنمز ﴿ (وح (فصح الصلح بلا اشتراط قبض بدله عن الف حال على
مائة حالة اوعلى مؤجل) ﴾ بوتقديرجه پشين بركمسنه‌دن اخذى لازم كلان بيك غروش
حقندن بدل صورينى قبض شرطنديز يوز غروش پشينه ويا بيك غروش ويرسه
صلح صحيحدر بدل صورى ديلديكى بدل اولميوب بعض اخذ وبعض اسقاط اولديغنه
مبنيدر ﴿ (وعن الف جياد على مائة زيوف) ﴾ بيك دراهم جياددن بعضنى وصفتنى
اسقاطله يوز زيوف درهمه صلح صحيحدر ﴿ (ولا يصح عن دراهم على دنانير مؤجله
لعدم الجنس فكان صرفا فلم يجز نسيئة) ﴾ جنيت اولمامغين معاوضه وصرف اولغله
نسيئه‌سى جائز اولمديغندن دراهمدن دنانير مؤجله اوزره صلح صحيح دكلدر ﴿ (اوعن
الف مؤجل على نصفه حالا) الافى صلح المولى مكاتبه فيجوز زيلعى) ﴾ ويا خود
بيك غروش مؤجل حقندن پشين نصفى اوزره صلح اولسه صحيح اولماز حط اولنان مبلغ
آجله عوض اولغله ربا وحرام اولديغندن الا مولينك مكاتبى صلحده برمقدار مؤجلدن
نصفى اوزره صلح جائز اولور بونده سيد بدل كتابتك بعضسندن تجاوز ايتمكله
كويا مكاتبده بدلى احسن صفتله كه حالا پشين تاديه‌سيله اكا مكافات ايتمش اولدى
﴿ اوعن الف سود على نصفه بيضا ﴾ ياخود بيك سياهدن نصفى بياض اوزره
صلح اولسه‌لر صحيح اولمز عقدمداينه‌ده بيض استحقاق اولمامغين عقد معاوضه ايله
مستحق اولمديغى شى اوزره مصالحه اولمش اولغله ﴿ والاصل ان الاحسان ان وجد
من الدائن فاسقاط وان منهما فمعاوضة ﴾ بونده اصل بودر كه احسان وتنقيص
دائنكه حق صاحبى جانبندن بولنورسه كه حقندن قدر اووصفا ووقتا دون ونقصان
اولورسه اسقاط واحسان اولور واكر دائنله مدیون طرفلرندن اولوب صلحده دائنك
مستحق اولمديغى وصف داخل اولوب مثلا سود بدلينه بيض كبى ويا مؤجل تعجيل
مثللو اولورسه معاوضه اولور ﴿ (قال) لغريمه (اولى خمسمائة غدا من الف لى
عليك على انك برئ من) النصف (الباقى فقبل) وادى فيه (برئ) ﴾ بركمسه بيك
غروش مديونى اولان كمسه‌يه يارنكه كون انك بشيوزنى بكا ادا ايله باقيسندن برى
اولمق اوزره ديوب اودخى قبول ومبلغ مشروحى اوكنده تاديه ايدرسه دينندن برى
وخلاص اولور ﴿ (وان لم يؤده ذلك فى الغد عاد دينه) كما كان لفوات التقييد
بالشروط ووجهها خمسة احدها هذا ﴾ غدده ادا ايتمزسه شرط فوت اولديغندن
كما كان دينى عودة ايدر صورة مسئله بش وجه اوزره توجيه اولنور برى صوره
مرسومه‌در ﴿ (و) الثانى (ان لم يوقت) بالغد (لم يعد) لانه ابراء مطلقا ﴾ ايكنجيسى
غد ايله تقييد ايتميوب مثلا بشيوزى ادا ايله باقيسندن برى اولمق شرطيله ديسه

بو مضموندن ابرا مطلق اولمغله دينى عودة ايتمز والثالث ﴿ (وكذا لو صالحه من دينه
على نصفه يدفعه اليه غداً وهو برئ مما فضل على انه ان لم يدفعه غدا فالكل عليه
كان الامر) كالوجه الاول (كما قال) لانه صريح بالتقييد ﴾ اوچنجيسى ذكر اتى
مضموندركه يعنى بويله بررجل مديونيله حقنك نصفنى يارنكى كون ويروب ماعداسندن
برى اولوب ادا ايتمزسه دينك كليسى ازرينه اولمق اوزره مصالحه اولسه امر ديديكى كبى
وجه اول كبى اولور تقييد ايله تصريحنه بناء والرابع ﴿ (فان ابرأه عن نصفه على
ان يعطيه مابقى غدا فهو برئ ادى الباقى) فى الغد (اولا) لبداءته بالابراء لا بالاداء ﴾
دردنجيسى مديونى دينك نصفندن باقيسنى يارنكى كون ويرمك اوزره ابرا ايدر
بس اوكونده باقيسنى تاديه ايتسون ويا ايتمسون برى اولور تكلمده ابرا ايله بدأ ايدوب ادا ايله
ايتمديكنه مبنى ﴿ (و) الخامس (لو علق بصريح الشرط كان اديت الى) كذا (اواذا
اومتى لا يصح) الابراء لما تقرر ان تعليقه بالشرط صريحا باطل لانه تمليك من وجه ﴾
بشنجى صريح شرطله تعليقله فلان وقتده دك ادا ايدرسك ديرسه ابرا صحيح اولمز اداة
شرطله تصريحله ابرا تعليق باطلدر من وجه تمليك اولديغنه مبنى مضمون مقرردر
محده مصنف مرحوم تحقيق مقام ايدركه اداة شرطى صريحا اتيان صورتنده
ابرانك عدم صحتى ابراده تمليك واسقاط معنالرى اولوب اسقاطى شرطه تعليقده
برضرر اولميوب تمليكى شرطه تطليق فسادى منتج اولمغله طرفينه رعايتله تعليق اداة
شرطدن ان ويا اذا ويامتى امثالى كلمه‌لرى صريحا ذكرايله اولورسه صحيح اولماز تصريح
اولميوب على ان يعطيه مثللو عباره ايله تعبير ايدرسه صحيح اولور ديدى ﴿ (وان قال)
المديون (لاخر سرا لا اقول لك بمالك حتى تؤخر عنى او تحطه) عنى (ففعل)
الدائن التاخير اوالحط (صح) لانه ليس بمكره عليه ﴾ مديون دائننه سراسكا اولان
دينمى اقرار واعتراف ايتمم حتى ان برمدة تاخير وتاجيل ويا برمقدارنى حط وتنزيل
ايتمدكجه ديمكله اودخى انى ايتسه او فعلى صحيح ومشروع اولور مكره اولمامغين
بعد التاجيل وعدى كلمدين حالا ويا حط ايتديكى مبلغى تماما طالبه ايده‌مز ﴿ (ولو علن
ماقاله سرا اخذ منه الكل للحال) سرا ديديكى مقالى مقدما اعلان ايتمش اولورسه
فى الحال كندودن كليسنى الور اما مقدما حط ويا تاخير اوزره اتفاق ايتدكدنصكره
اسرار ايتديكنى اعلان ايتسه صلحنى نقض ايده‌مز لكن بو دائنك حين اسرار
ومصالحه‌ده سكوت ايتديكنه نظرا دريوخسه حط واقرار ايدرسه صحيح اولور
﴿ ولو ادعى الفا وجحد فقال اقرلى بها على ان احط منها مائة جاز بخلاف على ان
اعطيك مائة لانه رشوة ﴾ مدعى بيكى دعوى ايتدكده مدعى عليه انكار ايتمكله
مدعى يوزنى حط ايتم اوزره انى تماما اقرار ايله ديسه اشبو حط صحيح وجائز اولور
ابرائى صريحا تعليق اولميوب معنى اولديغندن اما سكا يوز غروش اعطا ايتمكلكم

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اوزره اقرار ایله دیرسه بو صورة مشروحه‌نك خلافنه‌درکه رشوة اولمغله مشروع
اولماز ایدی اقرار ایده‌جك اولورسه اقراری صحیح اولور داینه برشی لازم اولماز
٭ ولوقال ان اقررت لی حططت لك منها مائة فاقر صح الاقرار لا الحط مجتبی ٭ تماما
حقمی اقرار ایدرسك اندن یوزی سکا حط ایدرم دیمسیله اقرار ایدرسه اقراری
صحیح اولور حط صحیح اولماز حط صریح شرطه تعلیق اولنان ابرا اولمغین ٭ (الدین
المشترك) بسبب متحد کثمن مبیع بیع صفقة واحدة او دین موروث او قیمة مستهلك مشترك
(اذا قبض احدهما شیئا منه شارکه الاخر فیه) انشاء او اتبع الغریم کما یاتی ٭ صفقهٔ
واحده ایله بیع اولنان مبیعك ثمنی ویا دین موروث ویا مستهلك مشترك قیمتی مثلاو سبب
متحد ایله اولان دین مشترکدن داینك بری بر مقدارشی قبض ایلسه داین اخر دیلرسه
اول مقبوضه مشارك اولور ویاخود غریمدن او مقدار نسنه‌ده کندوسی مطالبه ایدر
تشکیم بو مضمون مفاد قریبا کلور مبیع ایکی کمسه‌نك مشترك اولدقلری عین واحده
اولسون ویاهر بری برینك اولوب صفقهٔ واحده ایله بلا تفصیل ثمن بیع اولنان ایکی
عین اولسون صفقهٔ واحده ایله تقیید ایکی کمسه ماییننده مشترك اولان بر عبدك
نصفی برینك بشیوزه ودیکرینك نصف اخرینی بشیوزه بر رجله بیع ایدوب
ایکی سی بردن یکه برسند اخذی صورتنده احترازدر امدی بونده سبیکه صفقه مختلف
اولمغله احدهما اخرك قبض ایتدیکنه مشارك اوله‌مز ٭ (وح (فلو صالح احدهما
عن نصیبه علی ثوب) ای علی خلاف جنس الدین (اخذ الشریك الاخر نصفه الا ان
یضمن) له (ربع) اصل (الدین) ولا حق له فی الثوب ٭ بو تقدیرجه سالف الذکر
شریکلریك بری مدیونله نصیبندن بر ثوب اوزره که دینك خلاف جنسه مصالحه
اولسه شریك اخر او ثوبك نصفنی الور الا مصالح اصل دینك ربعنی شریکنه ضامن
اولورسه بو تقدیرجه ثوبده بر حقی اولماز شریك مصالح ثوبك نصفنی ویرمکله دینك
ربعنی ضمانده مخیر اولمش اولدی ٭ (ولو لم یصالح بل اشتری بنصفه شیأ ضمنا) الشریك
(الربع) (او قبض النصف بالمقاصة) (او اتبع غریمه) فی جمیع ما مر ابقاء حقه فی ذمته ٭
احد شریکین مصالحه اولمیوب بلکه دینك نصفنه بر نسنه اشترا ایتسه شریکی
کندویه انك ربعنی تضمین ایتدیرر مقاصه ایله نصفی قبضنه بناء ثوبك نصفنی ویرمکه
کندویه مخیرلك اولمز شرا ایله کویا دینك نصفنی قبض ایتمش اولور اما صلح بونك
خلافنه‌در ویاخود شریك سالف الذکر صلح ویا شرا صورتلرینك جمیعنده حقی
غریمك ذمتنده باقی اولمغله انك ارقه‌سنه دوشوب اندن مطالبه ایدر ٭ (واذا ابرأ احد
الشریکین الغریم عن نصیبه لا یرجع) لانه اتلاف لا قبض ٭ شریکلریك بری غریمی
کندو نصیبندن ابرا ایلسه اتلاف اولوب قبض اولمدیغندن شریکی کندویه برشی‌ئله
رجوع ایده‌من ٭ (وکذا) الحکم (ان) کان للمدیون علی احدهما دین قبل وجوب

دینهما علیه حتی (وقعت المقاصة بدین السابق) لانه قاض لا قابض ٭ حکم بونه
بویلجه‌در رجوع ایده‌مز مدیونك شریکلریك دینی کندونك اوزرینه واجب اولمازدن
مقدم انلریك برینك اوزرنده دینی اولمغله دین سابقنه مقاصه واقع اولسه زیرا بو دینی
قضا وادا ایتمش اولور برنسنه قبض ایتمش اولماز ٭ (ولو ابرأ) الشریك المدیون (عن
البعض قسم الباقی علی سهامه) ومثله المقاصة ٭ ینه بویله شریکلریك بری مدیونی
دینك بعضندن ابرا ایتسه باقیسی سهامی اوزره تقسیم اولنور مثلا مدیونده ایکسنك
یکرمی غروشی اولمغله برای حصه‌سنك نصفندن ذمتنی ابرا ایلسه کندوسی بشله
شریکی اونله مطالبه ایدر تقاصده بونك کبیدر که بو دیندن مقدم شریکلریك
برینك مدیونه بر مقدار دینی اولمغله اکا تقاص اولنان مبلغك ماعداسنی لحسب السهام
میانلرنده تقسیم اولنور ٭ ولو اجل نصیبه صح عند الثانی ٭ احدهما حصه‌سنی تاجیل
ایدرسه امام ثانی نزدنده صحیح اولور ٭ والغصب والاستیجار بنصیبه قبض لا التزوج
والصلح عن جنایة عمد ٭ غصب وحصه‌سنه مطلوبدن برنسنه استیجاری قبضدرکه
احد شریکین مدیونك برنسنه‌سنی غصب ایدوب عندنده هلاك اولسه قبض منزله‌سنه
تنزیل اولنمغله شریکی انده مشارك اولور شراء فاسد ایله برنسنه اشتراسی وبرینه
مدیون ایچون حق حادث اولمقده غصب کبیدر تقاص اولور مدیونه اولان عورتی
حصه‌سنه بدل تزوج وعمدا جنایتدن صلح قبض دکلدر مقابلنده شرکته قابل بر
نسنه‌یه مالك اولمامغین ٭ وحیلة اختصاصه بها قبض ان یهبه الغریم قدر دینه ثم
یبریه او یبیعه به کفا من تمر مثلا ثم یبریه ملتقط وغیره ومرت فی الشرکة ٭ احد شریکینك
قبض ایتدیکنه اختصاصنك حیلهٔ شرعیه‌سی مدیونك کندویه دینی مقداری
مبلغی هبه ایدوب انکده کندونك ذمتنی ابرا ایدوب ویاخود غریمه احد شریکین
دیندن نصیبی مقدارینه مثلا تمردن بر قبضه‌یی بیع وقبض ثمن ایتدکدنصکره مدیونك
ذمتنی ابرا ایتمسیله‌در بونده مقبوض ثمن مبیع مقدمکنده موهوب اولمش اولور دین
اولمازکه شریك اخر رجوعه مقتدر اوله بو مسئله ملتقط وسائر معتبراتده مسطور و شرکت
بحثنده بونده دخی مرور ایتمشدر ٭ (صالح احد ربی السلم عن نصیبه علی ما دفع من
رأس المال فان اجازه الشریك) الاخر (نفذ علیهما وان رده رد) لان فیه قسمة
الدین قبل قبضه وانه باطل ٭ ایکی رب سلمك بری مسلم فیهدن حصه‌سندن رأس
مالدن ویردیکی مبلغ اوزره مصالحه اولسه که سلمی فسخ ایلسه امدی شریکی کندونك
فسخنه اجازة ویررسه فسخ ایکیسنده‌ده نافذ اولور که اخذ اولنان نصف رأس مال
ایکسنك اولوب باقی قلان طعام میانلرنده مشترك اولور واکر شریکی رد ایدرسه صلح
رد اولنوب مسلم فیه حالی اوزره باقی قالور بونده قبل القبض دینی تقسیم اولمغله بو ایسه
باطلدر ٭ نعم لو کانا شریکی مفاوضة جاز مطلقا بحر ٭ بلی رب سلملر شرکت مفاوضه

ایله شریکلر اولان ذواتدن اولورلرسه صلح مزبور مطلقا که کرك کندو نصیبنده
و کرك جمیعسنده جائز اولور والله تعالی اعلم واستغفرالله العظیم

(فصل فی التخارج)

تخارج خروجدن تفاعلدر شرعا تخارج ورثه‌نك بعضسنك ترکه‌دن کندویه برمقدار
معلوم المال اعطاسی اوزره اخراجیله بربرلیله مصالحه‌لری دیمکدر که تراض ایله جائز
ومشروعدر حتی روایت اولنور که عبدالرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك
درت منکوحه‌سی وارایدی مرض موتلرنده برینی تطلیق ایدوب عدتی منقضیه
اولمدین کندولری ارتحال دار بقا ایتملرایله حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه انی اوج
عورتیله وارثه قیلدیغندن ترکه‌نك ثمننك ربعندن علی روایة اوتوز اوج بیك التونه
علی روایة اوتوز اوج بیك درهمه مرقومه‌یی مصالحه ایتدیلرواشبو تخارجك بعض
شرطلری وارکه اتانی کلامده ذکر اولنور (اخرجت الورثة احدهم عن)
الترکة وهی (عرض او) هی (عقار) بمال اعطوه له (او) اخرجوه (عن)
ترکته هی (ذهب بفضة) دفعوها له (او) علی (العکس) او عن نقدین بهما
(صح) فی الکل صرفا للجنس بخلاف جنسه (قل) ما اعطوه (او کثر) ترکه‌لری
عرض ویا عقار اولان ورثه‌لر وارثك برینی کندویه برمقدار مال ویرمکه ویا ترکه‌لری
ذهب اولان برمقدار فضه ویرمکه ویا برنك عکسیله ویا التون وکموش نقد ترکه‌دن کندولرینه
اخراج ایتسه‌لر ویردیکلری از اولسون ویا چوق اولسون نقدینه نظرا جنسی خلاف
جنسنه صرفله صور مشروحه‌لرك کلیسنده صلح وتخارج صحیح اولور لکن بشرط
التقابض فیما هو صرف لکن تخارج مرسومك صحتی صرف قبیلندن اولان شیلرده
تقابض شرطیله‌در (و) فی اخراجه عن (نقدین وغیرهما باحد النقدین لا یصح
الا ان یکون ما اعطی له اکثر من حصته من ذلك الجنس) تحرزا عن الربا) نقدین
وغیریلرندن احد نقدینله تخارجده صلح صحیح اولمز الا کندویه ویریلان او جنسدن
حصه‌سندن اکثر اولورسه ربادن تحرز ایچون صحیح اولور (ولا بد من حضور
النقدین عند الصلح وعلمه بقدر نصیبه شرنبلالیه وجلالیه) حین صلحده نقدینك
حضورندن وحصه‌سینك مقدارینه علمندن لازمدر (ولو بعرض جاز مطلقا لعدم الربا
تخارج عرض مقابلی اولورسه مطلقا که ترکه‌دن اولسون ویا اولسون جائز اولور
ربا اولمامغین (وکذا لو انکر وارثه لانه ح لیس ببدل بل لقطع المنازعة) ینه بویله وارثه
ارث ادعا ایدن کسنه‌نك وارث اولدیغنی انکار ایتسه‌لر دخی تخارج طریقیله صلحلری
جائز اولور زیرا انکار ایتدیکلری تقدیرجه صلح بدل مقابلی اولماز بلکه نزاعی قطع ایچون

اولور (وبطل الصلح ان اخراج احد الورثة وفی الترکة دیون بشرط ان یکون الدیون
لبقیتهم) لان تملیك الدین من غیر من علیه الدین باطل) ترکه‌لرنده دیون اولان وارثلر
دیون سائرلری ایچون اولمق شرطیله برینی اخراج ایتسه‌لر صلح باطل اولور زیرا
مار الذکر اخراج اولنان وارث دیندن اولان حصه‌سنی علی طریق التخارج اخذ
ایتدیکی عین مقابلنده سائر ورثه‌یه تملیك ایتمش اولور بو ایسه باطلدر امدی دیندن
اولان حصه‌سنه باطل اولیجق سائرلرنده‌ده جمیعا باطل اولور (ثم ذکر لصحة حیلا
فقال (وصح لو شرطوا ابراء الغرماء منه) ای من حصته لان تملیك الدین ممن علیه الدین
فیسقط قدر نصیبه عن الغرماء) بعدازین مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب
تخارج مشروحك صحتنه بعض حیله ذکر ایدوب بیوردیکه صلح مرقوم صحیح اولور
اکر ورثه اخراج اولنان وارثك غرمای دیندن کندویه اصابت ایدن حصه‌سندن
ابراسنی شرط ایدرلرسه زیرا بو دینی دین کندونك اوزرنده اولان کسنه‌یه تملیکدر
امدی دیندن نصیبی مقداری غرمادن ساقط اولور (او قضوا نصیب المصالح
منه) ای الدین (تبرعا) منهم (او احالهم بحصته) ویاخود ورثه صلح واخراج اولنان
وارثك دیندن حصه‌سنی تبرعا کندو کیسه‌لرندن ادا ووارث کندولرینی حصه‌سیله
غرمایه حواله ایدرلر لکن بونده ورثه‌یه ضرر اولور زیرا مصالحه حواله ایتدیکی مبلغله
ورثه‌یه رجوع ایدر (او اقرضوه قدر حصته منه وصالحوه عن غیره) بما یصلح بدلا
(واحالهم بالقرض علی الغرماء) وقبلوا الحوالة وهذه احسن الحیل ابن کمال) کندویه
دیندن حصه‌سی مقداری مبلغی قرض ویروب سائر ترکه‌دن بدلیته صالح اولور شیئله
مصالحه اولوب مصالحده بدل قرضله کندولرینی غرمایه حواله کندولرده حواله‌یی قبول
ایدرلرسه اشبو صورت اخره صور حیلك احسنیدر اولکنده ابراسیله مصالحه ایکنجیده
تبرعله ورثه‌لره ضرر اولمغین (والاوجه ان یبیعوه کفا من تمر او نحوه بقدر الدین ثم یحیلهم
علی الغرماء ابن ملك) ورثه‌لره زیاده وجیه ویسیر وخفیف اولان حیله ورثه‌لر مصالحه
رخیص القیمة برقبضه تمر مثللو نسنه‌یی دیندن حصه‌سی مقداری ثمنه بیع ایدوب بعده
مصالح کندولرینی غرمایه حواله ایتمه‌لریدر (وفی صحة صلح عن ترکة مجهولة) اعیانها
ولا دین فیها (علی مکیل او موزون) متعلق بصلح (اختلاف) والصحیح الصحة زیلعی
لعدم اعتبار شبهة الشبهة) کندوده دین اولمیان ترکه مجهوله‌دن مکیل موزون اوزره
صلحك صحتنده میان فقهاده اختلاف وقوع بولمشدر صحیح اولان فقیه ابوجعفرك
صحتی قولیدر زیرا عدم صحته قائل اولنلر ترکه‌ده مکیل ویا موزون اولوب مصالحك اندن
نصیبنده بدل صلحدن اقل اولمق احتمالینه نظرا ربا شبهه‌سینه مبنیدر بو ایسه کندویه
اعتبار اولنمیان شبهه شبهه قبیلندندر (وقال ابن الکمال ان فی الترکة جنس بدل الصلح لم یجز
والا جاز وان لم یدر فعلی الاختلاف ابن کمال) مسئله مشروحه‌ده ترکه‌ده بدل صلح جنسندن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نسنه بولنورسه صلح جائز اولمز الا بدل كندونك حصسنه اصابت ايدن قدردن زائد اولورسه
اولور واكر تركه ده بدل صلح جنسندن نسنه بولنمزسه صلح جائز اولوب واولمديغى معلوم
اولمزسه مسئله اختلاف اوزره در ❊ (ولو) التركة (مجهولة وهى غير مكيل اوموزون
فى يد البقية) من الورثة (صح فى الاصح) لانها لاتفضى الى المنازعة لقيامها فى يدهم
حتى لوكانت فى يد المصالح اوبعضها لم يجز مالم يعلم جميع مافى يده للحاجة الى التسليم ابن
ملك) ❊ تركه مجهوله مكيل ويا موزون اولميوب سائر ورثه نك يدنده بولنورسه قول اصحده
ونده صلح صحيح اولور تركه يدلرنده بولنمغله جهالتى نزاعه مفضى اولمامغين حتى تركه نك كليسى
ويابعضسى مصالحك يدنده تسليمه حاجت مس ايتمديكندن يدنده بولنان تركه نك جميعسى
معلوم اولدقجه صلح جائز اولمز بيع كبى اولمغله ❊ (وبطل الصلح والقسمة مع احاطة
الدين بالتركة) ❊ دينك تركه يى احاطه سيله كه ديون تركه دن ازيد اوله رق ورثه نك
بو يله سائرلرينك صلح اولوب انى بر مقدار بدل ايله ما بينلرندن اخراجلرى وتركه يى
ميانلرنده تقسيملرى باطل اولدى كندولرى تركه يه مالك اولمدقلرندن غريم ايچون
قسمتى ابطال مشروعدر ❊ الا ان يضمن الورثة الدين بلا رجوع او يضمن اجنبى
بشرط براءة الميت اويوفى من مال اخر ❊ الا ورثه دينه بلا رجوع التركه وياخود اجنبى
ميتك برائتى شرطيله ضامن اولورلرسه وياخود وارث اخر مالندن تاديه وتوفيه
ايدرسه صلح وتقسيم باطل اولمز ❊ (ولا) ينبغى (ان يصالح) ولا يقسم (قبل القضاء
الدين (فى غير دين محيط) ❊ دين غير محيطده دخى انى تاديه وتوفيه دن مقدم تركه يى
تقسيم واندن مصالحه لايق وسزاوار دكلدر بلكه مكروهدر ❊ (ولو فعل الصلح)
والقسمة (صح) لان التركة لاتخلو عن قليل دين فلو وقف الكل تضرر الورثة فيوقف
قدر الدين استحسانا وقايه لئلا يحتاجوا الى نقض القسمة ❊ صورة مرسومه ده ورثه
صلح وقسمتى ياپسه لر صحيح اولور تركه آز بر ديندن خالى اولمديغين تقسيم عوق وتوقيف
اولنديغى تقديرجه ورثه متضرر اولورلر امدى استحسانا دين مقدارى توقيف
اولنور كه تقسيمى نقضه محتاج اولميه لر قياس عدم جوازدر تركه نك هر برجزئى دينه
مشغول اولمغله ورثه نك ملكلرينه داخل اولمامغين ❊ (ولو اخرجوا واحدا) من الورثة
(فحصته تقسيم بين الباقى على السواء ان كان اعطوه من مالهم غير الميراث) ❊ ورثه
ايچلرندن بر ينى على طريق الصلح والتخارج اخراج ايتسه لر امدى اعطا ايتدكلرى
بدل كندو مالرندن اولوب ميراث اولمزسه حصه سنى ميانلرنده على السويه تقسيم
اولنور بدلى على وجه السويه استيفا ايتمشلر ايسه ❊ (وان كان) المعطى (مما ورثوه فعلى
قدر ميراثهم) يقسم بينهم ❊ واكر اعطا اولنان مبلغ تركه دن اولورسه ميراثدن
حصه لرى مقدارى اوزره ميانلرنده تقسيم وافراز اولنور سراجيه ده وشرحنده
مذكوردر كه بركسه تركه دن بر مقدار شيئه صلح اولوب چيقارسه اولا اول مسئله يى

فرائض قاعده سنجه تصحيح ايدوب بعده انك حصه سنى طرحدن صكره باقى تركه يى
ورثه نك سهاملرينه تقسيم ايتملى مثلا بر عورت فوت اولوب زوجنى وانا سنى وعمسنى
ترك ايتمكله زوج حصه ارثيه سندن ذمتنده كه مهر اوزره مصالحه اولوب ما بيندن
چقسه باقى تركه ام ايله عم بيننده سهاملرنجه اثلاثا تقسيم اولنوب ايكى سهمى امه بر
سهمى عمه ويريلور امدى زوج ميراثدن بالمره حال بر نسنه اخذ ايتميه جك اول امردن
كندوسى معلوم منزله سنده فرض اولنوب تصحيحده ادخال اولنمسه اولمازمى
الجواب اولماز زيرا زوجى كان لم يكن يوق عد ايدوب تركه مهرك ماعداسى قيلنسه انك
فرضى ثلث اصل مال ايكن ثلث مابقى اولمق لازم كلور بوايسه خلاف اجماعدر زوج
تصحيحده ادراج اولنمديغى تقديرجه مسئله اوچدن كلور برينى ام ايكسنى عم آلور
ادراج اولندقده مسئله التيدن كلمكله ام ايكى عمه برسهم اصابت ايدوب باقى ما بينلرنده
بر وجه مشروح تقسيم اولنمغله انا حصه سنى تماما اخذ ايتمش اولور انتهى ملخصا
❊ وقيده الخصاف بكونه عن انكار فلو عن اقرار فعلى السواء ❊ خصاف تخارجده كه
تفصيل مشروحك جريانى صلحك عن انكار اولمسيله تقييد ايلدى يعنى ورثه مصالحك
وارث اولديغنى منكر اولورلرسه ديمك امدى صلح عن اقرار اولورسه تقسيم على
السويه اولور كه اعطا اولنان مال تركه دن اولسون ويا سائر مالدن اولسون بيع
منزله سنده اولمغله كويا جمله سى بردن اشترا ايتمش اولورلر پس مدفوع بينلرنده متساوى
اولورسه تقسيمده متساوى اولور ❊ وصلح بعضهم عن بعض الاعيان صحيح ❊ ورثه نك
بعضسنك اعيانك بعضسندن صلحى صحيحدر كليسندن صحيح اولديغى مثللو ❊ ولو
لم يذكر فى صك التخارج ان فى التركة دين ام لا فالصك صحيح ❊ صك تخارجده تركه ده
دين اولوب ويا اولمديغى ذكر وبيان اولنمزسه صك مشروح صحيح وسنديه شايان
اولور دروننده كه مضامين اقرار اولنور انكله عمل اولنور دين لفظنده صواب اولان
نصبدر ❊ ان الينا ايابهم ❊ نظم مجيدنده اولديغى مثللو ❊ وكذا الولم يذكره فى الفتوى فيفتى
بالصحة ويحمل على وجود شرائطها مجمع الفتاوى ❊ يعنى بو يله حين استفتاده تركه ده
دين اولوب ويا اولمديغى ذكر اولنمامغين مفتى فتواسنده بلا بيان فتوى ويرسه كندويه
تفتيش وتفحص واجب دكلدر صحتيله افتا اولنوب شرائطنك وجودينه حمل اولنور
❊ (والموصى له) بمبلغ من التركة (كوارث فيما قدمناه) من مسئلة التخارج ❊ تركه ء
ميتدن بر مقدار شيئله وصيت اولنان كمسه تخارج مسئله سنده تفصيلا ذكر اولنديغى
وجه اوزره وارث كبيدر ❊ (صالحوا) اى الورثة (احدهم) وخرج من بينهم (ثم
ظهر للميت دين او عين لم يعلموها هل يكون ذلك داخلا فى الصلح) المذكور (قولان اشهرهما
لا) بل بين الكل ❊ ورثه كندولرندن بريله مصالحه ايدوب انى بينلرندن اخراج
ايتدكدنصكره مقدما معلوملرى اولميان ميتك غيرا وزرنده بر مقدار حقى وياعينى ظهور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اینسه صلح سابقده اثرده داخل اولورمی الجواب بونده ایکی قول واردر اشهری داخل اولمیوب اول ظهور ایدن شیلر میانلرنده مشترك اولمقدر داخلدر دینلره نظردن ایسر صلح فاسد اولور کانه اوشیئی ابتدای صلحده موجود عد اولنور اوایسه فاسد اولمز انتهی منح ✻ والقولان حكاهما فی الخانیة مقدما العدم الدخول وقد ذكر فی اول فتاواه انه یقدم ماهو الاشهر فكان هو المعتمد كذا فی البحر ✻ خانیه صاحبی خانیه ده عدم دخول قولنی تقدیمله ایكیسنیده حكایه ایلدی حالبوكه فتاواسنك اولنده كندولری قول اشهری تقدیم ایدرم دیو ذكر ووعد ایتمش ایدی امدی قول معتمد عدم دخول اولور ✻ قلت وفی البزازیة انه الاصح ولا یبطل الصلح ✻ شارح علیه الرحمه بیورر كه بزازیه ده اصح اولان عدم دخولدر وصلحده باطل اولمز دیو مرسومدر ✻ (وفی الوهبانیة نظم) (وفی مال طفل بالشهود فلم یجز ✻ وما یدعی خصم ولا یتنور) وهبانیه ده مذكوردر كه طفلك شاهدلر ایله ثابت اولان مالنده صلح مشروع اولمدی زیرا بونده یتیمه برمنفعت یوقدر مفهوم مخالفی بینه اولمدیغی تقدیرجه صلحك جوازیدر مصراع ثانی مصراع اولدن منفهم اولان فلم یجز الصلح فی ذلك اوزره معطوفدر یعنی برشخص بریتیمدن برمقدار مال دعوا ایدوب تنویر مدعی ایده مسه ینه صلح جائز اولمزدیمك زیرا بونده مدعی اقامهٔ بینه دن عاجز اولیجق كندویه انجق خصمنه استحلاف حقی ثابت اولور باباووصی وصغیره ایسه استحلاف یوقدر (وصح الابراء من كل عائب ✻ ولو زال عیب عنه صالح یهدر) هر برعیبدن براءتدن ناشی صلح صحیح ومشروع اولدی امدی بركمسنه اشترا ایتدیكی عبدك مثلا بیاض عین عیبندن برمقدار مال ایله مصالحه اولوب بعده اوعیب زائل اولسه صلح باطل اولور بدل صلحی رد ایدر سلامت عودة ایتمكین اشترا اولنان جاریه نك تطلیق اولنمسی مثللو هر برزائل اولان عیبده ینه بویله در (ومن قال ان تحلف فنبرأ فلم یجز ✻ ولو مودع كالاجنبی یصور) برمدعی خصمنه اگرسن یمین ایدرسك دعوا ایتدیكم شیدن بریسك دیوب اودخی یمین ایتسه بوصلح جائز اولمز برای صریح شرط، تعلیق صحیح اولمز مفهوم سابقنه مبنی امدی مدعی بعد الحلف اقامهٔ بینه ایتسه مقبوله اولور اقامهٔ بینه دن عاجز اولسه تكرار یمین ویرمقدمكه استحلاف حضور قاضیده اولمامغین قطع خصومت ایدمدیكندن حلف مشروح هرنه قدر اجنبی كبی مدعی طرفندن تقدیر وتصویر اولنورسه دخی ینه صلح جائز دكلدر ولومودع تركیننده كه لوكلمه سی وصیله در صورة مسئله ایكی خصم میانلرنده عقد مصالحه ایتسه لر كه مدعی دعواسنه یمین ایدرسه مدعی علیه مدعی به ضامن اوله پس بوصلح باطادر امدی مدعی یمین ایتسه مدعی علیه مالی تادیه لازم اولمازیتده كه كالاجنبی لفظی مبتدای محذوفه خبردر تقدیر كلام وماذكر من المدعی علیه والمدعی كالاجنبی سبكنده در امدی اجنبیده استحلاف حتنده تصویر مسئله مثلا مدعی علیه اگر مدعینك غیری فلانجه

ذات یمین ایدرسه مدعینك دعوا ایتدیكی نسنه یی ادا ایدرم دیوب اودخی ایتسه صلح باطل اولوب حالفه كندیه انی تادیه لازم اولمازوالله تعالی اعلم واستغفرالله العظیم

(كتاب المضاربة)

مثلا مسكین برطرفدن بدلك وجودنی اقتضا ایتمك ملابسه سیله مضاربه مصالحه كبیدر دیدی سید حموی مشارالیهك كلامنده تامل واردر زیرا صلح عن مال اولورسه بیع قبیلندن اولمغله جانبیندن مبادله ایجاب ایدر دیو اعتراض ایلدی علامهٔ طحاوی علیه رحمة الباری جواب مقامنده بیورر كه مناسبتده من كل الوجوه مشابهت لازم دكلدر بونده صلحك عن انكار وسكوت اون قسملری اعتبار اولندی دیدی ✻ هی لغة مفاعلة من الضرب فی الارض وهو السیر فیها ✻ مضاربه لغتده بابنك غیرندن سیركه مسافرة فی الارض معناسنه اولان ضرب فی الارضدن مفاعله در الله جلیل واخرون یضربون فی الارض یبتغون من فضل الله بیوردی ✻ یسافرون فی الارض للتجارة معناسنه در بوعقدك مضاربه ایله تسمیه سی مضاربك كندوده غالبا ربح طلبیچون ارضده مسافرتینه مبنیدر ✻ (وشرعا عقد شركة فی الربح بمال من جانب) رب المال (وعمل من جانب) المضارب ✻ شرعده مضاربه رب المال طرفندن مال ایله مضارب جانبندن عمل ایله ربحده شركت عقدیدر ربحده شركت اولمیوب یالكز رب المالك اولورسه بضاعه مضاربك اولورسه قرض اولور عمل كلمه سی من جهة الاعراب عقدك اوزرینه عطفله مرفوع مالك اوزرینه عطفله مجروردر لكن مجرورتی وجیهدر بمال ده كه بأ مقدر وتكون فعلنه متعلقدر مرفوع اولدیغنه نظرا مضاربه عقد وعمل اولمق ایجاب ایدر بوایسه ذكراتی وركنها الایجاب والقبول قولنه منافیدر هندیه نك عباره سی اما تفسیرها شرعا فهی عبارة عن عقد علی الشركة فی الربح بمال من احد الجانبین وعمل من الاخر در انتهی بومجرورتی تایید ایدر (وركنها الایجاب والقبول) مضاربه نك ركنی ایجاب وقبولدر ✻ (وحكمها) انواع لانها (ایداع ابتداء) ✻ مضاربه نك حكمیكه اوزرینه ترتب ایدن اثرا نظار مختلفه ایله چند نوعدر ابتداسی ایداعدر زیرا الا علی وجه المبادلة والوثیقة صاحبنك اذنیله برمالی قبضدر ثمنی تسمیه اولنان سوم شرا طریقیله قبض اولنان نسنه ده مبادله رهنده وثیقه اولمغله بونلر مضاربه نك خلافنده در ✻ ومن حیل الضمان ان یقرضه المال الا درهما ثم یعقد شركة عنان بالدرهم وبما اقرضه علی ان یعملا والربح بینهما ثم یعمل المستقرض فقط فان هلك فالقرض علیه ✻ مال مضاربه نك ضمانی لازم كلمه سنك حیله سی رب المالك رأس مالی مضاربه قرض ایدوب الا بودرهمی قرض ایتمیوب بعده اول درهمله قرض ایتدیكی مبلغه شركة

عنان ايله عقد شركت ايدوب ايكيسى بردن ايشليوب ربح بينلرنده على السويه تقسيم
اولنمق اوزره مقاوله بعده فقط مستقرض مالى اعمال ايلسه ايمدى مال هلاك اولسه
قرض مستقرضك اوزرينه لازم اولور شركت عنانده رأس ماله ربحى اخذ لازمدكلدر
مناصفة شرطلرى مشروعدر (وتوكيل مع العمل) لتصرفه بامره مضارب
رأس مالى اعمال ايتدكده رب المالك امريله تصرف ايتديكندن حكمى توكيلدر
(وشركة ان ربح وغصب ان خالف وان اجاز رب المال بعده) لصيرورته غاصبا
بالمخالفة ربح ايدرسه شركة مضارب رب المالك امرينه مخالفت ايدرسه غصبدر
غيرك مالنه تعديسنه بناء مضارب ضامن اولور رب المال بعد المخالفه هرنقدر اجازة
ويرسه ده ينه غصبدر مخالفتنه بناء غاصب اولمغين (واجارة فاسدة ان فسدت
فلا ربح) للمضارب (ح بل له اجر) مثل (عمله مطلقا) ربح اولا مضاربه فساده
كيدرسه حكمى اجارۀ فاسده در كه بونده مضارب ربحه حصه دار اوله ماز بلكه
كندو ايچون عملنك اجر مثلى وار در كار ايتسون ويا ايتمسون عقدك صحتى معدوم
اولمغله مسمايه مستحق اوليوب مجانا بادهوا عمله راضى اولمامغين اجر مثلى واجب اولدى
امام ابو يوسف عليه الرحمه دن مرويدر كه اجارۀ فاسده اولديغنه نظرا ربح ايتمزسه
مضاربه اجرة اولماز فاسده نك صحيحه اوزره رجحان اولمسون ايچون (لا يزاد
على المشروط) خلافا لمحمد والثلثة (الا فى وصى اخذ مال يتيم مضاربة فاسدة)
كشرطه لنفسه عشرة دراهم (فلا شيئى له) فى مال اليتيم (اذا عمل) اشباه فهو
استثناء من اجر عمله اجارۀ فاسده ده كه مثلا اجر مثل مشروطك اوزرينه بونده ده
زياده قيلنماز امام محمد ايله ائمۀ ثلثه ايچوندر اختلاف الوصى اولديغى يتيمك مالنى
بروصى مضاربۀ فاسده ايله اخذ ايدوب انده عمل ايدرسه كندويه يتيمك مالندن
اجرة نامنه برشى لازم اولماز بس استثناى مشروح متنك من اجر عمله قولندن استثنادر
بوندن فهم اولنان وصيه ربحدن برمقدار شى كندويه اولمق اوزره يتيمك مالندن
بروجه مضاربه اعمال وغيره مضاربه يه ويرمك مشروعدر (و) الفاسدة (لا ضمان
فيها) ايضا (كصحيحة) لانه امين مضارب امين اولمغله بلا تعد صحيحه سنده
ضمان اولمديغى كبى فاسده سنده دخى يوقدر (ودفع المال الى اخر مع شرط الربح)
كله (للمالك بضاعة) فيكون وكيلا متبرعا ربحك كليسى مالكك اولمق شرطيله
بركسه يه سرمايه ويرمك اصطلاح شرعده بضاعه در ايمدى مضارب ربحدن
كندو ايچون برنسنه شرط ايتمامكين عملنده وكيل متبرع اولور (ومع شرطه للعامل
قرض) لقلة ضرره ربحك كليسى عامل ايچون اولمق اوزره رأس مالى ويرمك قرضدر
ضررى قليل اولمغين تبيينده مرسومدر كه ربحك كليسى مضاربك اولمق اوزره
مشارطه صورتنده مضاربك مستقرض عد اولنمسى ربحك كليسنه استحقاق انجق

رأس مالك كندونك اولمسنه توقف ايدر زيرا ربح مالك فرعيدر ثمر شجرك ولد حيوانك
اولديغى مثللو بس رب المال ربحك كليسنى مضاربه شرط ايتمكله اقتضاء كه لازم
متقدمجه سنه رأس مالك كليسنى اكا تمليك ايتمش اولور ايمدى بونك مقتضاسى رأس
مالك عدم رديدر زيرا هبه مثللو تمليك ردى ايجاب ايتمز شوقدر وار كه مضاربه لفظيله
تعبير رأس مالك ردنى ايجاب ايتديكندن فقها فرض قيلديلر بو صورتده مضاربه
قرض وتمليكك ايكيسينيده مشتمل اولمغله كويا ايكيسيله ده عمل اولندى وقرض عبندن
حقى قطع ايدوب بدلدن ايتميوب هبه ايكيسنده حقى قطع ايتمكله قرض ايكى تبرعك
ادنى واهونى اولوب واضرارى اقل اولمغين اعتباره كندوسى شايان اولدى انتهى
(وشرطها) امور سبعة (كون رأس المال من الاثمان) كما مر فى الشركة (وهو
معلوم) للعاقدين (وكفت فيه الاشارة) مضاربه نك شرطى شارحك ذكر آتى
ومن شروطها قولنى ضمله يديدر اولا رأس مالك مال شركتده مرور ايتديكى مثللو
اثمان مقوله سى عاقدينك معلومى اولان دراهم ودنانيردن اولمسيدر معلوميتنده اشارة
كفايت ايدر مثلا قدرى معلوم اولميان برمقدار دراهم دفعيله مضاربه صحيحه اولور
(والقول فى قدره وصفته للمضارب بيمينه والبينة للمالك) ايمدى مقدارنده وصفتنده
قول يمينيله مضاربك بينه رب المالكدر (واما المضاربة بدين فان على المضارب
لم يجز وان على ثالث جاز وكره) مضاربك ذمتنده كه دين اوزره عقد شركت مضاربه
جائز دكلدر كندونك ذمتنده كه دين مضمون عليه اولمغله رأس مال اوله مز رأس
مالك مضاربك عندنده امانت اولمسى مضاربه نك شرطندندر واكر دين اوچنجى كمسه نك
ذمتنده اولوب انى قبض ايدوب مضاربة اعمال اوزره مقاوله ايدرلرسه جائز مع الكراهه
اولور كويا قبضه توكيل ايتمش اولمغله قبل العقد كندويه منفعتى حاوى شرطى متضمن
اولديغندن مكروه اولدى (ولو قال اشتر لى عبدا نسيئة ثم بعه وضارب بثمنه ففعل
جاز كقوله لغاصب او مستودع او مستبضع اعمل بما فى يدك مضاربة بالنصف
جاز مجتبى) بركسه بررجله بنم ايچون ثمن مؤجل ايله برعبد اشترا ايله بعده انى بيع
ايدوب ثمنيله مضاربه ايله ديمكله اودخى ايشلسه جائز اولور مالنى غصب ايدوب
ويا استيداع ويا استبضاع ايدن كمسه يه يدكده اولان مالى بروجه مضاربه
اعمال ايت قولنده جائز اولديغى كبى ايمدى بونلر كندوده مضاربه جاريه اولان شيلردن
اولور (وكون رأس المال عينا لا دينا) كما بسطه فى الدرر (مسلما الى المضارب
ليمكنه التصرف) درر ده بسط وبيان اولنديغى كبى مضاربه تصرف ممكن اولسون
ايچون دين اوليوب عين اوله رق رأس مالك مضاربه تسليم اولنمسى دخى شرط قيلندى
زيرا عمل كندونك طرفندن اولمغله انجق بروجه كمال كندويه تسليمله وجوده كلور
ايمدى بهر كيجه مالك رب المال نزنده اولمسى ويا رب المالك معاملنى شرط ايتسه لر

مضاربه فاسده اولور اما بروجه اعانه على ضرر ایتمز (بخلاف الشركة) لان العمل
فيها من الجانبين) شركتده عمل ایکی طرفدن اولمغله مضاربه نك خلافنه در كه
بونده شركتده تصرف فقط شريكلرك برينك يدنده اولمق شرط قيلنسه شركت
منعقد اولماز طرفينك وجودی شرط اولان عمل منتفی اولمغين منح انتهى (وكون
الربح بينهما شايعا) فلو عين قدرا فسدت) ربحك رب المال ايله مضارب ميانلرنده
مثلا انصافا ويا اثلاثا شايع اولمقلغى دخی شرطدر كه حتى از وچوق وينلرنده ربحده
مشاركت تحقق ايده مقدار معين تخصيصيله مثلا برينه يوز درهم ويا نصفله اون
درهم دينلسه مضاربه فساده كيدر (وكون نصيب منهما معلوما) عند العقد)
ربحدن هر برينك حصه سنك عقد وقتنده معلوم اولمسی دخی شرطدر زيرا ربح معقود
عليه اولديغندن جهالتی عقدك فسادينی ايجاب ايدر ومن شروطها كون نصيب
المضارب فی الربح حتى لو شرط له من رأس المال اومنه ومن الربح فسدت مضاربه نك
صحتنك شرطلرندندر مضاربك نصيبنك ربحدن اولمسی حتى كندويه رأس مالدن
ويا انكله برابر ربحدن بر مقدار شی شرط قيلنسه مضاربه فساده كيدر عقدك اقتضا
ايتديكی شروطدن اولمغين فی الجلالية كل شرط يوجب جهالة فی الربح او يقطع
الشركة فيه يفسدها جلاليه نام كتابده مرسومدر كه هر بو شرط كه اوتر ديديه ايله
ربحك نصفنی ويا ثلثنی شرط قيلمق مثللو ربحده جهالتی وياخود متعاقدينك برينه
دراهم مسما شرط ايتمك مثللو ربحده شركة قطعی موجب اولدی مضاربه يی فساده
ويرر والابطل الشرط وصح العقد اعتبارا بالوكالة من بور شرطلرك بری اولميوب
مثلا خسرانی مضاربه شرط ايتمك مثلا نسنه شرط قيلنورسه شرط باطل عقد صحيح
اولور وكالتی مشتمل اولديغنه مبنی (ولو ادعى المضارب فسادها فالقول لرب المال
وبعكسه فللمضارب) مضارب مضاربه نك فسادنی دعوا ايدرسه قول رب المالكدر
عكسنده قول مضاربكدر تعبيرده اخصر و اوضح اولان والقول لمدعی الصحة منها
ديمك ايدی الاصل ان القول لمدعی الصحة فی العقود الا اذا قال رب المال شرطت
ثلث الربح الا عشرة وقال المضارب الثلث فالقول لرب المال ولو فيه فسادها لانه ينكر
زيادة يدعيها المضارب وما فی الاشباه فيه اشتباه فافهم اصل وقاعده بودر كه
عقودده قول صحت دعوا ايدننكدر الا مضاربه ده رب المال ربحك ثلثنی مضارب
ايچون قيلدم الا اون درهمی دكل ديو مضاربده ثلثی بتمدر ديرسه قول رب المالك اولور
هرنقدر بونده مضاربه نك فسادی وار ايسه ده زيرا بونده ممكنكه انجق اون درهم
ربح ظهور ايتمكله انی استثنا ربحده شركتی قطعه مؤدی اوله و بونده رب المال مضاربك
دعوا ايتديكی زياده يی منكردر اشباه صاحبنك القول قول مدالمدعی الصحة الا اذا قال
رب المال شرطت لك الثلث وزيادة عشرة وقال المضارب الثلث فالقول للمضارب

قولنده اشتباه واركه مشار اليه بو فرعی قاعدهٔ مشروحه دن خارج ظن ايلدی حالبوكه انده
داخلدر زيرا بو صورتده دخی مضارب صحت دعواسی ايتمكله حكم مشروح قاعدهٔ
مرسومه يه مطابقدر (ويملك المضارب فی المطلقة) التی لم تقيد بمكان او زمان
او نوع (البيع) ولو فاسدا) بنقد ونسيئة متعارفة) مضارب رب مكانله ويا زمانله ويا بر نوع
معامله ايله تقييد اولنميان مضاربهٔ مطلقه ده نقد ايله ويا نسيئه يی متعارفه اجل غير طويل
ايله هرنقدر فاسد ده اولورسه بيعه مالك اولور يعنه فلانجه شخص ايله اخذ وعطا ايت
ديمكده تقييد درامدی مضارب رب المالك تقييدينك خلافيله عمل ايدرسه جائز اولماز
ضرر ايدرسه ضمانی لازم اولور اعمل برأيك ديسون ويا ديمسون غبن فاحشله بيع وشرا
مخالفت وتبرع قبيلندندر مضاربك مأموريتی انجق تجارته در تبرعه دكلدر غبن
فاحشله اجل غير متعارفله بيعی اصول وفروعنك غيرنسيه جائزدر كه مشتريدن دعوا
اولنمز كندويه ضمان لازم كلور بيعی شارحك ولو فاسدا ايله تقييدی فاسده مباشرته
رخصت دكلدر حرام اولمغين بلكه مخالفت عد اولنميوب غاصب اولميوب مالك يدنده
امانت اولمسنده عدم خروجی مراددر نقد ويا نسيه ايله تقييد ميانلرنده اختلاف اولنسه
مضاربه ده قول مضاربك وكالتده مؤكلكدر (والشراء والتوكيل والسفر برا وبحرا
ولو دفع له المال فی بلده على الظاهر) وشرايه بيع وشرا ايله توكيله وبرا وبحرا مسافرته
مالك اولور قول ظاهر اوزره رب المال مضاربه مال هرنقدر كندو مملكتده ويرسه ده
زيرا غالبا انسان دائما غربتده مكث واقامت ايتمامكين بروجه مضاربه سرمايه اعطاسی
انك ابدندن خروجنه رضاسنه دالدر (والابضاع) ای دفع المال بضاعة (واولرب
المال ولا تفسد به) المضاربه كما يجیء) مضارب رأس مالی على وجه البضاعه كه
ربح كندويه اولمق شرطيله غيره ويرمكه ده مالك اولور هرنقدر ويرديكی كمسنه رب المال
اولورسه ده بو مضاربه فساده كتمز نتكم قريبا كلور امام زفر رحمه الله تعالى بونده
فساده كيدر ديدی بونده رب المال كندو نفسيچون تصرف ايتمكله انده وكيل اولمغه
صالح اولمديغندن مالی استرداد ايتمش اولمغين جمهور فقها مضاربه ده تصرف
مضاربك حقی اولمغله رب المال تصرفده مضارب جانبندن وكيل اوله بيلور بيورديلر
ويملك الايداع والرهن والارتهان والاجارة والاستيجار) فلو استاجر ارضا
بيضاء ليزرعها او يغرسها جاز ظهيريه (والاحتيال) ای قبول الحوالة (بالثمن مطلقا)
على الايسر والاعسر لان كل ذلك من ضيع التجار) مضارب مال مضاربه يی
بر كمسنه نك نزدينه امانت وضع ايتمكه ورهن اولمغه واجاره واستيجاره ويسر حالی
اولوب ويا اعلميان كمسنه يه ثمنی حواله يی قبوله مالك اولور زيرا بونلرك كليسی تجار
ضيع وعملدر (لا) يملك (المضاربة) والشركة والخلط بمال نفسه (الا باذن او اعمل
برأيك) اذ الشئ لا يتضمن مثله) مضارب مال مضاربه يی غيره مضاربه يه

وشركة وبومكه وكندو ماله خلط ايدوب قارشدرمغه مالك اوله‌مز الامضاربك
اذنى ويا اعمل برأيك قوليله مزبورلره مالك اولور زيرا برشى كندومثلنى متضمن اوله‌مز
(و) لا (الاقراض والاستدانة وان قيل له ذلك) اى اعمل برأيك لانهماليسا من ضيع
التجار فلم يدخلا فى التعميم) مالم ينص) المالك عليهما) فيملكهما) مضاربه
رب المال هرنقدر كندو رأيكله بيلديككبى عمل ايله ديسه دخى اقراواستدانه‌يه مالك
اوله‌مز مادام مال صاحبى انلرايله تنصيص وتصريح ايتمدكجه پس انلرايله تصريح ايدوب قرض
واستدانه ايت ديرسه انلره مالك اولور مزبورلر ضيع تجاردن اولمامغين تعميمده داخل اولمديلر
(وان استدان كان شركة وجوه وح (فلواشترى بمال المضاربة ثوبا وقصر بالماء اوحمل)
متاع المضاربة (بمال) وقد (قيل له ذلك فهو متطوع) لانه الاستدانة بهذه المقالة
مضارب اخذ وعطاسنده مضاربه ايچون رب المالك اذنيله بعض استدانه ايلسه
مضاربه‌لرى شركة وجوه اولمش اولور بو تقديرجه مضاربه مال مضاربه ايله برثوب
اشتراواى صوايله قصرليوب وياخود متاع مضاربه‌يى كندو ماليله حمل ونقل ايدوب
حالبوكه كندويه مارالذكر اعمل برأيك كلامى دينمش اولورسه امدى مزبور مضارب
متطوع اولور مقالهٔ مشروحه ايله استدانه‌يه مالك اولمامغين) وانما قال بالماء لانه
لو قصر بالنشاء فحكم كصبغ) مصنف مرحومك وقصر بالماء ديمسى نشسته ايله
قاصرلدقده انك حكمى صبغ كبى اولديغنه مبنيدر) (وان صبغه احمر فشريك بمازاد)
الصبغ فدخل فى اعمل برأيك كالخلط) واكر قرمزيه بويارسه مضارب صبغك
زياده ايتديكى مبلغه شريك اولمغله اعمل برأيك قولنده خلط كبى صبغده داخل اولور
(و) كان له (حصة) قيمة (صبغه ان بيع وحصة الثوب) ابيض (فى مالها) مال
مصبوغ بيع اولنانه ثمندن صبغنك قيمتنك حصه‌سى مضاربك اولوب بياض اوله‌رق
ثوبك حصه‌سى مال مضاربه‌يه وضعله ربحده مشارطه‌لرى اوزره اجرا ايدرلر) ولولم
يقل اعمل برأيك لم يكن شريكابل غاصبا) رب المال مضاربه اعمل برأيك ديمش
اولمزسه صورة مشروحه‌ده مضارب شريك اولميوب غاصب اولمغله مال مضاربه
عندنده امانت اولمقدن خروج ايدوب هلاكى صورتنده كندويه ضمانى لازم كلور
وانما قال احمر لما مران السواد نقص عند الامام فلا يدخل فى اعمل برأيك بحر) مصنف
مرحومك صبغى احمر ايله تقييدى امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده سابق الذكر
سوادك نقص اولديغنه مبنى اعمل برأيك قولنده عدم دخولنه بناء درسواد فى زماننا
نقصان عد اولنمامغين حمرة كبى اعمل برأيك قولنده سائر الوانده دخول ايتمكله
اختلاف فى الزمان قبيلندن اولور) (ولا) يملك ايضا (تجاوز بلد اوسلعة اووقت
اوشخص عينه للمالك) لان المضاربة تقبل التقييد المفيد ولو بعد العقد مالم يصر المال
عرضا لانه ح لا يملك عزله فلا يملك تخصيصه كما سيجئ) ينه بويله مضارب مالكك

تعيين ايتديكى بلده‌يى وياسلعه‌يى وياسيف وخريف كبى وقتى ويا شخصى تجاوزه مالك
اوله‌مز مضاربه فائده‌لى تقييدى قبول ايتمكله زيرا تجارات امكنه وامتعه واوقاتك
اختلافيله مختلف اولور تقييد هرنقدر عقددن صكره رأس مالده تصرفدن مقدم
اولورسه‌ده مادام رأس مال عرض اولمديسه زيرا عرض اولديغى تقديرجه عزلينه
مالك اولمديغى مثللو تقييد وتخصيصنه ده قادر اوله‌مزنته كه قريبا كلور) قيد نا بالمفيد
لان غير المفيد لا يعتبر اصلا كنهيه عن بيع الحال) شارح رحمه الله تعالى ديركه تقييد
مقيد ايله تقييدمز حالا پثين ثمنله بيعدن نهيى كبى قيد غير مفيد ايله تقييده اصلا اعتبار
اولمديغنه مبنيدر) واما المفيد فى الجملة كسوق من مصرفان صرح بالنهى صح والا
لا) اما مصردن چارشوده تجارة ايله ديمك مثللو فى الجمله مقيد اولور قيد ايله تقييدده
نهى ايله تصريح ايدوب سوقك غيرنده اخذ واعطا ايتمه ديرسه تقييدى صحيح ومشروع
اولور يوقيسه اولماز) (فان فعل ضمن) بالمخالفت (وكان ذلك الشراء له) پس مضارب
تجاوز مشروحى ايشلرسه مخالفتنه بناء اندن ظهور ايدن ضررى ضامن اولور وشرا
وربحى كندونك اولوب خسرانى كندونك اوزرينه اولور) ولولم يتصرف فيه حتى عاد
للوفق عادت المضاربة) مضارب تجاوز مرسومى ايشليوب مثلا تعيين اولنان بلده‌يى تجاوز
ايدوب اخر بلده‌يه واروب مال مضاربه‌ده تصرف ايتميوب ينه وفاقه عودت ايدوب
تعيين اولنان بلده‌يه رجوع ايدرسه عقد مضاربه‌يه رجوع ايدر ضماندن برى اولور وديعه‌ده
مودع مخالفت بعده مخالفتى تركله عودت ايتدكده ضماندن برى اولديغى مثللو) وكذا لو
عاد فى البعض اعتبارا للجزاء بالكل) ينه بويله جزئيلك حكمنى اجرايه مبنى مال مضاربه‌نك
بعضنده عودت ايتسه كه بعضنده تصرف تعيين اولنان محلك غيرنده اولوب بعضنى
محل معينه رد ايتسه مضاربه عودة ايدر) (ولا) يملك (تزويج مماما لها ولا شراء من يعتق)
(على رب المال بقرابة او يمين) مضارب مال مضاربه‌دن عبد وياجاريه فتى تزويجه
وقرابت يايمين سببيله رب المالك اوزرينه عتق اولنور مملوكى شرايه مالك اولمز) (بخلاف
الوكيل بالشراء) فانه يملك ذلك (عند عدم القرينة) المفيدة للوكالة كاشتر لى عبدا
ابيعه اواستخدمه او جارية اطأها) بنم انى بيع ويا استخدام ايتم ايچون بكا برعبد
وياوطئم ايچون برجاريه اشترا ايت ديمك كبى وكالتى تقييد ايدر قرينه منعدم اولدقده
وكيل بالشرا مضارب مرسومك خلافنه‌دركه بو مزبورلره مالك اولور توكيل مطلق
اطلاق اوزره جارى اولمغين) (ولا من يعتق عليه) اى المضارب (اذا كان فى المال
ربح) هو هنا ان تكون قيمة هذا العبد اكثر من كل رأس المال كما بسطه العينى فليحفظ)
دخى مضاربك اوزرينه عتق اولنور مثلا ذورحم محرمنى مضارب اشترايه قادر اولمز
اكر مالده ربح اولورسه كه او عبدك قيمتى رأس مالك كليسندن اكثر اولورسه نتكيم
مضمون مشروحى عينى مرحوم بسط وتفصيل ايلديكه مالده ربحك ظهورندن

مراد عبد مشترانك قيمتنك رأس مالدن اكثر اولمسيدر رأس مالده ربح اولسون ويااولمسون زيرا عبدك قيمتى رأس مال قدرى ويااندن اقل اولورسه انده مضاربك ملكى ظاهر اولمز بلكه عبد رأس مال ايله مشغول اولور حتى بيك غروش مضارب من يعتق عليهى اشترا ايتسه كندونك اوزرينه عتق اولمز ﴿ فان فعل) شراء من يعتق على واحد منهما (وقع الشراء لنفسه) مضارب كندو ايله رب المالدن برينك اوزرينه عتق اولنه جق مملوكك شراسنى ايشلسه شرا كندو نفسى ايچون واقع اولور اشترا اولنان عبدك ثمنى رأس مالدن تاديه ايتمش اولورسه مضارب انى ضامن اولور ﴿ (وان لم يكن) ربح كما ذكرنا (صح) للمضاربة ﴿ ماسبقده ذكر اولنديغى مثللو مال مضاربه ده ربح موجود اولمزسه شرا مضاربه ايچون اوله رق صحيح اولور ﴿ (فان ظهر) الربح (بزيادة قيمته بعد الشراء عتق حظه ولم يضمن نصيب المالك) لعتقه لابصنعه (وسعى) العبد (المعتق فى قيمة نصيب رب المال) بعد الشرا عبدك قيمتنك زياده لنديكنه مبنى ربحى ظاهر اولورسه مضاربك ربحدن نصيبى عتق اولنور ومضاربك صنعنسز عتق اولديغندن مضارب مالكك نصيبنى ضامن اولمازو عتق اولنان عبد رب المالك حصه سنك قيمتنده سعى ايدر ﴿ (ولواشترى الشريك من يعتق على شريكه اوالاب اوالوصى من يعتق على الصغير نفذ على العاقد) اذلا نظر فيه للصغير ﴿ شريك شريكنك اوزرينه عتق اولنه جق مملوكى وياخود بابا وياوصى صغيرك اوزرينه عتق اولنور مملوكى اشترا ايتسه لر عقد مشروحده صغيره نظر ونفع اولمامغين شراء مرسوم عاقد اوزره نافذ اولور شريك مسئله سنده علت فقدان استربا حدر ﴿ (والمأذون اذا اشترى من يعتق على المولى صح وعتق عليه ان لم يكن مستغرقا بالدين والا لا) خلافا لهما زيلعى ﴿ عبد ماذون موليسنك اوزرينه عتق اولنه جق مملوكى اشترا ايلسه شراسى صحيح اولوب وكندونك اوزرينه عتق اولنور اكر رقبه وكسبنى مستغرق دينى اولمزسه يوق دين مشروحى اولورسه كندونك اوزرينه عتق اولنمز امامين ايچوندر اختلاف مشار اليهما عتق اولنور بيور ديلر ﴿ (مضارب معه الف بالنصف فاشترى امة فولدت ولدا مسا وياله) اى للالف (فادعاه موسرا فصارت قيمته) اى الولد وحده كما ذكرنا (الفا ونصفه) اى خمسمائة نفذت دعوته لوجود الملك بظهور الربح المذكور فعتق ﴿ يدنده بيك غروش رأس مال اولان مضارب بالنصف بر جاريه اشترا ايدوب انى وطئ ايتمكله بيك غروش دكر بر ولد كتوروب وموسر اوله رق انى بندندر ديو دعوى ايلسه پس ماسبقده ذكر ايتديكمز مثللو يالكز ولدك قيمتى زياده لنوب بيك بشيوز غروش اولورسه دعواسى نافذه اولور سالف الذكر بشيوز غروش ربح ظهور ايتمكله اكا مالكيت بولنديغنه مبنى عتق اولنور ﴿ (سعى لرب المال فى الالف وربق) ان شاء المالك (او اعتقه) انشاء ﴿ شارح رحمه الله تعالى شرط مقدرك

جوابنى نفذت كلمه سنى فيلمغله لايق اولان سعى قولنك اوزرينه بر حرف عطف زياده ايتمك ايدى كه حتى انك اوزرينه عطف اولنه ايمدى رب المال دلرسه عبد كندو ايچون بيك ايكيوز اللى ده سعى ايدر واكر دلرسه انى عتق ايدر ﴿ (ولرب المال بعد قبضه الف) من الولد (تضمين المدعى) ولو معسرا لانه ضمان تملك (نصف قيمتها) اى الامة لظهور نفوذ دعوته فيها ﴿ رب المال ولددن رأس مالى اولان بيكنى قبض ايتدنصكره مدعى هر نقدر معسر اولسه دخى ضمان تملك اولمغله جاريه نك قيمتنك نصفنى كندويه تضمين ايتدير وانده ملكنك ظهوريله نفوذينك ظهورينه بناء ﴿ ويحمل على انها تزوجها ثم اشتراها حاملا منه ﴿ مضاربك حالنى صلاحه حملا مقدما جاريه يى بايعك كندويه تزويج ايدوب بعده حامله اوله رق كندودن اشتراسنه حمل اولنور ﴿ ولو صارت قيمتها الفا ونصفه صارت ام ولد وضمن للمالك الفا وربعه لو موسرا ولو معسرا فلا سعاية عليها لان ام الولد لا تسعى تمامه فى البحر والله تعالى اعلم ﴿ جاريه نك قيمتى زياده لنوب بيك بشيوز اولورسه ام ولد اولوب مضارب موسر اولورسه مالكه بيك ايكيوز اللى ضامن اولور ام ولد سعى ايتمامكين كندويه سعايه لازم اولمز زيرا ام ولدك قيمتى زياده اولمغله كندوده ربح ظاهر اولديغندن مضارب ربحك بعضنه مالك اولمغله انده دعوتى نافذه اولوب كندويه رب المالك رأس مالى اولان بيك ربحدن حصه سى اولان ايكيوز اللى لازم اولوب ولدك كليسى بو تقديرجه ربح اولور والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ باب المضارب يضارب ﴾

باب بلا اضافة تنوينله مبتداى محذوفه خبر اولوب المضارب مبتدا يضارب جمله سى خبر وياخود بلا تنوين اضافه له يضارب حال ويا صفتدر الف واللام جنس ايچون اولمغله نكره قوه سندن اولمغين ﴿ لما قدم المفردة شرع فى المركبة فقال (مضارب المضارب) اجر (بلا اذن) المالك (لم يضمن بالدفع مالم يعمل الثانى ربح) الثانى (اولا) على الظاهر ﴿ مصنف دقت پناه اعلى الله تعالى فى الجنة سمك بناه وقتا كه مضاربهٔ مفرده يى بيان وتقديم ايتديسه مركبه سنى بيانه اغاز وشروع برله بيوردى كه مضارب مالكك اذنى اولمقسزن آخر كمسنه يه مال مضاربه دن بر وجه مضاربه بر مقدار سرمايه ويرسه مادام مضارب ثانى انده عمل ايدوب انى ماله بوزمدقجه ضرر ايدرسه ضايع اولمز قول ظاهر اوزره مضارب ثانى انده تصرف ايدوب كار ايتسون ويا ايتمسون ظاهرك مقابلى امام حسنك سودمند اولمدقجه ضامن اولمز امام زفرك مجرد دفعيله ضامن اولور تصرف ايتسون ويا ايتمسون قولاريدر لكن مضاربهٔ مشروحه نك مركب اولديغى پك ظاهرجه دكلدر بلكه هر برلرى بشقه بشقه بر مضاربه در وثانى اولكنه تابع اولمغله تأخيرنى ايجاب ايلدى ﴿ لان الدفع ايداع وهو يملكه فاذا عمل تبين انه مضاربة فيضمن الا اذا كانت الثانية فاسدة فلا ضمان وان ربح ﴿ صورة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مشروحده عدم ضمان دفعك ايداع قبيلندن اولوب اكاده مضاربك مقتدر اولديغنه مبنيدر امدى مضارب ثانى مال مضاربه ده عمل ايدوب متصرف اولمغله عقد ثانينك مضاربه اولديغى متبين اولديغندن ضامن اولور مالده رب المالك رضاسى اولميه‌رق تصرف ايتديكندن مخالفت ايتمش اولمغين الا مضاربهٔ ثانيه فاسده اولورسه هر نقدر ربح ايتسه دخى ضمان ايجاب ايتمز بل للثانى اجر مثله على المضارب الاول وللاول الربح المشروط بلكه مضارب ثانى ايچون مضارب اول اوزره اجر مثل لازم اولوب مضارب اولده ربح مشروط لازم اولور (فان ضاع) المال (من يده) اى يد الثانى (قبل العمل) الموجب للضمان (فلاضمان) على احد امدى مال موجب ضمان اولان عملدن مقدم مضارب ثانينك يدنده ضايع اولسه براحده ضمان لازم اولمز (وكذا) لاضمان (لوغصب المال من الثانى و) انما (الضمان على الغاصب فقط) ينه بويله مضارب ثانينك يدندن مال غصب اولنسه ضمان براحده لازم اولمز الانجق غاصبه لازم اولور (ولواستهلكه الثانى اووهبه فالضمان عليه خاصة) مضارب ثانى مال مضاربه‌يى استهلاك ويا براخره هبه ايلسه ضمان خاصة كندويه لازم اولور (فان عمل) حتى ضمنه (خير رب المال ان شاء ضمن) المضارب (الاول رأس ماله وان شاء ضمن الثانى) پس مضارب ثانى عمل ايدوب رأس مالى متاعه چوزمغه كندويه ضمان لازم كلدكده رب المال مخيردر دلرسه مالنى مضارب اوله تضمين ايتديرور دلرسه ثانيه تضمين ايتديرور زيرا مضارب اول رب المالك اذنسز مالنى غيره ويره‌كله غاصب اولوب مضارب ثانى صاحبنك اذنسز غيرك مالنى قبض ايتمش اولور (واختار اخذ الربح ولايضمن ليس له ذلك بحر) رب المال مضارب ثانيدن ربحى اخذى اختيار ايدوب تضمين ايتدرميه‌جك اولسه كندويه او مشروع اولمز (فان اذن) المالك بالدفع (ودفع بالثلث وقد قيل) للاول (مارزق الله فبيننا نصفان فللمالك النصف) عملا بشرطه (وللاول السدس الباقى وللثانى الثلث) المشروط رب المال مضارب ثانيه ويرلمكه اذن ويروب ومضارب اوله مقدما مالك طرفندن الله جليلك رزق ايتديكى ربح ميانه‌مزده مناصفة اولسون دينلمش اولورسه شرطنه بناء مالك ايچون نصف ربح مضارب اوله سدس ثانيه ثلث مشروط ويريلور (ولو قيل مارزقك الله بكاف الخطاب) والمسئلة بحالها (فللثانى ثلثه والباقى بين الاول والمالك نصفان) باعتبار الكاف فيكون لكل ثلث مضارب اوله كاف خطابله ما رزقك الله دينوب مسئله‌ده صورة مشروحه اوزره اولسه مضارب ثانيه ربحك ثلثى باقى اول ايله مالك ميانده كاف خطاب اعتبارى ايله ايكى نصف اولمغله هر برلرى ايچون ربحدن ثلث اولور (ومثل مار بحت من شئ او ما كان لك فيه من ربح) ونحو ذلك مضمون مرسوم كيدر مالكك مضارب اوله ايتديكك كاردن وياعملكده سنكيچون اولان

بحدن و بونك امثالى كلامى (وكذا لوشرط للثانى اكثر من الثلث اواقل فالباقى بين المالك والاول) ينه بويله مضارب اول ثانى ايچون ربحدن ثلثدن اكثر ويااقل شرط يلسه باقى مالكله اول ميانده نصفيت اوزره اولور (ولو قال له ما ربحت) بيننا (نصفان ودفع بالنصف فللثانى النصف واستويا فيما بقى) لانه لم يربح سواه رب المال مضاربه‌نه مقدار سود مند اولو رسك بيمزده نصفيت اوزره در ديوب اودخى ثانيه نصفيت اوزره ديرسه ثانى نصفه مستحق اولوب كندولريده باقى قلان نصفى برابرجه تقسيم ايدرلراندن غيرى ربح ايده‌مديكندن (ولو قيل ما رزق الله فلى نصفه او ماكان من فضل الله فبيننا نصفان فدفع بالنصف فللمالك النصف وللثانى كذلك ولاشى للاول) لجعله ماله للثانى رب المال رزاق حقيقى جانب معنويسندن رزق اولان ربحك نصفى بكا اولسون و ياحق سبحانه وتعالينك فضل واحسانيدن اصابت ايدن ربح ميانمزده ايكى نصف اولسون ديوب اوله ثانيه نصفيت اوزره مضاربه‌يه ويرسه ربحك نصفى رب المالك نصف اخرى ثانينك اولوب اول كندو حصه‌سى اولان نصف ثانيچون قيلمغله كندوسى ربحدن حصه‌ياب اولمز (ولاشرط الاول للثانى ثلثيه) والمسئلة بحالها (ضمن الاول للثانى سدسا) بالتسمية لانه التزم سلامة الثلثين مسئلهٔ مشروحه‌ده مضارب اول ثانيه سدسى تسميه‌سنه مبنى ضامن اولور ثلثانك سلامتنه التزامنه مبنى (وان شرط) المضارب (للمالك ثلثه وشرط لعبد المالك ثلثه وقوله على ان يعمل معه) عادى وليس بقيد (و) شرط لنفسه ثلثه صحيح) وصار كانه اشترط للمولى ثلثى الربح كذا فى عامته الكتب مضارب ربحك ثلثنى مالكه وثلثنى مالكك عبدى كندو ايله برابر ايشلمك اوزره اكا وثلثنى كندو نفسنه شرط ايلسه صحيح اولور ربحك ايكى ثلثنى مولايه شرط ايتمش كبى اولور عبدك مضاربله برابر عملنى شرط قيلمسى عادتا كندو ايله عملنه مبنيدر يوقسه قيد دكلدر كندويه معين اولمغله عملى لازم اولمز اكثرى كتبده بو يلجه مسطوردر (وفى نسخ المتن والشروح هنا خلطه فاجتنبه) بو مقامده متنك وشرحك نسخه‌لرنده قرشقلق واردر متنك بعض نسخه‌سنده ولوشرط للثانى ثلثيه ولعبد المالك ثلثه على ان يعمل معه ولنفسه ثلثه صح واقع اولمشدر بونك فسادى ظاهردركه كندوده درت ثلث مجتمع اوليور ومضارب ثانى يوغيكن كندويه ثلث تقدير اولنيور شرحكه منح الغفارك عبارسنده كه خلط بودركه عبارسى وقوله على ان يعمله معه عادى وليس بقيد بل يصح الشرط ويكون لسيده وان لم يشترط عمله لايجوز وقوعبولمشدر بونده ده لايجوز قولى خلطدر صواب اولان انك حذفيدر صحن ماسبقدن معلومدر (ولو عقدها المأذون مع اجنبى وشرط المأذون عمل مولاه لم يصح ان لم يكون) المأذون (عليه دين) لانه كاشتراط العمل على المالك عبد ماذون اجنبى بركمسنه ايله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عقد مضاربه ومضاربله اغاسنك برابر عملنى شرط ايلسه صحيح اولماز اكر اوزرنده
دين اولمزسه زيرا بو عملى مالكه شرط كيدر منحك ومتنك عباره لرنده كاف محذوفدر
ظاهر اولانده اودر ﴿ والاصح) لانه ح لا يملك كسبه ﴾ واكر عبد اوزرنده دين
اولورسه عقد مشروح صحيح اولور بو تقديرجه سيد عبدك كسبنه مالك اولمامغين
مال مضاربه ده عمله مقتدر اولور كندو مالنده عمل ايتمش اولمامغين ﴿ (واشتراط
عمل رب المال مع المضارب مفسد) للعقد لانه يمنع التخلية فيمنع الصحة ﴾ مضاربه ده
رب المالك برابر عملنى شرط ايتمك مالك تخليه سنه مانع اولمغله عقد مفسد وصحتنه
مانع اولور زيرا مضاربه ده مضاربك عملندن لازمدر امدى عدم تخليه ايله مضاربه
عمل ممكن اولمز ﴿ (وكذا اشتراط عمل المضارب مع مضاربه او عمل رب المال مع)
المضارب الثانى) ﴾ ينه بويله مضاربك مضاربه ويرديكى كمسنه ايله وياخود رب
المالك مضارب ثانيله عمللرينك اشتراطى عقد مضاربه يى فساده ويرير ﴿ ﴾ بخلاف
مكاتب شرط عمل مولاه كما لو ضارب مولاه ﴾ اغاسنك كندو ايله برابر عملنى شرط
ايدن مكاتب مسئله سى صورة سالفه نك خلافنه دركه بونده فساد يوقدر مولا مكاتبك
كسبنه مالك اولمز كندويه مافى اليدنده احرار معامله سى اولور نته كه مكاتب
اغاسيله مضاربه ايتسه صحيح اولديغى كبى ﴿ (ولو شرط بعض الربح للمساكين
او للحج اوفى الرقاب) اولامرأة المضارب او مكاتبه صح العقد و (لم يصح الشرط
ويكون) المشروط (لرب المال) ﴾ مضاربه ده ربحك بعضى مساكين وياحج
ويافك رقاب ويا مضاربك عورتى ويا مكاتبيچون اولمغله شرط قلنسه عقد صحيح
اولوب شرط صحيح اوليوب مشروط رب المالك اولور ﴿ (ولو شرط البعض لمن
شاء المضارب فان شاء لنفسه اولرب المال صح) الشرط (والا) بان شاء لاجنبى (لا)
يصح ﴾ ربحك بعضى مضاربك ديلديكى كمسه ايچون شرط قيلنسه امدى
مضارب او بعض كندى نفسى ويارب المال ايچون ديليوب بر اجنبى كمسنه ايچون
ديلرسه اشتراط صحيح اوليوب مال رب المالك اولور اجنبيچون عمل شرط اولنمامغين
ومتى شرط البعض لاجنبى ان شرط عليه عمله صح الشرط والالا ﴾ فيجانكه ربحك
بعضى اجنبيچون شرط قيلنسه كندويه عملده شرط قيلنورسه شرط صحيح اولور
عمل شرط قلنمزسه شرط صحيح اوليوب ربح مزبور رب المالك وعقد صحيح اولور
﴿ قلت لكن فى القهستانى انه يصح مطلقا ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه اجنبيه
عمل شرط قيلنسون ويا قيلنمسون ربحك بعضنى كندو ايچون قيلمق اوزره عقد
مضاربه صحيح اولور شو قدر واركه اجنبينك مضاربه خصوصنده عملى شرط
قيلنورسه مشروطله كندو ايچون اولور يوق انده عملى شرط اولمزسه مشروطله
رب المال ايچون اولور مسكوت عنه منزله سنده اولور ﴿ والمشرط للاجنبى ان شرط

عمله والا فللمالك ايضا وعزاه للذخيرة خلافا للبرجندى وغيره فتدبر ﴾ ربحدن اجنبيچون
بر مقدار شى شرط قيلندقده كندونك عمليده شرط اولورسه اكا مستحق اولور
يوقسه رب المال ايچون شرط قيلنان كندونك اولديغى مثللو اودخى كندونك اولور
مضمون مشروحى قهستانى ذخيره يه عزو ايتديكه اندن نقل ايتدى مسئلهٔ مرسومه ده
خلاف برجندينكدر لكن انك اختلافى احد متعاقدينك عبدينه ربحدن حصه
قيلديغنه نظرادر اجنبى حقنده دكلدر ملتقى شرحنه مراجعتله معلوم اولور فتدبر
اكا اشارة اولمق كرك ﴿ ولو شرط البعض لقضاء دين المضارب اودين المالك جاز
ويكون للمشروط له قضاء دينه ولا يلزم بدفعه لغرمائه بحر ﴾ ربحك بعضى
مضاربك ويارب المالك دينى قضا وتاديه ايچون شرط قيلنور جائز ومشروع اولوب
مشروطله ايچون اندن دينى ادا اولور غرمالرينه انى دفع وتاديه لريله كندولرينه
ضمان لازم كلمز ﴿ (وتبطل) المضاربة (بموت احدهما) لكونه وكالة ﴾
مضاربه وكالت قبيلندن اولمغله مضاربله رب المالك برينك موتيله مضاربه باطله
اولور امدى رب المالك وفاتندنصكره مضارب مال مضاربه ايله برنسنه شراسنه
ويامسافرة قادر اوله مز عزل حكمى اولمغين اما متاع مضاربه يى بيع ايدر ﴿ وكذا بقتله
وحجر يطرأ على احدهما وبجنون احدهما مطبقا قهستانى ﴾ ينه بويله احد متعاقدينك
برى نك اخرى قتليله و برينه حجر ومنع طارى وحادث اولوب و برينك جنون مطبقله
مجنون اولمسيله ده مضاربه باطله اولور جنون هرنه قدر سفه كبى اسباب حجردن ايسه ده
تكرارى مطبقله تقييد ايچوندر ﴿ وفى البزازية مات المضارب والمال عروض باعها وصية
واو مات رب المال نقد تبطل فى حق التصرف ولو عروضا تبطل فى حق المسافرة
لا التصرف فله بيعه بعرض وتقيد ﴾ بزازيه ده مرسومدركه مضارب وفات ايدوب مالده
عروض اولورسه انى ميتك وصيسى وياخود وصيسيله برابر رب المال بيع ايدر زيرا حق
تصرف هرنه قدر مضاربك ايسه ده اصل ملك رب المالك اولمغله ايكى كمسنه بيننده مشترك
مال منزله سنده اولمغله امر ايكسنه مفوض اولدى مال مضاربه تماما ادا اولنمد قجه
مضاربك ورثه سى وياغريملرى برشيئه وضع يد ايده مز زغيرك مالى اولمغين رب المال فوت
اولوب مال نقد اولورسه تصرف حقنده مضاربه باطله اولور وديعه اولمسنده باطله
اولمز امدى كندويه او عرضى نقدايله وياعرضله بيع مشروع اولور امدى مضارب
بر بلده يه كلوب بر مقدار متاع اشترا ايتدكدنصكره رب المال وفات ايدوب وكندونك علم
وخبرى اولميه رق متاع مشروحى براخر بلده يه كتورسه مضاربك نفقه سى كندونك
نفس مالندن لازم اولوب واثناى راهده مال هلاك اوله جق اولسه كندويه ضمان لازم
كلور اما بعد الوفات رب المالك شهرينه كتوررايكن هلاك اولسه ضمان لازم اولمز كندويه
انده تسليم لازم اولمغين ﴿ (و) بالحكم (بلحوق المالك مرتدا فان عاد بعد لحوقه مسلما

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فالمضاربة على حالها) حکم بلحاقه ام لا عنایه مضاربه مالکك دار حربه لحوقیله
حکمله ده باطله اولور پس بعد اللحوق مسلم اوله رق عودة ایدرسه مضاربه حالی اوزره
ابقا اولنور لحاقیله حکم اولنسون و یا اولنمسون قبل الحکم لحوق غیبت منزله سنده اولوب
(بعد الحکم مضاربك حقی اولمغین بخلاف الوکیل) لانه لا حق له بخلاف المضارب
وکیل مضاربك خلافنده در که مؤکل مرتد اولوب دار حربه لحوقیله حکم اولندقدن
صکره وکالت باطله اولوب اسلامه عودیله عودة ایتز محل تصرف مؤکك ملکندن خروج
ایدوب وکیلك حقی تعلق ایتمامکین اولی اولان بخلاف المضارب قولینك حذفیدر
(ولو ارتد المضارب فهی على حالها فان مات اوقتل اولحق بدار الحرب وحکم بلحاقه
بطلت) وما تصرف نافذ وعهدته على المالك عند الامام بحر معاذ الله تعالی مضارب
مرتد اولورسه مضاربه حالی اوزره باقیدر که انده تصرف ایدوب بر مقدار ربح حاصل
اولسه میانلرنده مشترك اولور امدی مضارب وفات ایدوب ویا قتل اولنوب ویا دار حربه
لاحق اولوب ولحوقیله حکم اولنسه مضاربه باطله اولوب وتصرفی نافذ اولور امام اعظم
رحمه الله تعالی نزدنده بیع وشراسنده اوزرینه تادیه سی لازم اولان عهده سی مالکك
اوزرینه لازم اولور (ولو ارتد المالك فقط) ای ولم یلحق (فتصرف) ای المضاربه
(موقوف) مالك مجرد مرتد اولوب دار حربه لاحق اولمزسه مضاربك تصرفی
موقوفدر که امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده اسلامیله نافذ اولوب احکام مضاربه نك
جمیعسنده ردتی عدم منزله سنه تنزیل اولنور موتیله وقتلیله مضاربه نك بطلانی ردتی
وقتندن اعتبار اولنور مضاربك تصرفی کندو ایچون اولمغله کویا کندوسی تصرف
ایتمش اولور ومرتدك تصرفیسه موقوفدر مادام دار حربه لاحق اولمدقجه (وردة المرأة غیر
مؤثرة) عورتك مرتده اولمسی تصرفاتنده ومضاربه سنده کرك مال صاحبی وکرك مضاربه
اولسون تأثیری اولمز الا اولحالده مرتد وهلاك اولوب ویاخود دار حربه لاحق ولحوقیله
حکم قاضی ملاصق اولورسه اولوقتده ردتك تأثیری اولور (وینعزل بعزله) لانه وکیل
(ان علم به) بخبر رجلین مطلقا او فضولی عدل اورسول ممیز مضارب رب المالك عزلیله
منعزل اولور انی عادل غیرعادل ایکی کسنه نك و یا بر فضولی عدل ویا ارباب تمیزدن
بر رسولك خبریله بیلورسه زیرا مضارب وکیلدر (والا) یعلم (لا) ینعزل مضارب رب
المالك کندوبی عزلنی بیلمزسه مجرد انك عزلیله منعزل اولمز (فان علم) بالعزل و لو حکما
(والمال عروض) هوهنا ما کان خلاف جنس رأس المال فالدراهم والدنانیر جنسان
(باعها) مضارب عزلنی بیلوب وعزلی رب المالك موتی کبی هرنه قدر حکماده اولورسه
اولسون وموتیده دار حربه لحوقیله حکم بر له ارتدادی وجنون مطبقله جنونیتی مثللو
حکمیده اولورسه اولسون مالده عروضکه رأس مالك خلاف جنسی اولورسه مضارب
انی بیع ایدر دراهمله دنانیر بو تقدیرجه جنس عد اولنور (ولو نسیئة وان نهاه عنها) بیع

ویرسیه دخی اولسه اولور هرنه قدر رب المال نسئه بیعدن کندوبی نهی ایتمش اولورسه ده
(ثم لا یتصرف فی ثمنها) ولو فی نقد من جنس رأس ماله ویبدل خلافه به استحسانا
لوجوب رد جنسه ولیظهر الربح بعد العلم مال مضاربه نك ثمننده ورأس مالی
جنسندن نقدده تصرف ایده مز اما استحسانا خلاف جنسنی جنسینه تبدیل ایدر
رأس مالك جنسنی رد واجب اولوب وربح ظاهر اولسون ایچون (ولا یملك المالك
فسخها فی هذه الحالة) بل ولا تخصیص الاذن لانه عزل من وجه نهایه مال مضاربه
عروض اولدیغی رب المال مضاربه نك فسخنه واذنینی تخصیصه قادر اوله مز تخصیص
من وجه عزل اولمغین (بخلاف احد الشریکین اذا فسخ الشرکة ومالها امتعة) صح
ایکی شریکك بری عقد شرکتی شرکه مالی امتعه ایکن فسخ ایلسه مضاربه نك
خلافنده در که فسخی صحیح اولور بعد الفسخ حاصل اولان ربح عاملك اولور (افترقا
وفی المال دیون وربح یجبر المضارب على اقتضاء الدیون) اذ ح یعمل بالاخرة) مال
مضاربه ده دیون وربح اوله رق مضاربله رب المال مفترق اولوب مضاربه یی فسخ
ایتدکده مضارب کویا اجرتله عمل ایدر اجیر کبی اولمغله ربح اولدقده ربح کندوبه اجرة
اولدیغندن طوپلامغه جبر اولنور (والا ربح (لا) جبر لانه ح متبرع) حین مفارقتلرنده
ربح بولنمزسه بو تقدیرجه مضارب متبرع اولمغین دیونی طوپلامغه جبر اولنمز ردی هر نقدر
کندویه واجب ایسه ده رأس مال ایله رب المال بیننی تخلیه ایله رد ایتمش اولور تسلیمی
لازم دکلدر واهب موهوبی تسلیمیله جبر اولنمز (و) یؤمر بان (یؤکل المالك علیه)
لانه غیر العقد) مضارب رب المالی مدیوندن دیونی قبضه توکیله امر اولنور مالك
عاقدك غیری اولمغین (وح فالوکیل بالبیع والمستبضع کالمضارب) یؤمر بالتوکیل
متبرع دیونی طوپلامغه جبر اولنمامغین بیعه وکیل وبروجه بضاعه ثمن اخذ ایدن کسنه
مضارب کبی مالکی توکیله امر اولنور (والسمسار یجبر على التقاضی) وکذا الدلال
لانهما یعملان بالاجرة) سمسار سین اولینك کسریله من غیر استیجار بر متاعی طالبنه
اجرة مامولیله جلب ایدوب کتورن کسنه در یعنی بو مقوله کسنه ودلال اجرة ایله عمل
ایدر مقوله دن اولدقلرندن کتوردکلری امتعه نك ثمنلرینی تقاضی وتادیه اوزره جبر
اولنورلر قهستانی سمسار یدنده متاع اولمیوب دلال اولان کسنه لر دردیو فرق ایتمشدر
(فرع) استاجر على ان یبیع ویشتری لم یجز لعدم قدرته علیه الحلیة ان یستاجره مدة
للخدمة ویستعمله فی البیع زیلعی) برکسنه برکسنه یی بیع وشرا ایتمکه استیجار ایلسه
جائز اولمز بایعله مشترینك مساعده لری لازم اولمغین مستاجرك اکا قدرتی اولمدیغنه مبنی
بو مسئله ده حیله خدمت ایچون برکسنه یی مدة معلومه ایله استیجار ایدوب انی بیعده
استعمال ایتمکدر (وما هلك من مال المضاربة یصرف الى الربح) لانه تبع)
مال مضاربه دن هلاك اولان ربح تابع اولمغله اکا صرف اولنور (فان زاد الهالك

على الربح لم يضمن) ولوفاسدة من عمله لانه امين) هلاك اولان مبلغ ربح اوزره زائد اولورسه مضارب برشى ضامن اولمز مضاربه هر نقدر فاسده اولوب وهلاك كندونك عملندن اولورسه ده زيرا كندولرى امين اولمغله هلاك هر نقدره ملوم اولمسه ده قول يمينله مقبولدر (وان قسم الربح وبقيت المضاربة ثم هلك المال او بعضه ترادا الربح ليأخذ المالك رأس المال ومافضل فهو بينهما وان نقص لم يضمن) لما مر مضاربه ده ربح تقسيم اولنوب مضاربه ميانلرنده باقيه قالوب بعده مالك كليسى ويا بعضسى هلاك اولسه مالكك رأس مالى تماماً اخذيچون ربحى ايكيسيده رد ايدرلر ربحدن برشى ارتوسه انى ميانلرنده تقسيم ايدرلر نقصان اولورسه ضامن اولمز سالف البيان امين اولديغندن (ثم ذكر مفهوم قوله و بقيت المضاربة فقال (وان قسم الربح وفسخت المضاربة والمال فى يد المضارب ثم عقدها فهلك المال لم يترادا وبقيت المضاربة) لانه عقد جديد وهى الحيلة النافعة للمضارب) بوندنصكره مصنف والا جناب عليه رحمة الملك الوهاب و بقيت المضاربة قولنك مفهوم مخالفتى بيان برله بيورر كه ربح ميانلرنده تقسيم اولنوب ومضاربه فسخ اولنوب مال مضاربك يدنده اوله رق تكرار عقد مضاربه ايدوب مال هلاك اولسه ربحى رد ايتمزلر عقد جديد اولديغندن مضاربه باقيه قالور بو ربحك عدم استردادينه مضاربه حيلهٔ نافعه در بو صورتده قسمت اولى منتقضه اولماز والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

(فصل فى المتفرقات)

مضاربه يه متعلق مسائل متفرقه يى حاوى فصلدر (المضاربة لا تفسد بدفع كل المال او بعضه) تقييد الهداية بالبعض اتفاقى عنايه (الى المالك بضاعة لا مضاربة) لما مر مضاربك رأس مالك كليسنى ويا بعضسنى بضاعه طريقيله كه ربحك كليسى اورطقلق اولمق اوزره استعانه ايله مالكه ويروب مضاربة ويرلمك مضاربه يى فساده ويرمز سابق الذكر برشى كندو مثلنى متضمن اولمامغين يعنى بضاعة ويرمضاربة ويره مز امدى هدايه نك مالك بعضسنى ويرورسه ديو تقييدى اتفاقى اولور احترازى اولماز (واخذه) اى المالك المال (بغير امر المضارب وباع واشترى بطلت ان كان رأس المال نقدا) لانه عامل لنفسه) رب المال مال مضاربه يى مضاربك امرنسز اخذ وانكله بيع وشرا ايلسه مضاربه باطله اولور اكر رأس مال نقد اولور ايسه كندو نفسيچون عمل ايتمش اولمغله (وان صار عرضا له) لان النقص الصريح لا يعمل فهذا اولى عنايه) رأس مال عرض اولورسه مضاربه باطله اولماز عرض اولديغى تقديرجه مضاربه ده صراحة نقض عمل ايده مز پس اشبو مضاربك اذنسز اخذى صورتيكه ضمنا فسخ اوله جقدر

بونده عمل تأثير ايتمامسى بطريق الاوليدر (ثم ان باع بعرض بقيت وان بنقد بطلت لما مر) بوندنصكره رب المال رأس مال اولان عرض عوض مقابلى بيع ايدرسه مضاربه باقيه قالور واكر نقد مقابلى بيع ايدرسه باطله اولور ما الذكر كندو نفسيچون عمل ايتديكنه مبنى (واذا سافر) ولو يوما (فطعامه وشرابه وكسوته وركوبه) بفتح الراء ما يركب ولو بكراء) مضارب مسافرة ايده جك اولورسه سفرنده ايجاب ايدن طعام وكسوه سى وبنديكى هر نقدر كراايله وسفر بر كونلك مسافه اولورسه ده ركوب رانك فتحيله ما يركب به معناسنه در انك ضميله مصدردر (وكل ما يحتاج عادة) اى فى عادة التجار بالمعروف (فى مالها) او صحيحة لو فاسدة لانه اجير نفقة له كمستبضع ووكيل وشريك كافى وفى لا خير خلاف) وهر بر تجار عادتندن كندويه حاجت مس ايدن غسل ثياب ودهن سراج وحطب وحمام وحلاق اجرتى كبى نسنه مضاربه مالندن ايجاب ايدر صحيحه اولوب فاسده اولمزسه زيرا كندوسى اجر تجيد رفاسده ده مستبضع ووكيل وشريك كبى اولمغله كندويه نفقه اقتضا ايتمز بونلرده معتبر اولمغله نفقه سى لازم اولور اندننائى نفسنى حبس ايتمكله ديديلر (وان عمل فى المصر)سواء ولد فيه او اتخذه دارا (فنفقة فى ماله كدوائه على الظاهر) مضارب اخذ واعطاسنى برشهرده ايدرسه نفقه سى كندو مالندن ايجاب ايدر قول ظاهر اوزره مريض اولدقده دواسى كندو مالندن اولديغى كبى مصرده كرك كندونك مسقط رأس اولان ولادة ايتديكى بلده اولسون ويا انده توطن ايدوب انى دار اتخاذ ايتديكى محل اولسون (اما اذا نوى الاقامة بمصر ولم يتخذه دارا فله النفقة ابن ملك ما لم يأخذ مالا لانه لم يحتبس بمالها) مضارب بر بلده ده اقامته نيت ايدوب انى دار اتخاذ ايلمسه نفقه سى كندو مالندن لازم اولور مادام كندوسى انده مال مضاربه يى اخذ ايدوب واندن مسافرة ورحلت ايتمدكجه زيرا انده مال مضاربه ايچون حبس اولنمدى (ولو سافر بماله ومالها او خلط باذن او بمالين لرجلين انفق بالحصة) مضارب كندونك ومضاربه نك ماليله سفر ايدوب وياخود رب المالك اذنيله مضاربه يه اخر مالى خلط وياخود ايكى كمسنه نكماللرينى بربرينه خلط ويا سفر ايله حصه لرنجه صرف وانفاق ايدر (واذا قدم رد ما بقى مجمع ويضمن الزائد على المعروف) سفرندن قدوم ايدنده باقى قلان طعام وكسوه يى مال مضاربه يه رد ايدر وقدر معروفدن زياده صرف وانفاق ايتديكى مبلغى مضارب ضامن اولور (ولو انفق من ماله ليرجع فى مالها له ذلك ولو هلك لم يرجع على المالك) مضارب مال مضاربه يه رجوع ايچون كندو مالندن برمقدار نسنه انفاق ويا نفقه ايچون استدانه ايلسه كندو ايچون فعل مشروح جائز ومشروعدر وحتى صغيره انفاقى كندو مالندن ايتديكى كبى انفاقده تدبير كندولرينكدر رجوعندن اقدم مال مضاربه هلاك اولورسه مالكه رجوع ايده مز

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مجل نفقه فوت اولمغله ٭ (ويأخذ المالك قدر ما انفقه المضارب من رأس المال ان كان ثم ربح فان استوفاه وفضل شئ) من الربح (اقتسماه) على الشرط لان ما انفقه يجعل كالهالك والهالك يصرف الى الربح كامر ٭ رب المال مضاربك رأس مالدن صرف وانفاق ايتديكی مبلغی میانلرنده ربح اولورسه اندن اخذ واستيفا ربحدن برشی ارتورسه شرطلری اوزره بینی میانلرنده اقسام ایدرلر انفاق ایتدیکی مبلغ هالك كبی قیلنمغله هلاك اولان ربحه صرف اولندیغی نته كه ماسبقده مرور ایتدی ٭ (وان لم يظهر ربح فلا شئ عليه) اى المضارب ٭ ربح ظاهر اولمزسه مضاربه صرف ایتدیکی شیدن برشیئك ضمانی لازم اولمز ٭ (وان باع المتاع مرابحة حسب ما انفاق على المتاع من الحملان واجرة السمسار والقصار والصباغ ونحوه) مما اعتيد ضمه (ويقول) البايع (قام على بكذا) ٭ مضارب مضاربه متاعندن بروجه مرابحه برنسنه بيع ایده جك اولورسه اكا صرف اولنان حمال وسمسار وقصار وصباغ اجرتی امثالی بين التجار ضمی معتاد اولان مصارفی حساب برله اوزرینه سرمایه سی شو بهایه قائم اولدی دیر ٭ (وكذا يضم الى رأس المال ما يوجب زيادة فيه حقيقة او حكما او اعتاده التجار) كاجرة السمسار هذا هو الاصل نهايه ٭ ینه بویله رأس مالده صبغ كبی حقيقة قصار كبی حكما زيادة يی موجب اولان واجرة سمسار مثللو تجارك عادتلری اولان مصارفی مضارب مال مضاربه يه ضم ايدر بونده اصل وقاعده بودر ٭ (لا) يضم (ما انفقه على نفسه لعدم الزيادة والعادة) ٭ مضارب كندو نفسنه صرف وانفاق ایتدیکی مبلغی مال مضاربه يه حين بيعده ضم ايده من زياده وعاده معدوم اولمغين ٭ (مضارب بالنصف شرى بالفيها بزا) اى ثيابا (وباعه بالفين وشرى بهما عبدا فضاعا فى يده) قبل نقدهما لبايع العبد (غرم المضارب) نصف الربح (ربعهما و) غرم (المالك الباقى) ٭ كارى يارى به عقد مضاربه ايدن كسه بيك غروشيله برمقدار ثوب اشترى وانی ایکی بیکه بيع وانكله بر رأس عبد اشترا واول ایکی بیكی بایع عبده نقد وتسليمندن مقدم مضاربك بدنده تعدی وتقصیرنسز ضايع وهلاك اولسه مضارب ربحك نصفیكه ایکی بیكك ربعی اولان بشیوز رب المال باقیسیكه بيك بشیوزی غرامت وزيان چكرلر لكن بایع عبد ایکی بیکی مضاربدن الوب بعده مضارب بيك بشیوزی رب الماله رجوع ایدر عبدك اوچ ربعی كندونك ربعی مضاربك اولمغله ٭ (و) يصير (ربع العبد) ملكا (للمضارب) خارجا عن المضاربة لكونه مضمونا عليه ومال المضاربة امانة وبينهما تناف (وباقيه لهما ورأس المال) جميع ما دفع المالك (الفان وخمسمائة) ٭ مار الذكر عبدك ربعی مضاربه دن خارج اولدیغی حالده مضاربك ملكی اولور شارحك لكونه مضمونا عليه قولی خارجا عن المضاربة قولنك علتيدر يعنی عبدك ربعنك مضاربه دن خارج اولمه رق مضاربك ملكی اولدیغی انك مضمون عليه اولوب مال مضاربه نك

امانت اولوب امانتله ضمان میانلرنده منافات اولدیغنه مبنيدر ربعك باقیسی اوچ ربع مضاربله رب المالك اولوب رأس مالكه مالكك سرمايه اوله رق ويردیکی مبالغ جمعا ایکی بيك بشیوز اولور ربیکی مقدما ويردیكی بيك بشیوزی مؤخر بایع عبده اعطا ایتدیکیدر ٭ (ولكن (رابح) المضارب فی بيع العبد (على الفين) فقط لانه شراه بهما ٭ لكن مضارب عبد مرسومی بيعده انجق ایکی بیکه مرابحه ايدر ایکی بیكه شراسنه بناء ٭ (ولو بيع) العبد (بضعفهما) باربعة الاف (فحصتها ثلثة الاف) لان ربعه للمضارب والربح منها نصف الالف بينهما) لان رأس المال الفان وخمسمائة ٭ صورة مشروحه ده عبد ایکی قات بهاسی درت بیكه بيع وفروخت اولنورسه مال مضاربه نك حصه سی اوچ بيك اولور ربعی مضاربك اولمغله ورأس مال ایکی بيك بشیوز اولدیغندن اندن ربح میانلرنده بیكك نصفی اولور ٭ (ولو شرى من رب المال بالف عبدا شراه) رب المال (بنصفه رابح بنصفه) ٭ رب المالك بشیوز غروشه اشترا ایتدیکی عبدی مضارب بيك غروشه كندودن اشترا ايدرسه بشیوز سرمایه اوقویه رق بطريق المرابحه بيع ايدر زيرا عقد مرابحه عقد امانت اولمغله كندوبی خیانتدن شبهۀ خیانتدن تنزيه وتبعيد واجب اولور عقد اولكه رب المالك مقدما بشیوز شراسی كندو نفسیچون واقع اولمشدی عقد ثانيكه مؤخرا مضاربك كندودن شراسی اودخی كندو ایچون واقعدر زيرا مضاربك شراسی رب المالك ملكندن عبدی بالكلیه اخراج ایتمزشوقدر وار كه عقد ثانينك صحتی يدوتصرفك ثبوتی فائدۀ زیاده سیچوندر امدی عقد ثانينك عدم وقوعی شبهه سی باقی قالمغله مضاربك مرابحة ثمن اول اولان بشیوزه بيعی لازم اولدی ٭ (وكذا عكسه لانه وكيله ومنه علم جواز شراء المالك من المضارب وعكسه ٭ صورة مرسومه نك عكسيكه مضاربك بشیوزه اشترا ایتدیكی رب المال كندودن بیكه اشترا ايدرسه رب المال بروجه مرابحه انجق بشیوزه بيع ايدر مضارب كندونك وكیلی اولمغله مضمون مشروحدن مالكك مضاربدن مضاربك مالكدن اشترالرینك جوازی معلوم ومستبان اولدی ٭ (ولو شرى بالفها عبدا قيمته الفان فقتل العبد رجلا خطاء فثلاثة ارباع الفداء على المالك وربعه على المضارب) على قدر ملكهما ٭ مضارب مال مضاربه دن بيك غروشه ایکی بيك غروش قيمتلو برعبد اشترا ايدوب اولدخی خطأ بررجلی قتل ايلسه پس رجلك ديتنی ويروب عبدك تخليصنی مراد ايدرلرسه ملكلری مقدارنجه فدانك اوچ ربعی مالكك اوزرینه وبرربعی مضاربه لازم اولور ٭ (والعبد يخدم المالك ثلثة ايام والمضارب يوما) لخروجه عن المضاربة بالفداء للتنافی كامر ٭ عبد مرسومه ندا ويرلمكله مضاربه دن جروجينه مبنی اوچ كون رب الماله بركون مضاربه خدمت ايدر مرور ايدن ضمانله امانتك تنافيسنه بناء زيرا مضارب ربع عبدی ضامن اولدی ٭ (ولو اختار المالك الدفع والمضارب الفداء فله ذلك لتوهم الربح ٭ مذكور عبدده

مالك دیه‌نفس عبدی ویومکی اختیار ایدوب مضارب فدا اعطا ایدوب عبدی تخلیص
ایده‌جك اولسه اولور بوتقدیرجه ربح توهمنه مبنی ✻ (اشتری بالفها عبدا وهلك
الثمن قبل النقد) للبایع لم یضمن لانه امین ✻ مضارب مال مضاربه‌دن بیك غروشه
برعبد اشترا ایدوب ثمنی بایعه ادادن مقدم ثمن هلاك اولورسه مضارب انی ضامن
اولمز امین اولدیغندن (بل (دفع المالك) للمضارب (الفا اخری ثم وثم) ای كلما هلك
دفع اخری الی غیر نهایة بلكه صورة مشروحه‌ده رب المال مضاربه مقدمکه رأس
مالدن غیری دیکر بیك غروشدخی ویربرنجانکه الی غیر النهایه هر نه وقتکه هلاك اولسه
تکرار ینه ویریر ثم وثم ترکیبنده معطوف حذف اولنوب عاطف کندو مثللو عاطفه داخل
اولمشدر (ورأس المال جمیع مادفع) رأس مال رب المالك مضاربه ثم وثم بیکر بیکر
ویردیکی مبالغك جمیعیدر یعنی مضارب ربح نامیله نسنه اخذ ایده‌مز مادما رب المال
سرمایه وثمن عبد دیه‌رك ویردیکی مبالغك طوپونی اخذ واستیفا ایتمدیکه ✻ بخلاف
الوکیل لان یده ثانیا ید استیفاء لا امانة ✻ مسئلهٔ مشروحه‌ده مشترینك وکیلی ثمن عبدی
بعد الشرا قبض ایدوب بایعینه تسلیم ایتزدن مقدم هلاك اولورسه بو مضاربك یدنده
قبل النقد ثمنك هلاکنده خلافنه‌در که ثمنله تکرار مؤکلینه رجوع ایده‌مز زیرا وکیلك
ثانیا که بعد الشرا ثمنی قبض یدا استیفا اولور یدامانت اولمز یدامانت اولمسی انجق
قبل الشرا ثمنی قبض ایدرسه انده اولور یعنی قبل الشری وکیل ثمنی قبض ایدوب
هلاك اولورسه بعد الشری بردخی ثمنله مؤکلینه رجوع ایدر ✻ (معه الفان فقال)
للمالك (دفعت الی الفا وربحت الفا وقال المالك دفعت الفین فالقول للمضارب)
لان القول فی مقدار المقبوض للقابض امینا اوضمینا کما لو انکره اصلا ✻ مضاربك
یدنده ایکی بیك غروش بولنمغله رب المال‌سن بکا بیك غروش ویردیك بیکده بن ربح ایتدم
جمعا ایکی بیك اولدی دیوب مالك‌ده بن سکا رأس مال اوله‌رق ایکی بیك ویردم دیو
نزاع ایتدکلرنده قول مضاربك اولور مقبوضك مقدارنده امین ویاضمین قول قابضك
اولمغله زیرا مقبوضك مقدارنی معرفته کندولری احقدرلر که قبضی قطعا انکار ایتدکده
قول کندولرینك اولدیغی مثللو یدمده بولنان ایکی بیکك بیکی مال مضاربه وبیکی
فلانجه کسنه‌نك یم عندمده امانتدر ویا یم کندو خالص مالمدر دیوب رب المال
بیکی سرمایه وبیکی ربحدر دیرسه ینه بویله قول مضاربکدر ✻ (ولو کان الاختلاف
مع ذلك فی مقدار الربح فقط) لانه یستفاد من جهته سرمایه‌ده اختلاف ایدوب
مثلا رب المال سرمایه ایکی بیك وربحك ثلثنی سکا شرط ایتدم دیوب مضارب
رأس مال بیك وربحك نصفی بکا اولمق اوزره مقاوله اولدی دیرلرسه
فقط ربحك مقدارنده قول رب المالکدر مقدار ربح کندونك طرفندن استفاده
اولندیغنه مبنی اما رأس مالك مقدارنده قول قابضك اولمغله قول مضاربکدر

(وایهما اقام بینة تقبل وان اقاماها فالبینة بینة رب المال فی دعواه الزیادة فی رأس
المال) رب المال ایله مضاربدن قنقیسی دعوالرینه اقامهٔ بینه ایدرلرسه بینه‌لری مقبوله
اولور ایکسی بردن اقامهٔ بینه ایدرلرسه رأس مالده زیاده دعواسنده بینهٔ مقبوله
رب المالك بینه‌سیدر زیاده‌یی مثبته اولمغین (وبینة المضارب فی دعواه الزیادة فی
الربح) ربحده زیاده دعواسنده مضاربك بینه‌سی مقبوله‌در ✻ قید الاختلاق
بکونه فی المقدار لانه لوکان فی الصفة فالقول لرب المال ✻ مسئله‌ده اختلافك
مقدارده اولمسیله تقیید وتصویر اولندیغی صفتده اولدیغی تقدیرجه قول رب المالك
اولدیغنه مبنیدر ✻ (فلذا قال (معه الف فقال هو مضاربة بالنصف وقد ربح الفا
وقال المالك هو بضاعة فالقول للمالك) لانه منکر ✻ بنا برین مصنف والاجناب
بیورر که برکسنه‌نك یدنده بیك غروش بولنمغله بو فلان کسنه‌نك کاری یاریه
مضاربة سرمایه‌سیدر وبیك غروش ربح ایتمشدر دیوب رب المال اشبو مال مضاربه
مالی دکلدر بلکه بضاعة کندویه ویرلمشدر کارك طوپو بنمدر دیو اختلاف ایتسه‌لر
قول مال صاحبنکدر منکر اولدیغندن ✻ (وکذا لو قال) ای المضارب (هی قرض وقال
رب المال هی بضاعة اووديعة اومضاربة فالقول لرب المال والبینة بینة المضارب)
لانه یدعی علیه التملیك (والمالك ینکر) ینه بویله مضارب یدنده که مالی قرضدر کارك
جمله‌سی بنمدر ادعا ایدوب رب المال بضاعه ویا ودیعه‌در وربحك طوپو بنمدر ویا
مضاربه‌در دیسه قول رب المالکدر مضارب کندویه تملیك ایتدوك ادعاسی ایدوب
کندوده انکار ایتدیکندن بینه مضاربك بینه‌سیدر ادقال فعلنك فاعلی واضع
الید تقدیر اولنسه شارحك المضارب تقدیرندن اولی اولوردی بضاعه ودیعه دعوالرنده
عدم مضاربه‌یه اتفاقلرینه مبنی ✻ (واما لو ادعی المالك القرض والمضارب المضاربة
فالقول للمضارب) لانه ینکر الضمان وایهما اقام البینة قبلت ✻ مالك قرض مضارب
مضاربه دعوالری ایدرلرسه مضارب ضمانی انکار ایتدیکندن قول کندونك اولور
وقنقیسی دعواسنه اقامهٔ بینه ایدرسه بینه‌سی مقبوله اولور ✻ (وان اقاما فبینة رب
المال اولی) لانها اکثر اثباتا ✻ ایکسیده اقامهٔ بینه ایدرلرسه رب المالك بینه‌سی اثباتا
اکثر اولمغله قبوله اول اولیدر ✻ واما الاختلاف فی النوع فان ادعی المضارب العموم
اوالاطلاق وادعی المالك الخصوص فالقول للمضارب لتمسکه بالاصل ✻ مضاربله
رب المالك معامله‌نك نوعنده اختلاف ایدوب مضارب عموم ویااطلاق ادعا ایدوب
جمیع معامله‌نه ویا مطلق اخذ واعطایه رخصت ویردك دیوب مالك خصوص
ادعا ایدوب مثلا فقط بغدای ویاحبوب تجارتنه رخصت واذن ویرمشدیرم دیسه
اصله تمسکنه مبنی قول مضاربکدر ✻ ولو ادعی کل نوعا فالقول للمالك والبینة
للمضارب فیقیمها علی صحة تصرفه ویلزمها نفی الضمان ✻ مضاربله رب المالك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هر بری تجارتدن بر نوع ادعاسیله مثلا بری عطارلق ودیکری بزازلق ادعا ایلسه
قول مالکك اولور ایکیسیده تخصیص اوزره اتفاق ایدوب اذن کندونك طرفندن
اولمغله ینه مضاربکدر نفی ضمانه احتیاجنه بناء رب المال بینه‌یه محتاج دکلدر امدی
مضارب کندو تصرفنك صحتنه اقامهٔ بینه ایتمش اولور نهایتی اکا نفی ضمان لازم
کلمکله لازم ملزوم مقامنه بروجه کنایه قائم اولور ﴿ ولووقتت البینات قضی بالمتاخرة
والافبینة المالك ﴾ رب المال ایله مضاربك بینه‌لری توقیت اولنوب هر بری مدة
بیان ایدرلرسه هانکیسنك مدتی صکره ایسه انکله قضا وحکم اولنور صکره که شرط
اولکی نقض ایتمکین واکر زمان بیان ایتمزلرایسه مالکك بینه‌سی مقبوله اولور ثابت
اولمیان نسنه‌یی اثبات ایتمش اولمغین ﴿ (فروع) دفع الوصی مال الصغیر الی نفسه
مضاربة جاز وقیده الطرسوسی بان لایجعل الوصی لنفسه فی الربح اکثر ممایجعل لامثاله
وتمامه فی شرح الوهبانیة ﴾ وصی یتیمك مالنی کندو نفسنه مضاربه‌یه ویرسه جائز
ومشروع اولور طرسوسی جواز مشروحی وصینك کندو نفسیچون ربحدن
امثالندن اکثر قیلمامغله تقیید ایلدی مثلا کندو مثللو تجارتمه ربحدن نصف قیلوب
کندونك قیلق کبی بو بحثك تمام تفصیل وهبانیه شرحنده مسطوردر ﴿ وفیهامات
المضارب ولم یوجد مال المضاربة فیما خلف عاد دینا فی ترکته ﴾ وهبانیه شرحنده
مذکوردرکه مضارب وفات ایدوب مخلفاتنده مال مضاربه موجود اولمزسه ترکه
ینه دین اوله‌رق عودة ایدر مودع ومستعیر وهر بریدنده مال امانت اولان کمسنه‌لرینه
بویله‌در قبل البیان فوت اولوب مال معلوم اولمدقجه ترکه‌سنده دین اولور تجهیلیله
انی استهلاك ایتمش اولمغین ورثه هلاك وتسلیم دعواسنده تصدیق اولنمز اما متوفا
حال حیاتنده مال مرسومی تعیین وبیان ایدرسه پس ورثه‌نك ویا وصیك یدنده
امانت اولمغله هلاك ویا صاحبنه تسلیم قولنده تصدیق اولنور میت حال حیاتنده
قول مشروحنده تصدیق اولدیغی مثللو ﴿ وفی الاختیار دفع المضارب شیئا للعاشر
لیکف عنه ضمن لانه لیس فی امور التجارة لکن صرح فی مجمع الفتاوی بعدم الضمان
فی زماننا ﴾ اختیار نام کتابده مرسومدرکه مضارب عاشرکه کومرکجی
امثالی ظلمیه دفعا للشر بر مقدار شی ویرسه امور تجارتده اولمامغین انی ضامن
اولور لکن مجمع الفتاواده فی زماننا عدم ضمانله تصریح اولندی قال ﴿ وکذا
الوصی لانهما یقصدان الاصلاح وسیجیء اخر الودیعة ﴾ مجمع الفتاوی صاحبی وصیده
مضارب کبیدر دیر یعنی دفع مشروحدن مرام ومقصودلری اصلاح ودفع
شر اولمغین عدم ضمان قولی مرجح ومقبولدر امین مال ومرجعی حفظ اولان
شیده ضامن اولماز ودیعه‌نك اخرنده بوکا دائر بحث قریبا کلور ﴿ وفیه لوشری
بمالها متاعا فقال انا امسکه حتی اجد ربحا کثیرا واراد المالك بیعه فان فی المال

ربح اجبر علی بیعه لعمله باجر کما مر الا ان یقول للمالك اعطیك رأس المال وحصتك
من الربح فیجبر المالك علی قبول ذلك ﴾ مجمع الفتاواده مذکوردرکه مضارب مال
مضاربه ایله بر مقدار متاع اشتری ایدوب بن انی امساك ایدوب فروخت ایتمم حتی
بر چوق ربح ایتدکجه دیوب رب المال ده انك بیعنی مراد ایلسه پس مالده ربح موجود
ایسه مضاربه بیعیله جبر اولنور عملی اجرتله اولدیغنه بناءً تکیم ماسبقده مرور ایلدی
الا مضارب رب الماله رأس مالکی ور ربحدن حصه‌کهٔ ویریرم دیرسه رب المال انك
قبولیله جبر اولنور ﴿ وفی البزازیة دفع الیه الفا نصفها هبة ونصفها مضاربة فهلکت
یضمن حصة الهبة انتهی قلت والمفتی به انه لاضمان مطلقا فی المضاربة لانها امانة
ولافی الهبة لانها فاسدة وهی تملك بالقبض علی المعتمد المفتی به کما سیجیء فلان ضمان
فیها ﴾ بزازیه‌ده مسطوردرکه برکسه برکسه‌یه نصفی هبه ونصف اخری مضاربه
اولمق اوزره بیك غروش ویردکده هلاك اولسه هبه حصه‌سی اولان بشیوزی قابض
ضامن اولور شارح رحمه الله تعالی دیرکه مفتی به اولان صورة مشروحه‌ده مطلقا که
کرك مضاربه‌سنده امانت اولدیغندن وکرك هبه‌سنده فاسده اولوب قول معتمد
ومفتی به اوزره قبضله تملیك اولنمغله ضمان یوقدر تنکیم قریبا کلور ﴿ وبه یضعف
قول الوهبانیة ﴾ (نظم) (واودعه عشرا علی ان خمسة ٭ له هبة فاستهلك الخمس
یخسر ٭ شارح علیه الرحمه دیرکه بزم قول مشروحمزایله وهبانیه‌نك برکسه برکسه‌یه
بشی هبه اولمق اوزره اون درهم ایداع ایدوب ایمدی مودع اول بشی استهلاك ایلسه
انی ضامن اولور قولی تضعیف اولنور ناظم مرحومك بیت مرسومدن صکره که
ذکر ایتدیکی بیت بلاغت مشحونی کشف وایضاحنه مدار اولمغله انکدخی بو مقامده
ذکر وبیانی مناسب کورلدی بیت بودر (بیت) (له سبعة قالوا ونصفا ان اتوت
٭ له الخمسة الاخری وفی الشرع ینشر) یعنی مار الذکر اون درهمك بشنی مودع
کندوسی استهلاك ایدوب ودیکر بشده بلا تعد کندوسی هلاك وتلف اولورسه
فقها جوابده بیوردیلر که مودع مرقومه یدی بچق درهمی تضمین اولنور تصویر
مسئله بودرکه بر رجل بر شخصه اون درهم ویروب بونك بشنی سکا هبه وبشنی عندکده
امانتدر دیوب قابضده انك بشنی استهلاك ایدوب بشیده حتف انفه کندوسی
بلا تقصیر قابض یدی بچوغی ضامن اولور زیرا بش هبه اولان درهم قابل القسمة
اولان مشاعی هبه اولمغله هبهٔ فاسده اولدیغندن قابضه ضمانی ایجاب ایتدی ایمدی
استهلاك اولنان بشك نصفی هبه‌دن نصف اخری ودیعه‌دن اولمغله تمامنك ضمانی
لازم کلدی بلا تعد هلاك اولان بشك نصفی هبه‌دن اولمغین انك ضمانی ایجاب
ایتمکله یدی بچوق مضمون اولدی لکن بو قول صحیح اوزره در قول صحیحده هبهٔ
فاسده‌ده موهوب له قبضیله مالك اولور زیرا واهب کندویی قبضه تسلیط ایتمکله

ضمان ایجاب ایتز ودیعه‌ده بلا تعد هلاك اولمغله انده‌ده ضمان اولمز ظن ایدرمکه
استهلاك اولنان بشك امانت اولان ایکی بچوغی تضمین اولنور والله تعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الايداع ﴾

ایداع اصلنده اوداع ایدی واو ساکن ماقبلی مکسور واو یایه دوندی ایداع اولدی
ایداع برنسنه‌یی برکسه‌نك نزدینه امانت قومقدر حفظ امانت موجب سعادة دارین
خیانت موجبهٔ شقاوة داریندر حدیث الامانة تجر الغنى والخیانة تجر الفقر وارد
اولمشدر یعنی برشیده امین اولان کسه اول شیئه امانت اوزره اولوب اکا خیانت
ایتزسه اوفعلی کندویه غنا جر ایدرکه اغنیادن اولمسنه سبب اولور خیانت صاحبنه
فقر جر ایدرکه فقرادن اولمسنه مؤدی اولور روایت اولنورکه ذلیخا فقر فاقه‌یه
مبتلا اولوب حضرت یوسف على نبینا وعلیه الصلاة والسلامه عدم وصلت حزن
وتاسفندن کوزلری نابینا اولدقده مشار الیه علیه الصلاة والسلامك راست راهنده
مشار الیها قائمه اولوب ندا ایلدیکه ایها الملك اسمع کلامی یعنی ای پادشاه بنم کلامی
دکله ایمدی یوسف علیه الصلاة والسلام اول محلده واقف اولدقده بیوردیلرکه
امانت مملوکی ملوك مقامنه اقامت ایدوب خیانت ملوکی مملوك مقامنه اقعاد ایلدی
پس یوسف علیه الصلاة والسلام بوکمدر دیو سؤال بیوردقده ذلیخادر دیو جواب
ویرلمرله رحما کندولرینی تزویج بیوردیلر انتهى ایداع استیداع ایکیسی برمعنایه‌در
زیدك عندینه امانت برمال وضع اولندقده اودعت زیدا مالا واستودعته ایاه دینور
مودع ومستودع داللرك کسریله امانت مال وضع ایدن صاحب مالدر ومودع
ومستودع داللرك فتحیله کندونك عندینه مال وضع اولنان امیندر ودیعه معناسنه
اوله‌رق فتحله مودع ومستودع مالده‌ده اطلاق اولنور ﴿ لا خفاء فى اشتراكه مع ماقبله
فى الحكم وهو الامانة ﴾ ایداعده ماقبلیکه مضاربه ایله امانت اولمق حکمنده اشتراکلرنده
خفا یوقدر یعنی ایکیسیده امانتدر ﴿ (هو) لغة من الودع اى الترك ﴾ ایداع لغتده
ترك معناسنه اولان ودعدن مشتقدر ایمدی مزید مجردن مشتق اولمش اولور وشرعا
﴿ (تسليط الغير على حفظ ماله صريحا اودلالة) كان انفتق زق رجل فاخذه رجل
بغيبة ماله ثم تركه ضمن لانه بهذا الاخذ التزم حفظ دلالة بحر ﴾ شرعده ایداع برغیر
کسه‌یی انسانك کندو مالنك حفظنه صراحة ویادلالة مسلط ومولی قیلمسیدر دلالة
تسلیط بررجلك مثلا بال طلومنك منفتق اولوب کندونك غیبی حالنده براخر کسه
طلومك فتقنی اخذ ایدوب تلفندن حفظ ایتدکدنصکره انی ترك ایلمسی کبی ایمدی صورة

مشروحه‌ده مزبور طلومك برتغنی اخذیله آخذ دلالة حفظی التزام ایدنمش اولور
مالکك حضورنده اخذ ایدرسه هرحالده ضامن اولمز شارح رحمه الله تعالى تسلیطی
داللك فتحیله مودع طرفندن قیلندی موضوع مسئله ایسه بودکلدر الیق اولان تعلیلده لانه
بهذا سلطه على حفظ دلالة دیمك ایدیکه حتى کسریله مودع جانبندن اوله ﴿ (والوديعة
وتترك عند الامين) ﴾ ودیعه امین اولان ذاتك نزدنده حفظ ایچون ترك اولنان نسنه‌در
فقهادن برجندی فقط کلمه‌سنیده زیاده ایتدیکه حفظ وانتفاع ایچون ترك اولنان
عاریه خروج ایده ﴿ وهى اخص من الامانة حققه المص وغيره ﴾ ودیعه امانتدن
اخصدر نتکم مصنف وسائر علماء فخام تحقیق ایتدیلرکه امانت مضمون اولمیان
عاریه ومستاجر وموصى لهك خدمتنده بولنان خدمتیله وصیت اولنان مملوك امثالی
شیلره اسمدر بونلرك جمله‌سنه شاملدر ودیعه ایجاب قبول ایله حفظ ایچون ترك اولنان
نسنه‌در ایمدی عموم وخصوصله متغایر ومتمایزلردر ودیعه مودع وفاقه عودت
ایدرسه ضماندن بری اولور امانتده اولماز وفاقه عودت مثلا مودع برنسنه‌سنی برکسنه‌نك
نزدینه ایداع ایتدکده کندو خانه‌کزده حفظ ایدیکوز دیمکله برمدت کندو خانه‌سنده
حفظ ایتدکدنصکره انی برغیر کسنه‌نك خانه‌سنده حفظ بعده ینه کند خانه‌سنه کتورمکدر
کویا مخالفتدن موافقته عودت ایتمش اولور ﴿ (وركنها الايجاب صريحا) كاودعتك
(او كناية) كقوله لرجل اعطنى الف درهم او اعطنى هذا الثوب مثلا فقال اعطيتك
كان وديعة بحر لان الاعطاء يحتمل الهبة الوديعة ادنى وهو متيقن فصار كناية) ﴾
ودیعه‌نك رکنی مودعك مودعه شونی سکا ایداع ایتدم دیمسی کبی صریحا ویا مودعك
بررجله مثلا بکا بیك درهم ویا اشبو ثوبی ویردیوب انکده ویردم دیمسی کبی کنایة
ایجابله اولور اشبو صکره که صورتده اعطانك هبه‌یه‌ده احتمالی اولوب لکن ودیعه
ادنى ومتیقن اولمغله کنایة ودیعه اولدی بونده کنایه‌دن مراد کنایهٔ طلاق کبی کندویه
وغیریه احتمالی اولنور یوقسه بیانینك بیان ایتدیکلری لازمدن ملزومه انتقال اولنان
ایه دکلدر بو انتقالده مشروحیو قدر و بو عباره‌دن ودیعه احتمالیده بعیدجه‌در ﴿ (او فعلا
كما لو وضع ثوبه بين يدى رجل ولم يقل شيئا فهو ايداع) ﴾ ویاخود ایداعه رکنی فعلا
ایجابدر نتکم برکسنه ثوبنی بررجلك اوکنه قویوب برسوز سویلمسه اشبو فعل ایداع
اولدیغی مثللو ﴿ (والقبول من المودع صريحا) كقلبت (او دلالة) كما لو سكت عند
وضعه فانه قبول دلالة كوضع ثياب فى حمام بمرأى من الثياب ﴾ دخی ایداعك رکنی
مودع جانبندن قبول ایتدم دیمك کبی صریحا ویاخود حضورینه وضع اولندقده
سکوت ایتمك کبی دلالة قبولدر سکوت مشروح دلالة حالیه ایله قبولدر حمامده اثواب
محافظه‌سینه مولى اولان کسنه‌نك کوزجه‌کی محله اثوابنی وضع کبی ثیابی موجود
ایکن حمامجیه ضمان لازم اولماز الا غائب سه حمامجی مودع المش اولور ﴿ وكقوله لرب الخان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اين اربطها فقال هناك كان ايداعا خانيه ﴾ دخی مودعدن دلالت قبول صاحب
دابه‌نك خانجیه دابه‌یی قنغی محله ربط ایده‌یم دیدکده فلان محله ربط ایله قولی کی
امدی قول مرسومده که ایداعده ایجاب وقبول دلالتدر ﴿ وهذا فی حق وجوب الحفظ
واما فی حق الامانت فتتم بالایجاب وحده حتی لوقال للغاصب اودعتك المغصوب
بری عن الضمان وان لم یقبل اختیار ﴾ اشبو ایجاب قبولك لزومی حفظك وجوبی
حقنده‌در اما امانت اولمسی یالکز ایجابله اولور که مضمون اولماز امدی غاصب مال
صاحبنه غصب ایتدیکی نسنه‌یی سکا ایداع ایتدوم دیسه ضماندن بری اولور هرنقدر
قبول ایتمزسه‌ده ﴿ (وشرطها کون المال قابلا لاثبات الید علیه) فلو اودع الابق
اوالطیر فی الهواء لم یضمن) ﴾ ودیعه‌نك شرطی مالك کندونك اوزرینه اثبات
ید که وضع اولنمغه قابل اولمسیدر پس عبد آبقی ویا هواده طیران ایدن قوشی ایداع
ایلسه مودع ضامن اولمز ﴿ (وکون المودع مکلفا شرط اوجوب الحفظ علیه) فلو اودع
صبیا فاستهلکها لم یضمن ولو عبدا محجورا ضمن بعد عتقه ﴾ مودعك مکلف اولمسی اوزرینه
حفظك وجوبنه شرطدر امدی بر رجل بر صبی‌یه بر نسنه ایداع ایلیوب اوده انی استهلاك
ایلسه ضامن اولماز مودع عبد محجور اولورسه استهلاك ایتدیکی ودیعه‌یی بعد العتق
ضامن اولور ﴿ (وهی امانة هکذا حکمها مع وجوب الحفظ والاداء عند الطلب
والاستحباب قبولها) ﴾ ودیعه امانتدر بو قضیه‌ده عام خاص اوزره محمولدر الانسان
حیوان مثللو بونك عکسی جائز دکلدر زیرا ودیعه مال صاحبنك کندو مالنی قصدا
برغیر کسنه‌نك نزدنده امانت اوله‌رق استحفاظندن عبارتدر امانت بعض من غیر
قصد اولور ودیعه خاصه امانت عامه‌در ودیعه عقد ایله اولور امانت اعمدر عقد ایله
وعقدسز اولور برکسنه‌نك ثوبنی ریح براخر کسنه‌نك اوزرینه القا ایلسه بونده امانت
بولنور ودیعه بولنماز اشبو ودیعه‌نك امانت اولمسی ودیعه‌نك حکمنی بیاندر حفظنك
وجوبی وصاحبی مطالبه ایتدکده اداسی وعندینه وضع اولنه‌جق اولدقده استحبابیله
بله‌بونده وتعاونوا علی البر والتقوی امرینه امتثال ایله اخوان دینه معاونت برله
اجر جزیله نیل واردر ﴿ (فلا تضمن بالهلاك) الا اذا کانت الودیعه باجر اشباه معزیا
للزیلعی (مطلقا) سواء امکن التحرز عنه ام لا هلك معها شی اولا لحدیث الدارقطنی لیس
علی المستودع غیر المغل ضمان) ﴾ امدی امانتده مطلقا که کرك کندودن تحرز ممکن
اولان شیله ضایع اولسون ویا تحرز ممکن اولمیان شیله تلف اولسون ویا کندیله برابر
برشی هلاك اولسون ویا اولمسون هلاکیله ضمان لازم اولماز ودیعه‌نك امانت اولدیغی
ائمه حدیثدن دارقطنینك روایت ایتدیکی ارباب خیانتدن اولمیان نزدنده ودیعه هلاك
اولان کسنه اوزرینه ضمان اولمدی حدیث شریف واجب الاتباع مضمونه بناءدر
﴿ (واشتراط الضمان علی الامین) کالحمامی والخانی (باطل وبه یفتی) خلاصه وصدر الشریعة ﴾

حامجی وخانجی امثالی امنا اوزره ضمانی شرط قیلمق باطلدر انجق بو قول ایله فتوی ویریلور
﴿ (وللمودع حفظها بنفسه وعیاله کماله (وهم من یسکن معه حقیقة او حکما لا من یمون
مودع کندو مالنی بالذات کندوسی وعیالیله محافظه ایتدیکی مثللو ودیعه‌یی دخی
برمنوال مشروح حفظ وحراست ایدر عیال کتابوزنده برکسنه ایله حقیقةً ویا حکما برابر
ساکن اولان ذواتدر نفقه ومؤنتلری کندونك اوزرینه اولمق لازم کلدر امدی کندو ایله
معا ساکن اولان اجنبی بر ذاته ودیعه‌یی دفعیله مودع ضامن اولماز بو خصوصده اعتبار
مساکنه‌یه‌در الا زوجه ایله ولد صغیر وعبده دکل ﴾ فلو دفعها لولد الممیز وزوجته
ولا یسکن معهما ولا ینفق علیهما لم یضمنه خلاصه ﴾ شارح رحمه الله تعالی مصنفك
او حکما قولینك اوزرینه مسئله تفریع ایتدیرر که پس مودع ودیعه‌یی حفظنه مقتدر ارباب
تمییزدن اولان ولدینه وزوجه‌سنه ویروب کندوسی انلر ایله برابر ساکن اولمیوب دیکر
محله‌ده اقامت وکندولرینه انفاقده ایتمسه ضامن اولمز زیرا بونلر حکما کندو ایله ساکن عد
اولنورلر ﴿ وکذا لو رفعتها لزوجها لان العبرة للمساکنة لا للنفقة وقیل یعتبران معا عینی ﴾
بنه بویله مودعه عندنده بولنان ودیعه‌یی زوجنه دفع ایدیورسه کندویه ضمان لازم کلز
اعتبار مساکنه‌یه اولوب نفقه‌یه اولمامغین بعضلر ایکسنه بردن اعتبار اولنور دیدیلر
﴿ (وشرط کونه) ای من فی عیاله (امینا) فلو علم خیانته ضمن خلاصه عیالنده اولان
کسنه‌نك امین اولمسی شرط قیلندی امدی خیانتی تبین ایدرسه ضامن اولور (و) جاز
﴿ (لمن فی عیاله الدفع لمن فی عیاله) عیالنده بولنان کسنه کندونك عیالنده که کسنه‌یه
ویرسه جائز اولور ﴿ (ولو نهاه عن دفع الی بعض من فی عیاله فدفع ان وجد بدا منه) بان
کان له عیال غیره ابن ملك ﴿ (ضمن والا لا) مودعك عیالنده بولنان کسنه‌یه ویرمدن
مودع نهی ایلیوب اودخی ویرسه پس اکا ویرمدن دوا فتراق اولوب مثلا کندویه دفعندن
نهی اولنان عیالك غیری عیالی اولوبده منهی عنه ویرمش اولورسه ضیاعی صورتنده
ضامن اولور یوق اندن غیری عیالی اولمزسه اکا دفعیله ضامن اولمز ﴿ (وان حفظها
بغیرهم ضمن) وعن محمد ان حفظها بمن یحفظ ماله کوکیله وماذونه وشریکه مفاوضة
وعنانا جاز وعلیه الفتوی ابن ملك واعتمده ابن الکمال وغیره واقره المص) ودیعه‌یی
مودع عیالنده که ذواتك غیرلریله محافظه ایدرسه ضامن اولور امام محمد رحمه الله تعالی
ورضی عنه‌دن مرویدر که مودع ودیعه‌یی وکیلی وعبد ماذونی وشرکة مفاوضة وعنانله
شریکی امثالی کندونك مالنی حفظ ایدر امانتله موصوف کسنه‌لر ایله حفظ ایدرسه جائز
اولور فتوی بونك اوزرینه‌در ابن کمال وسائر علماء باکمال بو قوله اعتماد ایتدیلر مصنفده
بونی اقرار ایلدی ﴿ (الا اذا خاف الحرق او الغرق وکان غالبا محیطا) فلو غیر محیط ضمن
﴿ (فسلمها الی جاره او الی فلك اخر) الا مودع منزلنی احاط ایدر پك غلبه‌یانقندن ویا
ودیعه‌نك صویه غرقندن خوف ایدوب ودیعه‌یی قومشوسنه ویا اخر سفینه‌یه تسلیم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایدرسه اجانبه دفعیله ضمان ایجاب ایتمز واکر پك چوق غالب اولمزسه ضامن اولور
الا اذا امكنه دفعها المن فی عیاله او القاها فوقعت فی الجرابتداء اوبالتدحرج ضمن زیلعی
الاحرق وباغرق اولنده مودعك عیالنده اولان كمسنه یه دفع ممكن ایكن اجانبه ویروب
ویاانی سفینهٔ اخرایه القایله ابتداء ویا یوارلنمغله دریایه دوشرسه ضامن اولور اتلاف
كندونك فعلیله اولمغین (فان ادعاه) ای الدفع بخاره اوفلك اخر ﴿ (صدق ان علم
وقوعه) ای الحرق (بینة) ای بدار المودع اكر مودع قومشوسنه ویاسفینهٔ اخرایه دفعنی
ادعا ایدرسه دعواسنده تصدیق اولنور اكر خانه سنده حرقك وقوعی معلوم اولورسه
﴿ (والا) یعلم وقوع الحرق فی داره (لا) یصدق الا ببینة فحصل بین كلامی الخلاصة
والهدایة التوفیق وبالله التوفیق ﴾ واكر خانه سنده حرقك وقوعی معلوم اولمزسه دفع
قولنده تصدیق اولنمزانجق بینه ایله تصدیق اولنور امدی خلاصه نك تصدیق اولنور
هدایه نك اولنماز كلاملری بیننده توفیق ممكن اولدیكه تصدیق اولندیغی حرقك وقوعی
معلوم اولدیغنه نظرا تصدیق اولنمدیغی عدم معلومیتنه كوره در ﴿ (ولو منعه الودیعة
ظلما بعد طلبه) لردودیعة فلو لحملها الیه لم یضمن ابن ملك ﴾ (بنفسه) ولو حكما كوكیله
بخلاف رسوله ولو بعلامة منه علی الظاهر ﴾ (قادرا علی تسلیمها ضمن) مودع
ودیعه سنك ردنی بالذات كندوسی مطالبه ایتدكده مودع تسلیمنه مقتدر ایكن ظلما
صاحبنی منع ایلسه ضامن اولور ودیعه یی صاحبنه حملدن امتناع ایدرسه ضامن اولماز
مؤنت ردمال صاحبنه لازم اولمغین وبنفسه مطالبه سی هر نه قدر وكیلنك مطالبه سی
كبی حكما دخی وكیلك خلافنه در (والا) بان كان عاجزا او خاف علی نفسه او ماله بان كان
مدفونا معها ابن ملك (لا) یضمن كطلب الظالم ﴾ واكر منعی ظلما اولمیوب ردندن او لحالده
عاجز اولمسیله اولوب ویا كندونفسنه ویا كندو ایله مودعك مالی مدفون اولمق كبی مالندن
خوف ایدرسه ضامن اولمز ودیعه یی رد ده ظلما مانع اولمامق ظالمك ودیعه سنی غیره ظلم
ایتك ایچون طلبی كبی امدی بوصورتده منع ایتسه ظالم وضامن اولمز ﴿ (فلو كانت
الودیعة سیفا اراد صاحبه ان یاخذه لیضرب به رجلا فله المنع من الدفع) الی ان یعلم
انه ترك الرأی الاول وانه ینتفع به علی وجه مباح جواهر ﴾ امدی ودیعه سیف
اولوب صاحبی انی الوب انكله بر رجله ضرب مراد ایلسه مودع ایچون انی
دفعدن منع واردر اولنی ترك ایدوب مباح اولان طریق اوزره انكله منتفع اوله جغی
معلوم اولنه دك (كمالو اودعت) امرأة ﴿ (كتابا فیه اقرارمنها للزوج بمال او بقبض
مهرها منه ﴾ فله منعه منها لئلا یذهب حق الزوج خانیه) كه بر عورة كندودن زوجنه بر
مقدار مال اقرارنی ویاخود زوجندن مهرینی قبض ایتدیكنی حاوی برسندی بر كمسنه نك
عندینه ایداع ایتدكده مودع ایچون انی اوعورتدن منع واردر زوجك حقی
باطل اولمق ایچون وهر بو بونك امثالی شیلر بونك كبیدر (ومنه) ای من المنع

ظلما (موته) ای موت المودع ﴿ (مجهلا فانه یضمن) فتصیر دینا فی تركته الا اذا
علم وارثه یعلمها فلا ضمان ﴾ مودعك ظلما بغیر حق منعی قبیلندندر عندنده بولنان
ودیعه یی مجهلا كه بیان ایتمدین وفاتی یعنی حین موتنده بنم نزدمده فلانجه ذاتك
شو مقوله ودیعه سی واردر دیو وصیت اعلان ایتمزسه ضامن اولور كه تركه سندن
دین اولمغله اخذ اولنور تجهیلیله استهلاك اولندیغندن دین صحت كبی اولمغین مودع
غرمایه حصه دار اولور الا مودع وارثنك ودیعه یی بیلدیكنی بیلورسه ضمان ایجاب
ایتمز ﴿ ولو قال الوارث انا علمتها وانكر الطالب ان فسرها وقال هی كذا وانا
علمتها وهلكت صدق هذا ومالو كانت عنده سواء ﴾ وارث بن ودیعه یی بیلورم
دیوب طالب انكار ایتدكده وارث انی تفسیر وبیان ایدوب ودیعه شو مقوله شیدر
بن انی بیلور ایدم وهلاك اولدی دیرسه قولنده تصدیق اولنور بو صورة وودیعه نك
مورثك عندنده اولدیغی برابردر ﴿ الا فی مسئلة وهی ان الوارث اذا دل السارق
علی الودیعة لا یضمن والمودع اذا دل ضمن خلاصه الا اذا منعه فی الاخذ حال
الاخذ ﴾ الا بر مسئله ده كه وارث ودیعه یی سارقه دلالت ایدوب كوسترسه ضامن
اولماز مودع دلالت ایدرسه ضامن اولور الا مودع بعد الدلالة سارق اخذ ایده جك
اولدقده اخذینه مانع اولورسه اوده ضامن اولماز ﴿ (كما فی سائر الامانات) فانها
تنقلب مضمونة بالموت عن تجهیل كشریك ومفاوض) فی عشر علی مانع
الاشباه) ﴾ مسئلهٔ مشروحه ده عن تجهیل موتك موجب ضمان اولدیغی شریك
ومفاوض امثالی ارباب اماناتك عن تجهیل وفاتلریله اماتلری مضمونه اولدیغی
مثللودر الاشباهده ذكر اولندیغی اوزره اون محلده امانت مضمون اولماز ﴿ (منها
(ناظر اودع غلات الوقف ثم مات مجهلا) فلا یضمن ﴾ اشباهده ذكر اولنان
مجهلا فوتله ضمان ایجاب ایتمیان امانت مسئله لرندندر بر متولیكه وقفك غله سنی
بر محله ایداع ایدوب بعده محل ودیعه یی بیان ایتمدین وفات ایتسه ضامن اولمز
قید بالغلة لان الناظر لو مات مجهلا لمال البدل ضمنه اشباه ای الثمن الارض المستبدله ﴾
مصنف مرحومك مسئلهٔ غله ایله تقییدی متولینك مال بدلیكه وقف اولان ارض
مستبدله نك ثمنی مجهلا فوت اولسه ضامن اولدیغنه مبنیدر وضایعی معلوم اولورسه
ضامن اولمز بوندن منفهم اولان دراهم ودنانیر ایله وقفك استبدالینك جوازیدر
عقار ایله اولمق ایجاب ایتمز ﴿ قلت فلعین الوقف بالاولی كالدراهم الموقوفة علی
القول بجوازه قاله المص واقره ابنه فی الزواهر وقید موته بحثا بالفجاءة فلو بمرض
ونحوه ضمن لتمكنه من بیانها فكان مانعا لها ظلما فیضمن وردما بحثه فی انفع
الوسائل فتنبه ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیر كه موقوف دراهم جائزدر دیدیكاری قول
اوزره دراهم موقوفه مثللو عین وقفك مجهلا فوتنده عدم ضمان اولویتله ثابتدر

T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

بو مضمونی مصنف علیه از جمله دیدی وزواهر نام تألیفنده اوغلوده اقرار ایدوب
و بحثاکه فقهانك تنصیص وتصریحلری اولمقسزن کندو مخترعاتلرندن بحث اوله رق
متولینك مجهلا فوتنی موت مفاجأه ایله تقیید ایلدی امدی وفاتلری بر مرض مثلو
نسنه یه ابتلا ایله اولورسه ضامن اولور بیان واعلامه قدرتی اولمغله کانه مجهلا
فوتیله انی ظلما مانع اولمغین کندویه ضمان ترتب ایتدی انفع الوسائل نام کتابده
بحث مشروحی رد ایله کرك مسجد وکرك ذریت وقفی اولسون هر حالده مجهلا
فوتیله ضمان ایجاب ایدر دیدی ❊(و) منها (قاض مات مجهلا لاموال الیتامی)
زادفی الاشباه عند من اودعها ولابد منه لانه لو وضعها فی بیته ومات مجهلا ضمن
لانه مودع ❊ مسائل مشروحه‌لردندر اموال یتامی‌یی مجهلا فوت اولان قاضینك
عدم ضمانی مسئله‌سی اشباهده عبارهٔ مرسومه‌یی عند من اودعها ایله تقیید ایلدی
یعنی قاضی ایداعه مجبور اولوب ایداع ایلدیکی کمسنه‌یی بیان ایتمدین فوت اولسه
ضمان ایجاب ایتمز دیمك اولور زیرا قاضی اموال یتامایی کندو خانه‌سنه وضع
ایدوب ومجهلا فوت اولسه ضامن اولور کندوزی مودع اولمغین ❊ بخلاف مالو
اودع غیره لان للقاضی ولایة ایداع مال الیتیم علی المعتمد کما فی تنویر البصائر
فلیحفظ ❊ قاضینك مال یتیمی غیری کمسنه‌نك عندینه ایداعی کندو نفسنه ایداعنك
خلافنه‌درکه انده ضمان ایجاب ایتمز قول معتمد اوزره کندویه یتیم مالنی ایداع ولایتی
اولمغله‌نته‌که تنویر البصائر نام کتابده مرسومدر ❊(و) منها (سلطان اودع بعض
الغنیمة عند غاز ثم مات مجهلا) ❊ مسائل مرقومه‌دندر پادشاه عالمپناه حضرتلرینك
قبل القسمة مال غنیمتك بعضنی برقاضینك نزدینه ایداع مجهلا وفاتی ووصینك
و بابانك صغیرك مالنی مجهلا فوتلری ووارثك مورثك نزدنده‌که ودیعه‌یی وبر کمسنه‌یه
ربحك القا ایتدیکی وکندونك خبری اولمیه‌رق خانه‌سنه وضع اولنان صبی
محجورك نزدینه وضع اولنان نسنه‌یی مجهلا وفاتلری ضمان ایجاب ایتمیان مسائل
عشره‌دندر ❊ ولیس منها مسئلة احدا المتفا وضین علی المعتمد لما نقله المصنف
هنا ❊ شرکة مفاوضه ایله شریکلرینك برینك مجهلا فوتی قول معتمد اوزره
مسائل عشره‌دندکلدر مصنف والا جنابك بومقامده اندن اولدیغنه بناء ❊ وفی
الشرکة عن وقف الخانیة ان الصواب انه یضمن نصیب شریکه بموته مجهلا
وخلافه غلط ❊ ومضمون مشروحی صاحب بحر شرکتده نقل ایلدی خانیه‌نك
وقفندن نقل ایله مرسومدرکه صواب اولان شریك مفاوضة وعنانا شریکك نصیبنی
مجهلا فوتیله ضامن اولورو بونك خلافیکه خانیه‌ده مسطوردرکه مضارب مرضی
حالنده بیك غروش ربح ایتدم دیو اقرار ایدوب بعده بلا بیان وفات ایتسه کندویه
ضمان ایجاب ایتمز ربحك کندویه وصولنی اقرار ایتمش اولورسه ضامن اولور انتهی

❊ قلت واقره محشوها ففی المستثنی تسعة فلیحفظ ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه صواب
مرسومی اشباهك محشیلری اقرار ایتملریله واندن شریك خروج ایتمکله مستثنا طقوز
باقی قالدی ❊ وزاد الشرنبلالی فی شرحه للوهبانیة علی العشرة تسعة الجد ووصیه ووصی
القاضی وسدة من المحجورین لان الحجر یشمل سبعة فانه لصغر ورق وجنون وغفلة ودین
وسفه وعة ❊ شرنبلالی مرحوم وهبانیه اوزره اولان شرحنده مار الذکر استثنا اولنان
اولنك اوزرینه طقوز دخی زیاده ایدوب ده‌ده‌یی واوزرینه ذکر اولنان معطوفلری ذکر ایلدی
لکن ده‌ده‌نك احکامی بابانك حکمی کبی اولوب الابو کندولردن اولمیان بعض مستثنیاتده
اولامغین جدك حکمی بابادن منفهم اولمغله بو زائد عد اولنمز وجدك وقاضینك وصیسی
اوندن معدود وصیده داخلاردر بونلرده زائد اولمز وحجر منع یدی نوعکه صغر ورقیت
وجنون وغفلت ودینکه کفر ونقصان عقل ومعتوهیة شامل اولمغین البتده محجورلر
ایله طقوز اولور ❊ والمعتوه کصبی ❊ معتوهکه کبر سنله عقلنه نقصان طاری اولان
کمسه صبی کبیدر لکن شرنبلالینك کلامنی ذکردن صکره بوکا حاجت مس ایتمز
تکرار اولمغین ❊ وان بلغ ثم مات لایضمن الا ان یشهد وانها کانت فی یده بعد بلوغه
لزواله المانع وهو الصبا ❊ عندینه ودیعه وضع اولنان صبی بالغ اولدقدن صکره وفات
ایتسه ضامن اولمز الا بعد البلوغ ودیعه‌نك یدنده اولدیغنه شاهدلر شهادة ایدرلرسه
ضمان مانع اولان صباوة زائل اولمغین ضامن اولور ومعتوهك افاقتنده بونك کبیدر
❊ فان کان الصبی والمعتوه ماذونا لهما ثم ماتا قبل البلوغ والافاقة ضمنا کذا فی شرح
جامع الوجیز قال فبلغ تسع عشرة ونظم عاطفا علی بیتی الوهبانیة بیتین وهی ❊ صبیله
معتوه تجارة ویاودیعه‌یی قبوله کندوزینه اذن ویرلمشلر اولوب صکره قبل البلوغ
وفات ایدرلرسه ضامن اولورلر جامع الکبیرك وجیز نام شرحنده بو یلجه مذکوردر
شرنبلالی شریکیده مستثنیاته ادخال ایله مستثنالر اون طقوز اولدی دیوب وهبانیه‌نك
ایکی بیتنك اوزرینه عطفله ایکی بیت دخی نظم ایتدیکه ابیات اربعه بونلردرکه ایکی اولکی
ابن وهبانکدر (نظم) (وکل امین مات والعین یحصر ❊ وما وجدت عینا فدینا تصیر)
یحصر یجمع معناسنه‌در فاعل ضمیری امینه راجعدر عین مقدم مفعولیدر وجدتك
نائب فاعلی ضمیر عینه راجعدر محصول معنای بیت هر بر امینکه امانتی جمع واخذ
ایده‌رك وفات ایدوب امانتده عینا ترکه‌سنده موجود اولمزسه اوزرینه ضمانی لازم
اوله‌رق دین اولور (سوی متولی الوقف ثم مفاوض ❊ ومودع مال الغنم وهو المؤمر)
حکم مشروح متولی وقفله شریك مفاوضك ومال غنیمتی ایداع ایدیجی امین نصب
اولنمش سر عسکرك ماعداسنده‌درکه بونلرك مجهلا فوتلریله ضمان ایجاب ایتمز لکن
شریك مفاوضده‌که قول معلومك اولدیکه عدم ضمانی قولی ضعیفدر (وصاحب
دار القت الریح مثل ما ❊ لو القاه ملاك بها لیس یشعر) دخی روزکارك خانه‌سنه برنسنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

القا ایتدیکی صاحب خانه کندونك علم وخبری اولمقسزین مال صاحبنك بركسه‌نك
دارینه برشی القاسی کبیدر یعنی اشبو ایکی صورتده مجهلا وقانلریله صاحب خانه‌یه
ضمان ایجاب ایتمز ملاك مالکك جمیدر (کذا والدجد وقاض وصیهم ❊ جمیعا او مجبورا
فوادت یسطر) یعنی بویله بابا وده‌ده وقاضی وبونلرك جمله‌سنه نصب ایتدکلری وصی
وانواع سبعه سیله محجورلر ومورثنك نزدنده ودیعه بولنان وارث مجهلا فوتلریله
کندولرینه یسطر قولی مبتدای محذوفه خبردر وهذا یسطر سبکنده‌در یعنی برمنوال
مشروح حفظ ایچون مسطوردر دیمك ناظمك کلامنده ومجبور انصبله درلکن اولی
اولان سابقی ولاحق مثللو رفعدر ❊ (وکذا لو خاطها المودع) بجنسها او بغیره
(بماله) او مال اخرابن کمال (بغیر اذن) المالك (بحیث لایتمیز) الابکلفة اوحنطة بشعیر
ودراهم جیاد بزیوف مجتبی (ضمنها) لاستهلاکه بالخلط ❊ یعنی بویله مال صاحبنك
اذنی اولمقسزین ودیعه‌یی مودع کندو جنسندن ویا جنسنك غیرندن کندو مالینه ویا
غیرك مالنه بغدایی اربه‌یه درواجلی اعلی دراهمی یکمز زیوف اقچه‌یه خلط کبی انجق
کلفت ومشقتله تمییز وافراز اولنور خلطله خلط ایدرسه استهلاکنه بناء ضامن اولور
امامین همامین رحمهما الله تعالی جنسنی جنسنه خلطده دیلرسه شریك اولور مکیلات
وموزوناتده نفیم افرازعد اولنمغله قسمتله عین حقنه ومعنی وصلت اولمغین دلرسه
هلاکی جانبنه میلله ضمانی اختیار ایدر بیوردیلر ❊ لکن لایباح تناولها قبل اداء
الضمان ❊ لکن خلط صورتنده قبل اداء الضمان مستودعك ودیعه‌یی اکل وتناولی
مباح ومشروع اولمز فقها مغصوبك تناولنك اباحه‌سنده بالفعل مضمونی ادایه قصر
ایتدیلر بالکه مغصوبك تناولی یا بالذات انی غاصبك ضامن اولوب ویاقاضینك تضمینیله
ویامغصوب منهك غاصبك ذمتنی ابراسیله‌در ❊ وصح الابراء ❊ واشبو خلط صورتنده
مال صاحبنك مودعك ذمتنی ابراسی صحیح اولور وعین ودیندن حقی ساقط اولور
❊ ولو خلطه بردی ضمنه لانه عیبه) جیدی ردیه خلط ایدرسه تعییب ایتمش اولمغله
جیدك مثلی مستودع ضامن اولور ❊ وبعکسه شریك لعدمه مجتبی ❊ مسئله مشروحه‌نك
عکسنده که ردی اولان ودیعه‌یی کندو جنسندن جیده خلط ایلسه تعییب اولمدیغندن
مستودع شریك اولور ❊ (وان باذنه اشترکا) شرکة املاك (کما لو اختلط بغیر صنعه
کان انشق الکیس لعدم التعدی ❊ مستودع ودیعه‌یی مالکك اذنیله کندو مالنه
خلط ایدرسه شرکة املاکله ایکیسی شریك اولورلر کیسه منشق اولوب مختلط اولمق مثللو
کندونك صنعسز اختلاطنده شریك اولدقلری کبی عدم تعدیسنه مبنی ضامن اولمز
❊ ولو خلطها غیر المودع ضمن الخالط ولو صغیرا ولا یضمن ابوه خلاصه ❊ ودیعه‌یی
مودعك غیری خلط ایدرسه اولغیر ضامن اولور هر نقدر خالط صغیر اولورسه‌ده
کندوسی ضامن اولور باباسی ضامن اولمازاموالهو باسه تعدی قبیلندن اولمغین نته کم صغیر

غیرك سرچه‌سنی کسر ایلسه ضمانی کندویه ایجاب ایتدیکی مثللو ❊ (ولو انفق بعضها
فرد مثله فخلطه بالباقی) خلطا لایتمیز معه (ضمن) الکل لخلط ماله بها ❊ مستودع ودیعه‌نك
بعضنی کندو مصارفنه صرف ایدوب بعده انك مثلنی رد ایدوب باقیسنه بر خلط ایله خلط
ایتسه که باقی انکله متمیز اولمز پس ودیعه‌یی کندو مالنه خلط ایتمکله کلیسنی ضامن اولور
❊ فلو تاتی التمییز او انفق ولم یرد او اودع ودیعتین فانفق احدهما ضمن ما انفق
فقط مجتبی ❊ ایمدی باقینك تمییزی ممکن ومتصور اولوب ویاخود برمقدارنی اتفاق
ایدوب مثلنی رد ایتمیوب باقیده هلاك اولسه ویاخود ایکی نسنه‌یی ایداع ایدوب انك
برینی انفاق ایتسه فقط انفاق ایتدیکنی ضامن اولوب باقینك حفظنده اولمغله
انی ضامن اولماز ❊ وهذا اذا لم یضره التبعیض ❊ لکن اشبو انفاق ایدوب مثلنی عدم
رد صورتنده فقط انفاق ایتدیکنی ضمان ودیعه‌یه تبعیضك ضرری اولمدیغنه نظرا در
مایضره التبعیضده اخذ ایتدیکیله مابقی نك نقصانینی ویاخود جمله‌سنی ضامن اولور
❊ (واذا تعدی علیها) فلبس ثوبها او رکب دابتها او اخذ بعضها (ثم رد)
عینه الی یده (حتی زال التعدی زال) ما یؤدی الی (الضمان) اذا لم یکن من نیة العود
الیه اشباه من شروط النیة ❊ مستودع ودیعه‌یه تعدی ایدوب مثلا ودیعه اولان
ثوبی کیوب ویادابه‌یه بنوب ویابعضیسنی اخذ ایدوب بعده عینیله ودیعه‌یی مودعك
یدینه رد وتسلیم ایلیوب حتی تعدی زائل اولسه ضمانه مؤدی اولان شی زائل اولور
واکر نیتنده اکا عود اولمزسه ایمدی ثوب ودیعه‌یی نهارا لبس نیتله لیلا نزاع
ایلیوب بعده او کیجه سرقت اولنسه ضماندن بری اولمز مضمون مشروح اشباهده
شروط نیتندن منقولدر ❊ (بخلاف المستعیر والمستاجر) فلو اذلاه لم یبرأ لعملهما
لانفسهما ❊ عاریه واجاره ایله نسنه اخذ ایدن کمسه ودیعة اخذ ایده‌نك خلافنه‌درکه
تعدی ازاله ایتسه‌لر مثلا بر دابه‌یی برمعین محله‌دك استیجار ایدوب بعده اول محلی تجاوز
ایتدکدنصکره اکا عودة ایتسه ضماندن بری اولماز مستعیر ایله مستاجرك انلری عملاری
نفسلری ایچون اولمغین عند البعض اجاره ذهاب ومجیء ایچون اولورسه بری اولور
یوق مجرد ذهاب ایچون اولورسه بری اولمز اول مکانه وصول ایله عقد منتهی اولوب
عود ایله میانلرنده عقد عودة ایتامکین شرنبلالینك ودررك تصریحلرینه نظرا اجاره
واعاره مدتلری باقیه ایسه مستاجر ایله مستعار ودیعه کبیدر ومفتی به اولان صورة
مشروحه‌ده مستاجر ایله مستعیرك ضمانلریدر ❊ بخلاف مودع ووکیل بیع او حفظ
او اجارة او استیجار ومضارب ومستبضع وشریك عنانا او مفاوضة ومستعیر لرهن
اشباه ❊ عندینه ودیعه وضع اولنان کمسه‌و برنسنه‌یی بیع وفرخت ایتمکله ویاحفظ ایتمکه
ویااجاره ویا استیجاره‌یه وکیل ومضارب ومستبضع وعنانا ویامفاوضة شریك
وبرنسنه‌یی رهن ایتمك ایچون استعاره ایدن ذوات سالف الذکر مستاجر ایله مستعیرك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خلافنه در که مثلا بر ثوبی بیعه وکیل اولان کمسه انی بر مقدار استعمال ایدوب بعده
ترک ایتدکدنصکره بلاتعد ضایع وهلاك اولسه وکیل مشروح ضامن اولمز حفظ وکیل
مدة اجاره نك بعضیسنك حفظی ترک بعده حفظ ایتسه و بر دابه اجاره سنه وکیل
مؤکلك دابه سنه بنوب بعده ترك ایتسه و برمنزلی استیجار ایچون مؤکل وکیله برمقدار
دارهم ویرمکله وکیل انی بردکان اجاره سنه ویروب بعده اولدراهمی بعینها
استردادن صکره هلاك اولسه ومضاربة وعنانا ومفاوضة شریك ورهن ایچون
مستعیر بد زنده بولنان کرك مال مضاربه وکرك سائرینی کندی مصارفلرینه صرفله
مخالفت ایدوب بعده وفاقه عودتلریله ینه امین اولملریله هلاکی صورتلرنده ضمان ایجاب
ایتمز ❊ والحاصل ان الامین اذا تعدی ثم ازاله لایزول الضمان الا فی هذه العشرة
لان یده کید المالك ❊ خلاصهٔ کلام امین مال امانته تعدی وتقصیر ایتدکدنصکره
انی ازاله ایتمکله ضمان زائل اولمز الا مارالذکر اشبو اون صورتده اولورزیرا امینك
یدی مال صاحبنك یدی کبیدر ❊ ولو کذبه فی عوده للوفاق فالقول له وقیل للمودع
عمادیه ❊ صاحب مال وفاقه عودتی قولنده امینی تکذیب ایلسه قول کندونك در
بعضلر قول مودعکدر دیدیلر کندودن ضمانی نفی ایتدیکنه مبنی لکن ظاهر کلاملری
قول اوله اعتماد در ❊ (و) بخلاف (اقراره بعد جحوده) ای جحود الایداع حتی
لوادعی هبة او بیعا لم یضمن خلاصه وقید بقوله (بعدطلب) ربها (ردها) فلوسأله
عن حالها فجحدها فهلکت لم یضمن بحر ❊ دخی منقولاتدن اولوب وحین انکارده
مکانندن نقل اولنوب ومطالبه اولنان محلده کندودن خوف اولنمیان ودیعه نك
صاحبی ردنی طلب ایتدکدنصکره مودع ایداعی انکار ایدوب سن بکا برنسنه ایداع
ایتمدك دیوب وبعدالجحود احضار ایتمدکدنصکره اقراری بعدالتعدی ردك خلافنه در که
انکله ضمان زائل اولمز اما ایداعی انکار ایتمیوب بنده برشیئك یوقدر دیوب بعده ردنی
و بلاتعد هلاکنی ادعا ایتسه دعوی سنده تصدیق اولنور وایداعی انکار ایله هبه و یا بیع
دعواسی ایتسه ضامن اولمز مصنف دقت بناهك بعد طلب ردها قولیله کلامنی
تقییدی صاحب ودیعه نك ودیعه سنك حالندن سؤال ایدوب عندکزده که ودیعه مزك
حال وشانی ندر مصون ومحفوظیمدر دیدکده انکار ایدوب بعده هلاك اولسه ضامن
اولمدیغنه مبنیدر بونده وذکراتی کلامنده شارح رحمه الله تعالی یه اولا اولان فلوسأله
قولنده فایدلینه لانه لوسأله دیمك ایدی وقید بقوله ❊ (ونقلها من مکانهـا وقت
الانکار) ای حال جحوده لانه لولم ینقلها وقته فهلکت لم یضمن خلاصه ❊ مصنف
علیه الرحمه نك کندو کلامنی وقت انکارده جحودی حالنده ودیعه یی مکانندن نقلیله
تقییدی حین جحودده محلندن نقل اولنمدیغی تقدیرجه هلاکی صورتنده ضامن اولمدیغنه
بناءدر وقید بقوله ❊ (وکانت) الودیعة (منقولا) لان العقار لایضمن بالجحود عندهما

(خلافا)

خلافا لمحمد فی الاصح غصب الزیلعی و کانت منقولا قولیله تقییدی مناسبدر زیرا امامین
همامین رحمة الله تعالی علیهما قتنده عقارك جحودیله ضمان لازم کلمز مشار الیهما قول اصحده
امام محمد علیه رحمه یه مخالفت ایتدیلر موسی الیه ضمانه قائلدر متنك ونقلهـا من مکانها
قولاند نصکره وکانت منقولا قیدینه حاجت مس ایتمز ایدی وبونی انك اوزرینه تقدیم
ایلسه اولی اولور ایدی ❊ (وقید بقوله (ولم یکن هناك من یخاف منه علیها) فلوکان
لم یضمن لانه من باب الحفظ) ❊ واول ودیعه نك مطالبه اولندیغی محلده انك اوزرینه
خوف اولنور مثلا برظالمك اکا تعدیسی مثللو کمسنه بولنمزسه قیدیله تقیید ایلدی
تقییدیده مناسبدر زیرا اومقوله کمسنه موجود ایکن انك حضورنده ودیعه یی انکار حفظ
قبیلندندر ❊ (وقید بقوله (ولم یحضرها بعد جحوده) لانه لوجحدها ثم احضرها
فقال له ربهـا دعها ودیعة فان امکنه اخذهـا لم یضمن لانه ایداع جدید والا
ضمنها لانه لم یتم الرد اختیـار) ❊ ودیعه یی مودع انکار ایتدکدنصکره انی احضار
ایتمکله تقیید ایلدیکی انی انکار ایتدکدنصکره احضار ایدوب ودیعه صاحبیده کندویه
ینه عندکده ودیعه اوله رق ترك ایله دیوب وکندویه انی اخذ ممکن اولورسه امدی
ایداع جدید اولمغله ضامن اولمدیغنه مبنیدر یوق کندویه اخذی ممکن اولمزسه ردی
اتمام ایتمدیکندن بوتقدیرجه ودیعه یی ضامن اولور ❊ (وقید بقوله (لمالکها)
لانه لوجحدها لغیره لم یضمن من الحفظ فاذا تمت هذه الشروط لم یبرأ باقراره الا بعقد
جدید ولم یوجد) ❊ ودیعه یی مال صاحبنه انکاریله تقییدی انك غیرینه انکاری حفظ
قبیلندن اولمغله انده ضامن اولمدیغیچوندر امدی اشبو مشروط مشروحه لرك ودیعه نك
ردنی مال صاحبی استدکده انی انکاری واول حینده محلندن نقلی ومنقولاتدن اولوب
وحین مطالبه ده حضورده ودیعه یه تسلط ایدرکندودن خوف اولنور کمسنه نك
موجود اولمیوب وانی بعدالجحود احضار ایتمیوب وجحودی مالکنه اولمقدار بونلر تماما
بولنورلرسه مجرد اقراریله ضماندن بری اوله مز الاعقد جدیدایله اولور اوایسه ناموجوددر
❊ (ولوجحدها ثم ادعی ردها بعدذلك وبرهن علیه قبل) وبریء) ❊ مودع ودیعه یی
مقدما انکار ایتدکدنصکره انك ردنی ادعا ودعواسنه اقامهٔ بینه ایلسه بینه سی مقبوله
اولوب ودیعه دن بری وخلاص اولور ❊ (کما لو برهن انه ردها قبل الجحود وقال غلطت
فی الجحود اونسیت اوظننت انی دفعتها) قبل برهانه) ❊ نتکم مودع منکر ودیعه یی
قبل الانکار ردینه ایتان بینه بر له انکار مده بن غلط ویانسیان و یا انی ویردم ظن ایتمشدم
حالا سنکیچون بنم عندمده ودیعه موجود اولمدی قولمده بن صادقم دیسه برهانی مقبول
اولور ❊ ولو ادعی هلاکها قبل جحودها حلف المالك مایعلم ذلك فان حلف ضمنه وان
نکل بریء وکذا العاریة منهاج ❊ مودع ودیعه یی انکارندن مقدم هلاکنی دعوا ایدرسه
پس ایتان بینه دن عاجز اولورسه قاضی مال صاحبنه ودیعه نك بلاتعد ضیاعنه علمی

لاحق اولمديغنه مودعك طلبيله يمين ويررامدی يمين ايدرسه كندويه تضمين ايتديررويوق
نكول ايدرسه ضماندن بری اولور عاريه‌ده وديعه كبيدركه مستعير قبل الانكار هلاكنی
ادعا ايدرسه قاضی عدم علمنه يمين ويرر ﴿ ويضمن قيمتها يوم الجحود ان علم والافيوم
الايداع عماديه يوم جحودده كه قيمتی معلوم ايسه مودع انی ضامن اولور يوقيسه
يوم ايداعده كه قيمتی ضامن اولور ﴿ بخلاف مضارب جحد ثم اشتری لم يضمن خانيه
انكار ايدوب صكره اقرار ايدوب مضارب مودع مشروحك خلافنه‌دركه ضامن
اولمازيعنی بعدالجحود وقبل الشرا مال مضاربه ضيع اولسه ديمك ﴿ (و) الاودع
(له السفربها) ولولها حمل درر (عند عدم نهی المالك و) عدم (الخوف عليها
بالاخراج) ﴿ كندوايچون حمل ومؤنت اولوب كرايه محتاج اولورسه‌ده مودع ايچون
انكله سفر مسوغ ومشروعدر مادام مالك كندونی سفردن منع ايتميوب واخراجيله
اكا ضرر خوفی اولمازسه ﴿ فلونهاه اوخاف فان له بدمن السفر ضمن والافان سافر
بنفسه ضمن وباهله لا اختيار ﴿ امدی مودع مستودعی وديعه ايله سفردن نهی
ايدوب ويا انكله سفرده ضياعی خوفی اولورسه پس كندو ايچون سفردن بدو افتراق
اولورسه ضامن اولور يوق بال[illegible]روره وديعه ايله مسافرة ايجاب ايدرسه امدی بنفسه
فقط كندوسی سفر ايدرسه ضامن اولور اهل وعياليله محافظه امكانی اولمغين واكر
مسافرتی اهل وعياليله برابر اولورسه ضامن اولمز ﴿ (ولو اودعا شيئا) مثليا اوقيميا (لم يجز
ان يدفع (يدفع المودع الی احدهما [illegible]ه فی غيبة صاحبه) ايكی كمسنه مثلی ويا قيمتی
برنسنه‌يی بركمسنه‌نك نزدينه ايداع ايلـ[illegible]ز مودع ايچون برينك حصه‌سنی اخرك غيبتی
حالنده كندويه دفع وتسليم جائز دكلدر لكن قيميده دفعك عدم جوازی اتفاقيدر
مثليده امامينك اختلافلری واردركه مشاراليهما نزدلرنده هربررلرينك نصيبلرينی
ديكرك علم وخبری اولقسزن كندويه دفع مشروعدر ﴿ ولودفع هل يضمن فی الدرر
نعم فی البحر الاستحسان فكان هو المختار ﴿ ويرديكی صورتده مودع ضامن اولورمی
درر ده اولور بحرده استحسانا اولمز ديوب [illegible]وردر انجق مختار اولان قول بودر واشبو
دفع تقسيم عداولنمز حتی باقی مودعك عندنده هلاك اولسه غائب الخذه خصه‌سيله
رجوع ايدر ومأخوذدن حصه‌سنه هرنه محلده بولورسه اخذ ايدر ﴿ (فان اودع رجل
عند رجلين ما يقسم اقتسماه وحفظ كل نصفه) كمرتهنين ومستبضعين ووصيين وعدلی
رهن ووكيلی شراء) ﴿ بررجل ايكی رجلك عندينه قابل قسمت اولان برنسنه‌يی ايداع ايدا[illegible]
انی تقسيم ايدوب [illegible] بررلری نصفنی حفظ ايدرلر مثلا ايكی مرتهن ومستبضع ووصيلر
وايكی كمسنه عندينه رهن [illegible]ولان ايكی دنك وشرايه وكيل اولان ايكی كمسنه[illegible]ب ﴿ (وان
دفعه) احدهما (الاصاحبه ضمن) الدافع ﴿ ايكی مودعك بری وديعه‌نك نصفنی
رفيقه ويرسه اول ويرن ضامن اولور مدفوع اليه ضمان ايجاب ايلمز ﴿ (بخلاف

مالا يقسم) لجواز حفظ احدهما باذن الاخر ﴿ تقسيمنده مقسومه عيب طاری اولان
تقسيم قبول ايتميان وديعه مشتركه مكيلات موزونات امثالی قابل قسمت اولان وديعه‌نك
خلافنه‌دركه احدهمانك اخره دفعيله ضمان ايجاب ايلمز احدهما حفظی اخرك اذنيله
اولمق جائز اولديغندن ﴿ (ولوقال لاتدفع الی عيالك اواحفظ فی هذا البيت فدفعها
الی مالا بدمنه اوحفظها فی بيت اخر من الدار فان كانت بيوت الدار مستوية فی الحفظ
اواحرز (لم يضمن والاضمن) لان التقييد مفيد ﴿ صاحب وديعه مودعه وديعه‌يی عيالكده
اولان كمسنه‌يه ويرمه ويا خود اشبو بيتده حفظ ايله ديوب اودخی وديعه‌يی عيالندن
مالابدمنه ذاته ويا خود داردن بيت اخرده حفظ ايلسه امدی بيوت حفظده مستويه
ويا تعيين اولنانذن حفظ اولنان زياده محرز اولورسه دفعی صورتنده هلاك اولديغنه
نظرا ضمان ايجاب ايتمز دار حرز واحد اولمغله تقييدده برفائده اولمامغين واكر بيوت دار
حفظده مستويه وعيال مالابدمنه اوليوب كندونك غيری عيالی اولورسه ضامن اولور
بوندن تقييد مفيد اولمغين بوبابده اصل وقاعده بودركه هر برشرطكه كندويه مراعات
ممكن اولوب فائده‌يی منتج اولور معتبردر والاهدردر ﴿ (ولايضمن مودع المودع)
فيضمن الاول فقط ان هلكت بعد مفارقته وان قبلها الاضمان ﴿ عندينه وديعه وضع
اولنان كمسنه‌نك عندينه وديعه وضع ايتديكی مودع ثانی ضامن اولمز امدی فقط
مودع اول ضامن اولور اكر كندونك وديعه‌دن مفارقتندنصكره هلاك اولوب وصاحب
وديعه‌نك اذنی اولميه‌رق وحرق كبی ضرور تسز عيالنده اولميان كمسنه‌يه ويرديسه
كويا كندوسی حفظی ترك ايتمش اولمغين ثانيه ضمانك لازم كلمديكی مالی امينذن اخذ
ايدوب وحفظی ترك ايتمديكنه مبنيدر لكن بوامام اعظم رحمه الله تعالی قتنده‌در
امامين همامين مالك مودع ثانيدن قنقسنی ديلرسه انی تضمين ايتديرير بيور ديلر
واكر مالدن مفارقتندن مقدم هلاك وقوعبولورسه ضمان ايجاب ايتمز مجلسده اولدقچه
حفظی فوت اولمامغين مودع ثانی استهلاك وتعدی ايدرسه اتفاقا ضامن اولور ﴿ ولوقال
المالك هلكت عند الثانی وقال بل ردها وهلكت عندی لم يصدق ﴿ مال صاحبی
وديعه مودع ثانينك عندنده هلاك اولدی ضمان ايجاب ايدرديوب مودع اول خير
اويله دكل بلكه ثانی بكارد ايلمدی وبنم عندمده اولدی ضمان ايجاب ايتمز ديسه تصديق
اولنماز ﴿ وفی الغصب منه يصدق لانه امين سراجيه ﴿ مودعدن غصب صورتنده امين
اولديغندن مودعی تصديق اولنور يعنی وديعه مودعدن غصب اولنوب وهلاك اولمغله
مال صاحبی تضمين مراد ايتمكله مودع بكارد ايتدی وعندمده هلاك اولدی ديدكده
مالك بلكه غاصبك نزدنده هلاك اولدی ديسه قول مودعكدر امين اولمغين ﴿ وفی المجتبی
القصار اذا غلطه فدفع ثوب رجل لغيره فقطعه فكلاهما ضامن ﴿ مجتبی نام كتابده
مرسومدركه قصارجی غلط ايدوب بلميه‌رك بركسنه‌نك ثوبنی براخر كمسنه‌يه ويره‌كه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولدخی کسوب ویجوب تلف ایلسه ایکسی بردن ضامندر که مال صاحبی قنغسنی
دلرسه اکا تضمین ایتدیربرنهایتی قصار ضامن اولورسه قاطعه رجوع ایدر قاطع ضامن
اولورسه رجوع ایدمز ﴿وعن محمد اصاب الودیعة شیئ فامر المودع رجلا لیعالجها
فعطبت من ذلك فلربها تضمین من شاء لکن ان ضمن المعالج رجع علی الاول ان لم
یعلم انها لغیره والالم یرجع انتهی ﴿ امام محمد رحمه الله تعالی ورضی عنهدن مرویدرکه
ودیعه‌یه برشیئ اصابت ایتمکله معالجه‌سیله امر ایتدیکندن اندن متأثراودیعه هلاك اولسه
صاحبی دیلدیکنه تضمین ایتدیرر مودعه ایتدیکی امر اولنمدیغی نسنه‌یی فعلیله تعدیسنه
مبنیدر معالجك که سبب هلاکه مباشرتنه بناء درشو قدر وارکه معالج ضامن اولورسه
مودعه رجوع ایدرانك غیرك مالی اولدیغنی بیلمدیسه یوقیسه رجوع ایده‌مز ﴿(بخلاف
مودع الغاصب) فیضمن المودع رجع علی الغاصب وان علم علی الظاهر درخلا فالما
نقله القهستانی والباقانی والبرجندی وغیرهم قنیه ﴿ مودع غاصبکه غاصبك عندینه
ودیعه وضع ایتدیکی کسنه‌مودع مودعك خلافنه‌درکه مال صاحبی غاصبله مودعدن
قنغسنی دلرسه اکا تضمین ایتدیر مودع غاصب حکمنده درابتداء وبقاء مال
صاحبنك کندونك مالنی اخذینه رضاسی معدوم اولمغین نهایتی مودع ضامن اولدقده
غاصبه رجوع ایدر قول ظاهر اوزره هرنه قدرانك مال مغصوب اولدیغی معلومی
اولورسه‌ده منلاخسرو قهستانینك باقانینك برجندینك نقل ایتدیکی عدم رجوع
قولنه مخالفت ایتدی ﴿(معه الف ادعی رجلا کل منهما انه له اودعه ایاه فنکل)عن الحلف
(لهما فهو لهما وعلیه الف اخر بینهما ﴿(برکسنه‌نك یدنده که بیك غروشی ایکی کسنه
نك هر بری بنم در عندیکه ایداع ایتدم دیو دعوا ایتسان بینه‌دن عجزلرینه بناء کندویی تحلیف
ایتدیکلرنده حلفدن نکول ایلسه اوبیك بروجه اشتراك ایکسنك اولوب بیکدخی
ایکیسیچون اوزرینه لازم اولور نکولی کویا اقرارویا بذل عد اولنمغین ﴿ولو حلف لاحدهما
ونکل للاخر فالالف لمن نکله ﴿ مدعی علیه بو ایچون یمین ودیکریچون نکول ایلسه
بیك نکول اولنان کسنه ایچون اولور ﴿(دفع الی رجل الفا وقال ادفعها الیوم الی فلان
فلم یدفعها حتی ضاعت لم یضمن) اذ لایلزمه ذلك) ﴿ برکسنه بررجله بیك غروش
ویروب وبوکون فلان کسنه‌یه انی تسلیم ایله دیوب اوده تسلیم ایتمیوب حتی ضایع اولسه
ضامن اولمز کندویه انی تسلیم لازم اولمامغین ﴿(کما قال له احمل الی الودیعة فقال افعل
ولم یفعل حتی مضی الیوم) وهلکت لم یضمن لان الواجب علیه التخلیة عمادیه) ﴿
نتکم صاحب ودیعه مودعه ودیعه‌یی بوکون بکا کتور تسلیم ایله دیوب اودخی پك ایو دیوب
بعده کتورمیوب حتی اوکون مرور ایدوب مالده ضایع اولسه ضامن اولمدیغی مثللو
زیرا کندویه واجب اولان ودیعه ایله کندونك ماینینی تخلیه‌در یوخسه تسلیم دکلدر
﴿(قال) رب الودیعة (للمودع ادفع الودیعه الی فلان فقال دفعت وکذبه) فی الدفع

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(فلان وضاعت) الودیعه (صدق المودع مع یمینه)لانه امین سراجیه) ﴿ ودیعه
صاحبی مودعه ودیعه‌یی فلانجه ذاته ویردیوب اودخی ویردم دیدکده فلان کندویی
تکذیب ایدوب بکا برشی ویرمدی دیوب ودیعه‌ده ضایع اولسه مودع امین اولدیغندن
یمینیله تصدیق اولنور ﴿(قال)المودع (ابتداء لاادری کیف ذهبت لایضمن علی
الاصح کما لوقال ذهبت ولاادری کیف ذهبت) فان القول قوله) ﴿ مودع اول امرده
ودیعه‌یی بلمم نه کیفیتله کتدی دیسه قول اصح اوزره ضامن اولمازنته که کتدی ولکن
نه کیفیت اوزره کتدی بیلمم دیسه ضامن اولدیغی مثللو زیرا قول کندونك قولیدر ﴿بخلاف
قوله ادری اضاعت ام لم ﴿ تضع اولاادری وضعتها اودفنتها فی داری اوفی موضع
اخرفانه یضمن ﴿ مودعك بیلمم ضایع اولدیمی ویا اولمدیمی ویا بیلمم ودیعه‌یی کند ودارمه‌می
ویا اخر محله‌می وضع ویادفن ایتدم قولی قول مشروحك خلافنه‌درکه بونده ضامن
اولور ﴿ ولو لم یبین مکان الدفن لکنه قال سرقت من المکان المدفون فیه لایضمن
وتمامه فی العمادیة ﴿ دفن محلنی بیان ایتمیه‌رك دفن اولندیغی مکاندن سرقت اولندی
دیسه ضامن اولماز اشبو بحثك تمام وتفصیلی عمادیه‌ده‌در ﴿(فروع)هددالمودع
اوالوصی علی دفع ان خاف تلف نفسه اوعضوه فدفع لم یضمن خاف الحسن اوالقید
ضمن) ﴿ مودع و یاوصی مالك بعضسنی ویرمك اوزره تهدید اولنسه امدی نفسنك
ویا عضوینك تلفندن خوف ایتمکله مالی ویرسه ضامن اولماز چس ویاقید خوفندن
ویورسه ضامن اولور ﴿ وان خشی اخذ ماله کله فهو عذر کما لوکان الجابرهوالاخذ
بنفسه فلاضمان عمادیه ﴿ واکر مودعك مالنك کلیسنك اخذندن خوف ایدرسه پس
مودع ودیعه‌یی ویررسه معذوردرکه ضمان ایجاب ایتمز نتکم جابر بالذات اخذایدن کسنه
اولدقده ضمان ایجاب ایتمدیکی کبی ﴿ خیف علی الودیعة الفساد دفع الامر للحاکم لیبیعه
ولو لم یرفع حتی فسد فلاضمان ﴿ ودیعه‌نك فسادندن خوف اولنورسه قاضینك بیعی
ایچون امر کندویه دفع وافاده اولنور دفع اولنمیوب حتی فساده کیدر ضمان ایجاب ایتمز
بلده‌ده قاضی بولنمزسه مودع بیع ایدوب ثمننی حفظ ایدر ﴿ ولو انفق علیها بلاامر قاضی
فهو متبرع ﴿ مودع ودیعه‌یه قاضینك امری اولمدین برمقدار شی صرف وانفاق
ایلسه پس تبرع ایتمش اولور ﴿ قرأمن مصحف الودیعة اوازهن فهلك حالة القرأة
لاضمان لانه له ولایة هذا التصرف صیرفیه ﴿ مودع ودیعه ویارهن اولان مصحف
شریفدن قرأة ایتمکله قرأة حالنده هلاك اولسه ضمان ایجاب ایتمز بومثللو تصرفه
کندویه رخصت اولمغین احتیاط مال صاحبنك اذنیله اولمقدر ﴿ قال وکذا الوضع
السراج علی المنارة ﴿ صیرفیه صاحبی دیدیکه ینه بویله ودیعه اولان سراجی نور محلی
اولان قندیل وشمعدان وضع اولنه جق موضعه وضعیله هلاك اولسه مودعه ضمان
ایجاب ایلمز ﴿ وفیها اودع صکا وعرف اداء بعض الحق ومات الطالب وانکر الوارث

الاداء حبس المودع الصك ابدا ❊ صيرفيه ده مسطوردركه بركمسنه كندوده بعض
حقك اداوتسليم اولديغنى مشعرصك وسندى ايداع ايدوب حق صاحبى وفات
ايتكله وارث اداسنى انكار ايدرسه صك عندينه وديعه وضع اولنان مودع صكى
ويرمدن امتناع ايدرسه ابدا حبس اولنور اضرار ايتمش اولمغله لكن سند وارثه عرض
اولنديغى تقديرجه ادا اولنان مبلغى اقرارى محقق اولورسه يوخسه مجرد سند ايله
حق ثابت اولمز ❊ وفى الاشباه لايبرأ مديون الميت بدبع الدين الى الوارث وعلى الميت
دين ❊ اشباهده مذكوردركه ديونى تركه سندن ازيداوله رق فوت اولان كمسنه نك
اوزرنده حالا دين ثابت ايكن مديونى دينى كندويه امينت اولنميان وارثينه دفعيله دينذن
برى وخلاص اولمز ليس للسيد اخذ وديعة العبد سيدا يجون عبدك وديعه وضع ايتديكى
نسنه يى مودعك عندندن اخذ يوقدر هرنقدر عبد غيرماذون اولورسه ده غيرك مالى
اولمسى احتماله بناء الاسيد كندونك مالى اولديغنه اقامهٔ بينه ايدرسه اخذينه مقتدر
اولور ❊ العامل لغيره امانة لااجرله الا الوصى والناظر اذا عملا قلت فعلم منه ان
لااجر للناظر فى المسقف اذا احيل عليه المستحقون فليحفظ ❊ غيرايجون امانت
عمل ايدن كمسنه ايجون اجرة ايجاب ايتمز الاقاضينك اجرتله نصب ايتديكى وصى
وناظر وقف عمل ايدرلرسه اجر مثللرينه مستحق اولورلر شارح رحمه الله تعالى ديركه
اشبو واذاعملا قولندن معلوم ومستبان اولديكه مسقفاتدن اولان وقفده ارباب
مرتزقه نك غلاتنه حواله قيلنورسه ناظرك عملى اولمامغين اجرته مستحق
اولمز الا واقف طرفندن كندويه تخصيص اولنمش وظيفه اولورسه انى اخذ ايدر
❊ وفى الوهبانية (ودافع الف مقرضا ومقارضا وربح القراض الشرط جازو يحذر) ❊
وهبانيه ده مذكوردركه بركمسه يه بشيوزى قرض وبشيوزى مضاربه يه
اوله رق بيك غروش ويروب مضاربه يه اولان بشيوزك ربحنى خاصة رب الماله شرط
ايلسه جائز اولور مضاربه ده ربحك كليسى رب المال ايجون اولمغله فاسده اولديغندن
مضاربه يه اولان بشيوز بضاعه اولور وقرض اولان بشيوزك ربح ونماسى مستقرضك
اولور لكن رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك جرنفعلى اولان قرضدن
نهيلرينه بناء كندودن حذر اولنور امدى شرط مشروحك صحتى معلوم اولديسه بيكدن
حاصل اولان ربح وخسران ايكيسى ميانلرنده مشترك اولور بيكده شريك اولدقلرى
ايجون بضاعه ربحك كليسى رب المال ايجون اولمق شرطيله ويريلان سرمايه در
(وان يدعى ذو المال قرضا وخصمه ❊ قراضا فرب المال قد قيل اجدر) متعاقدينك
بيننده اختلاف واقع اولوب رب المال قرضدر خصمى مضاربه در ديو دعوا ايتسه لر
قولى قبول اولنمغه رب المال اجدر واليق در دينلدى امدى مال عمل اولنمزدن مقدم
هلاك اولورسه ضمان ايجاب ايتمز بعد العمل اولورسه ضامن اولور قد قيلك مقابلى

قولى مضاربك اولمق قوليدر (وفى العكس بعد الربح فالقول قوله ❊ كذلك فى الا
بضاع مايتغير) صورة مشروحه نك عكسنده كه مال ربح ايتدكدنصكره مضارب
قرض رب المال مثلا مضاربه بالثلثدر ديو دعوى ايلسه لر قول ينه رب المالكدر
مضاربه بينه لازمدر بضاعه دعواسنده حكم ينه بويله در بلا تغييركه رب المال بضاعة
ويردم مضارب قرض الدم دعواسنى ايتسه قول رب المالكدر (وان قال قد ضاعت
من البيت وحدها ❊ يصح ويستحلف فقد يتصور) مودع بيتدن يالكز وديعه ضايعه
اولدى ديرسه قولنده تصديق اولنور وممكن متصور كه سارق همان عجله سندن انى
اخذ ايده واستحلافده اولنور يصح يصدق معناسنه درتته كه اويلجه ترجمه اولندى
(وتارك فى قوم لامر صحيفة ❊ فراحوا وراحت يضمن المتاخر) بركمسه بر جماعتك
حضورنده كندوده خطا اولان برقطعه قرطاسيله تقسيم قبول ايتميان نسنه يى ترك
ايدوب كتدكده انلرده بوراقوب خالى قويوب كتملريله اولشى ضايع اولسه جماعة
مرسومه دن الك صكره كه قلان ضامن اولور حفظه كندوسى متعين اولمغين ضمانه ده
تعين ايلدى جمله سى بردن قالقوب كتديلرسه جميعا ضامن اولورلر وديعه قابل
قسمت اولور برشى ايسه ابتدا قالقوب كيدن حفظ ايجون انى تقسيم ايتديكندن
تقصير ايتمش اولورروزنه رعايه تارك تنويننسز تلاوة اولنور (وتارك نشر الصوق صيفا فعث
لم ❊ يضمن وقرض الفار بالعكس يوثر) يازموسمنده يوكك نشرنى ترك ايتمكله انى
كوه تعبير اولنور فاره اكل ايتمكله تلف اولسه مودع ضامن اولمز بوحفظنده قصور
دكلدر يضمن ميمك تشديديله در فاره نك اكل واتلافنده بونك عكسى روايت
اولنديكه وديعه وضع اولنان محل كندوده ثقب ومنفذ اولميان برير اولوب فاره انى
تلف ايدوب ويا يانوب ويا متنجس اولورسه ضمان ايجاب ايلمز يوق موضع وديعه
كندوده ثقب بولنان برمحل اولمغله فاره نك مضرتنه مطلع اولوب مال صاحبنه خبر
ويررسه ضامن اولور يوقسه اولمز (اذالم يسد الثقب من علمه ❊ ولم يعلم الملاك ماهى
نقر) يعنى مودعك فاره نك دلوكنه مطلع اولدقدنصكره انى سد ايتميوب ومال صاحبنه
فاره نك مضرتنى اعلام ايتمزسه صحيفه مسئله سنك خلافنه دركه ضامن اولور ولم
يعلم تركيبنده كه واو او معناسنه در ❊ وقلت بقى لو سد هامرة ففتحه الفار وافسده لم
يذكرو ينبغى تفصيله كامر فتنبه ❊ شارح عليه الرحمه ديركه شومسئله ذكر اولنميوب باقى
قالديكه فاره نك دلوكنى بردفعه مودع سد ايدوب قپادقدنصكره تكرار فتح ايدوب
انى افساد ايلسه صورة مشروحه مثللو تفصيلندن لازمدركه ينه ياسد ويا اعلامدن
لازمدر والله تعالى واستغفر الله العظيم

❊(كتاب العارية)❊

اشبو عاريه نك مشروعيتى كتابله كه ويمنعون الماعون نص جليلى ايله در ماعون استعاره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولنان نسنه ویازکاندر دیو مفسردر حق سبحانه وتعالی حضرتلری منع ماعونکه
عدم اعاره اوزره مانعلری ذم بیورمسیله اعاده محمود ومشروع اولدیغی ثابت اولدی
سنتله که امام بخاری علیه رحمة الباری حضرتلرینك روایت بیوردیغی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمك ابی طلحه رضی الله تعالی عنهدن مندوب نام برفرسی
استعاره ایدوب واکا رکوبیله در واجماعله که امت مرحومه جوازینه اجماع واتفاق
ایتمشلردر (اخرهـا عن الودیعة لان فیها تملیکا وان اشترکا فی الامانة) مصنف
مرحومك عاریه‌یی ودیعه‌دن تاخیر ایتدیکی امانت اولقده هرنقدر ایکیسی مشترکلر
ایسـه‌ده لکن عاریه‌ده تملیك وایداع اولدیغنه مبنیدر امدی عاریه ودیعه‌یه نسبتله
مرکبدن مفرد منزله‌سنده اولور بـه حال مرکب مفرددن مؤخردر (ومحاسنها
النیابة عن الله تعالی فی اجابة المضطر لانها لاتکون الالمحتاج کالقرض فاذاکانت
الصدقةبعشرة والقرض بثمانیة عشر) عاریه‌نك محاسن وفضائلی مستعیر مضطرك
استدعاسنه اجابتده الله جلیلدن نیابتدر زیرا عاریه قرض مثللو انجق محتاج اولان کمسه
ایچون اولور بناء برین صدقه‌نك بری اونله قرضك که اون سکز ایله مجازات اولنمشدر
بلقینی دیرکه حدیث شریفده قرضك بردرهمی صدقه‌نك ایکی درهمیله حاصل اولان
جزاایله مجزیدر امدی برینه یکرمی ثواب اولورشوقدر وارکه صدقه‌دن متصدقه برشی
عودة ایتمز قرضدن بری عودة ایتمکله انك مقابلنده که برده ساقط اولدیده اون سکز
باقی قالدی ونظم مجیدده (ام من یجیب المضطر اذادعاه) بیورلمشدر امدی معیر مستعیره
اعانه ایتمکله کانه الله عظیم الشاندن نائب اولمش اواور هرنقدر حقیقتده معیرك فعلی
الله جلیلده اراده وخلقیله اولمغله کندودن اولوب نیابت منعدم اولورسه‌ده تخلقوا با
خلاق الله امرینه امتثالا وخلق الله ایله تخلق ایتمش اولور (هی) لغةمشددة وتخفف
اعارة الشیء قاموس وشرعا (تملیك المنافع مجانا) افاد بالتملیك لزوم الایجاب والقبول ولو
فعلا عاریه تشدیله تخفیفله ده اولور لغتده صاحب قاموسك بیاننه نظرا اعارة الشیکه برنسنه‌یی
عاریه‌ویرمك معناسنه‌در مشدداولدیغنه نظرا اعاره‌دن اسم اولان عاریه منسوب اولور
شرعده مجانا که بادهوا اوله‌رق منفعتلری تملیکدر مصنف علیه‌الرحمه تملیك تعبیریله
هرنقدر تعاطی کبی فعلاده اولورسه ایجاب قبولك لزومنی افاده ایلدی (وحکمها
کونها امانة) عاریه‌نك اوزرینه ترتب ایدن اثر امانت اولمسیدرکه بلا تعد هلاك
اولورسه عدم ضمان تعدیله اولورسه ضماندر (وشرطها قابلیة المستعار للانتفاع
وخلوها عن شرط العوض لانها تصیر اجارة) عاریه‌نك شرطی عاریه اولنـان
نسنه‌نك انتفاعه قابل اولمسیدر ایمدی خمر وخنزیر مثللو شیئك مسلم اولان کمسه‌نك
عاریه المسی مشروع اولمز وانتفاع عینی استهلاك کله‌ده اولمامالیدر پس دراهم ودنانیر
ومکیلات وموزونات مثللو نسنه‌لری علی وجه الاطلاق استعاره قرضدر واکرهبة

بیانیله مثلا دراهم ودنانیری کندوایله برمیزان عیارلنمك ویادکان زینتلنمك ویاغیریسنده
استعمال اولنماز وعوض شرطندن خلوی دخی شرطدر زیرا عوض شرطیله اعاره
اجاره اولور حتی فقهـانك تصریحلری وارکه اعاره لفظیله اجاره منعقده اولور
(وصرح فی العمادیة بجواز اعارة المشاع وایداعه وبیعه یعنی لان جهالة العین لاتفضی
الی المنازعة لعدم لزومها) عمادیه‌ده مشاعك اعاره وایداع وبیعك جوازیله تصریح
اولندی زیرا جهـالة عین منازعه‌یه مفضی اولمز منازعه لازم اولمامغین (وقالو
اعلف الدابة علی المستعیر) فقها استعاره اولنان دابه‌نك علفی مستعیرك اوزرینه‌در
بیوردیلر (وکذانفقة العبداما کـوته فعلی المعیروهذا اذاطلب الاستعارة فلوقال المولی
خذه من غیران یستعیره فنفقته علی المولی ایضا لانه ودیعة) ینه بویله عبد مستعارك
نفقه‌سی مستعیرك کسوه‌سی معیرك اوزرینه لازمدر اگر کندوسی استعاره‌یی طلب
ایتمشسه ایمدی بلااستعارة مولی اشبو عبدی ال واستخدام ایله دیرسه پس کسوسی کبی
نفقه‌سیده اغاسنك اوزرینه لازم اولور بوصورتده ودیعه اولمغین علت سرددنده
فهم اقرب اولان لانه اباحة للانتفاع دیمك ایدی زیرا ودیعه ایله انتفاع مشروع
دکلدر ویاخود لانهاودیعة اباح له المالك الانتفاع بها دینسه‌ده اولورایدی ((وتصح
باعرتك) لانه صریح (واطعمتك ارضی) ای غلتها لانه صریح مجازا من اطلاق
اسم المحل علی الحال (ومنحتك) بمعنی اعطیتك (ثوبی اوجاریتی هذه) اعاره سکا
اشبونسنه‌یی اعاره ایتدم دیمکله صحیح اولور عبارهٔ مشروحه عاریه‌ده صریح اولمغین
دخی اطعمتك ارضی دیمکله‌ده صحیح اولور یعنی ترلامك غله‌سی سکا اطعام ایتدم
زراعت واستغلال ایله دیمك بودخی محلك اسمنی حاله اطلاق قبیلندن اوله‌رق مجازا
صریحدر صریح اصولیین عندنده ماانکشف المراد منه فی نفسه‌در بوکه‌کوره حقیقتله
مجازه شامل اولور منحتك ثوبی ویاجاریتی دیمك اعطیتك معناسنه‌در اعاره بونکله‌ده
صحیح اولور ((وحملتك علی دابتی هذه اذالم یردبه) بمنحتك وحملتك (الهبة) لانه
صریح فیفید العاریة بلانیة والهبة بها ای مجازا) دخی اعاره‌سنی اشبودابه‌م اوزره
حمل ایتدم دیمکله‌ده صحیحه اولوراکرماالذکر منحتك وحملتك لفظلریله هبه مراد
ایتمدیسه زیرا بودخی عاریه‌ده صریح اولمغله بلانیة انی وینه‌له مجازا هبه‌یی افاده ایدر
((واخدمتك عبدی) واجرتك داری شهرا مجانا) دخی عبدمی سکا خادم قیلدم
وداریمی برماه سکا مجانا ایجار ایتدم دیمکله‌ده اعاره صحیحه اولور ((وداری) مبتدأ
(لك) خبر (سکنی) تمییز ای بطریق السکنی) دخی بنم دارم سکنی یونندن سنکدر
دیمکله‌ده اعاره اولور (وداری لك عمری) مفعـول مطلق ای اعمرتهـا لك عمری
(سکنی) تمییزه یعنی جعلت سکناها لك مدة عمرك) دخی دارمك سکنی‌سی مدة عمرکده
سنك ایچون قیلدم دیمکله‌ده اعاره صحیح اولور عمری مفعول مطلقدر ویاظرف اولسه‌ده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولور مدة عمرك معاشنه اولەرق سكناده تمييزيدر ﴿ و ﴾ اعدم لزومها (يرجع المعير
متى شاء) ولو موقتة اوفيه ضرر فتبطل وتبقى العين باجر المثل كمن استعار امة لترضع
واده وصار لا يأخذ الا ثديها فلها اجر المثل الى الفطام وتمامه فى الاشباه ❊ عاريه‌نك
لزومى اولماماغين معير هر نه وقت دلرسه رجوع ايدر عاريه بر وقتله موقته اولوب مثلا
بر ماه و يا بر هفته مدتله اولمق مثلاو اولوب و ياخود كندويه رجوعده ضرر اولورسه
اعاره باطله اولوب عين مستعار يدنده اجر مثليله ابقا اولنور مثلا بر جاريه‌يى ولدنى
ارضاع ايچون استعاره ايدوب ولده انك ممه‌سندن غيرى ممه‌يى الماسى كبى ايمدى
مدة فطامه‌دن او جاريه‌نك اجر مثلنى اخذ ايدر بو بحثك تمامى اشباهده دركه انده
ايكى مسئله‌دخى ذكر ايدر مثلا بر غازيه اعاره ايتديكى فرسى قبل المدة كندويه كرا و يا شرا
ايله فرس اخذى ممكن اولميان محلده عاريه‌دن رجوع ايتسه فرس مرقومى اخذ
ايده‌مز بلكه اجر مثلنى الور وزراعت ايچون استعاره اولنان ارضى زراعت ايلسه
حصاد وقتى ايريشوب كمالنى بولدقجه معير مستعيردن ترلاسنى آله‌مز نهايتى اجر مثليله
ترك اولنور ❊ وفيهامعز باللقنية تلزم العارية فيما اذا استعار جدار غيره لوضع جذوعه
فوضعها ثم باع المعير الجدار ليس للمشترى رفعها وقيل نعم الا اذا شرطه وقت البيع ❊
اشباهده قنيه عزو ايله مذكور دركه بر كسه بر غير كمسه‌نك جدارى اوزرينه دركك
وضعيچون استعاره ايدوب ووضع ايتدكدن صكره معير جدارى بيع ايلسه مشتريچون
جذوع موضوعه‌يى رفع يوقدر بعضلر حين بيعده مشترى انى شرط ايتديسه
دفع وار دردديلر حقرسه داب ايچون ارض استعاره سيده جدار مشروحه استعاره‌سى
كيبدر و وارثده مشترى كيبدر شوقدر وار كه وارث بهمه حال رفعله امر ايدر ❊ قلت
وبالقيل جزم فى الخلاصة والبزازية وغيرهما واعتمده محشيها فى تنوير البصائر ولم يتعقبه
ابن المصنف فكانه ارتضاه فليحفظ ❊ شارح رحمه الله تعالى بيورر كه قيل قوليله
خلاصه‌ده و بزازيه‌ده وسائرلرنده جزم ايتديلر و تنوير البصائرده اشباه محشيسى قول
مرسومه اعتماد ايدوب ومصنف مرحومك اوغلو كندويه اعتراض ايتماملكله كويا قول
مشروحه راضى اولمش اولدى ❊ (ولا تضمن بالهلاك من غير تعد) وشرط الضمان
باطل كشرط عدمه فى الرهن خلافا للجوهرة ❊ عاريه قلنان نسنه بلا تعد و لا تقصير
هلاكيله تضمين اولنمز وضمانى شرط باطلدر رهنده عدم ضمانى شرط باطل اولديغى
مثللو صاحب جواهر ايچوندر اختلاف مشاراليه ضمان شو لميله مضمونه اولمسنه قائل
اولمشدر تعدى صورتنده اجماعا ضمان ايجاب ايدر ❊ (ولا توجر ولا ترهن) لان الشى
لا يتضمن ما فوقه (كالوديعة) فانها لا توجر ولا ترهن بل ولا تودع ولا تعار بخلاف العارية
على المختار ❊ استعاره اولنان نسنه وديعه كبى اجاره ورهن اولنمز زيرا ايرتسى ما فوقنده كه
شى متضمن اولمز اجاره لزومنه بناء اعاره‌دن اقوادر امدى مستعير اجاره‌يه مالك اولمه

مالا يلزمك لزومى و يا ما يلزمكه اجاره‌نك عدم لزومى لازم كلور اما رهن هلاك و يا استهلاك
وقتنده راهنك دينى ايفا اولوب غيرك مالندن بلا اذن كندو دينى ايفاى مشروع اولمديغنه
مبنيدر وديعه‌ده علت مشروحه‌يه بناء اجاره و رهن بلكه وديعه و عاريه اولمز وديعه‌ده بر شى
كندو مثلنى متضمن اولمديغنه مبنى عاريه‌ده تمليك منافع اولمغله اقوى اولديغندن وقول مختار
اوزره عاريه وديعه‌نك خلافنه‌دركه اعاره وايداع اولنور مفتى به قولده بودر ❊ واما المستاجر
فيؤاجر و يودع و يعار ولا يرهن ❊ اما اجاره اولنان نسنه موجرنك غيرينه اجاره اولنور
موجرينه ايجار اولماز هر نه قدر ثالث تخلل ايتسه‌ده مالكى تمليك ايجاب ايتديكندن
ايداع واعاره‌سى مشروع اولمغله مستاجر ديلديكى كمسنه‌يى ايجار ايتديكى دابه‌يه
بنديررلكن ابتدا كه راكب تعين ايدر و رهن اولماز ❊ واما الرهن فكالوديعة ❊ اما رهنك
كندوسى وديعه كبى ايجار و رهن وايداع واعاره اولماز (وفى الوهبانية نظم تسع مسائل
لا يملك فيها تمليكا لغيره بدون اذن سواء قبض اولا فقال ❊ وهبانيه‌ده ناظم مرحوم
طقوز مسئله‌يى نظمله بيان بيورديلر كه كندوده غير كمسنه‌يى بلا اذن تمليكه براحد
قادر اولمز اوليشىء قبض ايتسون و يا ايتسون بيوردركه (نظم) (ومالك امر لا يملكه بدو ❊
ن امر وكيل مستعير ومؤجر) مالك امر مبتدا لا يملكه جمله‌سى صفة وكيل جزدر معناى بيت
بلا امر كندوده مالك اولديغى امرى غيره تمليكه قادر اولميان كمسنه وكيلدر كه اصيلك
امر و اذننسز وكيل اولديغى ماده‌يه غيرى توكيل ايده‌مز كندولرينه تفويض اولنه تصرفى
اولوب توكيل اولماماغين وناس رأى وتدبيرده متفاوت اولوب اصل كندونك رأينه راضى
اولوب غيرك كنه راضى اولمديغندن اما توكيله اذن ويرسه اولور ومستعير دركه مثلا
بر دابه‌يى استعاره ايدن كمسه انى غيرى كمسه‌يه اعاره ايده‌مز الا امريله ايدر و جيك
قحيله موجركه مستاجر موجرك امرنسز استيجار ايتديكى نسنه‌يى غيره تمليكه قادر
اولماز (ركوبا ولبسا فيهما ومضارب ❊ ومرتهن ايضا وقاض بامر) يعنى ركوب
ولبس ايچون استعاره واستيجار اولنان دابه وثوبى بلا اذن غيره ويرمك يوقدر زيرا بونلر
مستعملك اختلافيله مختلف اولور مقوله دندر و مضاربه طريقيله اقچه اخذ ايدن كمسنه
رب المالك رضاسى اولمقسز غيرى كمسنه‌يه مضاربه‌يه ويره‌مز و مرتهن راهنك اذنى اولمقسز
رهنى غيره ويره‌مز و يروبده هلاك اولورسه ضامن اولور و پادشاه عالمپناه حضرتلرى
طرفندن استخلاف اولنان قاضى كندويه طرف سلطنت سنيه‌دن امر و فرمان
اولمقسز غيرى استخلاف ايده‌مز (نظم) (ومستودع مستبضع ومزارع ❊ اذا لم
يكن من عنده البذر يذر) ❊ نزدينه وديعه وضع اولنان كمسنه وديعه‌يى غيرك عندينه
وديعه قويه‌مز وبضاعه طريقيله مال اخذ ايدن كمسنه رب المالك اذننسز غيره ابضاع
ايده‌مز وبر ارضى مزارعه طريقيله اخذ ايدن كمسنه اكر بذر كندو طرفندن اولميوب
رب الارض جانبندن اولورسه غيره اوارضى مزارعه‌يه ويره‌مز اما بذر مزارع طرفندن

اولورسه غیره مزارعه یه ویرر (قلت والعاشرة) (وما للمساقی ان یساقی غیره وان
اذن المولی له لیس ینکر) شارح رحمه الله تعالی دیرکه اوتجسی مفاد بیت اودرکه
مساقات طریقیله باغ وباغچه طوتان کسنه ایچون انی غیره مساقاته ویرمك یوقدر
واکر مال صاحبی اذن ویررسه انکار اولنمزکه مشروع اولور (فان آجر) المستعیر
(اورهن فهلکت ضمنه المعین) للتعدی (ولا رجوع له) للمستعیر (علی احد) لانه بالضمان
ظهر اجر ملك نفسه ویتصدق بالاجرة خلافا للثانی) مستعیر عاریه یی اجاره ایدوب
ویارهن ایتمکله هلاك اولورسه تعدیسنه بناء معیر کندویه تضمین ایدیور مستعیرده
براحده رجوع ایدهمز زیرا مستعیرك ضمانیله ظاهر اولدیکه مستعیر کندو ملکنی ایجار
ایتدی نهایتی غاصب منزله سنده اولمغله اجرتی تصدق ایدر امام ثانی ایچوندر
اختلاف (او) ضمن (المستاجر) سکت عن المرتهن وفی شرح الوهبانیة الخامسة
لا یملك المرتهن ان یرهن فیضمن وللمالك الخیار ویرجع الثانی علی الاول ویاخود مستاجر
تضمین ایتدیریور مرتهنك ضمانندن مصنف علیه الرحمه سکوت ایتدی انی بیان ایتمدی
شرح وهبانیه ده نظمیده که مسائلك بشنجیسی مرتهنك رهنی ایتمکه قادر اولمز رهن ایده جك
اولورسه ضامن اولور مال صاحبیچون مخیرلك واردر دلرسه مستعیردن ودلرسه
مرتهندن اولور ثانیکه مرتهندن اولدیغی تقدیرجه مرتهن مستعیره رجوع ایدر
(ورجع) المستاجر (علی المستعیر اذا لم یعلم بانه عاریة فی یده) دفعا لضرر الغرر
مستاجر ضامن اولدیغی تقدیرجه مستعیره رجوع ایدر اکر انك یدنده که عاریه اولدیغی
معلوم اولمزسه تغریر ضررینی دفع ایچون یدنده عاریه اولدیغی بیله رك استیجار ایتمش
اولورسه تغریر منعدم اولمغین رجوع ایدهمز (وله ان یعیر ما اختلف استعماله اولا
ان لم یعین) المعیر (منتفعا) مستعیر ایچون استعاره ایتدیکی نسنه یی عاریه ویرمك واردر اکر
معیر انتفاع اولنه جق شی بیان ایتمامش اولورسه مثلا استعاره قیلنان دابه یی رکوب
وباحملیچون دیمك کبی عاریه ده کرك مستعملك اختلافیله مختلف اولسون ویا اولمسون
(و) یعیر (مالا یختلف عین) اختلاف لا للتفاوت وعزاه فی زواهر الجواهر
للاختیار) واکر انتفاع اولنه جق مثلا رکوب ویا حمل کبی نسنه یی معیر تعیین وبیان
ایتمش اولورسه مستعملك استعمالیله مختلف اولمیان مقوله دن اولورسه انی مستعیر ایچون
اعاره مسوغ ومشبر وعدر مختلف اولور مقوله دن اولورسه استعمالده تفاوت اولمغین
انی اعاره ایدهمز زواهر الجواهر صاحبی مضمون مشروحی اختیاره عزو ایلدی
(ومثله) ای کالمعار الموجر) وهذا عند عدم النهی فلو قال لا تدفع لغیرك فدفع
فهلك ضمن مطلقا خلاصه اجاره اولنان نسنه اعاره اولنان نسنه کبیدر یعنی
اعاره اولنور لکن موجرك نهیی اولمزسه پس نهی ایدوب سنك غیریکه ویرمه دیوب
اودخی ویرسه هلاکی صورتنده ضامن اولور مطلقا که کرك مستعملك استعمالیله

مختلف اولسون ویا اولمسون (فمن استعار دابة او استاجرها مطلقا) بلا
تقیید (یحمل) ماشاء (ویعیرله) للحمل (ویرکب) عملا بالاطلاق بلا تقیید مطلقا
بر دابه استعاره ویا استیجار ایدن کسنه دیلدیکی نسنه یی حمل ایدر وحمل ایچون
غیره اعاره ایدر وعملا بالاطلاق یرده (وایا فعل) اولا (تعین) مرادا (وضمن بغیره)
ان عطبت حتی لو البس اوارکب غیره لم یرکب بنفسه بعده هو الصحیح کافی
انتفاع ایده جکی شیئك تفصیله ابتدا بداء ایدرسه او مراد اولمغه تعیین ایتمکله
دیکرینی ایشلمکله تلف اولورسه ضامن اولور حتی کندو نفسیچون استعاره
ایتدیکی ثوبی غیره الباس ودابه یه غیرنی ارکاب ایلسه صکره کندوسی بنه مز انجق
صحیح اولان قول بودر (وان اطلق) المعیر او الموجر (الانتفاع فی الوقت والنوع
انتفع ماشاء) ای وقت شاء لما مر معیر ویاموجرنه وقتده ونه نوعله انتفاع
النه جغنی بیان ایتمیوب بروجه اطلاق اعاره ایجار ایتمش اولورسه قنغی وقتده دلرسه
انده انتفاع ایدر مرور ایدن اطلاقله عمله بناء (وان قیده) بوقت اونوع او بهما
(ضمن بالخلاف الی شر فقط) لا الی مثل او خیر بر مستعیر استعاره ایتدیکی نسنه یی
بر وقتله تقیید ایدوب مثلا بر ویا ایکی کون فرسکی بکا عاریه ویر دیه ویا بر نوعله
ویا ایکیله تقیید ایدرسه فقط اندن شر ایله مخالفتله ضامن اولور بر کونه ویا فلان
محله دیوب اندن زیاده یه کتورمك کبی او مثللو ویا اندن خیرلو ایله مخالفت ایدرسه
ضامن اولمز تقیید ایتدیکی وقتده کتورمزسه او وقتدنصکره استعمال ایتسون
ویا ایتسون هلاکیله ضامن اولور بر محل تعیین ایدرسه اول محلی تجاوز ایدهمز واکا
کیدر وکلور وفلان محله دك دیو بر محل تسمیه ایتمزسه اولدیغی شهردن طشره
چقارهمز (وکذا تقیید الاجارة بنوع او قدر) مثل العاریة اجاره یی بر نوع
ویا قدر ایله تقیید دخی بویله عاریه یی تقیید کبیدر مخالفتله ضمان ایجاب ایدر
(عاریة الثمنین والمکیل والموزون والمعدود المتقارب) عند الاطلاق (قرض)
ضرورة استهلاك عینها دراهم ودنانیر ومکیلات موزونات ویمورطه وجوز امثالی
معدود متقاربی بروجه اطلاق عاریه اولمق قرضدر زیرا بو مثللو شیلر ایله انتفاع
انجق عینلرینك استهلاکیله اولور استهلاکده اکا مالك اولمغله اولور اوده قرضله
اولور بموق ویوك وابرشیم ومسك وکافور امثالی منافعلری اوزره اعاره وقوعبولمیان
عطریاتی اعاره دخی قرضدر (فیضمن) المستعیر (بهلاکها قبل الانتفاع) لانه
قرض حتی لو استعارها لیعیر المیزان او یزین الدکان کان عاریة سالف الذکر
ثمنین امثالی شیلر ایله انتفاعدن مقدم کندولری هلاك اولسه قرض اولملریله مستعیر
ضامن اولور وانی مقرضینه بیعی جائز اولور کندو ملکنی بیع ایتمش اولمغین مقرضندن

انى اشترا ايتسه صحيح اواز كندو ملكنى اشترا ايتمش اولمغـين ذمتنده كه عاريه‌يى
مقرضكه معيندن اشترا ايدرسه صحيح اولور ذمتنده اولمغله مقدور التسليم اولمغين
بدلنى ادادن مقدم مفترق اولورلرسه عقد فاسد اولور ديندن دينله مفترق اولمريله
مجلسده بدلنى نقد وتسليم ايدرسه صحيح اولور حتى كندوزيله ميازنى عيار ايدوب
ويادكانى زينت لمك ايچون دراهم دنانير استعـاره ايلسه عاريه اولور يزين يانك
فعيله زان يزيندندر حديث شريفده «مادخل الرفق فى شيئ الازانه» وارد اولمشدر
اوده بو قبيلدندر متعديدر ﴿ ولو اعار قصعة ثريد فقرض ولو بينهما مبـاسطة
فاباحة ﴾ بركسنه بر رجله تريد چولكنى اعاره ايدرسه انى قرض ايتمش اولور انك
مثلنى وياعينى استرداد ايدر واكر ميانلرنده مباسطه كه تكليفسزلك اولورسه اباحه
واخلال اولمغله ضمـان ايجاب ايتمز ﴿ وتصح عارية السهم ولايضمن لان الرمى
يجرى مجرى الهلاك لاحيرفيه ﴾ اوق عاريه‌سى صحيح اولور كه ضمان ايجاب ايتمز
زيرا رميه اذن اولمغله من غير تعد هلاك مجراسنه اجرا اولنديده ضمان اولمدى ﴿ (ولو
اعارا رضا للبناء والغرس صح) للعلم بالمنفعة (وله ان يرجع متى شاء) لما تقرر انه غير
لازمة ﴾ بركسنه بر قطعـه ارضى بنا ويا اشجـار غرسيچون اعاره ايلسه منفعت
معلوم اولمغـله صحيح ومشروع اولور ولازم اولمديغندن هر نه وقتكه دلرسه معير
رجوع ايدر ﴿ (ويكلفه قلعهمـا الا اذا كان فيه مضرة للارض فيتركان بالقيمة
مقلوعين) لئلا يتلف ارضه ﴾ صورة مشروحه‌ده معير مستعيره بناايله غرسك قلعلريله
تكليف ايدر الا ارضه قلعده مضرة اولورسه ارضنى اتلاف ايتمـون ديو بنـا ايله
غروس مقلوعا قيمتلريله ترك اولنمغله صـاحب ارض انلرك قيمتلرينى ضـامن اولوب
وانلر مستقلا كندونك اولور واكر قلعدن ارضه ترتب ايدن نقصانه رب الارض
راضى اولورسه انلرى قلع ايتديرر ضمانله جبر اولنمز ﴿ (وان وقت) العارية (فرجع
قبله) كلفه قلعهما و (ضمن) المعير للمستعير (مانقص) البناء والغرس (بالقلع) بان يقوم
قائما الى المدة المضروبة وتعتبر القيمة يوم الاسترداد بحر ﴾ معير عاريه‌ويرديكى ارضنه وقت بيان
ايدوب قبل حلول اوا وقت رجوع ايدرسه بناايله غرسك قلعلريله مستعيره تكليف ايدوب
وقلعله بنا وغرسه طارى اولان نقصـانى معير مستعيره ضامن اولور كه توقيت اولنديغى
مدته دك مستحق القلع اوله رق قائما تقويم اولنوب وصاحب ارضك استردادنى مراد
ايتديكى كونده كه قيمتى اعتبار اولنوب ما بينلرنده كه تفاوتى ضامن اولور لكن خلف
وعد اولمغله رجوعى مكروهدر «المسلمون عند شروطهم» حديث شريفنه بناء بعد حلول
الوقت بهمه حال قلع ايتديرر نهايتى قلعنده ارضه مضرة اولورسه مقلوعا قيمتلريله ترك
اولنورتـه كه مرور ايلدى ﴿ (واذا استعارها ليذرعها لم تؤخذ منه قبل ان يحصد الزرع

وقتها اولا) فتترك باجر المثل مراعاة للطرفين ﴾ بركسنه برقطعه ارضى زراعت ايچون
استعاره ايلسـه مدة بيان اولنسون ويا اولنمسون اكن ايريشوب حصاد وقتى اولمدين
اول ارض بوندن النمز نهايتى طرفينك حقنه مراعاة اجر مثليله ترك اولنور ﴿ فلوقال
المعيراعطيك البذر وكلفتك ان كان لم ينبت لم يجز لان بيع الزرع قبل نباته باطل وبعد نباته
فيه كلام اشار الى الجواز فى المغنى نهايه ﴾ امدى معير مستعيرينه ده بذر ومصارفكى
ويروب حاصلاته مالك اوليم ديسه‌پس بذر بتمامشسه جائز اولماز قبل النبات زرع بيع باطل
اولمغين بعد النبات بيعنده سوز واركه مغنيده انك جوازينه اشارة ايلدى ﴿ (ومؤنة
الرد على المستعير فلو كانت موقتة فامسكها بعده فهلكت ضمنها) لانه مؤنته الرد عليه
نهايه (الا اذا استعارها ليرهنها) فتكون كالاجارة لرهن الخانيه ﴾ عاريه‌ده مؤنته
رد مستعيرك اوزرينه در كندى نفعيچون قبض ايتمكله روى كندويه واجب اولدى پس
موقته اولوب وقتك حلولندنصكره امساك ايتمكله هـلاك اولورسه ضامن اولور مؤنته رد
كندونك اوزرينه اولمغين الاعاريه‌يى استعاره‌سى انى رهن ايتمك ايچون اولورسه اجاره
كبى اولمغله مؤنته رد معيره اولور موجره اولديغى كبى ﴿ وكذا موصى له بالخدمة مؤنة الرد
عليه) موصى له خدمتله ده ينه بويله مـؤنته رد كندونك اوزرينه‌در منتفع كندوسى
اولمغله رديده كندويه واجب اولدى ﴿ (وكذا الموجر والغاصب والمرتهن) مؤنته
الرد عليهم لحصول المنفعة لهم ﴾ اجاره‌يه نسنه ويروب وبرشى غصب ويارهن ايدن
ذواتده ينه بويله دركه مؤنته رد كنـدولرينك اوزرلرينه ترتب ايدر منفعت كندولرينه
عائد اولمغين ﴿ هذا والاخراج باذن رب المال والافؤنة رد مستاجر ومستعار على الذى اخرجه
ابجارة البزازيه ﴾ اشبو مؤنته ردك موجرك اوزرينه اولـديغى اجاره اولنان نسنه‌نك
اخراجى رب المالك اذنيله اولديغنه نظرادر يوقسه استيجار واستعار اولنان شيئك
مؤنته ردى اخراج ايدن كمسنه‌نك اوزرينه‌دكلدر ﴿ بخلاف شركة ومضاربة وهبة قضى
بالرجوع مجتبى ﴾ شركت ومضاربه وكندوده رجوعله حكم اولنان هبه مار الذكر
كندونك اخراجنده رب المالك اذنى منعدم اولان شيلرك خلافنه دركه بونلرده مال
شركتك ردى مؤنتى رب المـال درقضى بالرجوع عبـاره‌سنده قضى فيها بالرجوع
ديلسه اولى ايدى ﴿ (وان رد المستعير الدابة مع عبده اواجيره مشـاهرة) لا ميـاومة
(اومع عبد ربها مطلقا) يقوم عليها اولى فى الاصح (اواجيره) اى مشاهرة كامر فهلكت
قبل قبضها (برئ) لانه اتى بالتسليم المتعارف ﴾ مستعير استعاره ايتديكى دابه‌يى
كندو عبديله ويا يوميه اولميـان ماهيـه‌لى اجيريله ويا عاريه صاحبنك قول اصحـده
مطلقـا عبديله كه اودابه‌نك خدمتى ومحـافظه‌سى اوزره سـايس مثللو قائم اولسون
ويا اولمسون وياماهيـه‌لى اجيريله رد ايدوب قبضدن مقدم هلاك اولسه ضماندن برى
اولور تسليم متعـارفى اتيانه مبنى يوميـه لى اجير عيالندن عد اولنمـامغله كندويه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تسليمله ضمانندن خلاص اولمز اجير سنويه‌لى اولورسه بالطريق الاولى برى اولور
﴿ (بخلاف نفيس) بجوهرة (وبخلاف الردمع الاجنبى) اى (بان كانت العارية
موقتة فمضت مدتهاثم بعثهامع الاجنبى) لتعديه بالامساك بعدالمدة ﴾ عادتا ايادى
غلمانه تسليم اولنميان اينجو وجواهر امثالى اشياء نفيسه واجانبله ردو ابى عبدينه
ردك خلافنه دريعنى عاريه موقته اولوب بعدمضى المدة انى مستعير اجنبى كسنه
ايله معيره بعث وتسيير ايلرسه بعدالمدة امساكيله تعديسنه مبنى ضامن اولور ﴿ (والا
فالمستعير يملك الايداع) فيما يملك الاعارة (من الاجنبى) به يفتى زيلعى فتعين حمل
كلامهم على هذا ﴾ واكر عاريه مسئله مشروحه ده بعد مضى المدة اجنبيه دفعيله
تصوير اولنميوب بلكه مطلقا ضامن اولور دينسه صحيح اولمز زيرا قبل مضى المدة
اجانبه دفعله ضمان ايجاب ايتمز مستعير اجانبه اعاره‌يه مالك اولديغى شيده ايداعه ده
مالك اولور انجق بوقول ايله فتوى ويريلور امدى اجانبه دفعله ضمان ايجاب ايدر
كلاملرينى اشبو معنى المدة دفعه حمل تعين ايتدى ﴾ وبخلاف ردوديعة ومغصوب
الى دار المالك فانه ليس بتسليم ﴾ وديعه‌يى ومغصوبى مال صاحبنك دارينه رد
مسئله مشروحه‌نك خلافنده دركه ضمانندن خلاص اوله‌مز تسليم بولنمامغين زيرا
ايداع مودعك بالذات كندونك حفظيچون اولور غيرك حفظنه راحتى اولسه
مودعه ايداع ايتمز ايدى وغاصب مغصوبه كندويدنى اثبات مال صاحبنك يدنى
ازاله ايله تعدى ايتمش اولمغله كندويدنى ازاله وانك يدنى اثبات كندويه لابد ولازم
اولوب اوده انجق بالذات كندوسنك حقيقة تسليميله اولور ﴿ (واذا استعار ارضا)
بيضاء (للزراعة يكتب المستعير) انك (اطعمتنى ارضك لازرعها) فيخصص لئلا يعم
البناء ونحوه ﴾ بر رجله بر قطعه ارض خاليه‌يى زراعت ايچون استعاره ايلسه مستعير
بنايه عام وشامل اولمسون ديو بر وجه تخصيص معيره سن اشبو ارضكى بكا زراعت
ايچون اطعام ايتدككه استغلاله مكنت وقدرة ويردك ديو سند كتب ايدر اطعام مالا
باكله اسناد اولندقده استغلال مراد اولنور فائده كتابت طول مدتله مستعيرك
انكارندن امنيت وياخود معيرك فوتيله ورثه‌سنك مستعيردن اجرة مطالبه‌سى
خوفندن خلاصدر (العبد المأذون يملك الاعارة) عبد وياصبى مأذون صنع تجاردن
اولان اعاره‌يه مالك اولور ﴿ (والمحجور اذا استعار واستهلكه يضمن بعد العتق)
محجور اولان ﴾ عبد امثالى ذواة برنسنه‌يى استعاره واستهلاك ايلسه بعد العتق انى
ضامن اولور ﴿ (ولو اعار) عبد محجور عبدا محجورا (مثله فاستهلكها ضمن)
الثانى للحال) برعبد محجور كندى كبى عبد محجوره برنسنه اعاره ايتمكله عبد ثانى انى
استهلاك واتلاف ايلسه فى الحال انى ضامن اولور ﴿ (ولو استعار ذهبا فقلد
صبيا فسرق الذهب منه) اى من الصبى (فان كان الصبى يضبط) حفظ

(ماعليه) من اللباس (لم يضمن) والا ضمن لانه اعارة والمستعير يملكها ﴾
بركسنه برقورالتونى استعاره وبر صبينك بوينه قلاده ايتكله اندن سرقت
اولنسه امدى صبى اوزرنده بولنان البسه واشياسنى حفظ ايدر مقوله‌دن
اولورسه ضامن اولمز بواعاره اولوب مستعير ده اكا مالك اولمغين مضيع اولمز
بوقسه اولور مضيع عد اولنمغله شارحه اولى اولان حفظ بدلينه يحفظ ديمك ايدى
برده لانه اعارة قولى لم يضمن عباره‌سنه علت اولمغين اولى اولان انى والاضمن قولينك
اوزرينه تقديم ايدى ﴾ (وضعها اى) العارية (بين يديه فنام فضاعت لم يضمن
لونام جالسا) لانه لايعد مضيعا لها (وضمن لونام مضطجعا) لتركه الحفظ ﴾ برمستعير
عاريه الديغى نسنه‌يى قارشوسنه وضع ايدوب نائم اولمغله ضايع اولورسه امدى نوم جلوس
حالنده اولورسه انى مضيع عد اولنمغله ضامن اولمز مضطجعا اولورسه حفظنى ترك
ايتمش اولمغله ضامن اولور ﴿ (ليس للاب اعارة طفله) لعدم البدل وكذا القاضى
والوصى ﴾ بابا ايچون صغير اوغلونك مالنى اعاره بوقدر بدلنده برشى اخذ اولمامغله
ضرر محض اولمغين قاضى ووصيده‌ينه بويله‌در ﴿ (طلب) شخص (من رجل ثورا
عارية فقال اعطيك غدا فلما كان الغد ذهب الطالب واخذه بغيراذنه استعمله فمات)
الثور (لاضمن عليه) خانيه عن ابراهيم بن يوسف لكن فى المجتبى غيره انه يضمن ﴾
برشخص بر رجلدن بروجه عاريه براوكوز طلب ايتمكله يارينكى كون سكا ويره‌يم ديو وعد
ايتديكندن طالب ارته‌سى كون كلوب وبلا اذن الوب استعمال ايتمكله اوكوز تلف
اولسه اوزرينه ضمان ايجاب ايتمز لكن مجتبا وسائر معتبراتده ضامن اولور ديومذكوردر
﴿ (جهز ابنته بما يجهز به مثلها ثم قال كنت اعرتها الامتعة ان العرف مستمرا) بين
الناس (ان الاب يدفع ذلك) الجهاز ملكا اعارة لايقبل قوله انه عارة لان الظاهر
يكذبه ﴾ بركسنه كبيره قزينه كندو ايله اومثللو قزجغز جهاز لنور جهاز ايله تجهيز
ايتدكدنصكره انى بن عاريه ايتمشدم ديسه پس عرف وعادة ناس او مقوله بابا او قدر
جهازى بروجه تمليك جهاز اوله‌رق ويروب اعاره ايتمامك ايسه ظاهر حال كندويى
تكذيب ايتمكله انى اعاره‌در قولى مقبول اولمز اما قزك صغرى حالنده بابا كندو ايچون
برمقدار جهازه متعلق امتعه اشترا ايتمش اولورسه ورثه اكا مداخله ايده‌مز خاصته
قزك اولور ﴿ (وان لم يكن) العرف (كذلك) اوتارة وتارة (فالقول له) به يفتى كما لو
كان اكثر مما يجهز به مثلها فان القول له اتفاقا ﴾ واكر عرف بين الناس منوال مشروح
اوزره اولميوب وياخود بعضا بردفه اولميوب وبعضا اولورسه قول كندونك اولور
انجق بوقول ايله فتوى ويريلور نته كه جهاز او مقوله قز كندو ايله تجهيز اولنور
مقداردن اكثر اولديغى صورتده اتفاقا قول كندونك اولديغى كبى بعضلر بابا جهازك
عاريه‌در قولنده عند التجهيز عاريه‌در ديو اشهاد ايتدكجه تصديق اولمز ديديلر عند

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

البعض مطلقا تصديق اولنور زيرا كندولرى دافع اولمغله مادام تمليكى اقرار ايتمديكجه قول كندونكدر ابعضلر بابا كرام و اشراف ناسدن ايسه قولى قبول اولنمز يوقيسه قول كندونكدر ديديلر (والام) وولى الصغيرة (كالاب) فيما ذكر انا وصغيره نك وليسى مار الذكر باباحقنده عرفى اعتبارده بابا كبيدر لكن علامه عبدالبرولى صغيره يى جهازايله تزويج ايتدكده بنم عندمده غالب حالى جهازى عاريه ويرمكدر ابوينك شفقتلرينك وفرتنه مبنى ولى انلره قياس اولنمز ديدى وفيما يدعيه الاجنبى بعدالموت لايقبل الابينة شرح وهبانية وتقدم فى باب المهر اجنبينك بعدالموت دعوا ايتديكى شيده كه متوفايه جهازى بروجه عاريه ايتمشدرم قولنده انجق بينه ايله تصديق اولنور كندوايچون ورثه يه معلوملرى اولمديغنه تحليفده واردر (وفى الاشباه (كل امين ادعى ايصال الامانة الى مستحقها قبل قوله) بيمينه (كالمودع اذا ادعى الرد والوكيل والناظر) اذا ادعى الصرف الى الموقوف عليهم يعنى من الاولاد والفقراء وامثالهما اشباهده مذكوردر كه مودعك وديعه يى ردى دعواسى مثللو هر بروصى ووكيل ومتولى كبى امين يدلرنده بولنان اماناتك مستحقلرينه ايصال وايفالرينى دعوى قيلرلرسه قول يمينيله قبول اولنور مثلا وكيل بالبيع اولان كمسنه مبيعك ويا ثمنك هلاكنى ويا مبيعك مؤكله ردنى ويا ناظر وقفك موقوف عليهم اولان اولاد وفقرا وعلما واشراف كبى ارباب مرتزقه يه صرفنى دعوالرى مثللو لكن بعض فضلا بيوريلركه اشبو مسئله ده لايق اولان متولى زمانه متوليلرى مثللو خيانتوار تكابله معروف ومشهور اولمامغله تقييد اولنمقدر بلكه بونكله افتا اولنمقدر حموى واما اذا ادعى الصرف الى وظائف المرتزقة فلا يقبل قوله فى حق ارباب الوظائف لكن لايضمن ما انكروه له بل يدفعه ثانيا من مال الوقف كما بسطه فى حاشية اخى زاده متولى وقف امام وفراش ووقاد امثالى ارباب مرتزقه نك وظيفه لرينه صرف ادعاسى ايدرسه بونلر حقنده قولى مقبول اولماز لكن انكار ايتديكلرى مبالغى متولينك كندوسى ضامن اولميوب بلكه ثانيا انلره مال وقفدن ويررنته كه حاشية اخى زاده ده بسط وتفصيل اولندى اولاد ايله بونلر ميانلرنده فرق اولادك استحقاقى عمل مقابله سنده اولمامغله صله محضه اولوب امامك كه اجرة قبيلندن اولمسيدر اجرتى ناديه ده مستاجرك قولى بينه ايله مقبوله اولور قلت وقدمر فى الوقف عن المولى ابى السعود واستحسنه المص واقره ابنه فليحفظ شارح عليه الرحمه ديركه وقفده تفصيل مشروح مولانا ابو السعوددن نقلا مرور ايليوب وانى مصنف مرحوم استحسان وفرزند ارجمندى اقرار برله اشباه حاشيه سنده وهو تفصيل حسن خصوصا فى زماننا ديدى انتهى (وسواء كان فى حياة مستحقها او بعد موته الافى الوكيل بقبض الدين اذا ادعى بعد موت المؤكل انه قبضه ودفعه له فى حياته لم يقبل قوله الابينة سالف الذكر امينك اماناتى مستحقنه ايصالى دعواسى كرك انك حال حياتنده اولسون ويا بعد وفاته اولسون

قولى مقبولدر الاقبض دينده وكيل مؤكلك وفاتندنصكره دينى مديوندن قبض ايدوب وحال حياتنده كندويه تسليم ايتدم دعواسنى ايدرسه قول انجق بينه ايله قبول اولنور (بخلاف الوكيل بقبض العين) كوديعة قال قبضتها فى حياته وهلكت وانكرت الورثه اوقال دفعتها اليه فانه يصدق لانه ينفى الضمان عن نفسه وديعه مثللو عينى قبضه وكيل دينى قبضه وكيلك خلافنه در يعنى عينى بن حياتندن قبض ايتدم وهلاك اولدى ويا كندويه تسليم ايتدم ديوب ورثه ده انكار ايتسه‌لر بو صورتده وكيل كندو نفسندن ضمانى نفى ايتمكله تصديق اولنور بخلاف الوكيل بقبض الدين لانه يوجب الضمان على الميت وهو ضمان مثل المقبوض فلا يصدق وكالة الولوالجية وكيل بقبض الدين صورة مشروحه نك خلافنه دركه قولنده تصديق اولنمز زيرا بو ميتك اوزرينه ضمانى موجبدركه مقبوضك مثلينك ضمانيدركه انكله مديونك اوزرنده كه مبلغه تقاص واقع اولمغله تصديق اولنمدى قلت وظاهره انه لايصدق لافى حق نفسه ولافى حق المؤكل وقد افتى بعضهم انه يصدق فى حق نفسه لافى حق المؤكل وحمل عليه كلام الولوالجية فيتامل عند الفتوى شارح رحمه الله تعالى بيوررركه ولوالجيه نك كلامنك ظاهرى بودركه وكيل مشروح كندو حقنده تصديق اولنميوب ميته ويردم دعواسيله مقبوضندن برى اولمز ومؤكل حقنده ده تصديق اولنمز بعض فقها نفسى حقنده تصديق اولنور كندوسى برى اولور مؤكل حقنده تصديق اولنمز ديو فتوى ويرديلر ولوالجيه نك كلامى بونك اوزرينه حمل اولنور حين فتواده تأمل اولنور لكن والواجيه نك عبارهسك ظاهرى لانه يوجب الضمان على الميت تعليلنه بناء خاصته مؤكل حقنده عدم تصديقيدر (فروع) اوصى بالعارية ليس للورثة الرجوع بركمسنه برنسنه نك عاريه و يرلسيله وصيت ايدوب ثلثه مساعد اوله‌رق وصيت ايدن كمسنه نك وفاتندنصكره ورثه قبول ايتمشلرسه كرك موقته وكرك مطلقه اولسون ورثه ايچون اندن رجوع يوقدر العارية كالاجارة تنفسخ بموت احدهما عاريه اجاره مثللو احد متعاقدينك برينك موتيله منفسخه اولور امدى معيرك ورثه سيچون مرجوع واردر مستعير ايچون انكله انتفاع مشروع دكلدر حتى بعد الوفات استعماليله هلاك اولسه ضامن اولور مات وعليه دين وعنده وديعة بغير عينها فالتركة بينهم بالحصص بركمسنه اوزرنده برمقدار دين ونزدنده غيرى معين وديعه اوله‌رق مجهلا فوت اولسه امدى تركه ديونى وفا ايتمزسه حصه لر نجه تركه غرما ومعيرميانلرنده تقسيم اولنور استاجر بعيرا الى مكة فعلى الذهاب وفى العارية على الذهاب والمجيء لان ردها عليه بركمسنه مكه يه دك بر بعيرى استيجار ايتسه فقط مكه يه دك كتمكه استيجار ايتمش اولور عاريه نك ردى مستعيرك اوزرينه لازم اولوب اوده انجق مجيئله ممكن اولمغله استعاره ده عقد كدوب وكلمكه واقع اولور اما اجاره ده ورودنه مالكك اوزرينه

لازم اولور ﴿ استعار دابة للذهاب فامسكها فى بيته فهلكت ضمن لانه اعارها للذهاب لا للامساك ﴾ بركمسنه برمحله كيتمك ايچون بردابه‌يى استعاره وخانه‌سنده امساك ايتمكله هلاك اولسه ذهاب ايچون استعاره ايدوب امساك ايچون ايتامكين تعدى ايتمش اولمغله ضامن اولور ﴿ واستقرض ثورا فاغار عليه الاتراك لم يضمن لانه عارية عرفا ﴾ بركمسنه براوكوزى استقراضكه استعاره ايليوب بر زاتراكده كندونك اوزرينه اغاره ويغما ايتمكله ضايع اولسه ضامن اولمز عاريه اولمغله بلا تعدى هلاكنه مبنى ﴿ استعار ارضا ليبنى ويسكن واذا خرج فالبناء للمالك فللمالك اجر مثلها مقدار السكنى والبناء للمستعير لان الاعارة تمليك بلا عوض فكانت اجارة معنى وفسدة بجهالة المدة ﴾ بركمسنه برقطعه ارضى اوزرينه بنا احداث ايدوب انده ساكن اولوب حين خروجنده بنا صاحب ارضك اولمق اوزره مقاوله ايتسه‌لر امدى مالك ايچون مستعيرك ساكن اولديغى مدتك اجر مثل واردر بناده مستعيرك اولور اعاره ذاتنده بلا عوض تمليك اولمغله معناده اجاره اولديده مدة مجهوله اولمغله فساده كتديكندن اجر مثل ايجاب ايلدى ﴿ وكذا لو شرط الخراج على المستعير لجهالة البدل ﴾ ينه بويله ارضك خراجنى مستعير ويرمك اوزره شرط ايتسه‌لر بدلك جهالتنه مبنى ينه اجاره فاسده اولور خراج معيرك اوزرينه لازم اولمغله مستعيرك اوزرينه اولسنى شرطله منافعه بدل ايتمش اولدى ﴿ والحيلة ان يوجر الارض سنين معلومة ببدل معلوم ثم يامره باداء الخراج منه ﴾ خراجك مستعير اوزره اولمسنك صحتنك حيله‌سى اعاره مراد ايدن ذاتك ارضى بدل معلوم مقابلى مدة معلومه‌يه ايجار وبدل مشروحدن خراجى ادا ايله كندويه امر ايتمكدر امدى بو صورتده جائز اولور زيرا كندونك اوزرنده كه خراجى كويا كندونك مستعيرده كه مالندن ادايه انى وكيل ايتمش اولور ﴿ استعار كتابا فوجد فيه خطاء اصلحه ان علم رضا صاحبه ﴾ بركمسنه استعاره ايتديكى كتابده خطا بولسه پس صاحبنك رضاسنى فهم ايدرسه انى اصلاح ايدر عدم رضاسى معلومى اولورسه اصلاح ايتمز غيرك مالنده بلا اذن تصرف ايتمش اولمغين ﴿ قلت ولا يأثم بتركه الا فى القرآن لان اصلاحه واجب بخط مناسب ﴾ شارح ديركه قرآن عظيم الشانك غيرنده اصلاحى تركله بركمسنه اثم اولمز قرآن كريمى كندونه مناسب خطله اصلاحى واجب اولمغله ﴿ وفى الوهبانيه ﴾ وهبانيه‌ده مرسومدركه (نظم) (وسفر رأى اصلاحه مستفيره) (يجوز اذا مولاه لا يتأثر) بر كتابى استعاره ايدن ذات فضائل سماتك خطاسى بولمغله اصلاحنى رأيله راغبا حسنات اولسه امدى كتاب صاحبى اندن متأثر اولميوب اكا راضى اولور جائز ومشروع اولور خط مناسبله اصلاح ايتمش صاحب كتاب عاقلسه راضى اولملى واكر خطى حسن اولميوب كتابك خطنه اويمزسه اصلاحى برقطعه ورقه‌يه تحرير وبر علامتله درون كتابه وضع ايتملى كه صاحبى كوزلجه خطله اصلاح ايليه زيرا اصلاح كتبده حسناتندر (وفى معاياتها) بعض

نسخه‌ده بيت مشروحك عقبنده اشبو وفى معاياتها تركيبى وقوع بولمشدر يعنى وهبانيه‌نك مستور المرام معماسى كبى فهم استخراجنده عاجز اوله‌جق كلام ديمك (واى معير ليس يملك اخذها) (اعار وفى غير الرهان التصور) يعنى قنغى عاريه ويرن كمسنه كه اعاره ايتديكى نسنه‌يى مراد ايتديكى وقتده اخذ استردادده قادر اولميه شول برمعيركه زراعت ايچون برقطعه تارلاسنى اعاره ايده وقت حصادا ير ثمكسيز تارلاسنى مستعيردن المز نهايتى رجوعى وقتندن مزارعه اجر مثل ايجاب ايدر دخى اخذ ورجوع رهانك غيرنده متصوردركه رهن ايچون برنسنه استعاره ايدن كمسنه‌يه معير قبل فك الرهن مرتهندن اخذيله رجوع ايده‌مز (وهل واهب لابن يجوز رجوعه ☼ وهل مودع ماضيع المال خسير) نسبا اوغلونه برنسنه هبه ايدن كمسنه ايچون هبه‌سندن رجوعى جائز ومشروع اولورمى بلى رقيق اولان اوغلونه باباسى برنسنه هبه ايده‌جك اولسه رجوعى صحيح اولور رقيق اولديغندن بو شيئه مالك اوله ميوب اصل هبه سيدينه اولمش اولمغله قرابت منعدم اولوب هبه اجنبيه اولمغين كندويه حق رجوع ثابت اولورو برمودع نزدينه وديعه وضع اولنان مالى تعدى وتقصير ايله ضايع ايتميه‌رك كندويه ضمان وخسران لازم كلورمى الجواب كلور شول برمودعكه بركمسنه كندويه بيك غروش ايداع وانى ورثه‌مدن فلانجه ذاته تاديه وتسليم ايله ديو وصيت ايتمكله بعد وفاته امرينه امتثال برله ديديكى وارثه ادا ايتمش اولورسه مبلغ مشروحى سائر ورثه‌يه ضامن اولور غايتى كندوده ويرديكى وارثه رجوع ايدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الهبة ﴾

هبه‌يه دائر كتاب مستطابدر اشبو هبه صفة كمالدن اولمغله حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ذات جليلنى ☼ ام عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب ☼ نظم مجيدنده انكله توصيف بيوردیلر بو قولكه انى ايشلرسه اشرف صفاتله موصوف اولوب كندى ذاتنى كرم وازالهٔ شح نفس وموهوب لهك قلبنه سرور ادخاليله ميانلرنده مودة ومحبت اجرائيله تزيين وتوشيح ايتمش اولمغله ☼ ومن يوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون ☼ وعد كريمنه ماسدق اولور هبه فى الاصل مصدردر اصلى هانك سكونيله وهبدر واو حذف اولنمغله اندن عوض اخرينه هاء تانيث اعطا اولنمشدر امدى وزنى عدة كبى علة اولور لامله ومن ايله ونفسه متعدى اولور ﴿ وجه المناسبة ظاهر ﴾ ماقبليكه عاريه‌يه وجه مناسبتى ظاهردركه او بلا عوض منفعتى بو بلا عوض عينى تمليكدر ﴿ (هو) لغة التفضل على الغير ولو غير مال ﴾ هبه لغتده غيرى كمسنه‌يه تفضلدركه انعام احسان ايتمكدر هرنه قدر مالك غيريله ده اولورسه‌ته كه نظم مجيدده ☼ فهب لى من لدنك وليا ويهب لمن يشاء اناثا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ویهب لمن یشاء الذکور﴾ وارد اولمشدر ولو غیر مال بدلینه ولو بغیر مال دینسه اولی اولور ایدی
﴿(وشرعا (تملیك العین مجانا) ای بلا عوض لان عدم العوض شرط فیه﴾ اصطلاح
شرعده هبه مجانا که بلا شرط العوض عینی تملیکدر یوخسه کندوده عدم عوض
شرطدر دیمك مراد دکلدر که حتی عوض شرطیله اولان هبه ایله تعریفه نقض
وارد اوله ﴿واما تملیك الدین من غیر من علیه الدین فان امره بقبضه صحت رجوعها
الی هبة العین﴾ امادینی اوزرنده کنك غیرینه تملیکه هبه وانك قبضیله امر ایدر ایسه
عینی هبه ایتمکه راجع اولمغله هبهٔ مشروحه صحیحه اولور کویا ابتدا نیابة واهب ایچون
بعده کندو نفسیچون هبه اوله رق قبض ایتمش اولور ﴿(وسببها ارادة الخیر للواهب)
دنیوی کعوض ومحبة وحسن ثناء واخروی﴾ هبه‌نك سببی عوض وموهوب لهدن
محبت وجود سخا ایله ذکر جمیل کبی واهبه دنیوی و نیت صالحه یه مقارنه اولورسه
ثواب کبی اخروی خیر اراده سیدر بعض موهوب لهك شرینی دفعده اراده اولور بوده
منافع دنیویه دن اولور ﴿قال الامام ابو منصور یجب علی المؤمن ان یعلم ولده الجود
والاحسان کما یجب علیه ان یعلم التوحید والایمان اذ حب الدنیا رأس کل خطیئة نهایه﴾
امام ابو منصور بیورر لر که هر بر مسلم اوزره ولدینه جود واحسانی وفضائل رجحانی
تعلیم فرضدر توحید وایمانی تعلیم فرض اولدیغی مثللو امدی تعلیم مشروح ترك
اولنمغله حب دنیا اوزره نشئت ایدرسه پك فنا طبیعت اوزره مجبول اولمش اولور زیرا هر بر
خطیئه وعصیانك باشی حب دنیادر تعلیم مرسومله افقهٔ مشرحه دن خلاص بولور
﴿وهی مندوبة وقبولها سنة قال صلی الله تعالی علیه وسلم تهادوا وتحابوا﴾ بر کسنه‌یه
بر نسنه هبه‌سی مندوبه وانك قبولی سنتدر اگر مال حرامدن و یاصوکنده امتنان کبی
بر مضرتی فهم اولنمز سه رسول اکرم و نبی افخم صلی الله تعالی علیه وسلم مهادات
ایدیکوز که حتی بر بریکزه محبت ومودت ایده سز بیوردیلر تهادوا کلمه‌سی دالك فتحیله در
ضمی خطادر بونده اصل وقاعده بودر که امر صیغه سنه واو جمع لاحق اولنده مضارعنك
اخری یتهادی کبی الف اوزره ختم اولورسه واوك ماقبلی مفتوح اولور واگر یرمی کبی
یا ایله یدعوا کبی واو ایله ختم اولنورسه ماقبلی مضموم اولور ﴿(وشرائط صحتها فی الواهب
العقل والبلوغ والملك) فلا تصح هبة صغیر ورقیق ولو مکاتبا﴾ واهب طرفنده هبه‌نك
صحتنك شرطی عقل وبلوغ وملکدر امدی مجنونك وصغیرك ورقبه‌سنده نوعا مارقیت
بولنان مدبر و یا مکاتب و یا ام ولد کبیلرك هبه لری صحیحه اولمز عقل حکمنده اولسه اولور
سکران کبی امدی سکرانك هبه‌سی مشروعه اولور ﴿(و) شرائط صحتها (فی الموهوب
ان یکون مقبوضا غیر مشاع ممیزا غیر مشغول) کما یتفح﴾ هبه اولنان نسنه‌ده اعتبار ایله
صحتنك شرطلری قابل قسمت اولوب مشاع اولمیان شیلرده مقبوض وکندونك غیرندن
متمیز اولوب وغیر یله مشغول اولمامقدر امدی واهبك کندوده زرعی اولان ارضی هبه

BELEDIYE
KÜTÜPHANESİ
No.

ایدوب زرعنی ایتمامسی ویا عکسی جائز اولمز وکندوده واهبك متاعی بولنان داری وظرفی
هبه مشروعه اولمز هندیه ده مذکوردر که موهوبك حین هبه ده وجودی شرائط هبه‌دندر
امدی قبل العقد موجود اولمیان مثلا بو سنه نخلمدن حاصل اوله جق خرمایی و یا قیونمك
ولادة ایده جکی قوزوبی هبه ایتدم دیسه جائز اولمز ومالك متقوم اولمسی پس مال اولمیان
خمر ویته ودم وصید حرم وخنزیر امثالی مال اولمیان شیلرك هبه‌سی جائز اولمز وبر وقته مضاف
اولنمامسی مثلا یارن و یا ای باشنده شو شیئی سکا هبه ایتدم دیمك کبی بناء برین رقبا که
مثلا وفات ایدرسم دارم سنك اولسون یوقسه سن بندن مقدم وفات ایدرسن بنم اولسون
دیمك باطله در احدهما اخرك موتینه مترقب اولور ﴿(ورکنها) هو (الایجاب والقبول)
کما یجیئ﴾ هبه‌نك رکنی ایجاب وقبولدر نته که قریبا کلور زیرا بوده بو عقد اولمغله سائر
عقودلر کبی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور اما قبضك لزومی ملکك ثبوتیچوندر ﴿(وحکمها
ثبوت الملك للموهوب له غیر لازم) فله الرجوع والفسخ﴾ هبه نك اوزرینه ترتب ایدن
شیئی لازم اولمیه رق ملکك موهوب لهه ثبوتیدر امدی واهبه کراهت تحریمیه ایله
هبه‌سندن رجوع وانی فسخ واردر فسخك رجوع اوزره عطفی خاصك عام اوزره
عطفی قبیلندندر فسخ رجوعه دلالت ایدن الفاظ اولمغین والادمع حزقه حرفلرینك
دلالت ایلدیکی مواضع سبعهٔ ایته‌ده هبه لازم اولمغله انده رجوعی مشروع اولماز (وعدم
صحة شرط الخیار فیها) دخی هبه‌نك حکمی کندوده خیار شرطینك عدم صحتیدر
اولی اولان متنك عباره سنده وعدم صحتها بخیار الشرط تعبیری ایدی تفریع اتی
قرینه سیله زیرا متنك مفادی هبه نك صحیحه اولوب شرطك باطل اولمسیدر بو ایسه
خلاف واقعدر ﴿فلو شرطه صحت ان اختار قبل تفرقهما﴾ امدی موهوب له خیاری
شرط ایدوب قبل التفرق اختیار ایدرسه هبه صحیحه اولور ﴿وکذا الو ابرأه صح الابراء
وبطل الشرط خلاصه﴾ واهب موهوب لهك ذمتنی موهوبه دائر دعوادن ابرا ایدرسه
ابراسی صحیح شرطی باطل اشبو عبارده صواب اولان کذا کلمه سنی اسقاطدر منحك
عباره‌سی مثللو یوخسه تشبیه صحیح دکلدر ﴿(و) حکمها انها (لا تبطل بالشروط الفاسدة)
فهبة عبد علی ان یعتقه تصح ویبطل الشرط﴾ دخی هبه‌نك حکمی شروط فاسده ایله
عدم بطلانیدر پس بر کسنه نك عبدنی عتقی شرطیله بر اخره هبه‌سی صحیحه اولوب
شرطی باطل اولور (وتصح بایجاب کوهبت ونحلت واطعمتك هذا الطعام) وهبت ونحلت
واطعمتك هذا الطعام امثالی ایجاب اشعار ایدر الفاظله هبه صحیحة منعقده اولور نحلت
عینك کسریله بلا مطالبة طیب نفسله بر شیئ اعطا ایتدی معناسنه‌در محیط برهانیده مذکور
درکه اطعمتك هذا الطعام فاقبضه دیرسه بو طرف هبه‌در فاقبضه دیمزسه یا هبه و یا عاریه‌در
انتهی ﴿(ولو) ذلك (علی وجه المزاح)﴾ ایجاب مشروح هر نه قدر بر وجه مزاح
ولورسه ده ینه هبه صحیحه اولور ﴿بخلاف اطعمتك ارضی فانه عاریة لرقبتها واطعام لغلتها

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بحر ﴾ سكا اشبو ارضى اطعام ايتدم اطعمتك هذا الطعامك خلافنه دركه بورقبهٔ
ارضى اعاره وغله سنى اطعامدر نته كه ماسبقده مرور ايلدى ﴾ (اوالا ضافة الى ما)
اى الى جزء يعبربه عنه الكل كوهبت لك فرجها وجملته لك) لان الله الكلام للتمليك)
وياخود ايجاب اشبو جاريه نك فرجنى سكا هبه وياسنكچون قيلدم ديمك كبى
كندو ايله كلدن تعبير اولنان جهة اضافتله اولورسه ينه هبه صحيحه اولور لام
تمليك ايچون اولوب وجعل تمليكدن عبارة اولمغين تعبيرده پك واضح اولان ولو بالا
ضافته ديمك ايدى يعنى ايجاب هرنه قدر اضافتله صادر اولورسه ده مضمونى ﴾ بخلاف
جعلته باسمك فانه ليس بهبة ﴾ واهبك اشبو نسنه يى سنك اسمكه قيلدم ديمى هبه
اولمامغين صورة مشروحه نك خلافنه در بو اشبو مسئله ده كه ايكى قولك بريدر كه غيه
اظهر بدر هنديه ده مسطوردر كه صغيرك باباسى برمقدار باغ وياشجا غرس ايدوب
بعده آنى اوغلوم ايچون وياوغلومك نامنه قيلدم ديسه هبه ايتمش اولور اكثرمشايخك
كندونك اوزرينه اولديغى قول اظهر بودر ﴾ وكذاهى لك حلال الا ان يكون قبله
كلام يفيد الهبة خلاصه ﴾ ينه بويله بركسنه جاريه م سكا حلالدر ديسه صورة
مشروحه نك خلافنه اولوب هبه اولمز حل نكاح احتمالنه الا بوندن اقدم هبه اولمسنى
افاده ايدر مثلا بونى بكا هبه ايدرمسك ويابزه برنسنه هبه ايتميورسك امثالى بركلام
سبقت ايدرسه هبه اولور ﴾ (واعمرتك هذا لشئ وحملتك على هذه الدابة ناويا)
بالحمل الهبة كامر ﴾ واهبك بركسنه اشبو نسنه يى سكا عمرى ايتدمكه مدة عمركده
سنكچون تمليك ايتدم وحملله هبه نيت ايدرك سنى اشبو دابه يه حمل ايتدم قولى هبه
درنته كه عاريه ده مرور ايلدى رسول الله عليه السلام حضرتلرى سعادتله
بيورمشلر كه ﴿من اعمر عمرى فهى للمعمر له ولورثته من بعده﴾ يعنى بركسنه برنسنه يى بركسنه يه
عمرى قيلسه كه حال حياتنده كندو ايچون اولوب بعد وفاته اندن رجوع شرط
ايتسه اوشى معمر له ايچون اولوب بعد وفاته ورثه سيچون اولور تمليك صحيح رجوع
شرطى باطل اولمغين زيرا هبه شروط فاسده ايله باطله اولمز ﴾ (وكسوتك هذا الثوب
ودارى لك هبة) اوعمرى تسكنها لان قوله تسكنها مشورة لان الفعل لايصلح تفسير
الاسم نقداشار عليه فى ملكه بان يسكنه فان شاء قبل مشورته وان شاء لم يقبل ﴾
دخى اشبو ثوبى سكا كسوه ايتدم قوليله هبه صحيحه اولور تمليكه دلالت ايتمكله الله
جليلك اوكسوتهم قول شريفندن مراد تمليكدر كفارة منافعله ادا اولنمامغين وفلان
كمسنه فلان كمسنه يه بركورك كيوردى دينور تمليكى وقتنده اعاره وقتنده دينمز وهبه
اولديغى حالده دارم سنك ايچوندر ديمك دخى هبه در ولك ده كه لام تمليك ايچوندر
هبه كلمه سى ظرف مستقرك ضميرندن حالدر وياخود دارم سنك ايچون عمردار در انده
ساكن اولورسك تعبيرله ايجاب بولنمغله هبه بولنور فعل اسمه تفسير اولمغه صالح وقابل

اولمامغين تسكنها قولى مشورة قبيلندن اولديغندن موهوب لهه ملكنده اولان
دارده ساكن اولمغله بروجه مشاوره اشارة ايلدى امدى دلرسه مشوره سنى قبول ايدر
ديلرسه ايتمز ﴾ (لا) لوقال (هبة سكنى اوسكنى هبة) بل تكون عارية اخذا بالمتيقن ﴾
دارى لك هبة سكنى وياسكنى هبة ديسه هبه اولمز بلكه اخذا بالمتيقن عاريه اولور هبه
لفظى حال سكنى تمييز در سكنا تمليك منفعتده محكم اولمغله هبه لفظنى كرك تقديم وكرك
تأخير ايتسون عاريه اراده اولنور ﴾ وحاصله ان اللفظ ان انباء عنه تمليك الرقبة فهبة
اوالمنافع فعارية اواحتمل اعتبر النية نوازل ﴾ مضمون مشروحك حاصل وخلاسى
بودركه بولفظ لفظ تمليك رقبه دن مبنئ ومجرا اولوب اكا دلالت ايدرسه هبه اولور
تمليك منافعدن انبا ايدرسه عاريه در ايكيسنه ده محتمل اولورسه نيتينه اعتبار اولنور
نيتى قنغسى اولورسه او اولور ﴾ وفى البحر اغرسه باسم ابنى الاقرب الصحة ﴾ بحرده
مسطوردركه بركسنه براخر كمسنه يه اشبو باغى بنم اوغلومك نامنه غرس ايله ديسه
فهمه اقرب اولان اول باغك اوغلونه هبه اولمسنك صحيتدر لكن هنديه ده قاضيخاندن
نقل ايله قول مشروحله هبه نك عدم صحتيله تصريح اولنمشدر ﴾ (و) تصح (بقبول)
اى فى حق الموهوب له امافى حق الواهب فتصح بالايجاب وحده لانه متبرع حتى لوحلف
ان يهب عبده لفلان فوهب ولم يقبل بردعكسه حنث بخلاف البيع ﴾ موهوب له حقنده
هبه نك قبوليله صحيحه اولور لكن قهستانيده قبول شرط دكلدر حتى بركمسنه مالنى
اخذايدن كسنه نك اولسون ديو برطريق اوزره وضع ايتسه بلاقبول اشبو هبه جائز
اولور ديو مصرحدر اما واهب متبرع اولوب بترعده فقط ايجاب كفايت ايتمكله كندونك
حقنده هبه مجردا يجابله صحيحه اولور حتى بركمسنه عبدنى فلان كمسنه يه هبه ايتمكه
يمين ايدوب پس كندويه هبه ايتدكده قبول ايتمش يمينده باراولور عكسنده كه حالف هبه
ايتيوب موهوب له قبول ايتسه حانث اولور بيع بونك خلافنه دركه فلانه شونى بيع
ايدرم ديو يمين ايتمكله بيع ايدوب فلان قبول ايلمسه حانث اولور عقد معاوضه اولمغله بيع
انجق ايجاب وقبول ايله تمام اولور مادام قبول بولنمدقچه بيع ايتدى دينمز (و) تصح
(بقبض بلا اذن فى المجلس) فانه هنا كالقبول فاختص بالمجلس ﴾ هبه مجلس هبه ده
بلا اذن الواهب موهوب لهك قبضيله صحيحه اولور زيرا قبض بومقامده قبول كبى
اولمغله مجلسه مختص اولدى بناء برين قبل القبض اكا مالك اولمز وقبض قبولندن مغنى
اولور وايجاب برمقصود موهوب لهه ملكى اثبات اولمغله دلالت واهب كندوبى قبضه
تسليط ايتمش اولور ﴾ (وبعده به اى بعد المجلس بالاذن) بعد المجلس هبه انجق اذنله
صحيحه اولور ﴾ وفى المحيط لوكان امره بالقبض حين وهبه لايتقيد بالمجلس ويجوز القبض
بعده ﴾ محيطده مرسومدركه واهب هبه سى وقتنده موهوب لهه موهوبى قبضيله
امر ايدرسه قبضى مجلسله تقيد اولنمز صكره ده قبض ايتسه جائز اولور ﴾ (والتمكن من القبض

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كالقبض فلو وهب لرجل ثيابا فى صندوق مقفل ورفع اليه الصندوق لم يكن قبضا)
لعدم تمكنه من القبض ٭ عادتا موهوب لهك قبضه تمكنكه قدرتى قبض كبيدر
امدى بركمسنه بر رجله كليدلى صندوقده كه بوز اثوابنى هبه ايدوب وصندوقه كندويه
رفع اولنسه بونده قبضه تمكن منعدم اولمغله بو قبض عد اولنمدى عقلا هر نه قدر قابض
اطلاق صحيح ايسه ده ٭ (وان مفتوحا كان قبضا لتمكنه منه) فانه كالتخلية فى البيع
اختيار وفى الدرر والمختار صحته بالتخلية فى صحيح الهبة لا فاسدها ٭ سالف الذكر
صندوقه مفتوح اولورسه موهوب لهك اثوابى قبضه اقتدارينه بناء صندوقك كندويه
رفع وتسليمى قبض اولور زيرا بو بيعده كه تخليه كبيدر درره مذكوردر كه قول مختار
هبه نك صحيح قسمنده تخليه ايله قبضك صحتيدر فاسدنده دكلدر ٭ وفى النتف ثلثة
عشر عقد الاتصح بلا قبض ٭ نتف نام كتابده مسطوردر كه اون اوچ نوع عقد بلا
قبض صحيح اولمز هبه وصدقه ورهن وامام محمد ومن تبعه قولنده وقف وعمرى ونحله كه
عطيه وجنينكه بطننده كه واد وصلح وسلمده راس مال وسلمده بدلك بعضى زيوف
اولورسه قبل الافتراق انى قبض ايتمزسه سلمدن حصه سى باطل اولور وصرف ومكيلات
نوعندن بغداى واربه كبى مختلف الجنس اولان باقر وقورشون امثالى موزوناتدن اولان
شيلرى بربرى مقابله سنده بيعده تفاضل مشروع ايسه نامشروعدر انتهى جلى من المنح
ظاهر كلاملرى جنينك بعد الولادة قبضيله هبه نك صحتيدر لكن مصنف مرحوم
ذكر اتى كلامنده عدم صحتيله تصريح بيورديلر ٭ (ولو نهاه عن القبض لم يصح قبضه
مطلقا) ولو فى المجلس لان الصريح اقوى من الدلالة ٭ واهب موهوب لهى
موهوبى قبضدن نهى ايدرسه مطلقا كه هر نه قدر مجلسده دخى اولورسه ده انى
قبض صحيح اولمز صريح دلالتدن اقوى اولمغين امرى تصريحى ايجابندن رجوعى ايجاب
ايدر ٭ (وتتم) الهبة (بالقبض) الكامل (ولو الموهوب شاغلا لملك الواهب مشغولا به) ٭
هبه قبض كامل ايله تمام اولور هر نه قدر هبه اولنان نسنه واهبك ملكنى شاغل اولوب مثلا
واهبك ملكى اولان دارنى وياچوالنى مشغول قيلان متاعنى وياطعامنى هبه كبى ملكنه
مشغول اولمامقلى مثلا درونده متاعى اولان دارى هبه كبى منقولاتده قبض كامل كندويه
مناسب شى ايله در مثلا قوينه جيبنه وضع اولنور مقوله نسنه لرى قوينه وجيبنه وضعله
عقارده قبض كامل مثلا دارده مفتاحنى قبض كبى كندويه لايق شيله در وقابل قسمت
اولان شيده تقسيمله در ٭ والاصل ان الموهوب ان مشغولا لا يملك الواهب منع تمامها
وان شاغلا لا فلو جرابا فيه طعام الواهب او دارا فيها متاعه او دابة عليها سرجه
وسلمها كذلك لا تصح وبعكسه تصح فى الطعام والمتاع والسرج فقط لان كلا منها
شاغل الملك الواهب لا مشغول به ٭ اشبو مسئله ده اصل اصيل وقاعده وتفصيل
بودر كه ٭ هبه اولنان نسنه واهبك ملكيله مشغول اولورسه اوشغل تمامنه مانع اولوب

وحالده قبضى قبض عد اولنماز واكر واهبك ملكنى كندوسى مشغول قيلجى اولورسه
تمامنه مانع اولمز پس كندوده واهبده طعامى اولان طغارجغنى ويامتاعى اولان دارنى
ويا اوزرنده ايرى اولان فرسنى هبه ايدوب واو حالده تسليم ايلسه هبه سى صحيحه اونزهيئة
مشروحه نك عكسنده كه جوالده كه طعامى وخانه ده كه متاعى ودابه دكه سرجى
هبه ايدوب واو حالده تسليم ايدرسه فقط طعامده ومتاعده وسرجده هبه صحيحه
اولور رمز بورلرك هر برلرى واهبده ملكنى شاغلكه مشغول قليجى اولوب كندوسى
انكله مشغول اولمامغين درونده واهبك طعامى اولان جراب كبى جراب جيمك كسريله
در لطايف كلامندندر لا تفتح الجراب والخزانة ولا تكسر القنديل والقصعة ٭ لان
شغله بغير ملك واهبه لا يمنع تمامها كرهن وصدقة لان القبض شرط تمامها وتمامه
فى العمادية ٭ هبه نك عدم تماميتنك موهوبك واهبده ملكيله مشغول اولمسيله تقييد
اولندیغى واهبك غيرينك ملكنه مشغوليتى هبه نك تمامنه مانع اولمديغنه مبنيدر زيرا
قبض هبه نك تمامنك شرطيدر نتكم بركمسنه درونده كه طعامله بر جوالى ومتاعله
برخانه يى بردن رجله هبه وتسليم ايتدكدنصكره مثلا متاع مستحق چقلسه ايدى
هبه دارده وجوالده تامه در مقدما واهبك يد حقيقة كندولرينك اوزرينه جميعا
ثابته اولمغله انلرى موهوب لهه تسليمى صحيح اولوب بعده متاعه مستحق چقلسه دارده
وجوالده هبه تمامدر زيرا واهبك داره ومتاعه ايكسنه بردن يد حقيقة ثابت اولمغله
موهوبى موهوب لهه تسليمى صحيح اولدى صكره متاعده مستحق چقلميله كندونك
ملكى اولمديغى تبين ايتديسه ده ضررى يوقدر نتكم رهن وصدقه انجق قبض كامله
تمام اولوب راهنك ومتصدقك ملكنه مشغول اولمسى مضر شاغل غيره مضر
اولديغى مثلاو امدى اشبو تشبيه شارحك اصل شروحنه راجع اولور ٭ وفى الاشباه
هبة المشغول لا تجوز الا اذا وهب الاب لطفله قلت وكذا الدار المعارة التى وهبتها
زوجها على المذهب لان المرأة ومتاعها فى يد الزوج فصح التسليم اشباهده
مسطوردر كه مشغولك هبه سى جائز ومشروع دكلدر الا بابا صغير ولدينه انى هبه ايدرسه
اولور شارح دير كه مذهب مختار اوزره دار معاره ده ينه بويله در كه مثلا بركمسنه برباب
منزلنى ديكر بركمسنه يه اعاره بعده مستعير ويا معير بر مقدار متاع غصب ايدوب اكا وضع
ايتدكدنصكره معيد ارى مستعيره هبه ايلسه هبه سى صحيحه اولور شاغل واهبك
متاعينك غيرى اولمغين دخى امتعه اشياسيله زوجيله برابر برخانه ده ساكنه اولان عورة
خانه سنى زوجنه هبه ايلسه جائزه اولور عورة متاعيله زوجنك يدنده اولمغله كويا
دار موهوب لهك يدنده اولديده تسليمى صحيح اولدى مذهبك مقابلى هبه مشروحه نك
امام ثانى قتنده عدم جوازى قوليدر واهبك يدى دارده ثابته اولمغين ٭ وقد غيرت
بيت الوهبانية فقلت ٭ شارح دير كه مسئلهٔ مشروحه حقنده اولان ابن وهبانك بيتنى

تغییرایدوب دیدم ❁ ومن وهبت للزوج دارلها بها ❁ متاع وهم فيها تصح المحرر ❁
یعنی شول برعورتکه کندونك دروننده متاعی اولوب و کندوده زوجیله برابر ساکن
اولدیغی داری زوجینه هبه ایلسه صحیحه اولور انجق تحریر اولنه جق معتمد قول بودر
اصل بیت بودر ❁ ومن وهبت للزوج دارلها بها ❁ متاع وهم فيها فقولان يزيد)
﴿وفى الجوهرة وحيلة هبة المشغول ان يودع الشاغل اولا عند الموهوب له ثم سلمه الدار
مثلا فتصح لشغلها بالمتاع﴾ جوهره نام کتابده مرسومدر که مشغولی هبه نك
حیله سی ابتدا واهب مشغول ایدن متاعی موهوب لهه ایداع و کندو ایله انده
یعنی تخلیه دنصکره مثلا داری کندویه تسلیم ایتکدر امدی دار کویا کندونك متاعیله
مشغول اولمش اولمغله هبه صحیحه اولور بونك عکسنده که متاعی هبه ایدوب داری
ایتدیکی صورتده متاعله کندونك میانلرینی تخلیه ایله صحیحه اولور دار ایله متاعی
ایکسنی بردن جمیعا هبه ومیانلرینی تخلیه ایتدکده ایکسی حقنده هبه صحیحه اولور
﴿(فى يده) متعلق بتتم (محوز) مفرغ مقسوم ومشاع لا) يبقى منتفعا به بعدان (يقسم)
كبيت وحمام صغيرين لانها (لا) تتم بالقبض (فيما يقسم)﴾ موهوب لهك يدنده موجود
واهبك ملكندن محوز که مفرغ و مفرز مقسوم مثلا نخلندن قطع اولنان خرما وارضندن
بچیلان زرع کبی و تقسیمه قابلیتی اولیوب بعد التقسیم کندو ایله انتفاع اولمیان صغیر
بیت وحمام امثالی مشاع شیلرده هبه قبض کامل ایله تمام اولور زیرا قابل قسمت اولان
شیلرده مشاعا قبضله هبه تمام اولمز ایمدی اشجارده که میوه یی وغنمك اوزرنده که یوکی
هبه ده قبض کامل ایله هبه تمام اولمز قابل قسمت اولمیان عبد امثالی نسنه نك حصهٔ
شایعه سنی هبه قبض کامل ایله تمام اولیجق انکله انتفاع انجق مهایات واجاره ایله
اولور ﴿(ولو) وهبه (لشريكه) اولاجنبى لعدم تصور القبض الكافى كما فى عامة الكتب
فكان هو المذهب﴾ واهب قابل قسمت اولان مالنی هر نقدر شریکنه ویا اجنبیه هبه
ایتسه ده قبل القسمة تمام اولمز وملك افاده ایتمز قبض کامل تصور اولنمامغین نته که
عامهٔ کتبده مسطوردر امدی مذهب مختار بو اولمش اولور شارحه اولی اوه ن اولا
جنبی قولنی اسقاط ایدی زیرا انده اختلاق یوقدر شریکده در ﴿وفى الصيرفية عن
العتابى وقيل يجوز لشريكه وهو المختار﴾ صیرفیه ده عتابیدن نقلا مرسومدر که
بعضلر قابل قسمت اولان نسنه یی قبل التقسیم شریکنه هبه جائز اولور دیدیلر مختار اولانده
بودر لکن ظاهر عبارهلرندن مستبان اولان قول اولك مرجح اولمسیدر ﴿(فان قسمه
وسلمه صح) لزوال المانع﴾ امدی واهب مشاعا هبه ایتدیکی قابل قسمت اولان موهوبی
تقسیم وموهوب لهه تسلیم ایدرسه اشاعه مانعی زائل اولمغله هبهٔ مشروحه صحیحه
اولور که اکا مالك اولور ﴿(ولو سلمه شايعا لا يملكه فلا ينفذ تصرفه فيه) فيضمنه وينفذ
تصرف الواهب درر﴾ واهب مشاعا هبه ایتدیکی نسنه یی شایعا که کلیسنی موهوب

لهه تسلیم ایدرسه موهوب له مالك اولمز قبض کامل بولنمامغین امدی انده تصرفی نافذ
اولمز اتلاف ایدرسه ضامن اولور وواهبك انده تصرفی نافذ اولور ﴿لكن فيها
عن الفصول الهبة الفاسدة تفيد الملك بالقبض وبه يفتى ومثله فى البزازية على خلاف
ما صححه فى العمادية لكن لفظ الاكد من لفظ الصحيح كما بسطه المص مع بقية احكام المشاع﴾
لکن هبه حقنده فصولدن نقلا مرسومدر که هبهٔ فاسده قبضله ملك افاده ایدر انجق
بو قول ایله فتوی ویریلوب عمادیه ده تصحیح اولنان قولك خلافی اوزره بزازیه ده دخی
قول مشر وحك مثلی مذکوردر لکن فتوی لفظی صحیح لفظندن زیاده اکیددر
نته که مصنف مرحوم مشاعك سائر احکاملریله برابر بو بحثی بسط وتفصیل بیوردیکه
قابل قسمت اولسون ویا اولمسون مشاعده بیعی جائزدر شریکه مشاعك اجاره سی مشروع
اجنبه غیر مشروعدر فتوا بو قول اوزره در اجانبه اجاره فاسده اولمغین اجر مثل
لازم اولور رهنی اعاده وایداعی احکاملری مثللو فصولك کلامنك ظاهری مشاعك
قبل القسمة هبه سی فاسد اولمقدر حالبوکه اویله دکلدر بلکه صحیحهٔ غیر تامه در لکن
لفظ الفتوی اکدقولی قولینك صحتده برابر اولمسی توهمنی دفع ایچون اسنددر اکدر
﴿وهل للقريب الرجوع فى الهبة الفاسدة قال فى الدرر نعم وتعقبه فى الشرنبلالية
بانه غير ظاهر على القول المفتى به من افادته الملك بالقبض فليحفظ﴾ هبهٔ فاسده ده رجوعی
مشروع اولمیان قریب ایچون هبه سندن رجوعی جائز اولورمی منلا خسرو درر نام
تالیف بنامنده اولور بیوردیلر قبضله هبهٔ فاسده ملك افاده ایتزایدر دین قوله کوره دلیل
هلاکی صورتنده قیمتنی ضامن اولوردی و مقرردر پس عدم هلاکی صورتنده استرداد دیک
لزومی بالطریق الاولیدر لکن شرنبلالیه ده بوکا اعتراض ایتدیکه هبهٔ فاسده قبضله
ملك افاده ایدر دیدکلری قول مفتی اوزره مثلا خسروك قولی غیری ظاهردر
﴿(والمانع) تمام القبض (شيوع مقارن) للعقد (لا طارئ) كان يرجع فى بعضها
شايعا فانه لا يفسدها اتفاقا﴾ قبضك تمام اولمسنه مانع عقده مقارن اولان شیوعدر
یوخسه هبه اولنان نسنه نك بعضندن شایعا واهبك رجوعی مثللو شیوع طاری دکلدر
زیرا الشیوع صکره دن عارض اولان شیوع اتفاقا هبه یی فساده ویرمز ﴿(والاستحقاق
شيوع (مقارن) لا طارئ فيفسد الكل حتى لو وهب ارضا وزرعها وسلمهما فاستحق
الزرع بطلت فى الارض لاستحقاق البعض الشايع فيما يحتمل القسمة﴾ استحقاق شیوع
مقارن اولوب عارض اولمدیغندن هبه کلیسنی فساده ویرر حتی برواهب ارضله زرعك
ایکیسنی بردن هبه وتسلیم ایتدکدنصکره یالکز زرع مستحق چقسه هبه ارضده
دخی باطله اولور قابل قسمت اولان شیده بعض شایع مستحق چقدیغنه بناء زیرا ارض
زرعله شیء واحد کبی اتصال حکمنده در ﴿والاستحقاق اذا ظهر بالبينة مستندا الى ماقبل
الهبة فيكون مقارنا لها لا طارئا كما زعمه صدر الشريعة وان تبعه ابن الكمال فتنبه﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

استحقاق بينه ايله ظاهر وثابت اولوب واهبك وياموهوب لهك اقرارلريله اولمزسه
هبه دن مقدم مستند اولمغله هبه يه مقارن اولمش اولور صدرالشريعه نك ديديكى مثللو
طارى عداولنمزابن كمال هرنه قدر كندويه تابع اولديسه ده واهبك اقرارى لغواولور
غيرك ملكنى اقراراولمغين موهوب لهك اقرارى معتبراولمغله هبه باطله اولور ✻ (ولاتصح
هبة لبن فى ضرع وصوف على غنم ونخل فى ارض وتمر فى نخل) لانه كمشاع (واوفصله
وسلمه (جاز) زوال المانع وهل يكفى فصل الموهوب له باذن الواهب ظاهر الدررنعم)
عمده كه سودى قيونك اوزرنده كه يوكى ارضده كه خرما اشجارنى واشجارده كه خرمابى
هبه صحيحه دكلدر بونلرمشاع كبى اولمغين پس محللرندن فصل ايدوب وتسليم ايدر
زوال مانعه مبنى جائزاولورموهوب لهك واهبك اذنيله فصل وحسمى كفايت ايدرمى
دررك كلامنك ظاهرى بلى ايدر ✻ (بخلاف دقيق فى بر ودهن فى سمسم وسمن فى لبن)
حيث لايصح اصلالانه معدوم فلايملك الابعقد جديد) بغدايده كه اونو كنجوده كه
شريكى لبنده كه سادهياغى هبه ماز الذكر عمده ده كه لبنى غنمده كه صوفى هبه نك
خلافنه دركه كرك افراز وتسليم ايتسون وكرك ايتسون اصلا صحيح اولمز زيرا بونلر معدوم
حكمنده اولمغله انجق كندولرينه عقد جديد ايله مالك اولورز يراحنطه حقيقة اخرايه متحول
اولمغله دقيق اولدى سائرلريده بونك كبى بعد التحول عين اخرى ايله اولديلر (وملك
بالقبول (بلاقبض فى دموهوب له) ولو بغصب اوامانة لانه ح عامل لنفسه هبه اولنان
نسنه ذاتنده موهوب لهك يدنده بولنورسه قبض جديدسز مجرد قبوليله اكا مالك اولور
يدنده وجودى هرنه قدر غصب ويا امانتله اولوسه ده زيرا قبول ايتدكده كندونفسيچون
ايتمش اولور ✻ والاصل ان القبضين اذا تجانسا ناب احدهما عن الاخر واذا تغايرا ناب
الاعلى عن الادنى لاعكسه ✻ مسئلهٔ مشروحه ده اصل وقاعده بودركه ايكى قبض
متجانس اولوب مثلا بر رجلك عندنده وديعه اولان نسنه يى مال صاحبى كندويه ويرسه
امدى اشبو ايكى قبضك ايكيسيده قبض امانت اولمغله تكرار ديكر قبضه محتاج اولميه رق
اعارهسى صحيحه اولوب احدهما اخرك مقامنه قائم اولور متغاير اولورز على ادنى مقامنه
قائم اولور مثلا بركسنه براخر كسنه دن برنسنه يى اخذ وغصب ايتدكدنصكره رب المال
انى غاصبه هبه ايتسه قبض اخره محتاج اولميه رق هبه صحيحه اولورز يرا اعلاده كه
قبضكه هبه ده كه قبضدر ادناده كه قبضكه غصبده كه قبضك مثليدر هبه ده ضمانده
زياده عكسكه ادنا اعلا مقامنه قائم اولمز مثلا بونده عارية نسنه بولنان كسنه يه
انى معير بيع ايلسه ادنى كه اعاده ده كه قبض اعلا كه بيعده كه قبض اولمامغين انك مقامنه
قائم اولمز تكرار قبضدن لازمدر ✻ (وهبة من له ولاية على الطفل فى الجملة) وهو كل من يعوله
فدخل الاخ والعم عند عدم الاب لوفى عيالهم (تم بالعقد) لوالموهوب معلوما وكان
فى يده اويد مودعه لان قبض الولى ينوب عنه ✻ فى الجملة كه هرنه قدر مالنده تصرفى

اولمزسه ده برطفل اوزره ولايتى اولان كسنه كه كندونك عيالنده اولوب مؤنت
ومصارفنى كوروب وكوزه دن هر ذاتك هبه سى مجرد عقد ايله تمام اولور اكر موهوب
معلوم اولوب وكندونك ويا نزدينه وديعه وضع ايتديكى كسنه نك يدنده موجود ايسه
ولينك قبضى كندونك قبضى مقامنه قائم اولمغين امدى بابا اولمديغى صورتده كه
كندوايچون صغيرك مالنه ولايت تصرف اولان كسنه اولمديغنه نظرا اولديه اخ وعم داخل
اولدى اكر صغير كندولرينك عيالنده اولورسه ✻ والاصل ان كل عقد يتولاه الواحد
يكتفى فيه بالايجاب ✻ بونده اصل بودركه هر برعقد كه كندويه بركسنه صاحب اولور
انده فقط ايجاب كفايت ايدر مثلا بابانك صغيرا وغلونه برنسنه يى بيعى مثللو ✻ (وان وهب له
اجنبى تم بقبض وليه) وهو احد اربعة الاب ثم وصيه ثم الجد ثم وصيه وان لم يكن فى حجرهم ✻
صبيه اجنبى برشى هبه ايدرسه مالنه تصرف كندويه جائز اولان وليسيكه درت ذاتك
برى اولان بابا بعده كندونك نصب ايتديكى وصى بعده جد بعده انك وصيسى صغير هرنه قدر
مز بورلرك حجر وحضانه لرنده اولمزسه ده قاضينك ووصينكده ولايتى واردر ✻ (وعند
عدمهم بقبض من يعوله كعمه (وامه واجنبى) ولوملتقطا (لوفى حجرهما) والا لالفوات
الولاية ✻ سالف الذكر اوليادن برى موجود اولمزسه صغيرك عمسى واناسى واجنبى
كبى كندوبى كوروب كوزه دن كسنه نك قبضيله تمام اولور اكر كندولرينك حجر تربيه لرنده
بولنورسه يدنرى اوزرنده ثابته اولمغله تصرف نافع كندولرينه مفوضدر حتى يدلرندن
براحد نزاع ايدهمز واكر صبى حضانه لرنده اولمزسه ولايتى فوت اولمغله قبضيله هبه تمام اولمز
اجنبى هرنه قدر ملتقطكه مثلا جامعدن قالدرمش اولورسه ده اولسون ✻ (وبقبضه لو
مميز) يعقل التحصيل (ولومع وجود ابيه) مجتبى لانه فى النافع المحض كالبالغ حتى
لو وهب له اعمى لانفع له وتلحقه مؤنة لم يصح قبوله اشباه ✻ صبى مميز اولوب تحصيل مالى
فهم ايدرسه موهوبى قبضيله هبه تمام اولور باباسى هرنه قدر موجود اولورسه ده زيرا صبى ضرر
احتمالى اولميان تصرف نافعده بالغ كبيدر معاملاتى نافذه در حتى كندويه برنفعى اولميوب
مؤنت ومصارفى لاحق اوله جق برنابينا عبد هبه اولنسه قبولى صحيح اولمز ✻ قلت لكن
فى البرجندى اختلف فيما لوقبض من يعوله والاب حاضر فيقتل لايجوز والاصح هو جواز
انتهى ✻ شارح وعند عدمهم قولى اوزره استدراك ايدوب ديركه برجندى نام كتابنده
مسطوردركه صغيرك باباسى حاضر ايكن كندونك نفقه ومؤنتنى كوروب وكوزدن كسنه
صغيره هبه اولنان نسنه يى قبض ايلسه بونده ميان فقهاده اختلاف واقع اولدى
بعضلر غير جائزدر ديديلر لكن انجق صحيح اولان جوازيدر ✻ وظاهر القهستانى ترجيحه
وعزاه لفخر الاسلام وغيره على خلاف مااعتمده المص فى شرحه وعزاه للخلاصة لكن متنه
يحتمله بوصل ولوبامه والاجنبى ايضا فتامل ✻ قهستانينك كلامنك ظاهرى قبض
مشروحك جوازنى ترجيحدر ومشار اليه جواز مرسومى فخر الاسلامه وسائرلرينه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عزو واسناد ایلدی مصنف مرحومك خلاصه یه نسبتله شرحنده اعتماد ایتدیکی قولك
خلافی اوزره لکن مصنف مرحومك متنده که ولوصح وجود ابیه قولنی سابق الذکر
وامه واجنبی قولنه وربط سبیله قبضك جوازینه دخی احتمالی اولورو بقبضه ولوممیزا
قولنه ربطی صورتنده اولدیغی کبی ﴿وصح رده لها کقبوله﴾ سراجیه ﴿ صبینك هبه‌یی
قبوانك صحتی مثللو ردیدخی صحیح اولور ظاهر اولان بوکه ولیسی رد ایدرسه صحیح اولمز
حتی ولیسی رد ایتدکدنصکره صبی قبول ایتسه صحیح اولور ردی بر فائده‌یی منتج اولمامغین
بلکه مکروهدر ﴿وفیها حسنات الصبی له ولابویه اجر التعلیم ونحوه﴾
سراجیه‌ده مکتوبدر که چوجغك عبادات وحسناتنك ثوابی کندونکدر انکله
درجاتی ترفیع اولنور زیرا کناهی یوقکه حتی کفارة اوله اناسی وباباسی عملادن اولمغله کندویی
تعلیم ایتمش اولورسه کندولرینه تعلیم علم وانك مثللو کندویی ارشاد و وجود بقالرینه
تسبب اجری اولور ﴿ ویباح لوالدیه ان کلا من ماکول وهب له وقیل لا انتهی
فافادان غیر الماکول لایباح لهما الا لحاجة ﴾ صغیره هبه اولنان ماکولات نوعندن
اولان نسنه حقیقتده ابوینه اولوب انجق استصغار الهدیه چوجغه دینلکله والدینه
اندن اکل تناول مباح قیلندی بعضا رکه اکثر ائمهٔ بخاری عدم اباحیه ذاهب اولدیلر
سراجیه‌نك کلامی بونده نهایت بولدی امدی افاده بیورمش اولدیلر که ماکولاتك
ماعداسی کندولرینه مباح اولمز اوبن فقرادن اولمق کبی حاجت مس ایدرسه انکله
منتفع اولورلر ﴿ وضعو اهدایا الختان بین یدی الصبی فما یصلح له کثیاب الصبیان
فالهدایة له والا فان المهدی من اقرباء الاب اومعارفه فللاب اومن معارف الام
فللام قال هذا للصبی اولا ﴾ چوجغك سنتنده قدامنه وضع اولنان هدایا کندویه
متعلق اثواب امثالی نسنه اولورسه کندونك اولور یوق کندویه مناسب اشیا اولمزسه
امدی هدیه‌یی ارسال ایدن بابانك اقربالرندن ایسه کندونك ویا انانك معارفه‌سی اولان
ذواتدن اولورسه انانك اولور صبیچون دیسون ویا دیمسون حاصلی عرف وعادته
نظر اولنور ﴿ اوقال اهدیت للاب اوللام فالقول له ﴾ حکم مشروح مهدی بر قول
دیمیوب وکندویه مراجعت متعذر اولدیغنه نظرا در اما بابه ویا امه ویا زوجه اهدا ایتدم
دیرسه قول کندونك اولور لکن بوده سالف الذکر قال هذا للصبی اولا قولنه مخالف
اولور ﴿ وکذا زفاف البنت خلاصه ﴾ قزك زفاف خانه‌یه ارسالی اواننده کندویه بعض
ارسال اولنان هدایا مقوله‌سی نسنه‌نك حکمیده ینه بویله‌در که بر منوال مشروح ولیمه‌ده
جمع اولنان هدایا تقسیم اولنور ﴿ وفیها اتخذ لولده اولتلمیذه ثیابا ثم اراد دفعها لغیره
لیس له ذلك مالم یبین وقت الاتخاذ انها عاریة ﴾ خلاصه‌ده مذکوردر که برکسنه
ولدی ویا تلمیذی ایچون بر ثواب یاپوب بعده انی بر غیری کسنه‌یه ویرمك مراد ایلسه
اولورمی الجواب مادام انی یاپدیغی وقتده عاریه‌در دیو بیان وتصریح ایتمدکجه غیره ویرمسی

اولمز ولد صغیرا اولورسه مجرد قطعله هبه ایتمش اولور کبیرا اولورسه خیاط وتسلیمندن لازمدر
﴿وفی المبتغی ثیاب البدن یملکها بلبسها بخلاف نحو ملحفة ووسادة ﴾ مبتغی نام کتابده
مرسومدرکه برکسنه‌نك ارقه‌سنه الباسیچون اتخاذ اولنان ثیابی لبسیله اکا مالك اولور
اما یصدق ویورغان امثالی مجرد استعمالیله مالك اولمز بلکه انکله برابر رب المالك
تملیکنی اقراردن لازمدر امدی برکسنه تولدایده جك چوجغیچون قبل الولادة یاصدق
ویورغان امثالی نسنه‌لر اتخاذ ایلیوب حین ولادتلرنده انك اوزرینه وضع ایتدکدنصکره
ولد فوت اولسه انلر میراث اولمز مادام انی تملیکنی اقرار ایتمدکجه اما ارقه اثوابی فقط
لبسیله مالك اولور ﴿وفی الخانیة لاباس بتفضیل بعض الاولاد فی المحبة لانها عمل القلب ﴾ محبت
احوال قلبدن اولوب انسانك قدرتی تحتنده داخل اولمغین انده اولادك بعضنی بعض
اخرك اوزرینه تفضیلده باس یوقدر ﴿ وکذا فی العطایا اذا لم یقصد به الاضرار وان قصده
یسوی بینهم یعطی البنت کالابن عند الثانی وعلیه الفتوی ﴾ ینه بویله عطایا واحسانده
تفضیلده باس یوقدر اکر انکله اضرار قصد ایتمزسه اضراری قصد ایدرسه امام ابویوسف
عندنده میانلرنده تسویه ایدوب قز واوغلان کبی برابر ویرر فتواده بونك اوزرینه در امام محمد
للذکر مثل حظ الانثیین تسویه ایدر دیدی لکن درجه‌ده مساوی اولوب جمله‌سی حسن
حال ایله موصوف اولورلرسه تفضیل مکروهدر یوق بعضسی تحصیل علوم صددنده
کسب دنیادن فارغ ارباب کمالدن اولورسه انی تفضیلده کراهت اولمز خلاصه‌ده
مرسومدرکه اولاد فاسق اولیجق باباسی مالنی وجوه بره صرف ایدوب انی میراثدن
محروم ایتمك کندویه ترك ایتمکدن خیرلودر معصیتنه معین اولمامق ایچون ﴿ ولو وهب
فی صحته کل المال للولد جاز واثم ﴾ برکسنه مالنك کلیسنی صحتی حالنده ولدینه هبه
ایتسه جائز اولور که صحیح اولوب سائر ورثه محروم اولوب نهایتی کندوسی اثم اولور
مثلا بر قزی اولوب بعض عصبه‌دن عمی زاده‌سی اولدیغی مثللو ﴿ وفیها الاب یجوز ان
یهب شیئا من مال طفله ولو بعوض لانها تبرع ابتداء ﴾ خانیه‌ده مذکوردرکه صغیرك
مالندن ولیسنه بر نسنه هبه ایتمك جائزدکلدر هر نه قدر کندودن اکثر عوضله اولورسه‌ده
زیرا هبه اول امرده تبرعدر ﴿ وفیها ویبیع القاضی ما وهب للصغیر حتی ما یرجع الواهب
فی هبته ﴾ ینه خانیه‌ده مرسومدرکه قاضی وسائر اولیا صغیره هبه اولنان نسنه‌یی بیع
ایدرکه حتی واهب هبه‌سندن رجوع ایتمیه زیرا بونده صغیره نفع واردر ﴿ (ولو قبض
زوج الصغیره) اما البالغة فالقبض لها (بعد الزفاف ما وهب لها صح) قبضه ولو بحضرة
الاب فی الصحیح لنیابته عنه فصح قبض الاب کقبضها ممیزة ﴾ جماعه قابلیتی
اولسون ویا اولمسون صغیره‌نك زوجی بعد الزفاف کندویه هبه اولنان نسنه‌یی قبض
ایلسه قبض صحیح اولور هر نه قدر باباسنك حضورنده قبض ایدرسه‌ده زیرا بابا قزنك
هر امورنی کندویه تفویض ایتمکله دلالة کندونك مقامنه قائم اولمش اولور امدی

خيريني وشرني بيلوب ارباب تمييزدن اولان قزك كندونك بالذات هبه اولنان اشيايي
قبض صحيح اولديغي كبي باباسنك دخي بروجه ولايت قبض صحيح اولور زيرا كندونك
نائبنك قبض صحيح اوليجق كندونك كه بالطريق الاولى اولور اناوسائر عيالنده اولديغي
ذوات الحق بابانك وفاتندنصكره قبضه قادر اولور زوجه بالعديه هبه اولنان نسنه‌يي
الحق كندوسي قبض ايدر زوج وياباباده بري قبض ايده‌مز ﴿ (وقبله) اي الزفاف
(لايصح) لعدم الولاية) زفافدن مقدم صغيره‌نك زوجينه ولايت اولماغين قبضي
صحيح اولمز ﴿ (وهب اثنان دارا لواحد صح) لعدم الشيوع (وبعكسه) لكبيرين
(لا) عنده للشيوع فيما يحتمل القسمة) ﴾ ايكي كسنه برداري هرنقدر قابل قسمت
اولورسه‌ده بركسنه‌يه هبه ايتسه‌لر صحيحه اولور ايكيسي بردن تسليم موهوب لهده
تسليم ايتمكله شيوع منعدم اولمغين صورة مشروحه‌نك عكسنده كه برواهبك ايكي
موهوب له كبيره هبه‌سنده قابل قسمت اولان شيده امام اعظم زدنده برنصفي
لاعلى التعيين هر برلرينه هبه ايتمش اولمغله شيوعه مبني هبهٔ مشروحه صحيحه اولمز
﴿ اما مالايحتملها كالبيت فيصح اتفاقا قيدنا بكبيرين لانه لووهبه لكبير وصغير في عيال
نقييد ايلدك وتقييدمز ده مناسبدر زيرا كبيرايله كبيرك عيالنده بولنان صغيره‌ويابري صغير
وبري كبيراولنان اوغلونه هبه ايتسه اتفاقا صحيحه اولمز زيرا صغيرك هبه‌سي اول امرده
منعقده‌در باباسنك قبض كندونك قبض كبي اولمغله امدي كبير مستقلي قبوله محتاج
اولور صغيرك هبه‌يي قبولي مقدم اولمغله شيوع تمكن ايتمكين اشبو هبه‌نك مشروعتينك
حيله‌سي ابتدا اركبيره تسليم اولنوب بعده ايكسنه بردن هبه ايتمكله‌در اشبو حيله
مثللو هر بر كندو ايله بو حرامدن تخلص ويا بر حلاله توصل اولنور حيله‌لر شرعا حسن
ومقبولدر ﴿ وقيدنا بالهبة لجواز الرهن والاجارة من اثنين اتفاقا ﴾ مسئلهٔ هبه‌ايله
تقييدمز دخي مناسبدر رهنله اجاره‌نك ايكي كسنه‌يه اولمسي اتفاقا جائز اولمغين شيوع
منتفع اولور كورمزمسنكه راهن يانلدك برينك حقني ادا ايتسه رهنك كليسي ديكرينك
يدنده قالور ﴿ (واذا تصدق بعشرة) دراهم (اووهبها لفيقرين صح) لان الهبة للفقير
صدقة والصدقة يراد بها وجه الله تعالى وهو واحد فلا شيوع ﴾ صدقه ايله ده الحق
رضاء الله مراد اولنوب فقيرده انك نائبي اولمغله انده‌ده شيوع بولنمدي ﴿ (لالغنيين)
لان الصدقة على الغني هبة فلا تصح للشيوع اي لاتملك حتى او قسمها او سلمها صح ﴾
مار الذكر اون درهمي ايكي غنيه تصدق وهبه مشروع عدكلدر غنيه صدقه هبه عد
اولنمغله شيوعنه بناء صحيح اولنمز كه تملك اولنمزحتي اني تقسيم وتسليم ايلسه صحيح اولور
﴿ (فروع) وهب لرجلين درهما ان صحيحا صح وان مغشوشا لا لانه ممايقسم لكونه
في حكم العروض) ﴾ بركسنه ايكي رجله بردرهم هبه ايلسه امدي درهم صحيحكه
خالص اولورسه هبه صحيح اولور مشاع لايقسم هبه اولمغين واكر مغشوش اولورسه

صحيح اولمز مايقسم قبيلندن اولمغله عروض حكمنده اولديغنه بناء ﴿ معه درهمان فقال لرجل
وهبت لك احدهما او نصفهما ان استويا لم يجز وان اختلفا جاز لانه مشاع لايقسم ولذا لو
وهب ثلثهما جاز مطلقا ﴾ ايكي درهمه مالك اولان كسنه بررجله اشبو ايكي درهمك
بريني ويا بونلرك نصفني سكا هبه ايتدم ديسه امدي درهملري وزنا وجودة مساوي اولورلرسه
جائز اولمز قابل قسمت اولان مشاعي هبه اولمغين قابل قسمت اولديغي تقسيمنه جبر اولديغنه
مبنيدر واكر بري اثقل وياجود اولمغله مختلف اولورلرسه جائز اولور مشاع لايقسم اولمغله
بناء برين درهملرك ثلثني هبه ايلسه كرك مستوي وكرك مختلف اولسونلر مطلقا جائز اولور ﴿ تجوز
هبة حائط بين داره وبين دار لجاره وهبت البيت من الدار ﴾ بركسنه‌نك كندونك داريله
جارنك داري مابيننده بولنان ديواري جارنه ودارندن بريتني هبه‌سي جائز اولور
﴿ فهذا يدل على كون سقف الواهب على الحائط او اختلاط البيت بحيطان الدار لا
يمنع صحة الهبة مجتبى والله تعالى اعلم ﴾ امدي اشبو تجوز هبة حائط الخ كلامي من حيث
الاطلاق دلالت ايدركم واهبك سقفنك حائط اوزره اولوب ويا بيتك دارك ديوارلرينه
مختلط اولمسي هبه‌نك صحتنه مانع اولمز كه بعد القبض مالك اولور والله تعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

﴿ (باب الرجوع في الهبة) ﴾

هبه‌دن رجوعه دائر مسائلدر بونده هبه‌دن موهوب مراددر رجوع اعيانه اولوب
اقواله اولماماغين هديه ده هبه كبيدر كندودن رجوع اولنور ﴿ (صح الرجوع فيها
بعد القبض) اما قبله فلا تتم الهبة (مع انتفاء مانعه) الاتي ﴾ بعد القبض موهوبه رجوع
صحيح اولور ذكراتي دمع خزقه حرفلريله كندويه رمز اشارة اولنان موانعك منتفي
اولمسيله برابر قبل القبض هبه تمام اولوب واهبك ملكندن خروج ايتمز كه حتي رجوع ايده
﴿ (وان كره) الرجوع تحريما وقيل تنزيها نهايه ﴾ رجوع صحيح ومشروع اولور رهنه قدر
تحريما عند البعض تنزيها مكروه اولورسه‌ده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
سعادتله بيورمشلركه ☼ لايحل لرجل ان يعطي عطية او يهب هبة فيرجع فيها الا الو
الد فيما يعطي ولده ومثل الذي يعطي العطية ثم يرجع كمثل الكلب ياكل فاذا اشبع
قاء ثم عاد في قيئه ☼ يعني بر احده حلال دكلدر كه بركسنه‌يه برعطيه‌يي اعطا ويا بر موهوبي
هبه ايدوب بعده اندن رجوع ايده الا بابا اولادينه ويرديكي نسنه‌يي لدى الحاجة
رجوع ايدر عطيه‌يي ويروب رجوع ايدن كسنه‌نك حال شاني شول بر كلبك حالنه
مشابهدر كه بونسنه‌يي اكل ايدر شبع حاصل اولدقده اني قيئ ايدوب بعده اكا رجوع
ايدرلر كراهتك تحريمي اولمسنه ذاهب اولانلر بو حديث شريفه تمسك ايتمشلردر تنزيهي

اولمسنه قائل اولنلرمن وهب هبة فهو احق بها مالم يثب منها حديث منيفنه اعتماد
ايتمشلردر يثب ياء تحتيه نك ضمى وثاء مثلثه نك فتحيله اثاب يثيبدن مضارع مجهول
مجزومدر عوض معناسنه در يعنى شول بركمسنه كه برنسنه يى هبه ايده مادام اندن كندويه
برعوض واصل اولمدقجه اكا كندوسى احقدر ※ (ولو مع اسقاط حقه من الرجوع)
فلا يسقط باسقاطه خانيه ※ واهب هرنه قدر رجوعدن حقنى اسقاط ايدرسه ده ينه
ساقط اولميوب رجوعى صحيح اولور ※ وفى الجواهر لا يصح الابراء عن الرجوع ※ جوهر
الفتوى ده مسطوردركه رجوعدن ابراء صحيح اولمز ※ ولو صالحه من حق الرجوع على
شيء صح وكان عوضا عن الهبة لكن سيجيء اشتراطه فى العقد ※ رجوع حقنده برنسنه
اوزره مصالحه اولسه لر صلح صحيح اولوب بدل صلح اولان نسنه موهوبدن عوض اولور
لكن عوضك حين عقدده اشتراطى يجيئى قريبا كلور ※ (ويمنع الرجوع فيها) حروف
(دمع خزقة) يعنى الموانع السبعة الآتيه ※ هبه دن رجوعه دمع خزقه حرفلرى مانع
اولور كه ذكراتى كندوزى ايله رمز اولنان موانع سبعه مراددر بو حرفلرى هيئة
مشروحه اوزره نظم وترتيب امام نسفى رحمة الله تعالى عليهكدر بعضيلر غير يسنكدر
ديديلر برجندى تركيب مشروحدن مراد همان موانع سبعه يى بروجه سهوات ضبطدر
يوخسه كندودن برمعناى معتدبه حاصل دكلدر ديدى نهايتى تكلفله دمع خزقه يمنع فعلنه
فاعل اولوب خزقه صحاح جوهرينك بيانى اوزره خزقتهم بالنبل ديـور اصبتهم
بها معناسنه اولمدرق ديدى كه مثلا اصابت معناسى اراده سيله رجوعه موهوبه
اصابت ايدن كوزياشى مانع اولور دنلسه بله اولور بوكا كوره دمع تنوينله فاعل خزقه فعل
ماضى مفعول ضميرى موهوبه راجع اولور مثلا خسرو درر ده خزقاطعن معناسنه اولمق
ملابسه سيله خازق سنان ديمك اولور كه كانه موهوبك اشك سرشكى اوق كبى اطرافنى
مجروح كبى ايلدى معناسنى اراده ايلدى بشقه اشارتلر دخى واردر خزع قدمه اى تخلف
ودقاع خدمه وزعق خدمه اى صاح ※ (فالدال الزياده) فى نفس العين الموجبة لزيادة
القيمة (المتصلة) وان زالت قبل الرجوع كان شب ثم شاخ دال هبه اولنان نسنه نك ذاتنده
زيادهٔ قيمتى موجبه اولان بنا وغرس وسمن امثالى زيادهٔ متصله يه اشارتدر كه زيادهٔ متصله
رجوعه مانعه در مثلا عبد صغيرك شاب اولوب بعده شيخ اولمسى كبى زيادهٔ متصله
هرنه قدر زائل اولسه دخى ينه رجوعه مانعه در اما نقصان قيمتى موجب اولان مثلا
جاريه نك حامله اولوب وطوپك قطع اولمسى امثالى شيلر رجوعه مانع دكلدر لكن
حمل زيادهٔ قيمتى موجب اولورسه رجوعه مانع اولور اما زيادهٔ متصله نفس عين موهوبده
اولميوب سعرنده اولورسه ينه رجوعه مانع اولمز ※ لكن فى الخانية ما يخالفه واعتمده
القهستانى فليتنبه له لان الساقط لا يعود ※ لكن خانيه ده شارحك وان زالت قبل
الرجوع قولنه مخالف قول مذكوردر كه بعد الكبر والشيخوخة رجوع ايدرمفاد يدر امدى

مسئلهٔ مشروحه ده مشايخدن ايكى قول مروى اولمش اولور قهستانى خانيه نك قولنه اعتماد
برله ديديكه بوندن منفهم اولان بعد البنا انهدم صورتى كبى مانع اولان زياده مرتفع
اولورسه حق رجوع عودة ايدرتنه كه محيطده بو يولجه مرسومدر انتهى لكن بوكا
فليتنبه له قوليله اعتراض ايدوب الساقط لا يعود قوليله ده اكا علت سرد ايدر
يعنى مسئلهٔ مرسومه ده حق رجوعك عودتنى لا نسلم زيرا برشى بردفعه ساقط اولنجق
بردخى عودة ايده مز لكن بوكاده ممكنكه بو زوال مانع قيلندندر مثلا كندو ايچون حق
حضانه سى اولان عورة اجانبه تزويجيله حق حضانه ساقط اولوب بعده باينا تطليق
اولنمسيله زوال مانعه بناء حق حضانه سنك عودتى كبى ※ (كبناء وغرس) ان عدا زيادة فى
كل الارض والا رجع ولو عدا فى قطعة منها امتنع منها فقط زيلعى ※ رجوعه مانع زيادهٔ
متصله ارض موهوبه ده كه احداث اولنان ابنيـه واشجار امثاليدر امدى مار الذكر
بنا ايله غرس ارضك كليسنده زياده عد اولنورلرسه زيادهٔ مانعه در يوقيسه عدم مانعيتنه
مبنى رجوع ايدر واكر ارضدن برقطعه ده زياده اولنمش عد اولنورلرسه فقط اندن رجوعى
ممتنع اولور ※ (وسمن) وجمال وخياطة وصبغ وقصر ثوب وكبر صغير وسماع اصم وابصار
اعمى واسلام عبد ومداواته وعفو جناية وتعليم قرأن وكتابة اوقراءة ونقط مصحف باعرابه
وحمل تمر من بغداد الى باخ مثلا ونحوها ※ زيادهٔ متصله دخى سمنكه ضعيف ناتوان حيوانك
سمز وب ولحم وتوانا اولمسى كبى وزشت روچركنك حسن وجمال پيدا هى وبزى
وقماشى اثواب دكسى وبو يامسى وقامتى طويلك قصير وصغيرك كبير اولوب واصمك مستمع
اعمانك ابصارى وعبدك اسلامى وموهوب لهك واهبك عندنده ايكن موجود اولان مرضه
مداواتى وعبد موهوبدن واقع اولان جنايتى واينك عفوى وقرأن كريمى وكتابتى
موهوب لهك موهوبه تعليمى ويا قرأن عظيم الشانك بعضسنى قرائتى تعليمى ومصحف
شريفى اعرابيله نقطكه حركه ليوب نقطه لمك ومثلا خرمايى بغداددن بلخنه حمل ونقل
امثالى شيلر هبه دن رجوعه مانعلردر (وفى البزازية والحبل ان زاد خيرا منع الرجوع
وان نقص لا) بزازيه ده مسطوردركه حبلكه حامله اولمق جاريه يه ويا سائر حيواناته
خير يكه حسن وسمانتى زياده ايدرسه رجوعى مانع اولور يوق خيرى نقصان ايدوب
ضعف ايراث ايدرسه رجوعه مانع اولمز ولو اختلفا فى الزيادة فى المتولدة كبر القول
للواهب ※ وفى نحو بناء وخياطة وصبغ للموهوب له خانيه وحاوى ومثله فى المحيط لكنه
استثنى مالو كان لا يبنى فى مثل تلك المدة ※ واهبله موهوب له زياده ده اختلاف ايدوب
پس تولد اولور مثلا حيوانات مقوله سندن اولانده كبرنده اختلاف ايدب موهوب له
سن بونى بكا صغرى حالنده هبه ايتدك بنم عندمده بيودى ديوب واهب كبير
اوادينى حالده هبه ايتمشدم ديو زياده يى انكار ايدرسه قول واهبكدر بنا وخياطت وبويا
مثللو شيلرده واهب مبنيه ويا مخيطه هبه ايتدم ديوب موهوب له خيربن احداث ايتدم

دیسه قول موهوب لهکدر خانیه وحاویده بو یلجه مرسومدر و بونك مثلی محیطده مذکوردر لکن صاحب محیط اومثللو بنانك اومدتده بنا اولنمامسی صورتنی استثنا ایلدی زیرا اومثللو ابنیه‌نك اومدتده احداث وایجادی عادتا مستحیل اولیجق موهوب لهك کذبی تبین ایتمش اولور ٭ (لایمنع) الزیادة المنفصلة (کولد وارش وعقر) وثمرة فیرجع فی الاصل لاالزیادة لکن لایرجع بالام حتی یستغنی الولد عنها کذا نقله القهستانی لکن نقل البرجندی وغیره انه قول ابی یوسف فلیتنبه له ٭ ولد وارش جنایتکه مثلا عبد موهوبك یدی قطع اولنمغله موهوب له قاطعدن ارش اخذ ایتسه وعقد جاریه ومیوه امثالی زیادهٔ منفصله هبه‌دن رجوعه مانع اولمز امدی واهب اصله رجوع ایدر زیاده‌یه ایده‌مز ارش عقد موهوب لهك اولور لکن واهب هبه ایتدیکی جاریه موهوب لهدن ولد کتوردیکی تقدیرجه ولد کندودن مستغنی اولمدقجه کندویه رجوع ایده‌مز لکن وسائری بو ابو یوسف قولیدر دیو نقل ایتدیلر (ولو) حبلت ولم تلد هاهل للواهب الرجوع قال فی السراج لاوقال الزیلعی نعم ٭ بر جاریه حامله اولوب وضع حمل ایتمسه واهب رجوع ایده بیلورمی سراجده ایده‌مز زیلعیده ایدر دیو مرسومدر ٭ وفی الجوهرة مریض مدیون بمستغرق وهب امةقات وقد وطئت ردها مع عقرها هو المختار ٭ جوهره‌ده مذکوردرکه دیونی ترکه‌سنی مستغرق اولان مریض جاریه‌سنی هبه ایدوب وکندو جاریه موطوئه اولدیغی حالده فوت اولسه عقرله برابر انی غرمایه رد ایدر انجق مختار اولان بودر لکن بو غرمانك عدم اجازتلرینه مبنیدر اجازتلرینه نظرا دینلریندن قیمتی مقداری ساقط اولور ٭ (والمیم موت احد العاقدین بعد التسلیم فلو قبله بکل میم بعد) التسلیم احد عاقدینك موتنه اشارتدر پس قبل التسلیم بری فوت اولسه هبه باطله اولور ملك زائل اولمغین عبارده اولی اولان بطلت دیمك ایدی موهوب لهك وفاتنه نظرا املاك ورثه‌سینه انتقال ایتمکله کویا حال حیاتنده انتقال ایتمش کبی اولور برده ملکك تبدلی کبی اولمغله عین اخری کبی اولور واهبك وفاتی صورتنده وارثی عقدده اجنبی اولوب حق رجوعه مجرد خیار قبیلندندر امدی خیار شرط کبی میراث اولمدی وشرع اشبو رجوعی واهب ایچون قیلدی وارث ایسه واهبك غیریدر پس سؤال اولنسه که موهوب موتله ده ملکدن خروج ایتمکله خا ایله میمدن استغنا حاصل اولور جواب ممکن اولور که میته تجهیز تکفین قضاء دیون تنفیذ وصایا امثالی بعض شیده حی حکمی اعطا اولنمغله هبه‌ده بو قبیلدن اولمق مظنه‌سی اولمغله موتی صراحة ذکر اولی اوادی ٭ ولو اختلفا والعین فی ید الوارث فالقول للوارث ٭ ایکی شخص میانلرنده اختلاف واقع اولوب عین موهوبه وارثك یدنده اوله رق واهبك ورثه‌سی موهوب لهه سن بونی واهبك حال حیاتنده قبض ایتمدك بعد الوفات قبض ایتدك دیوب موهوب لهده حیاتنده قبض ایتدم دیسه قول وارثك اولور زیرا حالا قبض هرنقدر موجود ایسه‌ده ارث قبضدن

مقدمدر وقد ٭ نظم المص مایسقط بالموت فقال ٭ مصنف موتله ساقط اولان بعض شیلری نظمله ذکر و بیان بیوروب دیرکه (کفادة دیه خراج ورابع ٭ ضمان لعتق هکذا نفقات) بیت بحر طویلك ضرب ثالثندن جزؤ اولنده ثلم جزؤ ثانیده قبض علتی واردر دیه‌ده هانك تسکینیله در ناظم مرحوم دیه‌دن مقدم بر واو عاطفه زیاده‌سیله دیه‌ك یاسنی ساکن ایتمش اولسه ایدی نظمی عللدن سالم اولور ایدی محصول معنای بیت بجمیع انواعه کفارهٔ صوم و یمین وظهار و خطاء قتله عاقله‌یه یوقیسه کندویه لازم اولان دیت وخراج رأس ویا خراج ارض ورد بجسی ضمان عتقکه احد شریکینك موسرا بر عبددن حصه‌سنی عتق ایتمکله شریکی حصه‌سنی کندویه تضمین صددنده ایکن معتق وفات ایتسه واذن قاضیله استدانه اولنمیان نفقات موتله ساقط اولورلرکه مالندن اخراج وافراز اولنمیوب وکندویه وصیتده واجب اولمز لکن شرنبلالیه‌ده وصیت لازمدر دیو مصرحدر امدی وصیت ایدرسه ورثه ثلثدن اخراجیله شرعا مطالبه اولنور (کذا هبة حکم الجمیع سقوطها ٭ بموت لماان الجمیع صلات) هبه‌ده بنه بو یله موتله ساقطه اولور که برکسه برنسنه هبه ایدوب قبل التسلیم وفات ایدرسه هبه باطله اولور اشبو مواضع مشروحه‌ده موتله مز بورلرك سقوطی کندولرینك صله قبیلندن اولمریله انجق قبضله مالك اولندیغنه مبنیدر خراجده صله حکمنده در ٭ (والعین العوض) بشرطان یذکر لفظا یعلم الواهب انه عوض کل هبة) حروف مشروحه‌دن عین عوضه رمزدر یعنی عوضده هبه‌دن رجوعه مانعدر لکن موهوب لهك بر لفظ ذکر ایتمسی شرطیله که واهب انکله عوض اولان نسنه‌نك هبه‌سنك کلیسنه عوض اولدیغنه عالم اوله زیرا رجوع حقی کندونك اولمغله سقوطی انجق کندونك راضی اوله‌جغی عوضله اولور ٭ (فان قال خذه عوض هبتك او بدلها) او فی مقابلتها ونحو ذلك (فقبضه الواهب سقط الرجوع) ولو لم یذکر انه عوض رجع کل بهبة ٭ امدی موهوب له واهبه اشبو نسنه‌یی هبه ایتدیکك شیئك عوض ویا بدلی اوله رق ویاانك مقابله‌سنده اخذ ایله دیوب واهبده قبض ایلسه رجوعی ساقط اولور عوض اولدیغنی ذکر ایتمزسه هر برلری هبه ایتدکلری نسنه ایله اخره رجوع ایدر ٭ (و) لذا (یشترط فیه شرائط الهبة) کقبض وافراز وعدم شیوع ولو العوض مجانسا او یسیرا ٭ امدی عوض هبه قبیلندن اولمغله هبه‌ده شرط اولان قبض وافراز وعدم شیوع امثالی شیلر بونده دخی شرط قیلنور پس اشجاردن قطع وافراز اولنمیان میوه‌لی عوض ویرمك صحیح اولمز عوض هرنقدر معوض عنهك جنسندن ویاانندن یسیردون اولسه‌ده اولور زیرا عوض حقیقتده بدل دکلدر بدل اولسه ربا خوفندن اقل ایله جائز اولمز ایدی وموهوب له هبه‌یه مالك اولمغله کندو ملکنك بدلنی غیره اعطا لازم کلور بو ایسه باطلدر نهایتی تعویض واهبك رجوع حقنی اسقاط ایچوندر ٭ وفی بعض

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نسخ المتن بدل الهبة العقد وهو تحريف ﴾ متنك بعض نسخه لرنده هبه‌نك بدلى عقددر
واقع اولمشدر تحريف اولمق كرك لكن العقد ده كى الف واللامى عهد حضوريه
حمله كندودن معقود عليه ارادمسيله عقددن عقد هبه مراد اولنه‌رق عبارهٔ
مشروحه توجيه واصلاح اولنسه اولور ﴿ (ولا يجوز للاب ان يعوض عما وهب
للصغير من ماله) ﴾ صغيره هبه اولنان نسنه ايچون صغيرك مالندن باباسنه عوض ويرمك
جائز اولمز ابتداء تبرع ولمغله تعويض باطل اولديغندن تعويض صورتنده واهب
هبه‌سندن رجوع ايده‌بيلور عوض صغيرك مالندن اولمزسه ﴿ ولو وهب العبد التاجر
ثم عوض فلكل منهما الرجوع بحر ﴾ تجارة عبد بركسه‌يه برنسنه هبه ايتدكدن صكره
كندوسى تعويض اولنورسه واهبله موهوب لهك هر بريچون رجوع واردر عبد
ارباب تبرعدن اولمامغين رجوعيله هبه باطله اولمغله موهوب لهده تعويضندن
رجوعه قادر اولدى ﴿ (ولا يجوز تعويض مسلم من نصرانى عن هبة خمرا او خنزيرا)
اذ لا يصح تمليكا من المسلم بحر نصرانينك هبه‌سندن ناشى مسلمك كندويه خمر ويا
خنزيرى عوض ايتمسى جائز دكلدر زيرا مسلمك انى تمليكى صحيح اولمز ﴿ (ويشترط ان
لا يلوى العوض بعض الموهوب فلو عوضه البعض عن الباقى) لا يصح (فله الرجوع فى
الباقى) ﴾ هبه‌ده عوض موهوبك بعضى اولمامق شرط قلندى امدى موهوبك بعضى
بعض اخرندن موهوب له عوض ويرسه صحيح اولمامغين باقيسنده رجوع ايدر زيرا
واهبك رجوع حقى موهوبك جمله‌سنده ثابتدر امدى موهوبك بعضيسى كندويه
واصل اولمغله باقيسندن حقى ساقط اولمز ﴿ ولو الموهوب شئين فعوضه احدهما
عن الاخر ان كانا فى عقدين صح والا لا لان اختلاف العقد كاختلاف العين ﴾
موهوب ايكى نسنه اولمغله موهوب له انك برينى ديكرندن عوض ايتسه امدى انلرك
هر برى برمستقل عقدايله اولورسه تعويض صحيح اولور يوقيسه اولمز اختلاف عقد
اختلاف عين كبى اولمغين ﴿ والدراهم تتعين فى هبة ورجوع مجتبى ﴾ هبه‌ده ورجوعده
دراهم ودنانير تعين ايدر يعنى بردرهمى هبه ايتدكده اول درهمى تعين ايدر امدى انى
براخر درهمه تبديل ايتسه انى هبه‌دن اعراض ايتمش اولور پس انك بدلينه ديكر
درهم ويرسه بشقه هبه اولور رجوعده تعيننك معناسى عينى قائم ايسه اكا رجوع ايدر
يوق انفاق واهلاك اولنمش اولورسه رجوع اولنمز ﴿ (ودقيق الحنطة يصلح عوضا
عنها) لحدوثه بالطحن ﴾ بغدايك اونودكرمانده اوكتمكله حادث اولمغله كندويه
عوض اولمغله صالح اولور كندنك عينى ويا بعض ديلمز ﴿ وكذا الوصبغ بعض الثياب
اولت بعض السويق ثم عوضه صح خانيه ﴾ ينه بويله موهوب له هبه اولنان ثوبك
بعضيسنى بوياوب وياخود سويقك بعضيسنه ياغ خلط ايدوب بعدما عوض ايتسه
صحيح اولور زياده ايله شى اخرا اولمش اولور ﴿ (ولو عوضه ولد احد جاريتين

موهوبتين وجد) ذلك الولد (بعد الهبة امتنع الرجوع) هبه اولنان ايكى جاريه‌نك
هبه لرندنصكره برندن حاصل اولان ولدى موهوب له عوض ايتسه هبه‌سندن
رجوعى ممتنع اولور ولده رجوعنك عدم صحتنه بناءً عوضيتى صحيح اولدى ﴿ (وصح
العوض (من اجنبى ويسقط حق الواهب فى الرجوع اذا قبضه) كبدل خلع هبه‌ده
اجانبدن برذاتك عوض ويرمسى صحيح اولور امدى واهب انى قبض ايدرسه رجوع
حقى ساقط اولور بدل خلعى اجنبينك دفعيله خلع وكندودن واقع اولديغى مثللو
﴿ (ولو) التعويض (بغير اذن الموهوب له) ولا رجوع ولو بامره الا اذا قال عوض عنى
على انى ضامن لعدم وجوب التعويض بخلاف قضاء الدين ﴾ تعويض مشروح
صحيح اولدى هرنقدر موهوب لهك اذنسز اولورسه‌ده واجنبى هرنقدر كندونك
امريله ويرمش اولسه‌ده كندويه رجوع ايده‌مز تعويض واجب اولمامغين الا موهوب له
بنم طرفمدن عوض ويرده بن ضامن اولمق اوزره ديرسه اكا رجوع ايدر هرنقدر على
انى ضامن ديمزسه‌ده ﴿ (والاصل ان كل ما يطالب به الانسان بالحبس والملازمة
يكون الامر باداءه مثبتا للرجوع من غير اشتراط الضمان وما لا فلا) الا اذا شرط الضمان
ظهيريه ﴾ بونده اصل وقاعده بودر كه زوجه واولاد نفقه‌لرى مثللو هر انسانك كندو
ايچون حبس وملازمتله مطالبه اولنديغى شيئك اداسيله امر آمرينه رجوعى اثبات
وايجاب ايدر هرنقدر ضمانى شرط ايتمزسه‌ده بومقوله اولميان كفاراتنى ونذرنى
ادا ايله امر ايدن كمسه مثللويه مامورينه رجوع ايجاب ايتمز الا ضمانى شرط ايدرسه
رجوع ايدر زيرا بونلرده هرنقدر مطالبه اولورسه‌ده حبس وملازمتله اولماز وح
﴿ (فلو امر المديون رجلا بقضاء دينه رجع عليه) وان لم يضمن لوجوبه عليه ﴾
بوتقديرجه برمديون بركسه‌يه دينى قضا ايله امر ايلسه كندويه رجوع ايدر هرنقدر
ضمانى شرط ايتمزسه‌ده ﴾ قضا كندونك اوزرينه واجب اولمغين لكن يخرج عن الاصل
ما لو قال انفق على بناء دارى او قال الاسير اشترنى فانه يرجع فيهما بلا شرط رجوع
كفالة خانيه مع انه لا يطالب بهما لا بالحبس ولا بالملازمة فتامل ﴾ لكن اصل مشروحده
بركسه دارمى بنا واعمار اوزره انفاق ايله ويا بر اسير بنى اشترا وخلاص ايله ديسه‌لر
اشبو ايكى صورة خروج ايدركه بونلرده مامور بلا شرط الرجوع رجوع ايدر حالبوكه
امر كندولرنده حبس وملازمتله مطالبه اولنمزلر ظن ايدرمكه عرف بومثللو شيلرده
ويريلان مبالغك ضمانيله حكم ايتديكنه مبنيدر امدى خروج ايتمزلر فتامل بوسؤاله
اشارة اولسه اولور ﴿ (وان استحق نصف الهبة رجع بنصف العوض وعكسه
لا ما لم يرد ما بقى) لانه يصلح عوضا ابتداء فكذا بقاء لكنه يتخير ليسلم العوض الغير
المشروط ﴾ هبه اولنان نسنه‌نك نصف معينى مستحق چيقلورسه موهوب له عوضك
نصفيله واهبه رجوع ايدر اكر موهوب قابل قسمت دكلسه زيرا تقسيمه صلاحيتى اولوب

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ويا نصف غير معين اولورسه هبه بالكليه باطله اولور ايدى عوضك كليسيله رجوع ايدر صورة مرسومه‌نك عكسنده كه عوضك نصفى مستحق چيقلورسه واهب موهوبك نصفيله رجوع ايده‌مز مادام باقيكه نصف اخريه ايتمديكه زيرا باقى ابتداء عوضية صالح اولديغى مثللو بقاء دخى عوضية شايان اولور لكن عوضده سلامت معدوم اولديغندن موهوب له باقيى ردده مخير قيلنور بو مقامده متنك مرادى عوض غير مشروطدر شارحك عبارەسنده اولى اولان يسلم العوض بدلينه لعدم سلامة العوض ايرادى ايدى تنكيم اومفاد ايله ترجمه اولندى ﴿ فان المشروط فبادلة كما سيجيء فيوزع البدل على المبدل نهايه ﴾ پس عوض عقد هبه‌ده مشروط اولورسه قريبا كلديكى مثللو مبادله اولمغله بيع قبيلندن اولوب بدل مبدل اوزره توزيع وتقسيم اولنور ﴿ (كما لو استحق كل العوض حيث يرجع فى كلها اذا كانت قائمة لا ان كانت هالكة) صورة مشروحه‌ده واهب عوضك باقيسنى رد ايتدكده هبه‌نك كليسنه رجوع ايدر تنكيم عوضك كليسى مستحق چقلسه هبه قائمه ايسه واهب انك جمله‌سنه رجوع ايتديكى مثللو هبه اولنان نسنه هالكه اولورسه عوضك مستحق چقلديغنه نظرا واهب موهوب لهه اصلا رجوع ايده‌مز هلاكى مانع رجوع اولمغين كما لو ﴿ استحق العوض وقد ازدادت الهبة لم يرجع خلاصه ﴾ تنكيم موهوب زياده‌لنوب عوض مستحق چقلدقده هلاك مثللو زياده دخى مانع رجوع اولمغله واهب موهوب لهه عوضك بدليله رجوع ايده‌مديكى كبى ﴿ (وان استحق جميع الهبة كان له ان يرجع فى جميع العوض ان كان قائما و بمثله ان) العوض (هالكا وهو مثلى وبقيمته ان قيميا) غايه موهوبك كليسى مستحق چقلديغى تقديرجه موهوب له واهبه عوضك كليسيله رجوع ايدر اكر موجود ايسه يوق هالك مثلى ايسه مثليله وقيمى ايسه قيمتيله رجوع ايدر ﴿ (ولو عوض النصف رجع بما لم يعوض) ولا يضر الشيوع لانه طارئ ﴾ موهوبك نصفنه عوض اعطا اولنسه اولنميان نصف اخره واهب رجوع ايده‌بيلور زيرا رجوعه مانع عوض نصف اخره تخصيص اولندى نصف اخره رجوعله حاصل اولان شيوع صكره‌دن طارى اولمغله هبه‌نك صحتنه ضرر ويرمز ﴿ (تنبيه) نقل فى المجتبى انه يشترط فى العوض ان يكون مشروطا فى عقد الهبة اما اذا عوضه بعده فلا ولم ار من صرح به غيره وفروع المذهب مطلقة كما ترى ﴾ مجتباده نقل اولنديكه عوضك مانع رجوع اولمسى حين عقدده مشروط اولمسيله مشروطدر اما بعد العقد اعطا اولنان عوض مانع رجوع دكلدر شارح ديركه مضمون مشروحه تصريح كمندونك ماعداسى براحد كورەمدم بلكه فقهانك تصريحلرى واركه عوض ايكى قسمدر برى حين عقدده مشروطدر ديكرى مشروط اولميوب بلا شرط بعد الهبة اعطا اولنان عوضدر وفروع مذهب

مطلقه‌در نتكيم ماسبقده مرور ايتديكه بغدايك اونى عوض اولور وموهوبه اولان ايكى جاريه‌نك بعد الهبه برندن حاصل اولان ولدى عوض قيلدقده هبه‌دن رجوعه مانع اولديغى كبى ﴿ (والخاء خروج الهبة عن ملك الموهوب له) واو بهبة ﴾ حروف مرسومه‌دن خا هبه اولنان نسنه‌نك موهوب لهك ملكندن خروجنه اشارتدر هر نقدر خروج مشروح هبه ايله اولورسه‌ده رجوعه مانعدر ﴿ الا اذا رجع الثانى فللاول الرجوع سواء كان بقضاء او رضى لما سيجيء ان الرجوع فسخ حتى لو عادت بسبب جديد بان تصدق بها الثالث على الثانى او باعها منه لم يرجع الاول ﴾ الا واهب ثانى هبه‌سندن رجوع ايدرسه واهب اول ايچون رجوع اولور رجوعى ده كرك قضا ايله اولسون وكرك رضا ايله زيرا قريبا كلوركه رجوع فسخدر امدى هبه اولنان نسنه سبب جديد ايله عودة ايدوب انى موهوب له ثالث ثانيه تصدق و يا بيع ايلسه اول رجوع ايده‌مز ﴿ ولو باع نصفه رجع فى الباقى لعدم المانع ﴾ موهوب له موهوبك نصفنى بيع ايدرسه نصف اخرنده رجوعه مانع معدوم اولمغله اندن رجوع ايدر ﴿ (وقيد الخروج بقوله (بالكلية) بان يكون خروجا عن ملكه من كل وجه ثم فرع عليه بقول (فلو ضحى الموهوب له بالشاة الموهوبة او نذر التصدق بها او صارت لحما لا يمنع الرجوع) ﴾ مصنف خروج مشروحى بالكلية قوليله كه من كل الوجوه ملكندن خروجله تقييد وانك اوزرينه موهوب له شاة موهوبه‌يى اضحيه قربانى ايدوب ويا لحم اولدقده صكره انك تصدقنى نذر ايلسه واهبك رجوعنه مانع اولمز قوليله مسئله تفريع ايتدردى ﴿ ومثله المتعة والقران والنذر مجتبى ﴾ حج متمتع وحج قران ايله حج ايدن ومطلق نذر ايدن كمسنه‌نك شاة موهوبه‌يى قربان ايتمسى تضحيه‌يى مشروحه‌نك مثليدر كه رجوعه غير مانعدر ﴿ (وفى المنهاج وان وهب له ثوبا فجعله صدقة لله تعالى فله الرجوع خلافا للثانى (كما لو ذبحها من غير تضحية) فله الرجوع اتفاقا ﴾ منهاج نام كتابده مسطوردركه بر رجل بر شخصه بر ثوب هبه ايتكله اول شخص انى الله تعالينك رضاسى ايچون صدقه ايتسه مادام تصدق اولنان كمسنه ايچون اولثوب قبض اولنمدقجه واهب ايچون اندن رجوع مشروعدر امام ثانى ايچوندر اختلاف نته كه شاة مشروحه‌يى موهوب له بلا تضحية ذبح ايلسه اتفاقا واهب ايچون رجوع ثابت اولديغى مثللو ﴿ (فرع) عبد عليه دين او جناية خطاء فوهبه مولاه لغريمه او لولى الجناية سقط الدين والجناية ثم لو رجع صح استحسانا ولا يعود الدين والجناية عند محمد ورواية عن الامام كما لا يعود النكاح لو وهبها لزوجها ثم رجع خانيه ﴾ بر عبدك اوزرنده بر مقدار دين ويا خطاء جنايت بولنمغله اغاسى كندويى غريمنه ويا جنايتك ولينه هبه ايلسه دين وجنايت ساقط اولور بوندن صكره واهب رجوع ايلسه استحسانا رجوعى صحيح اولور امام محمد نزدنده وامام اعظمدن بر روايتده دينله جنايت عودة ايتمزلر اشبو امام محمد ايله تقييدك ظاهرندن مستبان اولان امام اعظمدن بر روايتده ابو يوسف عندنده دينله جنايتك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عودتلريدرتته كه بركسنه قزنى بر رجله هبه ايتدكدنصكره رجوع ايلسه نكاحك عدم عودتى مثلا وصدر الشهيد نكاحده عودتنه ذاهب اولمشدر امام محمد اصل ناميله بنام كتابنده ذكر و بيان ايدركه هبه ده رجوعله واهبه ملك قديمى عودة ايدركه مستقبله نسبتله اولان بو خصه ماضى يه نسبتله اولان ملكى عودة ايتز كورمزمسنكه بركسنه مالنك زكاتنى حولان حولدن مقدم بر شخصه هبه و تسليم ايتدكدنصكره بعد الحول هبه سندن رجوع ايلسه واهبه مدة ماضيه نك زكاتنى تاديه واجب اولمز انتهى ﴿والزاى الزوجية وقت الهبة فلووهب لامرأة ثم نكحها رجع ولووهب مرأته لا) كعكسه انتهى ﴾ زاء زوجيته اشارتدركه حين هبه ده زوجيته رجوعه مانعدر امدى بركسنه برعورته برسنه هبه ايتدكدنصكره انى تزوج ايلسه هبه سندن رجوع ايدر عورتنه هبه ايتديكندن رجوع ايده مز عكسنده كه كبيكه صورتين مشروحيتنده واهبه عورة اولديغى مثلو ﴿(فرع) لاتصح هبة المولى لام ولده ولوفى مرضه ولا تنقلب وصية اذلا يدللمحجور اما الواوصى لها بعدموته تصح لعتقها بموته فيسلم لها كافى ﴾ اغاسنك ام ولد جاريه سنه هبه سى صحيحه اولمز هرنه قدر مرض موتنده اولورسه ده وصية منقلبه اولوب ثلثدن اعتبار اولنمز محجوره اولمغله كندو ايچون يد منعدم اولوب وقبض ايتمز ايكى صورتده اغاسيچون ملك اولمغله انسانك كندو ملكنه ماليكتى استحاله سنى ايجاب ايتمكين اما سيد ام ولد جاريه سيچون بعد وفاته برمقدار وصيت ايتسه موتيله عتقنه مبنى وصيتى صحيحه اولمغله كندويه تسليم اولنور كويا قبول بعد الموت اعتبار اولنمغله تمليكده كندويه بعد الموت وقوع بولمش اولدى ﴿(والقاف القرابة فلووهب لذى رحم محرم منه) نسبا (ولو ذميا او مستامنا لايرجع) شمنى ﴾ قاف قرابته اشارتدر امدى نسبا محرميكه كندويه مناكحه سى جائز اولميوب قرابت صاحبى اولان اقرباسنه بر واهب برنسنه هبه ايلسه هر نقدر ذمى ويا مستامن ويا حربيده اولورسه رجوع ايده رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك ✲ اذا كانت الهبة لذى رحم محرم لم يرجع فيها ✲ قول معجز بيانلرينه بناء يعنى سعادتله بيوررلركه هبه ذى رحم محرمه اولورسه انده رجوع اولمز زيرا هبه دن مقصود صلهٔ رحم ايدى اوايسه حاصل اولدى امدى رجوعله قطع رحم لازم اولور ﴿ (ولووهب لمحرم بلا رحم كاخيه رضاعا) ولو ابن عم (ولمحرم بالمصاهرة كامهات النساء والربائب واخيه وهو عبد لاجنبى اولعبد اخيه رجع) ﴾ بركسنه رضاعا قرنداشى كبى قرابتى اولميان محرمنه ومصاهرتله محرمنه كه زوجه سنك اناسى واوكى اولادى كبى ذواته و اجنبى بركسنه نك عبدى اولان قرنداشنه ويا قرنداشنك عبدينه برنسنه هبه ايلسه امام اعظم نزدنده رجوع ايدر امامين مقدمكيلرنده واقعا رجوع ايدر لكن صكره كيلرده عبده هبه ده اصل ملك سيده وقوع بولمغله معتبر اولان اول اولديده رجوع اولمدى بيوردىلر شارحك ولو ابن عم ايله مبالغه سى موقعنده دكلدر زيرا عمى زاده ايچون قرابت ثابته ايكن

انى متنك بلا رحم قولنه غايت قياسى اوله مز نهايتى عدم محرميتنه بناء انى مسئلهٔ مستقله قيلسه اولور ايدى ﴿ (ولو كانا) اى العبد ومولاه (ذا رحم محرم من الواهب فلا رجع فيها اتفاقا على الاصح) لان الهبة لايهما وقعت تمنع الرجوع ﴾ بحر مسئلهٔ مرسومه ده عبد باباد ن وسيدى انادن واهبك قرنداشى اولمغله ايكيسيده واهبك ذى رحم محرمى اولورلرسه قول صحيح اوزره بونده اتفاقا رجوع اولمز هبه قنقسنده وقوع بولورسه رجوعه مانعدر اصحك مقابلى امام كرخينك امام محمددن نقلا ذكر ايتديكى امام اعظمك قياسى هر برلرنده صلهٔ كامله بولنما مغين رجوعك مشروعيتى قوليدر ﴿ (فرع) وهب لاخيه واجنبى مالايقسم فقبضاه له الرجوع فى حظ الاجنبى لعدم المانع درر ﴾ برواهب قابل قسمت اولميان برنسنه يى قرنداشيله براجانبدن كمسنه يه هبه ايتمكله انى مرقومان قبض ايتمش اولسه لر واهبه اجنبينك نصيبنده رجوع مشروعدر مانعك انعدامنه مبنى تقسيمه احتمالى اولان شيئى ايكى كمسنه يه قبل التقسيم هبه اصلا مشروع دكلدر شيوعنه بناء (والهاء هلاك العين الموهوبة) دمع خزقه حرفلرندن هاعين موهوبه نك هلاكنه رمزدر ﴿ (ولو ادعاه) اى الهلاك (صدق بلا حلف) لانه ينكر الرد ﴾ موهوب له هلاكنى ادعا ايدرسه ردنى انكارينه بناء بلا يمين تصديق اولنور زيرا كندونك موهوبك هلاكنى دعواسى كندو ملكنك هلاكنى اخبار اولمغله كندويه يمينى موجب اولمدى ﴿ (فان قال الواهب هى هذه) العين (حلف) المنكر (انها ليست هذه) خلاصه (كما يحلف الواهب ان الموهوب له ليس باخيه اذا ادعى) الاخ (ذلك) لانه يدعى سبب النسب لا النسب خانيه ﴾ واهب هبه اولنان نسنه اشبو عينيدر ديوب موهوب له بودكلدر ديو انكار ايدرسه كندويه بو اولديغنه واللهى ديو يمين وير يلورنته كه واهب رجوع مراد ايتدكده موهوب له بن سنك قرنداشكم ويا سكا عوض ويرمشدم وسن بونى بكا تصدق ايتمشدك ديو دعوا ايتدكده واهبه اشبو موهوب له سنك قرنداشك اولمديغنه واللهى ديو تحليف اولنديغى مثلاوز يرا موهوب لهك اخ نسبك مسببى اولان مالى دعوى ايتمكله اصل مقصود مالك اثباتى اولوب نسبك اثباتى اولمدى امدى مقصود نسبك اثباتى اولسه ايدى امام اعظم نزدنده انده حلف اولمازايدى ﴿ (ولا يصح الرجوع الا بتراضيهما او بحكم الحاكم) للاختلاف فيه فيضمن بمنعه بعد القضا لاقبله) ﴾ هبه دن رجوع انجق واهبله موهوب لهك رضالريله وياحاكمك حكميله اولور ميان علماده اختلافه مبنيكه بعض مجتهدين عدم رجوعه ذاهب اولمشلردر امدى بوقول هرنه قدر ضعيف ايسه ده مقابلى رضا ويا حكمله تقويه كسب ايدر حتى بعد القضا موهب له موهوبى منع ايدوب واهبه تسليم ايتمسه هلاكيله ضامن اولور قبل القضا منعيله ضامن اولمز پس بلا قضاء ولا رضاء واهب استرد ادايتسه هلاكى صورتنده غصب ايتمش اولمغله موهب لهه قيمتنى ضامن اولور ﴿ (واذا رجع احدهما) بقضاء او رضى (كان فسخا) لعقد الهبة (من الاصل) واعادة لملكه القديم لاهبة للواهب) ﴾ فچانكه قضا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

و بارضائه واهبله موهب لهدن بری رجوع ایدرسه بو اول امردن عقد هبه یی فسخ
و واهبه ملك قدیمی اعاده اولوب مجددا کندو یه هبه اولماز ﴿ فلهذا (لایشترط فیه
قبض الواهب وصح الرجوع (فی الشایع) ولوکان هبة لما صح فیه (وللواهب رده علی
بایعه مطلقا ﴾ بقضاء اورضی) بنا برین صورة مشروحه ده واهبك قبضی شرط
اولمدی حتی موهوب موهوب لهك یدنده امانت اولمغله ضایع اولسه ضمان ایجاب ایتمز
وقابل قسمت اولان شایعك بعضنده رجوعی صحیح اولور هبه اولسه اولمازایدی واهب
ایچون مطلقا که رجوعی قضا و یارضا ایله اولسون بعد الرجوع عیبنه مطلع اولمغله
کندودن اشترا ایتدیکی بایعنه انی رد واردر ﴿ بخلاف الرد العیب بعد القبض بغیر
قضاء) لان حق المشتری فی وصف السلامة لافی الفسخ فافترقا) برکمسنه برنسنه اشترا
ایدوب بعده انی اخره بیع ایتدکدنصکره مشتری ثانی انك عیب قدیمنه مطلع اولمغله بعد
القبض بلا قضاء انی عیبیله مشتری اوله رد ایله مسئلهٔ مشروحه نك خلافنه در که بایعنه
رد ایده مز زیرا بونده رضا ایله در بیع جدید منزله سنده در اما رد قضا ایله اولسه فسخ
اولورده مشتری اوله کندو بایعنه رد ایدر و بونده مشترینك حقی وصف سلامتده در
فسخده دکلدر حتی عیب زائل اولسه حقنه واصل اولمغله ردی ممتنع اولور امدی هبه ایله
شرا اصورتلری بردن مفترق اولدیلر ﴿ ثم مرادهم بالفسخ من الاصل ان لایترتب
علی العقد اثر فی المستقبل لا بطلان اثره اصلا والا لعاد المنفصل الی ملك ولواهب برجوعه
فصولین ﴾ بوندن صکره فقهانك رجوع مشروحك اصلدن فسخ اولمسندن مرادلری
عقد اوزره کلجکده بر اثرك عدم ترتیبیدر یوخسه اصلا که ماضیده اثرینك بطلانی
دکلدر واکر ماضیده که اثرینك بطلانیله حکم اولنسه موهوب لهك عندنده حاصل
اولان ولد و میوه وارش امثالی زوائد منفصله لرك واهبك رجوعیله ملکنه ردی لازم
اولور ایدی حالبوکه واهب زوائده رجوع ایده مز و ماضیده که اثرینك بطلانی اراده
اولنسه واهبه مال موهوبندن رجوعنه کوره سنین ماضیه سنك زکاتنی ادا لازم اولوردی
حالبوکه اولماز دیوما سبقده کلام سبقت ایتدی ﴿ (اتفقا) الواهب والموهوب له
(علی الرجوع فی موضع لایصح) رجوعه من المواضع السبعة السابقة (کالهبة لقرابته
جاز) هذا اتفاق منهما جوهره) واهبله موهوب له کندوده رجوع صحیح اولمیان
موضع سبعهٔ سالفه دن مثلا قریبنه هبه مثللو بر موضعده رجوع اوزره اتفاق ایدوب
راضی اولسه لر کندولرندن اشبو اتفاق مشروح جائز مشروع اولور لکن بو موتده
ظاهر اوله مز اولسه ورثه ایله باقی قلان احدهما قدینله اتفـاق اولمش اولور وعوض
موجود ایسه عینی هالکسه بدلی رد اولنور بوکا رجوع عد اولنمغله قبض شرط اولنمز
هبهٔ مبتدأه دینورسه قبض شرطدر ﴿ وفی المجتبی لاتجوز الاقالة فی الهبة والصدقة
فی المحارم الا بالقبض لانها هبة ﴾ مجتباده مذکوردر که ذی رحم محرملره اولان هبه

وصدقه ده اقاله جائز اولمز الا هبه قبیلندن اولمغله قبضله جائز اولور ﴿ ثم قال وکل شیٔ
یفسخه الحاکم اذا اختصما الیه فهذا حکمه ﴾ بوندنصکره مجتبا صاحبی دیدیکه بیع فاسد
کبی هر حاکمك کندوبی فسخ ایده جکی مواد کندو یه مرافعه ومخاصمه اولندقده حکم
وحال بودرکه کندوده اقاله انجق قبضله نفع و یرر ﴿ ولووهب الدین لطفل المدیون لم یجز لانه
غیر مقبوض ﴾ مدیونك طفلنه دین هبه اولنسه مقبوض اولمیوب مدیونك ذمتنده اولمغله
جائز اولمدی دینی مدیونك غیرینه هبه انجق موهوب لهی اکا تسلیطله اولور ﴿ وفی
الدرر قضی ببطلان الرجوع لمانع ثم زال المانع عاد الرجوع ﴾ درر ده مسطوردر که
بو مانعه مبنی رجوعك بطلانیله قضاء حکم اولندقدنصکره مانع زائل اولسه رجوع
عودة ایدر لکن بو انجق خروج عن الملك صورتنده ملاحظه اولنور ﴿ (تلفت ﴾ العین
(الموهوبة استحقها مستحق وضمن) المستحق (الموهوب له لم یرجع علی الواهب بما
ضمن) لانها عقد تبرع فلا یستحق فیه السلامة ﴾ عین موهوبه اتلاف واضاعه
اولندقدنصکره اکا بر ذات مستحق چقوب موهوب لهه انی تضمین ایتدیرسه ضامن اولدیغی
مبلغله موهوب له واهبه رجوع ایده مز زیرا هبه عقد تبرع اولدیغندن کندوده سلامه
ایجاب ایتمز اما معاوضات قبیلندن اولان عقودده غرور ثابت اولمغله مشتری کندی
بایعنه رجوع ایدر ﴿ (والاعارة کالهبة) هنا لان قبض المستعیر کان لنفسه ولا غرور لعدم
العقد وتمامه فی العمـادیه ﴾ بو صورتده اعاره ده هبه کبیدر زیرا مستعیرك عاریه یی
قبضی کندی نفسیچون اولوب کندوده عقد معاوضه اولمامغین غرورده منعدم
اولدی بو بحثك تمام وتفصیلی عمادیه ده در ﴿ (واذا وقعت الهبة بشرط العوض المعین
فهی هبة ابتداء فیشترط التقابض فی العوضین و یبطل) العوض (بالشیوع) فیما یقسم
(بیع انتهاء فترد بالعیب وخیار الرؤیة و یؤخذ بالشفعة) ﴾ هبه بر معین عوض شرطیله
واقعه اولسه ابتداء هبه اولمغله مجلسده و یا صکره عوضینده تقابض شرط اولنمغله قبل
القبض مجرد هبه ایله طرفینه ملك ثابت اولمز وهر بریچون تسلیمدن امتناع واردر وعوض
قابل قسمت نسنه اولورسه شیوعیله باطل اولور بعد التقابض انتهای عقد ده بیعدر که
تقابضله صحیح اولوب بیع حکمنده اولمغله عوضده معوض عنهده عیبله وخیار رؤیتله
رد اولنوب وشفعه ایله اخذ اولنور ﴿ هذا اذا قال وهبتك علی ان تعوضنی کذا اما لو قال
وهبتك بکذا فهو بیع ابتداء وانتهاء ﴾ اشبو مار الذکر ابتداء هبه انتهاء بیع اولمق واهبك
موهوب لهه سکا اشبو نسنه یی هبه ایتدم شو مقوله عوض و یرمك اوزره دیدیکی تقدیرجه در
اما شونك مقابلنده هبه ایتدم دیرسه امدی بو معامله ابتداء وانتهاء بیعدر که عوضین
حقنده هر بریچون ملك ثابت اولوب وتسلیمدن هیچ بری امتنـاع ایده میوب وقبض
شرط اولمیوب وشیوع مضر اولماز ﴿ وقید العوض بکونه معینا لانه لو کان مجهولا بطل
اشتراطه فیکون هبة ابتداء انتهاء ﴾ مصنفك عوضی معین اولمسیله تقییدایلدیکی مجهول

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولدیغی تقدیرجه اشتراطی باطل اولوب ابتداء وانتهاء مقبوضك هبه اولدیغنه مبنیدر ﴿فرع﴾ وهب الواقف ارضا شرط استبداله بلا شرط عوض لم یجز وان شرط کان کبیع ذکره الناصحی ﴿ استبدالنی شرط ایدن واقف وقف ارضنی عوض شرطسز ایلسه جائز اولمز واکر عقار اوله رق عوض شرط ایدرسه بیع کبی اولور استبدال وقفه دائر بحث ماسبقده مرور ایتدی ﴿ وفی المجمع واجاز محمد هبة مال طفله بشرط عوض مساو ومنعاه ﴾ مجمعده مذکوردرکه امام محمد صغیرك مالنی باباسنك قیمتنه مساوی عوض شرطیله هبه سنه اذن واجازه ویردی امامین انی منع بیوردیلر عوض قیمتندن زیاده اولورسه اجازتی بالطریق الاولی اولور ﴿ قلت فیحتاج علی قولهما الی الفرق بین الوقف ومال الصغیر ﴾ شارح دیرکه امامینك قوللری اوزره وقفله مال صغیر میانلرنده فرقدن لازمدرزیرا استبدالنی شرط ایدن واقفده عوض شرطیله انی تجویز ایتدیلر صغیرك مالنده مطلقا تجویز ایتمدیلر خیرالدین رملی فرقه اشارة ایتدیکه فرقی انکه واقف استبدالنی شرط ایدوب اودخی هر بر معاوضه یی افاده ایدر عقد ایله حاصل اولدیسه هبه بشرط العوض واقفك شرطنده داخل اولدی امابابانك صغیر ولدینك مالنی هبه سی بونك خلافنه درکه بو ابتداء تبرعدر تبرع ایسه صغیرك مالنده مطلقا ممنوعدر والله تعالی اعلم واستغفرالله العظیم

﴿ فصل فی مسائل متفرقة ﴾

اشبو مسائل ایسه هبه یه متعلق مسائل متفرقه دندر ﴿ وهب امة الا حملها او علی ان یردها علیه او یعتقها او یستولدها او ﴾ وهب (دارا علی ان یرد علیه شیأ منها) ولو معینا کثلث الدراهم او ربعها (او علی ان یعوض فی الهبة والصدقة شیأ عنها صحت) الهبة (وبطل الاستثناء) فی الصورة الاولی (و) بطل (الشرط) فی الصورة الباقیة لانه بعض او مجهول ﴾ جاریه سنی برکسنه برکسنه یه هبه ایدوب الا حملنی استثنا ویا انی کندویه ردو یاعتق ویا استیلاد ایتمك اوزره هبه ایلسه ویا برداری اندن برمقداری اول مقدارك ثلثی ویا ربعی کبی هرنه قدر معین اولورسه ده کندویه رد ایتمك اوزره ویاهبه وصدقه ده اندن برمقدار نسنه عرض ویرمك اوزره هبه ایلسه هبهٔ مشروحه صحیحه اولوب صورة اولیده استثنا صورهٔ باقیه ده شرط باطل اولور عوض صور مشروحه نك بعضسنده موهوبك بعضسی اولوب بعض اخرنده مجهول اولمغین وشروط مشروحه هرنه قدر عقدك اقتضا ایتمدیکی شروطدن اولمغله عقدی فساده ویرملی ایسه ده لکن هبه شروط فاسده ایله باطله اولمز ﴿ والهبة لا تبطل بالشروط ولا تنس ما مر من اشتراط معلومیة العوض ﴾ هبه شروطله باطله اولمز لکن ماسبقده مرور ایدن عوضك معلومیتنك اشتراطنی نسیان ایتمکه

مجهولیتی هبه یی فساده ویرر ﴿ (اعتق حمل امة ثم وهبها صح ولو دبره ثم وهبها لم یصح) لبقاء الحمل علی ملکه فکان مشغولا به بخلاف الاول) برکسنه جاریه سنك حملنی عتق ایدوب بعده کندوسنی برکسنه یه هبه ایلسه صحیح اولور حملی مقدما تدبیره کسوب بعده هبه ایلسه صحیح اولماز حملك تدبیری صورتنده حمل ملکی اوزه باقی اولمغله انکله مشغول اولمغین اما اولکه بونك خلافنه درکه جنین عتق اولمغله ملکنده باقی قالمامغین موهوب واهبك ملکیله مشغول اولمدی ﴿ (کما لا یصح) تعلیق (الابراء عن الدین) بشرط محض کقوله لمدیونه اذا جاء غدا وان مت بفتح التاء فانت بریء من الدین او ان مت من مرضك هذا او ان مت من مرضی هذا فانت حل من مهری فهو باطل لانه مخاطرة وتعلیق ﴾ نته که دیندن ابرانی شرط محضه تعلیق اولمدیغی مثللو دینك مدیونه یارنکه کون کلورسه ویاخود سن فوت اولورسك سن دیندن بریسك قولی کبی ویاخود عورتك زوجنه سن اشبو مرضکدن وفات ایدرسك ویابن بو مرضمدن فوت اولورسم سن بنم ذمتمده که مهرمدن حلده سنکه بریسك دیسه اشبو قوللری باطلدر زیرا بومخاطره وتعلیقدر ﴿ (الا بشرط کائن) لیکون تنجیزا کقوله لمدیونه ان کان لی علیك دین ابرأتك عنه صح ﴾ الا ابرانی شرط کائنه تعلیق ایدرسه تنجیز اولمغله ابرا صحیح اولور دائنك مدیونه بنم سنك زمتکده حقم ظهور ایدرسه سنی اندن ابرا ایتدم قولی مثللو لیکون بدلینه فیکون اولسه اولی اولور ایدی ﴿ وکذا ان مت بضم التاء فانت بریء منه او فی حل جاز وکان وصیة خانیة ﴾ بنه بویله تانك ضمیله ان مت مفادی اکر بن فوت اولورسم سن زمتکده که دیندن بریسك ویا حلده سك دیسه بو جائز و وصیت اولور ﴿ (جاز العمری) للمعمر له ولورثته بعده لبطلان الشرط ﴾ عمری عینك عمریله عمارندر برکسنه یه برنسنه یی مدة عمرکده مال حیاتکده سنك ایچون قیلدم وفاتکدنصکره بکا رد اولنمق اوزره دیمکدر امدی اشبو عقد ومعامله شرعا جائزدر اول نسنه معمر لهك حال حیاتنده کندونك بعد وفاته ورثه سینك اولور شرط مشروحك بطلاننه مبنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴿ من اعمر عمری فهی للمعمر له ولورثته ﴾ بیورمشلردر ولورثه قول شریفندن منفهم اولان شرطك بطلانیدر ﴿ (لا) تجوز (الرقبی) لانها تعلیق بالخطر واذا لم تصح تکون عاریة شمنی لحدیث احمد وغیره من اعمر عمری فهی لمعمره فی حیاته وموته لا ترقبوا من ارقب شیئا فهو سبیل المیراث ﴾ رقبی مرقبه دندر برکسنه یه برنسنه یی ویروب اکر بن وفات ایدرسم اشبو نسنه سنکدر یوق سن بندن مقدم رحلت ایدرسك بنم دیمکدر امدی احدهما اخرك موتنه مترقب اولمش اولور اشته بو معامله جائزه دکلدر بونده خطره تعلیق اولمغله صحیح اولمدیغنه نظرا انتفاعی متضمن اولمغله عاریه اولور ائمهٔ حدیثدن احمد وسائر محدثینك تحدیث بیوردقلری حدیث منیف واجب الاتباعلرینه بناءً که یعنی برکسنه عمری ایتسه اولشیی حیاتنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وموتنده معمرلها بجوندر رقبايى اتمكرديمك رقبا ارقبب شيأدن ماخوذدر امدى ترقيب
اولنان نسنه‌نك طريقى رقبا ايدن كسنه‌دن ميراث طريقيدركه ورثه‌سنه ميراث اولور
فهوسبيل الميراث تركيبنده مبتداده مضاف تقديريله‌دركه فطريق هذا الشيء المرقب
طريق الميراث عن المراقب بالكسردر اولشيئك معمرلهك موتنده كندونك اولمسنك
معناسى تركه‌سندن اولمسيدر ﴿ بعث على امرأته متاعا) هدايا اليها (وبعثت له ايضا) هدايا
عوضا للهبة اولا) ثم افترقا بعد الزفاف وادعى) الزوج (انه عارية) لا هبة وحلف) واراد
الاسترداد وارادت) هى (الاسترداد ايضا يسترد كل) منهما (ما اعطى) ﴾ بركسنه قبل
الزفاف نامزدلسى اولان عورتنه برمقدار هدايا ارسال ايدوب اودخى كندوسنه
هبه‌سنه عوضيتنى تصريح ايتسون ويا ايتمسون بعث وتسيار ايتدكدنصكره بعد الزفاف
مفترق اولوب زوج كندوديكى نسنه‌يى عاريه ارسال ايتمشدم هبه ايتمامشدم ديو دعوا
وحلف بالله العلى الاعلى بر له استردادنى مراد ايتمكله عورتده استردادنى اراده ايلسه
هر برلرى اعطا ايتديكلرى نسنه‌يى استرداد ايدر لكن يمين عورتك بينه‌سى اولمديغنه
نظرا اولمق كرك ﴿ اذ لا هبة فلا عوض ولو استهلك احدهما ما بعثه الاخر ضمنه لان من
استهلك العارية ضمنها خانيه ﴾ زيرا صورة مشروحه‌ده هبه بولنمامغين عوضده
بولنمدى احدهما اخرك ارسال ايتديكنى استهلاك ايتمش اولورسه انى ضامن اولور
عاريه‌يى استهلاك ايدن ضامن اولديغنه بناء اما هلاكده ضمان اولماز ﴿ (هبة الدين ممن
عليه الدين وابراؤه عنه يتم من غير قبول) اذا لم يوجب انفساخ عقد صرف او سلم لكن
يرتد بالرد فى المجلس وغيره لما فيه من معنى الاسقاط وقيل يتقيد بالمجلس كذا فى العناية ﴾
كندوده اسقاط معناسى اولمغله داينك دينى غريمنه هبه ايدوب وذمتنى اندن ابرا ايتمسى
بلا قبول تمام اولور اكر صرف ويا سلم لكن عقدلرينك انفساخنى موجب اولمزسه واكر
انفساخ مشروحى موجب اولوب رب السلم وصرفده ايكى عاقدك برى ديكرينك
ذمتنى ابرا ايده‌جك اولورسه عقد ايله مستحق اولدقلرى قبض فوت اولمغله اخرك قبولنه
توقف ايدر مجرد برى فسخنده مستقل اوله‌مز لكن بلا قبول هر نه قدر تمام اولورسه‌ده
كندوده اسقاط معناسى اولمغله مجلسده ومجلسك غيرنده رديله مرتد اولور وعند البعض
رد مجلسله تقيد اولنور اصل ردك علتى كندوده تمليك معناسنده وجوديدر لما فيه من
معنى اسقاط قولى فى المجلس وغيره تعميمنه علتدر ﴿ لكن فى الصيرفية اولم يقبل ولم
يرد حتى افترقا ثم بعد ايام ردلا يرتد فى الصحيح ﴾ لكن صيرفيه‌ده مذكوردركه ابراى
مشروح ابتدا قبول ده ايتيوب ورد ده ايتموب حتى ايكيسيده مفترق اولدقدنصكره بعد ايام رد
ايلسه قول صحيحده مرتد اولماز بو استدراك عنايه قول ثانيى تضعيفى اوزره‌در ﴿ لكن
فى المجتبى الاصح ان الهبة تمليك ولا ابراء اسقاط ﴾ لكن مجتبى ده مذكوردركه اصح اولان
هبه تمليك ابرا اسقاطدر اشبو استدراك فقهانك هبه ايله ابرانك هر برنى بر وجه اسقاط

(ومن)

ومن وجه تمليك قيلدلرى اوزره‌در لكن بوده مشهوره مخالفدر ﴿ (تمليك الدين ممن
ليس عليه الدين باطل الا) ﴾ فى ثلث حوالة ووصية و (اذا سلطه) اى سلط المملك غير
المديون (على قبضه) اى الدين (فيصح) ﴾ دينى مديونك غيرينه تمليك باطلدر الا
اوچ صورتده دكل برى حواله‌دركه محال عليه محيلك مديونى اولمغله برشخصى اكا حواله
ايتدكده دين محيلك ذمتندن محال عليهك ذمتنه انتقال تعبيرى افاده ايدركه محال محال
عليهك ذمتنده كه دينه مالك اوله‌مز شوقدر واركه حواله‌يه راضى اولمسيله محيلك امريله
كندويه دينك ويرلمسنى التزام ايتمسيله كندويه تاديه اولندقده ميانلرنده تقاص اولور
بودخى محال محال عليهدن قبضه مسلط اولمش اولور بريده وصيتدركه بركسنه مالنك
ثلثنى بررجله وصيت ايتدكده تركه‌ده ديون بولنمغله موصى له اندن حصه‌سنه اصابت
ايدن مبلغه مالك اولور كه انى مطالبه‌يه مقتدر اولور بودخى تسليط كبيدر موصى لهك
حقيقة مالك اولمسى تركه‌نك عين اولديغنه نظرا دربريدخى مملك غيرك ذمتندكه حقنى قبضه
مديونك غيرينى تسليط ايلسه بودخى صحيح اولور كه اولغيره وكيل ايچون قابض وكيل اولوب
بعده كندو نفسيچون قبض ايتمش اولور بونك مقتضاسى تسليطدن عزلنك صحتيدر ﴿ ومنه
ما لو وهبت من ابنهما على ابيه فالمعتمد الصحة للتسليط ﴾ تمليك مشروح قبيلندندر شول
برمسئله كه برعورة اوغلونك باباسنك ذمتنده كه حقنى اوغلونه هبه ايلسه امدى بونده
قول معتمد تسليطه مبنى صحتدر يعنى بونده دخى عادتا تسليط واردر ﴿ ويتفرع على هذا
الاصل لو قضى دين غيره على ان يكون له لم يجز ولو كان وكيلا بالبيع فصولين ﴾ متندكه
ذكر وبيان اولنان اصل اوزره تفرع ايدركه بركسنه براخر شخصك دينى ادا ايتسه كه
اول دين كندونك اوله بو جائز دكلدر هر نه قدر قضاء مشروحى ايشليان بركسنه‌نك
متاعنى بيعه وكيل اولان برذات اولورسه‌ده يعنى متاع مشروحك ثمنى وكيل موكلنه
كندو كيسه‌سندن تاديه ايدوبده مشترينك ذمتنده كه ثمن مبيع كندونك اوله امدى بو جائز
اولماز الا تسليطله اولور (و) ليس منه ﴿ (ما اذا اقر الداين ان الدين لفلان وان اسمه)
فى كتاب الدين (عارية) حيث (صح) اقراره لكونه اخبارا لا تمليكا فللمقر له قبضه
بزازيه وتمامه فى الاشباه من احكام الابن تمليك الدين من غير من عليه الدين
نوعندندكلدر شول برمسئله كه برحق صاحبى اقرار ايدیور كه اشبو تمسكده نم اسمم
مكتوب اولان دين فلانجه نكدر بنم نامم بونده عاريةً مذكوردر امدى اشبو اقرارى
اخبار نوعندن اولوب تمليك اولمامغين صحيح اولمغله مقر له ايچون انى قبض مشروع
اولمغله مديون كندويه تاديه ايتسه دينندن برى اولور مقر له ويرمش اولسه‌يده تبرئه
ذمت ايتمش اولور واشبو دينه متعلق بحثك تمامى اشباهك احكام الابنده مسطوردر
﴿ وكذا لو قال الدين الذى لى على فلان بزازيه وغيرها قلت وهو مشكل لانه مع الاضافة
الى نفسه يكون تمليكا وتمليك الدين ممن ليس عليه باطل فتامله ﴾ بوله بزازيه‌ده وغيريسنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مسطوردركه بردائن فلان كمسنه دكه دينم فلانكدر ديسه اشبو اقراری صحيحدر شارح ديركه بومشكلدر زيرا بونده مالی كندو نفسنه اسناده تمليك واردركه بومال بنم ملكمدر ديمش اولور امدی انی اوزرنده اوليان كمسنه يه تمليك باطل اولور فتأمل قوليله جوابه اشارة ايدركه يعنی بنم ظاهرا فلانك اوزرنده كه دينم نفس الامرده حقيقتده فلانكدر ديو اقرار واخبار اتمش اولور بوكا كوره اشكال مندفع اولور ﴿وفی الاشباه قاعدة تصرف الامام معزيا الصلح البزازية اصطلحا ان يكتب اسم احدهما فی الديوان فالعطاء لمن كتب اسمه الخ اشباهده تصرف الامام قاعده سنده بزازيه نك صلحنه عزوايله مرسومدركه ايكی قرنداش بابالرينك ديوان سلطانيده بولنان عطاياسنی فقط بريسی كندو اسمنه دفتر خاقانيه قيد وكتب اتمك اوزره ديكريله عقد مصالحه وبرمقدار بدل صلح اولهرق مال ويرسه اشبو صلح باطل اولمغله مال مشروح رد اولنوب عطا اسمی دفتره قيد اولنان ابنك اولور عطايه استحقاق امامك توجيهنه در ﴿(والصدقة كالهبة بجامع التبرع وح ﴿(لاتصح غير مقبوضة ولافی مشاع يقسم ولارجوع فيها) ولوعلی غنی لان المقصود فيها الثواب لاالعوض صدقه هبه كبيدر تبرع ايكيسنده ده بولنديغنه بناء بوتقديرجه صدقه ده بلاقبض قابل قسمت اولان مشاعده قبل التقسيم صحيحه اولمز شوقدر واركه بونده رجوع اولمز هرنه قدر غنيه دخی اولورسه زيرا صدقه دن مقصود ثوابدر عوض دكلدر ثواب بعضا ذعيال اولان اغنيايه تصدقده دخی قصد اولنور اوائل كتابده سقبت ايدن اغنيايه تصدق هبه قبيلندن اولمغله كندودن رجوع اولنور قوللرينه كوره ظن ايدرمكه ايكيسيده اقوال فقهادندر قابل قسمت اوليان نسنه دن برمقدارنی قبل القسمة تصدق صحيحدر ولارجوع فيها عبارة سنده اولا اولان ضيران لارجوع فيها ديمك ايدی بونده صدقه هبه كبی اولمامغين ﴿ولواختلفا فقال الواهب هبة والاخر صدقة فالقول للواهب خانيه ﴿واهب له موهوب له ميانلرنده اختلاف وقوع بولوب واهب هبه موهوب له صدقه در ديسه لر قول واهبك اولور كندوسی مال صاحبی اولمغله جهته تمليك كندونك طرفندن معلوم اولديغنه مبنی ﴿(فروع) كتب قصة الی السلطان يسئله تمليك ارضی محدودة فامر السلطان بالتوقيع فكتب كاتبه جعلتها ملكا له هل يحتاج الی القبول فی المجلس القياس نعم لكن لما تعذر الوصول اقيم السئوال بالقصة مقام حضوره ﴿بركمسنه پادشاه عالم پناه حضرتلرينه برعرضحال تقديم ايتسه كه مضمونی برارض محدوده يی كندودن استدعا وسؤال اولمغله رجاسنه مساعده بولوب اذك توقيع واعطاسيله امربيورمسيله كاتبی انی كندويه ملك قيلدم ديو تحرير ايلسه مجلسده استدعا ايدن كمسنه دن مقبوله حاجت مس ايدرمی مقتضای قياس اتمكدر لكن حضور پادشاهيه وصولی متعذر اولمغله عرضحال تقديميله سؤالی حضور وقبول مقامنه اقامه اولنور ﴿واعطت زوجها مالا بسؤاله ليتوسع فظفر به بعض غرمائه ان كانت وهبة او اقرضة

ليس لها ان تسترد من الغريم وان اعطته ليتصرف فيه علی ملكها فلها ذلك ﴿بر عورة زوجنه سؤالنه مبنی توسع ورفاهتيچون برمقدار خرجلق اعطا اتسيله بعض غرماسی اكا ظفرياب اولوب يدندن اخذ اتمش اولسه لر امدی عورة هبه ويا قرض اولهرق ادا اتمش اولورسه كندويه انی غرمادن استرداد اولمز واكر كندونك ملكی اولهرق انده يد عاريتله تصرفيچون اعطا اتمش اولورسه كندواچون غرمادن اخذ واسترداد واردر زوجی استرداد ايده مز برعورة زوجنك مضايقه وضرورتی هنكامنده برمقدار كندويه خرجلق ويروب اودخی اولاد وعيالنك نفقه لرينه صرف ايتسه امدی عورة رجوع ايدوب مبلغ مشروحی زوجندن مطالبه ايده مز زوج زوجه سنه برمقدار التون ويروب ارقه كه اثواب ياب ولبس ايله ديوب اودخی انی معامله يه ويرسه اوالتون اوعورتك اولور كذا فی الهندية برزوج عورتنه برمقدار حليه داخل نسنه اشترا ايدوب وكندويه تسليم ايتدكدنصكره برازاستعمال ايدوب بعده عورة وفات اتمكله زوجله ورثه اختلاف ايدوب ورثه هبه در ديو دعوا ايتسه لر قول يمينيله زوجكدر عاريه ادعاسيله هبه يی منكر اولمغين ﴿دفع لابنه مالا ليتصرف فيه ففعل وكثر ذلك فمات الاب ان اعطاه هبة فالكل له والا فميراث وتمامه فی جواهر الفتاوی زيد اوغلو عمروه اخذ واعطا ايله انده متصرف اولسون ديو برمقدار مال ويروب اولدخی انكله برمدة تجارة اتمكله نما بولوب مال كثرة ووفرة بولوب بعده زيد وفات ايتسه امدی زيد مالی بروجه هبه اعطا اتمشسه مالك كليسی عمروك اولور يوقيسه زيدك ميراثيدر ﴿بعث اليه بهدية فی اناء هل يباح اكلها فيه ان كان ثريدا ونحوه مما لو حوله الی اناء اخر ذهبت لذته يباح والا فان كان بينهما انبساط يباح ايضا والا فلا) برشخص شخص اخره درون انادها برمقدار هديه ارسال ايلسه اول انادها انی اكل مباح اولورمی الجواب هديه ثريده قولهسی اناء اخره تفريغ وتحويلده لذتی زائل اولور مقوله طعامدن اولورسه انده تناول مباح اولور واكر تحويل وتفريغنده لذتی زائله اولمزسه امدی ميانلرنده انبساط اولوب تكليف وتكلف برطرف ايسه ينه انده اكلی مباح اولور يوقسه اولماز ﴿دعی قوما الی طعام وفرقهم علی اخونة ليس لاهل خوان مناولة اهل خوان آخر ولا اعطاء سائل وخادم وهرة لغير رب المنزل ولا كلب ولو رب البيت الا ان يناوله الخبز المحترق لاذن عادة وتمامه فی الجوهرة ﴿برذات صاحب نان برقومی طعامه دعوت وضيافت ايدوب طعامی كندولرينه تباسی وسنی اوزرينه وضعله تفريق ايدوب مثلا هربراوج بش آدمه برسنی طعام ارسال ايلسه امدی هرسنی صاحبيچون ديكر كمسنه لرك سنيلرندن اكل وتناول وسائله وطعامك باشنده قائم اولان خادمه وخانه صاحبنك كديسنه وهرنقدر صاحب خانه نك اولورسه ده كلبنه اذن نسنه ويرمك جائز ومشروع دكلدر الاخبز محترق كلبه ويرسه عادتا انده اذن اولمغله اكا رخصت واردر بومسئله نك تمامی جوهره نام كتابده محرردركه برذات ذات آخره برمكتوب تحرير وجوابنی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

انك ظهرينه كتب واملا ايله ديسه امدی مرسل اليه جوابنی انك ظهرينه
تحرير ايله‌انی ردده مبادرة لازمدر انده كندويه تصرف جائزدكلدر يوقسه اكامالك
اولور وفی الاشباه لاجبر علی الصلات الافی اربع شفعة ونفقة زوجة وعين موصی بها
ومال وقف صلات صلة‌نك جمعيدر صله زكاة وكفارات امثالی بلامعاوضة تاديه اولنان
مالدن عبارتدر بوكا كوره شفعه‌ده صله معناسی ظاهر جه اولمز اشباهده مذكوردركه
صله مقوله‌سندن اولان شيلرده جبر يوقدر الادرت محلده واردر بری شفعه دركه صلهٔ شرعيه
ايكن مشتريه عقاری شفيعه تسليم واجبدر لكن صله اولمغله شفيع وفات ايتسه شفعه
باطله اولور بری زوجه‌نك نفقه‌سيدر يعنی بودخی هرنه قدر صله قبيلندن ايسه‌ده
من وجه اجناس مقابله سنده اولمغله عوضه مشابه اولديده جبر اولندی ووصيت اولنان
نسنه وصيت ايدن كسنه فوت اولمغله ورثه‌يه انی موصی لهه اعطا ايله جبر اولنور ومال
وقفی ناظره موقوف عليهمه تاديه ايله جبر اولنور هرنه قدر صلهٔ محضه ايسه‌ده خدمت
مقابله سنده اولورسه عوض شائبه‌سی اولمغله زياده شايان اولور حموی مرحوم نفقهٔ
اقاربی خامسه اوله‌رق بيری عاقله‌نك ادا ايتديكلری ديتی سادسه اوله‌رق زياده ايوردیلر
﴿وقد حررت ابيات الوهبانية علی وفق مافی شرحها للشرنبلالی فقلت﴾ شارح ديركه
تحقيق بن وهبانيه‌نك بيتلرينی شرنبلالينك وهبانيه شرحنده اولديغی اوزره تحرير ايدوب
ديدم يعنی ذكراتی ابيات شرح مشروحدن منقولدر نفس وهبانيه‌دن دكلدر ديمك
﴿نظم وواهب دين ليس يرجع مطلقا ✻ وابراء ذی نصف يصح المحرر﴾ دينی مديونه
هبه ايدن كسنه مطلقا كه مديون قبول ايتسون ويا ايتمسون رجوع ايده‌مز مشايخدن
بعض قبولدن لازمدر ديديلر دينك نصف صاحبنك ابراسی صحيح اولور مثلا ايكی
رجلك بر رجلده يوز غروشی اولمغله بريسی مديونه سنده كه دينك حصه‌می اسقاط
وابرا ايتدم ديسه صحيح اولور نزد فقهاده انجق محرر اولان قول بودر ﴿علی تجهها
اوتركه ظلمها ✻ اذا وهبت مهرا ولم يوف يخسر﴾ علی تجهها وهبت فعلنه متعلقدر
يعنی برعورة زوجنه مهرنی كندوبی حج ايتديرمك ويا كندويه ظلمی ترك اوزره هبه
ايليوب اولدخی عهد ووعدينه وفا ايتمسه خسرانده اولور كه مهردن خلاص اولماز
﴿معلق تطليق بابراء مهرها ✻ وانكاح اخری لو يرد فيظفر﴾ برزوج عورتنك
طلاقنی مهرندن كندونك ذمتنی ابرا اوزرينه ديكر برعورتی انكاحه تعليق ايدوب
هرنه وقتكه سنك اوزرينه اولنوب ومهركدن بنم ذمتمی ابرا ايدرسك بندن بوش
اول ديوب عورت مهرمدن ذمتكی ابرا ايتدم ديدكده زوج رد ايلسه نكاحه ظفرياب
اولوركه ديكر عورة تزوج ايدر طلاقده واقع اولمز ﴿وان قبض الانسان مال مبيعه ✻ فابراء
يؤخذمنه كالدين اظفر﴾ زيد عمروه بيع ايتديكی نسنه‌نك ثمنی قبض ايتدكدنصكره
مشترينك ثمندن ذمتنی ابرا ايتسه ابراسی صحيح اولمغله مشتری ويرديكی ثمنله بايعنه

رجوع ايدر دين كبيكه داين مديوندن حقنی استيفا ايتدكدنصكره ابرا ايلسه مديونك
داينه رجوعی مثللو بوبك ظاهردربونده اصل اصيل بودركه ديون امثاليله قضا اولنور
اعيانيله اولنماز امدی داين مديونك ذمتنی ابرا ايتدكده قبض ايتديكی مبلغ بلامقابله
شی باقی قلديغندن مطالبه‌يه مستحق اولمغله حين مطالبه‌ده ردی لازم اولدی ﴿ومن دون
ارض فی البناء صحيحة ✻ وعندی فيه وقفة فيحرر﴾ ومن دون ارض تركيبنده من فی البناء
قولنده فی صحيحة كلمه‌سنه متعلقدرلر صحيحة لفظيده هبه‌يه راجع هی مبتدای محترفنه
خبردر يعنی من غير ارض بنای هبه صحيحه ومشروعه‌در (قلت وجه توقفی تصريحهم
فی كتاب الرهن بان رهن البناء دون الارض وعكسه لايصح لانه كالشايع فتامله) لكن
بوده بنم ايچون وقفه كه توقف واردر توقفمك وجهيده فقهانك كتاب الرهنده بدون
الارض بنای وعكسنی رهن صحيح دكلدر شايع كبی اولمغله ديو تصريحلريدر امدی
بويلجه‌ده تحريرلری واركه هبه‌ده قبض شرط اولمغين بدون الارض بنايی هبه صحيحه
دكلدر پس بومحل تاملدر (واشرت باظهر لما فی العمادية عن خواهر زاده انه لايرجع
واختاره بعض المشايخ) شارح ديركه سالف الذكر نظمده كه اظهر قولله عماديه‌نك خواهر
زاده‌دن نقلا مديون مثللو مشتری مشروحك بعد الابرا ادا ايتديكلری مبالغه بايعنه
ودايننه عدم رجوعلری مفادينه ايما واشارة ايلدم واشبو عدم رجوع قولنی بعض
مشايخده اختيار ايتديلر ﴿ويظفر ای بنكاح ضرتها لانه برده الابراء ابطله فلاحنث
فليحفظ﴾ بيت سابقده يظفر قوليله ناظم مرحوم ايما ايدركه زوج مرقوم عورتك ضره‌سنی
نكاحه ظفر ومساغ شرعی بولوركه ابرای رديله تعليقی ابطال ايتمش اولورده ديكر
عورة تزوجيله حانث اولميوب طلاق واقع اولمز ﴿خاتمه﴾ امام طحاوی رحمه الله تعالی
ورضی عنه بيوردلركه بركمسنه‌يه ثوب ويالحم مثللو درحال اكله صلاحيتی اولميان
تقسيمه قابل اولميان برنسنه‌يی هديه ايتسه‌لر اندن كندی اصحاب واحبابنه حصه ويرمسه
ويرمز واكر الحالة هذه اكله مستعدتنا ول اولنور مقوله‌دن اولورسه نظم مجلس اولديغی
اصحاب واحبابنی اندن حصه‌ياب ايدوب بقيه برشی قالورسه انی كندی اهل بيتنه وخانه‌سنه
ارسال ايدر كذا فی التاتارخانيه زيد وفات ايتدكده عمرو اوغلونه برقطعه كفن ارسال
ايتسه كه باباكه صاردیو امدی اغلو اكامالك انی نفسيچون القويوب باباسنه ديكر كفن
صارمغه قادر اولورمی الجواب باباسی علما وصلحا ذواتدن اولمغله كندبی تكليفنه تبرك
اولنور مقوله‌دن ايسه اوغلو اكامالك اوله‌مز حتی كندی عندندن تكفين ايتمش اولورسه
كفنی صاحبنه رد ايدر بوغيسه اوغلونه دلديكی محله صرف مشروعدر كذا فی السراج
الوهاج والله سبحانه وتعالی اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الاجارة ﴾

اجاره ثلاثيدن باب اولدن وثانيدن اوله‌رق افصح لغت اوزره اجر دندرمد ايله آجردن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دخی اولسه اولورز بعشری اجرت افعلت وزننده وانامو جر دیلمور مفاعله بابندن
اجر خطادر دیدی بعضیلر اجر الدار افعالدن مؤاجرة الاجیر مفاعلة بابندندر عامل
معامله کبی انجق بر مفعوله تعدی ایدر بعضیلر ایکیسیده ایکی مفعوله متعدیلردیدیلر
﴿قدم الهبة لکونها تملیك عین وهذه تملیك منفعة﴾ هبة تملیك عین اجاره تملیك
منفعة اولوب اعیانده منافع اوزره وجودا مقدم اولمغله هبه اجاره اوزره تقدیمه شایان
کورلدی ﴿(هی) لغة اسم للاجرة وهی مایستحق علی عمل الخیر ولذا یدعی به یقال
اعظم الله اجرك﴾ اجاره لغتده اجرت که خیر عمل اوزره مستحق اولان شیئه اسمدر
بناء بر ین کندو ایله دعا اولنوب اعظم الله اجرك دینور کنز شرحی عینیده اجرت اجیرك
ویردیکی کرایه اجر عمل خیر اوزره مستحق اولنان جزایه اسمدر دیو مصرحدن بو کا
کوره شارحك عبارهسنده خلل اولور ﴿(وشرعا (تملیك نفع) مقصود من العین
(بعوض) حتی لو استأجر ثیابا او اوانی لیتجمل بها او دابة لیجنبها بین یدیه اودرا لایسکنها
اوعبدا اودراهم اوغیر ذلك لایستعمله بل یظن الناس انه له فالاجارة فاسدة فی الکل
ولا اجرله لانها منفعة غیر مقصودة من لعین بزازیة وسیجیء﴾ شرعده اجاره ایجاب
قبوله عیندن مقصود اولان منفعتی عوض مقابلهسنده تملیکدر ایمدی برکمسنه تجمل
واحتشام ایچون براز اثواب و یا اناء و یا اوغرنده یدك چکلمك ایچون براز فرس وسکنی
ایچون اولمیهرق بردار و یا عبد و یا دراهم امثالی نسنهلری استعمال ایچون اولمیهرق
همان مجرد ناسك انی کندونکدر ظن ایتمسیچون ریاء استیجار ایلسه اشیاء مشروحهلرك
کلیسنده اجاره فاسده اولمغله مستأجره اجرت لازم اولمز هر نقدر استعمال اولنورلرسهده
مزبورلر عیندن مقصوده اولمیان منافع اولمغین و بو کده اثر بحث قریبا کلور ﴿(وکل
ماصلح ثمنا) ای بدلا فی البیع (صلح اجرة) لانها ثمن المنفعة ولاینعکس کلیا فلا یقال
مالایجوز ثمنا لایجوز اجرة لجواز اجارة المنفعة بالمنفعة اذا اختلفا کما سیجیء﴾ هر برشیکه
بیعده ثمنیة که بدلیة صلاحیت وقابلیتی اوله اجرتهده صالح اولور زیرا اجرت دیدیکمده
منفعت ثمنیدر و اشبو قضیهٔ مشروحه کلیا عکس لغویله منعکس اولمز که ثمنیة صلاحیتی
اولمیان نسنه اجرته صلاحیتی اولمز دینلمز مختلف اولورلرسه منفعتی منفعت
مقابلهسنده اجاره مشروعه اولماغین تکیم تفصیلی قریبا کلور مثلا بر منزلك سکناسنی
برقطعه تارلانك زراعتی مقابلهسنده استیجار کبی دارك سکناسنی دیکر دارك و یا خانوتك
سکناسی وزمینك زراعتنی دیکر زمینك زراعتی مقابلهسنده اجاره مثللو منفعتك
جنسلری متحد اولورسه اجاره صحیحه اولماز بونلرده منافع معدومه اولمغله بیع بالنسیئه کبی
اولمغین قضیهٔ مشروحهنك عکسی منطقی اصطلاحیسی کلورکه موجبهٔ کلیهنك عکسی
موجبهٔ جزئیه اولمغین بونده بعض ماصلح اجرة صلح ثمنا دینور ثمندن بدل ارادهسیله بیع
بالمقایضهده اولدیغی مثللو بونده دخی بدلك عین اولمسینك مشروعتینه ایما اولندی

واجرت دراهم و یا دنانیر اولیجق غالب نقد بلده حمل اولنور ﴿(وتنعقد باعرتك
هذه الدار شهرا بکذا) لان العاریة بعوض اجارة بخلاف العکس﴾ اجاره اشبو داری
سکا بر ماه مدتله بش غروش مقابلهسنده اعاره ایتدم دیمکله منعقده اولور عوضله
عاریه اجاره اولمغله عکسی بونك خلافنهدرکه عاریه اجاره لفظیله منعقده اولماز حتی
برکمسه اشبو داری سکا بلا عوض اجاره ایتدم دیسه اجاره فاسد اولوب عاریه اولماز
بعتك هذه الدار تعبیر عوضده باطل و یا فاسد اولوب هبه اولمدیغی مثللو امامدت بیانیله
بیع و یا صلح لفظلریله اجاره منعقده اولور ﴿(اووهبتك اوآجرتك منافعها) شهرا
بکذا﴾ و یاخود اشبو منزلك منافعنی ماهیه بش غروش مقابلهسنده سکا هبه و یا ایجار
ایتدم قولیلهده منعقد اولور یعنی منفعت واجرت ذکر اولنورسه عقد اجاره بولنور
بعضیلر اجارهیی عینه اضافتله شو دکانی سکا ایجار ایتدم دیمك کبی بولازم اولمغله صورت
مشروحهده اجاره موجود اولمدی دیدیلر ﴿افادان رکنها الایجاب والقبول﴾
مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب تملیك نفع بعوض قولیله اجارهنك رکنینك
ایجاب وقبول اولمسنی افاده وایما بیوردیلر زیرا مضمون مشروح انجق ایجاب قبولله
وجوده کلور مثلا احد متعاقدینك اشبو خانهمی سکا ایجار ایتدم دیو دیکرینك قبول
ایتدم دیمسی مثللو کندولریله ماضیدن تعبیر اولنور ایکی لفظله منعقده اولور ﴿وشرطها
کون الاجرة والمنفعة معلومتین لان جهالتهما تفضی الی المنازعة﴾ اجارهنك شرطی
اجرتك ومنفعتك معلوم اولمریدر جهالتلری منازعهیه مؤدی اولمغین صاحب
هندیهنك بیاننه کوره شرط مشروح چند نوعدر بری انعقادینك و بری لزومنکدر
انعقادینك که عقلدر بلوغ دکلدر ایمدی مجنونك صبی لایعقلك نفسنی و یا مالنی
اجارهسی مأذون ایسه نافذه محجور ایسه ولیسنك اجازهسنه توقف یدر عبدده صبی
کبیدر حریتده شرط دکلدر اجرتی اغاسینك اولور نفاذینك شرطی مالکیتدر
ایمدی فضولینك عقدی ملك صاحبنك اجازتنه توقف ایدر واجاره اولنان نسنهنك
مستأجره تسلیمیدر بلا تسلیم اجرته مستحق اولنماز ومعقود علیه اولان اجرتك حالا
مستأجرك ذمتنده قیامیدر ایمدی مستأجر استیفای منفعت ایتدکدنصکره مال صاحبی
فضولینك عقد اجارهسنه اجازت و یرسه اجازتی جائز اولماز اصل اجاره عاقد فضولینك
اولور منافع معقود علیها منعدم اولمغین لزومینك شرطی عقدك صحیح اولوب واجاره
اولنان نسنهده حالا و مآلا عیب وغدر اولمیوب ومستأجر کوروب مشاهده ایتدیکی
نسنه اولمسیدر ایمدی انتفاعه مخل بر عیب و یا عذر حادث اولسه عقد لازم اولماز عذر
احد عاقدینده حادث اولسهده اولور صحتنك شرطی متعاقدینك رضالری ومنفعتك
منازعهیه مانع اولور مرتبه معلومیتی ومحل منفعتك بیانی ایمدی اشبو ایکی دارك
و یا عبدك برینی سکا ایجار ایتدم دیسه مشروع اولماز ودور ومنازل وظئر امثالی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شيلرده مدتك دخى بياندن لازمدر انده ايشلنجك عملك بيانى لازم دكلدر الا استيجار
اولنان ارضده نه عمل اولنه جق ايسه انك بياندن لازمدر ودواب ايجارنده مدتك
ومكانك وحمل وركوب امثالى نه ايچون استيجار اولنديغى علی بيان لازمدر وحقيقة
وياشرعا منفعتك مقدور الاستيفا اولمسى دخى شروطندندر ايمدى عبد آبقى استيجار
ويا معصيت اوزره مثلا بر عورتى زنا ايچون ايجار جائز اولماز شرعا استيفاى منفعت غير
مقدوره اولمغين ومستاجر لهك فرض ويا واجب اولماسى ومنفعتك مقصوده اولوب
واجرتك معقود عليه جنسندن منفعت اولمامسى سكناى سكنايه اجاره كبى وعقده ملايم
اولميوب عقدك اقتضا ايتديكى شروطدن خلوى ❊ وحكمها وقوع الملك فى البدلين
ساعة فساعة ❊ اجاره نك حكميكه اوزرينه ترتب ايدن اثرى ساعت بساعت طرفينه
بدلينده ملكك وقوعيدر يعنى مستأجر آنا فآنا استيفاى منفعت ايتدكجه موجرده
اجرته مالك اولور الا اجرتك تعجيلنى شرط ايتمش اولورسه بردن مالك اولور ❊ وهل تنعقد
بالتعاطى ظاهر الخلاصة نعم ان علمت المدة وفى البزازية ان قصرت نعم والا لا ❊ اجاره
بيع كبى تعاطيله بلا ايجاب وقبول منعقده اولورمى خلاصه صاحبنك كلامنك
ظاهرى مدت معلومه اولورسه اولور لكن بودار مثلا شيده در اما خياطهٔ ثوبده
مدت لازمه دكلدر امام محمد رحمه الله تعالى ورضى عنه اصل ناميله بنام كتاب اصلينده
تعاطيله وقوعبولان اجاره يى بيان بيورمشلر كه مثلا بر رجل ديكر بر رجلدن
لا على التعين بلا بيان بر مقدار تبغره استيجار ايتسه جائز اولمز صغر وكبرله ميانلرنده
تفاوت اولمغله بس صورت مرسومه ده موجر قزغانلرى كتوروب مستاجرده
ذكرى سبقت ايدن كراسيله قبول ايلسه جائز اولور بومجددا تعاطيله اجاره اولمش اولور
امام ثانى بيدانى عليه رحمة الصمدانيدن استفتا اولنمشكه بر شخص سفينه يه ويا حمامه
دخول ايدوب ويا احتجام ويا فصد ويا حلق ايتديروب ويا سقادن شرب ما ايتدكدنصكره
اجرت وثمن مايى ويرمشرو عميدر جواب بيورمشلر كه استحسانا جائزدر مقدم عقده
محتاج دكلدر بزازيه مدت قصيره اولورسه اجاره تعاطيله اولور يوقسه اولمازدیو
مرسومدر ❊ (ويعلم النفع ببيان المدة كالسكنى والزراعة مدة كذا) اى مدة كانت
وان طالت ولو مضافة كاجرتكها غدا ❊ اجاره ده شو مقدار سكنى وزراعت كبى
طويله وقصيره قنغى مدتله اولورسه اولسون مدت ووقت بيانيله موجراندن نفعى
اعلام ايدر مدت هر نقدر طويله اولسه ده اولور مثلا انده حياتده قالملرى ممكن اولميان
اوچيوز سنه كبى ومدت دارى سكا يارنكى كون ايجار ايتدم كبى بر وقت آتى يه
مضاف اولسه ده اولور اى كلمه سى جر ايله مدت اونى يه صفتدر موخر كان يه منصوبده
اولور ❊ وللموجر بيعها اليوم وتبطل الاجارة به يفتى خانيه ❊ جره يى غده اضافت
صورتنده موجر ايچون غددن مقدم بوكون ايجار اولنان مثلا دارى بيع مشروع

اولمغله اجاره ده باطل اولور انجق بو قولله فتوا ويريلور بر روايتده موجره بيع غير
مشروعدر ❊ (ولم تزد فى الاوقاف على ثلاث سنين) فى الضايع وعلى سنة فى غيرها كما
فى بابه ❊ ضياعكه اراضيده كه اوقافده مدت اوچ سنه نك اوزرينه منزل ودكان مثلا
ضياعك غيرنده بر سنه نك اوزرينه زياده اولماز تحكيم وقف بابنده مرور ايلدى لكن بو
موجر واقفك غيرى اولديغنه نظرادر بس واقف كندى ايجار ايدرسه اوچ سنه دن زياده مدتله
ايجار ايدر وطالبينك رغبتى كبى مصلحة مبنى مدت مشروحه لردن زياده مدتله ايجار
اولنور لكن بو ائمه نك اختلافيله مختلف اولور ❊ والحيلة ان يعقد عقودا
متفرقة كل عقد سنة بكذا فيلزم العقد الاول لانه ناجز لا الباقى لانه مضاف ❊ فللمتولى
فسخه خانية ❊ متولى مستاجرينك عدم رغبتلرينه بناء اوچ سنه دن زياده مدتله ارض
وقفنى اجاره يه مضطر اولورسه حيلهٔ شرعيه سنى بهر سنه نك عقد اجاره سى مقداره
ديه رك اجاره يى عقود متفرقه ايله عقد ايتمكدر ايمدى عقد اول ناجز اولمغله لازم اولوب
باقيسى مضاف اولمغين لازم اولمامغله متولى ايچون باقى يى فسخ واردر ❊ وفيها لو شرط
الواقف مدة ❊ يتبع الا اذا كانت اجارتها اكثر نفعا فيوجرها القاضى لا المتولى لان
ولايته عامة ❊ خانيه ده مذكوردر كه بر واقف وقفنك مستغلاتنى ايجارده مدت معينه
شرط ايتسه شرط الواقف كنص الشارع اولمغين اكا اتباع اولنور كرك طويله وكرك قصيره
اولسون الا خلاف شرط واقف اجاره ده وقفه نفع كثير اولورسه ايمدى قاضينك
ولايت عامه سى اولمغله قاضى آنى خلاف شرط واقف ايجار ايدر متولى ايدمز ❊ قلت
وقد قد منافى الوقف ان الفتوى على ابطال الاجارة الطويلة ولو بعقود وسيجئ
وقتا فليراجع وليحفظ ❊ شارح عليه الرحمه ديركه وقفده تقديم ايتدك كه اجارهٔ طويله
هر نقدر عقود متفرقه ايله اولورسه ده فتوا انك ابطالى اوزره در مضمون مشروح
قريبا متنده دخى كلور امدى ماسبقه مراجعت برله حفظ اولنملى ❊ (فلو اجرها المتولى
اكثر لم تصح) الاجارة وتنفسخ فى كل المدة لان العقد اذا فسد فى بعضه فسد فى كله فتوى قارئ
الهداية ورجحه المص على ما فى انفع الوسائل وافاد فساد ما يقع كثيرا من اخذ كرم
الوقف او اليتيم مساقاة ❊ امدى متولى وقفى مدت مشروحه دن اكثره ايجار ايلسه
اجاره سى صحيحه اولميوب مدتك كليسنده اجاره سى منفسخه اولور زيرا عقد
مدتك بعضيسنده فاسد اولدقده كليسنده ده فاسد اولور قارئ الهدايه مضمون
مشروحله افتا ايلدى انفع الوسائل نام كتابده ذكر اولنديغى اوزره مصنف مرحومده
قول مذكورى ترجيح برله اكثريا وقوعيافته اولان وقفك ويا يتيمك باغ وباغچه سنى مساقاته
اخذنك فسادينى افاده ايلدى قول مرجوح اوچ سنه دن زياده ده كه مدتده كه اجاره نك
منفسخه اولمسيدر (فيستأجر ارضه الخالية من الاشجار بمبلغ كثير ويساقى على اشجاره
بسهم واحد من الف سهم فالحظ ظاهر فى الاجارة) ❊ لا فى المساقاة فمفاده فساد المساقاة بالاولى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لان كلامنا عقد جديد ﴾ ايمدى مار الذكر كرومى باقاته اخذايدن كمسنه باغ و باغچه نك
اشجاردن خاليه اولان ارضنى مبلغ كثير مقابله سنده استيجار ايدوب اشجارنى بيك
سهمدن بر سهميله مساقاة ايدوب كوروب كوزه دوب تربيه ايتكله اجاره ده خطكه اجرت
ظاهر اولوب مساقاتده اولمامغين مساقاتده عقدك فسادى بالطريق الاوليدر بيوررلرى
عقد جديد كه عقد مستقل اولمغله مساقاتده كويا بيك بريتيمك اولوب باقيسى مسا
قينك اولور ﴿قلت وقيدوا سراية الفساد فى باب البيع الفاسد بالفساد ﴾ ﴿ القوى المجمع
عليه فيسرى بجمع بين حر وعبد ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه فقها باب البيع الفاسد ده فسا
دك سرايتى حر ايله عبدى بيعى جمع ايدوب ايكيسنى بردن بيع ايتمك كبى فسادى مجمع عليه
اولان فساد قويله اولمغله قيدلديلر بعين بو صورتده فساد عبد كده بعينه سرايت ايدر
﴿ بخلاف الضعيف فيقتصر على محله ولا يتعداه كجمع بين عبد ومدبر فقد بروجعلوه
﴿ ايضا من الفساد الطارى فتنبه ﴾ فساد ضعيف صورت مشروحه نك خلافنه دركه
انجق محلنه قصر اولنوب محلنك غيرنه سرايت وتعدى ايتمز عبد ايله مدبرى برعقده
بيعله جمع كبى فقد بر بونده مفسد ضعيف اولمغله انجق زياده يه تاثير ايدوب اصل اوج سنه يه
ايتامكه اشارت اولسه اولور فقها بونده فسادى ضعيف قلدقلرى فساد طارى دنده
قيلديلر يعنى عدم سرايتنى تقويه در لكن طارى اولمسى محل تأملدر ﴿ومن حوادث
الروم وصى زيد باع ضيعة من تركة لدين على انها ملكه ثم ظهر ان بعضها وقف
مسجد هل يصح البيع فى الباقى اجاب فريق بنعم وفريق بلا والف بعضهم رسالته
ملخصها ترجيح الاول فتأمل ﴾ بلادر ومده وقوعيافة اولان مسائلدندر زيدك وصيسى
متيك تركه سندن يتيمك دينيچون ملكى اولمق اوزره برقطعه ترلاسنى بيع ايتدكدنصكره اول
ترلانك بعضيسى برمسجدك وقفى اولديغى تبين ايتسه باقيسنده بيع صحيح اولورمى
بعضى فقها اولور وبعضلر اولمز ديو جواب بيورديلر بعضلرانك حقنده بر رساله تصنيف
ايتديلركه خلاصه سى قول اوليكه باقيده بيعك صحتنى ترجيحدر بودخى عدم سرايتى تقويه يه
ايمادر ممكنكه فتامل ايله اكا اشارت اوله لكن جونيك سالف الذكر اولان برعقدك
بعضيسى صحت وبعضى اخرى فساد ايله موصوف اولمز عقد واحده سرايت فساد
ظاهر در كلامرى مضمون مشروحه منافيدر ﴿ وفى جواهر الفتاوى آجر ضيعة
وقفا ثلاث سنين وكتب فى الصك انه اجر ثلاثين عقدا كل عقد عقيب الاخر لا تصح اجاره
وهو الصحيح وعليه الفتوى صيانته للاوقاف ثم قال ولو قضى قاضى اصحتها تجوز ويرتفع
الخلاف انتهى) جواهر الفتاويده مرسومدركه بركمسنه بر وقف ارضى اوج سنه
مدتله ايجار واجاره تمسكينه هربرى اوچر سنه اوله رق بربرى عقبينده اوتوز عدد
عقدله ايجار ايتدم ديو كتب واملا برله اجاره طويله يه اشارت ايتسه ايمدى اشبو اجاره
صحيحه اولمز وانجق صحيح اولان قولده بودر صيانة للاوقاف فتواده بو قول اوزره در

زيرا مدت طويله ايله ايجارده مستأجرك ملكيت ادعاسى ملحوظدر لكن شارحك
مار الذكر وقد منافى الوقف قولى بونقلدن مفيدر بعد ازين جواهر الفتاوى صاحبى
بيورديكه برقاضى اجاره مشروحه نك صحتيله حكم ايلسه اجاره جائزه اولوب خلاف
مرتفع اولور ﴿ قلت وسيجئ ان المتولى والوصى لو اجر بدون اجر المثل يلزم المستأجر
تمام اجر المثل وانه يعمل بالانفع للوقف ﴾ شارح مرحوم بيوررلركه قريبا كاوركه
متولى ووصى وقفك مستغلاتنى اجر مثلدن نقصانه ايجار ايدرسه مستاجره اجر مثلك
تمامى لازم اولور متقدمين متولى يه لازم اولور بيورديلر بهمه حال وقفه انفعله عمل
اولنور وقف قرى ومدارعلرك التزاملرى دخى بنه بويله در تفصيلى علامه طحطاوينك
حاشيه سنده مبيندر ﴿ وفى صلح الخانية متى فسد العقد فى البعض بمفسد مقارن يفسد فى الكل ﴾
خانيه نك صلحنده مذكور دركه چونكه كله مقارن فساد له بعضده عقد فساده كيدرسه كلنده ده
فساده كيدر ﴿ (و) يعلم النفع ايضا (ببيان العمل كالصياغة والصبغ والخياطة) بما يدفع
الجهالة) ﴾ موجر مدت بيانيله نفعى بيان ايتديكى مثللو كندو ايله جهالة ونزاع مرتفع
وزائل اولور صياغتكه قيومجى يه شو مقوله خاتم وياكردانه ياب وشو مقوله لونله ثوبى
ضبغ ايله وياجبه وعنترى ياب ديمك كبى عملى بيانله ده نفعى اعلام واشعار ايدر مثلا
قصارجى يه ثوبى ويردكده معلوم ومشاهد اولمسى لازمدر دقت وغلظت متفاوت
اولمغله ﴿ فيشترط فى استيجار الدابة للركوب بيان الوقت او الموضع فلو خلا عنهما فهى
فاسدة بزازيته ﴾ امدى ركوب ايچون دابه استيجار ايدن كمسه يه وقتنى ونه محله زهابنى بياندن
لازمدر پس بلا بيان اولورسه اجاره فاسده اولور انتفاعيله اجر مثل ايجاب ايدر ﴿ (و)
يعلم ايضا (بالاشارة كنقل هذا الطعام الى كذا) ﴾ ينه بويله منفعت اشبو طعامى فلان
محله دك كتور ديمك كبى اشارتله ده معلوم اولور لكن عمل ذكر وبيانله معلوم اولور
مقوله دندر محمولك قدرنى بيان اشارتله منقول اليه اولان مكانك بيانى الى كذا قوليله
اولمغله بونوع اوله قريب اولور ﴿ (و) اعلم ان (الاجر لا يلزم بالعقد فلا يجب تسليمه بل
بتعجيله او شرطه فى الاجارة) المنجزة ﴾ معلوم اولسونكه اجاره ده اجرت مجرد عقد ايله
لازم اولمامغين انك تسليم وتأديه سى واجب اولمز زيرا عقدك انعقاد وحكمى منفعتك
حدوث وظهورى حسبيله شيئا فشيئا اولور ايمدى عقد معاوضه اولمغله طرفينده
مساوات اقتضا ايلدى امام محمد رحمه الله تعالى جامع الصغير نام تاليف كبيرنده ان الاجرة
لا تملك وما لا يملك لا يجب ايفائه بيوردى ايمدى مصنفك لا يلزم بالعقد قولينك معناسى
لا يملك اولور بلكه اجرتى موجر مطالبه ايتمكله مستأجرده تعجيل ايدوب تأديه ايدر ويا اجاره
منجزه ده تعجيل اجرتى شرط ايدرسه اجرتك لزوميله مطالبه يه مقتدر اولور ﴿ اما المضافة
فلا تملك فيها الاجرة بشرط التعجيل اجماعا وقيل تجعل عقودا فى كل الاحكام فيفتى
بروايته تملكها بشرط التعجيل للحاجة شرح وهبانيه للشرنبلالى ﴾ اجاره مضافه كه

مثلا اجرتك داری غدا بكذا ده اتفاقا تعجيل شرطيله ده اجرته مالك ومستحق اولنماز
بونده شرط باطل اولمغله فی الحال برشی لازم اولماز زيرا بو وقته مضاف اولان شیٔ
اولوقتك وجودندن مقدم كندوسی موجود اوله مز بعضلر اجارهٔ مضافه‌يی احكامك
كليسنده عقود متفرقه قلنور ديديلر بونی بخاری زاده متعارف اولان برنوع اجاره‌ده
ذكر ايتديلر كه صورتی مثلا برداری ويا ارضی اوتوز سنه متوالية ايجار ايدوب
بهر سنه‌دن اوچ كونی استثنا ايده‌رك كه حتی سنين مشروحه‌ده اتصال بولنميه امدی
بونده مشايخ بخاری اختلاف ايدوب بعضلری بونی عقود مختلفه وبعضلری عقد
واحد اعتبار ايتديلر زيرا عقود اعتبار اولندقده اولكه عقدك ماعداسی اجارهٔ مضافه
اولمغله كندولرده كرك تعجيله وكرك شرطيله اجرته مستحق اولنماز بوندن غرضلری
اجرته استحقاقدر ايمدی سائر احكامده بونی عقود اجرته تعجيله ويا تعجيل شرطيله
مستحق ومالك اولمقده عقد واحد اعتبار ايتديلر پس عقد واحد اعتباری روايتله
لدی الحاجه تعجيل شرطيله اجرته استحقاقيله فتوی ويريلور عبارهده اولی اولان
وقيل تجعل عقدا واحدا فيفتی برواية تملكها بشرط التعجيل ديمك ايدی ﴿(او الاستيفا
للمنفعة (او تمكنه منه) الا فی ثلث مذكورة فی الاشباه ﴾ وياخود اجرت مدت اجاره‌ده
استيفای منفعتله لازمه اولور ايمدی بو كون فلان محله ديه‌رك بر دابه‌يی ايجار ايدوب
ايرته‌سی كون اومحله‌دك راكب اولسه اجرت اقتضا ايتمز وياخود استيفای منفعت
متمكن ومقتدر اولمغله اجرت لازمه اولور مثلا داری كندونك متاعندن خالی وسكناية
مانع ومزاحم براحد اوليه‌رق تسليم ايتدكده اجرت ايجار ايدر بعد الممكنه هر نقدر
مستأجر تعطيل ايدوب استيفای منفعت ايتمز سه‌ده الاشباهده ذكر اولنان اوچ محلده
استيفا وممكنتله اجرايجاب ايتمز اولا اجارهٔ فاسده‌ده لكنه شيخ شرف الدين بونی
استثنا مناسب دكلدر بونده استيفا صورتنده اجرت ايجاب ايدر ديو اعتراض ايتدی
واقعا ديده محلنده درثانيا بركيمسنه خارج مصرده بر محله مرور وعبور ايچون بر دابه‌يی
استيجار ايتدكدن صكره انی كند وعندنده اليقويوب بمسه‌ينه بعد الممكنه اجرايجاب
ايتمز اوچنجيسی بر رجل بر ثوبی بهر يوميه‌سی بردانق اوزره استيجار ايدوب بعده
بلا لبس انی عندنده مدت كثيره حبس وامساك ايلسه كندويه شول بو وقتك اجرتی
اقتضا ايتمز كه انی لبس ايده‌جك اولسه اولوقته‌دك يرتلوب پاره‌لنور ايدی يعنی لبسی
تقديری اوزره برتلميه‌جكی مدته يوميه بردانق ويرر اولمدتده انتفاعی ممكن اولمغين
﴿(ثم فرع علی هذا بقوله (فيجب الاجر لدار قبضت ولم تسكن) لوجود التمكن من
الانتفاع ﴾ بوندن صكره مضف دقت پناه رفع الله فی الجنة سمك بناه مار الذكر صكره كه
انتفاعه تمكنه كندی قوليله مسئله تفريع ايتديروب ديركه ايمدی مستأجرك قبض ايدوب
ساكن اولمديغی دارده انتفاعه تمكن بولنديغندن اجرت واجبه اولور ﴾ (وهذا

(اذا كانت الاجارة صحيحة اما فی الفاسدة فلا) يجب الاجر (بحقيقة انتفاع) كما بسط
فی العمادية ﴾ اشبو انتفاعه تمكنله اجرتك وجوبی اجاره‌نك صحيحه اولديغنه كوره‌در
اجارهٔ فاسده‌ده اجرت انجق حقيقت انتفاعله درتنه كه عماديه‌ده مسطوردر هنديه‌نك
بيانته نظرا فساد بعض عملك ويا منفعتك ويابدلك مقدارلرينك جهالتلريله وبعضا مقتضای
عقده مخالف شرط فاسدله اولور ايمدی اجارهٔ فاسده‌ده اجر مثل ايجاب ايدر لكن
عقدده اجرت تسميه اولنمش اولورسه اجر مثل مسمادن زياده اولوب انی تجاوز ايده‌مز
يوق تسميه اولنمش اولمازسه بالغا ما بلغ اجر مثل لازم اولور اجارهٔ باطله‌ده اجرت واجبه
اولمزعين مستأجره مستاجرك يدنده غير مضمونه‌در كرك صحيحه وكرك فاسده ويا باطله
اولسون ﴾ وظاهر ما فی الاسعاف اخراج الوقف فتجب اجرته فی الفاسدة بالتمكن كذا
فی الاشباه ﴾ اسعاف نام كتابده ذكر اولنان مضمونك ظاهری وقفك) احكم مشروحكه
اجارهٔ فاسده‌ده اجرتك انجق حقيقة انتفاعله لزومندن اخراجيدر كه تمكنله فاسده‌ده
اجرت واجبه اولورديمك اشباهده دخی بويلجه مسطودر ﴾ قلت وهل مال اليتيم
والمعد للاستغلال والمستأجر فی البيع وفاء علی ما افتی به) علماء الروم كذلك محل تردد
فلتراجع شارح مرحوم ديركه يتيم مالی ومعد للاستغلال اولان نسنه وعلماء رومك
افتالری اوزره بيع بالوفاء ايله بيع اولنان جيمك فتحيله مستاجرده وقف كبيدر ايمدی
بو محل تردد اولمغله محلينه مراجعتدن لازمدر لكن وقفك حكمی معلوم اولدقد نصكره
مال يتيمله استغلال ايچون حاضرلنانكده حكملری فساد صورتنده مستبا ندر وفاء بيع
ايدن بايع مشتر سيندن مبيعی بعد القبض مدت معينه ايله استيجار ايتسه مدت
مشروحه‌ده اجاره‌سی صحيحه‌در بعد مضی المدة برمدت دخی يدنده قالسه علماء روم
اجر مثلك لزوميله افتا بيورديلر وبو كا بيع بالاستغلال تسميه ايتديلر بيان مشروحه نظرا
محل تردد اولمز ﴾ (وبقوله (ويسقط الاجر بالغصب) ای بالحيلولة بين المستاجر والعين لان
حقيقة الغصب لا تجری فی العقار) اشبو وبقوله قولی سابق الذكر وبقوله اوزره معطوفدر
يعنی استيفای منفعته تمكنله اجرتك وجوبی اوزره ينه ماتن مرحوم مسئله تفريع ايتديروب
ديركه اجرت غصبله كه مستأجر ايله عين مستأجره ما بينه انتفاعه بر حائل ظهوريله ساقط
اولور عقارده حقيقة غصب جاری اولمامغين وهل تنفسخ بالغصب قال فی الهداية نعم خلافا
لقاضيخان ﴾ غصبله اجاره منفسخه اولور می هدايه‌ده اولور قاضيخان اولمز ديدی ثمرهٔ
خلاف قبل انقضا المدة غصبك زوالنده ظاهر اولور ايمدی هدايه‌نك قولنه نظرا
مستأجر مدت باقيده استيفای منافعه مقتدر اولمز قاضيخنه كوره حسابنجه اولور ﴾ ولو
غصب فی بعض المدة فبحسابه ﴾ مدت اجاره‌نك بعضيسنده اجاره اولنان نسنه غصب
اولنسه كه اندن انتفاعه تمكن زائل اوله مثلا دارك غصب اولنوب وترلانك ويا دكر
مانك صونيك انقطاعی مثلو حسابنجه اجرت كسر اولنور ﴾ (الا اذا امكن اخراج الغاصب)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

من الدار مثلا (بشفاعة او حماية) اشباه ﴿ الامثلا داردن غاصبك اخراجی شفاعتله
ویاقهر ایرمانعنك حمایه‌سیله ممکن اولورسه مدت غصبك اجاره‌سی ساقطه اولمز
اخراجنه عدم سعینه مبنی تقصیر ایتمش اولور اخراجی بر مقدار رشوت مال بدلیله اولورسه
لازم اولماز ﴿ (ولو انکر ذلك) ای الغصب (الموجر) ادعاه المستأجر (ولا بینة له بحکم الحال)
کمسئلة الطاحونة ولا یقبل قول الساکن لانه فرد ذخیره) موجر غصبی انکار مستأجر ادعا
ایدوب بینه‌سی ده اولماسه مسئلهٔ طاحونه مثللو حال حکم نصب اولنور که حین منازعه‌لرنده
مستأجر دارده ساکن ایسه قول موجر کدر مستأجر ساکن اولیوب غیرك یدنده بولنورسه
قول مستأجرك اولنور کندویه اجرت ایجاب ایتمز دارده ساکن اولان کمسنه بر اولمغله انك
قولی مقبول اولماز دارده ساکن بولنمزسه مستأجر اجرتی ضامن اولور ذکر مال
مسئله بیکه موجر ایله مستأجر بعد انقضاء المدة صونك جریان انقطاعنده اختلاف
ایتسه‌لر حال حکم نصب اولنوب حین منازعه‌لرنده صو جاری ایسه قول موجرك یوقیسه
مستأجر کدر ﴿ (وبقوله (ولا یعتق قریب الموجر لو کان اجرة) لانه لم یملکه بالعقد والمراد
من تمکنه الامن استیفاء تسلیم المحل الی المستأجر بحیث لامانع من الانتفاع ﴿ دخی
مصنف کندو قولیله مسئله تفریع ایتدرکه موجرك قریبکه ذی رحم محرمی اجرت اولورسه
مجرد عقد ایله مالك اولمامغین عتق اولنماز استیفای منفعته تمکندن مراد انتفاعه مانع
اولمیه‌رق محلی مستأجره تسلیمدر عطفك ظاهری بونکده تمکنه تفریعی بعید راکن اویله دکلدر
بلکه اجرتك وعدم لزومنه فرعدر بناء علیه بونك ماقبلنه تفرعی اولمامغین اولی اولان
بونك مسئلهٔ مستقله اولمسیدی ﴿ (فلو سلمه) العین الموجرة (بعد مضی بعض المدة)
الموجرة (فلیس لاحدهما الامتناع) من التسلیم والتسلم فی باقی المدة (اذا لم یکن فی مدة
الاجارة وقت یرغب فیها لاجله) ﴿ موجر مدت ایجارك بعضیسنك مضیسندن صکره
عین موجره‌یی مستأجره تسلیم ایدرسه ایمدی مدت اجاره‌ده کندویه رغبت اولنور
وقت اولمزسه مدت باقیه‌ده تسلیم و تسلمدن موجر ایله مستاجرك بری امتناع ایده‌مز ﴿ (فان
کان فیها) ای فی العین الموجرة (وقت کذلك) کبیوت مکة ومنی وحوانیتهما زمن الموسوم
فانه لایرغب فیها بعد الموسم فلولم یسلم فی الوقت الذی یرغب لاجله (خیر فی قبض
الباقی) کما فی البیع کذا فی البحر) ایمدی عین موجره‌ده مکهٔ مکرمه‌نك ومنی‌نك موسم حجده
منازل ودکاکنلری مثللو کندولرینه بعد الموسم رغبت واعتبار اولنمیان وقت اولوب
واولوقتده موجر انی تسلیم ایتمزسه مستأجر مدت باقیه‌ده انی قبضنده مخیر قالنور نته که بعیده
اولدیغی مثللو که موسمده مشتری‌یه تسلیم اولنمازسه رغبت وانی فوت اولمغله مشتری‌یه
مخیرلك اولور ﴿ ولو سلمه المفتاح فلم یقدر علی الفتح بلا کلفة وجب الاجر والا لا اشباه ﴿
موجر اجاره اولنان نسنه‌نك مفتاحنی مستأجره تسلیم ایتدکده ضایع اولماسینه مبنی فتحنه
مقتدر اولمسه ایمدی مستأجره بلاکلفة ومشقة انی فتح ممکن اولور اجرت تأدیه‌سی کندویه

واجب اولور یوقسه اولماز (قلت وکذا لو عجز المستأجر عن الفتح بهذا المفتاح لم یکن
تسلیما لان التخلیة لم تصح صیرفیة) علیه الرحمه دیرکه بینه بویله مستأجره مفتاح مشروحله
فتحدن عاجز اولسه تخلیه صحیحه اولمامغین تسلیم بولنمز (ولو اختلفا یحکم الحال) موجر ایله
مستأجر بعد مضی المدة اختلاف ایدوب مستاجر بن فتحنه قادر اولمدم دیوب موجر
اولدك دیسه میانلرنده حال حکم نصب اولنور که درحال فتحیله اولنور پس فتح
ایده‌مزسه قول کندونك یوقسه موجرك اولور (ولو برهنا فبینة الموجر ذخیرة) ایکیسیده
اقامهٔ بینه ایدرلرسه موجرك بینه‌سی مقبوله اولور تحکیم حاله اعتبار اولنمز (وکذا البیع) بیعده
ینه بویله‌درکه برکمسنه برداری اشترا ومفتاحنی قبض ایدوب لکن داره وارمسه ایمدی
اول مفتاحله بروجه سهولت فتحی ممکن اولورسه قبض ایتمش اولور یوقسه اولماز (وقیل
ان قال له اقبض المفتاح وافتح الباب فهو تسلیم والا لا کما بسط المصنف) بعضیلر بیوردیلرکه
صورت مشروحه‌ده مفتاح تسلیمله برابر مستأجره قبض ایله وقاپویی فتح ایله دیرسه
تسلیم ایتمش اولور یوقسه مجرد دفع مفتاحله بلا قول اولماز لکن بو قولك ضعفی ظاهردر
﴿ (وللموجر طلب الاجر للدار والارض کل یوم للدابة کل مرحلة) اذا اطلقه واو بین
تعین ﴿ دار وارض استیجار ایدن کمسنه‌یه هر یوم دابه ایجار ایدن قطرجی هر برقونقده
اجرتی مطالبه ایدر اجاره‌لری بروجه اطلاق وقوعبولمش‌سه واکر اجرتك تعجیل ویا
تأجیلنی بیان وشرط ایتمش اولورسه اوتعین ایدر ﴿ (وللخیاطة ونحوها) من الضایع
(اذا فرغ وسلم) فهلکه قبل تسلیمه یسقط الاجر ﴿ درزیلك امثالی صنعلرده اجرت
طلبی خیاط عملندن فارغ وثوبی تسلیم ایتدکده‌در ثوبك قبل التسلیم هلاکی اجرتی
اسقاط ایدر هلکه مصدر مبتدادر یسقط جمله‌سی خبریدر ﴿ وکذا کل من لعمله اثر ومالا
اثر له کحمال له اجر کما فرغ وان لم یسلم بحر) ینه بویله هر بر عملیچون اثر اولان شیده عامل
فراغ وتسلیمیله اجرتی مطالبه ایدوب وهلاکیله اجرت ساقطه اولور حمال امثالی عملنده
اثری اولمیان شیده عامل اجرتنه عملندن فارغ اولدیغی کبی مستحق اولور هر نقدر
حملی صاحبنه تسلیم ایتمزسه ده هلاکیله اجرتده ساقطه اولمز ﴿ (وان) وصلیه (عمل فی بیت
المستأجر مزبور خیاط هر نقدر مستأجرك خانه‌سنده عمل ایتمش اولورسه‌ده اجرته
استحقاقی انجق فراغ وتسلیمیله اولور بوندن فهم اولنان مجرد عملدن فراغ تسلیم اولمیور
بلکه مجددا تسلیمدنده لازمدر لکن تبیینده مستأجرك منزلنده خیاط ثوبی دیکوب
عملندن فارغ اولدقده مجرد اصاحبنه حقیقة تسلیم ایجاب ایتمز کندونك خانه‌سنده
بولنمغله دیو مذکوردر ایمدی بوصورتده حکما تسلیم بولنمغله قبل التسلیم ثوب هلاك
اولسه اجرت ایجاب ایدر ﴿ نعم لو سرق بعد ما خاط بعضه او هدم بعد ما بناه فله
الاجر بحسابه علی المذهب بحر ابن کمال ﴿ بلی ثوبك بعضیسی دیکلدکدنصکره سرقت
اولنوب وبنانك بعضیسی بنا اولندقدنصکره منهدم اولسه مذهب مختار اوزره عامله

حسابنجه اجرت ايجاب ايدر ﴿ (ثوب خاطه الخياط باجر ففتقه رجل قبل ان يقبضه
رب الثوب فلا اجرله) بل له تضمين الفاتق ﴾ درزينك اجرله دكديكى ثوبى ثوب
صاحبى قبض ايتمدين بركمسنه يرتوب تلف ايتسه خياط صاحب ثوبدن اجرت طلب ايده مز
نهايت فاتقه تضمين ايتديرر ﴿ (ولا يجبر على الاعادة وان كان الخياط هو الفاتق فعليه
الاعادة) كانه لم يعمل) صورت مشروحه ده خياط اعاده يه جبر اولنمز اما فاتق كندوسى
اولورسه كانه اصلا دكامش اولمغله كندويه اعاده سى لازم اولور ﴿ بخلاف فتق الاجنبى ﴾
اجنبينك فتقى بونك خلافنه در بوكه احتياج مس ايتمز ايدى ﴿ وهل للخياط اجرة
التفصيل بلا خياطه الاصح لا اشباه لكن فى حاشيتها معزيا للمضمرات المفتى به نعم خياطه
بلا خياطة ﴾ اجرت تفصيلكه اثوابى فصل وقطع ايدوب بچمنك اجرتى وارميدر اصح
اولان اولمامقدر لكن اشباه حاشيه سنده قول مفتى به اولمقدر ديو مسطوردر و (قال المصنف
ينبغى ان يحكم العرف انتهى ﴾ مصنف مرحوم بيوررركه بونده عرف وعادت حكم
نصب اولنمق لايق ورواددر يعنى عرف بلده اثواب بچن درزى يه مجرد قطعى ايچون
اجرت ويرمك ايسه اجرت ايجاب ايدر يوقسه ايتمز ثم رأيت فى التاتارخانيه معزيا للكبرى
ان الفتوى على الاول فتامل شارح رحمه الله تعالى دركه كبرايه عزوله تاتارخانيه ده كوردمكه
فتوى قول اول اوزره دركه عدم لزومنه در لكن صاحب كبرانك بونك خلافيكه قول
ثانى ايله افتاسنى علامهٔ طحطاوى حاشيه سنده نقل و بيان بيورمشدر غالبا شارح مرحومده
فتأمل ايله اكا اشارت ايتمك كركدر ﴿ (و) للخباز طلب الاجر (للخبز فى بيت المستأجر بعد اخراجه
من التنور) لان تمامه بذلك و باخراج بعضه بحسابه جوهرة ﴾ مستأجرك خانه سنده
اجرتله اتمك پيشرمك ايچون تنوردن خبزى اخراجندن صكره كندويه اجرت
مطالبه سى واردر عملينك تمامى انكله اولمغين بعضيسنى اخراجله حسابنجه اجرته
مستحق اولور ﴿ (فان احترق بعده) اى بعد اخراجه بغير فعله (فله الاجر) لتسليمه بالوضع فى
بيته (ولا غرم) لعدم التعدى وقالا يغرم مثل دقيقه ولا اجر وان شاء ضمنه الخبز واعطاه
الاجر ﴾ خباز تنوردن خبزى اخراجندن صكره كندونك قصورى اولمقسزين خبز محترق
اولورسه كندو ايچون اجرت طلبى مشروعدر مستاجرك خانه سنده خبزى تسليمنه بناء
وتعديسى اولمامغين كندويه غرامت وضمانده ايجاب ايتمز امامين رحمهما الله تعالى اونك
مثلنى ضامن اولور اجرت اولمقسزين بيورديلر مستاجر دلرسه خبزى تضمينله اجرتى
تاديه ايدر ﴿ (ولو) احترق (قبله لا اجر) له (ويغرم) اتفاقا للتقصير درر وغرر ﴾ خبز تنوردن
اخراج اولنمزدن مقدم محترق اولورسه خبازه اجرتده ايجاب ايتمز وعدم اخراجله تقصيرنه
مبنى اتفاقا ضامنده اولور ﴿ (وان لم يكن الخبز فيه) اى فى بيت المستأجر سواء كان
فى بيت الخباز اولا (فاحترق) اوسرق (فلا اجر له) لعدم التسليم حقيقة (ولا ضمان)
لو سرق لانه فى يده امانة ﴾ خبز مستأجرك بيتنده اولميه رق كرك خبازك كندو خانه سنده

اولسون وكرك سائر محلده اوله رق محترق اولوب وياسرقت اولنه ايمدى حقيقة تسليم منعدم
اولمغله اجرت ايجاب ايتمدى و يدنده امانت اولمغله سرقت اولنديغى تقديرجه ضمانده اولمدى
خلاف لهما وهى مسئلة الاجير المشترك جوهرة ﴾ امامين ايچوندر اختلاف مشار اليهما
بونيده اجير مشترك مسئله سندن قيلمغله ضمان ايجاب ايدر ديديلر ﴿ (وان) احترق الخبز
اوسقط من يده (قبل الاخراج فعليه الضمان) خبز قبل الاخراج ﴾ محترق اولوب ويايدندن
ساقط اولورسه خبازك اوزرينه ضمان لازم اولور ﴿ ثم المالك بالخيار ﴾ بوندن صكره مالك
اون ايله خبزك قنقيسنى تضمين ايتديررسه مخيردر ﴿ (فان ضمنه قيمته مخبوزا فله الاجر
وان ضمنه قيمته دقيقا فلا اجرله) للهلاك قبل التسليم ﴾ مالك خبازه مخبوزا خبزينك
قيمتنى تضمين ايتديررسه خباز ايچون اجرت واردر عملك قيمتى كندويه واصل اولمغله
معناده عمل كندويه واصل اولمش اولمغين واكر اون اوله رق قيمتنى تضمين ايتديررسه صورتا
ومعنى عمل كندويه واصل اولمغين وقبل التسليم هلاك اولديغندن كندويه اجرت ايجاب
ايتمز ﴿ ولا يضمن الحطب والملح ﴾ كندويه ضمان ايجاب ايتمدين مستهلك اولديغندن اودن
وطوز وصو امثالى شيلرى ضامن اولمز ﴿ (وللطبخ بعد الغرف) الا اذا كان لاهل بيته جوهرة
والاصل فى ذلك العرف ﴾ اشچى ايچون طعامى تنجره دن اخراج وقابلره وضعيله اجرت
مطالبه سى واردر هرنه نوع دعوت اولورسه اولسون وليمه وسائر ضيافتلر مثللو
الامستأجرك اهل بيتى ايچون طباخ استيجار اولنمش اولورسه ايمدى بونده عادت اغترافك
عدم شرطيتى ايسه قبل الغرق اجرتنى مطالبه ايدر لكن بونده دخى اصل وقاعده عرف
وعادتدر عرف عينك فتحى وراءنك سكونيله در ﴿ (فان افسده) اى الطعام (الطباخ
اواحرق اولم ينضجه فهو ضامن) للطعام ﴾ پس طباخ طعامى فساد ويروب وياياقوب
وياكوزلجه پشوروب كماله ايرشديرمسه طعامى ضامن اولور خبازه نظرا قبل الطبخ اولان
قيمتنى ضامن اولورسه اجرت اخذ ايده مز بعد الطبخ قيمتنى ضامن اولورسه اجرته
مستحق اولور (ولو دخل بنار ليخبز اوليطبخ بها فوقعت منه شرارة فاحترق البيت لم يضمن
للاذن ولا يضمن صاحب الدار لو احترق شئ من السكان لعدم التعدى جوهرة ﴾ بركيمسنه
برخانه ده اتمك ياپوب وياطعام طبخ ايچون براز آتشله دخول ايتمكله اندن خانه يه اتش
دوشوب محترق اولسه مأذون اولمغله كندويه ضمان ايجاب ايتمز وتعدى اولمامغين اول خانه ده
مسافرتله ويا برغيرطريقله ساكن اولان ذواتك بعض اشياسى محترق اولورسه صاحب خانه
دخى انى ضامن اولمز ﴿ (و) الضرب (للبن بعد الاقامة) ﴾ لبن لامك فتحى باءنك كسريله
ويالامك فتحى باءنك سكونيله اسم جمع وياجمعدر يعنى كرپچ دوكن كمسنه كرپچى
بعد الجفاف نصب ايتدكدنصكره اجرته مستحق اولور لكن ملبن معين اولورسه ايمدى
قبل الاقامه يغمور ياغوب فساده كيدرسه اجرت لازم اولمز ﴿ وقالا بعد تشريجه
اى جعل بعضه على بعض وبقولهما يفتى ابن كمال معزيا للعيون ﴾ امامين همامين لا بن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اجرته تشر یجیندنصکره که بعضی بعض اخراوزره بعدالجفاف وضعنده مستحق اولور
بیور دیلر انجق اشبو امامین قوللریله دتواو یریلور ﴿ وهذا اذاخر به فی بیت المستاجر
فلوفی غیرملکه فلااجرحتی یعده منصو باعنده ومشرجاعندهماز ﴾ یاعی اشبومسئله
مشرحه ده بالاختلاف لابنك اجرته استحقاقی کرپجی مستأجرك کندوخانه سنده ضرب
ایتدیکنه نظرادرایمدی انك ملکینك غیرنده ضرب ایدرسه امام اعظم رحمه الله تعالی
نزدنده انی منصوبا امامین قتنده مشرجاعدواحصابرله تسلیم ایتدیکجه کندو یه اجرت
اولمز ﴿ (فروع) الملبن علی اللبان والشراب علی المستأجر واد خال الحمل المنزل علی
الحمال لاصبه فی الجوالق اوصعوده للغرفة الابشرط ﴾ لبنه مسئله سنده ملبنکه کرپج ضرب
اولنان آلت کرپج دوکن کیمسنه نك تراب مستأجرك اوزرینه لازمدر وحملی داره ادخال
حمالك اوزرینه درجواللره بوشالدوب و یافوقانی محلله چقارمق حمالك اوزرینه
لازم دکلدر الاشرطله ایجاب ایدر ﴿ وایکاف دابته للحمل علی المکاری وکذ الحبال
والجوالق ﴾ حمل ایچون اولان دابه نك پلانی وایری وایپی وچواللری وحملی کراجینك
اوزرینه در ﴿ والحبر علی الکاتب واشتراط الورق علیه یفدها ظهریة ﴾ کاتب
اجاره سنده مرکب کاتبك اوزرینه اولور کاغدیده کندونك اوزرینه شرط ایجاری
فساده و یرر ﴿ (ومن) کان (لعمله اثر فی العین کالصباغ والقصار حبسها لاجل الاجر)
بویاجی وقصارجی امثالی کندولرینك عملیچون عین معموله ده اثر اولان کیمسه ایچون
اجرت مطالبه سیچون انی حبس واردر ﴿ وهل المراد بالاثر عین مملوکه للعامل کالنشاء
والفرام مجرد مایعساین ویری قولان اصحهما الثانی فغاسل الثوب وکاسر الفتق
والحطب والطحان والخیاط والخفاف وحالق رأس العبد لهم حبس العین بالاجر
علی الاصح مجتبی ﴾ ماتنك عباره سنده که اثردن مرادنشسته و زینت امثالی عامل
ایچون اولان عین مملوکه میدر یوقسه همان مجرد معاینه ومشاهده اولنور برشیمیدر
بونده ایکی قول واردر اصحی ایکنجیسیدر که مجرد اثری معاینه اولنان شیلرده
حبسدر ایمدی اثواب غسل ایدوب وفستق واودون قیروب واون اوکودن واثواب
وایاق قابی دکن وعبدك باشنی تراش ایدن کیمسه لر ایچون قول اصح اوزره اجرت
مقابله سنده حبس عین واردر ﴿ (وهذا اذا کان حالا اما اذا کان) الاجر (مؤجلا فلا)
یملك حبسها کعمله فی بیت المستاجر التسلیمه حکما و یضمن بالتعدی ولو فی بیت المستاجر
غایة ﴾ اشبو مارالذکر حبس عین اجرتك حالکه پشین اولدیغنه نظرادر اما اجرت
مؤجل اولورسه حبس ایده مز مثلا موجرك مستأجرك خانه سنده عملی کبی زیرا بونده
کندونك خانه سنده اولمغله حکما کندو یه تسلیم اولنمش اولور هرنقدر موجرك
عملی مستاجرك منزلنده اولورسه ده تعدیسیله متاع تلف اولورسه ضامن اولور
﴿ (فان حبس وضاع فلا اجر ولاضمان) لعدم التعدی ﴾ موجرمتاعی اجرتدنناشی

حبس ایتمکله ضایع اولسه عدم تعدیسینه بناء اجیر مشترك مسئله سی مثلاو کندویه
اجرت وضمان ایجاب ایتمز ﴿ (ومن لا اثر له کالحمال علی ظهر) اودابة (والملاح)
وغاسل الثوب ای لتطهیره لالتحسینه مجتبی فلیحفظ (لاتحبس) العین للاجرة ﴾ ارقه
ویادابه حمالی وکمیجی وجامه شوی امثالی کندولرینك عمللریچون اثر وعلامت اولمیان
موجر حقنده اجرت ایچون عین حبس اولنماز لکن غاسل ثوبك غسلی انی تطهیر
ایچون اولوب تحسین ایچون اولمزسه حبس ایده مز ایمدی تحسین ایچون اولدیغنه
کوره حبس ایدر ﴿ (فلوحبس ضمن ضمان الغصب) وسیجیء فی بابه ﴾ ایمدی حبس
ایجاب ایتمدیکی تقدیرجه مز بورلردن بری حبس ایتمکله متاع ضایع اولسه حبس
ضمان غصبله ضامن اولور که مثلی ایسه قیمی ایسه یوم غصبده که قیمتی لازم اواور
تفصیلی قریبا غصب بابنده کلور ﴿ (وصاحبها بالخیار ان شاء ضمنه قیمتها) ای بدلها
شرعا (محموله وله الاجر وان شاء غیرمحمولة ولااجر) جوهرة ﴾ ضمانده صاحب عین
مخیرد ردلرسه موجره عینك قیمتیکه شرعا بدلی محموله اوله رق تضمین ایتدیرر ای بدلها
تعسرینك فائده سی مثلیاته تعمیم ایچوندر ﴿ (واذا شرط عمله بنفسه) بان یقول له
اعمل بنفسك او بیدك (لایستعمل غیره الا الظئر فلها استعمال غیرها) بشرط وغیره
خلاصة ﴾ مستاجر موجره بالذات کندونك عملنی شرط برله کندو الکله یاپ
دیرسه غلامی ویا اجیری مثللو غیرسنی استعمال ایده مز الاسودانا سی بشرط اوبغیر
شرط غیرینی استعمال ایدر ﴿ (وان اطلق کان له) ای للاجیر (ان یستاجر غیره)
مستأجر اجاره سنده بروجه اطلاق مثلا اشبو ثوبی بردرهمه دك دیرسه ایمدی اجیر
ایچون کندونك غیرنی استیجار مشروعدر متعارف اولان ارباب صنایعك کندولرینك
بالذات ویا تلامیذلری معاونتلریله عمللری اولمغین ﴾ افاده بالاستیجار انه لودفع
لاجنبی ضمن الاول لاالثانی وبه صرح فی الخلاصة ﴾ مصنف والاجناب اطلاق
صورتنده مشروع اولان استیجار ایله افاده وافهام بیوررلرکه اجیرنك غیری براجنبی
آدمه ویرسه ایمدی مستأجر اولکیکه کندونك اجیرنه تضمین ایتدیرر ثانی یه ایتدیره مز
خلاصده مضمون مشروحله تصریح ایلدی امامین همامین قنغسنی دلرسه اکا تضمین
ایتدیرر بیور دیلر ﴿ وقید بشرط العمل لانه لوشرطه الیوم اوغدا فلم یفعل وطالبه
مرارا افقرط حتی سرق لایضمن واجاب شمس الائمة بالضمان کذا فی الخلاصة ﴾
مصنف مرحومك مسئله یی عمل شرطیله تقییدی کندونك عملنی شرط ایتیوب
بوکون و یایارنکی کون عجله یاپمسنی شرط ایدوب اولکونده انی اولشدرمیوب هرنقدر
مرارا مطالبه ایله تعجیل ایتدیسه تأخیر اولنوب سرقت اولندقده عدم ضمانه مبنیدر
زیرا یومك ذکری استعجالا درشمس الائمه ضمانله جواب و یردی ﴿ (وقوله علی ان
تعمل اطلاق لاتقیید) مستصفی (فله ان یستأجر غیره) مستاجرك موجره بروجه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

خطلب سنك اعمك اوزره سنى استيجار ايتدم قولى اطلاقدر تقييد دكلدر ايمدى
موجره غيرى استيجار مشروعدر ﴿ (استأجره ليأتى بعياله فمات بعضهم فجاء بمن بقى
فله اجره بحسابه) لانه اوفى بعض المعقود عليه وقيد بقوله (لو كانوا) اى عياله (معلومين)
اى للعاقدين ليكون الاجر مقابلا بجملتهم ﴾ زيد عمروى عيالنى كتورمكه استيجار
ايدوب ايمدى عيالك بعضيسى فوت اولمش اولمغله باقيسنى كتورسه عيال كندولرينك
معلوم لرى اولورسه عمر ومعقود عليهك بعضيسنى ايفا ايتمكله حسابنجه كندويه
اجرت اخذى واردر كتور ديكى عيالك نصفى ايسه كرائك نصفنى ثلث ايسه ثلثنى
الور ماتنك لوكانوا معلومين قوليله تقييدى اجرت جملهسنه مقابل اولمق ايچوندر
﴿ (والا) يكونوا معلومين (فكله) اى له كل الاجر ﴾ عيال معلوم اولورلرسه اجرتك
كليسى عمروا ايچوندر ﴿ ونقل ابن الكمال ان كانت المؤنة نقل بنقصان عددهم فحسابه
والا كله ابن كمال ﴾ نقل بيور ديكه مؤنت ومصارف اهل عيالك نقصانلريله قليل
اولورسه ايمدى اجرت حسابنجه اولور يوقسه كليسنه مستحق اولور نقصان عدد
ايله مؤنتك عدم قلتى عيالده سودامرواد صغير اولوب يا خود نقل سفينه ايله اولمسيله
اولور بونلرده نقصان عدد ايله تفاوت پك ظاهر اولمز ﴿ (استأجر رجلا لايصال قط)
اى كتاب (اوزاد الى زيدان رده) اى المكتوب وازاد (لموته) اى زيد (اوغيبة
لاشئ له) لانه نقضه بعوده كالخياط اذا خاط ثم فتق ﴾ بر كيمسه بر رجل مكتوبنى
ويا زادنى بصرهده كه زيده ايصال ايچون استيجار ايتدكده زيدك وفاتنه وياغيبتنه
بناء مكتوبى وزادى كيرو كندويه رد ايلسه عوديله نقضنه بناء اجرتدن برشيئه
مستحق اولهمز خياطك ثوبى ديكوب بعده سوكمسى كبى ﴿ وفى الخانية استأجره
ليذهب لموضع كذاويدعو فلانا باجر مسمى فذهب للموضع فلم يجد فلانا وجب الاجر ﴾
خانيهده مرسومدر كه بر كيمسه بر رجلى فلان محله واروب فلان كيمسهيى دعوت
ايتمك ايچون اجر مسمى استيجار ايتمكله اول رجل اومحله واروب معهود فلانى
بولهمسه اجرت واجبه اولور ﴿ (فان دفع القط الى ورثة) فى صورة الموت
(اومن يسلم اليه اذا حضر فى) صورة (غيبة وجب الاجر بالذهاب) قافك
كسريله قطكه مكتوبى اجير وفات صورتنده زيدك ورثهسنه غيبتنده حاضر
اولديغى تقديرجه كندويه تسليم ايدهجكى امينه ويرسه ذهاب اجرى واجب اولور
﴿ وهو نصف الاجر المسمى كذا فى الدرر والغرر وتبعه المصنف ولكن تعقبه المحشون
وعولوا على لزوم كل الاجر ﴾ ذهاب اجرى اجر مسمانك نصفيدر ردر غررده بويلجه
مذكوردر مصنف رحمه الله تعالى ده منلا خسروه تابع اولدى لكن دررك محشيلرى
كندويه اعتراض ايراد ايتديلر كه معتمد اولان اجرتك كليسنك لزوميدر ﴿ لكن فى
القهستانى عن النهاية انه ان شرط المجيئ بالجواب فنصفه والا فكله فليكن التوفيق

لكن قهستانيده نهايهدن نقلا مسطوردر كه مستأجر جوابى كتورمهيى شرط ايدرسه
كندويه اجرتك نصفنى تأديه لازم اولور يوقيسه كليسنى اخذ ايدر امدى مارالذكر
منلا خسرو ايله محشيلرك كلاملرى مابيننى اشبو نقل توفيق اولور ﴿ (وان وجده ولم
يوصله اليه لم يجب له شئ لانتفاء المعقود عليه) وهو الايصال واختلف فيما لومزقه ﴾
اجير مرسل اليهى بولوب لكن مكتوبى كندويه ايصال ايتمزسه معقود عليه كه منتفى
اولمغين كندويه اجرت اولهرق برشى ايجاب ايتمز مكتوبى تمزيق كه پارهلديكى صورتده
ميان فقهاده اجرت ايجاب ايدوب ويا ايتمامكده اختلاف اولندى ﴿ (متولى ارض
الوقف آجرها بغير اجر المثل يلزم مستأجرها) اى مستاجر ارض الوقف لا المتولى كما
غلط فيه بعضهم (تمام اجر المثل) على المفتى به كما فى البحر عن التلخيص وغيره ﴾ وقف
ارضك متوليسى اجر مثلندن نقصانه انى ايجار ايدرسه قول مفتى به اوزره استيجار
ايدن كسهيه اجر مثلك تمامى لازم اولور متولىيه برشئ لازم اولمازنته كه بعض فقها
متولى ضامن اولور ديو غلط ايتدى (وكذا حكم وصى واب كما فى مجمع الفتاوى) وصى ايله
ابك حكميده بنه بويلجهدر كه صغيرك عقارى اجر مثلندن نقصانه ايجار اولنورسه
مستاجره اتمامى لازم اولور يفتى بالضمان فى غصب عقار الوقف وغصب منافعه) ﴾
وقف عقارك ومنافعنك غصبنده صيانته للوقف ضمانله افتا اولنور ايمدى بر وقف
دار بيع اولندقدنصكره وقفيتى ظاهر اولسه اجر مثلى لازم اولور ﴿ (وكذا) يفتى (بكل
ماهو انفع للوقف) فيما اختلف فيه العلماء حتى نقضوا الاجارة عند الزيادة الفاحشة
نظرا للوقف وصيانة لحق الله تعالى حاوى القدس علمانك كندوده اختلاف ايتدكلرى
مسائل وقفدهينه بويلهدر بر وقفه انفع اولان قولله افتا اولنور حتى فقهابر وقفك بلاتعنت
اجر مثلندن زيادۀ فاحش ايله اجارهسنه مشاهده ايتدكلرنده الله جليلك حقنى صيانة
ووقفه نظرا اجارۀ مشروحهنك نقضيله حكم بيور ديلرزيرا وقف حبس العين والتصدق
بالمنفعة اوجهه تعالى در ﴿ (مات الآجر وعليه ديون) حتى فسخ العقد بعد تعجيل
البدل (فالمستأجر) لو العين فى يده ولو بعقد فاسد اشباه (احق بالمستأجر من غرمائه)
حتى يستوفى الاجارة المعجلة ﴾ بر موجر ديونى تركهسندن ازيد اولديغى حالده فوت
اولوب عقد فسخ اولوب بدل اجارهيى دهپشين اخذ ايتمش اولورسه عقدهر نقدر فاسدهده
اولسه استيجار ايتديكى نسنه مستأجرك يدنده بولنورسه اجرت معجلهيى تماما اخذ
واستيفا ايدهنهدك كندوسى اول عينه غرمادن احق واولى در ﴿ (الا انه لا يسقط
الدين بهلاكه) اى بهلاك هذا المستأجر لانه ليس برهن من كل وجه) شوقدر واركه عين
مستأجره من كل وجه رهن اولمامغله هلاكيله دينكه بدل ايجار ساقط اولماز ﴿ (بخلاف
الرهن) فانه مضمون باقل من قيمة ومن الدين كما يسجيئ فى بابه مجمع الفتاوى ﴾ رهن
عين موجرهنك خلافنهدر كه دينله قيمتك قنغيسى اقل ايسه هلاكنده انكله مضمون

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورنته كه باب ازهنده بياني كلور اولى اولان عبارهده بالاقل من قيمة ومن الدين
ايدى من بيانيه اولوب تفصيليله اوليه‌رق ✽ (فروع) الزيادة فى الاجرة من المستاجر
تصح فى المدة وبعدها) مدت اجارهده وصكره مستأجر طرفنده اجرتده زياده ايتمك
صحيحه اولور ✽ واما زيادة على المستاجر فان فى الملك ولو يتيم لم تقبل كما لو رخصت ✽
موجرك مستأجرك اوزرينه اجرتده زياده ايتمسى ملكده اولورسه مقبوله اولماز ملك
يتيمك دخى اولورسه‌نته كه اجرتك سعرى رخيص اولمغله بدل ايجار نقصان وعقد
منتقض اولمديغى مثللو ✽ وان فى الوقف فان الاجارة فاسدة اجرها الناظر بلا عرض
على الاول لكن الاصح صحتها باجر المثل ✽ اجاره وقفده اولوب وارباب خبرهنك اجر
مثلندن نقصان فاحشله اولمشدر ديو قاضى‌يه اخبارينه مبنى فاسدهده اولورسه متولى
مستأجر اوله عرض وتكليف ايتمه‌رك اخر طالبنه ايجار ايدر لكن اصح اولان اجارهٔ
سابقه‌نك اجر مثليله صحتيدر يعنى مدعينك اجر مثلندن نقصان دعواسنه اصغا
اولنماز اصل اجر مثليله ايجار اولنمسيدر ✽ ولو ادعى رجل انها بغبن فاحش فان اخبر
القاضى ذوخبرة انها كذلك فسخها وتقبل الزيادة وان شهد واوقت العقد انها باجر
المثل ✽ بركيمسه اجارهنك عين فاحش نقصانله اولديغنى ادعا ايلسه ايمدى قاضى‌يه
ارباب بصيرتدن خبرت وامانت صاحبى بركمسه خبر ويررسه كه اجاره غبنله وقوعبولمشدر
انى فسخ ايدوب وزيادهسى قبول اولنور شاهدلر نقدر حين عقدده اجاره اجر مثليله
اولدى ديرلرسه‌ده ✽ والا فان كانت اضرارا وتعنتا لم تقبل ✽ ارباب خبرت غبن فاحشله
اولديغنى خبر ويرمديكى تقديرجه اصل اولان اجارهنك صحتى اولوب زياده دعوالرى
اضرارا وتعنتا اولورسه دعوالرى مقبوله اولماز ✽ وان كانت الزيادة اجر المثل فالمختار
قبولها فيفسخها المتولى فان امتنع فالقاضى ثم يوجرها ممن زاد ✽ زياده اجر مثل اولورسه
مختار اولان زيادهنك قبول اولنوب اجارهيى متولينك فسخيدر مستأجر امتناع ايدرسه
قاضينك فسخ ايدوب بعده زياده ايدن طالبنه ايجاريدر لكن زيادهدن مراد سعرك
غلوينه بناء جميع ناسك قتنده اجرتك بذاتها زيادهسيدر يوقسه همان بعض ناسك رغبتنك
كثرتنه مبنى زيادهلنمسى دكلدر عينك مجمع شرحنده كه عبارهسنك مفادى بودر كه اجرتك
زيادهلنمسيله اجاره منتقض اولماز الا اجرت ذاتنده غلو سعره مبنى زياده‌لنوب براغبك رغبتنه
بناء متعندجانندن زيادهلنمكله اولمازسه منتقض اولورامدى مجددا عقد اولنور زيادهلنديكى
وقته دك اجارهٔ اوليده كه مسمايى عقد ثانيدن صكره اجر مثلى آلور انتهى ✽ فان كانت
دارا او خانوتا او ارضا فارغة عرضها على المستاجر فان قبلها فهو احق ولزمه الزيادة
من وقت قبولها فقط ✽ عين مستأجره دار ويا دكان ويا كندوده زرع اولميان زمين
اولورسه امدى صاحبى مستأجر سابقنه زيادهيى عرض ايدر قبول ايدرسه كندوسى
احق واولى اولور انجق قبولى وقتدن كندويه زياده لازم اولور ✽ وان انكر زيادة

اجر المثل وادعى انها اضرار فلا بد من البرهان عليه ✽ مستأجر اجر مثلندن زيادهيى
انكار ايدوب زياده ذكر دينله‌رك قوللرى مجرد اضرار ديو دعوا ايدرسه كندويه
مدعاسنه اقامهٔ بينه‌دن لازمدر (وان لم يقبلها اجرها المتولى) مستأجر اول زيادهيى قبول
ايتمزسه متولى ديكر طالبنه ايجار ايدر اشبو وان لم يقبلها عبارهسنى وان انكر قولندن مقدم
ذكر ايتسه اولى اولور ايدى ✽ وان كانت مزروعة لم تصح اجارتها لغير صاحب الزرع
لكن تضم عليه الزيادة من وقتها ✽ اجرتى زياده قلنان ارض مزروعه اولورسه
انى صاحب زرعك غيرينه اجاره صحيحه اولمز شوقدر وار كه زياده وقتندن
زياده كندونك اوزرينه منضم اولور ✽ وان كان بنى او غرس فان كان
استأجرها مشاهرة فانها توجر اذا فرغ الشهر ان لم يقبلها الانعقادها عند رأس كل شهر ✽
مستأجر ارض مشروحه‌يه بنا ويا غرس احداث ايتمش اولورسه ايمدى انى استيجارى
مشاهرة كه ماه بماه اولورسه شهرك سلخنده مستأجر اول زيادهيى قبول ايتمزسه صاحب
ارض كندونك غيرينه اجاره ايدر اجاره هر برماهك باشنده منعقده اولمغين لكن بوبنا
رفع اولنديغى تقديرجه ارض زياده اجرتله ايجار اولنديغنه كوره‌در ايمدى بويله
اولمزسه ينه مستاجر اولك يدنده ابقا اولنور ✽ والبناء يتملكه الناظر بقيمة مستحق القلع
للوقف او يصبر حتى يتخلص بناؤه ✽ وقف ارضده كه بنايى متولى وقف ايچون قلع
اولان قيمتيله تملك ايدر ويا خود مستاجر بناسى خلاص اولنه‌دك صبر ايدر يعنى بنا ايله
وبناسز ارض تقويم اولنوب زيادهسنى موجر ويرر ديمك ✽ وان كانت المدة باقية لم
توجر لغيره وانما تضم عليه الزيادة وبها زرع ✽ مدت ايجار باقيه اولورسه مستاجر
اولك غيرينه ايجار اولنميوب بلكه ارض مزرعه‌ده كه مثللو زياده كندويه ضم اولنور
✽ وما اذا ذاد اجر المثل فى نفسه من غير ان يزيد احد فللمتولى فسخها وعليه الفتوى
اجر مثلك زيادهسى ذاتنده كه بركسنه‌نك ارتورمسى اولمقسيزين اولورسه متولى ايچون
اول اجارهيى فسخ وار در فتواده بونك اوزرينه‌در (ومالم تفسخ كان المستاجر المسمى
اشباه معزيا للصغرى) مادام اجاره فسخ اولنمدقجه مستأجرك اداسى لازم اولان مسمادر
زياده مطالبه اولنماز ✽ قلت وظاهر قوله والبناء يتملكه الناظر انه يتملكه لجهة الوقف
قهرا على صاحبه وهذا لو الارض تنقص بالقلع والا شرط رضاه كما فى عامة الشروح
منها البحر والمنح فيعول عليها لانها الموضوعة لنقل المذهب بخلاف نقول الفتوى ✽
شارح رحمه الله تعالى ورضى عنه بيورركه والبناء يتملكه الناظر قولينك ظاهرى بنا
صاحبنه قهرا متولينك وقف ايچون تملكيدر وارضدن بنانك قلعيله ارضه ضرر
ونقصان طارى اولديغنه نظرادر يوخسه صاحب بنانك رضاسى لازمدر نته كه بحر
ومنح امثالى اكثر شروحده بويله‌جه مسطوردر مسائل مذهبى نقله شروح موضوعه
اولمغله كندولرينه اعتماد اولنور نقول فتاوى شروحك خلافندر ✽ وفى فتاوى
مؤيدزاده من الوقف معزيا للفصولين خانوت وقف بنافيه ساكنه بلا اذن متوليه ان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لم يضر رفعه ولن ضر فهو المضيع ماله فليتربص الى ان يتخلص ماله من تحت البناء ثم
يأخذه ﴾ مؤيد زاده نك فتاواسنده فصولينه عزوله وقفندن منقولدركه بروقف
دكانده ساكن اولان كمسنه يه بلا اذن المتولى انده بعض بنا احداث ايلسه ايمدى بناسنك
رفعى وقفه مضر اولمزسه رفع ايدر يوق مضر اولورسه كندو مالنى ضايع ايتمش اولمغله
بنادن خلاص اولنجيه دك مالنى كوزه در بعد الخلاص اخذ ايدر ولا يكون بناؤه ﴾ مانعا
من صحة الاجارة لغيره اذ لا يد له على ذلك البناء حيث لا يملك رفعه ﴾ بانينك بناسى متولينك
دكان مشروحى بر غيرى كمسنه يه ايجارينك صحتنه مانع اولمز زيرا بناسينك رفعنه قادر
اولمديغندن انده كندو ايچون يد مالكه اولمدى ﴾ ولو اصطلحوا ان يجعلوا ذلك للوقف
بثمن لا يجاوز اقل القيمتين منزوعا ومبنيا فيه صح ﴾ بانيله متولى بنانك مبنيا ومنزوعا
قيمتلرينك اقلنى تجاوز اولميان ثمنله بنايى وقف ايچون قيلمغه مقاوله ايدوب راضى
اولورلرسه صحيح اولور ﴾ ولو لحق الاجر دين رفع الامر الى القاضى يفسخ العقد وليس
الاجران يفسخ بنفسه وعليه الفتوى ﴾ ملك عقارنى ايجار ايدن كمسنه مديون اولوب
اندن غيرى دينى ادا ايده جك مالى اولمزسه خصوص مشروحى قاضى يه رفع واخبار
ايدكه حتى قاضى عقد اجاره يى فسخ ايده كندو باشنه فسخ ايده مز فتوا بونك اوزرينه در
﴾ وتجوز بمثل الاجر او باكثر او باقل مما يتغابن فيه الناس لا بما لا يتغابن فتكون فاسدة
فيوجره اجارة صحيحة اما من الاول او من غيره باجر المثل او بزيادة بقدر ما يرضى به
المستأجر انتهى ﴾ اجاره اجر مثليله ويا بين الناس اولمقدار شيئله تغابن ومسامحه اولنور
اقل ويا اكثر بدل ايجار ايله جائزه ومشروعه اولور ما لا يتغابن ايله صحيحه اولميوب فاسده
اولمغله مجدد اجارۀ صحيحه ايله يا مقدمكه مستاجره ويا باشقه سنه اجر مثليله ويا مستاجرك
راضى اوله جغى آز برزياده ايله موجر ايجار ايدر ﴾ وفى فتاوى الحانوتى بينة الاثبات
مقدمة وهى التى شهدت اولا بان الاجرة اجرة المثل وقد اتصل بها القضاء فلا تنقض
قال وبه اجاب بقية المذاهب فليحفظ والله تعالى اعلم ﴾ فتاواى حانوتيده مسطوردركه
بينۀ اثبات مقدمه دركه براجاره ده موجر اولا اجر مثليله ايجار اولندى ديو دعوى
واقامۀ بينه وقضا وحكمدنصكره ثانيا مستاجر اجر مثلندن اكثره ايجار اولنمشدر ديو
اجاره نك نقض وبطلاننى دعوا واقامۀ بينه ايلسه مقدمكه بينه تقديمه شايان اولمغله
اجارۀ مشروحه نقض وابطال اولنماز والله اعلم واستغفر الله العظيم ﴾ (باب ما يجوز
من الاجارة وما يكون خلافا فيها) اى من الاجاره ﴾ اجاره نك جائزه اولوب وجوازنده
اختلاف اولنان مسائل ومباحثى محتوى باب دقت نصابدر زياده واضح اولان باب
ما يجوز من الافعال من الاجارة ديمك ايدى ﴾ (تصح اجارة حانوت) اى دكان (ودار بلا
بيان ما يعمل فيهما) لصرفه للمتعارف وبلا بيان (من يسكنها) فله ان يسكنها غيره
باجارة غيرها كما سيجئ ﴾ كندولرده ايشلنه جك ايشى وساكن اوله جق كمسنه يى

تعيين وبيان ايتمكسزن منزل ودكان اجارسى صحيحه ومشروعه اولور متعارف اولان
عمله سكنايه صرف اولنمغله ايمدى مستاجر يالكز كندو باشنه سكناسنى شرط
ايتمشيكن كندو بشقه دار اجاره ايدوب انده غيرى كمسنه يى اسكان ايلسه اولورته كه
بوكا دائر بحث كلور ﴾ (ولا ان يعمل فيهما) اى الحانوت والدار (كل ما اراد) فتشد ويربط
دوابه ويكسر حطبه ويستنجى بجداره ويتخذ بالوعة ان لم تضر ويطحن برحى اليدوان
ضربه يفتى قنية ﴾ استيجار ايتديكى منزل ودكانده مستأجر ايچون هر برمراد
ايتديكى ايشى ايشلمك واردر ايمدى انده قازق قاقر ودوابنى باغلر واوطوننى قيرر
وديوارنه استنجا ايدوب سلنور وانده ممشا خانه اتخاذ ايدر اكر بونلرده ضرر مشاهده
اولنمزسه مثلا اخورك ما عداسنى موضع سكنايه دواب چكمك مثلا وال دكرمانيله اون
ايتمه ده هر نقدر ضرر اولسه دخى انى ايدر ﴾ (غير انه لا يسكن) بالبناء للفاعل ومفعول
(حدادا) او قصارا او طحانا من غير رضى المالك او اشتراط) ذلك (فى) عقد (الاجارة) لانه
يوهن البناء فيتوقف على الرضى) ﴾ شوقدر واركه مستاجر دمرجى ويا قصارجى
ويا دكرمنجى اولديغى حالده مال صاحبنك رضاسى اولمقسزن وعقد اجاره ده انى شرط
ايتمكسزن ساكن اوله مز بونلر بنايه ضعف ويرمكله مالكك رضاسنه توقف ايدر بونده
غيرى عدم اسكانى دلالة كه اولوتيله ثابت اولور بوثلاثيدن معلوم صيغه سيله اولديغنه
نظرا حداد معطوفلريله حال اوله رق ترجمه در رباعيدن يانك ضميله ما بعدى حدادا
معطوفلريله مفعول اوله رق ترجمه اولنسه ده اولور بوكا كوره كندونك عدم سكناسنى
اشارة اولور ايمدى شارحه اولى اولان بالبناء للفاعل ومفعول بدله من الثلاثى
اوالرباعى ديمك ايدى ﴾ (فلو اختلفا فى الاشتراط فالقول للموجر) كما لو انكر اصل
العقد) ﴾ موجر ايله مستأجر اشتراطده اختلاف ايدرلرسه قول موجركدرته كه
اصل عقدى انكارنده قول كندونك اولديغى مثللو ﴾ (وان اقاما بينة فالبينة للمستأجر)
لاثباتها الزيادة خلاصه ﴾ ايكيسى بردن اقامۀ بينه ايدرلرسه بينه مستأجرك بينه سيدر
زياده يى اثبات ايتديكندن ﴾ وفيها استأجر للقصارة فله الحدادة ان اتحد ضررهما
ولو فعل ما ليس له لزمه الاجر وان انهدم به البناء ضمنه ولا اجر لانهما لا يجتمعان ﴾
خلاصه ده مذكوردركه بررجل قصارجيلق ايچون بر دكان استيجار ايدوب بعده
اندن دمرجيلك ايتسه ايمدى ضررلرى متحد اولورسه انده ايشلمسنه رخصت اولميان
بر عملى مستاجر انده ايشلسه كندويه اجرت اداسى لازم اولور اول فعل سببيله بنا منهدم
اولورسه انى ضامن اولوب اجرت تاديه سى ايجاب ايتزاجرتله ضمان جمع اولنمغين (وله
السكنى بنفسه واسكان غيره باجارة وغيرها) مستاجر ايجار ايتديكى مسكنده كندوسى
بالذات ساكن اولور اجاره ايله واجاره سز غير كمسنه يى اسكانده ايدر ﴾ وكذا اكل ما لا
يختلف بالمستعمل يبطل التقييد لانه غير مفيد بخلاف ما يختلف به كما سيجئ ﴾ نيه بويله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هر بر مستعملك استعماليله مختلف اولميان شيده مستأجر كندوسى بالذات ساكن اولوب واخرى اسكان ايدر امدى فلان كمسنه ساكن اولمق شرطيله ديو تقييد ايتمه بونده عدم تفاوته مبنى تقييدك بر فائده سى اولمديغندن تقييد باطل اولور بشقه كمسنه ده انده ساكن اولسه اولور مستعملك استعماليله مختلف اولان ركوب ولبس ثياب مثللو شيلر مز بورك خلافنه دركه بونلرده تعيينك فائده سى اولمغله مخالفت اولنديغى صورتده ضمان ايجاب ايدر بونلرده ناسك تفاوتنه مبنى تنه كه بوكه متعلق بحث قريبا كلور ﴿ولو آجر باكثر تصدق بالفضل الافى مسئلتين اذا آجرها بخلاف الجنس او اصلح فيها شيئا﴾ مستأجر ايجار ايتديكى نسنه يى بدل ايجاره سندن اكثره ايجار ايدرسه زياده سنى تصدق ايدر الا ايكى مسئله ده كه اجاره سنك خلاف جنسنه اجاره سنده ويا ايجار ايتديكى نسنه يى بعض شى زياده سيله اصلاح واعمار ايدرسه بونلرده زياده بهاايله اجاره ايدر زياده سنى تصدقده ايتزا يكنده اصلاح عد اولنماز ﴿ولو اجرها من الموجر لا تصح وتنفسخ الاجارة فى الاصح بحر معزيا بالجوهرة وسيجيئ تصحيح خلافه فتنبه﴾ مستأجر اجاره ايتديكى نسنه يى كندويه ايجار ايدن كمسنه يه ايجار ايتسه صحيحه اولماز قول اصحده مقدمكه ايجاره زى منفسخه اولور وقريبا بو فسخك خلافنى تصحيحده متنبه اوللز ﴿(و) تصح اجارة (ارض للزراعته مع بيان مايزرع فيها اوقال على ان ازرع فيها ماشاء) كيلا تقع المنازعة والافهى فاسدة للجهالة﴾ منازعه وقوعبولمسون ديو كندويه زرع اولنه جق بذرى بيانله ويا انده ديله ديكم نسنه يى زرع ايتمكلكم اوزره ديه رك زراعت ايچون ترلايى اجاره صحيحه اولور بلا بيان جهالت اولمغله اجاره فاسده اولور زيرا ارضك زراعت وبنا ايچون اجاره اولنديغى اولور ونفعا وضررا مزروعاتك تفاوتى اولمغله دفعا للنزاع بيانى لازم اولدى ﴿وتنقلب صحيحة بزرعها ويجب المسمى﴾ ارضه بذرى زرعله جهالت زائل اولمغله اجارۀ مشروحه صحة منقلب اولوب اجر مسمى واجب اولور ﴿وللمستاجر الشرب والطريق﴾ اجاره اولنان عقارك حق شرب وطريقنه مستأجر مستحق اولور هرنقدر مزبورانى شرط ايتزسه ده زيرا اجاره دن مقصود انتفاع اولوب بونلرسز ايسه انتفاع حاصل اولماز اما ارضى شرادن مقصود رقبه سنى تملك اولمغله شرب وطريق حقوق ومرافقنى ذكر ايتمكسيز داخل اولمزلر بنا برين قابل انتفاع اولميان جحش صغيرى وشوراق ارضى بيع مشروع ايجارنا مشروعدر و يزرع زرعين ربيعا وخريفا مستأجر صيفى وشتوى ايكى اكين اكر استيجار كندوده ايكى زرع ممكن اولور مدتده اولورسه ﴿ولو لم يمكنه الزرعة للحال لاحتياجها بقى او كرى ان امكنه الزراعة فى مدة العقد جاز والالا وتمامه فى القنية﴾ اجاره اولنان ارضده سقيه ويا نهر كريكه قزمغه احتياجنه بناء حين عقدده فى الحال زراعت ممكن اولمازسه ايمدى مدت اجاره ده ممكن اولورسه عقد جائز اولور يوقيسه اولماز مثلا اوقدر مدتده كرى ممكن اولمامق كبى

﴿(آجرها وهى مشغولة بزرع غيره ان كان الزرع بحق لا يجوز) الاجارة لكن لو حصده وسلمها انقلب جائزة (مالم يستحصد الزرع) فيجوز ويؤمر بالحصاد والتسليم به يفتى بزازية)﴾ بر رجل غيرك زرعيله مشغوله اولان ترلاسنى بر شخصه ايجار ايلسه ايمدى اول غيرك زرعى اول ترلا اجاره سنده اولمق مثللو بحق ثابت اولورسه مادام زرعك حصاد وقتى ايريشوب كمالنى بولمدقجه اجاره سى جائزه اولماز كماله رسيده اولمش اولورسه اجاره صحيحه اولوب زرعك حصادى وارضك تسليميله امر اولنور زرعى بيچوب ترلايى تسليم ايتمكله اجاره صحة منقلبه اولور ﴿(الا ان يوجرها مضافة) الى المستقبل فيجوز مطلقا﴾ الاجاره يى مستقبله مضاف ايدرك ارضك زرعدن خاليه اوله جغى وقته دك ديرسه زرعك ثباتى بحق ويا بغير حق اولسون مطلقا اجاره سى جائزه اولور ﴿(وان) كان الزرع (بغير حق صحت) لامكان التسليم بجبره على قلعه ادرك اولا فتاوى قارئ الهداية﴾ ارض مشروحه ده زرع بغير حق اولمش اولورسه اجاره سى مشروعه اولور كماله ارشسون ويا ايرشمسون زارعى قلعينه جبرايله تسليمى ممكن اولمغله ﴿وفى الوهبانية تصح اجارة الدار المشغولة يعنى ويؤمر بالتفريغ وابتداء المدة من حين تسليمها﴾ وهبانيه ده مسطوردركه متاع واشيا ايله مشغوله دارى اجاره صحيحه اولوركه تفريغ وتخليه سيله امر اولنوب مدت اجاره نك ابتداسى تسليمى وقتندن اعتبار اولنور وفى الاشباه استأجر مشغولا وفارغا صح فى الفارغ فقط وسيجيئ فى المتفرقات اشباهده مذكوردركه بر كمسه مشغول وفارغ ايكى باب منزلى استيجار ايلسه فقط فارغده اجاره سى صحيحه اولور متفرقاتده قريبا بوكه متعلق بحث كلور ﴿(و) تصح اجارة ارض (للبناء والغرس) وسائر الانتفاعات كطبخ آجر ومقيلا ومراحا حتى تلزم الاجرة بالتسليم امكن زرعها ام لا بحر﴾ بنا وغرسى ايچون وكروده چناق چولمك امثالى نسنه طبخى كبى وقيلوله وراحت محلى اتخاذى مثللو سائر انتفاعايچون ارضك اجاره سى صحيحه اولمغله زرعى ممكن اولسون ويا اولمسون تسليميله اجرت لازمه اولور بخصوصها زراعت ايچون استيجار ايتديكندن مثلا صويى منقطع اولمغله زراعت ممكن اولمسه فسخه مدار اولمز ﴿(فان مضت المدة قلعهما وسلمها فارغة) لعدم نهايتهما (الا ان يغرم له الموجر قيمة) اى البناء والغرس (مقلوعا) بان تقوم الارض بهما وبدونهما فيضمن ما بينهما اختيار﴾ اجارۀ مشروحه ده مدت اجاره مرور ايدرسه بنا وغرس ايچون مدت معلومه ايله نهايت معدوم اولمغين انلرى قلع ورفع ايدوب ارض بوش وخالى اوله رق موجره تسليم ايدر الا موجر بنا ايله غرسك مقلوعا كه ارضه بنا وغرسله بردن وانلرسز مجرد ارضه بر بها تقدير اولنوب ما بينلرنده كه زياده مبلغى ضامن اولورسه قلعلريله امر اولنماز اما زرعك نهايت معلومه سى اولمغله حصاد وقتنه اجر مثليله ترك اولنور طرفين رعاية ﴿(ويتملكه) بالنصب عطف على يغرم لان فيه نظرا لهما﴾ تملكه كاذى

نصبه يعزم فعلنك اوزرينه معطوفدر يعنى موجر مستأجره بنا ومغروسك قيمتلرينى غارم اولوب انلرك هر برينى تملك ايدر زيرا بونده ايكسنه‌ده مراعات واركه مدت اجاره منقضيه اولدقدنصكره ارض صاحبنه تسليم و بنا ايله اشجارك قيمتلرينى مستأجره اداء اوار در ﴿قال فى البحر وهذا الاستثناء من لزوم القلع على المستاجر﴾ صاحب بحر ديديكه اشبو استثناكه الا ان يعزم در قلعك مستأجره لزومندندر يعنى بانيه وغارسه قلع وتسليم لازم اولور الا موجر انلرك قيمتلرينى ضامن اولورسه قلعيله تسليم ايجاب ايتمز ﴿فافاد انه لايلزمه القلع لورضى الموجر بدفع القيمة﴾ پس صاحب بحر افاده ايتديكه موجر بنا ايله اشجارك قيمتنى مستأجره ويرمكه راضى اولورسه كندويه قلع ايجاب ايتمز ﴿لكن ان كانت تنقص تملكها جبرا على المستاجر والا فبرضاه﴾ لكن قلعله ارضه نقصان طارى اولورسه موجر بنا ايله غرسى مستأجرك رضاسى اولميه‌رق جبرا تملك ايدر نقصان طارى اولمزسه مستاجرك رضاسيله تملك ايدر ﴿(او يرضى) الموجر عطف على يعزم (تبركه) اى البناء او الغرس (فيكون البناء والغرس لهذا والارض لهذا)﴾ وياخود موجر بنا ايله غرسك ارضنده تركنه راضى اولورسه قلعلرى ايجاب ايتامكين بنا ايله غرس مستأجرك ارض موجرك اولور ﴿وهذا الترك ان باجر فاجارة والا فاعارة فلهما ان يؤاجرا هما لثالث ويقتسما الاجر على قيمة البناء بلا ارض فياخذ كل حصته مجتبى﴾ اشبو سالف البيان ترك اجرتله اولورسه كه بنا ايله غرسك ارضنده بقاسى ايچون اجاره عقديله اولورسه امدى بو اجارهٔ مستقله اولمش اولور اجرتسز اولورسه اعاره اولغله كندولرينه اول بنا ايله ارض اوچنجى برآخر كمسنه‌يه ايجار وبدل اجاره‌يى بناسز ارضك وارضسز بنانك قيمتلرى اوزره ميانلرنده اقسام ايدوب هر برى حصه‌لرينى الورلر ﴿وفى وقف القنية بنى فى الدار المسبلة بلا اذن القيم ونزع البناء يضر بالوقف يجبر القيم على دفع قيمته للبانى آه﴾ قنيه‌ده مذكوردركه بر كيمسنه وقف برمنزلده بلا اذن المتولى برسبيل بنا احداث ايدوب وانك نزع ورفعى وقفه مضر اولورسه متولى‌يه انك قيمتنى بانى‌يه دفعله جبر اولنور ﴿(ولو استاجر ارض وقف وغرس فيها) وبنى (ثم مضت مدة الاجارة للمستاجر استبقاؤها باجر المثل اذا لم يكن فى ذلك ضرر) بالوقف﴾ بر كيمسنه برقطعه ارض استيجار وانده برمقدار اشجار و يا بنا احداث ايتدكدنصكره مدت اجاره‌سى مرور ايتسه ايمدى مستأجره اجر مثليله انى استبقا مشروعدر اكر انده ارض وقفه ضرر اولمزسه وبنى تركيبنده واو معناسنه‌در ﴿(ولو ابى الموقوف عليهم الا القلع ليس لهم ذلك) كذا فى القنية قال فى البحر وبهذا تعلم مسئلة الارض المحتكرة هى منقولة ايضا فى اوقاف الخصاف﴾ وقف صاحبلرى استبقادن امتناع ايدوب مجرد قلع ايتديرر ديمكه قادر اوله‌مزلر قنيه‌ده بويلجه مسطوردر بو بيانله ارض وقفك

تحكيره قطع اولنمسى مسئله‌سيده معلوم اولور يعنى برقطعه وقف ارض بر كيمسنه متوليسندن غرس و يا بنا ايچون استحكار واستيجار ايدوب مدت ايجار كچدكده مادام وقفه برضرر تبين ايتمديكجه مستاجر اجر مثليله انلرى استبقا ايدر متولى تعنتا مجرد قلع ايتملى ديه‌مز بو خلو اولور ﴿(والرطبة) لعدم نهايتها (كالشجر) فتقلع بعد مضى المدة﴾ رطبه كه بونجه تعبير اولنان نبات شجر كبى نهايت معلومه‌سى اولمامغين بعد مضى المدة قلع اولنور لكن شارحك اشبو فتقلع تفريعى پك ظاهرجه دكلدر زيرا اجر مثليله استبقاسى قريبا مرور ايتدى مكركه مسئلهٔ وقفك ماقبلنه مربوط اوله ﴿ثم المراد بالرطبة مايبقى اصله فى الارض ابدا وانما يقطف ورقه ويباع اوزهره﴾ بعدازين رطبه‌دن مراد اصلى زمينده ابدا باقى قالوب انجق يپراغى و يا چيچكى ويميوه‌سى ديوشريلوب طوپلنوب فروخت اولنان شيدر ﴿وما اذا كان له نهاية معلومة كما فى القعجل والجزر والبا زنجان فينبغى ان يكون كالزرع تيرك باجر المثل الى نهاية كذا حرره المصنف فى حواش الكنز وقواه بما فى معاملة الخانية فاتحفظ﴾ نباتچون فانك ضميله فجلكه طؤرب وهاوج و بطلجان امثالى كندولرينك ادراك وكماللريچون نهايت معلومه اولور مقوله‌دن اولورسه لايق اولان انلر زرع كبى نهايت كماله‌دك اجر مثليله ترك اولنمقدر مصنف مرحوم كنز حاشيه‌سنده مضمون مشروحى بويله‌جه تحرير ايلدى وانى خانيه‌نك معامله‌سيكه مساقاتنده ذكر ايتديكى مسئله ايله تقويه ايتديكه بر كيمسنه برقطعه تر لاسنى كندويه خضروات زرعيچون و يا كندوده اصول رطبهٔ باقيه اولان ترلاسنى مساقاته و يروب مدتده بيان ايتمسه ايمدى انده حاصل اوله‌جق مزروعاتك ابتداء نباتى وانتهاء قطعى ايچون وقت معلومى اولمازسه معاملهٔ مرسومه فاسده اولور يوق قطع وقتى معلوم اولورسه جائز اولور ﴿قلت بقى لوله نهاية معلومة لكنها بعيدة طويلة كالقصب فيكون كالشجر كما فى فتاوى ابن الحلبى فليحفظ﴾ شارح عليه الرحمة والغفران بيوردكه برمسئله باقيه قالديكه زرعچون نهايت معلومه اولوب لكن قمش كبى بعيده وطويله اولور ايمدى زرع مشروع شجر كبى اولورنته كه ابن حلبى فتاواسنده مسطوردر ﴿(والزرع تيرك باجر المثل الى ادراكه) رعاية للجانبين لانه له نهاية كما مر﴾ زرع ايچون نهايت اولمغله طرفينكه صاحب ارضله مستاجره رعايت ايچون ايريشوب كماله رسيده اولنه‌دك اجر مثليله ترلاده ترك اولنورنته كه مرور ايتدى ﴿(بخلاف موت احد هما قبل ادراكه فانه تيرك بالمسمى) على حاله (الى الحصاد) وان انفسخت الاجارة لان ابقائه على ماكان اولى مادامت المدة باقية اما بعدها فباجر المثل قبل الادراك﴾ بوينك قولى صورت مشروحه‌نك خلافنه‌دركه بونده اجاره هرنقدر منفسخه اولورسه‌ده ينه زرع حصاد وقتنه‌دك اجر مسما ايله حالى اوزره ترك اولنور زيرا مدت مادام باقيه اولدقجه زرعى اولديغى اوزره ابقا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اوليدر اما بعد انقضاء المدة اجر مثليله ترك اولنور (ويلحق بالمستاجر المستعير) فيترك
الى ادراكه باجر المثل ارض بروجه استعاره زرع ايدن كيمسنه مستأجره لاحق اولور كه
قبل الادراك صاحب ارض رجوع ايدوب ترلايى يدندن اخذ ايده جك اولسه اجر
مثليله حصاد وقتنه دك ترك اولنور (واما الغاصب فيؤمر بالقلع مطلقا) لظلمه اما
غاصبك ظلمنه بناء هرنه قدر حصاد وقتى ايرشمزسه ده بهمه حال قلعيله امر اولنور
ثم المراد بقولهم تبرك الزرع باجراى بقضاء او بعقد هما حتى لايجب الاجر الاباحد
هما كما فى القنية فليحفظ بحر بوندنصكره فقهانك زرعك اجرتله ترك اولنور
قوللرندن مرادلرى ياقضا ايله ويا كندو رضالريله عقد اجاره ايله اجرتله ترك اولنور
ديمكدر ايمدى اجرت انجق قضا ورضانك بريله واجبه اولورنته كه قنيه ده مذكوردر
شرنبلالى اشبو حكمدن وقف ويتيم ومعد للاستغلال اولان اراضيى استثنا
ايدوب بونلرده بلا قضاء ولا رضاء اجرت ايجاب ايدر ديدى (و) تصح (اجارة
الدابة للركوب والحمل والثوب للبس) دابه يى ركوب وحمل ايچون وثوبى لبس
ايچون اجاره صحيحه مشروعه اولور شوقدر واركه حمل ايچون استيجار اولنانه ركوب
اولور ركوب ايچون ايجار اولنانه حمل جائز اولماز (لا) تصح اجارة الدابة (ليجنبها)
اى لاجل ان يجعلها جنيبة بين يديه (ولا يركبها) دابه يى ركوب ايچون اولميه رق
مجرد قدامنده يدك قيلمق ايچون اجاره صحيحه اولماز متعارف اولميوب ومدت انتفاع
مجهوله اولمغين ولا تصح اجارتها ايضا لاجل (ان يربطها على باب داره ليراها
الناس) فيقال له فرس (او) لاجل ان (يزين بيته) او حانوته (بالثوب) يعنه دابه يى
قوناغنك قاپوسنه باغليوب همان كورنلر اغانك فرسى واريمش ديسونلر ديو ويا
خانه سنى وياد كاننى ثوبله زينتلمك ايچون اجاره مشروعه دكلدر (لما قدمنا ان هذه
منفعة غير مقصودة من العين واذا افسدت فلا اجر) زيرا ماسبقده ذكر ايتدك كه اشبو ربط
ربط وتزيين عيندن مقصود ده اولميان بر بيهوده منفعتدر ايمدى اجارهٔ مشروحه
فاسده اولمجق اجرتده ايجاب ايتمز (وكذا لو استأجر بيتا ليصلى فيه او طيبا ليشمه او كتابا
ولو شعرا ليقرأه او مصحفا) شرح وهبانيه ده يعنه بويله بركيمسه كندوده نماز قيلمق ايچون
بر منزل ويا استشمام ايچون بر طيب ويا اوقومق ايچون بر كتاب هرنقدر شعر ويا حكايه
اولورسه ده ويا مصحف شريف استيجار ايلسه صحيحه اولماز منافعلرى غير مقصوده
اولمغين (وان لم يقيدها براكب ولابس اركب من شاء) وتعين اول راكب ولابس
دابه ويا لباس استيجار ايدن كيمسه اجاره سنى معين بر راكبك ولابسك ركوب ولبسيله
تقييد ايتمزسه دلديكى كيمسه يى بندير ركويا هركيمى مراد ايدرسم اركاب ايدرم ديو
تعميم ايتمش اولور ايمدى ابتدا هركيم راكب ولابس اولورسه او تعين ايدر (وان لم يبين
من يركبها فسدت للجهالة وتنقلب صحيحة بركوبها) مستأجر دابه يه نبان شخصى

ذكر وبيان ايتميوب همان مطلق ركوب ايچون استيجار ايدرسه جهالتنه بناء اجاره
فاسده كيدر كندونك بالذات بنوب ويا غير بركيمسه يى بندرمسيله صحة منقلب اولور
معقود عليه بونده مجهول مقدمكنده معلوم اولمش اولور (وان قيد براكب اولابس
فخالف ضمن اذا عطبت ولا اجر عليه وان سلم) مستاجر معين راكب ويا لابسله
تقييد ايدوب بعده مخالفت ايدوب انك غيرنى اركاب ايلسه ايمدى دابه يه برضرر
اصابت ايدرسه مستاجر انى ضامن اولور اجرت ايجاب ايتميه رك هرنقدر سلامتده
اولورسه دخى زيرا غاصب اولمغله منافع غصبى ضامن اولمدى (بخلاف حانوت
اقعد فيه حدادا مثلا حيث يجب الاجر اذا سلم لانه لما سلم تبين انه لم يخالف وانه مما لايو
هن الدار كما فى الغاية لانه مع الضمان ممتنع) سائر صنعت ايچون استيجار ايتديكى
دكانى مخالفت بره مثلا تمورجى يه ويرسه مسئلهٔ مشروحه نك خلافنه دركه دكانه
برضرر طارى اولميوب سلامتده اولورسه اجرتى لازمه اولور سلامتندن عدم
مخالفتى ودارى عدم توهين تبين ايتمكين لانه مع الضمان تعليلى متنك ولا اجر عليه سنه
ناظردر يعنى انده اجرت اولمديغى ضمانله معا امتناعنه مبنيدر ديمك (ومثله) فى الحكم
(كل ما يختلف بالمستعمل) كالفطاط چادر مثللو هر بر ار بابنك استعماليله مختلف اولور
شيلر حكمده سالف الذكر دابه وثوب كبيدر (وفيما لا يختلف فيه بطل تقييده به كما
لو شرط سكنى واحد له ان يسكن غيره) لما مر ان التقييد غير مفيد مستعملك استعماليله
مختلف اولميان شيلرده انى تقييد باطلدر برفائده يى منتج اولمامغين مثلا بردارى ايجارده
فلان كمسه ساكن اولمغى شرط ايتمك كبى پك مستأجره انك غيرنى اسكان مشروعدر
(وان سمى نوعا وقدرا ككر بر له حمل مثله واخف لا اخر كالملح) موجر ويا مستأجر
بغدايدن كيله مثللو نوع وقدر تسميه ايدرسه كندويه ثقل وضررده انك مثلنى واندن
اخفى حمل وار وملح كبى اندن ضررلى يى حمل جائز دكلدر والاصل ان من استحق
منفعة مقدرة بالعقد فاستوفاها او مثلها او دونها جاز واو اكثر لم يجز ومنه تحميل وزن البر
قطنا لا شعيرا فى الاصح بو خصوصده اصل وقاعده بودركه قدر ونوعا عقدله
مقدره ومعنيه اولان بر منفعة مستحق اولان كيمسه انى ويا انك مثلنى ويا اندن مادونى
استيفا وتحصيل ايلسه جائز ومشروع اولور اندن زياده يى استيفاء وكسب ايدرسه
جائز اولمز اشبو غير جائز نوعندندر بغداى حمليچون استكرا اولنان دابه يه بغداى
وزننده پموق حملى قول اصحده شعير حمل ايدرسه جائز اولور ضمان ايجاب ايتمز پموق
وصمان وحطب حملنده بونلر قبا يوك اولمغله حيوانك ارقه سندن چوق يرى باصوب
حرارتى زياده اولديغندن ضمان اقتضا ايلدى (ولو اردف من يستمسك بنفسه
وعطبت الدبة يضمن النصف) ولا اعتبار للثقل لان الادمى غير موزون بنفسه
حيوانك ارقه سنده ثابت اولوب طورن كيمسه تركيسنه رديف اولمغله حيوان تلف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورسه انك نصفنی ردیف ضامن اولور انسان موزونانکدن اولمامغین ردیف هر نقدر
وزنا ثقیل اولورسه ده ثقلنه اعتبار یوقدر مستأجر کندوسی ردیف اولورسه کلیسنی
ضامن اولور وهذا (ان کانت) الدابة (تطیق حمل الاثنین والا فالکل) بکل حال
(کالوحله) الراکب (علی عاتقه) فانه یضمن الکل (وان کانت تطیق حملهما)
لکونه فی مکان واحد اشبو ردیفك نصف دابه‌یی ضامن اولمسی دابه‌نك ایکی
کیسه‌یی حمله تحمل وطاقتی اولدیغنه کوره‌در یوقیسه کندو باشنه استمساکی اولسون
ویا اولمسون هر حالده کلیسنی ضامن اولور نته کیم راکب براخر کیسه‌یی کندو
بوینه السه کلیسنی ضامن اولدیغی کبی دابه‌نك هر نقدر ایکیسنی کتورمکه قدرتی
اولورسه‌ده حمل مکان واحدده اولمغله حیوانه پك مشقتلو اولمغین (وان کان)
الردیف (صغیرا لایستمسك یضمن بقدر ثقله) کحمله اشئیا اخر ولو من ملك صاحبها
کولد الناقة لعدم الاذن ردیف کندوسی استمساك ایدر مقوله اولمیان صغیر اولورسه
اغرلغی مقدار نجه‌یی ضامن اولور شیء اخری حملنده اغرلغنجه‌یی ضامن اولدیغی
مثللو حمل هر نقدر ناقه‌نك ولدی کبی دابه‌نك صاحبنك مالندن اولورسه‌ده زیرا کندویه
اذن یوقدر ولیس المراد ان الرجل یوزن بل ان یسأل اهل الخبرة کم یزید ماسبقده
صغیرك ثقلنجه‌یی ضامن اولور دیمکدن مراد رجل وزنه چکاور دیمك اولمدی بلکه
ارباب خبره‌سندن سؤال اولنور که بونکله حمل نقدر زیاده‌لنور اما موزونانکدن اولان
حمل اولور اوطارتلور (ولو راکب علی موضع الحمل ضمن الکل لما مر) ردیف حمل محلنه
بنسه کلیسنی ضامن اولور مار الذکر حمل مکان واحدده اولمغله حیوانه پك ظور اولمغله
(وکذا لو لبس ثیابا کثیرة ولو ما یلبسه الناس ضمن بقدر مازاد مجتبی) ینه بویله
مستأجر اوزرنده کما اوابدن چوق اثواب کیسه هر نقدر ناسك عادتا کیدیکی اولورسه‌ده
زیاده قدرتی ضامن اولور (واذا هلك بعد بلوغ القصد وجب جمیع الاجر) لرکوبه
بنفسه (مع التضمین) ای لنصف القیمة لرکوب غیره دابه مقصود حاصل اولدقدنصکره
هلاك اولورسه مستأجر بالذات کندوسی راکب اولمغله اجرتك جمیعنی ویروب
غیرك رکوبنه مبنی قیمتنکده نصفنی دخی ضامن اولور سؤال اولنورسه که اجر ایله ضمان
مجتمع اولمازلر ایدی بونده نیجه مجتمع اولور جواب ممکنکه اجرت مستأجرك رکوبیله
استیفای منفعت ایتدکدن کندویه ایجاب ایتدی بونده ضمان یوقدر ضمان انجق ردیفه
بجاب ایدر بونده‌ده اجرت اولمامغین محللری مختلف اولمغله اجتماع بولنمدی (ثم ان
ضمن الراکب لا یرجع وان ضمن الردیف رجع لو مستأجرا من المستأجر والا لا) بوندنصکره
راکبکه مستأجر دابه‌یی ضامن اولورسه براحده رجوع ایده‌مز ردیف ضامن
اولورسه ایدی کندوسی دابه‌یی مستأجردن ایجار ایتمش اولورسه اکا رجوع ایدر
یوق مستعیر اولورسه رجوع ایده‌مز قید بکونها عطبت لانها لو سلمت لزم المسمی فقط

(وبکونه) ..

وبکونه اردفه لانه لو اقعده فی السرج صار غاصبا فلا اجر علیه بحر عن الغایة لکن فی
السراج الوهاج عن المشکل ما یخالفه فلیتأمل عند الفتوی کیف وفی الاشباه وغیرها
ان الاجر والضمان لا یجتمعان مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب مسئلهٔ مشروحه‌ده
دابه‌یی هلاك اولمغله قیدلری وتقییدیده مناسبدر زیرا دابه سلامتده اولورسه فقط اجر
مسمی لازم اولور اردفه قولیله تقییدی مستأجرك ردیفی ایره اقعاد ایدوب کندوسی
ردیف اولورسه غاصب اولمغله ضامن اولوب کندویه اجرت ایجاب ایتمدیکنه مبنیدر
لکن مشکلدن نقلا سراج الوهاج نام کتابده مضمون مشروحه مخالف اولان مفادی
ذکر ایتدیکه مستأجر کرك ردیف وکرك اصیل اولسون حکملری بردر ایمدی حین
فتواده تأمل ایتمکدن لازمدر یعنی مزبورلرك ایکیسیده قول فقها در کیفیتله اجرا
اولور حالبوکه اشباهده وسائر معتبراتده اجر ایله ضمان مجتمع اولمز دیو مرسومدر
(واذا استأجرها لیحمل علیها مقدار فحمل علیها اکثر منه فعطبت ضمن ما زاد النقل)
وهذا اذا حمله المستأجر برکیمسه برادبه‌یی کندویه مقدار معین مثلا یوز اوقه حمل
تحمیلیچون استکرا ایدوب بعده اندن زیاده مثلا یوز اون اوقه حملیله حیوان تلف
اولسه زیاده اولنان ثقل قدرتی ضامن اولور که قیمتندن اون بر سهمدن بر سهمنی
دیمك اولور زیرا تلف یوز اون اوقه حملندن حاصل اولوب انکده یوزنی حملی مأذون
اونی غیر مأذون اولمغله حمل مأذونك حصه‌سی ساقط باقی‌نك که واجب اولدی لکن
بو حملی مستأجر کندو یالکز ایتدیکنه کوره‌در (فان حملها صاحبها) بیده (وحده
فلا ضمان علی المستأجر) لانه هو المباشر عمادیة حیوانه یوکی صاحب دابه یالکز
کندو الیله تحمیل ایدرسه مباشر کندوسی اولمغله مستأجره ضمان ایجاب ایتمز هر
نقدر مستأجر موجبه نقصان خبر ویرمش اولورسه‌ده کندویه وزن ایدیدك دینور
(وان حملا) الحمل (معا) ووضعاه علیها (وجب النصف علی المستأجر) بفعله
وهدر فعل ربها مجتبی مکاریله مستأجر یوکی ایکیسی بردن دابه‌نك اوزرینه وضعله
یوکلرسه کندونك فعلیله نصفك ضمانی مستأجره واجب اولوب دابه صاحبنك
فعلی هدر اولور (ولو) کان البر مثلا (فی جوالقین فحمل کل واحد) منها (جولقا)
ای وعاء کعدل مثلا (ومده) ووضعاه علیها معا او متعاقبا (لا ضمان علی المستأجر ما کان
مستحقا بالعقد غایة مثلا بغدای ایکی چوالده اولمغله هر برینی یالکز بری ویا متعاقبا
بردن دابه‌نك اوزرینه وضعله حمل ایتسه‌لر مستأجره ضمان ایجاب ایتمز کندونك حمل
عقد ایله مستحق اولدیغی اولور جولق جیمك فتحیله جمعی جوالق کلور ومفاده
انه لا ضمان علی المستأجر سواء تقدم او تأخر وهو الوجه ومن ثمه عولنا علیه علی
خلاف ما فی الخلاصة کذا فی شرط المصنف مضمون مشروحك مفادی مستأجر
حملده تقدم ایتسون ویا تأخر ایتسون کندویه ضمان ایجاب ایتمز وجه وجهده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

جاولمغله کندویه اعتماد ایلدك خلاصه‌ده که مضمونك خلافی اوزره مصنفك شرحی
که منح الغفارده‌ده بویله‌جه مرسومدر ﴿قلت ومافی الخلاصة هوما یوجد فی بعض
نسخ المتن من قوله (وکذا لاضمان لوحمل للمستأجر اولاثم رب الدابة وان حملها ربها
اولاثم المستأجر ضمن نصف القیمة) انتهی قنیه﴾ خلاصه‌ده که عباره متنك بعض
نسخه‌لرنده موجود ، اولان مصنفك‌ینه بویله مستأجر ابتدا کندوسی حمل ایدوب
بعده مکاری حمل ایدرسه ضمان لازم اولمز واکر ابتدا مکاری بعده مستأجر حمل
ایدرسه مستأجر دابه‌نك نصف قیمتنی ضامن اولور قولیدر ﴿(وهذا) ای مامر من
الحکم (اذا کانت لاتطیق فجمیع القیمة لازم) علی المستأجر زیلعی (ویجب علیه کل
الاجر) الاجر للحمل والضمان للزیادة غایة﴾ اشبو مسئله اولیده ذکری سبقت ایدن
حکمکه مازاد من الثقلاك ضمانی دابه مستأجره‌نك اومثللی حمله طاقت وقدرتی اولدیغنه
نظر ادرامادابه‌نك طاقتی اولمازسه مستأجره قیمتك طوپی‌نك لزومیدر اجرتك کلیسنه
ده ادا ایدراجرتی تأدیه‌سی حملنی تحمیله بناء ضمانی ما فوق الطاقه زیاده‌یی حملنه
مبنیدرسبیلرك تغایرله اجرایله ضمانك عدم اجتماعی ظاهر ونمایاندر ﴿وافاد بالزیادة انها
من جنس المسمی فلومن غیره ضمن الکل کمالوحمل المسمی وحده ثم حمل علیها الزیادة
وحدها بحر﴾ زیاده قولیله افاده ایدرکه زیاده تسمیه اولنان حملك جنسندندر زیاده مزید
علیه جنسندن اولمق لازم اولمغین پس زیاده حمل مسما که مثلا بغدای جنسندن اولمازسه
قیمتك کلیسنی ضامن اولور نته که یالکز مسمی اولان مثلا برکیله بغدای حملندن صکره
زیاده بغدایی حمل ایتدکده ضمانك ایجابی کبی ﴿قال ولم یتعوضو اللاجر اذا سلمت لظهور
وجوب المسمی فقط وان حملها المستأجر لان منافع الغصب لاتضمن عندنا﴾ زیاده‌یی
حملده حیوانه برضرر اولمدیغی صورتده اجرته عدم تعرضلری فقط اجر مسمانك
وجوبنك ظهورینه بناءدر زیاده‌یی هرنقدر مستأجر حمل ایدرسه‌ده منافع غصب بزم
عندمزده غیرمضمون اولمغین ومنه علم حکم المکاری فی طریق مکة مفاد مشروحدن
مستبان اولدیکه طریق جده حجاج استکرا ایتدکلری حیواناته زیاده حمل تحمیل
ایدوب وبلاضرر سلامتله محل ومأوالرینه کلسه‌لر زیاده حمل ایچون برنسنه ایجاب ایتمز
همان اجر مسمایی ادا ایدرلکن زیاده‌یی حملیده کندویه حلال اولمز ﴿(فرع) منحه
خانیه‌دن نقلا مرسومدرکه صاحب دابه ایچون ایجار ایتدیکی حیوانه مستأجرك
حملیله برابر کندی ومتاعن حمل یوقدر لکن ایتسه اجرته نقصان طاری اولمز اماخانه
صاحبی ایجار ایتدیکی منزلنده برمقدار متاعن وضع ایده‌جك اولسه حسابنجه اجرتدن
خصم ایدر انتهی ملخصا﴾ (وضمن بضربها وکبحها) ای بلجامها التقیید الاذن بالسلامة
حتی لوهلك الصغیر بضرب الاب اوالوصی للتأدیب ضمن لوقوعه بزجر وتعریك﴾
مستأجر دابه‌یه ضربیله ودیزکنی عنفله طورسون دیو کندونفسنه چکمکله اهلاك

ایدرسه ضامن اولور هر نقدر انلره مأذون ایسه‌ده لکن سلامتله مقیددر
حتی تأدیب ایچون بابانك ووصینك واستادك ضربیله صغیر هلاك اولسه دیتی
ضامن اولورلر وکندولرینه کفارتده ایجاب ایدر صغیرك تادیبی نابجارکتدن کندویه
بلاضرب زجرومنعله وقولاغنی چکوب صقمغله‌ده اولمغین ﴿وقالا لایضمنان بالمتعارف
وفی الغایة عن التتمة الاصح رجوع الامام لعونهما﴾ امامین همامین رضی الله تعالی
عنهما بیوردیلرکه ضرب متعارفده ضامن اولمزلر زیرا نفعی کندولرینه عائد اصلاح
نفسلری ایچون اولمغله معلم کبی مأجوردخی اولورلرتربیه واستفاده‌لری انجق ضربله حاصل
اولمغین حتی ولدنی ضرب ایده‌جك محلده یتیمه دخی ضرب رخصت واردر استیجارده‌ده
ینه بویله‌در ﴿(لا) یضمن (لسوقها) اتفاقا وظاهر الهدایة ان للمستاجر الضرب للاذن
العرفی﴾ مستاجرك استکرا ایتدیکی دابه‌یه سوقیله هلاکیده اتفاقا ضامن اولمز هدایه‌نك
ظاهری اذن عرفی‌یه بناء هرنه قدر بشرط السلامة ایسه‌ده مستأجرك ضربنك اباحه‌سیدر
﴿واما ضربه لدابة نفسه فقال فی القنیة عن ابی حنیفه رحمه الله تعالی لایضربها اصلا
ویخاصم فیما زاد علی التأدیب﴾ انسانك کندودابه‌سنه ضربی حقنده صاحب قنیه
امام اعظم وهمام اقدم رحمه الله تعالی ورضی عنه ربه الاکرمدن نقل وروایتله تأدیب اوزره
مخاصمه‌ده اولنور منکر اولمغله بغیر وجه ضرب یده‌هر برکیمسنه ایچون نهی ومخاصمه مشروعدر
﴿(و) ضمن (بنزع السرج و) وضع (الایکاف) سواء وکف بمثله ام لا﴾ مستأجرك
استیجار ایتدیکی فرسك اربنی الوب انك یرینه پلان وصنعنده ضمان ایجاب ایدرکرك
اومثللو پلانله پلانلنسون و یاپلانلانمسون شارحه وضعه ضافن تقدیرا ایجاب ایتمزایدی
زیرا ایکاف مصدردر وضع اکاف معناسنه‌در ﴿(وبالاسراج بمالایسرج) هذا الحمار
(بمثله جمیع قیمته)﴾ اومثللو حمارك انك کبی سرجله ایرلنمیه‌جکی ایرایله اسراجیله اتلافنده
قیمتنك طوپی‌نی ضامن اولور ﴿ولو بمثله اواسرجها مکان الایکاف لایضمن الااذازاد
وزنا فیضمن بحسابه ابن کمال﴾ اومثللو سراجله اسراجی ممکن اولور سرجله سراج ایدوب
و یاپلان بدلنه ایروضع ایدرسه ضامن اولماز الاایروز ناپلانه زائداولورسه حسابنجه زیاده‌یی
اضامن اولور ﴿(کما) یضمن (لواستاجرها بغیر لجام لایلجم بمثله)﴾ نته که بردابه‌یی لجامسز
ستیجار ایدوب بعده کندو کبی لجامله لجاملنمیان لجامله انی لجاملسه ضامن اولدیغی مثللو (وکذا
لوابدله لان الحمار لایختلف باللجام وغیره غایه‌ینه بویله کندو مثللو لجامله لجاملنمیان لجامی
ابدال ایلسه ینه ضامن اولور حمار لجاملی ولجامسز مختلف اولمامغین تعلیلده اولا اولان
لانه بغیر المماثل یکون متعدیا دیمك ایدی ﴿(اوسلك طریقا غیر ماعینه) المالك (وتفاوتا)
بعدا اووعرا اوخوفا بحیث لایسلکه الناس ابن کمال﴾ ویاخود مستأجر موجرك تعیین
ایتدیکی طریقك غیری برطریقه سلوك ایدوب وایکی طریق میانه‌لرنده بعدا وقربا ویاصعوبة
وسهولة ویاخوفا وامنا تفاوت اولوب وکندویه ناس اصلا سالك اولمزسه ینه ضمان لازم اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(او حمله فی البحر اذا قيد بالبر مطلق) سلكه الناس اولا لخطر البحر فلو لم يقيد بالبر لا ضمان
وياخود بر ايله قيدلدكده بحره حمل ايدرسه بحر مخاطره‌لی اولمغله مطلقا كه ناسك سلوك
ايتديكی و يا ايتمديكی طريقك تقييسندن اولورسه ضامن اولور عدم تقييدنده عدم ضمان
مستحقدر (وان بلغ) المنزل (فله الاجر) لحصول المعقود متاع منزله بالغ اولدقده
موجر اجره مستحق اولور حاصل اولمغين (وضمن بزرع رطبة وقدامر بالبر مانقص)
من الارض لان الرطبة اضر من البر (ولا اجر) لانه غاصب الا فيما استثنى كما سيجیء
مستأجر بغدای زرعيله امر اولنمشكن بونجه زرع ايتسه رطبه بغدايدن ضررلی اولمغله
نقصان ارض ضامن اولور غاصب اولمغله اجرت ايجاب ايتمز الا ذكراتی استثنا اولنان
وقف و يتيم ارضلرنده ومعد للاستغلال اولان يرلرده اجرت لازمه اولور وقيد بزرع الاخر لانه
بالاقل ضرار لا يضمن و يجب الاجر مسئله نك زرع اضر ايله تقييدی ضرر اقللی زرعده
ضمان ايجاب ايتميوب اجرت واجبه اولديغنه مبنيدر مثلا بونجه زرعيچون استيجار اولنان
ارضه بغدای زرعی كبی (و) ضمن (بخياطة قباء وامر بقميص قيمة ثوبه وله) ای لصاحب
الثوب (اخذ القباء ورفع اجر مثله) لا يجاوز المسمی كما هو حكم الاجارة الفاسدة كوملك
ديكمكك ايله مأمور اجير قفتان ديكمك ايله بزك قيمتنی ضامن اولمغله قبا خياطك اولور
وياخود صاحب ثوب ايچون قبايی اخذ اجارهٔ فاسده ده اولديغی مثللو اجر مثلی تجاوز
ايتميه رك درزينك اجر مثلنی اعطاده واردر من حيث التقطيع مخالفتنه مبنی تضمين خياطهٔ
ثوب جهتندن موافقت ايتمش اولمغله قبايی اخذ واجرانی تسليم ايتمش اولور (وكذا
اذا خاطه سراويل) وقد امر بالقباء فان الحكم كذلك (فی الاصح) فتقييد الدرر بالقباء
اتفاقی يينه بويله خياط قبا خيطيله مأمور ايكن سراويل خيط ايتسه قول اصحده حكم يينه
بويله تخيير ايله درز درسه تضمين ايتديررو يا اجر مثليله سروبلی اخذ ايدر ايمدی درزينك
قبا ايله تقييدی اتفاقيدر (و) ضمن (بصبغه اصفر وقد امر باحمر قيمة ثوب ابيض
وان شاء) المالك (اخذه واعطاه مازاد الصبغ فيه ولا اجر له) قرمزی صبغيله مأمور
صباغ صاری بويرسه مالك درسه بياض ثوبنك قيمتنی تضمين ايتديررو ياخود صبغك انده
زياده ايتديكی صباغه ويروب بلا اجرة مصبوغ ثوبی اخذ ايدر (ولو صبغ رديا ان لم يكن)
الصبغ (فاحشا لا يضمن) الصباغ (وان) كان (فاحشا) عند اهل فن (ضمن) قيمة ثوب
ابيض خلاصة) صباغ مأمور اولديغی صبغی بويايوب لكن ردتی فنا بويامه ايمدی پك
فاحش فنا اولمزسه صباغ ثوبی ضامن اولميوب واجرت آله مز ردائتی ارباب خبره سی عندنده
فاحشه اولورسه ثوب ابيضك قيمتنی ضامن اولور (فرع) قال للخياط اقطع طوله وعرضه
وكمه كذا فجاء ناقصا ان قدر اصبع ونحوه عفو وان اكثر ضمنه برشخص خياطه طولی
وعرضی و يكی شومقدار اوله رق برثوب بچمكله امر ايتدكده ناقص اوله رق ياپوب
وكتورسه ايمدی بر برمق مثللو عادتا اوابه خلل ويرميوب مسامحه اولنور قدر ناقص

اولورسه اومعفودر زياده ناقص اولورسه اتلاف عد اولنمغله انی ضامن اولور (قال ان
كفانی قميصا فاقطعه بدرهم وخطه فقطعه ثم قال لا يكفيك ضمن) بكا بر كوملك چقارسه
بر درهمه آنی بيچ وديك ديوب بعده قطع ايتدكده چيقميوردی‌سه كانه كندوبی عقد
معاوضه ده تغرير ايتمش اولمغله ضامن اولور (ولو قال ايكفينی قميصا فقال نعم فقال اقطعه
فقطعه ثم قال لا يكفيك لا يضمن) خياطه شو بكا كوملك اولورمی ديدكده نعم ديمكله
كس ديوب اودخی بعد القطع چيقميوردی‌سه ضامن اولماز زيرا خياطك قطعی كندونك
امريله در كلام سابقيده اخبار قبيلندن اولوب محلنه مصارف اولمامغين ضمان ايجاب ايتمز (نزل
الجمال فی مفازة ولم يرتحل حتی فسد المال بسرقة او مطر ضمن لو السرقة او مطر غالبا خلاصة)
جمالك نزول ايتديكی محلدن عدم ارتحالنه مبنی سرقت ويا مطر سببيله تجارك مالنه
برضرر ايلسه پس اومحلده اكثريا اومقوله مضرت بولنورسه جماله ضمان ايجاب ايدر
زيرا غالب متحقق منزله سنه تنزل اولنمغله اهمالنه بناء متعدی اولمش اولدی غالبی اولمازسه
اولماز اندن تحرز متعسر اولمغين (وفی الاشباه استعان برجل فی السوق ليبيع متاعه
فطلب منه اجرا فالعبرة لعادتهم) اشباهده مذكوردركه بركيمسنه چارشوده متاعك
بيعی خصوصنده بررجلدن استعانه واستمداد ايتكله اودخی بعد الاعانة كندودن
اجرت مطالبه ايلسه اعتبار اهالی سوقك عرف وعادتلرينه‌در اومثللو معامله‌لری
اجرتله اولورسه اجر مثل الورلر يوقيسه برشی ايجاب ايتمز (وكذا لو ادخل رجلا فی
حانوته ليعمل له) يينه بويله بركيمسنه بر رجلی بروجه استعانه عمليچون كندودكانته
ادخال ايلسه عرفلريله عمل اولنور (وفی الدرر دفع غلامه او ابنه لحائك مدة كذا ليعلم
النسيج وشرط عليه كل شهر كذا جاز) درر ده مرسومكه بركيمسنه كندو غلامنی ويا
اوغلونی شو قدر مدتده كندويه جلاه صنعتنی تعليم ايتسون ديو برجلاه عندينه وضعله
جلاهك اوزرينه غلامه ويا اوغلانه شوقدر اجرت اعطاسنی شرط ايلسه اشبو معامله
جائز اولور (ولو لم يشترط فبعد التعليم طلب كل من المعلم والمولی اجرا من الاخر اعتبر عرف
البلدة فی رنك العمل) شرط مشروحی ايتمديكی تقديرجه بعد التعليم معلمله مولادن
هر بری آخردن اجرت طلب ايدرسه او عملده عرف بلده اعتبار اولنور كه عادة استاده
اجرت اعطاسی ايسه اكا يوقيسه غلامه اجرتله حكم اولنور (وفيها استأجر دابة
الی موضع فجاوز بها الی آخر ثم عاد الی الاول فعطبت ضمن مطلقا فی الاصح كما فی العارية
وهو قولهما واليه رجع الامام كما فی مجمع الفتاوی) درر ده مسطوردركه بر رجل بر دابه‌يی
بر محله دك استيجار ايتدكدنصكره انكله محل تجاوز ايدوب بعده مقدمكه محله عودت
ايتدكده ايمدی دابه هلاك اولسه قول اصحده مطلقا كه كرك زهاب ومجيئه ايكيسنه بردن
ايجار ايتسون وكرك مجرد ذهابه ايتسون ضامن اولور بعضلر مجرد زهابه ايجار اولنورسه
ضامن اولورسه زهابا وجائيا اولورسه اولماز ديديلر عاريه ده محل اوله عودتله ضماندن

عدم براتی کبی اشبو ضمان قولی امام اعظم رحمه الله تعالی نك کندویه رجوع ایتدیکی امامین همامین رحمهما الله تعالی نك قول صواب قرینلریدر ✽ وفیه خوفوا المکاری فرجع واعاد الحمل لمحله الاول اجره وینبغی ان یجبر علی الاعاده ✽ مجمعده مذکور درکه کراجی عدم امنیت طریقله تخویفلرینه بناء رجعت ایدوب حمل محل اولنه اعاده ایلسه کندویه اجرت مطالبه سی یوقدر معقود علیهك عدم حصولنه مبنی لایق اولان اعاده ایله جبر اولنمقدر حتی معقود علیه حاصل اوله ✽ وفیه دفع ابریسما الی صباغ لیصبغه بکذا ثم قال لاتصبغه ورده علی فلم یرده ثم هلك لاضمان ✽ بنه کتاب مذکورده مرسومدرکه برکیمسنه برصباغه برمقدار ابریسم ویرسه که شو مقوله رنکه بو یایه بعده بو یامه کیرو ورد ایله دیدکدنصکره انی رد ایتمامکین بلا تعد هلاك اولسه ضمان ایجاب ایتمز ✽ وفیه سئل ظهیر الدین عمن استأجر رجلا لیعمل له فی الضیقة فلما خرج نزل المطر وامتنع بسببه هل له الاجر قال لا ✽ ظهیر الدیندن استفتا اولندیکه برکیمسنه بررجلی طشره ده که بعض ایشنی ایشلمیه دیو استیجار ایدوب امدی خروج ایتدکده باران نزول ایتمکله عمل مانده اولوب ایشلمه سی اجرته مستحق اولورمی جواباً بنده اولماز بیوردیلر زیرا معقود علیه حصوللزیر اولوب منعده مستأجر طرفندن اولمدی ✽ استأجر دابة لیحملها دونه هل للمستکری الرجوع بحصة قال لا لانه رضی بذلك ✽ برکیمسنه شو قدر حمل تحمیلیچون بر دابه استیجار ایتدکدنصکره دابه مریضه اولمغله مقدار معیندن دون حمل ایتسه مستکری حصه مادونله رجوعه قادر اولورمی اولمز بیوردیلر زیرا حمل مادونه راضی اولمش اولور ✽ استأجر رحی فمنعه الجیران عن الطحن لتوهین البناء وحکم القاضی بمنعه هل تسقط حصة مدة المنع قال لا مالم یمنع حسا من الطحن ✽ برکسنه بردکرمان استیجار ایتدکده بعض قومشولری بزم بنالریمزه وهن کاری اولیور دیو منع ایدوب وقاضی منعیله حکم ایلسه مدت ممنوعه نك حصه سی ساقط اولورمی مادام طحندن حساً که مثلا دابه یی چوزوب صالیویرمك کبی دوارینه مانع اولنمدقجه ساقط اولمز ✽ استأجر حماما سنة ففرق مدة هل یجب کل الاجر قال انما یجب بقدر ما کان منتفعا ✽ سنه ختامنه دك استیجار اولان حمامی برمدت صوب انتفاع اولنمش اجرتك کلیسی لازم اولورمی مدت منتفعه نك اجرتی لازم اولور بیوردیلر ✽ وفی الوهبانیة ✽ ویسقط فی وقت العمارة مثل ما ✽ او انهدم بعض الدار فالهدم یحزر ✽ وهبانیه ده مذکوردرکه دار مستاجره نك جمله سی منهدمه اولدقده حین عمارتنده استیجار اولنان اجرتك کلیسی ساقطه اولور نته که بعضیسی منهدم اولدقده بعض اجرت ساقطه اولدیغی مثللو فالهدم یحزر منعدم اولان بعض ضرر تخمین وتقدیر اولنور معناسنه در یعنی منهدم اولان بعض دارك ربعی ویا نصفی نه مقداری تخمین اولنورسه اوقدر اجرتدن تنقیص اولنور لکن ظاهر روایتده داردن بربیت ویا بر دیوار منهدم اولمغله اجرتدن برشی تنقیص اولنماز الا موجر بیتك برینی

کندو متاعیله مشغول ایدرسه انك اجرتی تنقیص اولنور کندونك فعلیله اول بیتك انتفاعی منتفی اولمغین حسابنجه اجرت خصم اولنور ✽ وخالف فی قدر العماره آمر ✽ یقدم فیها قوله لا المعمر ✽ رب الدار ایله مستاجر میانه لرنده عمارته صرف اولنان مبلغده اختلاف اولنسه موجرك قولی تقدیم اولنور معمر که مستاجرك قولنه اصغا اولنماز الا اثبات ایدرسه اولور صورت مسئله موجر ایجاب ایتدیکی مثلا دارك عمارتیله مستاجره امر ایتمکله مبلغ مصروفده نزاع ایتسه لر قول موجر کدر دیمك ✽ قلت ومفاده رجوع المستاجر بمابنت علی الموجر بمجرد الامر یعنی الا فی تنور وبالوعة فلابد من شرط الرجوع علیه ✽ شارح علیه الرحمة دیرکه مضمون شروحك مفادی تنور ایله ممشانك ماعداسی محله مصروفاتنی اثبات ایدرسه مستأجر موجرك کندویه مجرد امریله رجوع ایدر دارنك اصلاحی وخللدن صیانتیچون اولمغین اما تنور ایله ممشایه مصارفنده امریله معا کندویه رجوعنی شرطدن لازمکه حتی رجوعه قادر اوله بونده منفعت مستاجره عائد اولمغله ✽ ولو خربت الدار سقط کل الاجر ولا تنفسخ به مالم یفسخها المستأجر بحضرة الموجر هو الاصح واذا بنیت لاخیار له وفی سکنی عرصتها لایجب الاجر قاله ابن الشحنة ✽ دار مستأجره خرابه اولورسه اجرتك کلیسی ساقطه اولور مجرد خرابه اولمغله موجرك حضورنده غیبتنده مستأجر اجاره یی فسخ ایتمدیکجه اجاره منفسخه اولماز انجق اصح اولان قول بودر رد بالعیب اولمغله موجرك غیبتنده اولمدی مجددا بنا تعمیر اولنورسه مستأجر ایچون مخیرلك اولماز انهدام ایله انفساخ اولنمامغین مجرد عرصه سنده ساکن اولمغله اجر ایجاب ایتمز ✽ قلت وفی نفیه نظر ولعله ارید المسمی اما اجرة المثل او حصة العرصة فلا مانع من لزومها فتأمله وسیجیء فی فسخها مایفیده فتنبه ✽ شارح رحمة الله تعالی علیه عرصه سنده ساکن اولندیغی تقدیرجه اجرتك عدم وجوبنده نظروار که ممنوعدر دیر ظن ایدرمکه اجر مسمی واجب اولمز دیمك مراددر اما اومثللو عرصه نك اجر مثلی ویا مسمادن عرصه یه اصابت ایدن حصه نك لزومنه برمانع یوقدر فسخ اجاره ده قریبا مضمون مشروحی افاده ایدرمفاد کلورکه عرصه ایله انتفاعی اولورسه حصه سنجه اجرت ایجاب ایدر ✽ استأجر حماما وشرط حط اجرت شهرین للعطلة فان شرط حطه قدر العطلة صح بزازیة ✽ برشخص برسنه مدتله برحمامی استیجار ومدت تعطیل ایچون ایکی ماهك اجرتنی حط وتنزیلی شرط ایلسه ایمدی مدت معطله یه اصابت اجرت مقدارینك حطنی شرط ایدرسه صحیح اولور ایکی ماهك اجرتنی حط شرطی اولمز عطله عینك ضمیله در ✽ اجرت السجن والسجان فی زماننا یجب ان تکون علی رب الدین خزانة الفتاوی فی زماننا حبس ✽ خانه نك وحبسك محافظه سنده بولنان کسنه لرك اجرتی حق صاحبنك اوزرینه در کندو ایچون حبس اولنمغین مدیون مماطل اولسون ویا اولمسون (انقضت مدة الاجارة ورب الدار غائب فسکن المستاجر بعد ذلك

سنةلا يلزمه الكراء السنة لانه لم يسكنها على وجه الاجارة) صاحب دار غائب اولديغى
حالده مدت اجاره منقضيه اولوب بعده مستأجر برسنه دخى ساكن اولسه بروجه
اجاره ساكن اولمديغندن بوسنه ايچون كندويه كرا لازم اولمز ظاهرى هرنقدر معد
للاستغلال اولورسه ده ﴿ وكذلك لوانقضت المدة والمستأجر غائب والدار فى يد
امرأته لان المرأة لم تسكنها باجرة ﴾ ينه بويله مستأجر غائبك مدة اجارهسى منقضيه
اولوب دارده زوجهسنك يدنده اولسه اجرتله ساكنه اولمامغين كندويه اجرت
ايجاب ايتمز ﴿ آجرك دار كل شهر بكذا فلكل الفسخ عند تمام الشهر بركمسنه دارينى
بهر ماهيهسى شوقدر غروشه ديهرك ايجار ايتسه ايمدى ختام شهرده هر بريچون
اجارهيى فسخ واردر عقد صحيح منتهى اولمغين آى باشنده اجارهيى فسخ ايتدم ديرسه
آى بلاشبهه كورند كده منفسخ اولور صورت مشروحهده بروياايكى ويا بش ماهيه
اجرتى تعجيل برله پشين ويرسه ايمدى مدت مرسومه مرور ايتمدكجه فسخه مقتدر
اولهمزلر فسخده متعاقدينك حضورلرى شرطدر ﴿ فلوغاب المستاجر قبل تمام الشهر
وترك زوجته ومتاعه فيها لم يكن للاجر الفسخ مع المرأة لانها ليست بخصم ﴾ ايمدى شهرك
تمامندن مقدم مستاجر غائب اولوب زوجهسنى وامتعهسنى ترك ايدرسه موجر زوجه
ايله اجارهيى فسخ ايدهمز زوجه كندويه خصم شرعى اولمامغين ﴿ والحيلة اجارتها
لاخر قبل تمام الشهر فاذا تم تفسخ الاولى فتنعقد الثانية فتخرج منها المرأة وتسلم للثانى
خانية والله اعلم ﴾ فسخك حيلهسنى قبل تمام الشهر دارى ديكر بركمسنهيه اجاره ايتمكدر
مقدمكى اجاره تمام اولدقده منفسخ اولمغله ايكنجى منعقده اولور كه اثرى ظاهر اولور
عورت داردن اخراج اولنوب مستاجر ثانىيه دار تسليم اولنور والله تعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

﴿ باب الاجارة الفاسدة ﴾

اجارهٔ فاسدهيى حاوى مسائل و بيان حقنده بابدر كه اجارهٔ صحيحه اصلا ووصفا
موجوده اولوب فاسده فقط اصلا موجوده اولمغله صحيحه تقديمه شايان كورلدى
﴿ (الفاسد) من العقود (وماكان مشروعا باصله دون وصفه والباطل ماليس
مشروعا اصلا) لاباصله ولابوصفه ﴾ عقودن فاسد اصلا مشروع وصفا نامشروع
دركه كندوده مثلا عقدك اقتضا ايتمديكى برشيئك اشتراطى ونزاعه مودى جهالتك
عروضيدر باطل اصلا ووصفا مشروع اولميان برشى ميته ويادم مقابلهسندهويا رطبى
استثمام ويا برغنمى كندونك غنملرى اكا تابع اولوب ارقهسنه دوشمك ايچون ويا بر
مذكر حيوانى مؤنثينه اشمق ايچون استيجار كبى شيلردر ﴿ (وحكم الاول) وهوالفاسد

(وجوب اجر المثل بالاستعمال) اوالمسمى معلوم ابن كمال ﴾ اولكى كه فاسدك اوزرينه
ترتب ايدن اثر مسمى معلوم اولورسه استعمالله اجر مثلكه او عملده كندويه مماثل اولان
شخصك وجوب اجرتيدر لكن مسمايى اجر مثل تجاوز ايلمز تسميه اولنمديغى تقديرجه
اجر مثل بالغا مابلغ واجب اولور ﴿ (بخلاف الثانى) وهوالباطل فانه لا اجر فيه
بالاستعمال حقايق ﴾ ايكنجى كه اجارهٔ باطله فاسدك خلافنده دركه بونده استعماله
اجرت ايجاب ايتمز ﴿ (ولا تملك المنافع فى الاجارة الفاسدة بالقبض بخلاف البيع الفاسد)
فان المبيع يملك فيه بالقبض ﴾ اجارهٔ فاسدهده قبضله منافع تمليك اولنماز بيع فاسد
بونك خلافنده دركه بونده قبضيله مبيعه مالك اولنور ﴿ بخلاف فاسد الاجارة حتى لوقبضها
المستاجر ليس له ان يوجرها ولواجرها واجب اجر المثل ولايكون غاصبا وللاول
نقض الثانية بحر معزيا للخلاصة ﴾ اجارهنك فاسدى بيعك فاسدينك خلافندهدركه
مستاجر عين موجرهيى قبض ايتسه كندويه انى غيره ايجار مشروع دكلدر ايجار
ايدرسه اجر مثلى لازم اولور كندوده غاصب عد اولنماز موجر اولكه مالك ايچون اجارهٔ
ثانيهيى نقض واردر هدايهده مسطوردركه اجارهنك فسادى بعض عملك وبعض
منفعتك و بعضا بدلك جهالتندن ويا عقدك اقتضا ايتمديكى شرطدن اولور مثلا مدتك
ويا عملك مقدارلرينك عدم بيانى مثللو ﴿ وفى الاشباه المستاجر فاسدا لو آخر صحيحا
جاز وسيجىء ﴾ اشباهده مرسومدر كه اجارهٔ فاسده ايله برنسنهيى استيجار ايدن كمسنه
انى غيره اجارهٔ صحيحه ايله ايجار ايلسه جائز اولور قريبا بوكا متعلق كلام كلور ﴿ (تفسد
الاجارة بالشروط المخالفة لمقتضى العقد ﴾ اجاره مقتضاى عقده مخالفه شروطله
فساده كيدر مثلا بردكرمان صويى منقطع اولورسه دخى بدل اجارهسنى مستاجر
ويرمك شرطيله ايجار كبى ايمدى مقتضاى عقد اجرتك انجق معقود عليه كه منفعتك
تماما استيفاسنه تمكنله وجوبيدر پس هر برشرطكه مقتضاى عقدك خلافندهدر
اجارهيى فساده ويربيع كبى نزاعه مودى اولمغين امادابهيى مثلا بغداده قدر استيجار
ايدوب بدل ايجارى كلوب ادا ايتمكى شرط ايتسهلر بو مفسد دكلدر مقتضاى عقد
اولان شرط اولمغين بغداددن رجوع ايتمدكجه اجرت مطالبه اولنماز ﴿ (فكل ما افسد
البيع) مما مر (يفسدها) لجهالة مأجورا واجرة اومدة اوعمل وكشرط طعام
عبد وعلف دابة ومرمة دار ومغارمها وعشر وخراج ومؤنة رد اشباه ﴾ مقتضاى
عقده مخالف شرط وجهالت مثللو هر برما الذكر بيع فساده ويرن شيلر اجارهيىده فساده
ويرر مثلا مأجورك ويا اجرتك ويا مدتك ويا عملك جهالتلرى وعبدك طعامى ودابهنك علفى
ودارك تعمير وترميمى وغرامات مصارفى وعشرى ويا خراجى وموجره كرورده ارجاعى مؤنت
مصارفى شرطلرى مثللو لكن خراجدن مراد خراج مقاسمهدر خراج موظف معلوم اولمغله
فسادا ايجاب ايتمز و خراجك موجر اوزره اولمسى امام اعظم رحمه الله تعالى قتندهدر ﴾ (و)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نفسد ايضا (بالشيوع) بان يوجر نصيبا من داره اونصيبه من دار مشتركة من غير شريكه
اومن شريكه انفع الوسائل وعمادية من الفصل الثلاثين واحترز (بالاصلى)
عن الطارى ✽ قابل قسمت اولسون ويا اولمسون شيوع اصليله ده اجاره فاسده اولور
مثلا مستقل داريدن برحصه كه نصف ويا ربعى ويا دار مشتركه سندن حصه سنى
شريكينك غيرينه ويا شريكلرندن برينه ايجار اتمك مثللو ايمدى بونده عقد منعقده
اولمامغله اجرتده ايجاب ايتز عند البعض فاسد انعقد اولديغندن اجر مثل ايجاب ايدر
صحيح اولانده بودر اصلى قيديله شيوع طاريكه عارضيدن احتراز ايلدى ✽ فلا يفسدها
على الظاهر كان آجر الكل ثم فسخ فى البعض اواجر الواحد فات احدهما اوبالعكس
وهى الحيلة فى اجارة المشاع كما وقضى بجوازه ✽ ايمدى قول ظاهر اوزره شيوع
عارض اجاره‌يى فساد ويرمز مثلا ابتدا دارينك كليسنى ايجار ايدوب بعده بعضنده
فسخ ايتمك مثللو مشاعك اجاره‌سنك صحتنه اشبو مقدما كليسنى ايجار صكره بعضيسنده
فسخ حيلهٔ شرعيه در اجارهٔ مشروحه‌نك جوازيله حكمله صحيحه اولديغى كبى
وياخود شيوع طارى بركمسنه‌نك ايكى كمسنه‌يه برشى ايجارندن صكره مستاجرك
برينك وفاتى كبى پس بونده متوفانك حصه‌سنده اجاره منتقضه وباطله اولوب حى
حقنده اولماز وياخود بونك عكسنده اولديغى كبى كه بركمسنه ايكى رجلدن برنسنه
استيجار ايدوب بعده انلرك برينك فوتى كبى ايمدى ميت حقنده اجاره منتقضه حى حقنده
غير منتقضه در شارحه اولى اولان وهى الحيلة قولنى اوآجر الواحد قولينك اوزرينه
تقديم ايدى مترجمك ترجمه‌ده ايتديكى كبى ✽ (الا اذا آجر) كل نصيبه اوبعضه (من شريكه)
فيجوز ✽ الا موجر نصيبينك كليسنى ويا بعضيسنى كندو شريكنه ايجار ايدرسه امام
اعظم رحمه الله تعالى دن ظاهر روايتده جائز ومشروع اولوب شيوعك ضررى
اولماز ✽ وجوازه بكل حال عليه الفتوى زيلعى وبحر مغربا للمغنى لكن رده العلامة
قاسم فى التصحيح بان ما فى المغنى شاذ مجهول القائل فلا يعول عليه ✽ امامين همامين
رحمهما الله تعالى بهر حالده اجاره اولنان نسنه قابل قسمت اولسون ويا اولمسون
ايجارى شريكنه ويا غيريسنه اولسون شيوعله اجاره‌يى تجويز بيورديلر فتوا ده بو قول
اوزره در ديو زيلعى وبحر مغنى‌يه عزو ايله تصريح ايتديلر لكن علامهٔ قاسم تصحيحنده
مغنيده كه نقل قائلى مجهول شاذ برقول غير مقبولدر ديه‌رك تصريح مشروحى رد ايلدى
ايمدى اكا اعتماد اولنمز بلكه قول معتمد فتاواى فخر الدينده كه فتوى امام اعظم رحمه الله
تعالى نك قول صواب قرنلرينه در ديو روايت ايتدكلريدر وارباب متون وشروحده
بونكله جزم وتصريح ايتمشلردر ✽ قلت وفى البدايع لو اجر مشاعا يحتمل القسمة فقسم
وسلم جاز لزوال المانع ولو ابطلها الحاكم ثم قسم وسلم لم يجز ويفتى بجوازه لو البناء لرجل
والعرصة لاخر فصولين من الفصل الحادى والعشرين يعنى الوسط منه ✽ شارح

عليه الرحمة والرضوان ديركه بدايعده مذكوردركه بركمسنه قابل قسمت اولان برنسنه‌يى
مشاعا ايجار بعده تقسيم وتسليم ايلسه جوازه مانع اولان مشاعيت زائل اولمغله ايجار
مشروح جائز ومشروع اولور قاضى اجارهٔ مذكوره‌يى ابطال بعده كندوسى تقسيم
وتسليم ايلسه جائز اولماز بناسى بركمسنه‌نك عرصه‌سى آخرك اولان مثلا برمنزلك
بناسى بررجل وعرصه‌سنى ديكر رجل استيجار ايتسه‌لر جوازيله افتا اولنور فصولينك
يكرمى برنجى فصلنك وسطنده منقولدر ✽ (و) تفسد (بجهالة المسمى) كله اوبعضه
كتسمية ثوب اودابة اومائة درهم على ان يرمها المستأجر لصيرورة المرمة من الاجرة
فيصير الاجر مجهولا ✽ دار مستاجره‌يى مستأجر تعمير وترميم ايتمك اوزره اجرتى برثوب
ويا بردابه قيلمق كبى كليسنك جهالتيله ويا يوز درهم تسميه‌سى مثللو بعضيسنك جهالتيله
مسمى مجهول اولمغله ده اجاره فاسده كيدر مرمتسكه اعمار اجرتدن اولديغندن اجرت
مجهوله اولدى يوز درهم هر نقدر معلوم ايسه ترميمده شرط قلنمغله مجهول البعض اولور
✽ (و) تفسد (بعدم التسمية) اصلا بتسمية خمر اوخنزير ✽ كندو منزلمى سكا برسنه
ويا برماه ايجار ايتدم ديوب اصلا اجرت ذكر ايتميه‌رك وياخود شوقدر خمر وياخنزير
مقابله‌سنده ايجار ايتدم ديمكله ده اجاره فاسده اولمغله اجرت بالغا ما بلغ لازمه اولور
✽ (فان فسدت بالاخيرين) بجهالة المسمى وعدم التسمية (وجب اجر المثل) يعنى
الوسط منه ولا ينقص عن المسمى لا بالتمكين بل (باستيفاء المنفعة) حقيقة كما مر (بالغا
ما بلغ) لعدم ما يرجع اليه ولا ينقص عن المسمى ✽ اجاره اخيرينله كه مسمانك جهالتيله
ويا عدميله فاسده كيدرسه مستأجر حقيقة استيفاى منفعت ايتمش اولورسه اجر
مثلده تفاوت اولديغنه نظرا بالغا ما بلغ اندن وسط واجب اولور كندويه رجوع اولنور
برشى بولنمامغين مجرد موجرك تمكينله برشى ايجاب ايتز ولا ينقص عن المسمى عباره‌سنك
برمعناى معتد به افاده‌سى يوقدر تسميه يوقكه حتى اكا رجوعله نقصان ويا زياده ظاهر
اوله ✽ (والا) تفسد بهما بل بالشرط والشيوع مع العلم بالمسمى (ولم يزد) اجر المثل (على
المسمى) لرضاهما به (وينقص عنه) لفساد التسمية ✽ اجاره مزبورانله فساده كيميوب
بلكه شرط مفسد ايله ويا مسما معلوم اوله‌رق شيوعله فساده كيدرسه اجر مثل مسمانك
اوزرينه زائد اولماز اكا راضى اولمريله تسميه فاسده اولديغندن اندن نقصاندن اولور
✽ واستثنى الزيلعى ما لو استأجر دارا على ان لا يسكنها فسدت ويجب ان سكنها اجر المثل
بالغا ما بلغ ✽ زيلعى حكم مشروحدن برمستأجرك كندوده ساكن اولمامق اوزره بردارى
استيجارنده اجاره فاسده كيدوب دارده ساكن اولديغى تقديرجه بالغا ما بلغ اجر مثلك
وجوبى مسئله‌سنى استثنا ايلدى يعنى بونده فساد جهالت وعدم تسميه ايله اولميوب
بلكه شرط مفسد كه عدم سكنا ايله اولمغله بالغا ما بلغ اولملى دكل ايدى ايمدى ما قبلندن
مستثنا اولدى ✽ وحمله فى البحر على ما اذا جهل المسمى لكن ارجعه قاضيخان فى شرح

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الجامع الى جهالة المسمى فافهم وعلى كل فلا استثنا فتنبه ﴾ مضمون ممشروحى مجرده
مسمانك مجهوليتى اوزره حمل ايلدى قاضيخانده مجمع شرحنده مسمانك جهالتنه ارجاع
ايلدى ايمدى بونلرك حمله وارجاعلرينه نظرا استثنا اولمز لكن بونلرك ايكيسى برسوز
اولمغله استدراك محلى دكل ايدى وايكى قول عدليه وعلى كل تعبيردخى غيره طبوعدر ﴿ قلت
وينبغى استثناء الوقف لان الواجب فيه اجر المثل بالغا مابلغ فتامل ﴾ شارح رحمه الله
تعالى ديركه لايق وسزاوار حكم مرسومدن وقفيده استثنا واخراجدر زيرا بونده ده
اجرمثل بالغا مابلغ لازم اولور هرنقدر تسميه بولنسه دخى ﴿ فان آجرداره) تفريع على
جهالة المسمى (بعبد مجهول فسكن مدة فلم يدفعه فعليه للمدة اجر المثل بالغا مابلغ
وتفسخ فى الباقى) ﴾ من المدة بررجل كندو دارنى برعبد مجهول مقابله سنده ايجار
ايدوب مستأجر انى ويرميه رك برمدت ساكن اولورسه اول مدت ايچون بالغا مابلغ
اجرمثل ايجاب ايدوب مدت باقيه ده ده ايجار فسخ اولنور زيرا منفعتك هر برجزئى
مستقلا معقود عليهدر عقد فاسده كه فسخى واجبدر حق شرع اولمغله ﴿ آجر
خانوتا كل شهر بكذا صح فى واحد فقط وفسد فى الباقى) لجهالتها ﴾ بركسنه دكانى
برماه شوقدر اجرتله ايجار ايلسه فقط برماهده ايجارى صحيح اولوب باقيسنده جهالتلرينه
بناء فاسد اولور كل كلمه سى ظرفيت اوزره منصوبدر مضاف اليهدن ظرفيت اخذ
ايتمكله زيرا ظرفه مضاف اولورسه اندن ظرفيت مصدره مضاف اولورسه مصدريت
كسب وتحصيل ايدر ﴿ والاصل انه متى دخل كل فيما لايعرف منتهاه تعين ادناه
فاذاتم الشهر فلكل فسخها بشرط حضور الاخر لانتهاء العقد الصحيح ﴾ بونده اصل
وقاعده بودركه قچانكه كل كلمه سى اشهر مثللى نهايتى معلوم اولميان برشيئه داخل
اولورسه ادناسى تعين ايدر ايمدى برماه تمام اولدقده عاقدينك هر بريچون اخرك
حضورى شرطيله اجاره يى فسخ واردر عقد صحيح منتهى اولمغله ﴿ (و) فى (كل
شهر سكن فى اوله) هو الليلة الاولى ويومها عرفا وبه يفتى ﴾ صح العقد فيه) ايضا ليس
للموجر اخراجه حتى ينقضى الابعذر كما لو عجل اجرة شهرين فاكثر لكونه كالمسمى
زيلعى ﴾ هر برماهك اولكه عرفده اوليله ٔ اولى ايله يوميدر انده ساكن اولور اول
ماهده ده عقد صحيح اولور ابتدا كه ماهده صحيح اولديغى مثللو ايمدى موجر مستأجرى
اول ماه ثانيده منقضى اولمدقجه اخراج ايده مز الا اجاره نك كندو ايله منفسخه
اولديغى برعذر ايله اخراج ايدر نته كه ايكى ويا اكثر ماهك اجرتنى مستأجر تعجيل ايدوب
پشين ادا ايتمش اولورسه اخراج اولنمديغى كبى بونده اجرتك تقديمله كويا جهالت
زائله اولمغله مسمى كبى اولدى اول شهرده ميان فقهاده اختلاف اولنمشدر مفتى به اولان
قول شارحك بيان ايتديكى هو الليلة الاولى ويومها عرفادر بزازية صاحبى
اولكى ايكنجى اوچنجى كونلريدر كيجه لريله برابر ديدى كنز اولكى ساعتى اعتبار

ايلدى ﴿ (الان يسمى الكل ﴾ اى جملة بشهور معلومة فيصح لزوال المانع ﴾
الاشهور معلومه لرك كليسيكه مثلا التى ماه بهر ماهيه سى شوقدر غروشه ديه رك تسميه
ايدرسه فقط برماهده اجاره صحيحه اولميوب بلكه جمله سنده صحيحه اولور مانع زائل
اولمغله ﴿ (واذا اجرها سنة بكذا صح وان لم يسم اجر كل شهر) وتقسم سوية ﴾
سنويه سى شوقدر غروشه ديه رك ايجار ايدرسه صحيح اولور هر ماهك اجرتنى
هرنقدر يكان يكان ذكر ايتمزسه ده اجرتك طوپى شهوره على السويه تقسيم اولنور
اختلاف ازمانله تفاوت استعاره اعتبار اولنماز ﴿ (واول المدة ماسمى) ان سمى (والا
فوقت العقد) هو اولها ﴾ اجاره ده مدت تسميه اولنور مثلا اشبو سنه نك رجبندن
ديورسه اول مدت اندن ضبط اولنور يوقسه مدت اجاره نك ابتداسى عقد وقتيدر
﴿ (فان كان) العقد (حين يهل) بضم ففتح اى يبصر الهلال والمراد اليوم الاول
من الشهر شمنى) اعتبر الاهله والا فالايام) كل شهر ثلاثون وقالا يتم الاول بالايام
والباقى بالاهلة ﴾ عقد اجاره آيك ابتداسى كه اولكى كونى رؤيت اولنديغى وقتده
اولورسه ايلر يوقيسه كونلر اعتبار اولنور بهر ماهك اوتوز كون اعتبار يله هنديه ده
مذكوردركه برموجر مثلا دارنى غرهٔ شهرده ماهيه سى شوقدر غروشه ديه رك ايجار
ايدرسه اهله اعتبار اولنور كه اى نقصان اولسه دخى تمام ماه اجرتنى اخذ ايدر اما ماهك
برقاچ كونى مرورندنصكره ايجار ايدرسه اوتوز كون اعتبار اولنور امامين همامين
اولكه ماه ايله اوتوز كون باقيلرى اهله ايله اعتبار اولنور بيورديلر ﴿ (استأجر عبدا
باجر معلوم وبطعامه لم يجز) لجهالة بعض الاجر كما مر ﴾ بركسنه برعبدى اجرت
معلومه وطعامى مقابله سنده استيجار ايتسه اجرتك بعضيسى مجهوله اولمغله اجاره سى
مشروعه اولماز ﴿ (وجاز اجارة الحمام) لانه عليه الصلوة والسلام دخل حمام الجحفة
وتعارف الناس ﴾ حمامى اجاره جائز ومشروع اولدى رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلمك جحفه نام محلده كه حمامه دخول وتشريف بيوروب وناسك تعارف ومعاملاتنه
مبنى يوخسه مستأجرك انده مدت اقامتى واندن استعمال ايده جكى صويك مقدارينك
جهالتى موجب فساددر لكن ضرورته مبنى فقها تجويز بيورديلر مواهب لدينه دن
شمائل شريفه بحثنده جحفه نك حامنه دخول حديثى موضوعدر ديو تصريح ايتديلر
حمامى ابتدا وضع ايدن حضرت سليمان عليه الصلوة والسلامدر حموى انتهى
﴿ وقال عليه الصلوة والسلام مارأه المؤمنون حسنا فهو عند الله حسن قلت والمعروف
وقفه على ابن مسعود كما ذكره ابن حجر ﴾ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشلركه
برنسنه يكه مؤمنين استحسان ايدوب كوزل كورديلر اول شئ عند الله ده كوزلدر
شارح رحمه الله تعالى ديركه معروف ومشهور اولان نزد محدثينده اشبو حديث
شريفك ابن مسعود اوزره وقفيدرنته كه ابن حجر عسقلانى واحمد بونى موقوفا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ذكر وبيان ايتديلركه ❊ عن ابن مسعود انه قال ان الله نظر الى قلوب العباد فاختار له
اصحابا فجعلهم انصار دينه ووزراء نبيه فما رأه المؤمنون حسنا فهو عند الله حسن وما رأه
المسلمون قبيحا فهو عند الله قبيح ❊ (و) جاز (بناؤه للرجال والنساء) هو الصحيح للحاجة
بل حاجتهن اكثر لكثرة اسباب اغتسالهن وكراهة عثمان محمول على مافيه كشف
عورة زيلعي ❊ رجال ونسانك حمامه كمال احتياجلرينه مبنى بناسى جائز ومشروع
اولدى بلكه طائفهٔ نسانك احتياجلرى زياده كثيردر باخصوص حيض ونفاسى
وجنابت مثللو اسباب اغتساللرى پك چوقدر ماء بارد استعمالى مضر وازالهٔ وسخده
غير مؤثردر حضرت عثمان رضى الله تعالى عنهك كراحت وانكارى كندوده كشف
عورة اولمسينه محمولدر ❊ وفى احكامات الاشباه ويكره لها دخول الحمام فى قول وقيل
الا المريضة اونفساء والمعتمد ان لاكراهة مطلقا ❊ اشباهك احكامانده مذكوردركه
بر قوله عورتك حمامه دخولى مكروهدر عند البعض مريضه ايله نفسايه كراهت
يوقدر معتمد اولانه مطلقا عدم كراهتدر قلت وفى زماننا لاشك فى الكراهت لتحقق
كشف العورة وقدمر فى النفقة شارح عليه الرحمه دركه فى زماننا تحريما كراهتنده
شبهه يوقدر انده كشف عورة لتحقق اولمغين بو نفقه بحثنده دخى مرور ايتمشدر
❊ (والحجام) لانه صلى الله تعالى عليه وسلم احتجم واعطى اجرته وحديث النهى عن
كسبه منسوخ ❊ حجاميدخى اجاره مشروعدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك
احتجام بيوروب اجرتنى اعطا بيورمغين حجامى كسبندن نهى حديثى منسوخدر
❊ (والظئر) بكسر فهمز المرضعة (باجر معين) لتعامل الناس بخلاف بقية الحيوانات
لعدم التعارف ظئر ظانك كسريله همزه ايله مرضعه كه امزكجى عورتدر يعنى
انكدخى اجرت معينه ايله اجارهسى مشروعدر تعامل ناس اولمغين عدم تعارفه مبنى
سائر حيوانات بونك خلافنده در امام محمد رحمه الله تعالى بيورمشلركه ادميه نك لبننك
عقد اجارهيه استحقاق سودينك بيعنك عدم جوازينه دليلدر سائر قيون وكچى امثالى
حيواناتك سودلرينك بيعلرينك جوازى سودلرينك عقد اجارهيه عدم استحقاقنه
برهاندر ❊ (و) كذا (بطعامها وكسوتها) ولها الوسط وهذا عند الامام لجريان
العادة بالتوسعة على الظئر شفقة على الولد ❊ ينه بويله سودانهسنى طعامى وكسوهسى
مقابلهسنده استيجار جائز اولور انلردن وسطه مستحق اولور واده شفقة
مرضعهيه توسعه ايله عادت ناس جاريه اولمغين لكن بو امام اعظم رحمه الله تعالى عندنده
امامين همامين رحمهما الله تعالى اجرتك جهالتنه مبنى عدم جوازينه قائللردر ❊ (وللزوج
ان يطأها) خلافا لمالك (لا فى بيت المستاجر) لانه ملكه فلا يدخله (الا باذنه) ❊ مرضعهنك
زوجنك وطئ حقى اولمغله انى وطئ ايدر مستاجر منعيله حقنى ابطال ايدهمز شوقدر واركه
كندونك ملكى اولمغله مستاجر خانهسنده ايدمز الا انك اذنيله داخل اولور امام مالك عليه

رحمة مالك الممالك ايچوندر اختلاف ❊ (و) الزوج (له فى نكاح ظاهر) اى معلوم بغير الاقرار
(فسخها مطلقا) شانه اجارتها اولا فى الاصح ❊ نكاحلرى ظاهر وباهر كه مجرد كندولرينك
اقرارلريله ثابت اولميان نكاحده زوج ايچون مطلقا كه كندو ايچون شان وشهامت
اولسون ويا اولمسون زوجهسنى اجاره ايدر مقوله دن اولسون قول اصحده ايجارهيى فسخ
واردر ارضاع وسهر كندويى تضعيف ايدوب وحسن وجمالنى ازاله وتنقيص ايتمكله
انى ارضاعدن منع ايدر نافله صومدن منعى مثللو ❊ (ولو غير ظاهر) بان علم باقرارهما
(لا) يفسخها الا ان قولهما لا يقبل فى حق المستاجر ❊ نكاح پك ظاهر ونمايان اولميوب
بلكه مجرد اقرارلريله معلوم ومستبان اولورسه زوج اجارهيى فسخ ايدهمز زيرا مستأجرك
حقنده قوللرى مقبول اولهمز ❊ (وللمستأجر فسخها بحبلها ومرضها وفجورها) فجورا بينا
ونحو ذلك من الاعذار (لا بكفرها) ❊ لانه لا يضر بالصبى مستأجر ايچون مرضعهنك
حبلى ومرضى وفجور بينله فجوروز ناسى امثالى عذرلر ايله اجارهيى فسخ واردر كفرك
صبىيه بر ضررى اولمامغين كفريله فسخ ايدهمز بونده عيب فجور كفردن زياده دركورمز
مسنكه نوح ولوط عليهما الصلوة والسلام كبى پيغمبران عليهم الصلوة والسلام حضرتندن
بعض نسالرندن كافره اولان بولندى لكن فاجره بولنمدى ❊ (ولو مات الصبى او الظئر
انقضت) الاجارة (ولو مات ابوه لا) ❊ صبى ويا مرضعه وفات ايدرسه اجاره منقضه اولور
باباسى فوت اولورسه اولماز اجاره اصل ولد ايچون وقوع بولوب اب ايچون اولمامغين
والدك مالى اولسون ويا اولمسون ❊ (وعليها غسل الصبى وثيابه واصلاح طعامه ودهنه)
بفتح الدال اى طيبه بالدهن للعرف وهو معتبر فيما لا نص فيه ❊ صغيرك وثيابنك غسلى
مرضعهنك اوزرينه دركفايهده مذكوردركه صحيح اولان بولى ونجاستى مثللو شيلرنى
مرضعه غسل ايدر سائر وسخلرينى ايتمز بو مثللو بر عمل اوزره اولان اجارهلرده قاعده
بودركه انك توابعندن اولان شيلرده عرفه مراجعت اولنور اجيره اشتراطى لازم دكلدر
عرفده انى اجير يپارسه ايشلر بوقيسه ايجاب ايتمز صغيرى وصيده براغوب كيدهمز طعامن
اصلاحكه مصنفده كندونك اوزرينه در طبخ ايدوب انايه قيوب اكل ايتديردالك قحيله
دهنكه ياغله يا علاق دخى مرضعهنك اوزرينه در عرفه بناء للعرف مذكوراتك جملهسنه علتدر
طرف شارعدن لنص وتصريح اولميان شيلرده معتبر اولان عرفدر ❊ (لا) يلزمها (ثمن
شىء من ذلك) وما ذكر محمد من ان الدهن والريحان عليها فعادة اهل الكوفة ❊ مار
الذكر شيلردن برينك ثمنى مرضعهيه لازم اولماز يعنى مرضعهدن مطالبه اولنمز امام محمدك
دهن وريحان كندونك اوزرينه دركه ثمنى اندن طلب اولنور ديديكى كوفه اهالينك
عادتى اوزره در ❊ (وهو) اى ثمنه (واجرة عملها على ابيه ان لم يكن له) للصغير (مال
والا ففى ماله) لانه كالنفقة ❊ اشيأ مشروحهلرك ثمنى ومرضعهنك عملى كه ارضاعينك
اجرتى صغيرك باباسينك اوزرينه لازم اولور اكر صغيرك مالى اولورسه اندن ايجاب ايدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

زيرا بوده نفقه كبيدر ﴿ (فاذا ارضعته بلبن شاة او غذته بطعام ومضت المدة لا اجر لها)
لان الصحيح ان المعقود عليه هو الارضاع والتربية لا اللبن والتغذية عناية ﴿ مرضعه ولدى
قيون سودیله ارضاع ویا طعامله تغذیه ایدوب بسلیوب مدت ارضاع مرور ایلسه مرضعه
اجرته مستحقه اولهمز زيرا صحيح اولان بونده معقود عليهك ارضاع وتربيه اولوب لبن
وتغذيه اولمامشدر ايمدى اوزرينه التزام ايلديكى ارضاعى ايتان ايتامش اولمغله بو ايجار اولور
﴿ (بخلاف ما لو دفعته الى خادمها حتى ارضعته) او استأجرت من ارضعته حتى تستحق
الاجرة الا اذا اشترط ارضاعها على الاصح شرنبلالية عن الذخيرة ﴿ مرضعه صغيرى
كندو خادمنه ويروب اكا ارضاع ايتديرسه وياخود آنى ارضاع ايدر مرضعهٔ اخرايى
استيجار ايدرسه ايمدى اجرته مستحقه اولور بو صورت مشروحه نك خلافنه در الا كندونك
بالذات ارضاعنى شرط ايتمش اولورسه قول اصح اوزره اجرته مستحقه اولمز ﴿ ولو اجرت
نفسها الثالث لقوم اخرين ولم يعلم الاولون فارضعتهما وفرغت اثمت ولها الاجر كاملا
على الفريقين لشبهها بالاجير الخاص والمشترك وتمامه فى العناية ﴿ بر مرضعه ارضاع ايچون
نفسنى بر آخر قومه دخى ايجار ايدوب مقدمكيلر انى بلميه رك ايكيسنده ارضاع ايدوب
تمام ايتسه آثمه اولور فريقيندن اجرتى تماما وكاملا الور اجير خاصله اجير مشتركه
مشابهتندن تمام اجره مستحقه اولدى اجير وحده ومشابهتيله آثمه اولدى لكن مستأجر
مرضعه يى كندو خانه سنه كتورسه اجير واحد اولور ولدى مرضعه كندو منزلنه
كتورسه اجير مشترك عد اولنور بو بحثك تمامى عنايه ده در ﴿ (لا تصح الاجارة لعسب
التيس ﴿ وهو نزوه على الاناث ﴿ حيوانا تدن اركك ديشنك اوزرينه صچرايوب اشمه
سيچون اجاره شرعا صحيحه دكلدر رسول الله تعالى عليه وسلم ٭ ان من السحت عسب
التيس ومهر البغى وكسب الحجام ٭ بيورمشدر بو نلرك اجرتلرينك حرام اولديغى
طبورمشدر زيرا بو قدرت عبدده اولميان اصبال عمليچون ونجس اولان ماهيين مقابله
سنده اخذ مالدر بوايسه غير مشروعدر اعادهسى مندوب ومشروعدر حديث شريفده
ومن حقها اطراق فحلها وارد اولمشدر ﴿ (و) لا لاجل المعاصى مثل (الغناء والنوح
والملاهى) ولو اخذ بلا شرط يباح ﴿ وقتا كه صوت وايرلمق ايچون نوحه كه موتانك
محاسننى عد ايده رك كريه وطبل وساز طورنا امثالى معاصيچون اجرت اخذ اولنماز بلا شرط
اولورسه مباحدر لكن عرفده پاره ايچون كتدكلرى ظاهر وباهر در امدى المعروف
كالمشروط قبيلندن اولور ﴿ (و) لا لاجل الطاعات مثل (الاذان والحج والامامة وتعليم
القران والفقه) ﴿ اذان حج امامت تعليم قران فقه تدريس امثالى طاعتلر ايچون دخى
اجاره جائزه اولمدى مثلا سنى ماهيه اون غروشه مؤذنلكه ويا امامته استيجار ايتدم
ديمك مثللو عمللرينك منفعت وثوابى كندولرينه عائد اولمغله رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم بيورمشلر كه اقرءوا القران ولا تأكلوا به ﴿ (ويفتى اليوم بصحتها لتعليم القران

والفقه والامامة والاذان) فى زماننا قران عظيم الشان وعلوم دينيه تعلميچون وامامت
واذان ايچون اجاره نك صحتيله افتا اولنور امور دينيه يه اهتمام ووقت قالمامغين
ومشايخ بلخدن متأخرين مذهبده بونى استحسان بيوروب ديديلر كه متقدمينك عدم جوازى
اختيارلرى كندولرينك بيت المالدن عطيهلرى اولوب ومتعلمينك كمال مروتلرندن
بر منطوق هل جزاء الاحسان الا الاحسان معلملرينه امر معاشلرندن اعانه واحسانى
بروجه التزام تعهد ايدوب تعليم قرانى واجبدر ديو افتالرينه مبنيدر اما فى زماننا انلرك
كليسى كيتدى هر كس كندى معاشى وايرادى فكر وتلاشنده قالوب حسبة لله تعليم
وتعلم جهاندن بالكلية معدوم ومفقود اولديغندن علمك وعلمانك انقراضى خوفندن
علماى متأخرين اجرتله تعليم بابنى فتحله جوازيله افتا ايتديلر واستحسان مقامنده
اختلاف ازمانله احكامده مختلف اولور بيورديلر ﴿ (ويجبر المستأجر على دفع ما قبل)
فيجب المسمى بعقد واجر المثل اذا لم يذكر مدة شرح وهبانية من الشركة (ويحبس به)
به يفتى ﴿ تعليم قران خواجه استيجار ايدن كيمسه قبول ايتديكى اجرتى دفع اوزره
جبر وحبس اولنوب عقد ايله تسميه اولنان مبلغك اداسى كندويه واجب اولوب مدت
ذكر وبيان اولنمديغى تقديرجه اجر مثل لازم اولور اصل كه امام محمد بن حسن
الشيبانينك مبسوط نام كتاب بنامنده مسطور دركه بر كيمسه بر معلمه بكا قران عظيم
الشانى تعليم ايله ديوب اودخى تسميه ايتمكسزن كندويه ختم ايتديرسه معلمه قرق بش درهم
شرعيدن اقلى اخذ مشروع دكلدر مسمى مبلغ مشروحدن اقل اولورسه زيادهسنى
هبه ايتمك كرك وياخود زيادهنك ثوابى بنم اولسون ديملى ﴿ (و) يجبر (على دفع الحلوة
المرسومة) هى ما يهدى للمعلم على رؤس بعض سور القران سميت بها لان العادة اهداء
الحلاوى ﴿ مستاجر حلوهٔ مرسومه كه عم وتبارك ويس شريف كبى بعض سور
قرآنيه يه بدء اولندقده معلمه اهدا اولنان نسنه يى دفع وتأديه اوزره جبر اولنور حلوه ايله
تسميه عادة حلوا اهداسى اولديغنه مبنيدر بزلرك بلادلريمزده هديهلك تعبير اولنور
﴿ (ولو دفع غزلا لاخر لينسجه له بنصفه) اى بنصف الغزل (او استاجر بغلا ليحمل
طعامه ببعضه او ثورا ليطحن بره ببعض دقيقه) فسدت فى الكل لانه استاجره بجزء
من عمله ﴿ بر كيمسه غزلكه انك نصفندن منسوج بز مقابله سندن بز طقومق ايچون
جلاهه ايلكنى ويرسه وياخود طعامنك بعض مقابله سنده طعامنك حمليچون
بر قاطر ويا بعض دقيقى مقابله سندن بغداينى اون اوكتمكه بر اوكوز استيجار ايتسه اشبو
صور مشروحه لرك كليسنده اجاره فاسده كيدر مستاجر اجيرى عمليكه معمولندن
بر جز مقابله سنده استيجار ايتمكن زيرا مستاجر اجرت اولان منسوج ومحمولك بعضنى
تسليمه حالا مقتدر دكلدر انلرك حصولى غيرك فعليله اولمغله انسانك غيرك قدرتيله قادر
اولمديغى ظاهردر ايمدى عقدك صحتنك شرطى تسليمه قدرتدر بوندن چوق اجارهلرك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فسادلری تبین ایدر مثلا بر کیله کونجی و بازیتون مثللو شیلری کندولرندن حاصل
اوله جق یاغدن اجرت ویرمك اوزره انلردن یاغ چقرمغه معصره‌جی‌یی استیجار کبی
وکندو تارلاسنی براخره باغ اشجار غرسیچون ویروب باغ و باغچه وارض بینلرنده
نصفیت اوزره اولمغله استیجار دخی فاسددر ایمدی اشجار صاحب ارضك اولور
کندویه غارسه فدانلرك قیمتنی وعملینك اجرتنی تادیه لازم اولور ❊ والاصل فی ذلك
نهیه صلی الله تعالی علیه وسلم عن قفیز الطحان وقدمنا فی بیع الوفاء ❊ بونده اصل اصیل
رسول اکرم ونبی افخم صلی الله تعالی علیه وسلمك قفیز طحاندکه اوندن براولجك ویرمك
اوزره بغداینی اون اوکتمك ایچون براوکوز واستیجاردن نهی ومنعیدر بو بحثك ذکر
وبیانی بزبیع وفاده دخی تقدیم ایلدك ❊ والحیلة ان یعزز له الاجر اولا ویسمی قفیزا
بلا تعیین ثم یعطیه قفیزا منه فیجوز ❊ بونده حیلهٔ شرعیه ابتدا اجرتنی بغدایدن افراز
واجرتی بلا تعیینکه بویوکدن دیمه‌رك تسمیه بعده اندن براولجك ویرمكدر بونده کویا
ذمتنده دین اولمش اولمغله جائز اولور ❊ ولو استأجره لیحمل له نصف هذا الطعام بنصفه
الآخر لا اجر له اصلا لصیرورته شریکا ❊ برکیمسه برحمالی اشبو مثلا برکیله بغدایك
نصفنی نصف اخری مقابله‌سنده بنم ایچون کتوردیو استیجار ایلسه انده شریك
اولمش اولمغله اصلا اجرته مستحق اوله‌مز زیرا انك نصفنی کندو نفسیچون کتورمش
اولور ❊ وما استشکله الزیلعی اجاب عنه المصنف قال وصرحوا بان دلالة النص
لا عموم لها فلا یخصص عنها شئ بالعرف کما زعمه مشایخ بلخ ❊ اشبو ولو استاجره
لیحمل له آه قولنه زیلعینك ایراد ایتدیکی اشکال که بونده اجاره فاسده در حالبوکه
اجارهٔ صحیحه ده مجرد عقدله اجیر اجرته مالك اوله‌مز مادام اتیان عمل ایتمدکجه
ایمدی بونده اجرتك تسلیمی اولنیوب وتعجیلی شرط قیلنمقسزن نصفنه نه کیفیتله مالك
اولوب وطوبه شریك اولیوب بوندن مصنف مرحوم جواب ویردیکه تعجیلله مالك
اولمش اولور وفقها تصریح ایتدیلر که قفیز طحان نصینك دلالتنده حمل مسئله‌سنه
عمومی یوقکه حتی مشایخ بلخك زعم ایتدکلری مثللو عرفله اندن تخصیص اولندی
دیه ❊ (او) استاجر (خباز الیخبز له کذا) کقفیز دقیق (الیوم بدرهم) فسدت
عند الامام لجمعه بین العمل والوقت ولا ترجیح لاحدهما فیفضی للمنازعة حتی لو قال
فی الیوم او علی ان تفرغ منه الیوم جازت اجماعا ❊ ویاخود برکیمسه برخبازی کندویه
بوکون شوقدر اولجك اونی بر درهم اجرتله اتمك یاپمق استیجار ایلسه امام اعظم
رحمه الله تعالی نزدنده عملله وقتی جمع ایدوب وبرینی مرجحده بولنمامغین نزاعه مودی
اولمغله اجاره فاسده کیدر ایمدی فی الیوم دیوب ویا بوکون خبزدن فارغ اولمق اوزره
دیرسه اجاره اجماعا جائز اولور نزاعه مؤدی اولمسی مستاجرك نفعی عملده اولمغله
کندویه اجرتی ادا انجق عملك کندویه تسلیمله واجب اولوب اجیرك اجرته استحقاقی

مجرد نفسنی مستاجره تسلیمله اولوب عمل لازم اولمامغین اجیرك نفعی مدتده اولور ایمدی
کون مرور ایدوب عملدن کندو فارغ اولمدین مدته نظرا کندویه اجرت مطالبه‌سی
جائز اولور عملك عدم و وجودینه کوره مستاجرده اداسندن امتناع ایتمکله نزاعه مؤدی
اولور ❊ (او ارضا بشرط ان یثنیها) ای یحرثها مرتین (او یکری نهارها) العظام
(او یسرقنها) لتبعاء اثر هذه الافعال لرب الارض فلو لم یبق لم تفسد ❊ ویاخود ارض
ایکی دفعه سوررسه‌لر یاخود ایتمك شرطیله ویا عظیم ارمقلرینی حفر که اشمك اوزره
ویا زبیل چکمك قولیله استیجار ایدرسه اجاره‌ینه فساده کیدر زیرا بو مثللو افعالك اثرلری
رب الارض ایچون باقی قالمغله احد متعاقدینه نفع اولدی اثری باقی قالمزسه فساده کتمز
بونده مستاجره نفع هرنقدر اولسه‌ده لکن عقده ملایم ومقتضاسندندر ❊ (او)
بشرط ان (یزرعها بزراعة ارض اخری) لما یجئ ان الجنس بانفراده یحرم النساء
وقوله (فسدت) جواب الشرط وهو قوله ولو دفع آه ❊ ویاخود بر ارض مستاجر
کندونك ارضنی رب الارض زراعت ایتمك شرطیله استیجار ایلسه اجاره‌ینه فساده کیدر
بوندن مراد کندولرده قدر بیانی اولمیان جنسدن بر نوعی نوع آخر ایجاردر مثلا بر دارده
سکناسی دار اخرده سکنا مقابله‌سنده ویا البسی لبس رکوبی رکوب مقابله‌سنده اجاره کبی
زیرا قریبا کلور که جنس واحددن اولان شیده نسئه که ویره‌سی حرامدر ماتنك فسدت قولی
سالف الذکر ولو دفع شرطنه جوابدر ❊ (وصحت لو) استأجرها (علی ان یکربها ویزرعها
او یسقیها ویزرعها) لانه شرط یقتضیه العقد ❊ بر تارلایی سوروب وصوارروب زرع
ایتمك اوزره استیجار ایدرسه صحیح اولور بو عقدك اقتضا ایتدیکی شروطندندر ایمدی
خاصة مستأجرك منفعتیچون اولان شرط غیر مفسددر رزع وکراب سقی کبی
موجرك نفعنه دائر بقاء سرقین ومکروبه ارض رد مثللو شرط مفسددر ❊ (ولو
استأجره لحمل طعام) مشترك (بینهما فلا اجر له) لانه لا یعمل شیئا الا ویقع بعضه لنفسه
فلا یستحق الاجر (کراهن استأجر الرهن من المرتهن) ❊ فانه لا اجر له لنفعه بملکه) برکیمسه
میانلرنده مشترك اولان طعامی حمل ونقلیچون کندو شریکنی ویا شریکینك عبد ویا
دابه‌سنی استیجار ایلسه اکا اجرت ایجاب ایتمز زیرا اجیر مشروع بر عمل ایشلمز الا انك
بعضیسی کندو نفسیچون واقع اولور بناء علیه اجرته مستحق اوله‌مز راهنك رهنی
مرتهندن استیجاری مثللو بونده دخی کندو ملکیله منتفع اولمغله راهن ایچون اجرت
اولمز اما مشترك سفینه وجوال کبی کندولریچون عمل اولمیان شیلری شریکه ایجار
مز بورلرك خلافنه در که بونلرده فساد معدومدر ❊ وفی جواهر الفتاوی لو استأجر
حماما فدخل الموجر مع بعض اصدقائه الحمام لا اجر علیه لانه یستر دبعض المعقود
علیه وهو منفعة الحمام فی المدة ولا یسقط شئ من الاجرة لانه لیس بمعلوم ❊ جواهر
الفتاوی نام کتابده مسطوردر که بر رجل بر حمامی استیجار ایتدکده موجر بعض احبابیله

برابر کندو دخی حمامه دخول ایدرسه کندویه اجرت ایجاب ایتز مدت ایجارده
معقود علیهك بعضیکه منفعت حمامی استرداد ایتمش اولمغین ومعلوم اولدیغندن
اجرتك بعضیسی ساقطده اولز مستأجرك رضاسیله اولورسه دخولی حرام اولمز
بوقیسه اولور ﴿(استأجر ارضا ولم یذکرانه یزرعها اوای شیء یزرعها) فسدت الان
یعم بخلاف الدار لوقوعه علی السکنی کامر ﴾ برکسه برقطعه ارض استیجار ایدوب
اکا زرع ایده جکنی ویانه مقوله شی زرع ایده جکنی ذکر و بیان ایتمسه اول اجاره فاسده
کیدر معقود علیه مجهول اولمغله زیرا بعض اولورکه ارض زراعتیچون وبعض اولورکه
سائربنا وضرب خیام امثالی شیلر ایچون استیجار اولنور وکندویه زراعت اولنان
مزروعاته مختلفدر بعضیسی ارضه مضر وبعضیسی غیرمضردر الا التعمیم اولنوب
هرنه نوع زرع زراعت ایدرسك ایله دینورسه فاسده اولمز امادار انجق سکنایه خاص
اولمغله ارضك خلافنه درواذا افسدت ﴿(فزرعها فضی الاجل) فاد صحیحا (فله المسمی
استحسانا وکذا ولم یمض الاجل لارتفاع الجهالة بالزراعة قبل تمام العقد ﴾ ایمدی
مسئلۀ مرسومه ده اجاره فساده کتدکده ارض زراعت ایدوب اجلده مرور ایدرسه
ایجار صحیحه عودت ایتمکله صاحب ارض ایچون استحسانا مسمایی اخذ وارد رینه
ویله اجل مرور ایتمسه اجر مسما لازم اولور قبل تمام المدة زراعتله جهالت مرتفعه
اولمغین ﴿ قلت فلوحذف قوله فضی الاجل کقاضیخان فی شرح الجامع لکان اولی ﴾
شارح علیه الرحمه دیرکه جامع شرحنده قاضیخانك ایتدیکی کبی مصنف مرحومده
فضی الاجل قولنی حذف ایلسه اولی اولور ایدی یعنی مجرد زراعتله مسما لازم اولور
دیمك ﴿(وان استأجر حمارا الی بغداد ولم یسم حمله فحمله المعتاد فهلك) الحمار (لم یضمن
لفساد الاجارة فالعین امانة کما فی الصحیحة ﴾ برشخص بغداده دك برحماری استیجار
ایدوب لکن حملنی تسمیه وبیان ایتمیه رك اکا حمل معتادی حمل ایلمکله حمار هلاك اولسه
اجاره نك فسادینه بناء مستأجر ضامن اولمز اجارۀ صحیحه ده اولدیغی مثللو عین
یدنده امانت اولور مالکنك اذنیله قبض ایتمش اولمغین حمل غیرمعتاد اولورسه ضمان
ایجاب ایدر ﴿(فان بلغ فله المسمی) لما مر فی الزراعة ﴾ مسئلۀ مشروحه ده مستأجر
بغداده بالغ وواصل اولورسه موجره اجر مسمایی اخذ وارد رزراعتده مرور ایدیکی قبل
تمام العقد زراعتله جهالت مرتفعه اولور مضمونه بناء بونده ده انك کبی اولور ﴿(فان
تنازعا قبل الذرع) فی مسئلة الزراعة (اوالحمل) فی مسئلتنا (فسخت الاجارة دفعا للفساد)
لقیامه ﴾ بعد صورت مرسومه ده متعاقدین زراعت مسئله سنده قبل الزرع ما نحن
فیهمزده قبل الحمل نزاع وتخاصم ایدرلرسه فساد هنوز قائم مستحق اولدیغندن انی
رفعیچون اجاره فسخ اولنور زیرا حمل محمولك اختلافیله مختلف اولمغله انك بیانی
لازم اولدیکه حتی عمل معلوم اوله دفع بدلینه را ایله رفع تعبیر اولنسه اولی اولور ایدی

﴿(استأجر دابة ثم جحد الاجارة فی بعض الطریق وجب علیه اجر ما رکب قبل الانکار
ولا یجب لما بعده) عند ابی یوسف لانه بالجحود صار غاصبا والاجر والضمان لا یجتمعان
وعند محمد یجب المسمی درر کانه لا قول للامام ﴾ برکسه بر دابه یی استیجار واستکرا
ایدوب بعده برمقدار قطع مسافه ایتدکده اجاره یی انکار ایلسه بعد اقامة البینة قبل
الانکار بندیکی مسافه نك اجرتی کندونك اوزرینه واجبه اولور بعد الانکار راکب
اولدیغی مسافه یه امام ابی یوسف قتنده اجرت ایجاب ایلمز زیرا انکاریله غاصب اولدیغندن
هلاکی صورتنده ضمان ایجاب ایده جك حالبوکه اجرایله ضمان مجتمع اولمزلر امام محمد
رحمه الله تعالی نزدنده اجر مسمی لازم اولور بو تقدیرجه بو مسئله ده امام اعظم رحمه
الله تعالی نك قولی اولمامش اولور ﴿وفی الاشباه قصر الثوب المجحود فان قبله فله الاجر
والا لا وکذا الصباغ والناج ﴾ اشباهده مرسومدرکه برکسه مقدما انکار ایتدیکی ثوبی
قصارلیوب کتوروب اقرار ایلسه ایمدی انی قصارلمسی قبل الانکار اولمش اولورسه
کندویه اجرت اخذی مشروع اولور عملی صاحب ثوب ایچون وقوعبولمش اولمغین
یوق بعد الانکار اولورسه اجرته مستحق اولمز زیرا جحودیله غاصب اولدیغندن عملی
کندی نفسیچون واقع اولمش اولور بو بیاجی وجلاهده قصارجی کبیدر ﴿(اجارة
المنفعة بالمنفعة تجوز اذا اختلفا) جنسا کاستیجار سکنی دار بزراعة ارض ﴾ بر دارك سکناسنی
برارضك زراعتی مقابله سنده ایجار مثللو جنسا مختلف اولان منافعدن برینی دیکری
مقابله سنده اجاره جائزه اولور ﴿(واذا اتحدا لا) تجوز کاجارة السکنی بالسکنی واللبس
باللبس والرکوب بالرکوب ونحو ذلك لما تقرر ان الجنس بانفراده یحرم النسأ فیجب اجر
المثل باستیفاء النفع کما مر لفساد العقد ﴾ سکنایی سکنا لبسی لبس رکوبی رکوب
مقابله لرنده اجاره امثالی متحد الجنس اولان منافعلرك اجاره لری جائز اولمز زیرا ماسبقده
تقریر اولندیکه نفس جنسده نسائکه تأخیر حرام اولمغله استیفای منفعت سببیله اجر
مثل واجب اولور مار الذکر عقد فاسد حکمنده اولمغین ﴿(استأجره لیصید له او یحتطب
له (فان) وقت لذلك (وقتا جاز) ذلك (والا لا) فلو لم یوقت وعین الحطب
فسد) ﴾ برکیمسه بر رجلی کندو ایچون صید ویا حطب ایتمکلکه استیجار ایلسه امدی
انکیچون برمدت ووقت وتعیین ایدوب مثلا بوکون اخشامه دکین احتطاب ایچون
استیجار ایدرسه ایجار مشروح جائز ومشروع اولور بوقیسه اولمیوب حطب عامل ایچون
اولور واکر مدت بیع ایتمکسز فقط حطبی تعیین برله مثلا اشبو حطبی قطع ایلدیسه ایجار
فاسد اولوب حطب مستأجرك واجیر ایچون اجر مثل واجب اولور ﴿(الا اذا عین الحطب
وهو ﴾ ای الحطب ﴿ملکه فیجوز مجتبی وبه یفتی صیرفیه) واکر حطبی تعیین ایدوب وحطب
کندونك ممکن اولورسه ایجار مرسوم جائز اولور وانجق بوقوللە فتوا ویریلور
﴿فروع ﴾ استأجر امرأته لتخبز له خبزا للاکل لم یجز وللبیع جاز صیرفیة) برکیمسنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندوزوجه‌سنی خانه‌لرنده اکل وتناول ایچون اتمك یاپمغه استیجار ایلسه جائز اولماز بومثللو عمل وپاپنه کندونك اوزرینه واجب اولمغین زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها ایله حضرت علی کرم الله تعالی وجهه میانلرنده اعمال بیتی تقسیم بیوروب مصالح داخلیه‌نك تنظیم ورؤیتنی حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنهایه وامور خارجیه‌نك تصلیح وقضاسن حضرت علی کرم الله وجهه امر بیورمشلردر بیچون اولورسه جائز اولور لکن جهالت منتفی اولمغیچون مقدارینك معلومیتی لازمدر ﴿آجرت دارها زوجها فسكناها فلا اجر اشباه وحانية قلت ولكن فی حاشیتها تنویر البصائر عن المضمرات معزیا للكبری قال قاضیخان هنا الفتوی علی صحتها لتعینها له فی السكنی فليحفظ﴾ برعورت کندو خانه‌سنی زوجینه ایجار وایکیسی بردن انده ساکن اولسه‌لر اجرت ایجاب ایلمز منفعت سکنا ایکیسنه عائد اولوب واکثریا زوج طشره‌ده بولنوب خانه‌ده کندوسی بولنمغین شارح رحمه الله تعالی بیورر که لکن اشباه حاشیه‌سی تنویر البصائرده مضمراتدن نقلا کبرایه عزو ایله مذکوردر که قاضیخان بیورر که بو مقامده فتوی اجارۀ مشروحه‌نك صحتنه‌در سکناده زوجه زوجنه تابعه اولمغله کندو ایله معا ساکن اولمسی تخلیه وتسلیمنه مانع اولمز ﴿وجاز اجارة الماشطة لتزين العروس ان ذكر العمل والمدة بزازية﴾ عروسك تزیینی ایچون کندولرینی تزیین ایدن عورتی اجاره جائز اولور عملاری ویامدت اجاره‌لری ذکر وبیان اولنورسه والمده‌ده که واو عطف او معناسنه‌در ﴿وجاز اجارة القناة والنهر مع الماء به يفتی لعموم البلوی مضمرات والله اعلم﴾ قنه‌لری ونهر که صوجاری اولان محلی صولریله برابر اجاره جائز اولور عموم بلوایه بناء انجق بوقولله فتوا ویریلور یوخسه صوینی اجاره استهلاك عینه مؤدی اولمغله عدم صحتی ظاهردر علامه طحطاوی اجارۀ مشروحه‌نك صحتینك حیلۀ شرعیه‌سنی بیان بیورر که مجرای ما صو ایله برابر مدت معلومه ایله موجردن اجاره اولندقده بالتبع محتاج الیه اولان صو دخی جریان ایتمش اولور والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿باب ضمان الاجیر﴾

اجاره اولنان کسنه‌نك ضمانی حقنده باب دقت نصابدر وقتا که مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب صحیح وفاسد اجاره‌نك انواع واقسامنی ذکر وبیاندن فارغ اولدیسه کندونك اوزرینه ترتب ایدن عوارض جمله‌سندن ضمان عارضه‌سنی بیان وتفصیله شروع ایدوب بیورر که ﴿الاجراء علی ضربین مشترك وخاص فالاول من يعمل لا الواحد كالخياط ونحوه﴾ اجراء اجیرك جمعیدر غرباء غریبك جمعی اولدیغی کبی یعنی اجیرلر ایکی قسمدر بری اجیر مشترك بری اجیر خاصدر اولکی خیاط مثللو فقط برکسنه ایچون ایش

ایشلیان کیمسنه‌در کندونك وکندو ایله انتفاعك کثرتنه بناء اشبو قسم تقدیمه شایان کورلدی کالخیاط ترکیبنده کاف‌ه تعبیراتده کدنصکره ونحوه قولی زائددر ﴿او يعمل له موقت كان استأجره للخياطة فی بيته غير مقيد بمدة كان اجيرا مشتركا وان لم يعمل لغيره﴾ ویاخود اجیر مشترك موقت اولمیه‌رق مستأجر ایچون برعمل ایشلیان کمسنه‌در مثلا برمستأجرك بلاتعیین مدت براجیری کندو منزلنده اثواب دکمسیچون استیجار صورتنده هرنه‌قدر غیر ایچون عملی وجوده کلمزسه‌ده ینه اول اجیر اجیر مشترك اولور ﴿او موقتا بلا تخصیص كان استأجره لرعی غنمه شهرا بدرهم كان مشتركا الا ان يقول ولا ترعی غنم غيری وسيتضح﴾ ویاخود مدت تعیینیله بلاتخصیص استیجار ایله اجیر مشترك اولور مثلا براجیری برماه مدتله بردرهمه غنمنی رعی اتمکه استیجارده اجیر مشترك اولدیغی کبی الا کندویه تخصیصله بنم غنمدن ماعدا غنمی بنم غنمله برابر رعی ایتمامك اوزره دیرسه اجیر خاص اولور اشبو بحث قریبا متضح ومنکشف اولور (وفی جواهر الفتاوی استأجر حائكا لينسج ثوبا ثم اجر الحائك نفسه من اخر للنسج صح كلا العقدين لان المعقود عليه العمل لا المنفعة) جواهر الفتاوی نام کتابده مسطوردر که برکیمسنه کندویه ثوب نسجی ایچون برجلاهی استیجار ایتدکدنصکره جلاه کندونفسنی نسج ایچون آخر کیمسنه‌یه ایجار ایلسه اشبو ایکی عقدك ایکیسی بردن صحیح اولور معقود علیه عمل اولوب منفعت اولمامغین ﴿ولا يستحق المشترك الاجر حتی يعمل كالقصار ونحوه﴾ کفتال وحمال وملاح ودلال قصارجی امثالی ایپلك وایپ بوکیجی وحمال وکمیجی ودلال کبی اجیر مشترك مادام عملنی اتمام ایدوب اندن فارغ اولمدقجه اجرته مستحق اوله‌مزلر (وله خيار الرؤية فی كل عمل يختلف باختلاف المحل مجتبی) محلك اختلافیله مختلف اولور هر برعملده اجیر ایچون خیار رؤیت واردر مثلا برقصارجی برنوشیابی شوقدر اجرتله قصارلمغه مقاوله دنصکره اثوابی کورد کده راضی اولمیوب تقصیردن ابا وامتناع ایتسه ایدر اما محلك اختلافیله مختلف اولمیان مثلا حنطه کیلی وبرعبدك حجامتی مثللو عملرده خیار رؤیت اولمز ﴿ولا يضمن ما هلك فی يده وان شرط عليه الضمان﴾ لان شرط الضمان فی الامانة باطل كالمودع ﴿وبه يفتی﴾ كما فی عامة المعتبرات وبه جزم اصحاب المتون فكان هو المذهب ﴾ اجیر مشترك یدنده هلاك اولان نسنه‌یی ضامن اولمز هلاکی کرك کندودن تحرزی ممکن اولور سرقت مثللو شیله اولسون وکرك صاقنمسی ممکن اولمیان حریق غالب نهب غارات امثالی اسبابه مبنی اولسون بو امام اعظم رحمه الله تعالی ربه الاکرم وابراهیم نخعی رحمه الله تعالی نك قول صواب قرینلریدر وحضرت عمر وحضرت علی رضی الله تعالی عنهمادنده مرویدر هرنقدر مستأجر ضماننی شرط ایدرسه‌ده ودیعه‌سی امانده ضمان شرطی باطل اولمغین وانجق اشبو امام اعظم قولیله افتا اولنورنته که عامۀ معتبراتده بویله مرسومدر واشبو عدم ضمان قولیله اصحاب متون جزم بیوردیلر بناء برین انجق مذهب بو اولدی ﴿خلافا لما فی الاشباه وافتی المتأخرون بالصلح

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

على نصف القيمة اختلاف ﴾ اشباهده كه ضمانى شرط ايدرسه اتفاقا ضامن اولور
مضمونيدر ولكن بو خلاصه نك قوليدر وقنيه ابو الليث بيورر كه بونده شرط وعدم بردر
شرط زيرا امين اولمغله كندويه ضمان شرطى باطلدر وانجق بو قولله فتوا ويريلور اشبو اجير
مشتركك ضمانى وعدم ضمانى حقنده اصحاب كرامزدن رضوان الله تعالى عليهمدن اختلاف
وقوعبولديغندن علماء متأخرين نصف قيمت اوزره صلحله افتا بيورديلر كويا ايكى
نصفك هربرنده بو قولله عمل ايدرك نصفنى حط ونصف اخرين تضمين ايتديرديلر ﴾ وقيل
ان الاجير مصلحا لايضمن وان بخلافه يضمن وان مستور الحال يؤمر بالصلح عمادية ﴾
عند البعض اجير صلحادن محمود الحال ذواتدن اولورسه ضامن اولمازيوق انك
خلافيكه مرتكب ومزورلردن اولورسه ضامن اولور مستور الحال اولورسه صلحله
جبر اولنور ﴾ قلت وهل يجبر عليه حرر فى تنوير البصائر نعم لكن تمت مدته فى وسط البحر
او البرية تبقى الاجارة بالجبر ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه صلح اوزره جبر اولنورمى
تنوير البصائرده بلى اولنور ديو تحرير اولنيور كورمزميسنكه بركمسنه بردابه يى ويابر
سفينه يى مدت معلومه ايله استيجار ايدوب بحرك ويابريه نك وسطنده مدت تمام ومنقضيه
اولسه اجاره جبرا ابقا اولنور اشبو اجاره برعقددركه ابتداسنده هرنقدر جبر اولمزسه ده
بقاء كندوده جبر بولنور ﴾ (ويضمن ماهلك بعمله كتخريق الثوب من دقه وزلق الحمال
وغرق السفينة) من مده جاوز المتعاد ام لا ﴾ نفس اجيرك وياتلميذينك دقيله وحمالك
اياغنك طيرنمسيله وكميجينك چكمسيله سفينه نك غرقيله تلف وهلاك اولان شيلرى
اجير ضامن اولور مدمشروح عادتى تجاوز ايتسون ويا ايتمسون سفينه يى مديله تقييد
درروزكارك شدتى وتلاطم امواج مثللو فورتنه ايله تلغيات ظهورنده عدم ضمانه مبنيدر
﴾ بخلاف الحجام ونحوه كما يأتى عمادية والغرق فى الدرر وغيرها على خلاف ما بحثه
صدر الشريعة فتأمل ﴾ حجامت الوب وقصد ايدن ذوات مسئلهٔ مشروحه نك
خلافنه درنتكم كلور صورتين ميانلرنده فرق صدر الشريعه نك بحث ايتديكى مضمونك
خلافى اوزره درر ده وسائر معتبراتده ذكر وبيان اولنديغى مفهوم ومفاددركه اجير
مرسوم ثوبك غلظت ورقتيله ضرب ورقه متحمل اولوب ويا اولميه جغنى بيلور بناء
عليه كندونك عملى سلامتله تقييد اولندى اما فصاد وحجام امثالى كمسنه نك عملارى
طبيعت انسانيه نك قوت وضعفنه مبتنى اولوب انكده متحمل اوله جغى قوت وقدرت
غير معلوم اولمغله سلامتله تقييد ممكن اولمامغين عدم اعتبارى شايان كورلدى ﴾ لكن
قوى القهستانى قول صدر الشريعة وتبعه ﴾ قهستانى صدر الشريعه نك قوليله
مار الذكر ضمانى موجب اولان تخريق ثوبدن مراد قدر معتادى تجاوز اولان عمله
تلف اولديغنه نظرا درحجامده اولديغى مثللو مفادنى تقويه وتأييد ايدوب ديديكه
حجام مرسوم مأذون اولمديغى حدينى متجاوز عمليله اتلاف واضاعه ايتديكى حيوانى

ضامن اولور محرق ثوب اولان دقده ضمان اولديغى كبى قنيه قوليله شارح عليه الرحمه
مسئله نك مختلف فيه اولديغنه اشارت وايما ايدر قهستانينك قولى ارفق وخنفيه اسحبه
القدر ﴾ وفى المنية هذا اذا لم يكن رب المتاع اووكيله فى السفينة فان كان لايضمنه اذا لم
يتجاوز المتعاد لان محل العمل غير مسلم اليه ﴾ منيه ده مسطوردركه اشبو سالف الذكر
دريا ده مالك هلاكنده ضمانك ايجابى مال صاحبى وياوكيل سفينه ده موجود اولمديغى
تقديرجه در پس انده بولنورسه قدر معتادى تجاوز ايتميوب وفساد قصد ايتمزسه ضمان
ايجاب ايلمز عمل محل كندويه مسلم اولمامغين ﴾ وفيها حمل رب المتاع متاعه على الدابة
وركبها فساقها المكارى فعثرت وفسد المتاع لايضمن اجماعا ﴾ منيه ده مذكوردركه
برمال صاحبى كندو مالنى كراجينك حيوانه يوكليوب وانك اوزرينه راكب اولوب
مكاريده انى سوق ايتمكله اياغى صيرنوب متاع هلاك اولورسه اجماعا ضمان ايجاب
ايتمز ﴾ قلت وقد قدمنا عن الاشباه معزيا للزيلعى ان الوديعة باجر مضمونة فليحفظ ﴾
شارح الرحمه ديركه بز ماسبقده زيلعى يه عزو ايله اشباهدن نقلا ذكر وبيان ايتدككه
اجرتله وديعه يى محافظه ايدن كمسنه نك يدنده وديعه هلاك اولسه ضمان ايجاب ايدر
بو فرعك بو مقامده ذكرنده برمناسبت يوقدر زيلعينك ذكر ايتديكى محله مناسبتله در
﴾ (ولايضمن به بنى آدم مطلقا ممن غرق فى السفينة اوسقط عن الدابة وان كان بسوقه
اوقوده) لان الآدمى لايضمنه بالعقد بل بالجناية ولاجناية لاذنه فيه ﴾ سفينه دن غرق
اولوب ويادابه دن ساقط اولان صغير ويا كبير نوع بنى آدمدن اجيرك عمليله هلاك
اولنلرك ديتلرى تضمين اولنمز سقوطى اجيرك سوقيله اولسون ويا قوديله آدمى عقد ايله
تضمين اولنماز بلكه جنايتله تضمين اولنور بونده كندونك اذنيله ركوب اولمغله جنايت
معدوم مدروبنى ادم كندو نفسلرى يدنده در ﴾ (وان انكسرون فى الطريق) ان شاء
المالك (ضمن الحمال قيمته فى مكان حمله ولا اجر وفى موضع الكسر واجره بحسابه) ﴾
حمال كوپى كتورركن كوب يولده قرلورسه كوب صاحبى مخير درلرسه بلا اجرت حملى
مكاننده كه قيمتنى تضمين ايتديرر وياخود منكسر اولديغى محلده كه قيمتنى ضامن اولور
حسابنجه اجرتنى اخذ ايدرك فى الطريقيله تقييد حملك مكان مشروطه منتهى وواصل
اولديغى تقدير انكارنده ضمانك عدم ايجابنه مبنيدر اجرتيده لازم اولور ﴾ وهذا
لو انكسر بصنعه والا بان زاحمه الناس فانكسر فلا ضمان خلافا لهما ﴾ اشبو ضمان
مشروح حمالك كندونك صنعيله منكسر اولديغنه نظرا در اما ناس كندوينى صقشديروب
اندن منكسر اولورسه ضمان ايجاب ايتمز بو حرق وغرق غالبلر منزله سنده اولمغين امامين
ايچوندر اختلاف مشار اليهما بلا تخيير اجير مشتركده ضمانه قائللردر ﴾ (ولا ضمان على
حجام وبزاغ) اى بيطار (وفصاد لم يجاوز الموضع المعتاد فان جاوز) المعتاد ضمن الزيادة
كلها اذا لم يهلك) ﴾ المجتبى عليه) موضع معتادى تجاوز ايتميان حجام وفصاد وبزاغكه

بهایمك ایاقلرینی شق ایدن بیطار اوزره ضمان اولور زیاده‌نك کلیسنی ضامن اولور مثلا دابه‌ده کندویه مأذون فیها اولان جراحتله برقسمت تقویم اولنوب جراحت زائده ایله بربها مجلوب زیاده‌ده که نقصان قیمت تضمین اولنور حرده عبده قیاس اولنور ﴿ (وان هلك ضمن نصف دیة النفس) لتلفها بمأذون فیه وغیرمأذون فیه فینتصف ﴿ مسئلهٔ مشروحه‌ده مجنی علیه هلاك اولورسه دیهٔ نفس کامله‌یی ضامن اولور تلف وهلاکی مأذون فیه وغیر مأذون فیه اولان عمله اولدیغندن دیتی تنصیف اولندی ﴿ (ثم فرع علیه بقوله (فلو قطع الختان الحشفة وبرئ المقطوع تجب علیه دیة کاملة لانه لما برئ کان علیه ضمان الحشفة وهی عضو کامل کاللسان ﴿ مصنف والاجناب اصل مرسوم اوزره کندو قولیله مسئله تفریع ایده‌روب دیرکه ختان عضو معهودی سنت ایدن ختان حشفه که راسنی قطع ایلیوب محل مقطوعده صاغلوب صحت بولورسه اوزرینه دیهٔ کامله واجبه اولور زیرا هر نقدر صحت بولدیسه‌ده حشفه لسان کبی عضو کامل اولمغله ختانه ضمانی ایجاب ایتدی امام محمد رحمه الله نوادر نام تألیفنده بیوردیکه عضو معهود وقتا که برؤ وصحت بولدیسه‌ده لکن نفس انسانیده کندو ایچون ثانی اولمیان عضو مقصود اولمغله حشفه ایچون ختان اوزره دیت ایجاب ایتمکله بدلی بدل نفسله تقدیر اولندی لسان کبی اما وفاتی صورتنده تلف نفسی ایکی فعلله بولندی امام رازی بیوردیکه بو اعجب مسائلدندرکه برئله اکثر هلاکیله اقل واجب اولیور ﴿ (وان مات فالواجب علیه نصفها) لحصول تلف النفس بفعلین احدهما ماذون فیه وهو قطع الجلدة والاخر غیرماذون فیه وهو قطع الحشفة فیضمن النصف ﴿ حشفه‌سی قطع اولنان کمسنه وفات ایدرسه پس بونده تلف نفس ایکی فعلله بری مأذون فیه اولان قطع جلده ودیگری مأذون فیه اولمیان قطع حشفه ایله وجوده کلدیکندن ختان اوزره نصف دیت واجب اولدی ﴿ (ولو شرط علی الحجام ونحوه العمل علی وجه لا یسری لا یصح لانه لیس فی وسعه الا اذا فعل غیر المعتاد فیضمن عمادیة ﴿ برکمسنه حجام امثالی اجرتجیلره عمللرینك عدم سرایت وجهی اوزره حذاقتله بلا مضرت وجودنی شرط ایلسه اشبو شرطی صحیح اولماز وسعنده اولمیان شئ شرط اولدیغندن حتی هلاك اولسه ضمان ایجاب ایتمز وجه معتادی تجاوز ایدرسه ضامن اولور ﴿ وفیها سئل صاحب المحیط عن فصاد قال له غلام او عبد افصدنی ففصده فصدا معتادا فمات بسببه قال تجب دیة الحر وقیمة العبد علی عاقلة الفصاد لانه خطاء ﴿ عمادیه‌ده مسطوردرکه صاحب محیط برفصادك عالمدن سؤال اولندیکه کندویه حر براوغلان ویا بر عبد بکا فصد ایله دیمکله کندولرنی فصد معتاد ایله فصد ایدوب وآندن ناشی فوت اولسه جواب مسئله نیجه‌در بیوردلرکه بونده فصاد مرقوملرك قتللرینی قصد ایتمدیکندن خطاء قتل منزله‌سندن اولمغله فصادك عاقله‌لرینك اوزرلرینه حرك دیتی عبدك قیمتی واجب اولور (وسئل عمن فصد نائما وترکه حتی مات

عن السیلان قال یجب القصاص) بر فصاد نومی حالنده بر کیمسنه‌یی فصد ایدوب وبلا ربط کندویی ترك ایتمکله دمك سیلانندن وفات ایتسه کندویه قصاص ایجاب ایدر محدود اولان آلت جرحله قتل ایتمش اولمغین ﴿ (والثانی وهو) الاجیر (الخاص) ویسمی اجیر واحد (وهو من یعمل لواحد عملا موقتا بالتخصیص ویستحق الاجر تسلیم نفسه فی المدة وان لم یعمل کمن استأجر شهرا للخدمة او) شهرا (لرعی الغنم) المسمی باجر ﴿ مسمی) اجیرك ایکنجی قسمی که اجیر خاصدر اجیر وحدده دینور شول بر اجیردرکه بالتخصیص که انجق مستاجر ایچون موقتا عمل ایدن کمسنه‌در لکن بر ویا ایکی کمسنه بر ویا بردن اکثر کمسنه‌یی انجق کندولرینك قیونلرینی رعی ایچون استیجار ایلسه اجیر خاص اولور یوق کندولرینك ماعداسی سائر کمسنه‌لرکده حیوانلرنی رعیه اذن ویریرسه مشترك اولور نفسنی مدت اجاره‌ده تسلیمله اجرته مستحق اولور عمل ایتسون ویا ایتمسون مثلا برماه خدمت ویا رعی غنم ایچون اجرت معینه ایله استیجار اولنان کیمسنه کبی لکن نفسنی تسلیم ایدوب عملدن ابا وامتناع ایدرسه مرض ومطر مثللو هرنه قدر اباسی حکمنده اولورسه اجرته مستحق اولمز ﴿ بخلاف ما لو اخر المدة بان استأجره للرعی شهرا حیث یکون مشترکا الا اذا شرط ان لا یخدم غیره ولا یرعی لغیره فیکون خاصا وتحقیقه فی الدرر ﴿ حین عقدده مدت ذکرینی تأخیر ایده‌رك مثلا رعی ایچون استیجار ایدوب بعده شهر دیسه اجیر مشترك اولوب صورت مشروحه‌نك خلافنه اولور الا مستأجر کندونك غیرینه خدمت ایتمیوب وغیرك حیوانی رعی ایتمامکی شرط ایدرسه ینه اجیر خاص اولور بو بحثك تمام وتحقیقی درر‌ده‌در (ولیس للخاص ان یعمل لغیره ولو عمل نقص من اجرته بقدر ما عمل) فتاوی النوازل اجیر خاصیچون غیره عمل ایتمك یوقدر عمل ایده‌جك اولورسه عملی مقداری اجرتندن تنقیص اولنور ﴿ (وان هلك فی المدة نصف الغنم او اکثر) من نصفه (فله الاجرة کاملة) مادام یرعی منها شیئا لما مر ان المعقود علیه تسلیم نفسه جوهره وظاهر التعلیل بقاء الاجرة او هلاك کلها وبه ﴿ صرح فی العمادیة) اجیر خاصك مدت اجاره‌سنده قیونك نصفی ویا اکثری هلاك اولسه مادام اندن بر مقدارنی رعی ایتدیکجه کندویه اجرت کامله لازم اولور سالف الذکر معقود علیه نفسنی تسلیم اولدیغنه بناء ظاهر تعلیق قیونلرك کلیسی هلاك اولدیغی تقدیرجه اجرتك مستأجرك ذمتنده بقاسیدر واشبو مضمون مشروحله عمادیه‌ده تصریح اولندی ﴿ (ولا یضمن ما هلك فی یده او بعمله) کتخریق الثوب من دقه الا اذا تعمد الفساد فیضمن کالمودع اجیر خاص) کندونك یدنده ویا عملیله هلاك اولان مثلا غسلده دقتدن ناشی تخریق امثالی شیده ضامن اولماز امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده عین یدنده امانت اولدیغنه بناء امامین همامین قتنده اجیر مشترکده تضمینك وجوبی حفظنده تقراحسونلر دیو اموال ناسی صیانته استحسانا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ابدی بونده قیامه قائل اولدیلر الا مودع کبی فساده قصد ایله اهلاك ایدرسه ضامن
اولور مثلا خرب ایدوب قیونك ایاغنی قیروب ویا کوزینی چیقاررسه ضامن اولور
رعی اوزره عقدده ضری ایجاب ایتمامکین صیحه وصفعه رعی حاصل اولور سقی
ورعی حالنده هلاك اولورسه ضامن اولماز حیاتی مرجو ومأمول ویاخود حیاتده
قلاجغی ویافوتی نامعلوم اولان حیوانی راعی ویاالجنبی برکیمسنه ذبح ایدرسه ضامن
اولور موتی معین اولورسه ضامن اولماز زیرا رعیله امر حفظله امر در موتك تیقینی
وقتنده حفظ انجق ذبحله اولور اجنبیده‌ده اذن دلالة موجوددر دوه‌ده قیون کبیدر
قیونی قورد یبوب ویا کندو باشنه حتف انفه اولسه ضامن اولماز ﴿ثم فرع علی هذا
الاصل بقوله﴾ فلاضمان علی ظئر فی صبی ضاع فی یدها اوسرق ما علیه) من الحلی
لکونها اجیر وحد﴾ اصل مرسوم اوزره مسئله تفریع ایدوب مصنف مرحوم
بیوروركه مرضعه عورتك یدنده ضایع اولان صبی ویا اوزرنده که سرقت اولنان
حلی حقنده کندویه ضمان ایجاب ایتمز کندوسی اجیر وحد اولمغین (وکذا لاضمان علی
حارس السوق وحافظ الخان) یعنی بویله چارشو وخان حفظ وحراستنده اولان کیمسنه‌یه
ضمان ایجاب ایتمز اجیر خاص اولدیغندن (وصح تردید الاجر بالتردید فی العمل) کان خطه
فارسیا فبدرهم اورومیا فبدرهمین﴾ عملی تردید ایله اجرتی تردید صحیح ومشروع
اولور مثلا اشبو نسخه‌یی لغت فارسیه ایله کتب واملا ایدرسه کندویه بر درهم اجرت
رومیه ایله یازرسه ایکی درهم اجرت اعطا اولنسون دیمك کبی ﴿(وزمانه
فی الاول) کذا بخط المصنف ملحقا ولم یشرحه وسیتضح قال شیخنا الرملی
ومعناه یجوز فی الیوم الاول دون الثانی کان خطه الیوم فبدرهم
اوغدا فبدرهمین﴾ عملك زماننده که زمن اولده که یوم اولده تردید
صورتنده تردید اجرتنه صحیح اولور یوم ثانیده اولماز مثلا بوکون کتب ایدرسك بر درهم
یارینکی کون کتب ایدرسك یارم درهم دیمك کبی یعنی یوم اولده که عملك اجرتنه مستحق
اولور غدده که ایشلدیکی عملك اجر مثلنه مستحق اولور غدده تسلیم وتسلمه مانعه
جهالت اولمغین منوال مشروح اوزره مصنف مرحومك کندو خطیله متننه ملحق
اوله‌رق بلاشرح واقع اولدی قریبا کشف وایضاح وقوعبولور نته کیم شیخ رملی
بیان معنا ایتدی ﴿(ومکانه) کان سکنت هذه فبدرهم اوهذه فبدرهمین﴾ مثلا اشبو
دارده ساکن اولورسك بردرهمه ویابونده ساکن اولورسك ایکی درهمه دیمك کبی
عملك مکاننده دخی تردید ایله اجرتده تردید صحیح اولور ﴿(والعامل) کان سکنت
عطارا فبدرهم اوحدادا فبدرهمین (والمسافة) کان ذهبت للکوفة فبدرهم
اوللبصرة فبدرهمین (والحمل) کان حملت شعیرا فبدرهمین﴾ دخی عاملده مسافه‌ده
وحملده تردید ایله مثلا اشبو دکانده عطار اوله‌رق ساکن اولورسك بردرهمه حداد

اوله‌رق ساکن اولورسك ایکی درهمه وکوفه‌یه دك کیدرسك بر درهمه بصره‌یه
کیدرسك ایکی درهمه واربه حمل ایدرسك بر درهمه بغدای حمل ایدرسك ایکی درهمه
دیرسه اجرتده صحیح اولور (وکذا لوخیره بین ثلثة اشیاء) اشبو سالف الذکر مسائلك
کلیسنده اوچ شی بیننده تخییر ایلسه‌ینه بویله صحیح اولور (ولوبین اربعة لم یجز کما فی البیع)
درت نسنه بیننده تخییر ایدرسه ینه بویله صحیح اولور (ولو بین اربعة لم یجز کما فی البیع)
درت نسنه بیننده تخییر ایدرسه جائز اولماز اوچله حاجت مندفعه اولمغین نته کیم بیعده
اولدیغی کبی مثلا اشبو ایکی عبدك برینی تسمیه ثمنله بیعده تخییرك جوازی مثللو ﴿ویجب
اجر ماوجد الافی تخییر الزمان فیجب بخیاطة فی الاول ماسمی وفی الغد اجر المثل لایزاد
علی درهم ولوخاطه بعد غد لایزاد علی نصف درهم وفیه خلافهما﴾ مسائل مرسومه‌لرك
کلیسنده ایشلنوب وجوده کلان عملك اجرتی واجب اولور الا تخییر زماننده یوم اولده
اتیان عمل ایدرسه اجر مسمی واجب اولور غدده اجر مثلی لازم اولور بردرهمی تجاوز
ایتمز نصف درهمدن نقصانده اولماز غددن صکره اتیان عمل ایدرسه نصف درهم اوزره
اجر مثل زائد اولماز بونده امامین ایچون اختلاف وارکه اجر مثل نصف درهمدن
تنقیص اولنور زیاده اولنمز ﴿(بنی المستاجر تنورا اودکانا) عبارة الدرر او کانونا
(فی الدار المستاجرة واحترق بعض بیوت الجیران اوالدار لاضمان علیه مطلقا) سواء بنی
بأذن رب الدار ام لا﴾ برمستأجر دار مستاجره‌ده برتنور ویا دکان بنا ایتمکله بعض
قومشولرك خانه‌لری ویانفس دار مستاجره محترق اولسه کندویه مطلقا که بنا صاحب
دارك اذنیله اولسون ویا اذنسز اولسون ضمان ایجاب ایتمز دررك عباره‌سی وکانونا
بدلنه کانونا در احتراقه مناسب اولانده بودر اوجق معناسنه اولمغین ﴿(الاان یجاوز
مایصنعه الناس) فی وضعه وایقاد نار لایوقد مثلها فی التنور والکانون﴾ الا مستاجر
حطب وضع ایدوب وتنورده واوجقده اومثللو اتش ایقاد اولنمجق اتشی ایقادده
احتیاطی ترکله هرکسك ایشلدیکی ایشی ایشلمکله حدنی تجاوز ایدرسه ضامن اولور
﴿(استاجر حمارا فضاع عن الطریق ان علم انه لایجده بعد الطلب لایضمن) برکیمسه
برحماری استیجار ایدوب وانی یولدن شاشمقله ضایع ایتسه ایمدی بعد المطالبه انی
بوله‌جغنی بیلورسه ضامن اولماز ﴿(کذا راع ندمن قطیعه شاة فخاف علی الباقی)
الهلاك (ان تبعها) لانه انماترك الحفظ بعذر فلا یضمن کدفع الودیعه حال﴾ الغرق
سوروسندن برقیون فرار ایدوب ارقه‌سنه دوشوب کیتدیکی تقدیرجه کیرو قلان
قیونلرك هلاکندن خوف ایدن راعیده مستاجر سابق کبیدر که کندویه ضمان ایجاب
ایلمز حفظی بعذر ترك ایتدیکنه بناء غرق حرق وقتنده برکیمسه‌نك ودیعه‌سنی
براجنبی‌یه ویرمك کبی ﴿وقالا ان کان الراعی مشترکا ضمن﴾ امامین همامین رحمهما
الله تعالی مسئله مشروحه‌ده راعی اجیر مشترك ایسه ضامن اولور بیوردیلر (ولوخلط

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الغنم ان امکنه التمیز لایضمن) بو راعی رعی ایتدیکی قیونلری دیکر قیونلره خلط ایتمکله
ضرر اصابت ایتسه ایمدی تمییزی ممکن اولورسه ضامن اولماز ﴿ والقول له فی تعیین
الدواب انها الفلان وان لم یمکنه ضمن قیمتها یوم الخلط والقول له فی قدر القیمة عمادیه ﴾
اشبو دابه فلانکدر دیو تعیین دوابده قول راعینکدر تمییز وتعیینی ممکن اولمزسه یوم
خلطده که قیمتنی ضامن اولور وقیمتنک مقدارینی بیانده قول ینه کندونکدر ﴿ ولیس
للراعی ان ینزی علی شی منها بلا اذن ربها فان فعل فعطبت ضمن وان نزی بلا فعله
فلاضمان جوهرة ﴾ راعی رعی ایتدیکی دوابك ارککنی دیشی سی اوزره صاحبنك
اذنسز آشرمق یوقدر ایمدی خلاف شرع اوله رق مذکر کندو باشنه آشرسه ضمان
ایجاب ایتمز ﴿ (ولا یسافر بعبد استاجره للخدمة) لمشقة (الا بشرط) لان الشرط الملك
علیك املك ﴾ خدمتچون استیجار ایتدیکی عبدی مشقته بنا مستأجر سفره کتوره مز
بلکه کندو بلده سنده وقرارنده استخدام ایدر الا مدت سفر مسافهٔ بعیده یه مسافرتنی
شرط ایدرسه اول محله کتورر زیرا شرط انسانك کرك علیهنه وکرك لهسنه ملکا
پك اشد واتباعا زیاده ادخلدر که مشروط له وعلیهه نظرا مالکیت ویا مملوکیت جهتندن
اشددر وکذا لو عرف بالسفر لان المعروف کالمشروط ینه بو یله مستاجر سفره منتهی
سفر ایله معروف برکیمسه اولورسه المعروف کالمشروط اولمغین عبد مستاجری سفره
برابر کتورر ﴿ (بخلاف العبد الموصی بخدمته فان له ان یسافر به مطلقا) لان مؤنة
علیه ﴾ خدمتیله وصیت اولنوب ویاخدمتی اوزره مصالحه اولنان عبد ایجار اولنان
عبدك خلافنه درکه مؤنت سفری کندونك اوزرینه اولمغله مطلقا که کندو ایله
مسافرتی شرط ایتسون ویا ایتمسون انکله برابر مسافرة کندویه مشروعدر ﴿ (ولو
سافر) المستاجر (به) فهلك (ضمن) قیمته لانه غاصب (ولا اجر علیه وان سلم) لان
الاجر والضمان لایجتمعان وعند الشافعی له اجر المثل ﴾ مستاجر مشروح عبد ایله
برابر مسافرت ایدوب وعبد هلاك اولورسه غاصب اولدیغندن قیمتنی ضامن اولور
سلامتده دخی اولسه اجرت ایجاب ایتمز حالت واحده که حالت سفرنده اجر ایله ضمان
مجتمع اولمامغین عند الشافعی کندویه اجر مثل لازم اولور ﴿ (ولا یسترد مستاجر
من عبد) او صبی (محجور اجر ادفعه الیه لاجل عمله) لعودها بعد الفراغ صحیحة استحسانا
کندو نفسلرنی ایجار ایدن عبد ویا صبی محجوردن مستاجر عملاری مقابله سنده کندولرینه
ادا ایتدیکی اجرتی استرداد ایده مز عملرندن فراغلرندن صکره استحسانا اجاره صحته
منقلب اولمغین قیاس اولان محجور علیهك عقدینك عدم جوازینه مبنی اجرتی مستاجرك
استردادیدر ﴿ (ولا یضمن غاصب عبد ما اکل) الغاصب (من اجره) الذی اجر العبد
نفسه به لعدم تقدمه عند ابی حنیفة (کما) لایضمنه اتفاقا (لو اجر الغاصب) لان الاجر له
لا للمالك ﴾ برعبدی غصب ایدن کیمسه او عبدك کندو نفسنی ایجاراتیدیکی اجرتندن اکل

ایتدیکی مبلغی ضامن اولمز امام اعظم رحمه الله تعالی نزدندن اجرت مشروحه مال متقوم
اولمامغین نته کیم غاصب بالذات کندوسی عبدی ایجار ایلسه اجرت کندونك اولوب
مال صاحبنك اولمامغین اجرتی ضامن اولمدیغی کبی ﴿ (وجاز للعبد قبضها) لو آجر نفسه
لاله آجر المولی الابوکالة لانه العاقد عنایة ﴾ عبد بالذات کندو نفسنی ایجار ایتمش اولورسه
کندویه اجرتنی قبض مشروع اولور عقده کندوسی مباشرت ایتمش اولمغین اغاسی ایجار
ایتمش اولورسه عبد کندوسی اجرتنی قبضه مقتدر اوله مز الا وکالة اغاسی کندوسی عاقد
اولمغین ﴿ (فلو وجدها مولاه) قائمة (فی یده اخذها) لبقاء ملکه کمسروق بعد القطع ﴾
عبد مغصوبك اجرتنی اغاسی یدنده قائمه اولدیغی حالده بولسه مالکینك بقاسنه بناء انی
مولا اخذ ایدر سارقك یدی قطع اولندقدنصکره یدنده بولنان مال مسروقی مالکك
اخذی کبی (استأجر عبدا شهرین شهرا باربعة وشهرا بخمسة صح علی الترتیب) المذکور
حتی لو عمل فی الاول فقط فله اربعة وبعکسه خمسة ﴾ برکسه برعبدی برماهی درت
وبری بش درهم اوله رق ایکی ماه مدتله استیجار ایلسه ترتیب مشروح اوزره ایجار
مذکور صحیح اولمغله عبد فقط ماه اولده عمل ایدرسه درده عکسنده که فقط ایکنجیده
ایشلرسه بشه مستحق اولور ﴿ (اختلفا) الاجر والمستأجر (فی اباق العبد او مرضه
او جری ماء الرحی حکم الحال فیکون القول قول من شهد له) الحال (مع یمینه) ﴾
موجر ایله مستأجر استیجار اولنان عبدك اباق ویا مرضنده ویا دکرمانك صوینك
جریاننده اختلاف ایتسه لر حال میانلرنده حکم نصب اولنور که عبد حالا آبق ویا
مریض بولنورسه قول یمینله حال کندویه شاهد اولان مستأجرك اولور زیرا حالا
اباقله مرضك ظهوری ماضیایه ده دلیلدر که انده دخی انتفاعه تمکن بوقدر ایمدی
موجر تمکن مشروحی مدعی مستأجر انی منکر اولمغله قول کندونك اولور ویوق
عبد حالا صحیح ویاغیر آبق بولنورسه قول موجرك ماضیده انتفاعه تمکن ثابت
اولوب مستأجر فوات تمکنی دعوا موجر انی انکار ایتمکین ﴿ (کما) یحکم الحال (لو
باع شجرا فیه ثمر واختلفا فی بیعه) ای الثمر (معها) ای الشجر (فالقول قول من
فی یده الثمر) ﴾ نته که برکسه حالا کندوده میوه موجود اولان برشجری بیع ایدوب
لکن میوه سینك اغاجیله برابر بیعنده بایعله مشتری اختلاف ایتسه لر قول میوه
کندونك یدنده بولنان کیمسه نك اولمغله حال حکم نصب اولندیغی مثلاو بو میوه
موجود اولدیغنه نظرا درهلاك اولدیغی تقدیرجه قنغسنك یدنده تلف اولمش اولورسه
قول انك اولور ﴿ والاصل ان القول لمن یشهد له الظاهر ﴾ مسئله ده اصل اصیل
قول ظاهر کندویه شهادت ایدن کیمسه ایچون اولمقدر ﴿ وفی الخلاصة انقطع ماء
الرحی سقط من الاجر بحسابه ولو عاد عادت ولو اختلفا فی قدر الانقطاع فالقول
للمستاجر واو فی نفسه حکم الحال ﴾ خلاصه ده مذکوردر که بر دکرمانك صوبی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

منقطع اولورسه بدل ایجارندن حسابنجه ساقط اولور صو عودت ایدرسه اجرنده
عودت ایدر یعنی انقطاع ماله اجاره منفسخه اولمز مدت انقطاعك مقدارنده
اختلاف ایدرلرایسه قول مستأجرك اولور نفسندن زیاده‌یی ضمانی نفیده بناءً نفس
انقطاعده اختلاف ایدرلر ایسه حال حکم نصب اولنور ﴿ والقول قول رب الثوب
بیمینه (فی القمیص و القباء والحمرة والصفرة (وکذا فی (الاجر وعدمه) وقال ابو
یوسف ان کان الصانع معاملا له فله الاجر والا لا ﴾ کوملك ویا عنتری دکوب
قرمزی ویا صاری بویایوب ویا اجرتله اولوب اولماسنده اختلاف اولنورسه قول
یمینیله ثوب صاحبنکدر اذن کندو طرفندن بولنمغله کیفیتنه کندوسی اعلمدر امام ابی
یوسف رحمه الله تعالی بیورر که صانع کندو ایچون عمل ایدر دائما میانلرنده معامله
بولنور کیمسه ایسه اجرته مستحق اولور یوغیسه اولمز ﴿ وقیل) ای وقال محمد (ان
کان الصانع معروفا بهذه الصنعة بالاجر وقیام حاله بها) ای بهذه الصنعة (کان القول
قوله) بشهادة الظاهر (والا فلا وبه یفتی) زیلعی ﴾ بعضلر که امام محمد رحمه الله
تعالی بیوردیکه صانعك اول صنعتی اجرتله ایشلدیکی معروف وقیام حالی انکله
مشهور اولورسه ظاهر حال شهادتیله قول کندونکدر یوغیسه دکلدر انجق بو
قولله فتوا ویریلور (وهذا بعد العمل اما قبله فیتحالفان اختیار) اشبو حکم مشروح
واختلاف عملدن صکره اولدیغنه نظرا در عملدن اول اولورسه تحالف ایدرلر ﴿ (فروع)
فعل الاجیر فی کل الصنایع یضاف لاستاذه فما اتلفه یضمنه الاستاذ اختیار یعنی مالم
یتعد فیضمنه هو عمادیة ﴾ هر بر صنعتده اجیرك فعلی استاذینه اسناد اولنور امدی
شاکردینك اتلاف ایتدیکی نسنه‌یی استاذی ضامن اولور مادام شاکردی تعدی
ایتمامش ایسه تعدی ایتمش اولورسه اتلاف ایتدیکنی کندوسی ضامن اولور ﴾ وفی
الاشباه ادعی نازل الخان وداخل الحمام وساکن المعد للاستغلال الغصب لم یصدق
والاجر واجب ﴾ اشباهده مسطوردر که برخانه نزول و برحمامه دخول ایدوب ومعد
للاستغلال اولان مثلا بردکانده ساکن اولان کیمسه غصب ادعا ایتسه دعواسنده
تصدیق اولنمز اجرتی تأدیه کندویه واجب اولور ﴾ قلت وکذا مال الیتیم علی المفتی
به قنیه ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیر که قول مفتی به اوزره مال یتیم بلکه مال وقفده
بنه بویله در ﴿ وفیها الاجرة للارض کالخراج علی المعتمد ﴾ اشباهده مذکوردر که
قول معتمد اوزره ارضه اجرة خراج موظف کبیدر ﴿ فاذا استأجرها للزراعة فاصطلم
الزرع آفة وجب منه لما قبل الاصطلام وسقط مابعده ﴾ امدی برقطعه ترلایی زراعت
ایچون بر کیمسه استیجار ایتمکله زرعه برافت سماوی ایرشسه مستأجره اصطلامدن
مقدمکه مدته اجرت ایجاب ایدن صکره کینه اصابت ایدن ساقط اولور لکن بو قول
مفتی بهك خلافیدر صاحب محیط دیر که فتوا اشبو قول اوزره‌در که بعد هلاك الزرع

کندوده اعاده زرع ممکن اولور مدت باقیه اولمازسه اجرت ایجاب ایتمز یوغیسه ایدر
ولوالجیه‌ده مرسومدر که بر کیمسه ارض خراجیه‌یی زرع ایتدکده زرعه برافت
سماویه ایرشسه خراج ایجاب ایتمز ﴾ قلت وهو ما اعتمده فی الولوالجیة لکن جزم فی
الخانیة بروایة عدم سقوط شیء حیث قال اصاب الزرع افة فهلك اوغرق ولم ینبت
لزم الاجر لانه قد زرع ولو غرقت قبل ان یزرع فلا اجر علیه انتهی ﴾ شارح
علیه الرحمه دیر که اشبو اجرتك سقوطی قولی ولوالجیه‌نك کندویه اعتماد ایتدیکی
قولدر لکن خانیه‌ده اصلا اجرتدن برشیء ساقط اولماماق قولیله جزمیله دیدیکه زرعه
آفت ایریشوب هلاك اولوب ویاغرقله یتمزسه اجرت لازمه اولور زراعت بولنمغله
قبل الزراعة ارض غرق اولورسه انتفاعه تمکن منعدم اولمغله اجرت اصلا ایجاب
ایلمز والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب فسخ الاجارة ﴾

فسخ اجاره‌یه متعلق باب ومسائلدر فسخ بعد الوجود اولمغله تأخیری مناسب کورلدی
﴿ (تفسخ) بالقضاء او الرضی (بخیار شرط ورؤیة) کالبیع خلافا للشافعی ﴾
اشبو اجاره بیع مثللو خیار شرط ورؤیتله قضا ورضا ایله قبل انقضاء الایام
الثلثة فسخ اولنور مثلا بر کیمسه بردکانی اوچ کون مخیر اوله‌رق برماه ایجار
ایلسه ایام مشروحه‌ده فسخه مقتدر اولور پس اوچنجی کونده فسخ ایدرسه مرورایدن
ایکی کونك اجرتی واجبه اولمز ابتداء مدت خیارك سقوطی وقتندن اعتبار اولنمغین بوندن
فهم اولنان مستأجرك ایجاری فسخنده موجرك حضوری وعلمنك عدم اشتراطیدر
لکن بو امام اعظم رحمه الله تعالی عندنده در امامین حضور وعلمندن لازمدر بیوردیلر
بالقضاء والرضاده مشار الیهما قوایدر قول مختار اولکیدر مضمراتده تصریح اولندیغنه مبنی
خیار رؤیت حقنده وارد اولان ☼ من اشتری شیأ ولم یره فله الخیار اذا راٰه ☼ حدیث شریفی
هر نه قدر بیع حقنده صریح ایسه‌ده اجاره‌ده شرع منافع اولمغله لفظا ویا دلالةً اجاره‌یه‌ده
متناولدر امام شافعی ایچوندر اختلاف مشار الیه اجاره‌ده خیار شرط صحیح دکلدر
وکورمدیکی نسنه‌یی استیجار غیری مشروعدر بیوردیلر ﴿ (و) بخیار (عیب) حاصل
قبل العقد او بعده بعد القبض اوقبله (یفوت النفع) به صفة عیب (کخراب الدار
وانقطاع ماء الرحی ا) نقطاع ماء (الارض) ﴾ دار مستأجره‌نك خرابی ودکرماننك وارضك
صوینك انقطاعی مثللو کندو ایله انتفاعی مفوت کرك قبل العقد وکرك بعده وکرك بعد القبض
ویاقبله حاصل وپیدا اولان عیبك خیاریله‌ده اجاره فسخ اولنور مثلا عبدك ودابه‌نك
مریض ودارك منهدم اولمسی کبی عین مستأجره‌ده عیب حادث اولمغله عدم انتفاع

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تحقق ایدرسه مستاجر ایچون خیار عیب ثابت اولور خدمت ایچون استیجار اولنان عبدك
کوزینك برینك ذهابی خدمتنه مضر اولمامعین وانتفاعه ضرری اولمیان دارك جدارینك
برینك سقوطی منافعه مانع اولمدیغندن بونلر ایله خیار عیب ثابت اولمز مصنفك تفسخ
بخیار شرط ورؤیة وعیب قولنك مفادی اجاره نك بونلر ایله منفسخه اولمیوب بلکه مستاجره
حق فسخك ثبوتیدر شمس الائمة السرخسی وشیخ الاسلام اشبو قولله افتا ایوردیلر
وکذا لو کانت تسقی بماء السماء فانقطع المطر فلا اجر خانیة ای وان لم تنفسخ علی الاصح
کما مر نیه بویله ارض یغمور صویی ایله سقی اولنورسه انقطاع مطر ایله اجرت ایجاب
ایتمز قول اصح اوزره هر نه قدر اجاره منفسخه اولمزسه ده نته که قریبا مرور ایتدیکه مصنفك
تفسخ قولی عدم انفساخی افاده ایدر (وفی الجوهرة لو جاء من الماء ما یزرع بعضها فالمستاجر
بالخیار ان شاء فسخ الاجارة کلها او ترك ودفع بحساب ماروی فیها) جوهره ده
مذکوردر که ارضك بعضیسی زرع وسقی اولنور مقداری صو کلوب زیاده کلمزسه
مستاجر مخیردر دلرسه ارضك کلیسنده اجاره یی فسخ ایدر ویاخود اجاره یی ترك ایدوب
ارضدن صواروب انتفاع ایتدیکی مقدارك حسابنجه بدل ایجاری تأدیه ایدر (وفی الولو
الجیة لو استأجرها بغیر شربها فانقطع ماء الزرع علی وجه لا یرجی فله الخیار وان نقطع
قلیلا قلیلا و یرجی منه السقی فالاجر واجب) ولوالجیة ده مسطوردر که بر رجل بر قطعه
ارضی شربنی ذکر ایتمکسزن استیجار ایتدکده سقی مرجو اولمامق وجهیله اوزره زرعك
صویی کلیا منقطع اولورسه مستاجر ایچون اجاره یی فسخده مخیرلك واردر تدریجی آز آز
منقطع اولوب کندودن زرعك سقیی مرجو ومأمول اولورسه اجر واجبدر (فی لسان
الحکام استأجر حماما فی قریة ففزعوا ورحلوا اسقط الاجر عنه وان نفر بعض الناس
لا یسقط الاجر) لسان الحکام نام کتابده مرسومدر که بر شخص بر قریه ده که بر باب
حمامی استیجار ایدوب وناس اول قریه دن وحشت ایدوب کلیا رحلت ایدرلرسه بدل ایجار
کندودن ساقط اولور یوق ناسك بعضیسی نفرت ایتمش بولنورسه ساقط اولماز (او یخل)
عطف علی یفوت (به) ای بالنفع بحیث ینفع به فی الجملة (کمرض العبد ودبر الدابة) ای
قرحتها وسقوط حائط دار یاخود عبدك بی مزاج ودابه نك ارقه سنك یاغری کبی
کندو ایله انتفاعه خلل ونقصان طاری اولور عیبله ده فسخ اولور هر نه قدر نوعا
ما انتفاعه قابل اولورسه ده او یخل یفوت اوزره معطوفدر انتفاعه مخل عیب دخی دارك
دیوارینك سقوطی کبیدر (وفی التبیین لو انقطع ماء الرحی والبیت مما ینتفع به لغیر الطحن
فعلیه من الاجر بحصته لبقاء بعض المعقود علیه فاذا استوفاه لزمه حصته تبیینده
مرسومدر که بر دکرمانك صویی منقطع اولوب نفس دکرمان بیتی بلا ما وطحن کندو ایله
انتفاع اولنور مقوله دن اولورسه مستاجره بیت مشروحك حصه سی مقداری اجرتی
تأدیه لازم اولور معقود علیهك بعضیسی اولمغین امدی اندن استیفای منفعت ایتمش

(اولورسه)

اولورسه حصه سنجه کندویه اجرت اداسی لازم اولور (فان لم یخل) العیب (به او ازاله
الموجر) او انتفع بالمخل (سقط خیاره) لزوال السبب عبدك کوزینك برینك عماسی
و یاشعرینك توکلمسی وکندو ایله انتفاعه خلل طاری اولمیان دارك حائطنك انهدامی
مثللو عیب منافعه خلل ویرمزسه ویاخود موجر دارمهدومه یی بناسی مثللو عیبنی ازاله
ایدرسه ویاخود کندویه خلل طاری اولان نسنه ایله معیب اوله رق منتفع اولورسه سببك
زوالنه بناء خیاری ساقط اولور (وعمارة الدار) المستاجرة (وتطیینها واصلاح المیزاب
وما کان من البناء علی رب الدار) وکذا کل ما یخل بالسکنی دار مستاجره نك اعمارتی
وترکنده خلل اولان تطیینی ومیزابنك اصلاحی وایجاب ایدن بنا وترمیمی وهر بر سکنایه
مخل اولان شی رب الدار که موجرك اوزرینه (فان ابی صاحبها) ان یفعل (کان للمستاجر
ان یخرج منها الا ان یکون) المستاجر (استأجرها وهی کذلك) وقد راها لرضاه بالعیب
پس صاحب دار عمارت مشروحه لردن ابا وامتناع ایدرسه مستأجر ایچون اندن بلا اجرة
خروج واردر الا اول عیبله معیب اولدیغنی کوروب و بیله رك استیجار ایتمش اولورسه
عیبنه رضاسنه مبنی خروج ایده مز (واصلاح ماء البئر والبالوعة والمخرج علی صاحب
الدار) لکن بلا جبر علیه) لانه لا یجبر علی اصلاح ملکه صو قیوسنك ومثلا خانه نك
اصلاح واعماری ینه صاحب دار اوزره در لکن کندونك ملکی اولدیغندن اصلاحیله
جبریدر (فان فعله المستاجر فهو متبرع) وله ان ابی ربها خانیه ای الاذار أه کما مر
سالف الذکر اصلاحی مستأجر کندوسی ایدرسه تبرع ایتمش اولور موجر ابا ایدرسه
مستأجر ایچون بلا اجرة خروج مشروعدر الا مقدما داری کورمش اولورسه
راضی اولمش اولدیغندن خروجی نامشروعدرنته که ماسبقده مرور ایلدی (وفی الجوهرة
وله ان ینفرد بالفسخ بلا قضاء مستأجر ایچون بلا اقتضا فسخنه انفراد واردر (ولو استأجر
دارین فسقطت او تعیب احداهما فله ترکهما لو عقد علیهما) صفقة واحدة بر مستأجر ایکی
باب استیجار ایتدکده انك بریسی منهدم ویا متعیب اولسه اعدی ایکیسنك اوزرینه عقد
اجاره صفقهٔ واحده ایله وقوع بولمش ایسه ایکیسنی بردن ترك کندویه مشروعدر صفقه
متعدد اولمش اولورسه هر برینه علی حدة حکملری اجرا اولنور قلت وفی حاشیة الاشباه
معزیا للنهایة ان العذر ظاهر اینفرد وان مشتبها لا ینفرد وهو الاصح اشباه حاشیه سنده
نهایه یه عزو ایله مرسومدر که قلع ضرسی مسئله سی مثللو عذر ظاهر ونمایان اولورسه فقط
دیشی قلع اولنان حقنده عذر تحقق ایتمش اولمغله فسخ اجاره کندوده اولور عذر مشتبه
اولورسه مثلا بر نسنه یی ایجار ایدن مدیونك دیننك ایفاسنك انجق ایجار ایدیکی شیلرك
ثمنندن اولمق کبی امدی فسخده مجرد مستأجر منفرد اوله مز بلکه فسخده
موجر ایله مستأجرك اتکیسینك بردن رایلرینك انضمامندن لازمدر انجق اصح
اولان قول بودر (وبعذر) عطف علی بخیار شرط (لزوم ضرر لم یستحق

بالعقد ان بقى العقد كما فى سكون خرسى استوأجر لقلعه وموت عرس اواختلاعها استوأجر) طباخ (الطبخ وليمتها) ﴾ عقدك بقاسى صورتنده عقد ايله مستحق اولميان ضررك لزومى عذر يله‌ده اجاره فسخ اولنور نته كه ديشك چكلمسيچون استيجار صورتنده اغريسنك سكوننده طبخ وليمه ايچون استيجار اولنان طباخده عروسك موتى ويا اختلاعنده اولديغى كبى امدى بونلرده بر موجب ايجار اجرا اولنسه مستأجر متضرر اولور يا صحيح وسالم دشنك قلعى ويا بلا موجب بزرمالنك لازم كلور ﴿ (و) بعذر (لزوم دين) سواء كان ثابتا (بعيان) من الناس (او بيان) اى ببينة (واقرار و) الحال انه (لا مال له غيره) اى غير المستأجر لانه يحبس به فيتضرر الا اذا كانت الاجرة المعجلة تستغرق قيمتها اشباه ﴾ دخى عين مستأجره‌دن غيرى مالى اوليسان موجره معاينهٔ ناس ويا بيان بينه ويا كندونك اقراريله لازم اولان دين عذريله‌ده ايجار فسخ اولنور دين ايچون حبس اولنمغله متضرر اولديغنه مبنى الا مستأجر طرفندن تأديه اولنان اجرت معجله عين مستأجره‌نك قيمتنى مستغرق اولورسه مستأجر طرفندن مبلغ مرقومك مطالبه‌سى دركار وكندوسى اكا احق اولديغى اشكار اولمغله فسخنده عدم فائده بديدار در ايمدى غرمانك كه انجق مدت ايجارك انقضاسنه قدر انتظار در ﴿ (و) بعذر (افلاس مستأجر وكان يتجرو) بعذر (افلاس خياط يعمل بماله) لا بابرأته (استأجر عبدا ليخيط فترك عمله) ﴾ تجارت ايچون دكان استيجار ايدن مستأجرك افلاسى ويا اول سوقده تجارتك عدم امكانى درجهٔ كسادى وكندو ماليله عمل ايدوب خياطت ايچون عبد استيجار ايدن خياطك افلاسيله درزيلكى تركى عذريله‌ده اجاره فسخ اولنور اما مالى اولميوب مجرد اجرتيله خياطت ايدن درزينك راس مالى ايكنه‌سيله مقراص اولمغله كندونك حقنده عذر تحقق ايلمز ﴿ (و) بعذر (بداء مكترى دابة من سفر) ﴾ ولو فى نصف طريقه فله نصف الاجر ان استويا صعوبة وسهولة والا فبقدره شرح وهبانيه وخانيه بداء مدوقحتيله بداله فعلنك مصدريدركه كندويه مقدمكه رأينك غيرى بر رأى وتدبير ظاهر اولديكه كندويى اندن منع ايتدى ديمك معناسنه در يعنى مثلا بغداده ويا حجه سفر قصد ايله بر دابه كرا ايدن كمسنه‌يه كندويى سفرندن منع ايدر مرض ويا خوف امثالى برنسنه ظهوريله‌ده عذره مبنى اجاره فسخ اولنور عذر يولى يارى ايتدكده وقوعبولورسه موجر ايچون اجرتك نصفنى مطالبه واردر صعوبت ويا سهولت يولك ايكى طرفى مساوى اولورسه مساوى اولمزسه مقدارنجه اجرت مطالبه ايدر ﴿ (بخلاف بداء المكارى) ﴾ فانه ليس بعذر اذ يمكنه ارسال اجيره) مكارينك حقنده ظهور ايدن احوال مستكرى حقنده كه ظهوراتك خلافنه دركه بونده اجيرنك ارسالنك امكاننه مبنى بو فسخ اجاره‌يى موجب عذر عد اولنمدى ﴿ وفى الملتقى ولو مرض فهو عذر فى رواية الكرخى دون رواية الاصل قلت وبالاول يفتى ﴾

ملتقى مكارى مريض اولورسه فسخ اجاره‌يه روايت اصلده اوليه‌رق امام كرخى روايتنده عذردر ديو مرسومدر شارح بلا اختيار كندونك خروجى متعذر اولوب وغيرك كندونك مقامنه قيامى متعسر اولمغين قول اول ايله فتا اولنور ديدى ﴿ ثم قال ولو استأجر دكانا بمحل الخياطة فتركه لعمل آخر فعذر وكذا لو استأجر عقارا ثم اراد السفر انتهى ﴾ بوندن صكره ملتقى صاحبى ديديكه بر كيمسنه درزيلك صنعتيچون بر دكان استيجار ايدوب بعده اخر بر صنعت اراده‌سنه مبنى انى ترك ايلسه بو فسخ اجاره‌يه عذر مقبولدرينه بويله بر عقارى استيجار بعده ارادهٔ سفر ايلسه عذر اولنور بو مكتسرى‌يه بداء افرادندن ﴿ وفى القهستانى سفر مستأجر دار للسكنى عذر دون سفر موجرها ولو اختلفا فالقول للمستأجر فيحلف بانه عزم على السفر ﴾ قهستانيده مرسومدركه سكنا ايچون دار استيجار ايدن شخصك سفر اداره‌سى فسخك جوازينه عذردر موجرك كه عذر دكلدر اختلاف ايدوب موجر مستأجرك كه صرف تعللدر سفره خروجى كذبدر ديوب مستأجرده سفرم واقعدر خلافى بوقدر ديرسه قول مستأجرك اولمغله عازم سفر اولوب تعلل اولمديغنه تحليف اولنور ﴿ وفى الولوالجية تحوله عن صفة الى غيرها عذر وان لم يفلس حيث لم يمكنه ان يتعاطاها فيه ﴾ ولوالجيه‌ده مذكوردركه مستأجرك صفتندن ديكر صفته ميل وتحولى استيجار ايتديكى دكانك اجاره‌سنى فسخه عذردر هرنقدر انده تجارتنك عدم امكاننه مؤدى اولور افلاسى تحقق ايتمزده ﴿ وفى الاشباه لا يلزم المكارى الذهاب معها ولا ارسال غلام انما يجب الاجر بتخليتها ﴾ اشباهده مذكوردركه كراجى‌يه دابه‌سيله برابر كيدوب ويا غلامنى ارسال لازم دكلدر اجرته مجرد تخليه‌سيله مستحق اولور ﴿ (و) بخلاف (ترك خياطة مستأجر عبد مخيط ليعمل) متعلق تيرك) فى الصرف) لامكان الجمع ﴾ دخى درزيلك ايچون عبد استيجار ايدن مستأجرك صرف عمليچون خياطتى تركى بداء مكارينك خلافنه درزيرا بر دكانك بر طرفنده كندونك صرافلق ايدوب جانب اخرنده عبدك خياطتيله جمعى ممكندر اشبو عباره‌ده تتابع اضافتله ركاكة معنا اولمغين ﴿ بخلاف خياط استأجر عبد للخياطة فتركها ليعمل لى الصرف ﴾ ديلسه زياده واصح اولور ايدى ﴿ (و) بخلاف (بيع ما اجره) فانه ايضا ليس بعذر بدون لحوق دين كامر ويوقف بيعه الى انقضاء مدتها وهو المختار لكن لو قضى بجوازه نفذ وتمامه فى شرح الوهبانية موجرك ايجار ايتديكى نسنه‌يى بيعيدخى مسئلهٔ مشروحه‌نك خلافنه دركه مادام ماسبقده مرور ايتديكى مثللو دين لاحق اوليه‌رق مجرد بيعى فسخه عذر اوله‌مز بيع ايده‌جك اولورسه مدت اجاره‌سنك انقضاسنه‌دك بيعى موقوف اولور هرنه قدر بطلاننه قائل وار ايسه‌ده مختار اولان بودر لكن جوازيله حكم اولنورسه بيعى نافذ اولور امام ثانى عندنده عين مستأجره‌نك ورهنك بيعلرى مشروع اولمغين ﴿ وفيه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

معزيا للخانية لو باع الاجر المستأجر فاراد المستأجر ان يفسخ بيعه لا يملكه هو الصحيح ✽
شرح مشروحده خانيه يه عزو ايله مرسومدركه بر كيمسنه ايجار ايتديكى دارى بيع
ايدرسه اكمدى مستأجرك بيعنى فسخ مراد ايدرسه فسخه قادر اولمازانجق صحيح
اولان بودر (ولو باع الراهن الرهن للمرتهن فسخه) بركمسنه رهن ايتديكى نسنه يى
بيع ايدرسه مرتهن ايچون حق فسخ واردر ✽ (وتنفسخ) بلا حاجة الى الفسخ (بموت
احد عاقدين) عند نا لا بجنونه مطبقا (عقدها لنفسه) الا الضرورة لكونه فى طريق
مكة ولا حاكم فى الطريق ✽ مذهب حنيفده كندو نفسيچون عقد اجاره
ايدن احد متعاقدينك موتيله اجاره بلا حاجة الى الفسخ منفسخه اولور مطبقا كه تمام
برماه ويا نصف سنه جنونيله اجاره سى منفسخه اولماز مذهب شافعيده موتله اجاره منفسخه
اولماز مونده قضا ويا رضا ايله فسخك اولمديغى مار الذكر مسائل مشروحه يه حكمينك
مخالفتنى افاده ايدر بونده اجاره نك كندو باشنه منفسخه اولمسى باقيه قالديغى تقديرجه
منفعت مملوكه ويا اجرت مملوكه يه عاقدك غيريكه ورثه عقدايله مستحق اولمق لازم كلور
بو ايسه خلاف واقعدر الا احد متعاقدينك كندوده حاكم بولنميان طريق مكه ده
وفاتى كبى ضرورته مبنى محلده اجاره فسخه محتاجه اولوركه مثلا دوه جى وفات
ايتديكى تقديرجه مستأجر دوه يه بنرك حتى مكه مكرمه يه واصل اولدقده قاضى يه مرافعه برله
اجاره فسخ اولنور ✽ فتبقى الى مكة فيرفع الامر الى القاضى ليفعل الاصلح فيؤجرها له
لو امينا او يبيعها بالقيمة ويدفع لها اجرة الاياب ان برهن على دفعها وتقبل البينة هنا
بلا خصم لانه يريد الاخذ من ثمن ما فى يده اشباه ✽ امدى اجاره مكه يه دك
باقيه قالور مكه يه واصل اولدقده قاضى يه مرافعه اولنوركه حتى
ورثه حقلرنده انفع واصلح اولانى ايشليوب مستأجر امين بر ذات ايسه بنه
دابه يى كندويه ايجار ايدهويا خود بيع ايدوب ثمنندن مستاجرك عودتى اجرتنى بعد الاثبات
ويره بونده مدعى مافى اليدنده كه دابه نك ثمنندن حقنى اخذ مراد ايتمكله بلا خصم
بينه اقامه اولنور ✽ وفى الخانية استاجر دارا او حماما او ارضا شهرا فسكن شهرين
هل يلزمه اجر الشهر الثانى ان معد اللاستغلال نعم والا لا به يفتى قلت فكذا الوقف
ومال اليتيم ✽ خانيه ده مذكوردركه بركمسنه بردارى ويا حمامى ويا ارض برماه مدتله
استيجار ايدوب بعده ايكى ماه ساكن اولسه شهر ثانينك اجرتى كندويه لازم اولورمى
معد للاستغلال ايسه اولور بوقيسه اولماز انجق بوقولله فتوا ويرليور معد للاستغلال
اولمق انجق استغلال ايچون بنا ويا اشترا ايله اولور چند سنه ايجار ايله اولماز بعضيلر
اوچ سنه متواليا اجاره ايله اولور ديديلر شارح رحمه الله تعالى ديركه وقف ومال يتيمده
بنه بويله در ✽ وكذا لو تقاضاه المالك وطالبه بالاجر فسكن يلزمه الاجر بسكناه بعده ✽
بنه بويله مدت آتيه نك اجرتنى موجر مستأجردن مطالبه ايدهرك ساكن اولورسه

بعد المدة سكناسيله كندويه اداى اجرت لازم اولور وطالبه قولى تقاضاه يه عطف
تفسيردر (ولو سكن المستاجر بعد موت الموجر هل يلزمه اجر ذلك قيل نعم لمضيه على
الاجارة وقيل هو كالمسئلة الاول) مستاجر عين مستاجره ده موجرك وفاتندن صكره
برمدت ساكن اولسه اول مدتك اجرتنى تاديه وايفا كندويه لازم اولورمى اجاره سابقه
اوزره مضيسنه مبنى بعضلر لازم اولور ديديلر بعضلر بودخى مسئله اولى كه سالف الذكر
ايكى ماه ساكن اولمق كبيدر ديديلر ✽ وينبغى ان لا يظهر الانفساخ هنا ما لم يطالبه الوارث
بالتفريغ او بالتزام اجر آخر ولو معد اللاستغلال لانه فصل مجتهد فيه ✽ لايق وسزا
وار اولان اشبو موجرك وفاتى صورتنده اثر انفساخكه اجرتك عدم وجوبى ظاهر اولماز
مادام وارث مثلا دكانك تفريغ وتخليه سنى ويا ديكر اجرتله عقد اجاره يى التزامنى
مطالبه ايدوب مستاجر اباوامتناع برله ساكن اولسه اجرت لازمه اولمز اولى اولان عباره
ولو غير معد للاستغلال ايدى انفساخ بونده ملحوظ اولمغين صورت مشروحه انفساخله
حكم تفريغ ويا التزامى مطالبه ايله اولديغى انفساخ مشروح مختلف فيه اولان مسائلدن
اولديغندن مبنيدر زيرا احد متعاقدينك فوتيله اجاره نك فسخى امام شافعى قتنده
غير مشروعدر ✽ وهل يلزم المسمى او اجر المثل ظاهر القنية الثانى وتمامه فى شرح
الوهبانية ✽ خانيه نك نقلينه نظرا اشهر ثانيچون اجر مسمانك نظير ومثليمى لازم اولور
ويا اجر مثلى لازم اولور قنيه نك ظاهر كلامى اجر مثل لازم كلمكدر ولو سكن المستأجر
مسئله سنده ده اشارت اولسه اولوركه قبل انقضاء المدة موجرك وفاتنه محمول اولور
✽ وفى المنية مات احدهما والزرع بقل بقى العقد بالمسمى حتى يدرك وبعد المدة باجر المثل ✽
منيه ده مذكوردركه ارض اجاره سنده احد متعاقدين فوت اولوب زرعده اير يشوب
هنوز كمالنى بولمسه كمالنى بولنه دك عقد اجر مسما ايله باقى قالور مدت تمام دكلسه
بعد المدة وفات ايتمش اولورسه زرع ارضك اجر مثليله ابقا اولنور عباره ده بقى العقد
بالمسمى فى المدة يرينه وبعد المدة قوليله مقابله كوزل اولوردى ✽ وفى جامع الفصولين
لو رضى الوارث وهو كبير ببقاء الاجارة ورضى به المستأجر جاز انتهى اى فيجعل الرضى
بالبقاء انشاء عقد اى لجوازها بالتعاطى فتأمله ✽ جامع الفصولينده مرسومدركه
وارث اجاره نك بقاسنه راضى اولمغله مستأجرده راضى اولسه اولوركه كويا اجاره نك
تعاطيله جوازينه مبنى بقايه رضا مجددا انشاى عقد اجاره كبى اولور لكن بو بقاء مجرد
طرفينك رضالريله اولديغى تقديرجه در اما احدهمانك تركت اخرك قبلت ديمسى
مثللو قولله اولورسه تعاطى قبيلندن اولماز فتامله بوكه اشارت اولمق كرك ✽ وفى حاشية
الاشباه المستاجر والمرتهن والمشترى احق بالعين من سائر الغرماء لو العقد صحيحا
او فاسدا فاسوة الغرماء فليحفظ ✽ اشباه حاشيه سنده مسطوردركه مستأجر ومرتهن
ومشترى اشترا ورهن واستيجار اولنان نسنه يه سائر غرمادن احق واحرادر صحيحا

واقع اولمشلرسه مشترى مبيعى قبض ايتمدين بايع وفات ايتمكله غرماايله منازعه
ايدرلرسه كندوزى احق اولور ديمك من بورز عقدفاسدايله اولمش اولورسه غرماايله
برابراولورلر لكن سالف الذكر اجارهنك فاسديله صحيحى بيننده فرق يوقدر قوللرى
مستأجرك عين مستاجره يى اجرتى مقابلهسنده حبسنى ايجاب ايدر ✻ (فان عقدها
لغيره لا) تنفسخ (كوكيل اى بالاجارة) اجارهيه وكيل اولان موجر كبى اجارهيى غير
ايچون عقدايدن كيمسهنك وفاتيله اجاره منفسخه اولمز ✻ واما الوكيل بالاستيجار اذا مات
تبطل الاجارة لان التوكيل بالاستيجار بوكيل بشراء المنافع فصار كالتوكيل بشراء
الاعيان فيصير مستأجر النفسه ثم يصير موجر للمؤكل فهو معنى قولنا ان الوكيل
بالاستيجار بمنزلة المالك كذا نقله المصنف عن الذخيرة ✻ اما استيجاره وكيل اولان
شخص وفات ايدرسه اجاره باطله اولور زيرا استيجاره توكيل منافع شرايه توكيل اولمغله
اعيانى شرايه توكيل كبى اولورده ابتدا كندو نفسيچون استيجار بعده مؤكلينه كندوسى
ايجار ايتمش اولور ايدمى فقهانك استيجاره وكيل اصل مالك منزلهسندهدر قوللرينك
معناسى بودر مصنف مرحومده ذخيرهدن برمنوال مشروح نقل ايلدى ✻ قلت
ومثله فى شرح المجمع والبزازية والعمادية ثم قال المصنف قلت هذا مستقيم على ماذكره
الكرخى من ان الملك يثبت للوكيل ثم ينتقل الى الموكل واما على ماقاله ابوطاهر من انه
يثبت للمؤكل ابتداء وبه جزم فى الكنز وهو الاصح كما فى البحر فلا يستقيم والله اعلم انتهى ✻
شارح عليه الرحمه ديركه مضمون مشروحك مثلى مجمع شرحنده و بزازية وعماديهده
مسطوردر بوندنصكره مصنف ديديكه اشبو مضمون مشروح امام كرخى عليه الرحمهنك
ذكرايتديكى ملك ابتدا وكيل ايچون ثابت اولور بعده مؤكله انتقال ايدر مفادى اوزره
مستقيمدر اما ابوطاهرك ابتدا مؤكله ثابت اولور بحرده كه مثلاو وهو الاصح ديهرك
كنزدهده مضمون مشروحله جزم ايتدى ديديكى اوزره سالف الذكر بطلان اجاره
قوللرى مستقيم اولماز حقيقت حاله الله جليل زياده عالمدر ✻ قلت وتعقبه شيخنا
بانه غير مستقيم على ماذكره الكرخى ايضا لاتفاقهم على عدم عتق قريب الوكيل
لان ملكه غير مستقر والموجب للعتق والفساد الملك المستقر ثم قال والحاصل ان الاصح
ان الاجارة لاتنفسخ بموت المستاجر والنقل به مستفيض انتهى والله اعلم ✻ شارح عليه الرحمه
ديركه بالوكالة مستاجرك وفاتيله امام كرخى قولى اوزره دخى اجارهنك انفساخى مفادينه بزم
شيخمز اعتراض ايراد ايتديكه بودخى مستقيم دكلدر زيرا فقهانك اتفاقلرى واركه
وكيلك ملكى مستقر اولمامغين قريبنه مالك اولسه دخى عتق تحقق ايتمز زيرا ملكله عتقى
وفساد نكاحى موجب اولان ملك مستقردر فساد نكاح كبى مثلا بركمسنه منكوحهسى
اولان برجاريهيى اغاسندن كندو نفسيچون اشتراسنده اولديغى مثلاودر اما بالوكاله
غير ايچون اشترا ايتسه ملك مستقر اولمامغين فساد وتحقق ايتمز بعده شيخمز بيورديكه

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ

خلاصهٔ كلام اصح اولان وكيل مستأجرك وفاتيله اجارهنك عدم انفساخيدر و بونك
حقندهنقول استفاضهوتواتر درجهسندهدر ✻ (ووصى) واب وجد وقاض (ومتولى
الوقف) لبقاء المستحق عليه والمستحق حتى لومات المعقودله بطلت درر ✻ غير ايچون
عقد ايدن دخى وصى وبابا ودهده وقاضى ووقفك متوليسى كبى امدى بونلرك اجاره
يتيم ووقف ايچون اولمغله مستحق عليه كهموجر مستحق كه كندو ايچون استيجار
اولنان كمسنه باقى اولمغله اصل عاقدك موتيله اجاره منفسخه اولمدى اما نفس معقودله
وفات ايدرسه اجاره باطله اولور ✻ الا اذا كان متولى وقف خاص به وجميع غلة خال له
كما فى وقف الاشباه معزيا للوهبانية قال واطلاق المتون بخلافه ✻ الا متولى وقف كندويه
خاص اولان وقفك متوليسى اولوب وغلهنك جميعسى كندويه خاص اولورسه
كندونك موتيله اجار منفسخه اولور كويا غير ايچون عقد ايتمامش اولور حكم اشباهك
وقفنده وهبانيهيه عزو ايله مسطوردر صاحب اشباه بيورر كه متونك بروجه اطلاق
كندويه اولسون واولمسون متولينك موتيله اجارهنك عدم انفساخى قوللرى اشبو
استثنانك خلافندهدر زيرا فقهانك وقف هرنقدر ناظره خاص اولورسهده موتيله
اجاره باطله اولماز مفادنى زيرا كندولرى رقبهٔ وقفه مالك دكلدر حتى انجق غلهدهدر
مضمونيله تعليللرينك مقتضاسى بودر ✻ قلت وباطلاق المتون افتى قارئ الهداية
فكان هو المذهب المعتمد كما قاله المصنف فى حاشية على الاشباه ✻ شارح عليه الرحمه ديركه
متونك اطلاقيله قارئ الهداية افتا ايتدى مصنفك اشباه حاشيهسنده ديديكى كبى
معتمد مذهبده بودر ✻ ولذا قال فى الاشباه بعد اربع اوراق لاتنفسخ الاجارة بموت
موجر الوقف الا فى مسئلتين ما اذا اجرها الواقف ثم ارتد ثم مات لبطلان الوقف
بردته وفيما اذا آجر ارضه ثم وقفها على معين ثم مات تنفسخ ✻ بناء برين ابن نجيم اشباهده
بوندن درت ورقه صكره ديديكه بر وقفى ايجار ايدن كمسنهنك موتيله اجاره منفسخه
اولماز الا ايكى مسئلهده اولور كه برى مستغلات وقفى برواقف مقدما ايجار بعده معاذالله
تعالى مرتد اولوب صكره مرد وهلاك اولوب و يا قتل اولنسه اجارهٔ مشروحه منفسخه
اولوب وقفده ميراث اولور ردتيله وقفى باطل اولمغين بريده بركمسنه ملك ارضنى ايجار
بعده انى برجهت معينهيه وقف ايتدكدنصكره كندوسى فوت اولسه اجارهسنى منفسخه
اولور اول امرده عقد نفسيچون اولمغين ✻ وفى وقف فتاوى بن نجيم سئل اذا آجر
الناظر ثم مات فاجاب لاتنفسخ الاجارة فى الوقف بموت الموجر والمستاجر كذا رأيته
فى عدة نسخ لكنه مخالف لما فى اجارة فتاوى قارئ الهداية فتنبه ✻ ابن نجيمك
فتاواسنك وقفنده مرسومدركه برمفتى استفتا اولنديكه برمتولى وقفنى ايجار ايدوب
بعده كندوسى فوت اولسه اجاره فسخ اولنور مى ائمهٔ حنفيهدن جواب نيجهدر جواب
بيورديلركه وقفده موجرك ومستاجرك موتيله اجاره منفسخه اولماز نسخ عديدهده

جوابی برمسئوال مشروح کوردم لکن بومستاجری ذکرنده قاری الهدایه‌نك
فتاواسنك اجاره‌سنده که مضمونه وجمیع متونه مخالفدر مکرکه مستاجر ایله مال وقفدن
وقفه استغلال ایچون دیکر برشخصدن برارض استیجار ایدن متولی اراده اولنه
ایمدی بوصورتده مستأجر فوتیله اجاره‌نك عدم انفساخی ظاهر ومتحققدر ﴿وفیها
ایضا لاتنفسخ بموت المتولی ولو الغلة له بمفرده فتنبه﴾ ینه فتاوای ابن نجیمده مذکوردرکه
بر وقفك غله‌سی هرنقدر خاصة برمتولی‌یه مشروط اولسه‌ده ینه کندونك فوتیله
اجاره‌سی منفسخه اولماز بونکله مارالذکر اشباهك وقفدن نقل اولنان ﴿الا اذا کان
متولی وقف خاص﴾ بقوله سؤال وارد اولور ایمدی اولی اولان بونی ابن نجیمك
نقلندن مقدم ذکرایدی فتنبه قولیله شارح ردمشروحه اشارت ایدر ﴿وفی الفیض
الواقف لو آجر لوقف بنفسه ثم مات ففی الاستحسان لاتبطل لانه آجر لغیره ومثله
فی البزازیة﴾ فیضده مذکوردرکه برواقف کندو وقفنی بالذات ایجار ایدوب بعده
وفات ایدرسه استحسانا اجاره باطله اولماز ایجاری غیر ایچون اولمغین بونك مثلی
بزازیه‌ده دخی مسطوردر قیاس اولان موتیله اجاره‌نك بطلانیدر مالکك ملکنی
ایجار منزله‌سنده اولمغین مالکه مشابهتی وصی‌یه وکیله مشابهتنك اوزرینه ترجیح ایتدی
﴿وفی السراجیة وحکم عزل القاضی والمتولی کالموت فلا تنفسخ﴾ سراجیه‌ده مذکوردرکه
قاضینك ومتولینك عزللرینك حکمی موت کبیدر امدی عزللرندن صکره ایتدکلری
ایجار منفسخه اولماز ﴿و﴾ تنفسخ ایضا (بموت احد مستاجرین اوموجرین فی حصة)
ای حصة المیت اوعقدها لنفسه (فقط) وبقیت فی حصة الحی﴾ بویله ایکی مستاجرك
ویاموجرك برینك موتیله فقط کندونك حصه‌سنده اجاره منفسخه اولور حینك
حصه‌سنده اجاره باقیه اولور میت کندونفسیچون ایجار ایتمش ایسه ﴿(فرع)
فی وقف الاشباه تخلیة البعید باطلة فلو استأجر قریة وهو بالمصر لم تصح تخلیتها
علی الاصح فینبغی للمتولی ان یذهب للقریة مع المستأجر اوغیره فیخل بینه وبینها
اویرسل وکیله اورسوله احیاء استأجر قریة لما الوقف فلیحفظ﴾ اشباهك وقفنده
مذکوردرکه مسافهٔ بعیده‌ده بولنان عین مستاجره ایله مستأجرك میانلرین تخلیه باطله‌در
ایمدی برکمسنه کندوسی مصرده اولدیغی حالده برقریه‌یی استیجار ایلسه قول اصح
اوزره میانلرینی تخلیه صحیحه اولمز بلکه متولی‌یه لایق اولان قریه‌یه مستاجر ویاغیر
بروکیلی مثللو کمسنه ایله برابر کندوسی ویارسولی احیاء للوقف کتمکدر ﴿قلت لکن
انتهی﴾ نقل محشیها ابن المصنف فی زواهر الجواهر عن بیوع فتاوی قاری الهدایة
متی مضی مدت یتمکن من الذهاب الیها والدخول فیها کان قابضا والا فلا فتنبه﴾
شارح علیه الرحمه دیرکه لکن مصنف مرحومك فرزند ارجمندلری اشباه محشیسی
زواهر الجواهر نام تألیف سامیسنده قاری الهدایه‌نك فتاواسنك بیوعندن نقل ایتدیکه
کندوده وارو بقریه‌یه دخول ایده‌جك مدت مرور ایدرسه قبض ایتمش اولور یوقسه
اولماز قریه‌یه دخولك عدم اشتراطنه مبنی دخول قیدنك ذکرنده برفائده یوقدر اصل

نقل مشروحك مفادی مستأجرك قریه‌یی تسلمنی اقراری مدت مشروحه‌ده اولورسه
مقیداولور یوقیسه اولماز دیمکدر بیعده اجاره کبیدر حتی ظهیریه صاحبی نقل مشروحی
بیعده ذکر ایلدی

﴿(مسائل شتی)﴾

اجاره‌ده مسائل متفرقه حقنده که بیاندر ﴿(احرق حصائد) ای بقایا اصول قصب محصود
فی (ارض مستاجرة اومستعارة)﴾ حصائد حصیده‌نك جمعیدر حصده محصوده معناسنه
درایمدی شارح مرحومك حصائدی محصود ایله تفسیر معنای مراد اولدیغنه مبنیدر یعنی
برمستأجر ویامستعیر بدنده که استیجار ویا اعاره ایتدیکی ارضده متبقا قطع اولنان قمشك
وسائر نباتاتك اصولنی یاقسه جوابی ذکراتی لم یضمندر ارض مملوکه‌ده دخی بویله‌در ﴿ومثله
ارض بیت المال المعدة لحط القوافل والاحمال ومرعی الداب وطرح الحصائد﴾ اراضی امیریه‌دن
قوافل کاروانك واحمال واثقاللرینك حطو نزوللری ومرعای دواب وخرمان یری مثللو طرح
حصائد ایچون حاضرلنان یرلرده ارض مشروحه کبیدر ﴿قلت حاصله انه ان لم یکن له
حق الانتفاع فی الارض یضمن ما احرقته فی مکانه بنفس الوضع لا ما نقلته الریح علی ما علیه
الفتوی قاله شیخنا﴾ شارح رحمه الله تعالی علیه دیرکه مضمون مشروحك حاصلی
بوکه برارضده آتش ایقاد ایدن کیمسنه‌نك انده انتفاع حقی اولمزسه انده مجرد کندونك
وضعیله سرایت ایدوب محترق اولان نسنه‌یی کندوسی ضامن اولور بعد الوضع ریحك
نقلیله محترق اولان شیلری ضامن اولمز مفتی به اولان قول اوزره اشبو مضمون مشروحی
شیخمز خیرالدین رملی دیدی ﴿فاحترق شیء من ارض غیره لم یضمن﴾ لانه تسبب
لا مباشرة ﴿ان لم تضطرب الریاح﴾ احراق مشروعله غیرك ارضندن برنسنه یانسه
روزکارده حرکت واضطراب اولمزسه ضامن اولمز بوتسبب اولوب مباشرت اولمیوب
وتسبیده ضمانك شرطی تعدی اولوب بونده بولنمامغین مثلا کندو ملکنده حفر ایتدیکی
قیوده برشینك تلفی کبی (فلو کانت مضطربة ضمن لانه یعلم انها لا تستقر فی ارضه فیکون
مباشرا) امدی روزکارده سکونت اولمیوب حرکت واضطراب اولورسه ضامن اولور
آتشك ارضنده عدم استقراری معلومی اولدیغندن مباشر اولنور ﴿وکذا کل موضع
کان للواضع حق الوضع فیه﴾ ای فی ذلك الموضع ﴿لا یضمن علی کل حال اذا تلف
بذلك الموضوع شیء﴾ سواء تلف به ولو فی مکانه اوبعد ما زال عنه﴾ ینه بویله هربر محلکه
سالف الذکر ارضی بیت المال کبی کندوده واضع ناراچون حق وضع اوله هرحالده
انکله برنسنه تلف اولسه ضامن اولمز کرك وضع اولندیغی محلده ثابت اولدیغی حالده انکله
تلف اولسون کرك اندن زائل اولدقدن صکره اولسون مناره‌ده ویا مسجدده ایقاد اولنان
قندیلدن سرایت وانتقال ایله اولان تلفیاتده ینه بویله‌در ﴿بخلاف ما اذا لم یکن للواضع
فیه حق الوضع﴾ حیث یضمن الواضع اذا تلف به شیء وهو فی مکانه﴾ واضعك انده
حق وضعی اولمزسه صورت مشروحه‌نك خلافیدرکه انکله مکانده اوله‌رق برنسنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تلف اولدقده واضع انى ضامن اولور ﴿وكذا بعدما زال لا بمزيل كوضع جرة فى الطريق
ثم آخر اخرى فتدحرجتا فانكسرتا ضمن كل جرة صاحبه وان زال بمزيل كريح وسيل لا يضمن
الواضع هذا هو الاصل فى هذه المسائل كما حققه فى الخانية﴾ يعنى بويله مكانندن لا بمزيل
زائل اولسه ضامن اولور مثلا بر كيمسه‌نك بر طريق اوزره بر جره وضع ايدوب بعده بر اخر
كمسنه‌نك دخى ديكر جره وضعيله جره‌لر كندو باشلرينه يوارلنوب منكسر اولدقلرنده
هر برلرى صاحبلرينك جره‌لرنى ضامن اولورلر ثم آخر اخرى تركيبنده وضع مضافى
مقدرده وضع اولنان نسنه روزكار ويا سيل مثللو بر مزيل ايله زائل اولمغله اندن بر نسنه تلف
اولسه واضعه ضمان ايجاب ايتمز واضعك جنايتى ماليله ربحله زائل اولمغين لكن بو مضمون
مصنفك ذكر انى استثناسيله مستغنى عنهدر اشبو مسائلده اصل وقاعده بودر خانيده ده
تحقيق ايتديكى كبى ثم فرع عليه ﴿بقوله فلو وضع جمرة فى الطريق فاحترق بذلك شئ
ضمن﴾ لتعديه بالوضع) بعد ازين مصنف مرحوم اصل مشروح اوزره مسئله تفريع ايله
ديركه بر رجل بر طريقه بر آتش وضع ايتمكله انك سراتيله بر نسنه محترق اولسه وضعيله
تعديسنه مبنى انى واضع ضامن اولور ﴿وكذا﴾ يضمنه ﴿فى كل موضع ليس له فى حق
المرور الا اذا ذهبت به﴾ اى بالموضوع ﴿الريح فلا ضمان﴾ نسخها فعله وكذا الو دحرج
السيل الحجر﴾ وبه يفتى﴾ خانيه‌ده‌نه بويله هر بر واضع ايچون كندوده حق مرور اوليان
محله بر شى وضعيله تلف اولان نسنه‌يى واضعى ضامن اولور الا انى محلندن روزكار
قالديروب ديكر محله كتورمسيله تلفيات ظهور ايدرسه ريح انك فعلنى نسخ ايتديكندن
كندويه ضمان ايجاب الزمينه بويله حجر موضوعى سيل صوبى يوارليوب اندن تلف اولسه
ضمان اولمز وانجق بو قولله فتوا وير يلور ﴿ولو اخرج الحداد الحديد من الكير فى دكانه
ثم ضربه بمطرقة مخرج لشرار الى الطريق واحرق شيئا ضمن ولو لم يضربه واخرجه الريح
لا زيلعى﴾ دمرجى كندو كانده دمرى اوجاقدن اخراج ومطرقه سيله ضربيله اندن
طشره‌يه شراره خروج ايتمكله بر نسنه‌يى احراق ايلسه ضامن اولور كندونك ضرب بندن
اولميوب همان ريح اخراج ايدرسه ضمان ايجاب ايتمز ﴿سقى ارضه سقيا لا تحتمله فتعدى
الماء﴾ (الى ارض جاره) فافسدها ﴿ضمن﴾ لانه مباشر لا متسبب) بر كيمسنه محل مرتفعده
بولنوب سقيه تحمل اوليان تارلاسنى سقى ايتمكله كندودن اسفلده بولنان جارينك تارلاسنه
صو تجاوز ايتمكله انى افساد ايلسه ضامن اولور مباشر اولوب متسبب اولمغين ﴿اقعد
خياط اوصباغ فى خانوته من يطرح عليه العمل بالنصف﴾ سواء اتحد العمل ام اختلف
كخياط مع قصار ﴿صح﴾ استحسانا لانه شركة الصنايع فهذا بوجاهته يقبل وهذا بحذا
قته يعمل﴾ بر درزى ويا بويايجى كندو دكانه نصف اجرتيله عملى كندونك اوزرينه طرح
ايده‌جك بر شخصى اقعاد ايلسه استحسانا بو عقد شركتلرى صحيح ومشروع اولور
شركت صنايع اولوب كويا صاحب دكان كندو وجاهت واعتباريله خياطت ايچون

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ويا صبغ ايچون كتورن مستاجرلردن قبول ديكرى يده حذاقتنه مبنى عمل ايتمش اولور عمللرى
كرك متحد اولسون وكرك قصار ايله خياط كبى مختلف اولسون ﴿كاستيجار جمل ليحمل
عليه محملا وراكبين الى مكة وله الحمل المعتاد ورؤية احب﴾ عقد مشروحك صحتى
حجاجك بر جملى غير معينى اوزرينه بر محمل كه هودج ومعفه وايكى راكب حمل ايتمك اوزره
مكه‌يه دك استيجارينك صحتى كبيدر موجب عادت تا حمل اولنور محملى حمل واردر مقدما محملك
كورلمسى يك كوزلدر (وكذا اذا لم ير الطراحة واللحاف) يعنى بويله عاتادوشه‌جك سجاده
واوزرينه اورتولور يورغان مثللو شيلرى كورمسه اجاره مشروعدر بو قدر جهالت ضرر ويرمز
﴿وفى الولوالجية ولو تكارى الى مكة ابلا مسماة بغير اعيانها جاز ويجعل المعقود عليه حملا فى
ذمة المكارى والابل آلة وجهالتها لا تفسد) ولوالجيه‌ده مذكوردر كه بر كمسنه بر رأس دوه‌يى
بلا تعيين مكه‌يه قدر ايجار ايلسه اشبو عقدى جائز اولور اصل معقود عليه مكارينك ذمتنده
حاجيى وبعض معفه وسائر قربه ولوازماتى مثللو اشيالرينى بو كلمش قيلنور ابل آلت
اولديغندن جهالتى عقد مرسومى فساده وبرمز ﴿قلت ومايفعله الحجاج من الاجارة
للحمل اوالركوب الى مكة بلا تعيين الابل صحيح والله اعلم) شارح رحمه الله تعالى ديركه امدى
حجاج ذوى الاتبهاجك ايشلدكلرى بلا تعيين الابل مكه‌يه قدر حمل ويا ركوب ايچون
اجاره‌لرى صحيح ومشروعدر مطلق متعارف اولان مثلا ايكى كبير قربه وبر مقدار
ماكولات نوعندن زاد وذخيره‌يه صرف وحمل اولنور حقيقة حاله الله جليل پك عالمدر
﴿استاجر جمله لحمل مقدار من الزاد فاكل منه رد عوضه من زاد ونحوه) بر كمسنه ذخائر
نوعندن بر مقدار نسنه حمليچون بر دوه استيجار ايليوب پس انك بعضيسنى اكل ايتمش
اولورسه اندن اكل ايتديكى ذخيره‌نك اجرتندن موجر عوضنى رد ايدر انك بدلينه اوقدر حمل
تحميل ايتمز حملدن بر مقدار نسنه سرقت اولنوب ويا بلا اكل ويا باكل غير معتاد هلاك اولسه
بلا خلاف استبدال ايدر (فرع) استيجار العقبه كه ايكى كيمسنه‌نك بر دابه‌يى
بالمناوبة متعقبا برى اينوب اخرى بنمك اوزره اجاره‌لرى صحيحه‌در هر نقدر هر
برلرينك ركوبلرى مقدارى تعيين وبيان اولنمز ايسه‌ده بونده عرف وعادت جارى
اولمغين ﴿قال الغاصب دار فرغها والا فاجرتها كل شهر بكذا فلم يفرغ وجب﴾ على
الغاصب (المسمى) لان سكوته رضى﴾ بر كيمسه خانه‌سنى غصب ايدن كيمسه‌يه دارمى
تخليه وتفريغ ايله يوغيسه بهر ماهيه‌سى شوقدر اجرتله در ديوب اولدخى بو شلتمسه
سكوتى رضا اولديغندن غاصبك اوزرينه مسمايى تأديه واجب اولور ﴿الا اذا انكر
الغاصب ملكه وان اثبته﴾ بينة لانه اذا انكره لم يكن راضيا بالاجاره (او اقر) عطف
على انكر (به) اى بملكه (و) لكن (لم يرض بالاجر) لانه صرح بعدم الرضى﴾
الا غصب مغصوب منهك ملكى اولديغنى انكار ايدرسه مسمى واجب اولمز هر نقدر
بينه ايله اثبات ايدوب ويا ملكى اولديغنى غاصب اقرار ايدوب لكن اجرته راضى

اولزسه مصنفك ديديكى كبى عدم رضاايله تصريحنده انكارى صورتنده اجارەيه
راضى اولمامش اولور ﴿فى الاشباه السكوت فى الاجارة رضى وقبول فلوقال للساكن
بكذا والا فانتقل اوقال الراعى لا ارضى بالمسمى بل بكذا فسكت لزم ماسمى﴾ اشباهده
اجارەده سكوت رضا وقبولدر ديو مسطوردر ايمدى بركيمسه دكانى مثلا ماهيەسى
اوچ غروشه ديەرك برمستأجره ايجار ايتدكدنصكره بر مدت ساكن اولوب بعده
موجر مستاجره ياماهيەسى بش غروشه ساكن اول يوخسه بوشليوب ديكر محله انتقال
ورحلت ايله ديوب وياخود برراعى قيون صاحبنه بن اجر مسمايه راضى اولمام بلكه
انجق شو مقدار اجرتله رعى ايدرم ديوب مستأجرده سكوت ايدرسه صكره كه تسميه
اولنان اجرت سما لازم اولور ﴿بقى لوسكت ثم لماطالبه قال لم اسمع كلامك هل يصدق
ان به صمم نعم والا لا عملا بالظاهر﴾ شو مسئله باقى قالديكه مستأجر سكوت ايدوب
موجرده صكره كه تسميه ايتديكى اجرتى مطالبه وتسميەسى اثبات ايتدكده مستاجر
موجره بن سنك كلامكى ايشتمامش ايدم ديسه قولنده تصديق اولنور بلى كندولرنده
صمم علتى وار ايسه تصديق اولنور يوقيسه اولنماز ظاهر ايله عمله بناء ﴿للمستأجر ان
يوجر الموجر) بعد قبضه قبل وقبله (من غير موجره واما من موجره فلا) يجوز
وان تخلل ثالث به يفتى للزوم تمليك المالك﴾ مستأجر ايجار ايتديكى نسنەيى بعد القبض
موجرينك غيرينه اجاره مشروعدر عندالبعض قبل القبضده اولسه اولور اما كندو
موجرينه اجارەسى جائز اولماز هرنقدر ثالث تخلل ايدوب مستأجر اخر بركسنەيه اوده
موجر اوله اجاره ايدرسەده انجق بوقولله فتوا ويريلور تمليك مالك لازم اولمغين البته
برشيئك عيننه مالك اولان منفعتنەده مالك اولور ﴿وهل تبطل الاولى بالاجارة للمالك
الصحيح لا وهبانيه قلت وصححه قاضيخان وغيره وفى المضمرات وعليه الفتوى وقدمنا
عن البحر معزيا للجوهرة الاصح نعم واقره المصنف ثمه﴾ مالكه اجاره ايله مقدمكى
اجاره باطله اولورمى وهبانيەنك بيانته نظرا صحيح اولان عدم بطلانيدر شمس الائمه
ايكنجى جائز اولماز اولكى باطل اولمز ديدى زيرا ايكنجى فاسد اولديغندن صحيحى رفع
ايدەمز اصح اولان قولده بودر شارح رحمه الله تعالى ديركه قول مذكورى قاضيخان
وسائرى تصحيح ايلدى مضمراتدەده وعليه الفتوا ديدى وماسبقده بحردن نقلا
جوهرەيه عزو ايله بزدخى ذكر ايتدك بلى اصح اولان اجارۀ ثانيه ايله اولى باطله
اولور واول محلده مصنفده بو قولى اقرار ايلدى ﴿ونقل هنا عن الخلاصة مايفيد
انه ان قبضه منه بعد ما استأجر بطلت والا لا فليكن التوفيق فتأمل﴾ مصنف
مرحوم بومقامدەده خلاصەدن نقل ايتديكى اجر عين مستأجرەيى استيجار
ايتدكدن صكره مستأجردن كيرو قبض ايدرسه اجارەسى باطله اولور يوقيسه اولماز
ايمدى بو كلامين ميانى توفيق اولوركه بطلان قبضه نظرا عدمى عدمنه نظرا ديمك

اولور ﴿وهل تسقط الاجرة مادام فى يد الموجر خلاف مبسوط فى شرح الوهبانية﴾
عين مستأجره مادام موجرك يدنده اولدقجه اجرت ساقط اولورمى بونده ده اختلاف
واردر ﴿(وكله باستيجار عقار ففعل) الوكيل (وقبض ولم يسلمها) اى لم يسلم الوكيل
العين الموجره (اليه) اى الى المؤكل (حتى مضت المدة) فالاجر على الوكيل لانه اصيل
فى الحقوق﴾ بركيمسه بررجلى برعقارى استيجاره وكيل ايدوب اودخى انى استيجار
وقبض ايدوب لكن عين مستأجرەيى وكيل مؤكله تسليم ايتميوب حتى مدت اجاره
مرور ايلسه حقوقده وكيل اصيل اولمغين اجرت كندونك اوزرينه لازم اولور ﴿(ورجع
الوكيل بالاجر على الامر) لنيابة عنه فى القبض فصار قابضا حكما) وكيلده قبضده
مؤكلدن نائب اولمغله حكما قابض اولديغندن ادا ايتديكى اجرتله امره رجوع ايدر
﴿(وكذا) الحكم (ان شرط) الوكيل (تعجيل الاجر وقبض) الدار) ومضت
المدة ولم يطلب الامر) الدار منه فانه يرجع ايضا لصيرورة الامر قابضا بقبضه مالم
يظهر المنع﴾ ينه بو يله اجرتله وكيل مؤكله رجوع ايدر اكر وكيل اجرتك تعجيلنى
شرط ايدوب وداري قبض ومدت مرور ايدوب وآمر دارى كندودن طلب ايتمزسەده
مادام كندودن منع ظاهر اولدقجه كندونك قبضيله آمر قبض ايتمش اولمغين رجوع
ايدر ﴿(وانه طلب) الامر الدار (وابى) الوكيل (لتعجيل) الاجرة (لا) يرجع لانه
لما حبس الدار بحق لم يبق يده يد نيابة فلم يصر المؤكل قابضا حكما فلا يلزمه الاجر
لمؤكل﴾ دارى طلب ايتدكده وكيل اجرتى تعجيل ايچون دارى تسليمدن اباوامتناع
ايدرسه اجرتله كندويه رجوع ايدەمز زيرا دارى حبسى بحق اولمغله يدى يد نيابت
اولەرق باقيه قالمامغين مؤكل حكما قابض اولمديغندن كندويه اجرت لازم اولمدى
﴿(ليستحق القاضى الاجر على كتب الوثائق) والمحاضر والسجلات (قدر مايجوز
لغيره كالمفتى) فانه يستحق اجر المثل على كتابة الفتوى لان الواجب عليه الجواب
كاللسان دون الكتابة بالبنان﴾ قاضى وثائق كه حجج ومحضر وسجلات كتب
واملاسى اوزره سائر كيمسەنك اخذى جائز اولديغى اجرت مقدارى اجرته مفتى
كبى مستحق اولور مفتى يه واجب اولان لسانله جواب اولوب برمعينله كتابت اولمديغندن
فتوا كتابتى اوزره اجر مثله مستحق اولور كندولرينك علو منصب وياستلرينه بناء
زياده اجرته مستحق اولەمزلر همان سائر احاد ناسدن بر كاتبك او مثللو تحريراته اخذ
ايدەجكلرى اجرتى آلورلر ﴿ومع هذا الكف اولى احترازا عن القيل والقال وصيانة
لماء الوجه عن الابتذال بزازية وتمامه فى قضاء الوهبانية﴾ بو قدرجه اخذ اجرته
رخصت وار ايسه دەينه اعدانك قيل وقالندن احتراز اويوزك صويونى ابتذالدن
مصون ومحفوظ قيلمغه مبنى اولى اولان او مثللو شيدن انسان كندو كندويى كف
ومنع ايتمكدر نته كه بيورمشلردر ﴿(نظم) ويرر ايسه جهانى بتون﴾ يوزك صوينه سن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اله صاتون ❊ كه عرضك ايكى جهانى ذكر (وفى الصيرفية حكم وطالب اجرة
ليكتب شهادته جاز وكذا المفتى لوفى البلدة غيره وقيل مطلقا لان كتابة ليست
واجبة عليه ﴾ صيرفيه ده مذكوردر كه برقاضى بردعواده حكم ايدوب مضمون دعوايى
كتابت ايچون اجرمثل اوله رق اجرت طلب ايلسه جائزدر شهادتدن مراد وثيقه يه كتب
ايتديكى خطيدر زيرا بحجز قاضيده درشاهدده دكلدر مفتيده قاضى كبى اجرت طلب ايدر
كر بلده ده كندودن غيرى مفتى بولنورسه بعضلر كتابت اوزرينه واجبه اولمامغين كندودن
غيرى مفتى بولنسون ويا بولنمسون مطلقا اجرمثلنى مطالبه ايدر ديديلر ﴾ وفيها استأجره
ليكتب له تعويذا لاجل السحر جاز ان بين له قدر الكاغد والخط وكذا المكتوب ﴾ يعنى
صيرفيه ده مسطوردر كه بر رجل بركاتبى مسحور اولديغنه مبنى كندويه بر تعويذنامه
كتبيچون استيجار ايلسه جائز اولور اكر كاغدك وخطك مقدارينى بيان ايدرسه كه
سطرلرينك عددينى عد ايدرسه ديمك مراسله ايچون مكتوبده دخى بويله در ﴾ (المستأجر
لايكون خصما لمدعى الاجارة والرهن والشراء) لان الدعوى لاتكون الا على مالك
العين ﴾ مستأجر عين مستأجره ده ديكر اجاره ورهن وشرا دعوا ايدن كيمسنه يه حقم
اولمز دعوا انجق مالك عين اوزره مسموعه اولمغين ﴾ (بخلاف المشترى) والموهوب
له لملكهما العين وهل يشترط حضور الآجر مع المشترى قولان ﴾ مشترى وموهوب
له عينه مالك اولدقلرندن مستأجرك خلافنه دركه بونلر مدعى مشروحه خصم اوله بيلورلر
آجركده مشتريله برابر حضورى لازممیدر بونده ايكى قول واركه برى لزومى وبرى عدم
لزومى قوللريدر بومقامده اولى اولان مع المشترى بدلينه مع المستأجر ديمك ايدى
زيرا مثلا مستاجر بومقامده مدعى مشترى مدعى عليه اولديغندن ايكيسنك بردن
حضورى لازمدر لكن كلام آجرده در اجاره كندولرندن وجوده كلمكله حضورده
كندوده مستأجره تابعدر ﴾ (وتصح الاجارة وفسخها والمزارعة والمعاملة والمضاربة
والوكالة والكفالة والايصاء والوصية والقضاء والامارة والطلاق والعتاق والوقف)
حال كون كل واحد مما ذكر (مضافا) الى الزمان المستقبل كاجرتك اوفاسختك
رأس الشهر صح بالاجماع ﴾ اجاره واجاره يى فسخ ومزارعه ومعامله كه مساقات
ومضاربه ووكالت وكفالتكه مثلا فلانك نفسينه يارنكى كون كفيل اولدم ديمك كبى
وايصاكه فلانى وفاتمدن صكره صغاريمه وصى نصب ايتدم ديمك ووصيتكه مالمك
ثلثنى وفاتمدن صكره فلانه وصيت ايتدم ديمك وقضا وامارت وطلاق وعتاق ووقف
اشبو مذكوراتك هربرى زمان مستقبله مضاف اولديغى حالده صحيحه اولور مثلا آيك
باشنده سكا ايجار ويافسخ ايتدم ديمك كبى بواجماعا صحيح اولور زيرا ايصا حالده
اولماز وصيتده مابعد الموته مضاف اولان تمليكدر اما فسخى ووقفى تعليقكه مثلا
آيك باشى كلورسه ايجاره فسخ ايتدم ديمك بو اضافت دكلدر بومختلف فيهدر عند

البعض جائز وعند البعض غير جائزدر قضا ايله امارتده تعليق صحيحدر قهستانيده
عاريه وتجارته اذنده اضافتله اولور ديدى ﴾ (لا) يصح مضافا للاستقبال كل ما كان
تمليكه للحال مثل (البيع واجازته وفسخه والقسمة والشركة والهبة والنكاح والرجعة
والصلح عن مال وابراء الدين) وقدم فى متفرقات البيوع ﴾ بيع وبيعه اجازت وبيعى
فسخ وقسمت وشركت وهبه ونكاح ورجعت وصلح عن مال وابراء دين امثالى كندولره
حالا تمليك اولان هربر عقد استقباله اضافتله صحيح اولماز مثلا بر شخصك عبدنى
بركيمسنه يه فضوله بيع ايدوب مالكك اجزت البيع غدا ديمسى كبى شركتله مضاربه
بيننده فرق مضارب مادام ربح ايتمديكجه شريك اولديغندن مطلق مضاربه مضاف
اوله رق واقع اولور اضافتله فساده كيتمز اما شركت بونك خلافنه در نكاحك اضافتى
وتعليقى صحيح دكلدر الا شرط كائنه تعليقى اولور مثلا برعورتك ان لم يكن لى زوج فقد
زوجت نفسى منك ديوب رجلكده قبولنده عدم زوجى صورتنده نكاحك صحيح اولديغى
كبى صلح عن مال ده تمليك اولمغله تعليقى واضافتى جائز اولمدى بيوعك متفرقاتنده دخى
بوكه دائر بحث مرور ايتدى ﴾ (زاد اجر المثل فى نفسه من غير ان يزيد احد فللمتولى
فسخها ومالم يفسخ كان على المستأجر المسمى) يعنى ﴾ بر وقفك اجرمثلى ذاتنده بر
احدك زياده سى اوليه رق مزداد اولسه متولى ايچون اجاره يى فسخ وارد رمادام فسخ
اولمدقجه مستأجره اجر مسمايى تأديه لازمدر انجق بوقولله فتوا ويريلمور ﴾ (فسخ العقد
بعد تعجيل البدل فللمعجل حبس المبدل حتى ليتوفى مال البدل) صحيحا كان العقد
اوفاسدا لو العين فى يد المستأجر فليحفظ ﴾ مستأجر بدل ايجارى پشين ويردكدن صكره
عقد فسخ ايلسه عقد صحيح ويا فاسد اولسون مادام عين مستأجره مستأجرك يدنده
اولدقجه بدل اجاره يى تماما اخذ واستيفا ايتمدكجه مستأجره انى حبس مشروعدر ظاهر
اولان فسادى صورتنده مستأجرك غرمايله برابر اولمامسيدر ﴾ (استاجر مشغولا وفارغا
صح فى الفارغ فقط) لا المشغول كما لكن حرره محشى الاشباه ان الراجح صحة اجارة
المشغول ويؤمر بالتفريغ والتسليم مالم يكن فيه ضرر فله فسخها فتنبه ﴾ بركمسنه
مثلا برى مشغولكه درونده متاع اولان دكان بريسى فارغكه بوش وخالى اولان دكانى
ايكيسنى بردن استيجار ايلسه فقط فارغده ايجار صحيح اولور مشغولده اولمازنته كه
ماسبقده مرور ايتدى لكن اشباه محشيسى تحرير ايتديكه راجح اولان مشغولك
اجاره سنك صحتيدر تفريغ وتسليمنده بر ضرر اولمدقجه انكله امر اولنور بر ضرر مشاهده
اولنورسه اجاره فسخ اولنور ﴾ (استأجر شاة لارضاع ولده اوجديه لم يجز) لعدم العرف ﴾
بركيمسنه ولدينى ويا قوزيسنى ارضاعه بر قيون استيجار ايلسه عرف وعادت جارى
اولمامغين جائز اولماز ﴾ (المستأجر فاسد اذا اجر صحيحا جازت) لو بعد قبضه فى
الاصح منية (وقيل لا) وتقدم الكل والكل فى الاشباه ﴾ برنسنه يى فاسدا استيجار

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایدن کیمسنه تکرار صحیحا ایجار ایلسه قول اصحده بعد القبض اولورسه اولور عند
البعض اولاز بونلرك کلیسی ماسبقده مرور ایتدی ﴿ (فروع) اعلم ان المقاطعة اذا وقعت
بشروط الاجارة فهی صحیحة لان العبرة للمعانی وقد قدمناه فی الجهات ﴾ معلوم
اولسونکه پادشاه عالمپناه حضرتلرینك بعض اراضی یی مقطوعه کسوب مثلا
شو قدر مبلغ جانب میری یه تأدیه ایله اکا متصرف اول دیمسی شروط اجاره ایله اولورسه
صحیحدر اعتبار الفاظه اولمیوب معانی یه اولمغین بوکه دائر کلامی بز جهادده دخی
تقدیم ایلدك که علامهٔ قاسم اقطاعات سلطانیه‌نك کلیسنك اجاره‌سنك صحتیله
افتا بیوردی وسلطان نصره الله تعالی هرنه وقتکه دلرسه یدلرندن نزع ایدر دیدی
(صح استیجار قلم بیان الاجر والمدة) اجر ومدت بیانیله قلمکه کاتب استیجاری صحیح اولدی
اجیر وحد اولوب اجرتی لازمه اولور ﴿ استأجر شیئا لینتفع به خارج المصر فانتفع به فی
المصر فان کان ثوبا لزم الاجر وان کان دابة لا ﴾ بر کیمسنه بر نسنه یی کندو ایله خارج
مصرده انتفاع ایچون استیجار ودرون شهرده انکله انتفاع ایتسه جواب شرعیسی
نیجه‌در امدی عین مستأجره ثوب اولورسه اجرت ایجاب ایدر مخالفت خیرلو اولمغین دابه
اولورسه اجرت ایجاب ایتمز خلاف شرلو اولدیغندن گویا دابه یی غصب ایتمش اولور
دابه‌ده مکانی بیان لازم اولمغین ﴿ ساقها ولم یرکبها لزم الاجر الا لعذر بها ﴾ رکوب
ایچون استیجار ایتدیکی دابه یی مستأجر بنیوب انی سوق ایدرسه ینه اجرت ایجاب
ایدر الا عدم رکوبی مثلا حیوانك حارون اولمسی کبی بر عذره مبنی اولورسه اجرت
ایجاب ایتمز ﴿ اخطاء الکاتب فی البعض ان الخطاء فی کل ورقة خیر ان شاء اخذه واعطی
اجر مثله او ترکه علیه واخذ منه القیمة وان فی البعض اعطاء بحسابه من المسمی ﴾
استیجار اولنان کاتب تحریر اتنده بعض خطا ایتسه خطا وغلط هر بر ورقه‌ده بولنورسه
مستأجر مخیردر دلرسه مکتوبی اخذ ایدوب اجر مثلنی ویرر ویاخود کاتبك اوزرینه
براغوب کاغدك ومرکبك قیمتنی کندودن اخذ ایدر استدیکی کبی اولمامغین واکر خطا
ورقه‌نك بعضیسنده اولورسه حسابنجه اجر مثله مسمیدن اصابت ایده‌نی اعطا ایدر
﴿ الصیرفی باجر اذا ظهرت الزیافة فی الکل استرد الاجرة وفی البعض بحسابه ﴾
بر کیمسه اجرتله صرافلق ایتدکده باقوب صایدیغی نقودك کلیسنده زیافت ظاهر اولسه
کندودن اجرت استرداد اولنور بعضیسی زیوف اولورسه حسابنجه استرداد اولنور
کندونك اجرته استحقاقی جیاد ایله زیوفی تمییز ایچون اولوب اودخی بولنمامغین
(ان دلنی علی کذا فله کذا فدله فله اجر مثله ان مشی لاجله) بر کیمسه فلان کیمسه بنم ضایع
اولان مالمه دلالت ایدرسه کندویه شو قدر اقچه اجرت دیسه ایمدی کندویه دلالت
ایدوب وانکیچون مشی ایدرسه اجر مثله مستحق اولور ﴿ من دلنی علی کذا فله کذا
فهو باطل ولا اجر لمن دله الا اذا عین الموضع ﴾ بر کیمسه‌یه تخصیص ایتمکسزین بروجه عموم

بنم ضایع اولان مالیمه هر کیم دلالت ایدوب بکا خبر ویرسه کندویه شو قدر مشتلق دیرسه
بو باطلدر دلالت ایدن کیمسه اجر مستحق اوله من الا موضع ومستأجر معین اولوب
قبولده بولنورسه اجر مسمی واجب اولور ﴿ استاجره لحفر حوض عشرة فی عشرة
وبین العمق وحفر خمسة فی خمسة کان له ربع الاجر الکل من الاشباه ﴾ بر شخص
بر رجلی طولا وعرضا اونر ارشون اولان بر حوض حفر ایچون استیجار ایدوب وعمقنیده
مثلا بر ارشون کبی بیان ایله اینی واوزونی بشر ارشون اوله‌رق حفر ایتسه اول اجیر
اجرتك ربعنه مستحق اولور زیرا اون اونه ضرب اولنمغله یوز حاصل اولور بش بشه
ضرب اولنمغله یکرمی بش حاصل اولدیغندن ایشلدیکی عملك ربعی اولمش اولور
مسائل مشروحه‌نك کلیسی اشباهدن منقولدر ﴿ وفیها جاز استیجار طریق للمرور ان
بین المدة قلت وفی حاشیتها هذا قولهما وهو المختار شرح مجمع ﴾ ینه اشباهده
مذکوردرکه بر کیمسه‌نك ملکنده بولنان طریقی مدت بیانیله مرور ایچون استیجار
جائز اولور شارح علیه الرحمه دیرکه اشباه حاشیه‌سنده بو امامین قولیدر ومختار اولانده
بودر دیو مرسومدر ﴿ وفی الاختیار من دلنا علی کذا جاز لان الاجر تعین بدلالته ﴾
اختیارده مسطوردرکه بر کیمسه شول بر کیمسه‌که شو قدر مبلغ اوزره بزم شو مقوله
ضایع اولان مالمزه دلالت ایدرسه دیسه اشبو عقد جائز دلالتیله مخاطب معین اولوب
وکندودن قبول بولنوب اجر مسمی تعین اولنمغه حمله ﴿ وفی الغایة داری لك اجارة
هبة صحت غیر لازمة فلکل فسخها ولو بعد القبض فلیحفظ ﴾ اتقانینك غایة البیان
نام کتابنده مرسومدرکه بر کمسه دارم سکا اجاره در هبه اوله‌رق دیسه اشبو عقد
اجارهٔ غیر لازمه اوله‌رق صحیحه اولور هر نقدر بعد القبضده اولسه متعاقدینك
هر بری ایچون انی فسخ واردر کلامك اولنده معاوضه اخرنده تبرع اولدیغندن اولی
اخرین تغییر ایده‌مدی (وفی لزوم الاجارة المضافة تصحیحان وایدعدم لزومها بان
علیه الفتوی) زمان مستقبله اضافتله وقوعبولان مثلا آیك باشنده ایجار ایتدم دینلان
اجاره‌نك لزومنده ایکی تصحیح واردر عدم لزومی قولی فتوا کندونك اوزرینه اولمغله
تأیید اولندی ﴿ وفی المجتبی لا تجوز اجارة البناء وعن محمد تجوز لو منتفعا به کجدار
وسقف وبه یفتی ومنه اجارة مکة وکره اجارة ارضها ﴾ مجتباده بلا عرصة بنایی اجاره
جائزدکلدر دیو مذکوردر امام محمد رحمه الله تعالیدن دیوار وطام کبی کندو ایله
انتفاع اولنور مقوله‌دن اولورسه اجاره‌سی جائز اولور دیو مرویدر وانجق بو قولله
فتوا ویریلور مکهٔ مکرمه‌نك بناسنی اجاره‌ده بو قبیلدندر صاحبیچون ملك اولمغین
ارضنی اجاره مکروهدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك ﴿ من اجر ارض مکة
فکانما اکل الربا وانما یاکل نارا ﴾ قول حکمت مشحونلرینه بناء وفی الوهبانیة ﴿ (نظم)
وفی الکلب والبازی قولان والبناء ❊ کام القری اذا ارضها لیس تؤجر ❊ کرك حفظ

وحراسيجون وكرك صيد ايجون اولسون كلبك و بازك ونبانك اجاره لرنده ام القرأ كه
مكهٔ مكرمه نك بناسينك اجاره لرنده كه مثللوايكى قول وار در اما ارض اجاره اولنماز
❊ ولودفع الدلال ثوبالتاجر ❊ يقلبه لوراح ايس يخسر ❊ دلال بر ثوبى مشتريسى اولان
برتاجره نظر ايدوب كروردايتمك ايجون ويرمكله ثوب ضايع اولسه كندويه خسرانكه
ضمان ايجاب الملز عادته بومثلو فعله دلال مأذون اولمغله لكن حفظنده قصورايتمامك
شرطيله مثلا اجنبى معلوم اوليان كمسه نك نزدينه ايداع ايدوب انده ضايع اولسه
ضامن اولور تعديسنه مبنى ❊ ومن قال قصدى ان اسافر فافسخن ❊ مخلفه اوفا
سأل رفاقا ليذكرو ❊ بركيمسه استيجار ايتديكى برعقارك اجاره سنى فسخ اراده سيله
قاضى يه واروب بن مسافرت قصدايده يورم يااجاره مزى فسخ ايله وياخود بنم مسافرتمه
عالم اولمديغنه كندويه يمين ويرو وياخود رفقالردن سؤال ايله طوغروسنى خبر ويرسونلر
ديسه نكول وياررفيقلرينك سفر براوله جغنى اخبارلريله غدرى ثابت واجاره سى
منفسخ اولور فحلفه كلمه سنده فابدلينه واو ايراد اولنوب انده اومعناسى اراده اولنسه
خلافك تنويعنه اشارت اولنمغله اولى اولور ايدى ❊ ويفسخ من ترك التجارة ماأكثرى
❊ ولو كان فى بعض الطريق ومؤجر ❊ مستأجر تجارتى ترك ايتديكندن ناشى كرا
ايتديكى نسنه يى فسخ ايدر هرنقدر تركى بعض اثانى طريقده وقوعبولورسه ده وموجر
مبتدا خبرى بيت ايتده كه مصراع اولور ❊ له فسخها لومات منها معين ❊ واطلق
يعقوب وبالضعف يذكر ❊ يعنى بركيمسه برابل معينه يى برمعين كيمسه يى واثقال
احمالنى حمليجون ايجار ايتدكده ابل هلاك اولورسه كندويه اول اجاره يى فسخ واردر
ايجار دواب غير معينه يه اولورسه صورت مشروحه نك خلافنه دركه اجاره نك
عدم انفساخنه مبنى موجره ديكر دابه يى ويرمك ايجاب ايدر امام ثانى يعقوب مسئله ٔ
مشروحه يى بروجه اطلاق ذكروبيان بيورديكه معين غيرمعين هلاكيله اجاره منفسخه
اولور لكن بوامام محمدك كندودن روايته اصلده بيان ايتديكى قولك خلافى اولمغله
ضعفله ذكر اولنوركه قول ضعيفدر ❊ وايجار ذى ضعف من الكل جائز ❊ ولوان
اجر المثل من ذالك اكثر ❊ مرض موتنده برموجرك عقارينى ايجارى مالنك كليسندن
نافذ وجائزدر اجر مثل هرنقدر بدل ايجارندن اكثر اولورسه ده زيرا مرض موتده
اعاره جائز اولمغله اجاره نك كه بالطريق الاوليده عماديه ده مذكوردركه مريضك
منافعى تبرعى مالنك جميعيسندن معتبردر زيرا مريضك كندودن حجرومنع اولنديغى
انجق كندويه غرمانك وورثه نك حقى تعلق ايتديكى عين مالده در منافعده دكلدر
بعدالموت منافع قالمزكه حتى كندويه حقلرى تعلق ايده ❊ ومن مات مديونا واجر عقاره ❊
فوفاه للمستأجر الحبس اجدر ❊ بركيمسه مديوناكه ديونى تركه سندن ازيد اولديغى
حالده فوت اولوب ايجار ايتديكى عقارنكده اجرتنى تماما اخذ واستيفا ايتمش اولسه

مستأجر ايجون مدت مستقبله نك اجرت معجله سى استيفا ايجون عين مستأجره يى
حبس اجدر واول قدر شوقدر واركه رهن كبى عندنده هلاكيله دينى ساقط اولماز
والله اعلم واستغفر الله العظيم

(كتاب المكاتب)

كتابته متعلق مسائل وفوائدى حاوى كتابدر لكن مصنف كتاب عليه رحمة الملك
الوهابه انسب اولان كتاب الكتابة ديمك ايدى زيرا علم فقهده كندودن بحث اولنان
افعال مكلفيندركه كتابتدر مكاتب دكلدر مكركه مكاتب مصدر ميمى ديليه ❊ مناسبة
للاجارة ان فى كل منهما ملك الرقبة لشخص والمنفعة لغيره) مكاتبك ماقبليكه اجاره مناسبتى
هر برلرنده رقبه يه مالكيت برشخصك منفعت ديكرينك اولمقدر زيرا رقبهٔ عبد سيدك
منفعت عبدكدر ❊ (الكتابة) لغة من الكتب وهى جمع الحروف سمى به لان فيه
ضم حرية اليد الى حرية الرقبة) كتابت لغتده جمع حروف معناسنه كتبدن
مأخوذدر عقد مشروحك بونكله تسميه سى بونده حريت يدك حريت رقبه يه
ضم وجمعنه مبنيدر وهر برلرنده كتب وثيقة ده اولور جيش مجتمعه يه ده كتيبه
دينور وكتابلرده مرسوم اولان كتاب ابواب وفصولى محتوى اولديغنه بنا
دروشرعا ❊ (تحرير المملوك يدا) اى من جهت اليد (حالا ورقبة مآلا) يعنى عند اداء
البدل حتى لواداه حالا اعتق حالا ❊ شرعده كتابت قن ويامدبر امه ويا ام ولد مملوكى
حالا كه لفظى عقيبنده من جهة اليد كه بيع وشراده تصرف جهتندن ومآلا كه بدل
كتابتى اداايتدكده رقبة حرايتمكدر لكن مآلدن مراد عقد كتابتده بدلى تاخيرك اشتراطى
دكلدر حتى انى حالا پشين اوله رق تأديه ايدرسه فى الحال عتق اولنور كار وكسبنه
كندوسى مستحق اولور ايمدى مكاتب انجق بدل كتابتى ادا ايله عتق اولنديغندن عبده
ويداكندو كسبنه استحقاقى جهتندن حره مشابه اولدى بناء برين علما يورمشلركه ❊ المكاتب
طار عن ذل العبودية ولم ينزل فى ساحة الحرية فصار كالنعامة اذا استطير تباعى وان
استحمل تطاير ❊ (وركنها الايجاب والقبول) بلفظ الكتابة اومايؤدى معناه ❊ كتابتك
ركنى كتابت لفظيله وياخود انك معناسنى ادا ايدر عباره ايله عبد ايله اغاسى بيننده
وقوعبولان ايجاب وقبولدر تعليق العتق على مال مجرد اغانك قوليله تمام اولوب ايجاب
قبولله اولامغين كتابت اولمدى عتق على مالده ايجاب قبوله محتاج اولديغندن هرنه قدر
عندايسه ده كتابت لفظيله وانك مؤداسيله اولمامغين اودخى كتابت اولمدى ❊ (وشرطها
كون البدل) المذكور فيها (معلوما) قدره وجنسه وكون الرق قائما فى المحل (لا) كونه (منجما
اومؤجلا (لصحتها بالحال ❊ كتابتك شرطى كندوده ذكر اولنان بدلك مقدار وجنسى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

معلوم اولوب ورقك محلنده قائم اولمسيدر معلوم القدار والجنس او لمديغى صورتده
جهالتى نزاعه مؤدى اولديغندن كتابت فاسده اولورو بدل مالده اولسه اولور منفعتده
منجما كه بدلك نجما نجما مثلا ماه بماه ماهيه شوقدر غروش ويا مؤجلا كه مثلا التى ماهدن
بدلى تأديه اوزره اولمسى شرط اولمدى درحال اداى بدلله كتابتك صحتنه مبنى ﴿(وحكمها
فى جانب العبد انتفاء الحجر) فى الحال ﴿(وثبوت الحرية فى حق اليد لا الرقبة) الا بالاداء
(وفى) جانب (المولى ثبوت ولاية مطالبة فى الحال ان كانت حالة والملك فى البدل اذا
قبضه) وعوده للملك اذا عجز ﴿ كتابتك عبد طرفنده اوزرنده ترتب ايدن اثرى فى الحال
كندودن حجرك منتفى اولوب وفقطيدى حقنده حريتك ثبوتيدر رقبه سنده حريت انجق
اداء بدلله اولور مولا جانبنده كتابتك حكمى حالة وقوعبولمشسه درحال كندويه بدلك
مطالبه سى ولايتنك ثبوتيدر وقبضى صورتنده بدله مالك اولوب عاجز اولدقده ملكنه
عودتيدر وعوده للملك اذا عجز قولى عبدك احكامندندر مولانك حكمنى بيانه اولى اولان
ملاخسرو كبى فاسترداد الى ملكه اذا عجز ديمك ايدى (كاتب منه ولو القن (صغيرا يعقل
بمال حال) اى نقد كله (اومؤجل) كله (اى مسقط على اشهر معلومة (اوقال جعلت
عليك الفا تؤديه نجوما اولها كذا واخرها كذا فان اديته فانت حر وان عجزت فقن وقبل)
العبد ذلك (صح) وصار مكاتبا لاطلاق قوله تعالى فكاتبوهم ﴿ بركيمسنه ملك
عبدنى هر نقد ربيع وشراى بيلور صغير اولورسه ده كليسى نقدو يا مؤجل ويا اشهر معلومه
اوزره تقسيطه قطع اولنمش بر مقدار مال اوزره كتابته كسسه ويا خود عبدينه سنك اوزر يكه
بيك غروش حق قيلدمكه ابتداسى محرم انتهاسى رجب اوله رق نجما فنجما چند قسطده
تأديه وتسليم ايده سز پس مبلغ مرقومى ادا ايتدكده سن حرسن عاجز اولورسك بنه
رقسك ديوب اودخى قبول ايتسه عقد مشرح صحيح اولوب عبده مكاتب اولور زيرا
الله جليلك فكاتبوهم قول شريفى مطلقدر كندودن مطالبه ممكن اولور صغيره وحال
ومؤجل ومنجمت كليسنه متناول اولور ﴿والامر للندب على الاصح والمراد بالخيران
لايضر بالمسلمين بعد العتق فلو يضر فالافضل تركه ونوفعل صح ﴿ نظم مجيده امر قول
صحيح اوزره ندب ايچوندر واذا حللتم فاصطادوا كريمه سنده كه مثللو ان علمتم فيهم
خيرا كلام قديمنده كه خيرايله مراد بعد العتق مسلمين موحدينه ضررى اصابت ايتممكدر
بعضيلر عهدلرينه وافاده امانات وصلاح حالدر ديديلر بعضيلر ان ترك خيرا وما تنفقوا
من خيرايت كريمه سنده اولديغى كبى خيرايله مال اراده ايتديلر امدى كتابتلرنده بر ضرر
فهم اولنورسه افضل اولان تركيدر لكن كتابتده صحيح اولور ﴿ولو كاتب نصف
عبده جاز ونصفه الاخر مأذون له فى التجارة ولو اراد منعه ليس له ذلك كيلا يبطل على العبد
حق العتق وتمامه فى التاتارخانيه ﴿ بركيمسنه عبدينك نصفنى عتق ايلسه جائز اولور
نصف اخريده كندويه تجارته اذن ويرلمش اولور بدل كتابتى ادا ايتدكده نصفى

عتق اولور كسبنك نصفى كندونك نصف اخرى اغاسنك اولور ونصف قيمتنده ده
سعى ايدر كندوينى تجارتدن منع ايده مز عبدك حق عتقى باطل اولمسون ديو (و) اذا صحت
الكتابة (خرج من يده دون ملكه) ﴿حتى يؤدى كل البدل لحديث ابى داود المكاتب
عبد ما بقى عليه درهم ﴿ قچانكه كتابت صحيحه اولورسه عبد سيدك يدندن چيقار
ملكندن چيقماز بدلك كليسنى ادا ايده نه دك زيرا ابى داودك روايت بيورديغى حديث شريفده
مكاتب عبددر مادام اوزرنده بدل كتابتدن بر درهم باقى اولدقجه مفادى وارد اولمشدر
ثم فرع عليه بقوله (وعزم المولى) العقر (ان وطئ مكاتبة) لحرمته عليه (اوجنى عليها)
فانه يعزم ارشها (او) جنى (على ولدها او اتلف) المولى (مالها) ﴿لانه بعقد الكتابة
صار كل منهما كالاجنبى ﴿ بعدازين مصنف مرحوم قول سابقى اوزره كند وفوايله مسئله
تفريع ايتديور كه اغا كتابته كسديكى جاريه سنى وطئ ايدرسه كند ويه وطئ حرام اولمغله
عقرى ضامن اولور عقر حرائرده مهر مثل جاريه لرده باكره اولورسه قيمتنك عشرى ثيبه ده
نصف عشر يدرو ياخود كندويه و يا ولدينه بر خيانت ايدوب و يا بر مالنى اتلاف واضاعه
ايدرسه ارشلريني ومالنى ضامن اولور عقد كتابتله مزبورلرك هر برلرى اجنبى كبى
اولمغله نعم لا حد ولا قود على المولى للشبهة ستمنى بلى شوقدر واركه شبهه ملك اولمغله اغايه حد
وقود ايجاب ايتمز (ولو اعتقه عتق مجانا) لاسقاط حقه ﴿ عبد مكاتبى سيدى عتق ايدرسه
رقبه سنه مالكيت حقنى اسقاط ايتمش اولمغين مجانا عتق اولنور (و) فسد (ان كاتبه على
خمر او خنزير) ﴿(لعدم مالية فى حق المسلم فلو كانا ذميين جاز) ﴿ سيد عبديتى
خمرو ياخنزير اوزره كتابته قطع ايدرسه عقد كتابت فاسد اولور مسلم حقنده
ماليتلرى معدوم اولمغين اما ذمى اولورلرسه جائز اولور فنك ذكراتى فهو فاسد قولى
بو مقامده فسد تقديرندن معيندر فاسده ايله جائز بيننده فرق فاسده سنده سيد فسخه
مقتدر اولور جائزه سنده عبدك رضاسى اولمقسزن فسخ ايده مز ﴿(و) على (قيمته)
اى قيمة نفس العبد لجهالة القدر (او على عين معينة لغيره) لعجزه عن تسليم ملك الغير
(او على مائة دينار ليرد) سيده عليه (وصيفا) غير معين لجهالة القدر (فهو) اى عقد
الكتابة (فاسد) فى الكل لما ذكرنا ﴿ ويا خود نفس عبدك قيمتى اوزره و يا غيرك ملكى
اولان عين معينه اوزره ويا يوز التونه لكن سيدى كندويه بر وصيفه كه سنى حدم اهقه يه
واصل اولمامش بر غلام ويا جاريه رد ايتمك اوزره كتابة قطع ايلسه اشبو صور مشروحه نك
كليسنده عقد كتابت فاسددر ايكيسيده جهالت قدر برنده غيرك ملكنى تسليمدن عجز
اولمغين ﴿(فان ادى) الكاتب (الخمر عتق) بالاداء (وكذا الخنزير) لماليتهما فى الجملة
(وسعى فى قيمته) بالغة ما بلغت يعنى قبل ان يترافعا للقاضى ابن كمال (و) اعلم انه من سمى
مالا وفسدت الكتابة بوجه من الوجوه (لم ينقص من المسمى) بل يراد عليه خمر
وخنزير ﴿مقابله سنده كتابت كسيلان عبدانلرى ادا ايتدكده نوعا ماماليتلرى اولديغندن

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عتق اولنور وكندو قيمتنده بالغة مابلغت سعى ايدر لكن قاضى يه مرافعه اولنوب خمر
وخنزير مقابله كتابت باطله در ديو حكم اولنمامش اولورسه اما حكم مشروح وقوعبولوب
عين خمر وخنزيرى دفع ايتزدن مقدم قاضى عقدى ابطال ايتمش اولورسه عقد اصلا
بولنمامش كبى اولمغله سعى مشروح ايجاب ايتمز ارباب درايت بوشده دكلدر چونكه
كتابتده بدل كتابتى سيد تسميه ايدوب لكن عقد بر طريقله فساده كتمش اولورسه مسمانك
قيمتندن تنقيص اولنماز يعنى نفس عبدك قيمتى اندن نقصان اولورسه اوادا اولنماز بلكه
اوزرينه زياده اولنور ﴿(ولو) كاتبه (على ميتة ونحوها (كالدم (بطل) العقد لعدم
ماليتهما اصلى عند احد فلا يعتق بالاداء لاذا علقه بالشرط صريحا فيعتق للشرط
للعقد) ﴾ سيد عبدى ميته ودم امثالى اصلى بر احدك عندنده مال اولميان شئ اوزره كتابة
كسه عقد باطل اولور ماليتلرى اولمديغندن اداسيله عتق اولنماز الا صريحا بر شرطه تعليق
ايتمش اولورسه امدى شرطكه تعليق ايچون اوليه رق عتق اولنور عبده برشئ
لازم اولماز ﴿(وصح) العقد (على حيوان ان بين جنسه فقط) اى لا نوعه وصفته (ويؤدى
الوسط او قيمته) ويجبر على قبولها فقط) ﴾ جنس بيان اولنان مثلا عبد كبى برحيوان
اوزره عقد كتابت صحيح اولور واول حيواندن وسط برحيوان ويا قيمتى ادا اولنوب
وقبولى اوزره جبر اولنور نوعى وصنعتى بيان اولنمق لازم دكلدر ﴿(و) صح ايضا (من
كافر كاتب قنا) كافرا (مثله على خمر) لماليته عندهم (معلومة) اى مقدرة ليعلم البدل ﴾
يعنى بويله بر كافرك كندو مثللو بر كافر عبدى معلومة المقدار خمر اوزره كتابت قطعى
صحيح اولدى كندولرينك قتنده ماليتى ثابت اولمغين ﴿(واى) من المولى والعبد (اسلم
فله قيمة الخمر وعتق بقبضها) لتعليق عتقه باداء الخمر لكن مع ذلك يسعى فى قيمته كما مر
مار الذكر مولى ايله عبدك قنغيسى اسلام ايله مشرف اولورسه انكچون خمرك
قيمتى واردر قيمتنى قبضيله عبد عتق اولنور عتقى اداء خمره تعليق اولنمغين لكن انكله
بيله قيمتنده سعى ايدر نته كه ماسبقده كتابة المسلم على خمر او خنزير مسئله سنده مرور
ايلدى بقبضها ضميرى قيمته راجعدر بو صورتده [illegible] متفق عليهدر خمرده ارجاعى
محتملدر لكن بونده مسئله مختلف فيهدر كه خمرى قبضله عتقك وجودى عند البعضدر
﴿(و) صح ايضا على (خدمة شهر له) اى للمولى (اولغيره او حفر بئر او بناء دار اذا بين
قدر المعمول والاجر بما يرفع النزاع) لحصول الركن والشرط ﴾ يعنى بويله بر عبدى
برماه اغاسنه ويا غيريسنه خدمت ويا قيو حفرى ويا بر دار بناسى اوزره كتابت صحيحه
اولور نزاعه مؤدى اوليه جق قدر معموله قيونك ودارك وكرمدك مقدارى بيان
اولنديغى تقديرجه ركنكه ايجاب وقبول شرط بدلك معلوميتى حاصل اولديغنه
مبنى آجر همزه نك مدى وجيمك ضميله در ﴿(لا تفسد الكتابة بشرط) لشبهها
بالنكاح ابتداء لانها مبادلة بغير مال وهو التصرف ﴾ كتابت ابتداء كه اول امرده

نكاحه مشابه اولديغندن شرطله فساده كتمز زيرا كتابت مال اولميان عبدك تصرف
احرارجه سنه تصرفى مقابله سنده مبادله در مثلا برعبدى بزر مال مقابله سنده بلده دن
عدم خروجى اوزره كتابته كسيمكده فساد اولمز صلب عقدده اولمامغين ﴿(الاان
يكون فى صلب العقد) فتفسد لشبهها بالبيع انتهاء لانه فى البدل هذا هو الاصل والله
اعلم ﴾ الا شرط صلب عقدده بولنورسه مثلا خمر وخنزير ويا خدمت مجهوله مقابله سنده
اولمق مثللو ايمدى كتابت نهايتنده بيعه مشابه اولوب وموجب فساد بدلده اولمغله
كيدر بونده اصل اصيل بودر حقيقت حاله الله جليل بك عالمدر والله تعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

﴿(باب ما يجوز للمكاتب ان يفعله)﴾

ومالا يجوز ﴾ بو باب دقت مآب مكاتبه ايشلمسى جائز اولوب واولميان شى بياننده بايدر
﴿(للمكاتب البيع والشراء) ولو محاباة يسيرة (والسفر وان شرط) المولى (عدمه وتزويج
امته وكتابة عبده) مكاتبه محاباة يسيره كه دكرندن زياده ويا نقصان يسير ايله ده بيع وشرا
وسفر جائزدر هرنقدر سيدى انك عدمنى شرط ايدرسه ده عقدك اقتضا ايتديكى
شرط اولمغين وجاريه سنى تزويج وعبدينى كتابته كسمك ده واردر ﴿(والولاء له ان
ادى) الثانى (بعد عتقه والا) بان اداه قبله اوادياء معا (فلسيده) ﴾ مكاتب ثانى بدل
كتابتى مكاتب اولك بدل كتابتنى تاديه سيله عتق اولنديغندن صكره ادا ايدرسه ولاسى
عبد ايچون اولور زيرا ولاء لمن عتق حديث شريفنه مبنى ثانى بدل كتابتى اولكندن
مقدم ويا ايكيسى بردن ادا ايدرسه ولاسى سيدينك اولور مكاتبه اضافتى متعذر اولمغين
بعد الاداده كندويه انتقال ايتمز اصل معتق مولى اولمش اولور ﴿(لا التزوج بغير اذن
مولاه و) لا (الهبة ولو بعوض و) لا (التصدق الا بيسير منهما و) لا (التكفل مطلقا)
ولو باذن بنفس لانه تبرع (و) لا (الاقراض واعتاق عبده ولو بمال وبيع نفسه منه
وتزويج عبده) انقصه بالمهر والنفقة ﴾ مكاتب اغاسندن اذنسز تزوج وهرنقدر بعوض
اولورسه ده هبه وتصدق وكفول عنهك امريله وامرنسز مولاسنك اذنيله واذنسز
بلكه كفالت بالنفسه اذن دخى اولسه تبرع قبليندن اولديغندن تكفل واقراض وعبدينى
هرنقدر مال مقابلى اولورسه ده اعتاق وعبدنى كندو نفسينه بيع وعبدنى تزويج ايدهمز اوزرينه
مهر ونفقه نك لزوميله كندويه نقص طارى اولمغين الا بر فلس ويا بر اتمك كبى شئ يسير
صدق وهبه سنه رخصت واردر ﴿(واب ووصى وقاض وامينه فى رقيق صغير) تحت حجرهم
(كمكاتب) فيما ذكر بابا ووصى وقاضى وامينى ﴾ تحت حجرلرنده بولنان رقيق صغير حقنده مار
الذكر تصرفاتده مكاتب كبيدر كه جاريه لرينى انكاح وقتلرينى كتابة قطع ايدرلر هرنقدر مال

مقابلی اولورسه‌ده عبدنی اعتاق وعبدینی کندو نفسنه بیع وتزویج ایده‌مزلر انجق
کندوزلك اکتساب ونفع محضه مبادرت اولمغله (بخلاف مضارب ومأذون وشریك)
ولومفاوضة علی الاشبه لاختصاص تصرفهم بالتجارة مضارب ومأذون وشریك
وقواعد فقهه اشبه اولان قول اوزره شرکت هرنقدر مفاوضة اولورسه‌ده مکاتبك
خلافنه‌درکه بونلرك تصرفلری تجارت مختص اولمغله تزویج امه‌یه وکتابته مقتدر
اوله‌مزلر (ولواشتری اباه اوابنه تکاتب علیه) تبعاوالمراد قرابة الولادلاغیر عبدمکاتب
کندوباباسی ویااوغلونی اشترا ایدرسه کندویه تبعیله انلرده کندونك اوزرینه مکاتب
اولورلر بومقامده که قرابتدن مراد قرابت ولادتدر تبعیتك معناسی کندوسی بدل
کتابتنی ادادن عاجزاولدقده انلرکده عجزیدرحین کتابتده کندودن تولد ایدن ولدك
کتابته تبعیتی بك قویدر (ولو) اشتری (محرما) غیرالولاد (کالاخ والعم لا) یتکاتب
علیه خلاف لهما قرنداش وعم کبی ولادت جهتندن اولمیان ذی رحم محرمنی اشترا
ایدرسه انلرك مکاتبك کندو کندونك اوزرینه مکاتب اولمز امامین ایچوندر اختلاف
که‌مشار الیهما کندونك اوزرینه مکاتب اولورلر دیورلر (ولواشتری ام ولده مع ولده
منها) وکذالوشراهاثم شراه جوهره (لم یجز بیعها) لتبعیتها الولدها) و(لکن (لاتدخل
فی کتابته) برمکاتب کندونك ام ولدی جاریه‌یی اندن تولد ایدن ولدیله برابرو یاخود
مقدم ام ولدی ثانیا ولدینی اشترا ایلسه کندویه انك بیعی جائز دکلدر ولدینه تابع اولمغین
حقنده اعتقها ولدها حدیث شریفی وارد اولمشدر لکن کندونك کتابتنده داخله
اولماز (ثم فرع علیه بقوله) فلاتعتق بعتقه ولاینفسخ نکاحه) لانه یملکها) مجازله
ان یطأها بملك النکاح مضف مرحوم اصل مشروح اوزره کندوقولیله مسئله تفریع
ایتدرکه یعنی ولدك عتقیله ام ولد عتق اولنمزونکاحی منفسخ اولمز مکاتبك کندویه مالك
اولدیغندن وکندویه ملك نکاحله جاریه‌یی وطئ جائز اولور (وکذا المکاتبة اذا اشترت
بعلها غیران لها بیعه مطلقا) لان الحریة لم تثبت من جهتها ینه بویله مکاتبه اولان جاریه
زوجنی اشترا ایتسه نکاحی منفسخ اولمیوب ملك نکاحله کندوبی وطئ مشروع شوقدروار که
اولادنی کندوایله بر اشترا ایتسون ویا ایتمسون مطلقا کندویه زوجنی بیع واردر
حریت کندونك جهتندن ثابت اولمامغین امازوج ام ولدنی اوغلوایله اشترا ایدرسه
صورت مشروحه‌نك خلافنه‌در ام ولدولده تابع اولمغله بیعیده جائز اولمدی بونده
حریت ابن واسطه‌سیله زوج طرفندن ثابت اولدی (ولوملکها بدونه) ای بدون الولد
(جازله بیعها خلافالهما) عبدمکاتب ولدسز فقط ام ولدینه مالك اولورسه انی بیعی
جائز اولور امامین ام ولدی اولمغله مخالفت برله عدم جوازنیه ذاهب اولدیلر (فان ولدله
من امته ولد) فادعاه) فکاتب علیه) تبعاله) و) کان) کسبه له) لانه کسب کسبه) مکاتبك
جاریه‌سی ولد کتوروب کندوده بندندر دیوانی دعوا ایلسه ایمدی مولاباباسنه تبعیتله

ولدیده کتابته قطع ایدروکسبی کندونك اولور والدبابانك کسبی اولمغله کبیده باباسنك
کسبنك کسبی عداولنور (زوج) المکاتب (امته من عبد فکاتبهما فولدت دخل
فی کتابتها وکسبه) وقیمته لوقتل (لها) لان تبعیتها ارجح برعبدوکاتب کندو
جاریه‌سنی عبدینه تزویج ایدوب وایکیسنی بردن کتابته کسوب جاریه برولد کتورسه
کندونك کتابتنده ولدده داخل اولوروا اول والدك کسبی وقتل اولدیغنه نظراقیمتی
جاریه‌نك اولور ولدك کندویه تبعیتی ارجح اولمغین (مکاتب اوماذون نکح امته زعمت انها
حرة باذن مولاه) متعلق بنکح (فولدت منه ثم استحقت فالولدرقیق فلیس له اخذه بالقیمة
(خلافالمحمد لانه والدالمغرور وخصاالمغرور بالحر باجماع الصحابة واستشکله الزیلعی)
برعبد مکاتب ویامأذون اغازینك اذنیله برجاریه‌یی کشی قرنیدر دیه‌رك نکاح ایدوب
وکندودن برولد حاصل اولدقدنصکره جاریه مستحق چیقلسه ولدرقیق اولمغله مکاتب
ویامأذون ولدی قیمتیله اخذ ایده‌مزلر امام محمد رحمه‌الله تعالی مخالفت برله والدمغرور
اولمغین قیمتنی درحال تادیه ایدرك قیمتیله الور بیوردیلر امامین رحمهماالله تعالی مغرورك
والدینك قیمتیله اخذاولنمسنی اجماع صحابه کرین رضوان‌الله تعالی علیهم اجمعینله حره
تخصیص بیوردیلرده بعدالعتق عبده قیمتی لازم اولور دیدیلر زیلعیده بوکا اعتراض
ایراد ایتدیکه برعبده‌دین مولاسنك اذنیله لازم اولورسه مولاسی حقنده لازم اولمغله
فی الحال مطالبه اولنور مسئله الیده اغانك اذنیله اولدیغی تقدیرجه دربوکا کوره بعد
العتق عبده قیمت ولدایجاب ایدرکلاملری محلنده اولماز (ولواشتری المکاتب
امته شراء فاسدا فوطئها ثم ردها للفساد) النبراها (او) شراها صحیحا (فاستحقت وجب
علیه العقرفی حالة الکتابته) قبل عتقه لدخوله فی کتابته لان الاذن بالشراء اذن بالوطئ)
برعبد مکاتب برجاریه‌یی شراء فاسد ایله اشترا ووطئ ایتدکدنصکره فساده مبنی مجددا
شرااسچون ردایدوب ویاخود شرای صحیحه ایله اشترا ایلسه ایمدی جاریه مستحق
چقلدقده عبده حالت کتابتنده قبل العتق عقرکه حرأرده مهرمثل اما باکره‌ده قیمتنك
عشری ثیبه‌ده نصف عشری واجب اولور شرا کتابتنده دخول ایدوب شرایه اذن
وطئه اذن اولمغین (ولو) وطئها) بنکاح) بلااذن) اخذبه) بالعقر) منذعتق)
ای بعد عتقه لعدم دخوله فیها کامر) مکاتب جاریه‌یی بلااذن النکاح وطئ ایدرسه بعد
العتق عقرایله مؤاخذه اولنور نکاح بلااذن کتابتده داخل اولمامغین نته که بابك اولنده
مکاتبه بلااذن تزوج بوقدردیومرورایلدی (والماذون کالمکاتب فیهما فی الفصلین)
فصل شراره بکلا قسمیه وفصل نکاحده عبدمأذونده عبدمکاتب کبیدرتزوج تجارت
واکتساب مقوله‌سندن دکلدر تجارت اذنله کندویه‌ده اذن اوله (واذاولدت
مکاتبة من سیدها) فلهاالخیاران شاءت (مضت علی کتابتها) وتأخذالعقرمنه) او)
ان شاءت) عجزت) نفسها (وهی ام ولده) ویثبت نسبه بلاتصدیقها لانهاملکه رقبة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فچان برمکاتبه جاریه اغاسندن بر ولد کتورسه کندویه خیار وارد ردلرسه کتابتی اوزره
مرور ایدوب کندودن عقرینی اخذ ایله کتابتنه استعانه ایدر و یاخود دلرسه نفسنی تعجیز
ایدوب بدل کتابتی ادادن عجزینی اعتراف ایدوب ام ولدی اولوب ولدك نسبی بلا
تصدیق کندودن ثابت اولور رقبه سی کندونك ملکی اولمغین ❊ (ولو کاتب شخص
ام وارده او مدبره صح وعتقت) ام الولد مجانا بموته) بالاستیلاد) وسعی المدبر فی ثلثی قیمته)
ان شاء) او (سعی ❊ فی کل البدل بموت سیده فقیرا) لم تیرك غیره) بر کمسنه ام ولد
برجایه سنی و یا مدبره سنی کتابته کسسه صحیح اولور میانلرنده منافات معدوم اولمغین
استیلادینه مبنی وفاتیله ام ولد مجانا عتق اولور مدبره سیدی کندودن ماعدا مال ترك
ایتیه رك وفاتی تقدیرجه دکرسه قیمتنك ایکی ثلثنده و یاخود بدلك کلیسنده سعی
ایدر سید کتابتندن مقدمکه تدبیر یله عبدك ثلثنی کندویه تسلیم ایتمش اولمغله بدل ایکی
ثلث مقابله سنده اولور امام اعظم رحمه الله تعالی عندنده عتق تجزی قبول ایتدیکندن
❊ (ولو دبر مکاتبه صح فان عجز بقی مدبرا والا سعی فی ثلثی قیمته) ان شاء) او) فی ❊ (ثلثی
البدل بموته) ای المولی) معسرا) لم تیرك غیره) بر کمسنه مکاتبنی تدبره کسسه بیری صحیح
اولور بو مسئله اولینك عکسیدر انده کتابت مقدم ایدی بونده تدبیر مقدمدر ایمدی بدل
کتابتی تادیه دن عبد عاجز اولور سه مدبر اوله رق باقی قالور عاجز اولمز سه اغاسنك وفاتندن
مقدم بدلی ادا ایدرسه عتق اولور یوقیسه سیدك معسرا که کندودن غیری بر نسنه
ترك ایتیه رك وفاتنده دلرسه قیمتنك و یا بدلك ایکی ثلثنده سعی ایدر تدبیر متأخر ایله ثلثه
مستحق اولمغله بدلك ثلثی ساقط اولدی ❊ (وان) کان مات (موسرا بحیث یخرج)
المدبر (من الثلث عتق) بالتدبیر (وسقط عنه بدل الکتابة کما لو اعتق المولی مکاتبه)
فانه یعتق مجانا لقیام ملکه ❊ سید موسرا وفات ایدرسه که مدبرك قیمتی ثلثندن چیقارسه
مکاتب تدبیر له عتق اولوب بدل کتابت ساقط اولور مولی مکاتبنی عتق ایتدیکی
صورتده بدل کتابت ساقط اولوب عبد مجانا بادهوا عتق اولدیغی کبی زیرا کتابتی حالتنده
دخی ملکی قائمدر ❊ (کاتبه علی الف مؤجل ثم صالحه علی نصفه حالا صح) استحسانا ❊
بر کیمسنه کندو عبدینی مؤجلا که مثلا بر نسنه ده تأدیه اوزره بیك غروشه کتابته کسوب
بعده حالا که پشین ویرمکه نصفنه صلح اولسه لر استحسانا مصالحه لری صحیح اولور
قیاس اولان اجلدن بدلك نصفنه صلح اولمغله عدم جواز ایدی زیرا اجل مال دکلدر
دین مال اولمغله اعتیاض ربا اولور لکن استحسانا صلح کویا که کتابت سالفه یی فسخ
مجددا بشیوزه عقد عدا اولندی ❊ (مریض کاتب عبده علی الفین الی سنة فات)
المریض الحال ان (قیمة المکاتب الف) درهم (ولم تجز الورثة) التاجیل ولم تیرك غیره
(ادی) المکاتب (ثلثی البدل) وعند محمد ثلثی القیمة (حالا والباقی الی اجله او رد رقیقا)
لقیام البدل مقام الرقبة فتنفذ ثلثه ❊ بر مریض کندی عبدینی ایکی سنه وعد ایله

ایکی بیك غروشه کتابته کسوب بعده وفات ایدوب حالبوکه مکاتبك قیمتی بیك غروش
اولوب ورثه ده تأجیله اجازت ویرمیوب و عبددن ماعدا مال اولمسه مکاتب بدلك
ایکی ثلثنی امام محمد رحمه الله تعالی عندنده قیمتك ایکی ثلثنی حالا که پشین اوله رق
ادا ایدر باقی ثلثنده وعدی حلولنده ادا ایدر و یاخود رقیقا کیرودونر مکاتب مشروحك
ثلثان تأدیه سی بدل رقبه مقامنه قائم اولمغله ثلثنده محاباتله کتابتی نافذه اولدیغنه
مبنیدر ❊ (وان کاتبه علی الف الی سنة و) الحال ان (قیمة الفان ولم یجیزوا ادی ثلثی
القیمة حالا) وسقط الباقی (او رد رقیقا) اتفاق لوقوع المحاباة فی القدر والتأخر فتنفذ
بالثلث ❊ مریض قیمتی ایکی بیك غروشلق عبدنی بر سنه یه دك بیك غروشه کتابته
کسوب ورثه ده محاباته اجازت ویرمزلرسه عبد بهاسنك ایکی ثلثنی پشین ادا ایدوب
باقیسنی ساقط اولور و یاخود اتفاقا رقیق اوله رق کرو دونر محاباة قدر ایله تأخرده
اولمغله ثلثده نافذه اولور مریض قیمتك ثلثندن زیاده یی تأجیله اسقاط مقتدر اوله مز
ورثه نك حقی اکا تعلق ایتمکین ❊ (حر قال لمولی عبد کاتب عبدك فلانا) الغائب (علی
الف درهم علی انی ان ادیت الیك الفا فهو حر فکاتبه المولی علی هذا الشرط وقبل)
المولی (ثم ادی) الحر (الفا عتق) العبد بحکم الشرط ❊ بر حر بر عبدك اغاسنه فلان
عبدیکی بیك غروشه کتابته کس بن بیکی ادا ایدرسم جردر دیمکله شرط مشروح
اوزره اغاده انی کتابته کسوب قبول ایلدکدنصکره حر مزبور بیکی ادا ایلسه
شرطك وجودی حکمیله عبد عتق اولنور تعلیق شرط کبی شارحك الغائب تقدیرنه
حاجت یوقدر غائبله حاضرده فرق منعدم اولمغین ❊ وکذا لو لم یقل ان ادیت
فادی یعتق استحسانا لنفوذ تصرف الفضولی فی کل مالیس بضرر ولا یرجع
الحر علی العبد لانه متبرع ❊ ینه بویله ان ادیت دیمیوب لکن بدل کتابتی ادا
ایلسه استحسانا عبد عتق اولنور کندو ده ضرر اولمیان هر بر شیده فضولینك
تصرفی نافذ اولمغین و حر آمر متبرع اولدیغندن عبده ادا ایتدیکی مبلغله رجوع
ایده مز ❊ (واذا بلغ العبد) هذا الامر (فقبل صار مکاتبا) انما یحتاج لقبوله
لاجل لزوم البدل علیه ❊ سالف الذکر عبده امر مشروح بالغ اولدقده کندوسی
قبول ایدرسه اجازت ویرمش اولمغله مکاتب اولور قبولنه احتیاج بدلك عبد اوزرینه
لزومنه مبنیدر ❊ (قال عبد حاضر لسیده کاتبنی عن نفسی وعن فلان الغائب
فکاتبهما وقبل) العبد (الحاضر صح) العقد استحسانا فی الحاضر اصالة والغائب
تبعا حاضر فی المجلس ❊ اولان بر عبد اغاسنه بنی کندو نفسمدن و غائب فلان
عبددن ناشی کتابته کس دیوب اودخی کندولرینی کتابته کسوب عبد حاضرده
قبول ایتسه عقد مشروح استحسانا حاضر حقنده اصالة غائبده تبعیتله صحیح
ومشروع اولور ❊ (وایهما ادی بدل الکتابة عتقا جمیعا) بلا رجوع (ویجبر المولی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

على القبول)للبدل من احد هما (ولا يطالب)العبد (الغائب بشئ) لعدم التزامه (مزبورانك قنفسى بدل كتابتى ادا ايدرسه بلا رجوع احد هما الى الاخر ايكيسى بردن عتق اولنورلر وسيد بدلى قبضدن اولورسه قبوله جبر اولنور عبد غائب بر نسنه التزام ايتمديكندن برشئله مطالبه اولنماز (وقبوله) الكتابة (لغو) لا يعتبر (كرده) اياغائب كتابتى قبولى لغودر اكا اعتبار يوقدر ردى كبى زيرا بر دفعه كتابت نافذه وتامه اولدقدن صكره قبوله ورديه عمل اولنمز ولوحرره سقط عن الحاضر حصته سيد بعد الكتابة)غائبى عتق ايدرسه حاضردن انك حصه سنه اصابت ايدن بدل كتابت ساقط اولور (ولوحرر الحاضر اومات ادى الغائب حصته حالا والا ردقنا) سيد سالف الذكر عبد حاضرى عتق ايتسه وياوفات ايتسه غائب بدل كتابتدن انجق حصه سنى حالا ادا ايدر ادا ايده مزسه قنه رد اولنور ولو ابراء الحاضر او وهبه له عتقا جميعا مولى حاضرك ذمتنى بدل كتابتك كليسندن ابرا ويا انى كندويه هبه ايلسه ايكيسى بردن عتق اولنور (وان كاتب الامة عن نفسها وعن ابنين صغيرين لها) وقبلت (صح) استحسانا لما مر بر سيد بر جاريه يى كندو نفسندن وايكى كندن اولان صغير اوغللرندن ناشى كتابته كسوب جاريه ده قبول ايدرسه استحسانا تبعيته بناء عقد مشرح صحيح اولور (واى ادى) ممن ذكر (لم يرجع)على الاخر لانه متبرع ويجبر على القبول الى اخر مامر سالف الذكر جاريه ايله اوغللرندن قنغسى بدل كتابتى ادا ايدرسه ديكرلرينه رجوع ايده مز كندوسى متبرع اولمغين ادا ايدن هر نقدر احد ابنين اولورسه ده ومولاده بدل كتابتى قبوله جبر اولنور مسئلهٔ مشروحه ده ذكر اولنان مضافك نهايتنه منتهى اولنه دك (فرع) كاتب نصف عبده فادى الكتابة عتق نصفه وسعى فى بقية قيمت وقالا العبد كله مكاتب على ذلك المال وبه نأخذ حاوى القدسى بر كيمسنه عبدينك نصفنى كتابته كسوب عبدده بدل كتابتنى ادا ايلسه نصفى عتق اولنور وقيمتنك بقيه سنده سعى ايدر امامين همامين قتنده عتق تجزى قبول ايتمدكين ادا ايتديكى مال مقابله سنده عبدك كليسى مكاتبدر ديديلر بز انجق بو قولى اخذ ايدرز والله تعالى علم واستغفر الله العظيم

(باب كتابة العبد المشترك)

عبد مشترك كتابتنه دائر مسائل بيانيدر (عبد لشريكين اذن احد هما لصاحبه ان يكاتب خظ بالف ويقبض بدل الكتابة فكاتب) الشريك المأذون له نفذ فى حظ فقط عند الامام لتجزى الكتابة عنده وليس لشريكه فسخه لازنه ميانلرنده مشترك بر عبدى اولان ايكى شريكك برى اخر شريكنه اول عبدده اولان حصه سنى بيك

غروشه كتابته كسوب و بدل كتابتنى قبض ايتمكه اذن ويردكندن ماذون له اولان شريك اول عبدى كتابته كسسه امام اعظم رحمه الله تعالى عندنده فقط كندونك حصه سنده كتابتى نافذه اولور مشار اليه قتنده كتابت تجزى قبول ايتديكندن وشريكنك اذنيله اولمغله شريكى فسخنه قادر اوله مز (و) اذا (قبض بعضه) بعض الالف (فعجز فالمقبوض) كله (للقابض) لاذنه له بالقبض فيكون متبرعا ولو قبض الالف عتق حص القابض بدل كتابتك بعضيسنى شريك قبض ايتدكدنصكره عبد باقيسنى تأديه دن عاجز اولورسه مقبوضك كليسى قابضك اولور اذن ويرن شريك قبضله قابضنه اذن ويرديكندن متبرع اولمغله بيكى تماما قبض ايدرسه قابضك حصه سى عتق اولنور (امة بين شريكين كاتباها فوطئها احدهما فولدت فادعاه)الواطئ (ثم وطئها)الشريك (الاخر فولدت فادعاه) الوطئ الثانى صحت دعوته لقيام ملكه ظاهرا خلافا لهما ايكى كمسنه ميانلرنده مشترك اولان برجاريه يى ايكيسى بردن كتابته كسوب وكندويى شريكنك برى وطئ ايليوب و بر ولد كتوروب وواطئ ثانيده ولدى بندندر دبو دعوا ايلسه ظاهرا ملكى قائم اولمغله دعواسى صحيح اولور امامين ايچوندر اختلاف مشار اليهما واطئ اولك ام وادیدر دیدیلر ایمدی جاريه نك كليسى واطئ اولك ام ولدى اولیجق وطئ ثانى غيرك ام ولدينه تصادف ايتمش اولور وولدك نسبى كندودن ثابت اولمز (فان عجزت بعد ذلك جعلت الكتابت كان لم تكن وحينئذ (فهى) فى الحقيقة (ام ولد للاول) لزوال المانع من الانتقال ووطئ سابق مكاتبهٔ مشروحه يى شريكنك ايكيسيده وطئ ايتدكدنصكره بدل كتابتى اادن جاريه عاجزه اولسه كتابت اصلا اولمامش كبى اولوب بو تقديرجه جاريه حقيقتده واطئ اولك ام ولدى اولور ملكينه انتقاله مانع اولان كتابت زائل اولمغين ووطئ وولدى بندندر ديو ادعاهر نقدر شريكلرك هر برلرندن وقوعبولمش ايسه ده لكن واطئ اولك سبقنى كندويى مرجح اولدى (وضمن)الاول (لشريكه نصف قيمتها ونصف عقرها وضمن شريكه عقرها) كاملا لوطئه ام ولد الغير حقيقة (وقيمة الولد) ايضا (وهو ابنه)لانه بمنزلة المغرور وواطئ اول شريكنه جاريه نك قيمتنك وعقرينك نصفنى ضامن اولور شريكى جاريه نك عقرينى وولدك قيمتنى تماما ضامن اولور حقيقة غيرك ام ولدينى وطئ ايتديكندن ولد واطئ ثانينك اوغلو اولور مغرور منزله سنده اولمغين (واى) من الشريكين (دفع العقر الى المكاتبة صح) اى قبل العجز لاختصاصها بمنافعها فاذا عجزت ترد للمولى شريكندن قنقيسى عقرى مكاتبه يه دفع ايدرسه قبل العجز منافعنه كندوسى مختصه اولديغندن دفعى صحيح اولور بدل كتابتى اادن عاجزه اولور اخذ ايتديكى عقرا غايه رد اولنور (وان دبر الثانى ولم يطأها)والمسئلة بحالها

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(فعجزت بطل التدبير وضمن)الاول (لشريكه نصف قيمتها ونصف عقرها والولد
للأول)وهي ام ولد ﴿ مسئلهٔ مشروحه ده شريك ثانى جاريه يى تدبيره كسوب ووطئ
ايتيوب ومسئله حالى اوزره كه ايكى شريك جاريه يى كتابته كسوب شريك اول
وطئ ايدوب جاريه ولد كتوروب واطئ بنندر ديو دعوا ايدوب جاريه ده بدل
كتابتى ادادن عاجزه اولورسه تدبير باطله اولوب شريك اول كندو شريكنه
جاريه نك نصف قيمتى ونصف عقرنى ضامن اولوب ولد واطئك اولوب جاريه
ام ولد اولور شريكنك نصيبنى تملك ايدوب واستيلاد كامل اولمغين ﴿(وان)كاتباها
فحررها احدهما موسرا فعجزت (ضمن)المعتق (لشريكه نصف قيمتها ورجع)
الضامن (به عليها) لما تقرر ان الساكت اذا ضمن المعتق يرجع عنده لا عندهما ﴾
ايكى كمسنه مشترك اولدقلرى بر جاريه زينى كتابته كسدكدنصكره بريسى موسر
اولديغى حالده اول جاريه يى عتق ايدوب اوده كتابتدن عاجزه اولسه معتق
جاريه نك قيمتنك نصفنى شريكنه ضامن اولور ضامنده اول نصفله جاريه نك
اوزرينه رجوع ايدر زيرا مسائل مقرره دندركه ساكت اولان شريك معتقى تضمين
ايتديركده امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده عتق تجزى قبول ايتديكندن معتقده
جاريه يه رجوع ايدر امامين رحمهما الله تعالى قتنده عدم تجزى يه بناء رجوع ايده مز
﴿(فرع) عبد بين رجلين دبره احدهما ثم حرره الآخر غنيا او عكسا اعتق المدبر ان شاء
او استسعى فى الصورتين او ضمن شريكه فى الاولى فقط والله تعالى اعلم ﴾ ايكى كيمسه
ميانه لرنده مشترك اولان بر عبدى بريسى تدبيره كسوب بعده اخرى غنى اولديغى حالده
عتق ايدوب وياخود بونك عكسنى ايشه لركه مقدما عتق مؤخرا تدبير وجوده كلسه
ايمدى صورتينك ايكيسنده ده تدبيره كسان شريك دلرسه كندوسيده عتق ايدوب
استسعا ايدر وياخود صورت اولاده فقط شريكنه تضمين ايتديرر والله سبحانه وتعالى
اعلم واستغفر الله العظيم

﴿(باب موت المكاتب وعجزه وموت المولى)﴾

مكاتبك موتى وعجزى ومولينك موتى حقنده باب دقت ما آبدر ﴿(مكاتب عجز عن
اداء نجم ان كان له مال سيصل اليه لم يعجزه الحاكم الى ثلثة ايام) لانها مدة ضربت لابلاء
الاعذار) بر مكاتب بدل كتابت قسطنى ادادن عاجز اولسه ايمدى قريبا كندويه
وصولى مرجوع ومأمور اولان مثلا ممكن الحصول غيرك اوزرنده بر مقدار قرض
اولورسه اوج كونه دك حاكم كندويى تعجيز ايتمز اوج كون اعذارك اظهاري يچون ضرب
وتعيين قيلنان مدت اولمغين مثلا مدت خيار وامهال مرتد وامهال المدعى عليه للدفع

بعد توجه الحكم عليه) ومديونى قضاء دينى ايچون امهال مدت مشروحه ايله محدود
ومبيندر ﴿(والا عجزه) الحاكم فى الحال (وفسخها بطلب مولاه او فسخ مولاه
برضاه)﴾ واكر مكاتبك سالف الذكر ماله اميدى اولمازسه قاضى درحال كندويى
تعجيز برله اغاسنك طلبيله كتابتى فسخ ايدر وياخود عبدك رضاسيله اغاسى كتابتى فسخ
ايدر زيرا بر قسطندن عجز باقيسندن عجزه اماره در لكن مجرد عجز ايله فسخ ايجاب
ايتمز عقد لازم تام اولديغندن رد بالعيب كبى قضا ويا رضادن لازمدر ﴿(ولو) كانت
الكتابة (فاسدة) فالمولى (له الفسخ) بغير رضاه ﴾ كتابت فاسده اولورسه اغا
ايچون فسخ مشروعدر عبد هر نه قدر راضى اولمازسه ده بلكه كناهك سببندن
رجوعله كندودن تخلص ايچون اغايه فسخ واجبدر ﴿(ويملك المكاتب فسخها)
مطلقا (فى الجائزة والفاسدة وان لم يرض المولى)﴾ مكاتب كتابتنى فسخه قادر اولور
مطلقا كه كتابت كرك جائزه اولسون وكرك فاسده كندونك حقنده لازمه اولديغندن
اغاسى هر نقدر راضى اولمزسه ده كندوسنى فسخ ايده بيلور ﴿(وعاد رقه) بفسخها
(ومافى يده لمولاه)﴾ عبد كتابتنك فسخيله اصل رقيتنه عودت ايدركه كندويه بيع
امثالى احكام رق اجرا اولنور ومافى اليدى اغاسنك اولور ﴿(و) المكاتب (اذا مات
وله مال) يعنى بالبدل (لم تنفسخ وتؤدى كتابته من ماله)﴾ مكاتب بدل كتابتنى وفا
ايدر مالنى ترك ايدجى اولديغى حالده فوت اولورسه كتابتى منفسخه اولماز تركه سنده
تأديه اولنور بيع كبى عقد معاوضه اولمغين ﴿(وحكم بعتقه فى اخر (جزء من اجزاء
(حياته كما يحكم بعتق اولاده) المولودين فى كتابته لا قبلها ﴾ فوت اولان مكاتبك
حياتى اجزالرندن آخر جزءنده عتقيله حكم اولنور كذا كتابتى اوقاتنده
ولادت ايدن ولادينك بلكه ذى رحم محرم اولوب ملكنه دخول ايدن
اصول وفروعنك عتقيله حكم اولنديغى كتابتندن مقدم ولادت ايدى عتق اولنمز ﴿(والباقى
من ماله ميراث لورثته) متوفى مكاتبك مالندن بدل كتابتنده باقى مالى ورثه سيچون ميراثدر
﴿(ولو) لم يترك مالا و (ترك ولدا ولد فى كتابته ولا وفاء بقيت كتابته وسعى) الابن
فى كتابة ابيه (على نجومه) المقسطة ﴾ متوفا بدل كتابتنى وفا ايدر مال ترك ايتميوب
كتابتى حالنده تولد ايدن بر ولدنى ترك ايلسه كتابتى باقيه قالوب اوغلو باباسنك بدل
كتابتنده تقسيط كسلمش قسطلرى اوزره سعى ايدر كتابت زماننده ولادت ايدن ولد
باباسنه تبعيتله مكاتب اولمغين ﴿(فاذا ادى حكم بعتق ابيه قبل موته وبعتقه) تبعا ﴾
ايمدى ابن مزبور بدل كتابتى ادا ايدرسه وفاتندن مقدم باباسنك وتبعيتله
كندونك عتقيله حكم اولنور ﴿(ولو ترك ولدا اشتراه) فى كتابته ﴿(ادى البدل حالا او رد
الى حاله) رقيقا) وسو بابينهما) بر مكاتب حين كتابتنده اشترا ايتديكى ولدنى ترك ايده رك
ولد بدل كتابتى حالا ادا ايدر وياخود رقيق اوله رق حالت سابقه سنه رد واولنور امامين

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

همامین رحمهما تعالی مکاتبك کتابتی حالنده کندودن تواداین ولداه اشترا ایتدیکی
ولدینی تسویه ایتدیلر امام اعظم رحمه الله تعالی تولد ایدن سعی ایدر اشترا اولنان ایتز
دیو میانلرینی فرق ایتدی ﴿واما الابوان فیر دان للرق کمامات وقالا ان ادیا حالا عتقا
والا لا اما مکاتبك حین کتابتنده اشترا ایتدیکی ابوینی وفات ایتدیکی کبی رقه رد اولنورلر
کتابتده عدم دخوللرینه بناء امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده کندولردن حالا ومؤجلا
بدل اخذ اولنماز امامین بدل کتابتی پشین ادا ایدرلرسه عتق اولنورلر یوقیسه اولمزلر
بیوردز ﴿ اشتری (المکاتب (ابنه فمات عن وفاء ورثه ابنه) لموته حرا عن ابن
حر کاملا ﴾ بر مکاتب اوغلنی اشترا ایتدکدنصکره بدل کتابتی ادا ایتدیکی حالده وفات
ایدرسه حر اوله رق حر اوغلونی ترك ایدرك موتندناشی اوغلو کندویه وارث اولور
تکم ماسبقده مرور ایتدی ﴿(وکذا) یرثه (لو کان هو) ای المکاتب (وابنه) الکبیر
(مکاتبین کتابة واحدة) لصیرورتهما کشخص واحد ضرورة اتحاد العقد ﴾ ینه بویله
اوغلی باباسنه وارث اولور اکر مکاتبله بیوك اوغلو ایکیسی بردن بر کتابته قطع اولنمش
اولورسه عقدك اتحادینه مبنی ایکیسی شخص واحد منزله سنه تنزیل اولندیغندن
لکن غرر ده صغیر ایله کبیرك عدم فرقیله مصرحدر ممکنه شارحك کبیر ایله تقییدی
کبیرینه بناء استقلالی توهمنه نظرا اوله ﴿(فان ترك) المکاتب (ولدا من حرة) ای
معتقة (و) ترك (دینا یفی ببدلها فجنی الولد فقضی به) بما جنی (علی عاقلة امه) ضرورة
ان الاب لم یعتق بعد (لم یکن ذالك) القضاء (تعجیزا لابیه) لعدم المنافات ولا رجوع ﴾ بر مکاتب
حر که معتقه دن بر ولد و بدل کتابتنی وفا ایدر بر مقدار دین ترك ایدوب ولدده خطاء بر جنایت
ایتکله جنایت ایتدیکی شیئله اناسنك عاقله سی اوزره حکم اولنسه حکم مشروح اوزره باباسنی
تعجیز اولنماز میانلرنده منافاة منعدم اولمغین و عاقله ام مولی اب اوزره رجوع ده ایده مز جنایتك
عاقلهء ام اوزره اولدیغی باباسی هنوز عتق اولنمدیغنه مبنیدر (قید بالدین لان فی
العین لا تیأتی القضاء بالالحاق بالام لامکان الوفاء فی الحال) مسئلهء مشروحه ده ترکه نك
دین اولمسیله تقییدی عین اولدیغی تقدیرجه جنایتك عاقلهء ام قضاسیله امه الحاق حاصل
ولمدیغنه مبنیدر فی الحال عیندن جنایتی ایفا ممکن اولمغین ﴿(ولو قضی به (بالولاء) لقوم امه بعد
خصومتهم مع قوم الاب فی ولائه فهو) ای القضاء بما ذکر (تعجیز) لانه فی فصل مجتهد
فیه ﴾ مکاتب مشروحك ولدینك اناسنك قومی باباسنك قومیله ولدك ولاسی حقنده
مخاصم ایتدکدنصکره اناسی قومینده ولا ایله حکم اولنورسه حکم مشروح فصل مجتهد
فیهده وقوعبولمغله تعجیز ایله قضاء اولور ﴿(وطاب لسیده وان لم یکن مصرفا للصدقة)
(مادی الیه من الصدقات فعجز) لتبدل الملك واصله حدیث بریرة هی لك صدقة
ولنا هدیة ﴾ مکاتبك اغنیانه صدقاتدن تحصیل ایتدیکی مالی مکاتب بدل کتابت
دیو اداایدوب و تعجیز اولنورسه کندویه حلال اولور هر نقدر سید صدقه یه مصرف

اولمزسه ده تبدل ملکه عین آخر اولمغین زیرا عجزله مولی عبدك کسبنه ملك مبتدا ایله
مجدد امالك اولور بونده اصل ومبنی بریره رضی الله تعالی عنهانك حقنده وارد اولان
حدیث شریفکه بریره رضی الله عنهایه صدقه دن ارسال اولنان مالی کندولریده
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر وجه هدیه رد ایتدیکنده سعادتله بیوردیلرکه
اول مال سیزه صدقه و بزه هدیه در ﴿(کما فی وارث) شخص (فقیر مات عن صدقة
اخذها) وارثه الغنی کما فی (ابن سبیل اخذها ثم وصل الی ماله وهی ما فی یده) ای الزکاة
و کفقیر استغنی وهی فی یده فانها تطیب له ﴾ مسئلهء مشروحه ده سیده صدقه دن اخذ
اولنان مبلغی بدل کتابت اوله رق اخذی طیب اولدیغی متوفی بر شخص فقیرك صدقه دن
جمع ایتدیکی ترکه سنی اغنیادن اولان وارثنك اخذی وابنای سبیلك صدقه دن اخذ
ایدوب بعده یدنده ایکن کندی مالنه وصولی و زکاة یدنده اوله رق فقیرك وسعحال
پیدا ایدوب اغنیادن اولمسی صورتلرنده دخی صدقه نك مرقومونه طیب اولدیغی
کبیدر (بخلاف فقیر اباح لغنی او هاشمی عین زکاة اخذها لا یحل الملك لم یتبدل) فقیرك
اخذ ایتدیکی زکاتك عینی اغنیادن ویا هاشمی اولان برکسنه یه اباحه سی صور مشروحه لرك خلافنه در بو حلال وطیب اولمز ملك تبدل ایتمدیکندن ﴿(فان جنی عبد و کاتبه
سیده جاهلا) بجنایته) او) جنی (مکاتب فلم یقض به) بما جنی) فعجز) فان شاء
المولی) دفع) العبد) او فدی) لزوال المانع بالعجز) بر عبد بر جنایت ایدوب سیدیده
جنایتی معلومی اولمیه رق کندوینی کتابته کسوب و یاخود عبد مکاتب بر جنایت
ایشلیوب لکن جنایتك مقتضاسیله اوزرینه حکم اولنمدین عجزیله حکم اولنسه
امدی مولی دلرسه عبدی ویررو یاخود عجزیله کتابت مانعی زائل اولمغله مجنی علیهه
بر مقدار نسنه فدا ایدر ﴿(وان قضی به علیه) حال کونه (مکاتبا فعجز بیع فیه) لانتقال
الحق من رقبة الی قیمة بالقضاء قید بالعجز لان جنایات المکاتب علیه فی کسبه ویلزمه
الاقل من قیمة ومن الارش ﴾ مکاتب مشروحك اوزرینه مکاتب اولدیغی حالده موجب
جنایتله حکم اولندقدنصکره عاجز اولورسه قضا ایله حق رقبه سندن قیمتنه انتقال
ایتدیکندن جنایتی حقنده بیع اولنور سه مسئله نك عجزله تقییدی مکاتبك جنایتلرینك
کسبنده کندونك اوزرینه اولوب و قیمتیله دیت جراحتك قنغیسی اقل ایسه مولایه
اولازم اولور کتابت سببیله کندوبی ویرمك متعذر اولمغین ﴿(وان تکررت قبل القضاء
فعلیه قیمة واحدة ولو بعده فقیم قبل القضاء ﴾ مکاتبك جنایتی تکرر ایدرسه اوزرینه
بر قیمت لازمه اولور بعد القضاء اولورسه قیمتلر لازم اولور که قیمتیله ارشك اقلی لازم
اولور ﴿ ولو اقر بجنایة خطأ لزمته فی کسبه بعد الحکم بها ولو لم یحکم علیه حتی عجز ﴾
مکاتب خطاء جنایتی اقرار ایدرسه جنایتله اوزرینه حکم اولندقدنصکره اولورسه کسبندن
کندویه لازم اولور او زرینه حکم اولنمیوب حتی کندوده عاجز اولورسه مولی حقنده جنایتی

T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

باطله اولور امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده بعد العتق عبده طالبه اولنور ❊ (وان مات السيد
لم تنفسخ الكتابته كالتدبير وامومية الولد) وكاجل الدين اذا مات الطالب (ويؤدى
المال الى ورثته على نجومه) كاجل الدين) تدبير اموميت ولد) وطالبك وفاتنه نظرا اجل
دين كبى كتابتده سيدك وفاتيله منفسخه اولماز اجل دين كبى تقسيطيله بدل كتابت
ورثه سنه ادا اولنور زيرا كتابت عبدك حقيدر ❊ بخلاف موت المطلوب لخراب ذمته
هذا اذا كاتبه وهو صحيح ولو فى مرضه لايصح تاجيله الا من الثلث ❊ مطلوبكه
مدبونك موتى سيدك موتنك خلافنه‌در وقتنك خرابنه مبنى اجل باطل اولور دين كويا
عين تركه اولمش اولور اشبو حكم مشروح مولانك صحتى حالنده عبدنى كتابته قطعنه
نظرا در مرضى حالنده اولورسه بدل كتابتك طوپونى بردن تأجيلى صحيح اولماز
انجق ثلثده صحيح اولور ثلثانى حالا پشين اوله رق اخذ اولنور ❊ (وان حرروه)
اى كل الورثة فى مجلس واحد (عتق مجانا) استحسانا ويجعل ابراء اقتضاء ❊ ورثه‌نك
كليسى مجلس واحدده مكاتب مرسومى عتق ايدرلرسه استحسانا مجانا كه باد هوا عتق
اولنوب اقتضاء كه لازم متقدمجه سنه بدل كتابتدن عبدك ذمتنى ابرا اولور ❊ (وان
حرره بعضهم) فى مجلس والاخر فى الاخر (لم ينفذ عتقه) على الصحيح لانه لم يملكه ❊
مكاتب مشروحى ورثه‌نك بعضيسى بر مجلسده بعض اخرى ديكر مجلسده عتق
ايدرلرسه ميراث اوله رق كندولرينه انتقال ايتميوب واكا مالك اولمدقلرينه بناء قول
صحيح اوزره عتقلرى نافذ اولماز انجق كندولرينه انتقال ايدن مافى الذمتدر (ولو عجز
بعد موت المولى عاد رقه) مكاتب اغاسى وفات ايتدكدنصكره عاجز اولورسه رقيتنه
عودت ايدر ❊ (مكاتب تحته امة طلقها ثنتين فلكها لا يحل له) ان يطئها (حتى تنكح
زوجا غيره) وكذا الحر كما تقرر فى محله ❊ بر مكاتب تحت نكاحنده بولنان جاريه‌يى ايكى
طلاق تطليق ايدوب بعده اكا مالك اولسه كندويه انى وطئ حلال ومشروع اولماز
حتى زوج اخره نكاح ايده نه‌دك بومسئله‌ده حرده مكاتب كبيدر نته كيم محلنده تقرير
اولنديكه امه‌نك طلاقى ايكيدر انكله حرمت غليظه ثابته اولور ❊ (كاتبا عبدا كتابة
واحدة) اى بعقد واحد (وعجز المكاتب لايعجزه القاضى حتى يجتمعا) لانهما كواحد
بخلاف الورثة فان القاضى يعجزه بطلب احدهم مجتبى ❊ ايكى سيد بر عبدى عقد
واحد ايله كتابته كسوب عبدده اظهار عجز ايلسه ايمدى قاضى عبدك عجزيله حكم
ايده‌مز مادام ايكيسنى بردن مجتمع اولمدقجه ايكيسى بر كبى اولمغين قاضى عبدك عجزيله
حكم ايده‌مز مادام ايكيسى بردن مجتمع اولمدقجه ايكيسى بر كبى اولمغين تجزى قبول ايلمز
ورثه سيدك خلافنه‌در كه برينك حضورنده قاضى مكاتبك عجزيله حكم ايدر ❊ وفيه
كاتب عبديه بمرة فعجز احدهما فرده المولى فى الرق او القاضى ولم يعلم بكتابة الاخر
لم يصح فان غاب هذا المردود وجاء الاخر ثم عجز فليس للاخر ردة فى الرق ❊ مجتباده

مسطوردر كه بر كيمسه عقد واحدده ايكى عبدينى بردن كتابته كسوب بريسى اظهار
عجز ايتمكله اغاسى ويا قاضى عبد آخرك كتابته قطع اولنديغى معلومى اولميه‌رق
انى رقه رد ايلسه صحيح اولماز ايمدى عبد مردود مرسوم غائب اولوب ديكرى كلوب
بدل كتابتى ادادن اظهار عجز ايلسه انك دخى كرك مولا وكرك قاضى طرفندن رقه
ردى مشروع اولماز ❊ (فرع) اختلف المولى والمكاتب فى قدر البدل فالقول للمكاتب
عندنا ولا يحبس المكاتب فى دين مولاه فى الكتابة ❊ اغاسيله مكاتب بدل كتابتك
مقدارنده اختلاف ايتسه‌لر قول مكاتبك اولور حنفيه قتنده زياده‌يى انكار ايدوب
وضمانى نفسندن نفى ايتديكندن ومكاتب كتابت دينيچون حبس اولنماز
(وفيما سوى دين الكتابة قولان سراجية) كتابت دينك ماعداسى ديون ايچون
حبسنده ايكى قول واردر ظاهرى ايكيسى بر اولمقدر (قلت وفى عتاق الوهبانية)
شارح رحمه الله تعالى ديركه وهبانيه‌نك عتاقنده مرسومدركه ۞ وفى غير جنس الحق
يحبس سيدا ۞ مكاتبه والعبد فيها مخير ۞ حبس منع معناسنه‌در سيدا يحبس فعلنك
مفعولى مكاتبه فاعليدر فيها ضميرى كتابته راجعدر يعنى بدل كتابت جنسندن اولميان
عبدك مالنه سيد استيلا ايتمش اولورسه مكاتب كندوبى حبس ايتدير ربدل كتابت
اولورسه تقاصى اولورلر وعبد كتابتده مخيردر بدل كتابتى تأديه ايله جبر اولنماز ايده
بيلورسه بالرضا ايدر يوقيسه فسخ ايدر اغانك رضاسنه حاجت يوقدر والعبد فيها
مخير قولى مطلقا كتابتك حكمنى بياندر تتميما للنظم ايراد اولنمه‌در ماقبلنه مربوط
دكلدر ۞ ولاء لاولاد زوجين حررا ۞ لمولى ابيهم ليس للام معبر ۞ عتق اولنان زوجينك
اولادينك ولاسى بابالرينى عتق ايدن سيدكدر اناسنى عتق ايدن مولى ايچون ولا يوقدر
لا ولا دتركيبنده لام ولايه متعلقدر لزوجين ظرف مستقر اولاده صفتدر حررا ضميرى
زوجينه راجعدر معبر مصدر ميميدر دخول معناسنه‌در ۞ توفى وما وفى فاما لميت ۞
من الولد بيع والحى تسعى وتحضر ۞ توفى وما وفى فعللرينك فاعل ضميرلرى مكاتبه
راجعدر من الولد تركيبى متعلق محذوفيله ظرف مستقردر ميتك صفتيدر اتزان ايچون
ولدك لامى ساكندر مفهوم بيت مكاتب بدل كتابتى وفا ايتمدين ولدى وفات ايتمش
برام ولد جاريه ترك ايده‌رك وفات ايدرسه بدل كتابتى ايفا ايچون انى بيع ايديكزام
ولد مرسومه‌نك ولدى حياتده اولورسه بدل كتابتدن ناشى سعى ايدوب انى احضار
ايدر ❊ اى وان لم يكن معها ولد بيعت وان كان استسعيت على نجومه صغيرا كان ولدها
او كبيرا وعندهما ❊ تسعى مطلقا) شارح عليه الرحمه بيت مشروحك مآل ومضمونى
شرح وايضاح ايدركه ام ولد ايله برابر ولد اولمزسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده
بدل كتابتى ايفا ايچون كندوسى بيع اولنور فى الحال بن بدل كتابتى ايفا وادا ايدرم
ديرسه قولنه اصغا اولنماز اولى اولان اى وان لم يكن قولنده واوك حذفيدر ام ولد ايله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

برابر ولدجى بولنورسه كرك كتابتى اثناسنده تولد ايتدون وكرك برابر اشترا اولنسون
وياصغير اولسون ويا كبير بدل كتابتدن تقسيطى اوزره ام ولد استسعا اولنور امامين
رحمهما الله تعالى نزدلرنده برابر كندوايله ولدى بولنسون ويا بولنمسون مطلقا ام ولد
سعى ايدوب بدل كتابتى تأديه ايدر كندوسى بيع اولنماز والله اعلم واستغفر الله العظيم

(كتاب الولاء)

ولاء حقنده كتاب مستطابدر ولانك كتابت عقيبنده ذكرى ملك رقبه‌نك زوالى
آثارندن اولديغنه مبنيدر (هو) لغة النصرة والمحبة مشتق من الولى وهو القرب
ولاء لغتده نصرت ومحبت معناسنه در واوك فتحى لامك سكونيله قرب معناسنه اولان
وليدن مشتقدر ولى بلافصل برشيئك عقيبنده برشيئك حصول ووجودى معناسنه‌در
رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمك ليلينى منكم اولو الارحام والنهى
قول بلاغت مشحونى بو قبيلدندر (وشرعا) (عبارة عن التناصر بولاء العتاقة او بولاء
الموالاة) زيلعى شرعده ولاء ولاء عتاقه ويا ولاء موالاة سببيله اولان تناصردن عبارتدر
ايمدى تناصر اعتاقله حاصل اولور بعض فقها وهو فى الشرع عبارة عن عصوبة
متراخية عن عصوبة النسب يرث بها المعتق ويلى امر النكاح والصلوة عليه مضمونيله
بيان ايتمشلردر (ومن آثاره الارث والعقل) وولاية النكاح وبهذا علم ان الولاء ليس
نفس الميراث بل قرابة حكمية تصلح سببا للارث ولانك اوزرينه ترتيب ايدن شيلردندر
معتقك كندويه وارث اولوب وخطاء برجنايت ايتدكده العزم بالغنم فحواسى عاقله
اولوب وولايت نكاح كندو ايچون اولمق مصنفك اشبو ومن آثاره كلاميله معلوم
ومستبان اولديكه ولاء نفس ميراث دكلدر بلكه برقرابت حكميه‌در كه ارثه سببيه صالحه
اولور زيرا نسب احياى حقيقى اولمغله كندوايله ميراث استحقاق ثابت اولديغى مثللو
احياى معنوى قبيلندن اعتاقله ده ارثه استحقاق اولور رسول اكرم ونبى افخم صلى الله
تعالى عليه وسلمك الولاء لحمة كلحمة النسب وانما الولاء لمن اعتق قول شريفلرينه بناء يعنى
ولاده مخالطت ارثده نسبده مخالطت كبيدر ثوبك لحمه‌سى درزيلند مختلط اولمغله ميانلرنده
مخالطهٔ شديده سببيله شئ واحد كبى اولدقلرى مثللو ديوان الادبده لحمه‌يى قرابتله تفسير
ايتدى مغربده تشابك ووصلة كوصلة النسبه مبنيدر (وسبب العتق على ملكه) لا الاعتاق
لان بالاستيلاد وارث القريب يحصل العتق بلا اعتاق واما حديث الولاء لمن اعتق فجرى
على الغالب ولانك سببى ملكى اوزره كه معتقك ملكنده اوله رق عبدك عتقيدر مولانك
اعتاقى لازم دكلدر زيرا برجاريه‌يى بركيمسنه استيلاد ايدوب كندودن ولدى اولمغله ام ولدى
اولدقده كندونك موتيله بلا اعتاق ام ولد عتق اولور و برذى رحم محرمينه وارث اولان

كيمسنه‌نك اوزرينه اول ملك موروث بلا اعتاق عتق اولور اما الولاء لمن اعتق حديث
شريفنده اعتاق صيغه‌سيله واردى غالبه محمولدر كه اكثريا اعتاقله اولديغنه مبنيدر بوقسه
ولانك عتقله اولديغيده اولورنته كه مرور ايتدى (من عتق) اى حصل له عتق (باعتاق)
ولو من وصيه (اوبفرع له) ككتابة وتدبير واستيلاد (اوبملك قريب فولائه لسيده)
ولو امرأة او زميا او ميتا حتى تنفذ وصاياه وتقضى ديونه منه برعبد سيدينك بالذات
كندونك ويا وصيسنك اعتاقيله ويا كتابت وتدبير واستيلاد مثللو اعتاقك فرعيله ويا ذى
رحم محرمى اولان قريبنه مالك اولمسيله عتق اولنورسه ولاسى مولاسنكدر مولاسى هرنقدر
عورت ويا زمى ويا ميتده اولورسه حتى انك ولاسندن اغاسنك وصيتى تنفيذ ودينى قضا
وتأديه اولنور منلا خسرو درر نام تأليف لطيفنده بو محله سؤال ايراد ايدر كه ام ولد ايله
مدبر مطلق انجق مولانك وفاتيله عتق اولنورلر ايمدى تدبير ويا استيلاد ايله ولا مولايه نيجه
اصابت ايدر مزارده مى مستحق اوله جقدر بعض جواب ويرمشلركه بونك صورتى
مولا معاذ الله تعالى مرتد اولوب ودار حربه لحوقيله حكم اولنمغله مدبرى وام ولدى عتق
اولنوب بعده مسلم اولديغى حالده كيروكلوب مدبرى وام ولدى وفات ايتمكله ولا كندويه
اصابت ايتمكله‌در لكن جوابده احسن اولان ولانك مولانك وفاتندن صكره عصبه‌سنه
اصابت ايدر زيرا سبب عتق مولادن وقوع بولمغله ولا ابتدا كندويه بعده عصبه‌سنه سرايت ايدر
بو جوابك احسنيتى مقدمكينك ندرتنه مبنيدر وشارح عليه الرحمه بو جوابه او متياقوليله
اشارت ايلدى (ولو شرط عدمه) لمخالفته للشرع فيبطل معتق هرنقدر ولانك
عدمنى ويا غيرى بركمسنه‌يه اولمسنى شرط ايدرسه ده شرع شريفه مخالفتنه بناء وشرطى
باطل اولوب ولا كندونك اولور (ومن اعتق امته و) الحال ان (زوجها قن) الغير (فولدت)
لاقل من نصف حول مذ عتقت (لا ينتقل ولاء الحمل) الموجود عند العتق (عن موالى
الام ابدا) بركيمسنه زوجى غيرك قنى اولان جاريه‌سنى عتق ايدوب حين عتقندن التى ماهدن
اقلده جاريه بر ولد كتورسه عتق وقتنده موجود اولان حملك ولاسى ولدك اناسنك
مولالرندن باباسى طرفنك مولالرينه ابدا كه هرنه قدر باباسيده عتق اولنسه انتقال ايلمز وولد
برجنايت ايتسه موالى ام اوزره جنايتله حكم اولنور زيرا جنين اناسنك جزئى اولمغله كندونك
عتقيله اودخى عتق اولنمش اولور (وكذا لو ولدت ولدين احدهما لاقل من ستة اشهر
والاخر لاكثر منه وبينهما اقل من نصف حول) ضرورة كونهما توأمين بينه بويله
ولا موالى ام ايچون اولور جاريه برنى مدت عتقدن التى ماهدن اقلده ديكرينى اندن
اكثرده ايكى ولد كتوروب وولادتلرينك ما بينى نصف حولدن اقل اولورسه ميانلرينه
مدت حمل تخلل ايتمديكندن ايكيسنك توأم اولديغى متقن اولمغين (فاذا ولدت بعد
عتقها لاكثر من نصف حول فولاؤه لموالى الام) ايضا لتعذر تبعية للاب لرقه جاريهٔ
مشروحه عتقندن التى ماه ويا اكثرى مرورندن صكره ولد كتورسه اول ولدك

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولاسی موالئ ام ایچوندر باباسی رق اولدیغندن اکا تبعیتی متعذر اولمغین زیرا اولدانانك
جزئی اولمغله کندویه تابع اولور کورمزمیسنکه رقیتده وحریتده کندویه تابعدر پس
ولاسیده کندونك طرفنك اولور ﴿ (فان عتق القن وهو الاب) قبل موت الولد لابعده
(جرولاء ابنه الامواليه) لزوال المانع ﴿ مار الذکر بابا اولان قن ولدك موتندن مقدم
عتق اولنورسه اوغلونك ولاسی کندونك مولالرینه چکر مانعك زوالنه بناء والدك وفاتندن
صکره عتق اولورسه جراید٭ مز موالئ ام بردفعه مستحق اولدقلرندن صکره کندولرندن
غیره انتقال اولمز ﴿ هذا اذا لم تکن معتدة فلو معتدة فولدت لاکثر من نصف حول من العتق
ولدون حولين من الفراق لاينتقل لموالى الاب ﴿ اشبو ولادتك عتق وقتندن نصف
سنه مقدم حصولیله تقیید اولندیغی جاریه نك معتده اولمدیغی تقدیرجه دریس معتده
اولوب عتقدن نصف سنه دن اکثرده فراقدن ایکی سنه دن اقلده ولد کتورورسه ولا
موالئ ابه انتقال ایتز ولد اناسنك عتقی وقتنده موجود اولمغین (عجمی له مولی) واو لعربی
(فولدت) منه (فولاء ولدها لمولاها) لقوة ولاء العتاقة حتی اعتبرت فیه الکفاءة لافی العجم
وولاء الموالاة ﴿ برعجمی که فی الاصل کافر اولوب بعده شرف اسلامله مشرف اولوب
وکندو ایچون مولای موالاة اولوب ویا اولیان کمسنه معتقه برجاریه یی هرنقدر عربینك
معتقه سی اولورسه ده نکاح ایدوب وکندودن بر ولد حاصل اولورسه ایمدی اول ولدك
ولاسی معتقه نك مولاسیچوندر ولاء عتاقه نك قوتنه مبنی حتی ولاء عتاقه ده دخی کفاءت
اعتبار اولنمغله وضیعك پست پایه الی بوش آدمك معتق عبدی شرافت وفخامت صاحبی
کیمسنه نك معتقه جاریه سنه کفؤ اولهمز اما عجمده وولای موالاتده کفاءت اولمز مسئله نك
عجمیله قیدلندیکی عربك انسابنك قوتنه بناء عربده ولاء موالاة اولمدیغنه مبنیدر (والمعتق
مقدم علی الرد) مقدم (علی ذوی الارحام وموخر عن العصبة النسبية) لانه عصبة سببية ﴿
معتق ردك وذوی الارحامك اوزرلرینه مقدم عصبهٔ نسبیه دن مؤخردر کندوزی
عصبهٔ سببیه اولدقلرینه مبنی ﴿ (فان مات المولی ثم المعتق ولاوارث) له نسبی (فمیراثه لاقرب
عصبة المولی (الذکور وسنحققه فی بابه ﴿ ابتدا مولابعده عتق ایتدیکی عبد وفات ایدوب
وعبدك وارث نسبیسی اولمزسه میراثی مولانك اقرب اولان عصبهٔ ذکوریچوندر
انشاالله تعالی عصبه بابنده بحثنی تحقیق ایده رز (ولیس للنساء من الولاء الاما اعتقن کما فی
الحدیث) المذکور فی الدرر وغیرها لکنه قال العینی وغیره انه حدیث منکر لا اصل له وسیجی
الجواب عنه فی الفرائض ﴿ نساء ایچون ولاء عتاقه دن برشیء یوقدر الا کندولریك
عتق ایتدکلری مملوکك ولاسی کندولرینکدر نته که دررده وغیریسنده ذکر اولنان حدیث
شریفده واردیغی کبی حدیث شریف ٭ لیس للنساء من الولاء الا ما اعتقن او اعتق من اعتقن او
کاتبن او کاتب من کاتبن او دبرن او دبر من دبرن او جر ولاء معتقهن او معتق معتقهن ٭ درلکن
عینی وسائری بو حدیث منکردر اصلی یوقدر دیدیلر فرائضده انلرك کلامندن جواب کلور که وقع

حدیث مذکورده هرنه قدر شذوذ وار ایسه ده لکن کبار اصحابك کلاملریله
تأکید اولنمغله مشهور منزله سنه رسیده اولمشدر (ثم فرع علی الاصل المذکور
بقوله (فلومات المعتق ولم یترك الا ابنة معتقه فلاشیء لها) ای لابنة المعتق
(ویوضع ماله فی بیت المال ﴿ بوندن صکره مصنف مرحوم اصل مشروح اوزره کندو
قولیله مسئله تفریع ایتدیرر که امدی عتق اولنان وفات ایدوب انجق معتقنك قزنی
ترك ایدرسه اکا ترکه دن برشیء اصابت ایتمز مالی بیت الماله وضع اولنور ﴿ هذا ظاهر
الروایة وذکر الزیلعی معزیا للنهایة ان بنت المعتق ترث فی زماننا لفساد بیت المال وکذا ما
فضل عن فرض احد الزوجين يرد عليه وكذا المال يكون للابن والبنت رضاعا كذا
فی فرائض الاشباه واقره المصنف وغیره ﴿ اشبو سالف البیان معتقك قزی فساد
بیت الماله بناء وضعی ظاهر روایتدر زیلعی نهایه دن نقلله ذکر ایدر که معتقك قزی
فساد بیت الماله بناء وارثه اولورینه بویله احد زوجینك فرضلرندن باقی قلان
کندولرینه رد اولنور کندوزی هر نقدر من لایرد علیه صنفندن اولورلر ایسه ده میته
اقرب ناس اولدقلرندن بیت الماله وضع اولنمازینه بویله مال رضاعا ابنه وبنته اعطا
اولنور کندولردن اقرب براحد موجود اولمزسه اشباهك فرائضنده بویلجه مرسومدر
وبونی مصنف وسائری اقرار ایتدیلر ﴿ (واذا ملك الذمی عبدا) ولو مسلما (واعتقه
فولاؤه له) لان الولاء (کالنسب) فیتوارثون به عند عدم الحاجب کالمسلمین فلو مسلما
لایرثه ولا یعقل عنه ﴿ برذمی برعبده مالك اولوب وانی عتق ایدرسه انك ولاسی
کندونکدر زیرا اولاده نسب کبی اسباب ارثك بریدر ایمدی طائفهٔ ذمیانده مسلمین
کبی ارثدن کندولرنی حجب ایدر برشی بولنمدیغی وقتده بربرلرینه ولا ایله وارث اولورلر
ایمدی عبد مسلم اولورسه ذمی اکا وارث اولمز وعاقله ده اولمز اتحاد ملت
اولمامغین صواب اولان شارحك ولو مسلما قولینك حذفیدر مسلمك حکمی فلو مسلما
لایرثه قولیله بیان ایتدیکندن ﴿ وبهذا اتضح فساد القول بان الولاء هو المیراث
حق الاتضاح ﴿ شارح رحمه الله دیرکه اشبو تحقیق مشروحله ولا میراثدر دیو قول
وحکمك افسادی حق اتضاحله متضح اولدی زیرا ذمینك عبد مسلمیچون ولاسی
بولندی میراثی بولنمدی لکن ولایی میراثله تعریف حکمیله تعریف قبیلندندر یعنی
ارثك شرطی اولان اتحاد دین بولنورسه دیمك ﴿ (ولو اعتق حربی فی دار الحرب
عبدا حربیا لایعتق) بمجرد اعتاقه (الا ان یخلی سبیله فاذا خلاه عتق) حینئذ (ولا
ولاء له) حتی لو خرجا الینا مسلمین لا یرثه خلافا للثانی ﴿ برحربی دار حربده برعبد
حربی یی عتق ایدرسه مجرد اعتاقیله عتق اولنماز ولا تخلیهٔ سبیل ایدرسه عتق
اولنور وکندو ایچون ولا اولمز حتی ایکیسی بردن مسلم اولدقلری حالده دار حربدن
خروج ودار اسلامه ولوج ایتسه لر معتق عبده وارث اولمز امام ثانی ایچوندر

اختلاف ﴿و﴾ كان (له ان يوالى من شاء) لانه لا ولاء لاحد عليه ﴾ وكندويه بر
احدك ولاسى اولمامغين دلديكى كسه ايله موالاة ايدر ﴿(ولو دخل مسلم فى دارالحرب
فاشترى عبدا ثمه فاعتقه بالقول عتق) بلا تخلية ﴾ بر مسلم دارحربه دخول وانده
بر عبد اشترا ايدوب بلا تخلية مجرد قوليله انى عتق ايدرسه عتق اولنور ﴿(ولو كان
العبد مسلما فاعتقه مسلم اوحربى فى دار الاسلام فولاؤه له) اى لمعتقه ﴾ برعبد مسلمى
داراسلامده برمسلم ويا حربى عتق ايدرسه ولاسى معتقنك اولور ﴿(فروع) ادعيا
ولاء ميت وبرهن كل انه اعتقه يقضى بالولاء الميراث لهما ﴾ ايكى كسنه نك هر برى
برميتك ولاسى مستقلا بندر ديو دعوا وكندوسى انى عتق ايتديكنه اقامهٔ بينه ايلسه
ولاء ميراثله ايكيسنه بروجه اشتراك قضا وحكم اولنور هرنقدر تركه برينك يدنده بولنور
ايسه ده زيرا بوندن مقصود ولادر انده ايسه ايكيسى سيادر سبب ولا عتق اولمغله
ذى اليد قبضيله ترجيح اولنماز ﴿المولى يستحق الولاء اولا حتى تنفذمنه وصاياه وتقضى
منه ديونه ﴾ مولا كه معتق ابتداء ولايه مستحق اولور وصيتى اندن تنفيذ اولنوب
ديونى اندن قضا اولنور ﴿الكفاءة تعتبر فى ولاء العتاقة فمعتقة التاجر كفؤ المعتق
العطار دون الدباغ ﴾ ولاء عتاقه ده كفاءت معتبره در ايمدى تاجرك عتق ايتديكى
جاريه عطارك عتق ايتديكى عبده كفودر دباغك كنه دكلدر ﴿الام اذا كانت حرة
الاصل بمعنا عدم الترقى فى اصلها فلا ولاء على ولدها والاب اذا كان كذلك فلو عربيا
لاولاء عليه مطلقا ولو عجميا لاولاء عليه لقوم الاب ويرث معتق الام وعصبة خلافا
للثانى ﴾ انا حرة الاصل اولورسه كه كندوده واصلنده رقيت اصلا بولنمامش اولورسه
انك ولدينك اوزرينه ولا ترتب ايتمز باباده ام كبى حر الاصل اولورسه مطلقا كرك
بابانك قومى وكرك انانك قومى طرفلرى يچون ولد اوزرينه ولا اولمز اكر بابا عربى اولورسه
واكر عجمى اولورسه قوم اب ايچون ولد طرفلريچون ولد اوزرينه ولا اولمز اناسنك
معتقى وعصبه سى ولده وارث اولور امام ثانى ايچوندر اختلاف والله تعالى واستغفر الله
العظيم

﴿فصل فى ولاء المؤلات﴾

ولاء مولات حقنده فصلدر والاه موالاة وولاء دينور قاتل بابندن تابعه معناسنه در بو
معناى لغويسيدر معناى شرعيسى اسبيجابينك كافى الحاكم اوزره اولان شرحنده
مبيندر كه برغريب اولان رجلك براخر كسه يه بنم قوم وعشيرت وناصرم بوقدر
سكا وسنك عشيرتكه منضم اولوب سنك جماعتكدن معدود اوليم بكا نصرت
ايدوب وبنده نوائب ومصائبى دفع ايده سن واجل موعودم تمام اولوب وفات

ايتديكمده ميراثم سكا اوله ديمكدر ايمدى مشار اليهما ميانلرنده عقد موالاة منعقد
اولوب موصى له بجميع المال منزله سنده اولور وارثى اولميجق وصيتى تنفيذ اولنور ولاء
عتاقه اقوى اولديغندن مصنف عليه الرحمة ولاء موالاة اوزره كندوبى تقديم ايلدى
﴿(اسلم رجل) مكلف (على يد اخر ووالاه او) والى (غيره) الشرط كونه عجميا لا
مسلما على ما مر وسيجئ (على ان يرثه) اذا مات (ويعقل عنه) اذا جنى (صح) هذا
العقد ﴾ برعاقل بالغ اولان رجل براخر رجلك يدنده شرف اسلامله مشرف اولوب
كندو ايله ويا غيريله وفات ايدرسه كندويه وارث اولوب جنايت ايدرسه عاقله سى
اولمق اوزره عقد موالاة ايتسه صحيح اولور لكن عجميكه عربى اولماسى شرطدر
ايمدى بر رجل قبيله سندن اولميان براخر رجلله موالات ايده جك اولسه مشروع
اولمز مسلم اولماسى شرط دكلدرتته كه ما سبقده مرور ايتدى وقريباده كلور ﴿(وعقله
عليه وارثه له) وكذا لو شرط الارث من الجانبين ﴾ رجل مشروحك عقليكه ديتى
وارثى عقد موالاة ايده نكدر ارثى طرفيندن شرط ايدرلرسه بنه بويله در كه احدهما
اخره وارث اولور ﴿(واو والى صبى باذن ابيه او وصيه صح) لعدم المانع) كما لو والى
العبد باذن سيده اخر) فانه يصح ويكون وكيلا عن سيده بعقد الموالات) برصبى
عاقل باباسنك ويا وصيسنك اذنيله بركمسه ايله عقد موالات ايلسه صحيح اولور ارثه
والتزام ماله اهل اولوب بر مانع منعدم اولمغين نته كه برعبد اغاسنك اذنيله اخر بر
رجلله عقد موالاة ايتدكلرنده صحيح اولوب عقد مشروحه اغاسى طرفندن وكيل
اولمش اولديغى كبى ﴿(واخر) ارثه (عن ذى رحم) الضعفه (وله النقل عنه بمحضره
الى غيره ان لم يعقل عنه او عن ولده وان عقل عنه او عن والده لا) ينتقل لتأكيده ﴾
مولاى مشروحك ارثى ضعفنه بناء ذوى الارحامدن تأخير اولنور زيرا موالاة
كندولردن صادر برعقددر غيره لازمه اولماز ذى رحم شرعا وارثدر كندولرى
ابطالنه قادر دكلدر زوجين ذوى الارحامك خلافنه دركه بعد الموت زوجان
اجانب كبى اولمغله حتى كندولرينه رد ده اولمدى كندولرى حصه لرينى اخذ ايتدكده
باقى كويا وارثدن خالى قالمش كبى اولمغله مولاى موالاة ايچون اولدى مولاى موالاة
ايدن متعاقدينن احدهما اخرندن ويا اولندن ناشى عاقله اولوب تأديهٔ ديت ايتمش
اولمازسه كندولرينه بر برلرينك محضرنده ولاى غيره نقل وارددر واكر كندودن
ويا اولدندن ناشى ديت ويرمش اولورسه مولى عاقله اولديغندن ولاى تاكيدلمش اولمغله
غيره انتقال ايتمز ﴿(ولا يوالى معتق احدا) للزوم ولاء العتاقة ﴾ عتق اولنان عبد براحد
ايله عقد موالاة ايده مز ولاء عتاقه نك لزومنه بناء ﴿(امراة والت ثم ولدت) مجهول النسب
(تبيعها المولود فيما عقدت) ﴾ برعورت بركمسنه ايله عقد موالاة ايدوب بعده مجهول
النسب كه مسقط رأس اولان محلده معروف باباسى اولميان بر ولد كتورسه اول

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولد عقد موالاتده اناسنه تابع اولور ﴿ وكذا لو اقرت بعقد الموالاة او انشأته والولد معها لانه نفع محض فى حق صغير لم يدر له اب ﴾ يته بويله بر عورت كندو ايله برابر ولدا اوله رق عقد موالاتى اقرار ويا انشا ايدرسه ولد كندويه تابع اولور باباسى نامعلوم اولان صغير حقنده ولاء نفع محض اولمغين ﴿ (و) عقد الموالاة (شرط ان يكون) حرا (مجهول النسب) بان لا ينسب الى غيره اما نسبة غيره اليه فغير مانعة عناية ﴾ عقد موالاتك شرطى عاقدك غيرى كمسنه يه نسبت اولنميان مجهول النسب حر اولمسيدر اما غيرك كندويه نسبتى مانع دكلدر ﴿ (و) الثانى (ان لا يكون عربيا) ﴾ ايكنجى شرط عاقدك عربى اولمامسيدر لكن مجهول النسب اولمغه عدم عربيت لازم كلور عربده مجهول النسب اولمامغين نهايتى تصريح بما علم التزاما اولور ﴿ (و) الثالث (ان لا يكون له ولاء عتاقه ولا ولاء موالاة مع احد وعقد عقل عنه) شرط ثالث ﴾ عاقد ايچون ولاء عتاقه وكندودن ناشى ديت ويرلمش بركيسنه ايله ولاء موالاة اولمامقدر ﴿ والرابع ان لا يكون عقل عنه بيت المال ﴾ دردنجيسى كندودن ناشى بيت المال عاقل اولوب ديت ويرمش اولمامقدر اكر بيت المال دينى ادا ايتمش اولورسه ولاسى جماعت مسلمينك اولور بركمسنه ايله موالاة ايدن لقيط حر در جنايتى وميراثى بيت المالكدر (والخامس ان يشترط العقل والارث واما الاسلام فليس بشرط فيجوز موالاة المسلم الذمى وعكسه والذمى الذمى وان اسلم الاسفل لان الموالاة كالوصية كما بسط فى البدايع) بشنجيسى عقل وارثدر اسلام موالاته شرط دكلدر ايمدى مسلمك ذمى يه وذمينك مسلمه وذمينك ذمى يه موالاتى جائزه اولور هرنقدر اسلامله مشرف اولورسه ده لكن فيجوز موالاة المسلم الذمى وعكسه قولندن صكره وان اسلم الاسفل قولنه حاجت مس ايتز تعميم محلى اولمغين تكرار اولور زيرا مسلمدن ذميدن مسلمه ذمى يه صحيح اولمه ده موالاتده وصيت كبيدر ميانلرنده فرق شوقدر واركه موصى له وصيته موصينك وفاتندنصكره مستحق اولور هرنقدر بينلرنده اختلاف دينين اولورسه ده مولاى موالات اختلاف دينله وارث اوله مز تتمه بدايعده مسطوردر ﴿ وفى الوهبانية (ومعتق عبد عن ابيه ولائه له وابوه بالمشية يوجر) ﴾ وهبانيه ده مرسومدركه برعبدى بركسنه باباسندن نائلى عتق ايدرلنك ولاسى كندونكدر معتقى اولديغندن باباسنك ماجور مثاب اولمسى مشيت الله ده در ومعتق مبتداى اول ولائه مبتداى ثانى له خبريدر جمله سى مبتداى اوله خبردر (يعنى اعتق عبده عن ابيه الميت فالولاء له والاجر للاب ان شاء الله تعالى من غير ان ينقص من اجر الابن وكذ الصدقات والدعوات لابويه وكل مؤمن يكون الاجر لهم من غير ان ينقص من اجر الابن شئ مضمرات والله تعالى اعلم) شارح عليه الرحمه بيت مشروحى شرح وايضاح ايدوب ديركه يعنى بركيسنه متوفا باباسى خيرنه عبدينى عتق ايدرسه ولاسى كندونك واجر و ثوابى الله ذو الجلال حضرتلرى دلرسه باباسنك اولور كندوسنك

اجرندنده برشى نقصان اولميه رق ابوين وسائر مؤمنين ايچون ايشلنان صدقات ودعوات دخى بويله در اجر و ثوابى كندولرينه واصل اولور فاعلنه اولان ثوابدن تنقيص اولنميه رق يعنى احيانك عمللرينك ثوابى امواته واصل اولور حتى بونك حقنده قاضى القضاة سروجينك وسائر فضلاء دهرك نيجه تأليف اولنمش رساله لرى واردر والله اعلم واستغفر الله العظيم

﴿(كتاب الاكراه)﴾

مسائل اكراهه دائر كتاب مستطابدر ﴿ (هو) لغة حمل الانسان على شى يكرهه ﴾ اكراه لغتده برانسانى طبعا ويا شرعا كريه كورديكى شيئه حمل ايتمكدر مكرهك اكراهنده تهديدينى ايقاعه قدرتى واكراه اولنان كمسنه نك انك وقوعنده خوفى اولسون و اولمسون امام فرا كره ضمله مشقت فتحله اكراه معناسنه درديدى مغربده زجاجدن نقلا مرسومدركه قرأن عظيم الشانده بولنان ضمله كره لفظلرينى فتحله قرأت جائزدر الا كتب عليكم القتال وهو كره لكم نظم مجيدنده كه دكل ﴿ وشرعا فعل يوجد من المكره فيحدث فى المحل معنى يصير به مدفوعا الفعل الذى طلب منه ﴾ شرعده اكراه برفعل شنيعدركه مكرهدن صادر اولمغله محلكه كره اولنان كمسنه ده برمعنا كه خوف حادث اولوركه انكله كندوسى كندودن طلب اولنان فعله مدفوع اولوركه انى بالضرورة ايشلر يصيرنك فاعل ضميرى مكرهه به ضميرى معنايه راجعدر بونده فعلدن مراد قوله متناول اولان شيدر ايمدى قولله اولان وعيده ده شامل اولور ﴿ وهو نوعان تام وهو الملجئ بتلف نفس او عضو او ضرب مبرح والا فناقص وهو غير الملجئ ﴾ اكراه ايكى نوعدر برى اكراه تام كامل دركه مكرهى نفسنك ويا برعضوينك تلفيله ويا تلفه مؤدى اولور ضرب شديد ايله اخافه ايله اكراهدر اكراهك بونوعى اكراه ملجئدركه رضاى معدم الجاى موجب اختيار مفسددر يوقسه اكراه ناقص قاصردر نفسنه ويا عضوينه تلف خوفى منعدم اولمغله الجا و اقدامى ايجاب ايتمز ﴿ (وشرطه) اربعة امور (قدرة المكره على ايقاع ما هدد به سلطانا او لصا) او نحوه ﴾ اكراهك شرطى درت شيدر اولكى كره ايدن كمسنه كه كرك سلطان كرك اوغرى امثالى ذواتك تهديدينى ايقاعه قادر اولمسيدر بو امامين قوليدر امام اعظم رحمه الله تعالى اكراه انجق سلطاندن تحقق ايدر بيوردیلر لكن بو اختلاف عصر و زماندر اختلاف حجت وبرهان دكلدر فتوى امامين قولنه در زوجك زوجه حقنده كرهى معتبردر ﴿ (و) الثانى (خوف المكره) بالفتح (ايقاعه) اى ايقاع ما هدد به فى الحال بغلبة ظنه ليصير ملجأ ﴾ شرط ثانى رانك فتحيله مكرهك غلبه ظنيله فى الحال تهديد اولنديغى شيئك ايقاعندن خوفيدركه حتى كرهى مجلئ اوله ايمدى مكره مكرهك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نظرندن غائب اولورسه و یا عدم ایقاعی ظن غالب اولورسه کره زائل اولور ﴿ (و) الثالث
(کون الشی المکره به متلفا نفسا او عضوا او موجبا غما یعدم الرضی) ﴾ شرط ثالث مکره
بهك یا نفسی و یا عضوی متلف اولوب و یا رضاسنی اعدام ایدر غمی موجب اولمسیدر موجب
غم بعضیسی حبسله و بعضیسی ضربله در ﴿ (وهذا ادنی مراتبه وهو یختلف
باختلاف الاشخاص فان الاشراف یغمون بکلام خشن والاراذل ربما لایغمون الا بالضرب
المبرح ابن کمال کرهك اشبو نوعی مرتبه‌لرینك ادناسیدر و بو اشخاصك اختلافیله
مختلف اولور که اشرافدن بولنان عالی جناب ذوات همت مآب آزبر کلام ناسزا ایله
طاغلر قدر مغموم و متأثر اولورلر اراذل و فرو مایه‌دن بولنان ناخلفلر اکثریا انجق
ضرب شدید و زجر اکید ایله متألم و منزجر اولورلر ﴿ (و) الرابع (کون المکره ممتنعا عما
اکره علیه قبله) اما (لحقه) کبیع ماله (او لحق) شخص (آخر) کاتلاف مال الغیر (او لحق
الشرع) کشرب الخمر والزنا ﴾ شرط رابع مکره‌نك اکراه اولندیغی شیدن مقدما
امتناعی یا کندو مالنی بیعی کبی حقندن ناشی و یا غیرك مالنی اتلافی کبی شخص آخرك
حقندن ناشی و یاخود شرب خمر و زنا کبی حق شرع ایچون اولمسیدر ﴿ (فلو اکره
بقتل او ضرب شدید) متلف لا بسوط او سوطین الا علی المذاکیر و العین بزازیة (او حبس
او قید مدیدین بخلاف حبس یوم او قیده او ضرب غیر شدید الا لذی جاه درر (حتی باع
او اشتری او اقر او آجر فسخ) ما عقد ﴾ یعنی برکمسنه قتلله و یا اتلاف و هلاك ایدر ضرب
شدید ایله و یا حبس مدید ایله اکراه اولنمغله اکراه اولندیغی نسنه‌یی مثلا بیع و یا اشترا
و یا اقرار و یا ایجار ایدرسه بعد زوال الاکراه عقد ایتدیکی شیلری فسخ ایدر مثلا اقرارنده
بن کاذب ایدم دیر اما ضرب متلف اولمیوب مثلا بر و یا ایکی قمچیله اولورسه اتلاف
اولنامغین کره اولماز الا ذکرلره و کوزه اولورسه اتلاف ملحوظ اولمغله کره اولور و حبس
و یا قید مدید اولمیوب بر کون اولورسه و یا ضرب شدید اولمزسه حبس و قید مدیدینك
خلافنده در که کره عد اولنماز الا مضروب متقید جاه و ریاست اربابی اولورسه انلر بو مثللو
از بر شیئله چوق متألم و متأثر اولملریله انلر حقنده کره اولور ﴿ ولا یبطل حق الفسخ
بموت احدهما ولا بموت المشتری ولا بالزیادة المنفصلة وتضمن بالتعدی وسیجیء انه
یسترد وان تداولته الایدی ﴾ مکرهله مکرهك برینك و یا مشترینك موتیله و زیادۀ
منفصله که ولد و میوه امثالی شیئله حق فسخ باطل اولمز و تعدیله هلاك اولمش اولورسه
مکره ضامن اولور و قریبا کلور که هر نقدر تداول ایدی بولنوب الدن اله کچرسه‌ده
مثلا مبیع استرداد اولنور ﴿ (او امضی) لان الاکراه الملجیء وغیر الملجیء یعدمان الرضی شرط
لصحة هذه العقود و کذا لصحة الاقرار فلذا صار له حق الفسخ والامضاء ﴾ و یاخود سالف
الذکر مکره عقدی امضا و انفاذ ایدر ملجیء و غیر ملجیء اکراه رضای اعدام ایتدکلرندن
حالبوکه عقود مشروعه‌لرده صحتك شرطی رضادر ینه بویله اقرارده صحتنك

شرطی رضادر بناء علیه مکره ایچون حق فسخ و حق امضا اولدی ﴿ ثم ان تلك العقود
نافذة عندنا ﴾ (و) حینئذ (یملکه المشتری ان قبض فیصح اعتاقه) وکذا کل تصرف
لا یمکن نقضه (ولزمه قیمة) وقت الاعتاق ولو معسرا زاهدی لاتلافه بعقد فاسد ﴾
بعد زین اشبو فسخ احتمالی اولان عقدلر عند الحنفیة نافذه‌در ملك افاده ایدر یوخسه
لازمه‌در دیمك دکل زیرا کندوده مکره فسخله امضا بیننده مخیردر پس عقود مشروحه
نافذه اولدیغی تقدیرجه مشتری کرهله اشترا ایتدیکی نسنه‌یه مالك اولور اکر قبض
ایتمش اولورسه امدی مشترینك عبدی اعتاق و نقضی ممکن اولمیان هر بر تدبیر و استیلاد
و طلاق کبی تصرفاتی صحیح اولور و هر نقدر فقیر الحال اولورسه‌ده کندو به اعتاق
وقتنده که قیمتنی تأدیه لازم اولور عقد فاسدله اتلافنه بناء ﴿ (فانه قبض ثمنه او سلم
المبیع (طوعا) قید للمذکورین (نفذ) یعنی لزم لما مر ان عقود المکره نافذة عندنا ﴾ پس مکره
مبیعك ثمننی بالطوع الصاق قبض و یا مبیعی تسلیم ایدرسه رضا بولنمغله عقد نافذ
اولور که لازم اولور زیرا ماسبقده مرور ایتدیکه مکرهك عقودی بزم عندمزده
نافذه‌در که صحته منقلب اولور که مکره ایچون خیار اولمز ﴿ والمعلق علی الرضی والا
جازة لزومه لا نفاذه اذ اللزوم امر وراء النفاذ کما حققه ابن الکمال ﴾ رضاسیه و اجازته
تعلیق اولنوب انك توقف ایدن عقدك لزومیدر یوخسه نفاذی دکلدر زیرا لزوم وراء
نفاذه بر امردر نته که ابن کمال انی تحقیق ایلیوب شرح طحاویدن نقل ایراد ایلدیکه
مکرهك عقودینك کلیسی نافذه‌در شو قدر وار که رضا معدوم اولدیغندن کندو
ایچون حق فسخ واردر رضا صحتك شرطی اولمغله رضا بولندقده عقد صحیح و لازم
اولور ﴿ قلت والضابط ان ما لا یصح مع الهزل ینعقد فاسدا فله ابطاله وما یصح یصح
فیضمن الحامل کما سیجیء ﴾ شارح علیه الرحمه دیر که کره حقنده قاعده بودر که بر
عقد که بیع و شرا و اجاره مثللو هزلله صحیح اولمز انده کره اولورسه عقد فاسد امنعقد
اولور مکره ایچون انی ابطال مشروعدر عتق تدبیر طلاق کبی هزلیله جدی بر اولور
مقرله‌دن بر شیء اولوب هزلی صحیح اولورسه اول شیء کرهـا صحیح اولورر اکا حمل
و کره ایدن کیمسنه اندن تولد ایدن ضرری ضامن اولور ﴿ (وان قبض الثمن مکرهـا
لا) یلزم (ورده) ولم یضمن ان هلك الثمن لانه امانة درر (ان بقی) فی یده لفساد العقد ﴾
مکره ثمن کرها بلا رضا قبض ایدرسه عقد لازم اولماز و یدنده باقیسه رد ایدر عقدك
فسادینه بناء و هلاك اولمش اولورسه امانت اولدیغندن ضامن اولمز مشترینك اذنیله
اخذ ایتدیکندن ﴿ (لکنه یخالف البیع الفاسد فی اربع) صور (یجوز بالاجازة)
القولیة والفعلیة ﴾ لکن کرها اولان بیع درت صورتده بیع فاسده مخالف اولور که
اولا قولا و یا فعلا کرها بایع اجازه و یررسه بیع جائز اولور که صحته منقلب اولور اما
بیع فاسد که مثلا بر درهمی ایکی درهمه بیع اجازتله صحته منقلب اولور جائز اولماز

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(الثانى انه (ينقض تصرف المشترى منه) وان تداولته الايدى) صورت
ثانيه كرهاً بيع ايدن كيمسنه‌دن اشترا ايدن كمسنه‌نك تصرفنك نقض اولنمسيدر
هرنقدر ال ال ايدى بولنورسه‌ده سائر عقود فاسده‌نك خلافنه دركه انلرده نقض
واسترداد اولماز زيرا بوحق عبددر سائرلرى حق الله تعالى اولديغندن استرداد
ونقضندن مستغنيدر ((و) الثالث (تعتبر القيمة وقت الاعتاق دون) وقت (القبض))
صورت ثالثه كرهاً عبدك حين اعتاقده كه قيمتى اعتبار اولنوب قبض وقتنده كه
قيمتنك عدم اعتبار بدر فساده اعتبار قبض وقتنه‌در ((و) الرابع (الثمن والمثمن
امانة فى يد المكره) لاخذه باذن المشترى فلا ضمان بلا تعد بخلافهما فى الفاسد بزازيه)
صورت رابعه بايع قبض ثمنه مشترى قبض مبيعه كره اولندقلرى تقديرجه ثمنله قيمتك
مكرهك يدلرنده امانت اولمسيدر مشترينك ويابايعك اذنيله اخذ ايديكندن بلا تعد
ضمان ايجاب ايلمز بيع فاسده صورار بعهٔ مشروحه‌نك خلافنه‌در ((امر السلطان
اكراه وان لم يتوعده) پادشاهك امرى اكراهدر هرنقدر وعيد بيان ايتمزسه‌ده
ايدرسه بالطريق الاولى اكراهدر ((وامر غيره لا الا ان لم يعلم) المأمور (بدلالة
الحال انه لولم يمتثل امره يقتله او يقطع يده او يضربه ضرباً يخاف على نفسه
او تلف عضوه) منية المغتى وبه يفتى) پادشاهك غيرينك امرى اكراه
دكلدر دلالت حالله مأمورك معلومى اولمزسه كه امرينه امتثال ايتمزسه
كندوينى قتل ايدر ويايدنى قطع ايدوب ويانفسنه وياعضوينه تلف خوف اولنور
ضربله ضرب ايدر انجق بو قولله فتوا ويريلور (وفى البزازية الزوج سلطان زوجته
فيتحقق من الاكراه) بزازيه‌ده مذكوركه زوج زوجه‌نك سلطانيدر اكر تهديدنى
ايقاعه قدرتى اولور ايسه امدى كندودن اكراه تحقق ايدر ((اكراه لمحرم على قتل
صيد فابى حتى قتل كان ماجورا (عند الله تعالى اشباه) احرامده اولان كمسنه‌يى
بركمسنه صيدى قتل اوزره قتلله اكراه ايتمكله اندن اباوامتناع ايتديكندن قتل اولنسه
عند الله تعالى ماجور ومثاب اولور ((ولواكره البايع) على البيع (لا المشترى وهلك
المبيع فى يده ضمن قيمته البايع) قبضه بعقد فاسد) بركمسنه كندو متاعن اخره بيع اوزره
اكراه اولنوب مشترى اكراه اولنميوب مبيع يدنده هلاك اولور ايسه عقد فاسد ايله
قبض ايتديكندن قيمتنى بايعه ضامن اولور ((و) البايع المكره (له ان يضمن ايا شاء
من المكره بالكسر والمشترى كرها) بركمسنه‌يى بيع ايدن كيمسنه ايچون رانك كسريله مكرهله
مشترينك قنغيسنى دلرسه اكا تضمين ايتديرر زيرا كسرايله مكره ايچون فتحله مكرهه آلت اولمغله
كانه مكره بالذات كندوسى مكرهك مالنى مشترى‌يه دفع ايتمش اولور ((فان ضمن المكره
رجع على المشترى بقيمته وان ضمن المشترى نفذ) اى جاز لما مر) پس مكره ضامن
اولورسه قيمتيله مشترى‌يه رجوع ايدر ضامن اولمغله كويا مكرهك مالنه كندوسى

مالك اولمش اولور مشترى ضامن اولورسه نافذ اولوركه عقد جائز ولازم اولوب
انده ملكى ثابت اولورته كه ماسبقده مرورايتدى ((كل شراء بعده ولا ينفذ ماقبله)
لوضمن المشترى الثانى مثلا لصيرورته ملكه فيجوز مابعده لاماقبله فيرجع المشترى الضامن
بالثمن على بايعه) مثلاضماندن صكره هر بروقوعبولان شرانافذ اولور مقدمكه نافذ اولمز
يعنى تداول ايدى صورتنده مثلا مشترى ثانى ضامن اولوراندن صكره كه شرالر نافذ اولور
مقدمكه‌لر اولماز ملكى اولديغندن ضامن اولان مشترى ثمنيله بايعنه رجوع ايدر
(بخلاف ماذا اجاز المالك احد البياعات حيث يجوز الجميع ويأخذ الثمن من المشترى
الاول لزوال المانع بالاجازة) مالك تداول ايدى ايله وقوعبولان بيعلرك برينه واجازت ويررسه
صورت مشروحه‌نك اخلافنه‌دركه بيعلرك جميعسى جائز اولور اجازت ويريلان
هرنقدر اخر كه عقد اولورسه‌ده اجازتله مانع زائل اولمغله مكره ثمن مشترى اولدن اخذ ايدر
((فان اكره على اكل ميتة اودم اولحم خنزير اوشرب خمر) باكراه ملجئ (بحبس اوضرب
اوقيد لم يحل) اذلا ضرورة فى اكراه غير ملجئ نعم لايحد للشرب للشبهة) بركمسنه حبسله
وياضربله وقيدايله ميته ويادم ويالحم خنزير اكل وياخمر شرب اوزره اكراه غير ملجئ ايله اكراه
اولنورسه كندويه انى تناول حلال اولماز اكراه غير ملجئده ضرورت اولمامغين بلى
شوقدر وار كه شبهه محلى اولديغندن شرب خمر ايچون حد اجرا اولنمز ((و) ان اكره بملجئ
(تقبل اوقطع) عضو اوضرب جرح ابن كمال (حل) الفعل بل فرض) (فان صبر وقتل اثم))
بركسنيه برفعل نامرضى‌يه قتلله وياقطع عضو وياضرب شديد ايله كه كره ملجئله كره اولورسه
كندويه انى ايشلمك حلال ومشروع بلكه فرض اولوب اول اذايه صبرايله قتل اولنورسه
اثم وكنهكار اولور مسائل اكراه اوچ قسمدر برى اكراه اولنديغى فعله اقدام عزيمتدر
ايمدى اندن امتناعله قتل اولنور سه اثم اولنور شرب خمر تناول ميته امثالى شيلر كبى
بر قسميده عزيمت امتناع اقدام رخصتدر اوده معاذ الله تعالى كلمهٔ كفرى وسب نبى
عليه الصلاة والسلام وسائر كفر واستخفاف دين امثالى ناسزا شيلرى لسان اوزره اجرادر
بريده كندوده عزيمت امتناعدر اصلا اقدامه رخصت يوقدر اوده نفس معصوم محترمى
قتل وياقطع عضودر (الا ان اراد به مغايظة الكفار فلا بأس به الا اول) صبر تحملله
اول مرد صلابت آيين مغايظهٔ اعداى دين مراد ايدرايسه امدى بونيت صالحه
ايله قتل اولنمسنده بأس يوقدر (وكذا لولم يعلم الاباحة بالاكراه لا يأثم لخفائه فيعذر بالجهل
كالجهل بالخطاب فى اول الاسلام اوفى دار الحرب) ينه بويله صبرنده باس يوقدر
اكراهله اول شيئك مباح اولديغنى بيلمز موضع خفا اولمغله آثم اولمز وجهلندن ناشى معذور
اولور اوائل اسلامده ويادار حربده احكام تكليفيه خطابنه جهلله مخاطب مسلمك
معذور اولديغى كبى ((كما فى المخمصة) كما قدمناه من الحج) ته كه حالت مخمصه‌ده صبر ايدوب
هلاك اولسه اثم اولديغى كبى حتى حج بحثنده ماسبقده بز ذكر ايلدك زيرا الله جليل ضرورت

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حالی ﴿انما حرم علیکم المیتة والدم ولحم الخنزیر وما اهل به لغیر الله فمن اضطر غیر باغ
ولا عاد فلا اثم علیه ان الله غفور رحیم﴾ نظم مجیدنده استثنا بیوردی مستثنانك حكمی ایسه
دائما مستثنی منهك خلافنده در و ضرورتك مخمصه ویا اكراه سببیله اولمسی بیننده فرق یوقدر
﴿(و) اكره (علی الكفر) بالله او بسب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم مجمع وقدوری (بقطع
او قتل رخص له ان یظهر ما امر به) علی لسانه ویوری (وقلبه مطمئن بالایمان)﴾ بركسنه
بر عضونی قطع ویا قتلیله الله عظیم الشان جلت عظمته حضرتلرینه كفر ویا نبی
ذیشان علیه صلاة الرحمانه سب اوزره اكراه اولنورسه كندویه اكراه وامر اولندیغی
معاذ الله تعالی كفری لسانی اوزره اظهار وایمانی ستر و توریه برله قلبی ایمانله ثابت ومطمئن
وبلا تغییر اعتقاد تام اوزره اولور ﴿ثم ان وری لا یكفر وبانت امرأته قضاء لا دیانة وان
خطر بباله التوریة ولم یور كفر وبانت دیانة وقضاء نوازل وجلالیه﴾ بعد ذین مكره
مرسوم كفری تفوه وتكلم ایدرك ایمانی گزلرسه كافر اولمز وعورتی قضاء مبانه اولور دیانة
اولمز ایمانی گزلدیكنه بناء اما توریه كه ایمانی ستر ایلمك خاطرینه گلوب لكن ستر ایلمسه
كندوسی كافر وعورتی قضاء ودیانة مبانه اولور زیرا خاطرینه توریه خطور ایتمكله
كندویه كفردن تخلص ممكن اولوب ضرورت منعدم اولدیغندن گویا طوعا كفری
قبول ایتمش اولدی بوندن فهم اولنان توریه نك لزومی خاطرینه خطور ایتدیكنه نظرادر
لكن صورت ثالثه باقی قالدیكه مكره خاطرینه برشی خطور ایتمیوب لكن قلبی مطمئن
بالایمان اولهرق كفری تفوه ایتدم دیرسه استحسانا عورتی مبانه اولمز زیرا خاطرینه اكراه
اولندیغی شیدن ماعدا برنسنه گلدیكی تقدیرجه ضرورت تحقق ایتمش اولدیغندن
تفوهه رخصت اولمش اولور ﴿(ویؤجر لو صبر) لترك الاجراء المحرم) مكره صبر ایدوب قتلی
اختیار ایدرسه أجور ومثاب اولوب تكلمی حرم اولان كلمهٔ كفری لسانه اجرایی ترك
ایتدیكندن شهیدا جرینه نائل اولور زیرا اصحاب كزیندن خبیب نام ذات معالیسمات صبر
ایدوب ایادی كفار خاكسارده صبر و تحمله صلب وشهید اولمریله رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم كندولرینه سید شهدا تسمیه بیوردیلر لسان اوزره كلمهٔ كفری معاذ الله
اجرایه جراءت انجق ضرورت وقتنده اولور سائر وقتده اولمز حتی بركسنه نك خاطرینه
كلسه كه عدو كندوبی كفر اوزره اكراه ایدرسه كلمهٔ كفری تكلم ایده قلبی ایمانله مطمئن
اولدیغی حالده اول كمسنه ساعتنده كافر اولور من غیر اكراه كلمهٔ كفری لسانی اوزره
اجرایه راضی اولمغله (ومثله سائر حقوقه تعالی كاف وصوم وصلاة وقتل صید حرم
او فی احرام وكل ما ثبتت فرضیة بالكتاب اختیار سفر) ومرض حالنك ماعداسنده
افساد صوم وافساد صلاة و حرمك صیدینی ویا احرامده اولهرق صیدی قتل وهر بر
فرضینی كتابله ثابته اولان حق اللهلرده كفر بالله تعالی كبیدر قتلله افطاره اكراه ایتدكلرنده
امتناع ایتمكله قتل اولنسه اثم اولور ﴿(ولم یرخص) الاجراء (بغیرهما) بغیر القطع

والقتل یعنی بغیر الملجی ابن كمال اذا تكلم بكلمة الكفر لا یحل ابدا﴾ قطع عضو وقتلكه
اكراه ملجئك ماعداسنده كلمهٔ كفری لسان اوزره اجرایه رخصت اولمدی زیرا كلمهٔ كفری
تكلم قطعا ابدا حلال دكلدر نهایتی اكراه ملجئله كندویه رخصت اولدی یوخسه حقنده
اباحه یوقدر ﴿(و رخص له اتلاف مال مسلم)﴾ او ذمی اختیار ﴿(تقبل او قطع)
ویؤجر لو صبر ابن ملك) بر مسلمك ویا ذمینك مالنی اتلافه قتلله ویا قطع عضوله بركسنه
اكراه اولنورسه كندویه رخصت ویریلور بوده كفر حكمنده در حتی حافظ الدین ایكسنی
بر حكمده ذكر ایتدی اما صبر ایدوب قتل اولنورسه مأجور اولور ﴿(وضمن) رب المال)
المكره) بالكسر لان المكره بالفتح كالالة كره) اولنان كیمسنه الت كبی اولدیغندن رب المال شرعا
كره ایدن ذاته تضمین ایتدیریر كانه مكره بالذات كندوسی مباشرت ایتمش اولور مكرهك
فعل الت اولقلغه صلاحیتی اولمیان شی اولورسه مثلا اكل ووطی وتكلم كبی پس فعل مكرهه
انتقال ایتمز ﴿(لا) یرخص (قتله) او سبه او قتل عضوه وما لا یستباح بحال اختیار﴾
مسلمك بغیر حق قتلنه وسبنه ویا عضونی قطعنه و بوغمق و آتشه یاقمق وغرق ایچون
صویه اتمق وزنا كبی اصلا برحالده استباحهسی مشروع اولمیان شیلره رخصت ویرلمز
﴿(ویقاد فی) القتل (العمد المكره) بالكسر لو مكلفا علی ما فی المبسوط خلافا لما فی النهایة)
(فقط) لان القاتل كالآلة واوجبه الشافعی علیهما ونفاه ابو یوسف عنهما للشبهة) مبسوطده
ذكر اولندیغی اوزره قتل عمدده مكره عاقل بالغ اولورسه فقط كندوسی قصاص اولنور
قاتل الت كبی اولمغین خلاف نهایه ده ذكر اولنان نفس قاتلك قصاص مضمونیچوندر
امام شافعی علیه الرحمه قصاص ایكیسنه ایجاب ایدر دیدی امام ابو یوسف ایكیسنده ده
عدم قتل شبههسنه بناء ایكیسنده ده قصاص نفی ایلدی ﴿(ولو اكره علی الزنا لا یرخص له)
لان فیه قتل النفس بضیاعها لكنه لا یحد استحسانا بل یغرم المهر ولو طاوعته لانهما لا یلتقطان
جمیعا شرح وهبانیه﴾ بركسنه اكراه ملجئله زنایه اكراه اولنورسه كندویه شرعا رخصت اولمز
زناده والد زنانك مربیسی معدوم اولمغین گویا حكما كندوده قتل نفس اولمش اولور
لكن شوقدر وار كه استحسانا حد ایجاب ایتمز ومهری ضامن اولور مزنیه هر نه قدر
رضاسیله بطوعها زنا اولنسه ده زیرا حد ایله مهرك ایكیسی بردن ساقط اولمز اكراه غیر ملجئده
زانی یه حد وبهر حال اثم اولور ﴿(وفی جانب المرأة یرخص) لها الزنا (بالاكراه الملجی)
لان نسب الولد لا ینقطع فلم یكن فی معنی القتل من جانبها بخلاف الرجل) عورت طرفنده
اكراه ملجئده كندویه زنایه رخصت ویریلور ولدك نسبی منقطع اولمامغین كندونك طرفنده
معنای قتل بولنمدی اما رجل عورتك خلافنده در ﴿(لا بغیره لكنه یسقط الحد فی زناها
لا زناه) لانه لما لم یكن الملجی رخصة له لم یكن غیر الملجی شبهة له﴾ اكراه ملجئك غیرنده عورته
زنایه رخصت ویرلمز شوقدر وار كه شبهه محلی اولمغله زناسنده حد ساقط اولور آثم اولمسنده
اختلاف اولندی رجلك زناسنده اكراه ملجی رخصت اولمامغین غیر ملجئده كندویه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شبهه ایراث ایتدیکندن زناسنده حد ساقط اولمز (فرع) ظاهر تعلیلهم ان حکم
اللواطة کحکم المرأة لعدم الولد فترخص بالمجیء الان یفرق بکونها اشد حرمة من الزنا
لانها لم تبح بطریق ما لکون قبحها عقلیا ولذا لاتکون فی الجنة علی الصحیح قاله المصنف)
فقهانک اکراه ملجئده رجله زنایه عدم رخصتی کندوده نفسک ضیاعیله قتل نفسله
وعورتده رخصتی والدک نسبینک کندودن عدم انقطاعیله تعلیللرینک ظاهری عدم ولده
مبنی لواطه‌نک کرک فاعل وکرک مفعول طرفلرنده حکمی عورتک حکمی کبیدر عدم ولده بناء
اکراه ملجئده رخصت ویریلور شوقدر وار که لواطه حرمتده زنادن اشد در دیو میانلری
فرق اولنور کندویه وجها من الوجوه رخصت اولماملغین وقبحی عقلاده ثابتدر مفعولی
اذلال اولمغین ومحل نجاست اولدیغندن طبعاده مستکره در شرعا حرام اولدیغی کبی بناء
برین قول صحیح اوزره جنتده اولمز (وصح نکاحه وطلاقه وعتقه) او بالعقول لا بالفعل
کشراء قریبه ابن کمال (ورجع بقیمة العبد ونصف المسمی ان لم یطاء) مکرهک نکاحی
وطلاق وعتقی صحیح اولور اکر کرهی قولله اولوب فعله اولمازسه قریبی که ذی رحم
محرمی شراسی کرها صحیح اولدیغی کبی ومکره الت کبی اولوب اصل اکراه مکرهه
نسبت اولنمغله عبدک قیمتیله ومنکوحه‌یی وطی ایتدیکی تقدیرجه مهر مسماسنک نصفیله
کندویه رجوع ایدر وطی صورتنده مهر تقرر ایتکله رجوع ایدمز (ونذره ویمینه
وظهاره ورجعته وایلاؤه وفیئه فیه) ای فی الایلاء بقول او فعل (واسلامه) ولو ذمیا
کما هو اطلاق کثیر من المشایخ) مکرهک نذری ویمینی وظهاری وطلاق رجعیده رجعتی
وایلاسیکه درت ماه زوجه سیله جماع ایتامکه قصدی وقولیله ویا فعلیله اندن رجوعی
وذاتده هر نقدر زمیدخی اولورسه اسلامی صحیح اولور اسلامده ذمی ایله حربی‌یه بروجه
اطلاق شمول اکثر مشایخ قولیدر یعنی اسلامه کره اولنان ذاتنده ذمی ویا حربی
فنفی اولورسه اولسون دیمک (وما فی الخانیة من التفصیل فقیاس والاستحسان صحته مطلقا
فلیحفظ) خانیه‌ده ذکر اولنان کرها حربینک اسلامی صحیح ذمی‌نک که غیر صحیحدر
دیو تفصیل قیاسدر استحسان ذمی وحربی مطلقا کرها اسلاملرینک صحتیدر (بلا قتل
لو رجع) للشبهة کما مر فی باب المرتد) حربی ویا ذمی مکرها اسلامله مشرف اولدقدنصکره
رجوع ایدرسه عدم ردتی احتماله مبنی شبهه محلی اولمغله قتل حدی دفع اولنمغله
قتل اولنمازنته که باب المرتدده مرور ایلدی (وتوکیله بطلاق وعتاق) برکسنه‌نک
کرها برکسنه‌یی عورتنی تطلیقه وعبدنی عتقه توکیلده صحیح اولمغله وکیلک تعرفی
نافذ واستحسانا موکل اتلاف اولنان نسنه ایله مکرهه رجوع ایدر قیاسی عدم رجوعیدر
(وما فی الاشباه من خلافه فقیاسی والاستحسان وقوعه) اشباهده ذکر اولنان مسئله
مشروحه‌ده مضمون مشروحک خلافیکه وکیلک طلاق وعتاقنک عدم وقوعی قیاسدر
وقوعی استحساندر (والاصل عندنا ان کل ما یصح مع الهزل یصح مع الاکراه لان ما یصح

مع الهزل لایحتمل الفسخ وکل ما لایحتمل الفسخ لایؤثر فیه الاکراه وعدها ابو اللیث فی
خزانة الفقه ثمانیة عشر وعدنیاها فی باب الطلاق نظما عشرین) ائمه
حنفیه نزدنده بو خصوصده اصل اصیل قاعده وتفصیل بودر که هر بر شیکه هزلله
صحیح اولور اکراهله ده صحیح اولور زیرا هزلله صحیح اولان عقدک فسخه احتمالی اولمز
وهر بر فسخه احتمالی اولمیان شیده اکراه تاثیر ایتمز که صحتنه مانع اولمز هزلله صحیح
اولان عقودی ابو اللیث خزانة الفقه نام تألیف لطیفنده اون سکزدر دیو عد واحصا
بیوردی بزده انی طلاق بابنده نظمله یکرمیدر دیو عد ایلدک طلاق نکاح رجعت
طلاقله ویا عتاقله ویا ظهار ایله ویا ایلا ویا عبدنی عتقله حلف ونفسینه حجی ویا صدقه‌یی
ایجاب وبر کیمسه‌نک اوزرینه واجب اولان دم عمدی عفو وبر مقدار مال اوزره
طلاقه کره اولنان عورتک قبولی ونصرانینک اسلامی وتدبیر واستیلا دور رضاع ویمین
ونذردر (و) لایصح مع الاکراه) ابراؤه مدیونه) او ابراؤه) کفیله) نفسنه او مال لان
البراءة لاتصح مع الهزل) برکسنه‌نک مدیونی ویا نفسنه ومالنه کفیلنی کرها ابراسی صحیح
اولماز زیرا براءت هزلیله صحیحه اولماز که حتی کندوده اکراهک تأثیری اوله ایمدی کره
زائل اولنده مکره ایچون مخیرلک اولور دلرسه انی امضا ودلرسه فسخ ایدر (کذا لو اکره
الشفیع علی ان یسکت علی طلب الشفعة فسکت لاتبطل شفعة) نته بویله برکسنه شفعه
طلبندن سکوت اوزره اکراه اولنمغله سکوت ایله شفعه دعواسی باطله اولمز کرهک
زوالیله دعوایه قادر اولدقده دعواسی مسموعه اولور ((و) لا (ردته بلسانه وقلبه
مطمئن بالایمان (فلا تبین زجته) لانه لایکفر به والقول له استحسانا) مکرهک قلبی
ایمانله مطمئن اولوب اعتقادنده تغیر اولمیه‌رق فقط لسانیله ردتی صحیحه اولمغین عورتی
مبانه اولماز انکله کافر اولمدیغندن استحسانا قولده کندنکدر (قلت وقدمنا عن النوازل
خلافه فلعله قیاس فتامله) شارح رحمه الله دیرکه ما سبقده نوازلدن نقلا بزبونک خلافنی
ذکر ایتدک که بروجه توریه قلبنده اولمیان شیئی اظهار جهه اولورسه قضاء عورتی
مبانه اولور دیانة اولماز مضمونی در ظن ایدرمکه او قیاسدر (اکره القاضی رجلا
لیقر بسرقة او قتل رجل بعمد او) لیقر بقطع ید رجل بعمد فاقر بذلک فقطعت یده او قتل)
علی ما ذکر ان کان المقر موصوفا بالصلاح اقتص من القاضی وان متهما بالسرقة معروفا
بها او بالقتل لا) یقتص من القاضی استحسانا للشبهة خانیة) قاضی ویا غیر برکسنه بر رجله سرقتله
ویا عمدا بر رجلک قتلیله ویا عمدا ایدینی قطعنی اقرار ایچون کره ایتمکله انی مکره اقرار ایدوب بناء
علیه انک یدی قطع اولنوب ویا کندوسی قطع اولنسه ایمدی اول مقر صلاحله موصوف
برکسنه اولورسه قاضی قصاص اولنوب ومالی ضامن اولور واکر سرقتله وقتلله متهم
ومعروف برکسنه اولورسه اقرار ایتدیکی نسنه‌یی اشلمه‌سی شبهه‌سنه بناء استحسانا
قاضی‌یه قصاص ایجاب ایتمز (قیل له اما ان تشرب هذا الشراب او تبیع کرمک فهو

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اكراه ان كان شرابا لايحل) كالخمر (والافلا) قنيه قال وكذا الزناء وسائر المحرمات ﴿
بركسنه يه يا اشبو شرابى شرب ايدوب ويا باغكى بيع ايدرسك ديلسه بو اكراهدر خمر كبى
شراب حلال اولميان شئ اولورسه يوقسه كره اولمز صاحب قنيه زنا وسائر محرماتده
دخى بويله در ديدى ﴿ (صادره السلطان ولم يعين بيع ماله فباع صح) لعدم تعينه والحيلة
ان يقول من اين اعطى ولا مال لى فاذا قال الظالم بع كذا فقد صار مكرها فيه بزازيه ﴿
سلطان بركسنه يى مصادره ايدوب بومقدار اقجه سنى بغير حق اخذ ايده جك اولدقده
كندويه سلطان اشبو مالكى بيع ايله ديمكسزن بومقدار مالنى بيع ايلسه عدم تعيينه
مبنى بيع مشروحى صحيح اولوب كرهله اولمش اولمز بيعى طوعا اولمغين كرهنه حيله
مصادره اولنان كمسنه نك بن بو قدر مبلغى نره دن ويره يم مالم يوقدر ديمسيدر پس ظالم
مصادر فلان مالكى بيع ايله ديرسه امدى انك بيعنده مكره اولور مكرهكده بيعى فاسدر
﴿ (خوفها الزوج بالضرب حتى وهبته مهرها لم تصح) الهبة (ان قدر الزوج على
الضرب) ﴿ بركسنه عورتنى ضرب ايله تخويف وتهديد ايتكله مهرنى كندويه هبه ايلسه
هبه سى صحيح اولمز زوجى ضربه مقتدر بر ذات ايسه (وان هددها بطلاق او تزوج
عليها وتسرفليس باكراه خانية) زوج زوجه سنى طلاق ويا اوزرينه تزوج ويا اوطه لق
بر جاريه اشتراسيله تهديد ايدرسه امدى بونلر شرعا جائز اولور مقوله دن اولمغله اكراه
عد اولنماز (وفى مجمع الفتاوى مع امرأته المريضة عن المسير الى ابويها الا ان تهبه مهرها
فوهبت بعض المهر فالهبة باطلة لانها كالمكرهة ﴿ مجمع الفتاواده مذكوردركه
بركسنه مريضه اولان عورتنى ابويننك خانه سنه كتمكه رخصت ويرميوب الا مهرنى
هبه ايله اذن ويرجك اولمغله عورت مهرينك بعضيسى ويا طوپونى هبه ايلسه هبه
مشروحه باطله اولور عورت مكرهه كبى اولديغندن (قلت ويؤخذ منه جواب
حادثة الفتوى وهى زوج بنته البكر من رجل فلما ارادت الزفاف منعها الاب الا ان يشهد
انها استوفت منه ميراث امها فاقرت ثم اذن لها بالزفاف فلا يصح اقرارها لكونها
فى معنى المكرهة وبه افتى ابو السعود مفتى الروم) شارح ﴿ عليه الرحمه ديركه نقل
مشروحدن حادثه فتوانك جوابى اخذ اولنور كه بركسنه باكره اولان قزينى براره
تزويج ايتكله قز وجينك زفاف خانه سنه ذهاب مراد ايتدكده باباسى انى منع ايدوب
الا اناسندن منتقل ميراثى تماما اخذ واستيفا ايتدم ديو اقرار اشهاد ايتمديكجه رخصت
ويرمديكندن قز مضمون مشروحى اقرار ايتدكدنصكره كندويه زفافه اذن ويرسه
قز معنا مكرهه اولمغله اقرارى صحيح اولماز ابكارده حيا غالب اولمغين اشبو مضمونله
روم مفتيسى ابو السعود افتا بيوردى (قاله المصنف فى شرح منظومة تحفة الاقران
فى بحث الهبة) مضمون مشروحى مصنف مرحومده تحفة الاقران نام منظومه سنك
شرحنده هبه بحثنده ديدى فتاواى خيريه صاحبده نظمله مضمون مشروحى بيان

بيوردكه (ومانع زوجته عن اهلها ﴿ لتهب المهر يكون مكرها ﴿ كذاك منع والدلبنته ﴿
خروجها لبعلها من بيته) (المكره باخذ المال لايضمن) ما اخذه (اذا نوى) الاخذ انه
يرده على صاحبه والايضمن) ﴿ مالك اخذينه كره اولنان كمسنه اخذى وقتنده انى
صاحبنه ردنى مراد ايدرسه انى ضامن اولمز يوقسه ضامن اولور ﴿ (واذا اختلفا)
اى المالك والمكره (فى النية فالقول للمكره مع يمينه) ولايضمن مجتبى ﴿ مال صاحبيله
كره اولنان كمسنه نية مشروحه ده اختلاف ايتسه لر مكره ضمانى نفسندن نفى
ايتديكندن يمينيله قول كندنكدر اكراه اولنمسيده صدقنه دليلدر ضامن اولماز
﴿ وفيه المكره على الاخذ والدفع انما يسعه مادام حاضرا عنده المكره والالم يحل لزوال
القدرة والالجاء مابعد منه ﴿ مجتباده مرسومدركه برغيرك مالنى اخذه وعندنده بولنان
مثلا وديعه يى دفعه كره اولنان كمسنه يه اول فعلى ايشلمك كندويه انجق كره ايدن
كمسنه نك كندونك عندنده حاضر اولديغى مدتده جائز اولور پس حاضر اولميوب
نظرندن غائب اولورسه قدرت والجا مكرهدن بعد سببيله زائل اولمغله اخذ ودفع
حلال ومشروع اولماز ﴿ وبهذا تبين انه عذر لاعوان الظلمة فى الاخذ عند غيبة
الامير اورسوله فليحفظ ﴿ اشبو بيان مشروحدن ظاهر ونمايان اولديكه كره ايدن
اميرك ويا رسولينك غيبتى وقتنده اعوان واتباعلرينك اخذلرنده عذرلرى مقبول
اولمز بلكه كندولرى ضامن اولور ﴿ (فروع) اكره على اكل طعام نفسه ان جائعا
لارجوع وان شبعانا رجع بقيمة على المكره لحصول منفعة الاكل له فى الاول لا الثانى ﴿
بركسنه كندونك طعامنى اكل اوزره اكراه اولنسه امدى كندوسى جائع اولوب
طعامه اقبالى اوله رق كره اولنمش اولورسه مكرهه قيمتيله رجوع ايده مز يوق
طوق اولوب طعامه اشتهاسى اولميه رق اولورسه رجوع ايدر زيرا اولكنده كندويه
منفعت اكل حاصل ثانيده غير حاصلدر ﴿ قال اهل الحرب لنبى اخذوه ان قلت لست
بنبى تركناك والاقتلناك لايسعه قول ذلك ﴿ كفره اهل حرب اخذ ايتدكارى بر نبى
ذيشانه اكر سن بن پيغمبر دكلم ديرسك سنى خلاص ايدرز يوقسه قتل ايدرز ديسه لر
اول پيغمبر اول قول ناء مقبول تكلم وتفوه مشروع وجائز دكلدر ﴿ وان قيل لغير نبى
ان قلت هذا ليس بنبى تركنا بينك وان قلت نبى قتلناه وسعه لامتناع الكذب على الا
نبياء ﴿ پيغمبرك غيرينه اشبو پيغمبر نبى دكلدر ديرسك انى ترك ايدرز يوق نبيدر ديرسك
انى قتل ايدرز ديسه لر اكا اول قولى تكلم جائزدر نبى يه عدم جوازى كندولرى معصوم
اولدقلرندن كذب انلره ممتنع اولديغنه مبنيدر ﴿ قال حربى لرجل ان دفعت جاريتك
لازنى بها دفعت لك الف اسير لم يحل ﴿ بر حربى كافر بر رجل مسلمه اكر جاريه كى
بكا كندو ايله زنا ايتمك ايچون ويررسك سكا بيك اسير ويره يم ديسه اول جاريه يى
ويرمك حلال اولمز زيرا بونده جاريه يى زنايه كره يوقكه كندويه رخصت اوله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صاحبنده دفعه كره بوقدر اماسارانك تخليصنه وياسر بليه سنه تيسيرنه حق سبحانه
وتعالى قادردر (اقر بعتق عبده مكرها لم يعتق فى الاصح) بركسنه مكرها عبدنك عتقنى
اقرار ايلسه قول اصحده عبد عتق اولنمز بو اوائل كتابده سالف الذكر مصنف مرحومك
اواقرفا لمكره بعد زوال الاكراه مخيربين الفسخ والامضاء مسئله سنك جزئياتندندر
(وهل الاكراه باخذ المال معتبر شرعا ظاهر القنية نعم) بركسنه بنى مالنى احذايله
كندوبى اكراه ايتسه لر شرعا اشبو كره معتبرميدر قنيه نك ظاهر كلامى بلى معتبردر
(وفى الواهبانية قال (وان يقل المديون انى مرافع * لتبرئ فالاكراه معنى مصور *)
وهبانيه ده وهبانيه صاحبى ديديكه ذيد مديون داينى عمروه دينندن ذمتنى ابرا ايتسون
ايچون سنى حاكمه خبرويروب سنكله مرافعه اولورم نزد كده فلانجه كسنه انك شوقدر مالى
واردراني سندن حاكمه اخذ ايتديرورم ديسه ايمدى اشبو كلام وحشت اموزى معناده اكراه
معتبر تصور اولنور (* وصح فى الاستحسان اسلام مكره *) ولاقتل ان يرتد بعد و يجبر *)
استحسانا مكرهك اسلامى صحيحدر صكره معاذالله تعالى مرتد اولسه قتل ايجاب ايتمز لكن
اسلامى قبول ايله ديو جبر اولنور بونده كه بحث مصنفك سابق الذكر واسلامه قولنده مرور
ايتدى والله اعلم واستغفر الله العظيم

(كتاب الحجر)

حجره دائر مسائل مكتوبه دراكراهدن صكره حجرك ايرادى ايكيسنده ده اختيارك سلب
اولنديغنه مبنيدر شوقدر وار كه اكراهده سلب اختيار كندوايچون اختيار صحيح وولايه
كامله اولان كيمسنه دن اولمغله اكراه اقوادر حجر بونك خلافنده در بناء برين تقديمى انسب
كورلدى (هو) لغة المنع مطلقا وشرعا (منع من نفاذ تصرف قولى) لافعلى لان الفعل
بعد وقوعه لا يمكن رده فلا يتصور الحجر عنه) حجر لغتده مطلقا كه كرك فعل و كرك قولدن
منعدر شرعده تصرف قولينك نفاذندن منعدر كه انده غير محجور عليه مقامنه قائم اولور
محجور عليهك تصرفى مفيد اولماز تصرف فعلينك نفوذندن منع دكلدر زيرا بر فعل
بردفعه واقع اولدقدنصكره انك ردى ممكن و متصور اولماز كه اندن حجر اولنه (قلت يشكل
عليه الرقيق لمنع نفاذ فعله فى الحال بل بعد العتق كما صرح به فى البدايع اللهم الا ان يقال
الاصل فيه ذلك لكنه اخر لعتقه لقيام المانع فتأمل) شارح رحمه الله تعالى اشبو لافعلى
قولنه رقيقله اعتراض ايراد ايدر كه انك فعلنك فى الحال نفاذندن منع وارد رنهايتى بعد العتق
فعلى نافذ اولور نته كه مضمون مشروحله بدايعده تصريح ايلدى مثلا بر عبد بر مقدار درهم
استقراض بعده انى استهلاك ايلسه فى الحال انكله مؤاخذه اولنمز بلكه بعد العتق مؤاخذه
اولنور بوندن جواب ممكن دكلدر الاديله كه بونده اصل اولان مزبور عبدك فى الحال

افعاليله مؤاخذه اولنمسيدر لكن شوقدر وار كه مؤاخذه سنك عتقى وقتنه تأخيرى مانعكه
اغاسنك حقيچوندر زيرا فعلى فى الحال نافذ اولسه كندونك فعلى ايچون بيعى لازم اولور
بونده ده اغانك حقى ابطال اولور لعتقه ده لام فى معناسنه در اقم الصلوة لدلوك الشمس نظم
مجيدنده كه لام كبى (وسببه صغر وجنون يعم القوى والضعيف كما فى المعتوه) حجرك
سببى صغر وجنوندن جنون قوى كه جنون مطبق وضعيفكه بعضا جنون اولورو بعضا
افاقت اولور ايكيسنه ده عام وشامل اولور معتوهكه قليل الفهم مختلط الكلام فاسد التدبير
كسنه ده اولديغى كبى شوقدر وار كه معتوه مجنون كبى اوروب چالوب شتم ايتمز مجنوندن
فرقى بودر (وحكمه كمميز كما سيجئ فى المأذون) معتوهكه حكمى مميز اولان صبينك حكمى
كبيدر نته كه قريبا كتاب المأذونده كلور (ورق فلا يصح طلاق صبى ومجنون مغلوب)
اى لا يفيق بحال واما الذى يجن ويفيق فحكمه كمميز نهاية) حجرك بر سببيده رقدرامدى
صبينك ومجنون مغلوبكه اصلا افاقت بولميان مجنونك طلاقى صحيح اولماز عدم عقللرينه
مبنى اما بعضا مجنون اولوب وبعضا افاقت بولان كسنه نك حكمى مميزك حكمى كبيدر (و) لا
(اعتاقهما واقرارهما نظرا لهما) صبيله مجنونك اعتاقلرى واقرارلرى كندولرينه نظرا
وشفقة صحيح اولماز (وصح طلاق عبد واقراره فى حق نفسه فقط) لا سيده عبدك
طلاق واقرارى فقط كندو نفسنده صحيحدر سيدى حقنده غير صحيحدر رسول الله اكرم
ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك هر بر طلاق واقعدر الا صبيله معتوهك طلاقى
غير واقعدر مضمونى قول صحيحنه بناء (فلو اقر بمال اخر الى عتقه) لو لغير مولاه
ولوله هدر) پس بر عبد اغاسنك غيرينه بر مقدار مال اقرار ايده جك اولورسه
تأديه سى عتقى وقتنه دك تأخير اولنور حين عتقنده مانع زائل اولمغين اقرارى سيدينه
اولورسه هدردر (وبحد وقود اقيم فى الحال) لبقائه على اصل الحريته فى حقهما)
عبدك حدى وقصاص موجب شيئ اقرارنده فى الحال حد ويا قصاص اقامه واجرا
قيلنور عبد حد وقود حقنده اصل حريت اوزره باقى اولمغين زيرا بونلر خواص
انسانيتدندر (ومن عقد) عقدا يدور بين نفع وضرر كما سيجئ فى المأذون (منهم)
من هؤلاء المحجورين (وهو يعقله) يعرف ان البيع سالب للملك والشراء جالب (اجازوليه
اورد) وان لم يعقله فباطل نهايه) مار الذكر محجورينكه صبيله عبدن بيعك سالب
شرانك جالب اولديغنه عارف اولان بركسنه نفعله ضرر بيننده دوران ايدر بر عقدى
ايشلسه وليسى يا اجازت و يا رد ايدر مزبوران عاقل اولمزسه عقد باطل اولور
نته كه بوكا دائر بحث قريبا مأذون بابنده دخى كلور (وان اتلفوا) اى هؤلاء المحجورون
سواء عقلوا اولادرر (شيئا) مقوما من مال او نفس (ضمنوا) اذلا حجر فى الفعلى لكن ضمان
العبد بعد العتق على مامر) عاقل ويا غير عاقل سالف الذكر محجوران بر مال مقومى
ويا نفسى اتلاف ايدرلرسه ضامن اولورلر زيرا تصرف فعليده حجر يوقدر شوقدر

واركه عبدك ضمانى ماسبقده مرور ايتديكى اوزره بعد العتق اولور ﴿ وفى اشباه الصبى المحجور مؤاخذ بافعاله فيضمن ما اتلفه من المال للحار واذا قتل فالدية على عاقلته الا فى مسائل لو اتلف ما اقترضه وما اودوع عنده بلا اذن وليه وما اعيرله وما بيع منه بلا اذن ﴾ اشباهده مسوردر كه صبى محجور كندو افعاليله مؤاخذه اولنور ايمدى تلف ايتديكى مالى الحال ضامن اولور خطاب وضع قبيلندندر تكلف ايجاب ايتز پس قتل نفس ايدرسه ديت عاقله سنك اوزرينه ايجاب ايدر الا بر زمسئله لرده كه بلا اذن قرض ايتديكى شيئ وعندينه ايداع اولنان نسنه يى وكندويه اعاره وبيع اولنان نسنه يى ضامن اولمز اولى اولان بلا اذن وليه قيدنى حذف ايدى زيرا وما بيع منه بلا اذنده كه مسائل اربعه يه قيدو ﴿ ويستثنى من ايداعه ما اذا اودع صبى محجور مثله وهى ملك غيرهما فللمالك تضمين الدافع والاخذ ﴾ صبى يه ايداع مسئله سندن كندولرينك غيرينك ملكى اولان نسنه يه صبى محجورك كندو مثللو صبى محجوره ايداعى صورتى استثنا اولنور كه بونده مال صاحبى دافعله آخذدن قنقيسنه مراد ايدرسه تضمين ايتدير رصورت سابقه ده مال صاحبى كندوسى ايداع ايتديكندن ضمان ايجاب ايتمدى ﴿ (ولا يحجر على مكلف بسفيه) هو تبذير المال ولا تضيعه على خلاف مقتضى الشروع او العقل در ولو فى الخير كان يصرفه بناء المساجد ونحو ذلك فيحجر عليه عندهما ﴾ امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده سفه كه مالى شرع شريفك ويا عقلك خلاف مقتضاسى اوزره تبذير وتضييع واشراف واتلافى سببيله عاقل وبالغ اولان حر حجر ومنع اولنمز اضاعه سى هر نه قدر بناء مسجد امثالى وجوه بره وخيراته صرف اولورسه ده امامين حضرتلرينه كوره حجر اولنور ﴿ وتمامه فى فوائدشتى من الاشباه ﴾ بو مسئله نك تمام تفصيلى اشباهده فوائدشتاده در ﴿ وفسق ودين وغفلة ﴾ ومالنى اسراف واتلاف ايتميان فاسقك فسقى ومديونك اموالنى مستغرق دينى وتصرفات رابحه يى ايده ميان سليم القلب ساده دل اولان ذاتك غفلتى سببيله ده حر مشروح اوزره حجر اجرا اولنمز ﴿ (بل يمنع (مفت ماجن) يعلم الحيل الباطلة كتعليم الردة لتبين من زوجها او تسقط عنها الزكاة (وطبيب جاهل ومكار مفلس) ﴾ مفتى ماجنكه ناسه حيل باطله تعليم ايدن مثللو بر عورته زوجندن مبانه ويا كندودن زكاة ساقط اولمق ايچون ردتى تعليم ايدن مفتى و بيلوربيلمز مداواة ايدن طبيب جاهل مكارى مغلس كه دوابى اوليه رق حماكرى نقل ايدرم ديه رك هر كسدن كرابى اخذ ايدوب بعده ا وان خروج منعله تعبير اولنوب حجر ايله تعبير اولنمديغى بو حقيقة حجر اولمديغنه بناء درتته كه بو كا تنبهده كلور زيرا بونده حجر معناى شرعيسى اولان نفاذ تصرفى منع يوقدر كورمز ميسنكه منفتى مرسوم بعد المنع افتا ايدوب وافتاسنده اصابت ايتسه جائز اولور طبيب مرقوم ادويه يى بيع ايلسه بيعى نافذ اولور بو امر معروف نهى منكر قبيلندندر بوندن

منع حسى مراددر مفتى ماجن ناسك اديانى طبيب جاهل ابدانى مكارى مغلس اموالنى افاده ايتدكلرندن ﴿ (وعندهما يحجر على الحر بالسفه) والغفلة (به) اى بقولهما (يفتى) صيانة لماله ﴾ امامين همامين رحمهما الله تعالى عندنده سفه وغفلتله حر اوزره حجر اولنور ومالنى حفظ وصيانت ايچون انجق بو قوليله فتوا ويريلور وعلى المفتى به ﴿ فيكون فى احكام كصغير) اشبو امامينك قول مفتى بهلرى اوزره سفيه مرسوم احكامنده صغير كبى اولور (ثم هذا الخلاف من تصرفات تحتمل الفسخ ويبطلها الهزل واما ما لا يحتمله ولا يبطله الهزل فلا يحجر عليه بالاجماع) بعد زين اشبو خلاف مشروح فسخه احتمالى اولوب كندوبى هزلك ابطال ايتديكى تصرفاتده اولور اما فسخه احتمالى اولميوب وهزلك كندوبى ابطال ايتمديكى تصرفلرده اجماعا كندونك اوزرينه حجر اجرا اولنمز ﴿ (فلذا قال (الا فى نكاح وطلاق وعتاق واستيلاد وتدبير ووجوب زكاة) وفطرة (وحج وعبادات وزوال ولاية ابيه وجده وفى صحة اقراره بالعقوبات ومن الانفاق وفى صحة وصاياه بالقرب من الثلث فهو) فى هذه (كبالغ) وفى كفارة كعبد اشباه ﴾ بناء برين مضف مرحوم ديديكه الا سفيه نكاحده وطلاقده وعتاقده استيلادده وتدبيرده وزكاة وفطره نك وجوبنده وحجده وعباداتده وباباسنك ودده سنك ولايتنك زوالنده وكندو نفسنه مثلا قصاص كبى عقوباتى اقرارنده وكندو نفسنه ويا زوجه سى مثللو من تجب عليه نفقته اوزره انفاقنده وقربنه مالنك ثلثندن وصيتنك صحتنده بالغ غير محجور كبيدر وكفارتده عبد كبيدر مثلا كندويه كفارت يمين ايجاب ايتسه مال ايله كفارت ادا ايتميوب صومله ايدركه اوچ كون صائم اولور نكاحده مهر مثل لازم اولور عتقنده عتيق قيمتيله سعى ايدر استيلاد ايتديكى جاريه سى ام ولدى اولور مدتيله مالنك كليسندن عتق اولور تدبيرده مولى كندودن رشد منفهم اولازدن اقدم وفات ايدرسه عبد مدبر اولديغى حالده قيمتنده سعى ايدر وزكاة وصدقة فطر كندويه واجب اولمغله قاضى كندويه تأديه سيله امر ايدر وحجه زاد وراحله يه قدرتى شرطدر عمره دن وقارن اولديغى تقديرجه هديدن منع اولنمز نهايتى صرف ايده جكى اقچه سنى كندويه صرف وانفاق ايچون قاضى بر امين كمسنه نك يدينه وضع ايدر عباداتدن مراد نماز واوروج كبى عبادت بدنيه در يوخسه بدنى ماليدن اعم دكلدر امدى ما قبلنه عطفى عطف بالمباين قبيلندن اولور عطف العام على الخاص اولمازمز بو رسفيهدن اب جدك ولايتى زائل اولمغله امورنده ولايت قاضينك ولور صغيرك وليسى ايله جدر ﴿ والحاصل ان كل ما يستوى فيه الهزل والجد ينفذ من المحجور وما فلا الا باذن القاضى خانيه ﴾ خلاصهٔ كلام هر بر عقد كه كندوده هزليله جد مساويدر محجوردن نافذ اولور يوق بيع شرا وهبه واجاره مثللو هزلى هزل وجدى جد اولان عقوددن اولورسه اول عقد محجوردن نافذ اولماز الا اذن قاضيله اولور لكن بو مار الذكر ثم هذا الخلاف مضمونى تكراردر ﴿ (فان بلغ) الصبى (غير رشيد لم يسلم اليه ماله حتى يبلغ

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خمس وعشرين سنة فصح تصرفه قبله) اى قبل المقدار من المدة ﴾ پس بر صبى غير رشيد اوله رق بالغ اولورسه مالى كندويه تسليم اولنماز حتى سنى يكرمى بشه رسيده اولمدقجه ومدت مشروحه دن مقدمكه تصرفى صحيح اولور فصح تصرفه عباره سنده اولى اولان فاء تفريعيه بدلنه واو استينافيه ايله تعبير ايدى مثلا خسروك ايتديكى مثلاو ﴿ (وبعده يسلم اليه ﴾ وجوبا ولو منعه منه بعد طلبه ضمن وقبل طلبه لاضمان كما يفيده كلام المجتبى وغيره قاله شيخنا ﴾ مدت مذكوره دنصكره مالى كندويه وجوبا تسليم اولنور حتى بعد الطلب مالى كندودن منع ايتسه هلاكى صورتنده وصيسى ضامن اولور قبل الطلب ضمان ايجاب ايتمزته كه مضمون مشروحى مجتبى نك وساير فقهانك كلاملرى افاده ايلدى ﴿ (وان لم يكن رشيدا) وقالا لايدفع حتى يؤنس رشده ولايجوز تصرفه فيه ﴾ مدت مرسومه دنصكره مال كندويه تسليم اولنور هرنقدر رشيد اولمزسه ده امامين رشدى مشاهده ومعاينه اولنمدقجه مالى كندويه دفع اولنماز وانده تصرفى مشروع اولمز بيورديلر هرنقدرمسن اختيار اولورسه ده ﴿ (والرشد) المذكور فى قوله تعالى فان آنستم منهم رشدا (هو كونه مصلحا فى ماله فقط) ولو فاسقا قاله ابن عباس ﴾ حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك فان آنستم منهم رشدا قول شريفنده ذكر اولنان رشدن مراد صبينك فقط كندو مالنده مصلح اولوب اسراف واتلاف ايتميه رك محل لايقنه صرف ايدر اولمسيدر ذاتنده هرنقدر فاسق اورسه ده اشبو تفسيرى عبد الله ابن عباس رضى الله تعالى عنه بيوردى ﴿ (والقاضى يحبس الحر المديون لبيع ماله لدينه وقضى دراهم دينه من دراهمه) يعنى بلا امره وكذا لو كان دنانير) قاضى حر مديونى دينندن ناسى مالنى بيع ايتسون ديو حبس دراهم اولان دينى بيع ايتديكى مالك دراهمندن بلا امر ادا ايدر دينى دنانير اولورسه ده ينه بويله در مالى هرنقدر عقار اولسه ده بهاايله بيع اولنوب دينى ادا اولنور قاضى يه حبسنك مشروع اولديغى دينى تاديه كندونك اوزرينه واجب اولمغله اوزادوب ويرمامك ظلم اولديغندن ظلمنى دفع ايچون قاضى كندوينى حبس ايدر كه حتى حق مستحقنه ايصال ايده بو شرعا كرهده عدا اولنماز دائن مديونك مالندن حقى جنسندن مالنه ظفر بولدقده انك رضاسى اولميه رق كندو اليله انى المق مشروع اولديغندن قاضى كندويه اعانه ايتمك واردر ﴿ (وباع دنانيره لدراهم دينه وبالعكس استحسانا) لاتحادهما فى الثمنية ﴾ مديونك دنانيرينى قاضى دراهم اولان دينيچون استحسانا بيع ايدوب وبونك عكسينده ايدر ثمنيده اتحادلرينه بناء ﴿ (لا) يبيع القاضى) عرضه و) لا (عقاره) للدين (خلافا لهما وبه) بقولهما ببيعهما للدين (يفتى) اختيار وصححه فى تصحيح القدورى) قاضى مديونك دينيچون عرض وعقارينى بيع ايلزامامين ايچوندر اختلاف وانجق مشار اليهمانك بيع قوليله فتوا ويريلور تصحيح قدوريده ده بونى تصحيح ايلدى (تنبيه) حوى

مرحوم قدورى شرحندن نقلايدر كه حق صاحبنك مديونك مالندن حقنك خلاف جبسى ايكن حقى مقدارى اخذينك عدم جوازى زمن اولده ايدى حقه تابع اولدقلرندن فى زماننا فتوا احق صاحبنك مديونك قنغى جنس مالندن اولورسه اولسون فرصت بولدقده اخذينك جوازينه در حقى جنسندن اولمق لازم دكلدر الشاعر (عفاء على هذ الزمان فانه ❊ زمان عقوق لا زمان حقوق ❊ وكل رفيق فيه غير موافق ❊ وكل رفيق فيه غير صدوق ﴿ (ويبيع كل مالا يحتاجه فى الحال ﴾ قاضى مديونك فى الحال محتاج اولمديغى هر برشيئنى بيع ايدر مثلا صيغده شتاده استعمال اولنه جق كورك كبى ويا اغر بهالو اولان اثوابنى بيع ايدوب جامور دن منقال استعمال ايدرسه ﴿ ولو اقر بمال يلزمه بعد الديون مالم يكن ثابتا ببينة او علم قاض فيزاحم الغرماء ﴾ كمال استهلكه اذلا حجر فى الفعل كما مر) مديون برمقدار مال اقرار ايدر مادام انى استقراض ايدوب ويا ذكر بهاسيله اشترا ايتديكى بينه ايله ويا علم قاضيله ثابت اولمدقجه كندويه انك اداسى بعد اداء الديون لازم اولمغله غرمايه مزاحم اولور اكرا ثبات مدعى ايدرسه زيرا مجرد اقرار يله غرمانك حقى ابطال اولنماز استهلاك ايتديكى مالده مال صاحبى قيمتنى تضمينده غرما ايله برابرا اولديغى كبى زيرا فعلده حجر يوقدرنته كه ماسبقده مرور ايلدى ﴿ (افلس ومعه عرض شراه فقبضه بالاذن) من بايعه ولم يؤد ثمنه (فبايعه اسوة للغرماء) فى ثمنه ﴾ بر كمسنه مفلس اولوب ويدنده بر كمسنه دن اشترا وبلا اداء الثمن اذنيله قبض ايتديكى بر عرض بولنسه امدى بايعى انك ثمنى قبضنده ساير غرما ايله برابر در رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمك ❊ من ادرك متاعه بعينه عند رجل قد افلس فهو احق به من غيره ❊ قول شريفى احدك روايتنده من وجد متاعه عند مفلس بعينه فهو احق به در بوندن مراد مغصوب وعاريه ووديعه واجاره ده ور هنده كه مالدر بايعك كه دكلدر بونده مال مشترينكدر ﴿ (فان) افلس (قبل قبضه او بعده لكن بغير اذن بايعه كان له استرداده وحبسه بالثمن) وقال الشافعى للبايع الفسخ ﴾ قبضندن اقدم ويا بلا اذن البايع قبضندن صكره مشترى مفلس اولورسه بايع ايچون اول مبيعى استرداد وثمنندن ناشى انى حبس واردر امام شافعى رحمه الله تعالى بايع ايچون فسخ واردر ديدى (حجر القاضى عليه ثم رفع الى) قاض (اخر فاطلقه) واجاز ما منع المحجور كذا فى الخانية وهو ساقط من الدرر والمنح (جاز اطلاقه) ﴾ قاضى بر كمسنه نك اوزرينه حجر ايتمكله او كمسنه قاضىء آخره حالنى افاده ايتديكندن كندويه حجردن اطلاقله ايشلديكى شيلره اجازت ويرسه اطلاقى جايز اولور ﴿ وما منع المحجور فى ماله من بيع او شراء قبل اطلاق الثانى وبعده كان جائز الان حجر الاول مجتهد فيه فيتوقف على امضاء قاض آخر ﴾ محجورك كندى مالنده قاضىء ثانينك اطلاقندن اول وصكره ايتديكى بيع وشرا مثللو تصرفى جائز اولور زيرا قاضىء اولك حجرى مجتهد فيه اولمغله قاضىء آخرك امضاسنه توقف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایدرقاضی اولك كه فتوا نایلك كه قضا اعتبار اولنمغین زیرا قضانك شرطندندر مقضی
علیهك ومقضی لهك ودعوانك وانكارك وجودی بونلر ایسه اولكنده غیر موجوددر
﴿فروع یصح الحجر علی الغائب لكن لا ینحجر ما لم یعلم خانیه﴾ غائب اوزره حجر صحیح اولور
لكن معلومی اولدقجه منحجر اولمز (ولا یرتفع الحجر بالرشد بل باطلاق القاضی) ﴾ امام
ابی یوسف قتنده حجر مجرد رشدله مرتفع وزائل اولمز بلكه قاضینك اطلاقندنده لازمدر
امام محمد رحمه الله تعالی مجرد رشدله بلا اطلاق مرتفع اولور دیمشدر (ولو ادعی الرشد وادعی
خصمه بقاءه علی السفه وبرهنا ینبغی تقدیم بینة بقاء السفه اشباه) احد خصمین رشد ادعا
ایدوب دیكری سفه اوزره بقاسنی ادعا ایدوب ایكیسیده اقامهٔ بینه ایتسه‌لر بقاء سفه بینه‌سی
تقدیمه شایاندر ﴿وفی الوهبانیة ۞ ومن یدعی اقراره قبل یحجر ۞ فمن بدعیه وقته فهو
اجدر﴾ وهبانیه‌ده مرسومدر كه ایكی خصمك بری اقرارینی قبل الحجر صلاحی
حالنده وقوعبولمشیدی دیو دعوا بركه مقرده حجری وقتنده اولدیغنی ادعا ایتسه قول
مقرك اولمق پك جدیر ولایقدر مقر اقرارینی صحت اقراره منافی اولان حالت معهوده‌یه مضاف
قیلمغله حقیقتده ضمانی منكر اولمش اولور مقر اولمز ۞ ولو باع والقاضی اجاز وقال لا ۞
تؤدی فاداه من بعد یخسر﴾ محجور برنسنه‌یی بیع ایدوب قاضیده بیعه اجازت ویروب
لكن مشتری‌یه مبیعك ثمنی ادا وتسلیم ایتمه دیو تنبیه ایتدكدنصكره مشتری محجوره
ثمنی تأدیه ایتسه كندوسنی ضرر ایدر كه قاضی تكرار كندودن آلور والله اعلم استغفر الله العظیم

﴿فصل بلوغ الغلام بالاحتلام والاحبال والانزال﴾

بلوغ لغتده وصول اصطلاحده حد صغرك نهایتی معناسنه‌در غلام والده‌حین
تولدندن بالغ اولدیغی وقته‌دك اطلاق اولنور وقتا كه صغرده اسباب حجردن اولوب
وكندو ایچون نهایت اولان شیء اولدیسه نهایتنی بیان واجب اولمغله اشبو فصل بیان
مشروح ایچون وضع اولندی غلامك حد صغرینك نهایتنی احتلامكه رؤیاده جماعه
متعلق حالاتی كورمسیله انزالك وقوعیله ونسایی حامله ایدوب وكندودن انزال واقع
اولمغله‌در ﴿والاصل هو الانزال﴾ بلوغده اصل اولان انزالدر احتلام انجق كندوایله
معتبر اولوب واحبال انجق كندوایله حاصل اولمغین ﴿والجاریة بالاحتلام والحیض
والحبل﴾ ولم یذكر الانزال صریحا لانه قلما یوجد منها ﴾ جاریه كه قزجغزك احتلام
وحیض وحبلكه حامله اولمسیله‌در مصنف مرحومك انزالی صریحا ذكر ایتمدیكی
احتلام وحبل هرنقدر كندوایله وجوده كلورسه‌ده لكن كندونك نساده بولنمسی
آز اولدیغندندر (فان لم یوجد منهما) شیء (فحتی یتم لكل منهما عشره سنه به یفتی) لقصر
اعمار اهل زماننا ﴾ غلام ایله جاریه‌دن مار الذكر اسباب بلوغدن برشیء بولنمزسه

بلوغلری اون بشده بالغ اولمغله‌در زمانه‌مز اهالیسینك عمرلرینك قصیر اولدیغندن
انجق بوقول ایله فتوا ویریلور نبات عانه‌یه ونهود ثدیه قدوقامته وثقل صوته اعتبار
اولنماز بو امامینله امام شافعی رحمهم الله تعالی قوللریدر امام اعظم رحمه الله تعالی
غلام اون سكزی جاریه اون یدیسنی اتمام ایتمكدن لازمدر دیدی عبدالله بن عباس
رضی الله تعالی عنهمانك ۞ ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ اشده ۞ نظم
مجیدنده صبینك اشدنی اون سكز سنه‌یه بلوغیله تفسیر ایتدیكنه بناءً اشد بر مغرور كه
جمعی بوقدر قوت جلادت معناسنه اولان شدتدن مشتقدر ﴿(وادنی مدته له اثنتا
عشرة سنة ولها تسع سنین) هو المختار كما فی احكام الصغار﴾ غلامك سن بلوغنك ادناسی
اون ایكی سنه‌در جاریه‌نك كه طقوزدر انجق مختار اولان قولده بودرتنه كه احكام
الصغارده مسطوردر ﴿(فان راهقا) ای بان بلغا هذا السن (فقالا بلغنا صدقا ان لم یكذبهما
الظاهر) كذا قیده فی العمادیه وغیرها﴾ غلام ایله جاریه مراهق اولوب سن مشروحه
رسیده اولمغله بز بالغ اولدق دیسه‌لر قوللرنده تصدیق اولنورلر اكر ظاهرا كندولرینی
تكذیب ایتمیوب جثه‌لرنده ضعف وزمانت اولمزسه عمادیه صاحبی وسائرلریده بویلجه
تقیید ایلدی (فبعد ثنتی) عشرة سنة یشترط شرط اخر لصحة اقراره بالبلوغ وهو ان
یكون بحال یحتلم مثله والا لا یقبل (قوله شرح وهبانیه) امدی اون ایكی سنه‌دن صكره
بلوغیله اقرارینك صحتیچون برشرط دخی شرط قلنور كه صبی مشروحك كندو
مثللونك احتلام اولور حالنه ملابس اولسیدر یوقیسه قولی مقبول اولماز ﴿(وهما)
حینئذ (كبالغ حكما) فلا یقبل جحوده البلوغ بعد اقراره مع احتمال حاله فلا تنقض قسمته
ولا بیعه﴾ بوتقدیرجه غلام ایله جاریه حكما بالغ كبیلردر پس سن وجثه‌لرینك بلوغه محملی
اوله‌رق بلوغنی اقرارندن صكره جحودی مقبول اولمیوب تقسیمی و بیعی نقض اولنمز ﴾ وفی
الشرنبلالیة یقبل قول المراهقین قد بلغنا مع تفسیر كل بماذا بلغ بلا یمین ﴾ شرنبلالیه‌ده
مسطوردر مراهقینك بز بلوغه رسیده اولدق دیوب ونه ایله بالغ اولدقلرینی تفسیر
وبیان ایتمش اولورسه بلا یمین قوللری مقبول اولنور (وفی الخزانة اقر بالبلوغ فقبل
اثنتی عشر سنة لا تصح الا بالبینة وبعده تصح انتهی ﴾ خزانه‌ده مسطوردر كه بر مراهق
بلوغنی اقرار ایتدكده سنی اون ایكی‌یه بالغ اولمزدن مقدم ایسه اقراری انجق بینه ایله صحیح
اولور اكر اومثللو مراهق احتلام اولور مقوله‌دن اولورسه (خاتمه) بخاری شریف
شرحی كرمانیده مرسومدر كه روایت اولنور كه اصحاب كزیندن عبدالله بن عمر العاص
رضی الله تعالی عنه ایله پدر والا كبری بیننده اون ایكی سنه وار ایدی لكن بوندن
غیری بونك مثلی معروف دكلدر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ (كتاب المأذون) ﴾

كتاب المأذونك كتاب الحجردن صكره ایرادی اذنك سبق حجر ایجاب ایتدیكنه مبنیدر

مأذون كلمه سى اگرچه اسم مفعول اوله رق صنعت ايسه ده حقيقتده صله سى محذوف
مصدردر عبد مأذون له امه مأذون لها تقديرنده محجور محجور عليه تأويلنده اولديغى كبى
﴿ (الاذن) لغة الاعلام وشرعا (فك الحجر) اى فى التجارة لان الحجر لاينفك عن
العبد المأذون من غير باب التجارة ابن كمال) واسقاط الحق) ﴾ اذن لغتده اعلامدر لكن
كتب لغتده مبين اولان اعلام معناسنه اولان اذاندر اذن دكلدر بو مقامده اذندن
مراد اطلاق ومحجور عليهدن مانعى رفع وحجر اولنديغى شيدن اطلاقنى اعلامدر
شرعده تجارتده حجر سابقى منع واسقاط حقدر زيرا حجر باب تجارتك غيرنده عبد مأذون
منفك اولمز ايمدى كندويه تبرع وعتق رقبه ومال ايله كفارت تأديه سى جائز اولماز (المسقط
هو المولى لو المأذون رقيقا والولى لو صبيا وعند زفر والشافعى هو توكيل وانابة) ماراالذكر
حق منعى مسقط مأذون رقيق اولورسه مولاسى اولورسه وليسيدر امام زفر ايله امام شافع
عليهما الرحمة اذن توكيل وانابه در ديورديلر ﴿ (ثم يتصرف) العبد (لنفسه باهليته فلا يتوقت)
بوقت ولا يتخصص بنوع تفريع على كونه اسقاطا) پس اذن اسقاط حق اولديغندن بعد
الاذن مأذون كندونك تصرفه اهليتنه مبنى كندو نفسيچون تصرف ايتمش اولور
وبروقتله توقيت وبرنوعله تخصيص اولنماز (ولا يرجع بالعهدة على سيده لفكه الحجر)
عبد مأذونك حجرى فك ودفع اولنمغله سيدينك اوزرينه عهده كه طلب ثمن امثالى
تصرفنك حقيله رجوع ايده مز يعنى اشترا ايتديكى نسنه نك ثمننى اغاسندن مطالبه
ايده مز تصرفى كندو نفسيچون ايتمش اولمغين عهده فعله وزننده بر اسمدر اسم مفعول
معناسنه در عهده اغيه معناسنه در ﴿ (فلو اذن لعبده تفريع على فك الحجر) يوما (او شهرا)
صار مأذونا مطلقا حتى يحجر عليه (لان الاسقاطات لا تتوقت) فك حجر اوزره مسئله تفريع
ايدر كه ايمدى بركمسنه كندو عبدينه بر كون ويا بر شهر اذن ويرسه اول عبد مطلقا كه بلا
توقيت مأذون اولور حتى تكرار حجر ومنع اولنانه دك اسقاطات توقيت قبول ايتمامكين ﴿ (ولم
يتخصص بنوع فاذا اذن من نوع عم اذنه فى الانواع كلها) لانه فك الحجر لا توكيل اذن)
برنوع عمله تخصيص وتعيين اولنمامغين مولا برنوع تجارته اذن ويروب مثلا بحرا تجارته
اذن ويرسه برادده تجارت جائز اولور اذنى فك حجر اولوب توكيل اولمغين نوع تجارتك
كليسنه عام اولور (ثم اعلم ان لاذن بالتصرف النوعى اذن بالتجارة بالتخصص
استخدام) عدزين معلوم اولسونكه برنوع تصرفه اذن ويروب مثلا بنم ايچون
برثوب اشترا ايدوب وانى بيع ايله ديسه عقود متنوعه يى مشتمل اولوب واذندن
مرادى ربح اولمغله تجارته اذن ويرمش اولور اما تصرف شخصيكه معين برعقده اذن
ويروب مثلا فلان كمسنه وار نفسكى كندويه كتابت عمليچون ايجار ايله ديسه تجارته
اذن ويرمش اولماز بلكه بو عادتا استخدامدر ﴿ (ويثبت الاذن (ولالة) اذن بلا صراحة
ولالتله ده ثابت اولور (فعبد رأه سيده يبيع ملك اجنبى) فلو ملك مولاه لم يجز حتى يأذن
بالنطق بزازية ودرر عن الخانية لكن سوى بينهما الزيلعى وغيره وجزم بالتسوية
ابن كمال وصاحب الملتقى ورجحه من الشرنبلالية بان مافى المتون والشروح اولى

مما فى كتب الفتاوى فليحفظ (ويشترى) ماراد (وسكت) السيد (مأذون) خبر المبتداء
الا اذا كان المولى قاضيا اشباه ﴾ پس برعبدى اغاسى اجنبى برغير كمسنه نك مالنى بيع
ومراد ايتديكى نسنه يى اشترا ايتديكى حالده كوروب سكوت ايدسه ايمدى اول عبد
مأذون اولماز اما اغا كندونك ملكنى بيع ايتديكنى كوروب وسكوت ايدرسه عبده مأذون
اولمز حتى صراحة نطقله بيعه اذن ويرمدكجه مضمون مشروحى بزازيه ودرر صاحبى
فتاواى خانيه دن نقل ايتديلر لكن زيلعى وسائرى سكوتله اذنك ثبوتنده عبدك عين
مملوكه يى بيعنده مولا ايله غيرى بينلرينى تسويه ايلدى وتسويه مشروحه ايله ابن كمال
وملتقى صاحبى جزم ايدوب وشرنبلاليه ده متون وشروحده بولنان اقوال ومضامين
وفتاواده كندن اوليدر ديو مضمون مرسومى ترجيح وتقويه ايتدى وعبد كلمه سى
نكرۀ مخصصه اولمغله مبتدا وقوعى صحيح اولدى مأذون خبريدر ﴿ (ولكن (لا) يكون
مأذونا (فى) بيع (ذلك الشئ) اوشراؤه فلا ينفذ على المولى بيع ذلك المتاع لانه يلزم
ان يصير مأذونا قبل ان يصير مأذونا وهو باطل ﴾ لكن اول شيئى بيع وشراده عبد مأذون
اولمامغين اول متاعك بيعى مولا اوزره نافذ اولماز زيرا انده مأذون اولمش اولسه مأذون
اولمازدن مقدم مأذون اولمق لازم كلور بو ايسه باطلدر لكن بو مبيع سيدك اولديغى
تقديرجه در قنده كه اجنبينك اولديغنه نظرا در ﴿ قلت لكن قيده القهستانى معزيا
للذخيرة بالبيع دون الشراء من مال مولاه اى فيصح ايضا وعليه فيفتقر الى الفرق
والله الموفق ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه قهستانى ذخيره يه نسبتله مسئلۀ مشروحه يى
بيعله تقييد ايتدى مولاسنك مالندن شرا ايله تقييد ايتمدى ايمدى بيعى صحيح اولديغى
مثلا وعبد مزبورك شراسيده صحيح اولور ذخيره نك كلامنه نظرا مبيع اول ايله مشتراى
اول ميانلرنده فرقه محتاج اولور كه مبيع مشروح حقنده عبد مأذون اولميور مشتراى
مرقومده مأذون اوليور ﴿ (و) يثبت (صريحا فلو اذن مطلقا) بلا قيد (صح كل تجارة
منه اجماعا) اما لو قيد فعندنا يعم خلافا للشافعى) اذن صراحة اذنله ده ثابت اولور ايمدى
برقيد ايله تقييد ايتميه رك سيد اذن ويررسه اجماعا كندودن هر بر تجارت صحيح اولور
اما برقيد ايله تقييد اولنوب مثلا طعام نوعيله تجارت ايله ديرسه حنفيه قتنده جميع انواع
تجارته عام شامل اولور امام شافعيچوندر اختلاف ﴿ (فيبيع ويشترى ولو بغبن فاحش)
خلافا لهما (ويوكل بهما ويرهن ويرتهن ويعير الثوب والدابة) لانه من عادة التجارة ﴾
ايمدى عبد مأذون هرنقدر غبن فاحشله ده اولورسه بيع وشرا ايدر امامين ايچوندر
اختلاف مشار اليهما غبنه رخصت ويرمديلر وبيع شرايه توكيلده ايدر ورهن ويروب
ورهن آلور وثوب ودابه امثالى نسنه لرى عاريه ده ويرر بونلر عادت تجاردن اولمغين
﴿ (ويصالح عن قصاص وجب على عبده ويبيع من مولاه بمثل القيمة واما باقل)
منها (فلا) عبد مأذون عبدينه واجب اولان قصاصدن ناشى برمقدار شيئى اوزره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مصالحه ده اولور كو يا بدل صلحله عبدى اشترا ايتمش اولور وذكر بهاسيله و يا ذكرندن
زياده ايله اغاسنه مال بيع ايدر اما قيمتندن اقلله بيع ايده مز تبرع قبيلندن اولمغله ❊ (و) يبيع
(مولاه منه بمثل القيمة واقل) ❊ سيدى كندويه ذكر بهاسيله وذكرندن اقلله ده متاعينى
بيع ايدر ❊ (وللمولى حبس المبيع لقبض ثمنه) من العبد (ويبطل الثمن) خلافا لما صححه شارح
المجمع مغريا للمحيط) مسئلهٔ مشروحه ده اغايه عبددن ثمن بيعى قبضيچون مبيعى حبس ومنع
واردر و ثمنده باطل اولور كه ثمن مطالبه ايده مز اختلاف مجمع شارحينك محيطه عزو ايله
تصحيح ايتديكى قول ايچوندر يعنى مشار اليه ديركه بطلان ثمن اولمز هر نقدر مبيعى
مقدما تسليم ايتمش اولسه ده ❊ (لو سلم) المبيع (قبل قبضه) لانه لا يجب له على عبده دين
فخرج مجانا حتى لو كان الثمن عرضا لم يبطل لتعينه بالعقد وهذا كله لو المأذون مديونا
والا لم يجز بينهما بيع نهايه ❊ صورت سالفه ده ثمن باطل اولور سيد ثمنى قبض ايتزدن
مقدم مبيعى تسليم ايدرسه زيرا اغا ايچون عبدينك اوزرينه دين واجب اولمديغنه بناء
كو يا مبيعى مجانا باد هوا ظاهره اخراج ايتمش اولور كورمز ميسنكه ثمن عرض اولورسه
عقد ايله تعينينه مبنى باطل اولمز لكن جوهره نك وعيني نك كلاملرندن فهم اولنان
سيد بيعى استرداد ايدر مجانا عبد ضبط ايده مز لكن اشبو احكام مرسومه نك كليسى
عبد مأذون مديون اولديغنه نظر ادر والا مياننده بيع اصلا جائز اولمز زيرا بو صورتده
مولى كندو نفسندن يا بايع و يا مشترى اولور ❊ (واو باع المولى منه باكثر حط الزائد
او فسخ العقد) اى يؤمر السيد بان يفعل واحدا منهما لحق الغرماء (فيما كان من التجارة) ❊
اغا عبدينه ذكر بهاسندن زياده يه برنسنه بيع ايلسه تجارت مقوله سندن اولان شيلرده
يا زياده يى حط وتنزيل و يا عقدى فسخله سيد امر اولنور كه حتى غرمانك حقنه رعايت
اولنه ❊ (وتقبل الشهادة عليه) اى على العبد المأذون بحق ما (وان لم يحضر مولاه)
ولو محجورا لا تقبل يعنى لا تقبل على مولاه بل عليه فيؤاخذ به بعد العتق) عبد مأذون اوزره
غصب ايتديكى برنسنه نك غصبى واستهلاك ايتديكى وديعه امثالى حقوقدن برحقله
شهادت مقبوله اولور اغاسى هر نه قدر حاضر اولمزسه ده عبد محجور اولورسه شهادت
مولاسى اوزره مقبوله اولماز بلكه كندونك اوزرينه مقبوله اولور نهايتى بعد العتق
انكله مؤاخذه اولنور ❊ ولو حضرا معا فان الدعوى باستهلاك مال او غصبه قضى
على المولى وان باستهلاك وديعة او بضاعة على المحجور تسمع على العبد وقيل على المولى ❊
سيد ايله عبد محجورى ايكيسى بردن حين مرافعه ده حاضر اولسه لر ايمدى دعوا عبدك
برمالى استهلاكى و يا غصبى اوزره اولورسه مولا اوزره انك ضمانيله حكم اولنور كه كندويه
عبدى بيع ايله دوام اولنور واكر دعوى محجورك بر وديعه يى و يا بضاعه يى استهلاكيله
اولورسه دعوا عبد اوزره استماع اولنور كه بعد العتق مؤاخذه اولنور بعضلر مولى اوزره
استماع اولنور ديديلر ❊ ولو شهدوا على اقرار العبد بحق لم يقض على المولى مطلقا وتمامه

فى العمادية ❊ عبد محجورك برحقى اقرارى اوزره شاهدلر شهادة ايدرسه مطلقا كه
مولا مجلس شهادتده حاضر اولسون و يا اولمسون كندونك اوزرينه اقرار مشروحله
حكم اولنماز (ويأخذ الارض اجارة ومساقاة ومزارعة و يشترى بزرا يزرعه) عبد مأذون
بر تارلايى اجاره يه ومساقاته ومزارعه يه آلوب واكلمك ايچون بزرده اشترا ايدر ❊ و يؤاجر
و يزارع (و يشارك عنانا لا مفاوضة و يستأجر و يؤاجر ولو نفسه) وكندو
وغلمانى و يا بيوتنى ايجار وغيريله مزارعه وعنانا شركت مفاوضه ايده مز
وغيرى استيجار وهر نه قدر كندو نفسنى اولوسه ده ايجار ايدر ❊ (و يقر بوديعة
وغصب ودين) ولو عليه دين (لغير زوج وولد و والد) وسيد فان اقراره لهم
بالدين باطل عنده خلافا لهما درر ولو بعين صح ان لم يكن مديونا وهبانيه ❊
ووديعه وغصبله وكندونك اوزرينه شهادتى مقبوله اولور زوجك وولدك ووالدك
ماعداسى ذوات ايچون دينى اقرار ايدر اما سالف الذكر حقلرنده شهادتلرى مقبوله
اولميان كمسنه لره دين اقرارى امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده باطلدر امامين ايچوندر
اختلاف واكر مز بورلره بر عينله اقرار ايدرسه مديون اولمازسه اقرارى صحيح اولور
❊ (و يهدى طعاما يسيرا) بما لا يعد سرفا ومفاده انه لا يهدى من غير المأكول ❊ اصلا ابن
كمال وبه جزم ابن الشحنه) مأذون اسراف عد اولنميان آز برطعامى غيره هديه ايدر
بونك مفادى ما كولاتك ماعداسندن اصلا اهدا ايده مز ابن شحنه ده مضمون مشروحله
جزم ايلدى (والمحجور لا يهدى شيئا وعن الثانى اذا دفع للمحجور قوت يومه فدعا
بعض رفقائه للاكل معه فلا باس بخلاف ما لو دفع اليه قوت شهر محجور اصلا ❊
برنسنه يى اهدا ايده مز امام ثانيدن مرويدر كه بر عبد محجوره بر كونلك طعامى و يرلمكله
كندو ايله برابر اكل ايچون بعض رفقاسنى على طريق الضيافة دعوت ايلسه لا بأسدر
اما قوت شهريه سى اعطا اولنمش اولورسه مسئلهٔ مشروحه نك خلافنده دركه بونده
مولابه ضرر اولمغله دعوت ايده مز ❊ ولا بأس للمرأة ان تتصدق من بيت سيدها او
زوجها باليسير كرغيف ونحوه ملتقى ولو علم منه عدم الرضى لم يجز ❊ طائفهٔ نسا ايچون
اغاسنك و يا زوجنك خانه سندن براتمك مثالى جزئيات مقوله سى اولان نسنه يى
تصدقده بأس يوقدر عادتا بوندن منع اولنمامغين اما عدم رضاسى معلوم ومستبان
اولورسه تصدق جائز اولماز ❊ (ويضيف من يطعمه) و يتخذ الضيافة اليسيرة
بقدر ماله ❊ عبد مأذون كندويه اطعام ايدن كمسنه يى كندو سيده مسافر ايدوب اكا
اضافت ايدر ومالى مقدارى حالنه مناسب ضيافت ودعوت يپار ❊ (ويحط من ثمن
بعيب ما يحط التجار) و يحابى و يؤجل محيط ❊ مبيع معيبك ثمنندن عيبى سببيله
تجارك حط وتنزيل ايتديكى قدر مبلغى حط ايدوب ومحاباة ايدر كه برسلعه يى ذكر بهاسندن
اقل ثمنله بيع ايدوب وثمنى تأجيله ايدر بو مثللو شيلر صنيع تجاردندر ❊ (ولا يتزوج

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الا بأذن (ولا يتسرى وان اذن له) المولى ❊ انجق اغاسنك اذنيله تزوج ايدر واوطه‌لق جاريه الەمز هرنقدر مولا كندويه اذن ويررسه‌ده زيرا بوملك رقبه‌يه توقف ايدر عبد ايسه برشيئه مالك اوله‌مز مديون اولسون ويا اولمسون ❊ (ولا يزوج رقيقه) وقال ابو يوسف يزوج الامة ❊ رقيقنى تزويج ايده‌مز امام ابى يوسف رحمه الله تعالى جاريه‌سنى اره ويرر ديورمشدر بونده تحصيل مهر وسقوط نفقه اولنغله كويا تجارت كبى اولدى رقيق بونك خلافنه‌در ❊ (ولا يكاتبه الا ان يجيزه المولى ولا دين عليه وولاية القبض للمولى) ❊ مأذون كندو رقيقنى كتابت ايده‌مز بو تجارت قبيلندن اولمامغين الا اغاسى كندويه اجازت ويروب واوزرنده دينده اولمازسه كتابتى مشروع اولور بدل كتابتى قبض ولايتى مولانكدر ❊ (ولا يعتق بمال) الا ان يجيزه المولى الى اخرمامر ❊ مال مقابلى رقيقنى عتقده ايده‌مز الا مولا اجازت ويروب ومديونده اولمزسه عتق بمال جائز اولور ❊ (ولا بغيره ولا يقرض ولا يهب ولو بعوض ولا يكفل مطلقا) بنفس او مال ❊ بلا ماله مأذون رقيقنى عتق ايده‌مز اولى اولان اشبو ولا بغيره تركيبنى حذف ايدى اولوتيله بو معلوم اولمغين وتبرع قبيلندن اولمغله قرض ويره‌مز وهرنقدر عوض مقابلى اولورسه‌ده هبه‌ده ايده‌مز وماله وبانفسه كفيلده اوله‌مز ❊ (ولا يصالح عن قصاص وجب عليه ولا يعفو عن القصاص)و يصالح عن قصاص وجب على عبده خزانة الفقه ❊ كندونك اوزرينه واجب اولان قصاصدن مصالحه اوله‌مز رقبه‌سنده تصرف اولمغله بوايسه اذن تحتنده مندرج دكلدر وتبرع قبيلندن اولمغله قصاصدن عفوده ايده‌مز عبدينك اوزرينه واجب اولان قصاصدن مصالحه اولور شرا ايتمش كبى اولمغين ❊ (وكل دين وجب عليه بتجارته او بماهوه فى معناها) امثلة الاول (كبيع وشراء واجارة واستيجار) امثلة الثانى (عزم وديعة وغصب وامانته جحدهما) عبارة الدرر وغيرها جحدها بلاميم فتنبه ❊ هر بردينكه بيع وشرا واجاره واستيجار مثللو عبد مأذونك تجارتيله وياوديعه غرامتى وانكار ايتديكى غصب وامانت مالى كبى تجارت معناسنده اولان شيلر ايله واجب اولور كندونك رقبه‌سنه تعلق ايدر دررك وسائر معتبراتك عباره‌لرى جحدها ضميرنده بلاميم مفرد ضميرله‌در امانته كلمه‌سنه راجع اولور فتنبه اكا اشارت اولسه اولور كه غصبده اقرارده ايتسه حالا كندويه اداسى لازم اولور بنا برين مصنف مرحوم غصبى وديعه اوزره تقديم ايتسه‌ده ضمير وديعه ايله امانته راجع اولسه كوزل اولوردى ❊ (وعقر وجب بوطئ مشريته بعد الاستحقاق)كل ذلك (يتعلق برقبته) كدين الاستهلاك والمهر ونفقة الزوجة ❊ دخى تجارت معناسنده اولان شى سببيله واجب اولان دين اشترا ايتديكى جاريه‌يى وطئ ايله بعد الاستحقاق واجب اولان عقر كبيدر امدى اشبو مذكوراتك كليسنده

دين عبد مأذونك رقبه‌سنه تعلق ايدر استهلاك ايتديكى نسنه‌نك ومهرك وزوجه‌سنك نفقه‌سنك دينى رقبه‌سنه لازم اولديغى مثللو ❊ (ويباع فيه) ولهم استسعاؤه ايضا زيلعى ومفاده ان زوجة لواختارت استسعاءه لنفقة كل يوم ان يكون لها ذلك ايضا بحر من النفقة (بحضر مولاه) او نائبه لاحتمال ان يفديه ❊ ديچون عبد مأذون اغاسنك ويانائبنك حضورنده بيع اولنور كندونك فداسى كه دينى ويروب تخليص احتماله مبنى وعبدك رقبه‌سنده كندوسى خصم اولمغين حق صاحبلرى يچون عبد مأذون مديون استسعا كه كندويى اكتساب ايتديروب كسبندن دينى اخذده واردر يعنى مجرد بيعى واجب دكلدر وبوندن فهم اولنان عورتى هر كونك نفقه‌سيچون استسعاسنى اختيار ايدرسه ايده بيلور ❊ بخلاف بيع الكسب فانه لا يحتاج لحضور المولى لان العبد خصم فيه ❊ عبد مرسومك كسبنى بيع كندويى بيعك خلافنه‌در كه بونده كندوسى خصم اولديغندن مولانك حضورى ايجاب ايتمز ❊ (ويقسم ثمنه بالحصص ويتعلق (بكسب حصل قبل الدين او بعده و) يتعلق (بما وهب له وان لم يحضر مولاه بعد البيع) عبد مرقومك ثمنى ارباب ديونك حصه‌لرنجه ميانلرنده تقسيم وتوزيع اولنور ودين مشروح دينددن مقدم ويامؤخر حاصل اولان كسبنه وكندويه هبه اولان نسنه‌يه‌ده تعلق ايدر اغاسى هرنه‌قدر حاضر اولمزسه‌ده (هذا قيد للكسب والاتهاب لكن يشترط حضور العبد لانه الخصم فى كسبه) مصنف مرحومك اشبو وان لم يحضر مولاه قولى كسبله اتهابك ايكسنه‌ده قيدوتعميمدر شوقدر واركه عبد كندو كسبنده خصم اولمغله حين تقسيمده حضورى شرط قلنور (ثم انما ابتداء بالكسب وعند عدمه يستوفى من الرقبة) بوندن صكره قضاء ديونده ابتدا كسبله بدء اولنور كسب معدوم اولورسه رقبه‌سندن استيفا اولنور (قلت واما الكسب الحاصل قبل الاذن فحق المولى فله اخذه مطلقا قال شيخنا ومفاده انه لو اكتسب المحجور شيئا واودعه عند آخر وهلك فى يد المودع للمولى تضمينه لانه كمودع الغاصب فتأمله) شارح عليه الرحمه ديركه قبل الاذن عبدك تحصيل ايتديكى كسب ومال اغانك حقيدر دينى اولسون ويا اولمسون كندويه انى اخذ مشروعدر شيخمز بيورر كه كسبك مولانك حقى اولمسنك مقتضاسى عبد محجور برمقدار شئ كسب ايدوب انى برغيركسنه‌نك نزدنيه ايداع ايتمكله مودعك قتنده مال هلاك اولورسه مولينك آنى تضمين ايدر مودع كو يا غاصبك مودعى كبى اولمغين مودعه متصر اولديغى مبلغى بعد العتق عبده رجوع ايدر ❊ (لا) يتعلق الدين (بما اخذه مولاه منه قبل الدين) ❊ دين عبد مأذوندن اغاسنك قبل الدين اخذ ايتديكى مبلغه تعلق ايتمز ❊ (وطولب) المأذون (بما بقى)من الدين زائدا عن كسبه وثمنه بعد عتقه و يباع ثانيا ❊ مأذون كسب وثمنندن زياده ذمتنده باقى قلان دينيله عتقندن صكره مطالبه اولنور تكرار بردخى بيع اولنماز ((ولمولاه اخذ غلة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

منه بوجود دينه وما زاد للغرماء) يعنى لو كان المولى يأخذ من العبد كل شهر عشرة
دراهم مثلا قبل لحوق الدين كان له ان يأخذها بعد لحوقه استحسانا لانه لو منع منها يحجر
عليه فيندرج باب الاكتساب عبد مأذونك مولاسى بو دينى وار ايكن غلهسى مثلنى
اخذ وارد رانك زيادهسى غرمانك اولور يعنى مولا عبده دينك لحوقندن مقدم مثلا عبدك
اجرتندن ماهيده اون درهم اخذ ايدر اولسه بعد لحوق الدين دخى استحسانا كندويه
انى اخذ وارد ر قياس اولان عدم اخذى ايدى زيرا دين مولانك حقنك او زرينه
مقدمدر لكن مولا غلهدن منع اولنهجق اولسه عبدى حجر ايتمكله باب اكتسابده مندرج
اولديغندن غرما متضرر اولور (ويتحجر بحجره ان علم هو) نفسه لدفع الضرر عنه
(واكثر اهل سوقه ان كان الاذن شائعا) عبد مأذون اغاسنك حجريله منحجر اولور
اكر حجرنى كندوسى واذن شايع اولديغنه نظرا اهل سوقنك اكثرى بيلورسه زيرا بلا علم
منحجر اولسه بعده الحجر تصرفيله عبد متضرر اولوب كندويه لازم اولان دينى بعد
الحريه خالص مالندن تأديه ايجاب ايدر (اما اذا لم يعلم به) اى بالاذن (العبد) وحده (كفى
فى حجره علمه به فقط) ولا يشترط مع ذلك علم اكثر اهل سوقه لانتفاء الضرر) اذنى انجق
بالكز عبدى بيلورسه حجرنده فقط كندونك علمى كفايت ايدوب كندوايله برابر اهل
سوقنك اكثرينك علمى شرط قيلنمز ضرر منتفى اولمغين وفى البزازية باع عبد المأذون
ان لم يكن عليه دين صار محجورا عليه علم اهل سوقه بيعه ام لا لصحة البيع وان عليه دين
لا مالم يقضه المشترى لفساده البيع) بزازيهده مذكوردر كه بر كمسنه عبد مأذوننى بيع ايتدكده
اوزرنده دين بولنمزسه اهل سوقى بيعنى بيلسون ويا بيلمسون عبد محجور اولور بيعك
صحتنه مبنى واكر اوزرنده دين اولورسه بيعك فسادينه بناء مشترى كندوبى قبض
ايتدكجه محجور اولماز بيع فاسدده مشترينك مبيعه مالكيتى قبضله اولمغين وهل للغرماء
فسخه ان ديونهم حالة نعم الا اذا كان بالثمن وفاء او ابرؤ العبد او ادى المولى وتمامه
فى السراجيه) غرما ايچون عبد مأذون بيعنى فسخ اولورمى بلى ديونلرى حاله كه
پشين اولوب مؤجل اولمزسه فسخنه قادر اولور مؤجل اولورسه مولى بيعندن منع اولنمز
الاحاله اولديغنه نظرا مأذونك دينى ثمنى وفا ايدوب ويا خود غرما عبدك ذمتنى دينندن
ابرا ايدرلرسه ويا خود اغاسى ديوننى ادا ايدرسه فسخه مقتدر اولمزلر بو بحثك تمام
وتفصيلى سراجيهدهدر (وبموت سيده وجنونه مطبقا ولحوقه) وكذا بجنون المأذون
ولحوقه ايضا (بدار الحرب مرتدا وان لم يعلم احد به) لانه موت حكما دخى سيدنك
ويا مأذونك جنون مطبقله جنونلريله ودار حربه مرتدا لحوقلريله ده عبد مأذون منحجر
اولور واشبو دار حربه لحوق موت حكمى اولديغندن هر نه قدر كندوبى بر احد بيلمزسهده
ينه كندوايله حجر ثابت اولور امام محمد رحمه الله تعالى جنون مطبقى بر سنه تماما افاقت
بولنميان جنله بيان بيورديلر مادونى مطبق اولمز (و) ينحجر حكما (باباقه) وان لم يعلم

احد بجنونه عبد مأذونك اباقى هر نقدر بر احد معلومى اولمزسهده جنونى كبى
كندوايلهده حكما منحجر اولور اغا كندونك اطاعتندن خروج ايدن عبد متمردينك
تصرفنه راضى اولمديغندن دلالة حجر اولور (ولو عاد منه) او افاق جنونه لم يعد الاذن)
فى الصحيح زيلعى وقهستانى اباقندن عبد مأذون عودت ويا جنوندن افاقت بولورسه
قول صحيحده اذنى عودت ايتمز (وباستيلادها) بان ولدت منه فادعاه كان حجرا دلالة
مالم يصرح بخلافه دخى مأذونه اولان جاريهيى استيلاد يله كه كندودن واد كتوروب
انى بندندر ديو دعواسيلهده منحجره اولور يعنى بو دخى دلالة حجر اولور مادام خلافيله
تصريح اولنمزسه اما خلافيله تصريح ايدوب كندويه صراحة اخذ اعطايه اذن اولورسه
حجر اولمز صريح دلالتده فائق اولمغله كندوايله عمل اولى اولور بونك نظيرى بر كمسنه
بر آدمه بر سفره تقديميله بر مقدار طعام احضار ايتدكده بو كندويه اول طعامدن اكل
وتناوله دلالة اذن اولمغله اندن تناول كندويه حلال اولور بعده صراحة اكلندن نهى ايلسه
دلالة اذنه اعتبار اولنمز (لا) ينحجر بالتدبير) تدبيره قطعله عبد مأذون منحجر اولماز (وضمن
بهما قيمتهما) فقط (للغرما) لو عليهما دين محيط) استيلاد تدبير ايله غرمايه اغا فقط قيمتلرينى
ضامن اولور رقبهلرينى محيط اوزرلرنده دين اولورسه قيمتلرندن باقى زياده دين اولورسه
انى بعد العتق كندولرى تأديه ايدرلر (اقراره) مبتداء (بعد حجره ان ما معه امانة او غصب
او دين عليه) لاخر (صحيح) خبر (فيقضيه منه) وقالا لا يصح) عبد مأذونك حجرندن صكره
عنندنده بولنان بعض شيلره بو امانت ويا غصب ويا كندونك اوزرنده بر اخر كمسنهنك
دينيدر ديو اقرارى صحيحدر انى اندن قضا ايدر امامين همامين اقرار مشروح صحيح
اولمز بيورديلر اقراره مبتداء صحيح خبريدر اولى اولان ودين عليه بدلنه او دين دعك ايدى
(احاط دينه بماله ورقبته لا يملك سيده ما معه فلم يعتق عبد من كسبه بتحرير مولاه)
وقالا يملكه فيعتق وعليه قيمته موسرا ولو معسرا فلهم ان يضمنوا العبد المعتق ثم يرجع
على المولى ابن كمال) عبد مأذونك دينى مالنى ورقبهسنى احاطه ايدرسه اغاسى
كندونك مالنه مالك اولهمديغندن كندونك كسبندن اولان عبدى مولاسنك
تحريريله عتق اولنماز زيرا انسان مالك اولمديغى شيئى عتق ايدهمز امامين مال
مشروحه مالك اولديغندن عبد مرسوم عتق اولنور بيورديلر ايمدى مولا موسر
اولورسه عبدك قيمتنى غرمايه تأديه ايدر يوق معسر اولورسه غرمايه قيمت عبدى
كندويه تضمين ايتديردكدنصكره كندوده اغاسنه رجوع ايدر (ولو اشترى ذا رحم
محرم من المولى لم يعتق) ولو ملكه اعتق دينى مستغرق اولان عبد مأذونك كسبنه سيدك
عدم مالكيتنه مضف مرحومك تفريع ايتدرديكى مسائلدندر عبد مأذون اغاسنك
ذى رحم محرمى اولان بر مملوكى اشترا ايتسه عتق اولور ايدى (ولو اتلف المولى
ما فى يده من الرقيق ضمن) ولو ملكه لم يضمن خلافا لهما بناء على ثبوت الملك وعدمه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مولى عبد ماذونك بدنده كه رقيقى اتلاف واضاعه ايدرسه انى ضامن اولور مالك
اولمش اولسه ضامن اولمزايدى ملكك ثبوت وعدم ثبوتنده كه اختلافه مبنى وامامين
ايچوندر اختلاف ✤(وان لم يحط) دينه بماله ورقبة (صح تحريره) اجماعا ✤ مأذونك
دينى مالنى ورقبه‌سنى احاطه ايتمزسه كسبندن اولان عبدك اغاسنك تحريريله
عتقى اجماعا صحيح اولور ✤(وصح اعتاقه) حال كون المأذون (مديونا) ولو بمحيط ✤
عبد مأذونى رقبه‌سنى محيط دينله مديون اولديغى حالده مولاسنك عتقى صحيح اولور
(وضمن المولى للغرماء الاقل من دينه وقيمة) بوصورتده مولا غرمايه عبد مشروحك
دينيله قيمتندن اقلنى ضامن اولورزيرا غرمانك حقى رقبه‌يه تعلق ايدوب انيده مولا عتقيله
اتلاف ايدوب غرمانك حقلريده انجق دين مقدارنده اولمغله انى ايفا ايله مقصودلرى
حاصل اولور (وان شاؤا اتبعوا العبد بكل ديونهم و باتباع احدهما لايبراء الاخر
فهما ككفيل مع مكفول عنه) لكن مسئلهٔ مشروحه‌ده غرما دينلرينك كليسنى دلرلرسه
عبده اتباعله كندودن مطالبه ايدرلر شوقدر وار كه عبد ايله سيددن قنغيسندن
طلب ايدرسه ديكرندن برى اولمش اولماز كويا كفيل ايله مكفول عنه كبى اولور
غاصبله غاصب كبى اولمزبونده احد همادن مطالبه ايله ديكرى برى اولور
✤(وطواب عابق) من دينهم اذالم تف به قيمته (بعد عتقه) لتقرره فى ذمته ✤ عبدك
قيمتى دينك كليسنى وفا ايتمزسه عبد بعد العتق باقى قلان دينله مطالبه اولنور كندونك
ذمتنده دينك تقررينه بناء (وصح تدبيره ولايحجر و يخير الغرماء كعتقه الا ان من اختار
احد الشيئين ليس له الرجوع شرح تكمله) عبد مأذونى تدبيره كسيمك صحيح اولور
انكله منحجر اولماز كه مأذون اولمدن چقماز وغرما عتقى صورتنده اولديغى مثللو
مولايى تضمينله عبدى دينچون استسعا بيننده مخير اولورلر شوقدر وار كه ماراالذكر
تضمينله استسعادن برنى اختيار ايدن غريمه رجوع اولماز كه ديكرنى ايدرم ديه‌مز
وعبد مأذون اوله‌رق قالور (وفى الهداية ولو كان المأذون مدبرا اوام ولد لم يضمن
قيمتهما لان حق الغرماء لم يتعلق برقبتهما الانهما لايباعان بالدين ✤ هدايه‌ده مسطوردر كه
مأذون مدبر ويا ام ولد اولورسه مولا كندولرينى عتق ايتديكى تقديرجه قيمتلرينى
غرمايه ضامن اولماز دينچون بيع اولنمدقلرندن غرمانك حقى كندولرينك رقبه‌لرينه
تعلق ايتمامكين (ولو اعتقه المولى باذن الغرماء فلهم تضمين مولاه زيلعى) عبد مأذونى
اغاسى غرمانك اذنيله عتق ايدرسه غرما ايچون مولايى تضمين واردر بومسئله تدبيره
متعلق دكادر ماقبلنه مربوطدر ✤(و) المأذون (ان باعه سيده) باقل من الديون
(وغيبه المشترى) قيدبه لان الغرماء اذا قدروا على العبد كان لهم فسخ البيع كامر
(ضمن الغرماء البايع قيمته) لتعديه ✤ عبد مأذونى اغاسى ديوندن اقل ثمنه بيع ايدوب
مشتريده كندوينى غائب وضايع قيلسه ايدى بايع تعدى ايتمش اولديغندن غرما عبدك

قيمتنى كندويه تضمين ايتديرلر مسئله‌نك غيبتيله تقييدى غرما عبدى اخذ وكرفت ايتمكه
مقتدر اولدقلرى تقديرجه بيعى فسخه قادر اوادقلرينه مبنيدرتته كه ماسبقده
مرور ايتدى امادين مقدارى ويا زياده ثمنله بيع اولنمش اولورسه بيعى فسخ ورددده
برفائد اولمامغين بلاتضمين ثمن كندولرينه ويريلور ✤(فان رد العبد عليه بعيب
قبل القبض) مطلقا او بخيار رؤيته اوشرط (او بعده بقضاء رجع) السيد (بقيمته
على الغرماء و) عاد (حقهم فى العبد) لزوال المانع ✤ بيع اولنان عبد مأذون قضا
ويا رضا ايله قبض اولنمزدن مقدم عيبله ويا خيار رؤيتله ويا شرطله وياخود بعد القبض
قضا ايله رد اولنورسه اغا ضامن اولديغى عبدك قيمتيله غرما اوزره رجوع ايدوب
حقلرى عبده عودت ايدر سبب ضمان اولان بيعله تسليم زائل اولمغين ✤(وان رد
بعد القبض لابقضاء فلاسبيل لهم على العبد ولا للمولى على القيمة) لان الرد بالتراضى
اقالة وهى بيع فى حق غيرهما ✤ واكر بعد القبض عبد بلا قضاء رد اولنورسه غرما
ايچون عبد اوزره بيعى ردو ياكندوينى استسعا ايله ومولى ايچون قيمت اوزره برطريق
ومداخله يوقدر زيرا تراضى ايله رد اقاله كه كندولرك غيرى اولان عبد حقنده بيع
جديددر ✤(وان فضل من دينهم شئ رجعوا به على العبد بعد الحرية) كامر ✤
غرمانك دينلرندن برمقدار شئ آرترسه انكله بعد الحرية عبد اوزره رجوع ايدرلر
نته كه مرور ايتدى ✤(او ضمنوا مشتريه) عطف على البايع اى ان شاؤا ضمنوا المشترى
ويرجع المشترى بالثمن على البائع (او اجازوا البيع واخذوا الثمن) لا قيمته العبد ✤ وياخود
سالف الذكر سيدك بيعنده غرما مشترى‌يى تضمين ايتديروب اودخى ثمنله بايعه
رجوع ايدرز يرا مشترى اشترا وقبض وتغييب ايتمكله تعدى ايتمش اولور وياخود
غرما بيعه اجازت ويروب وثمنى اخذ ايدرلر عبدك قيمتنه تعرض ايتمزلر يعنى غرما اوچ
شيده مخيرلردر ديمك اولور برى بيعه اجازت ديكرلريده بايعله مشتريدن قنغسنى دلرسه
انلره تضمين عطف على البايع بدلينده شارح عطف على ضمن الغرماء ديسه اولى اولور
ايدى ✤(وان باعه) السيد (معلما بدينه) يعنى مقرا به لامنكر اكما سيجئ لتحقق المخاصمة
ويسقط خيار المشترى لا الغرماء) فللغرماء رد البيع) ان لم يصل ثمنه اليهم لان قبضهم
الثمن دليل الرضى للبيع الا اذا كان فيه محاباة فاما ان ترفع او ينقص البيع ابن كمال) سيد
عبد مأذونى مشترى‌يه دينلى اعلام ايده‌رك يعنى اشبو عبد مديوندر ديه‌رك بيع ايدوب
مشتريده مخاصمه تحقق ايتمك ايچون دينى مقر اولوب منكر اولمازسه غرما ايچون
عبدك ثمنى كندولرينه واصل اولمزسه بيعى ردوارد رزيرا غرمانك ثمنى قبضلرى
بيعه رضالرينه دليلدر الا بيعده محاباة اولوب يعنى قيمتندن نقصانه بيع اولوب ثمنده
غرمانك حقلرينى وفا ايتمش اولمزسه ايدى يا محاباة رفع اولنوب دكر بهاسيله فروخت
اولنور وياخود بيع نقض اولنور ده ثمنى قبضلرى رضا اولمش اولماز ✤ وقال المصنف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هذا اذا كان الدين حالا وكان البيع بلا طلب الغرماء والثمن لايفي بدينهم والا فالبيع نافذ
لزوال المانع ❊ مصنف مرحوم بيورر كه اشبو بيعك ردى دين حال اولوب و بيع بلا طلب الغرماء
اولوب وثمن دينلرينى وفا ايتمديكنه نظرا اولور يوقسه غرمانك حقى اولمق مانعى
زائل اولمغله بيع نافذ اولور ❊ (وان غاب البايع) وقد قبضه المشترى (فالمشترى ليس
بخصم لهم) لومنكرا دينه خلافا للثانى ولو مقرا فخصم كما مر) بايع غائب اولوب مشتريده
عبد مأذونى قبض ايتمش اولورسه ايمدى مشترى غرمايه خصم اوله مزلر اكر مشترى
دينى منكر اولمش اولورسه زيرا بونده غرمانك دعوارى كندوده غائب اوزره
قضا قبيلندن اولان فسخ عقدى متضمندر امام ثانى ايچوندر اختلاف مشار اليه
مشترى خصم اولور ديدى و اكر مشترى دينى مقر اولورسه غرمايه خصم اوله بيلور
نته كم مرور ايتدى ❊ (ولو بقلبه بان غاب المشترى والبايع حاضر (فالحكم كذالك) اى لا
خصومة (اجماعا) حتى يحضر المشترى لكن لهم تضمين البايع قيمته او اجازة البيع
واخذ الثمن ❊ مسئلهٔ مشروحهنك قلبيكه عكسنه اولوب مشترى غائب بايع حاضر
اولورسه اجماعا حكم ينه بويله دركه مادام مشترى حاضر اولمدقجه دعوا
وخصومت اولمز زيرا ملك و يد كندوايچون اولمغله غيبوبتى حالنده انلرى ابطال ممكن
اولمز لكن غرمايه عبدك قيمتنى بايعه تضمين وار در بيع و تسليمه فعلرينى ابطال ايتمش اولمغين
و ياخود بيعه اجازت لايقه اذن سابق كبى اولمش اولور ❊ (عبد قدم مصرا وقال انا عبد
فلان مأذون فى التجارة فباع واشترى) فهو مأذون وحينئذ) لزمه كل شئ من
التجارة) ❊ عبد بر بلده يه كلوب بن فلانجه كسنهنك تجارته اذن ويرلمش عبديم ديهرك
مقدار بيع وشرا ايلسه مأذون اولمش اولمغله تجارتدن كندويه ايجاب ايدن ده بر شئ
كندويه لازم اولور ((وكذ) الحكم (لو اشترى) العبد (و باع ساكتا عن اذنه وحجره) كان
مأذونا استحسانا لضرورة التعامل وامر المسلم محمول على الصلاح فحمل عليه ضرورة
شرح الجامع ومفاده تقييد المسئلة بالمسلم ابن كمال ❊ حكم ينه بويله در بر عبد مسلم
اذن وحجردن ساكت اولهرق بيع وشرا ايلسه ضرورة تعامله مبنى وامر مسلم صلاح
اوزره محمول اولمغين استحسانا عبد مأذون اولور وامر المسلم محمود على الصلاح قولنك
مفادى مسئلهنك مسلمله تقييديدر ❊ (و) لكن (لايباع لدينه) اذا لم يف كسبه (الا اذا
قر مولاه به) اى بالاذن او اثبته الغريم بالبنية ❊ مسئلهٔ مرسومهده عبد مأذون اولور
لكن كسى دينى وفا ايتمديكى تقديرجه دينيچون كندوسى بيع اولنماز الا اغاسى اذننى
اقرار وياغريمى بينه ايله اذننى اثبات ايدرسه بيع اولنور ❊ (وتصرف الصبى والمعتوه)
الذى يعقل البيع والشراء (وان كان نافعا) محضا (كالاسلام والاتهاب صح بلا اذن
وان ضار اكالطلاق والعتاق) والصدقة والقرض لا وان اذن به وليهما) ❊ بيع وشرايى
عالم اولان صبيله معتوهك تصرفلرى اسلام وهبهيى قبول كبى نفع محض اولان شئ

اولورسه بلا اذن صحيح اولور واكر طلاق وعتاق وصدقه وقرض امثالى مضرتلى
شيلر اولورسه صحيح اولمز ولي لرى هر نقدار انلره اذن ويرسهده ضرردن مراد دينويدر
يوقسه صدقه ايله قرضده نفع اخروى واردر ❊ (وماتردد) من العقود (بين نفع وضر كالبيع
والشراء توقف على الاذن) حتى لو بلغ فاجازه نفذ ❊ نفع ضر بيننده كندوده تردد
اولنان بيع وشرا امثاللو عقودن اولان تصرفلرانه توقف ايدر حتى بالغ اولوب
كندوسى اجازت ويررسه نافذ اولور بعيده بعضا زياده بها ايله نفع محض اولورسهده
اكا اعتبار يوقدر اصل اولان ترددر ❊ (فان اذن لهما الولى منهما فى شراء وبيع
كعبد مأذون من) كل احكامه صبيله معتوهه ولى اذن ويررسه بيع وشراده جميع
احكامندن عبد مأذون كبى اولور ❊ (والشرط) لصحة الاذن (ان يعقلان البيع
سالبا للملك عن البايع والشراء جالباله) ذاد الزيلعى وان يقصد الربح ويعرف غبن اليسير
من الفاحش وهو ظاهر ❊ اذنك صحتنك شرطى صبيله معتوهك بيعك ملك مبيعى بايعدن
سالب وثمنى كندويه جالب وشرانك ملك مبيعى مشتريه جالب اولديغنى عالم
اولمريدر يعنى بيع وشرانك معنالرى معلومى اولمقدر زيلعى مرقومانك ربح قصد
ايدوب غبن يسيرى غبن فاحشدن تميز ايتملرينى دخى شرط مشروحى بيانده زياده ايلدى
ظاهر اولانده بودر ❊ (ووليه ابوه ثم وصيه) بعد موته ثم وصى كما من القهستانى عن
العمادية (ثم) بعدهم (جده) الصحيح وان علا ثم وصيه) ثم وصى وصيه قهستانى زاد
القهستانى والزيلعى ثم الوالى بالطريق الاولى ❊ صبينك وليسى باباسى بعد وفاته وصيسى
صكره وصيسك وصيسى بونلردن صكره جد صحيحى هر نقدر يوقارى اولورسهده بعده وصيسى
بعده وصيسنك وصيسى قهستانيله زيلعى بوندن صكره بالطريق الاولى واليدر مضموننى
زياده ايلدى لكن بونى ثم القاضى ديدكدنصكره ذكر ايلدى امدى واليدن مراد
ولايتنده قضاده مندرج اولان والى اولور يوخسه قضايه مولى اولميان والينك اذنى
جائز اولماز ❊ (ثم القاضى ووصيه) ايهما تصرف يصح فلذا لم يقل ثم ❊ بوندنصكره ولى قاضى
وياوصيسيدر قنقيسى تصرف ايدر ايسه صحيح اولور بناء برين مصنف مرحوم ثم وصيه
ديمدى ❊ (دون الام او وصيها ❊ هذا فى المال بخلاف النكاح كما مر فى بابه ❊
انا ووصيسى اشبو مال خصوصنده ولى اوله مزلر اما نكاح مالك خلافنه دركه انده
ولايتلرى واردرنته كه نكاح بابنده مرور ايلدى ❊ (راى القاضى الصبى او المعتوه
او عبدهما) او عبد نفسه كما مر يبيع ويشترى فسكت لايكون) سكوته (اذنا من التجارة
قاضى صبيك ويامعتوهك وياعبدلرينك وياكندو نفسينك عبدينك بيع وشرا ايتديكنى
كوروب سكوت ايتسه ايمدى سكوتى تجارته اذن اولماز ❊ (و) القاضى (له ان يأذن
لليتيم والمعتوه اذا لم يكن له ولى ولعبدهما اذا كان لكل واحد منهما) من الصبى والمعتوه
(ولى وامتنع) الولى (من الاذن عند طلب ذلك منه) اى من القاضى زيلعى حبيله

معتوهك ولیلری اولمیوب وياخود ولیلری اولوب لكن قاضیدن مرقومان ایچـون
اذن مطالبه اولندقده ولی امتناع ایدوب اذنه رخصت ویرمزسه مرقومانه وعبدلرینه
قاضیچون اذن ویرمك واردراذا كان لكل واحد منهما تركیبنده خلل واردر اولی اولان
عبارهٔ مشروحه ده كه اذا ابدلینه اوایله تعبیراولنمقدرنته كه اوله جه ترجه اولندی زیرا
هندیه نك كلامی اومعناسنی افاده ایدر ﴿قلت وفی البرجندی عن الخزانة لوابی ابوه اووصیه
صح اذن القاضی له زادشارح الوهبانیة ولاینحجر بعد ذلك اصلا لانه حكم الااذا حجر قاض اخر
فتدبر﴾ شارح رحمه الله تعالی دیركه خزانه دن نقلا برجندیده مذكوردركه صبینك
باباسی ویاوصیسی اذندن اباوامتناع ایدرلرسه قاضینك اكا اذنی صحیح اولور شارح
وهبانیه مضمون مشروحك اوزرینه قاضینك اذنندن صكره اصلا صبی منحجر اولمز
زیرا اذنی حكمدر الا قاضیٔ اخرك حجریله منحجر اولورمفادنی زیاده ایلدی ﴿فروع)
لواقرالاثنان بما معهما من كسب اوارث صح علی الظاهر كماذون درر﴾ صبیله معتوه
عندلرندن بولنان كسبلرندن ویامیراثلرندن حاصل مالی براسان ایچون اقرارایتسه لر
قول ظاهراوزره اقرارلری صحیح اولور مأذونك كه كبی ﴿الماذون لایكون مأذونا
قبل العلم به الافی مسئلة ما اذا قال بایعوا عبدی فانی اذنت له فبایعوه وهو لایعلم بذلك
صارمأذونا بخلاف قوله بایعوا ابنی الصغیرماذون﴾ كندویه اذن اولدیغی معلومی
اولمزدن مقدم مأذون اولمز الا برمسئله ده كه بركمسنه بنم عبدمله مبایعه ایدیكز بن اكا
اذن ویردم دیمكله عبدك اذنه علمی اولمقسزكندوایله بیع وشرا ایتسه لراول عبد مأذون
اولوراوغلومله مبایعه ایدیكز قولی مضمـون مشروحك خلافنه دركه بو اذن اولمز
﴿یصح الاذن للابق والمغصوب المجحودولابینة ولایصیر محجورا بهما علی الصحیح
اشباه﴾ عبدآبقه وغصبی انكاراولنوب وبینه سی اولمیان عبد مغصوبه اذن صحیح
اولمز قول صحیح اوزره اباق وغصبله محجورده اولمزلر ﴿وفی الوهبانیة ولواذن
القاضی لطفل وقدابی ٭ ابوه یصح الاذن منه فیتجر﴾ وهبانیه ده مذكوردر برطفلك
باباسی اذننه راضی دكل ایكن قاضی اكا اذن ویرسه اذنی صحیح اولمغله اول جوجق
تجارت ایدر بومتنی تكراردر (وضمن یعقوب الصغیر ودیعة ٭ وتحلیفه یفتی به حیث
ینكر) وصبی محجور عندنده بولنان ودیعه یی استهلاك ایدرسه امام ابی یوسف ضامن
اولور دیدی امامین ایچوندر اختلاف هلاك صورتنده اجماعا ضمان ایجاب ایتمزصبی
ماذون اوزره برشیٔ دعوا اولندقده انكار ایدرسه تحلیفنه فتوا ویریلور (ولورهن
المحجوراوباع وشری ٭ وجوزه المولی فلایتغیر) برعبد ویاصبی عقل محجور برنسنه یی
رهن ویابیع ویاشرا ایتدكده ولیسی اكا اجازت ویررسه نافذ اولمغله متغیراولماز(لتوقف
تصرف المحجور علی اجازة فلولم یجز بل اذن له فی التجارة فاجازها العبد جازاستحسانا)
لسالف الذكر بیتك مضمونك ثبوتی محجورك تصرفنك اجازته توقفنه مبنیدر ایمدی
صورت مشروحه ده ولی عقود مرسومه لره اجازت ویرمیـوب بلكه مطلق التجارته

مجددا اذن ویرمكله عبد عقود مذكوره لره اجازت ویرسه استحسانا انلره جائز اولورلر
﴿ولولم یأذن له فاعتقه فاجازها لم تصح اجازته) عبد مرقومه مولی اذن ویرمیوب
بلكه عتق ایتمكله عقود مشروحه لره اجازت ویرسه اجازتی صحیحه اولماز(قال وكذا
الصبی الممیز) مصنف صبی ممیزده بونیله عبد كبیدر دیدی ﴿قلت ولایخفی ان ماهو تبرع
ابتداء ضار فلایصح باذن ولی الصغیر كالقرض﴾ شارح رحمه الله تعالی دیركه خفی
دكلدركه قرض كبی اول امردن تبرع اولان نسنه ضرر محض اولدیغندن صغیرك
ولیسنك اذنیله صحیح اولماز والله اعلم وستغفر الله العظیم

(كتاب الغصب)

غصب حقنده كتاب مستطاندر كتابین بیننده مناسبت مأذونك برشیده اذن شرعیله
غاصبك بلااذن شرعی تصرفلریدر میانلرنده تقابل وتضـاد مناسبتی اولدی كتاب
المأذونك تقدیمی مشروعیتنه بناءدر غصب ایكی نوعدر برینه اثم ترتب ایدركه بیله رك
غصب اولنان شیده اولور دیكرینه اثم تعلق ایتمزكه جهلا اولان غصبدركه مثلا مالمدر
ظنیله غیرك مالنی اتلافده اولدیغی كبی ایكیسنه ده ضمان تعلق ایدر اثم انجق قصدأ اولان
غصبده اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم رفع عن امتی الخطاء والنسیان ٭ بیورمشدر
یعنی امتلری حرفوعدر دیمك غصبك حرمتی كتابله كه الله جل شانك ٭ ولاتاكلوا اموالكم بالباطل
٭ قول شریفیله وسنتله كه رسول صلی الله تعالی علیه وسلمك مكهٔ مكرمه ده یوم نحرده
حجةوداعده نطق بیوردیغی ٭ فان دماءكم واموالكم علیكم حرام كحرمة یومكم هذا
فی شهركم هذا فی بلدكم هذا الی یوم تلقون ربكم الاهل بلغت قالوانعم قال اللهم اشهد ٭
حدیث منیفیله در ٭ ومن غصب شبرامن ارض طوقه الله تعالی من سبع ارضین ٭ وارد
اولمشدر ﴿(هو) لغة اخذ الشیٔ مالا اوغیره كالحر علی وجـه التغلب (وشرعا ازالة
یدمحقه) ولوحكما كجحوده لما اخذه قبل ان یحوله ﴾ غصب لغتده مال ویامالك غیری
حرامثالی نسنه یی علی وجه التغلب اخذدر شرعده صـاحبنك اذنی اولمیه رق بخفیة
قابل نقل اولان مال منقوم محترمده یدمبطله یی اثباتله یدمحقه یی ازاله درازالهٔ مشروحه
هرنه قدر حكماده اولسه اولور كه مثلا بركمسنه نك نزدینه ایداع اولنان نسنه یی وضع
اولندیغی محلـدن تحویلنـدن مقدم انی انكاری كبی زیرا قبل الجحود یدمودع
یدمودعدر بعد الجحود مودعك یدی حكمـا ازاله اولنمش اولدی ولوحكمـا قیدنی
شارح علیه الرحمه باثبات یدمبطله قولندن تأخیرایتسه اولی اولور ایدی زیرا اثباتكده
حكمـا اولانی اولور مثلا بركمسنه نك یدنده برقوش ویاپرانجو اولمغله بركمسنه انك یدینه
ضرب ایتمكله اول قوش طیران ایدوب وانجو دریایه دوشسه یدمبطله یی حكما اثبات
ایتمش اولدیغندن كندویه ضمان لازم كلور ﴿(باثبات یدمبطلة) واعتبرالشافعی اثبات

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الیدفقط والثمرة فی الزوائد فثمرة ﴾بستان مغصوب لاتضمن عندنا خلافا له در) یعنی ازاله ید بله برابر اثباتده لازمدر امام شافعی علیه الرحمه فقط اثبات یدی اعتبار ایلدی ایمدی ثمرهٔ خلاف زوائد مغصوبده ظاهر ونمایان اولور که مثلا غصب اولنان بر باغچه نك میوه سی هلاك اولسه ازاله منعدم اولمغله حنفیه قتنده ضمان ایجاب ایتمز امام شافعی ایچوندر اختلاف مشار الیه اثبات ید بولنمغله ضامن اولور دیدی مال صاحبی زوائدی غاصبدن مطالبه ایتدکده ممانعت برله ویرمزسه اجماعا ضامن اولور قهستانی اصل اولان ازاله در اثبات دکلدر دیدی کورمزمیسنکه برکسنه نك یدنده بر دره بولنمغله برآخر کسنه نك یدینه ضرب ایتمکله دره دریایه دوشسه ضارب ضامن اولور هرنه قدر اثبات یوقیسه ده وبستان مغصوبك ثمره سی هلاك وتلف اولدقده اثبات هرنقدر موجود ایسه ده ازاله معدوم اولدیغندن ضمان ایجاب ایتمدی بوندن فهم اولندیکه غصب فقط ازاله در سائرفقها ازاله ایله اثباتك ایکیسیده لازمدر دیو تصریح ایتدیلر امام زاهدی کلاملری بیننی توفیق بیورمشلر که غصب ایکی نوعدر بری ضمانی موجب اولاندرکه بونده ازاله شرطدر بریده ردی لازم اولانکه بونده ده اثبات شرطدر ﴾(فی مال) فلا یتحقق فی میتة وحر (وغصب) انجق مال اطلاق اولنور شیلرده بولنمغله میته وحر وبرآوج تراب وبرقطره صو مثللو شیلرده ومنافعده تحقیق ایتمز ﴾(متقوم) فلا یتحقیق فی خمر مسلم ﴾ مال متقوم اولمق لازمدر یعنی شرعا کندو ایله انتفاع مباح اولمغله مسلمك خمرنده غصب اولمزکه قیمتنی ضامن اولمز لکن عینی رد ایدر ذمینك خمرینك ضمانی ایجاب ایدر ﴾(محترم) فلا یتحقق فی مال حربی) ومالك محترم اولمسی لازم اولمغله مال حربیده غصب تحقق ایتمز ﴾(قابل للنقل) فلا یتحقق من العقار خلاف لمحمد) مالك قابل نقل اولوب منقولاتدن اولمسی لازم اولمغله عقارده غصبك عدم تحققی معلوم اولدی امام محمد ایچوندر اختلاف ﴾(بغیراذن مالکه) احترز به عن الودیعة) ماتن مرحوم بغیراذن مالکه قولیله ودیعه دن وعاریه دن احتراز ایدرکه بونلرده دخی هرنه قدر قابل نقل اولان مال متقوم محترمدن ید محققه یی ازاله وار ایسه ده صاحبنك اذنیله اولدیغندن ید مبطله یی اثبات اولمدی ﴾واعلم ان الموقوف مضمون بالاتلاف مع انه لیس بمملوك اصلا صرح به البدایع فلو قال بلا اذن کما فعل ابن الکمال لکان اولی ﴾ شارح علیه الرحمه مصنفك تعریفنه افرادینی جامع اولمامغین باطلدر دیو سؤال ایراد ایدرکه ارباب درایته خفی دکلدر وقف مالارده غصب وتلف اولمغله ضمان ایجاب ایدر حالبوکه اصلا مملوك دکلدر اشبو اعتراضله بدایعده تصریح ایلدی ایمدی ابن کمالك دیدیکی کبی مصنفده کندو ایچون اذن حقی اولان کسنه نك اذنی اولمیه رق مفادینی دیسه متولی یه شامل اولمغله اولی اولور ایدی بالاتلاف بدلنه بالتلف دیسه اولور ایدی زیرا اتلافله

مطلقا کرك ملکده وکرك وقفده ضمان ایجاب ایدر ﴾(لا بخفیة) احترز به عن السرقة وفیه لابن الکمال کلام ﴾ مصنف مرحوم تعریفده که لا بخفیة قیدیله سرقتدن احتراز ایلدیکه سرقت علی سبیل الخفیه اخذ اولنان شیدر لکن ابن کمالك بر وجه اعتراض کلامی واردرکه حاصل سرقتك غصبك تعریفنده دخولی غصبده دخوله منافی دکلدر زیرا سرقت اصلی اعتباریله غصبده داخله در بعض خصوصیاتکه کندوبی حدودده ادخال ایلدی انکله ده حدودده داخله اولدی بونك نظیری فضولینك بیعیدرکه ذاتنده غصبدر حالبوکه بیوعده مذکوردر کندوده اولان بعض خصوصیات اعتباریله که انکله مسائل بیوعدن اولدی ابن کمال بو دقیقه یه آشنا اولمه میان کسنه علی سبیل الخفیة قولنك زیاده سیله سرقتی غصبك تعریفندن اخراجه تصدی ایلدی دیدی ﴾(فاستخدام العبد وتحمیل الدابة غصب) لازالة ید المالك ﴾ ایمدی برغیر کسنه نك عبدنی کندو خدمتنده برکسنه نك استخدامی ودابه سنه حمل وصفی غصبدر ید مالکی ازاله ایتمش اولمغله قهستانك بیانیه نظرا عبد مشترکی شریکنك اذنی اولمیه رق استخدامده خلاف واردر راجح اولان ضمانیدر دابهٔ مشترکه یه بلا اذن الشریك رکوبده اتفاقا ضمان ایجاب ایدر ﴾(لا جلوسه علی بساط)لعدم ازالتها فلا یضمن مالم یهلك بفعله ﴾ غیرك خالی وکلیم وفراش امثالی بسط ایتدیکی نسنه لرك اوزرینه جلوسنده ازاله واثبات معدوم اولمغین ضمان ایجاب ایلمز مادام اول بساط کندونك فعلیله هلاك اولمدقجه زیرا انك اوزرینه جلوسی انده تصرف اولمازحتی اکا تعلق ایدوب یاپشان کسنه ایله جالس منازعه ایتسه لر جلوسیله ذی الید اولمز بسط اصل مال صاحبنك فعلی اولمغله ذی الید کندوسی اولور مادام نقل وتحویله فعلنك اثری زائل اولمدقجه ﴾ وکذا لو دخل دار انسان واخذ متاعا وجحد فهو ضامن وان لم یحوله ولم یجحد لم یضمن مالم یهلك بفعله او یخرجه من الدار خانیه ﴾ ینه بویله برکسنه نك خانه سنه دخول ومتاعنی اخذ وانکار ایدرسه هرنقدر تحویل ایتمزسه ده کندوسنه ضمان ایجاب ایدر اما انی انکار ایتمزسه مادام کندونك فعلیله هلاك اولمیوب ویاخود انی داردن اخراج ایتمدکجه ضامن اولمز اولی اولان وان لم یحوله ترکیبنی ماقبلنه وصله بعده اداة شرطله وان لم یجحد دیمك ایدی نته که برمنوال مشروح ترجمه اولندی ﴾(وحکمه الاثم لمن علم انه مال الغیر ورد العین قائمة والغرم هالکة ولغیر من علم الاخیران) فلا اثم لانه خطاء ﴾ وهو مرفوع بالحدیث)غصبك اوزرینه ترتب ایدن اثر غاصبك مغصوبله که غیرك مالی اولدیغی معلومی اولورسه اثم وکناهدر واکر عین مغصوبه حالا یدنده موجوده قائمه ایسه انی عینا رد وهلاك اولمشسه غرمکه قیمتنی ضماندر غیرك مالی اولدیغنی بیلمیان کسنه یه صکره کیدرکه رد ایله غرمدر اثمی حدیث شریفله مرفوع اولمیان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خطاتو عندن اولمغله بونده اثم اولمز ﴿(المغصوب منه مخير بين تضمين الغاصب وغاصب
الغاصب) مغصوب منه ﴾ غاصبله غاصب غاصبي تضمين بيننده مخيردر امدی مال
صاحبي غاصب اولی تضمين ايدررسه نه مقدار مبلغ ضامن اولمش اولورسه انكله
كندوده غاصب ثانی یه رجوع ايدر اول امردن غاصب ثانی یه تضمين ايدررسه
اورجوع ايده مز وبرينی تضمينی مراد ايدرايسه ديكرندن مطالبه ايده مز ﴿(الا اذا
كان فی الوقف المغصوب بان غصبه وقيمته اكثر وكان الثانی املاء من الاول فان الضان
على الثانی) كذا فی وقف الخانية ﴾ الا غاصب غاصب وقف مغصوبده اولورسه كه
مثلا بركمسنه بيك غروش قيمتلو بر ارض موقوفه يی غصب ايدكدنصكره قيمتی
زياده لنوب ايكی بيك دكر اولدقدنصكره غاصب اخرده كندودن غصب ايدوب
وغاصب ثانی غاصب اولدن ملی وغنی اولورسه مغصوب منه ايچون انی غاصب ثانی یه
تضمين واردر مخير اولمازاول ملی اولورسه اندن مطالبه اولنور متولی قنقيسندن مطالبه
ايدرسه ديكرندن ايده مز ﴿(وفی غصبها عجلا غصب فاستهلكه ويبس لبن امه قيمة العجل
ونقصان الام ﴾ خانيه نك غصبنده مرسومدر كه بر رجل بركمسنه نك بوزاغيسنی غصب
واستهلاك ايتمسيله اناسنك سودی قوريوب منقطع اولسه عجلك قيمتيله اناسنك نقصان
قيمتی ضامن اولور غاصبك هرنقدر امده برفعلی بوقيسه ده لكن بوضمان عدوان
قبيلندندر ﴿(وفی كراهيتها فی هدم حائط غيره ضمن نقصان ولم يؤمر بعمارته الا فی
حائط المسجد ﴾ خانيه نك كراهيه سنده مذكوردر كه بركمسنه غيرك حائطنی هدم ايلسه
نقصانی ضامن اولور عمارتيله امر اولنماز يعنی مثلا اول دار جدارلو وجدارسز برقيمت
تقديم اولنورده ما بينلرنده كه زياده مبلغ تضمين اولنور الا مسجدك حائطنده كما كان
عمارتيله امر اولنور ﴿(وفی القنية تصرف فی ملك غيره ثم ادعی انه كان باذنه فالقول للمالك
الا اذا تصرف فی مال امرأته فماتت وادعی انه كان باذنها وانكر الوارث فالقول للزوج ﴾
قنيه ده مسطوردر كه برشخصك ملكنده تصرف ايدوب بعده انی اذنيله اولمشيدی ديو
دعوا ايلسه قول مالككدر الا بر عورتك مالنده تصرف ايدوب وعورت وفات ايلسه
ايمدی زوج اذنيله اولمشيدی ديو دعوا ورثه انی انكار ايدرسه قول زوجك اولور زيرا
اكثريا زوج زوجه سنك مالنده اذنيله تصرف ايدر ﴿(ويجب رد عين المغصوب) ما لم
يتغير تغيرا فاحشا (فی مكان غصب لتفاوت القيم باختلاف الاماكن ﴾ غصب اولان
نسنه نك عينی تغيرفاحشله متغير اولمدقچه غصب اولنديغی مكانده عينی رد واجب
اولور قيمتلر مكانلرك اختلافيله مختلف اولديغندن حديث شريفده على اليد ما اخذته
حتی ترده وارد اولمشدر يعنی يد صاحبنك اوزرينه اخذ ايتديكی نسنه نك عينی رد
لازمدر ديمك حديث اخرده دخی وارد اولمشدركه ✲ لا يحل لاحد كم ان يأخذ ملك اخيه
لاعبا ولا جادا وان اخذه فليرده ✲ يعنی براحده دين قرنداشنك مالنی لعب طريقيله سرقت

مراد ايتمييه رك وياجدايله كه سرقت مراد ايدرك اخذ حلال اولمدی ديمك مغصوب
تغيرفاحشله متغير اولوب اسمی واعظم منافعی زائل اولورسه اندن مال صاحبنك
ملكی زائل اولوب غاصب كندوسنه مالك اولمغله انی ضامن اولور وبدلنی ادا ايتمدكجه
انكله انتفاع كندويه حلال اولماز ﴿ويبرأ بردها ولو بغير علم المالك ﴾ هرنقدر مال
صاحبنك معلومی اولمقسزين اولورسه ده عين مغصوبه يی غاصبك رديله تبريۀ ذمت
ايتمش اولور (وفی البزازية غصب دراهم انسان من كيسه ﴿ثم ردها فيه بلا علمه برئ
وكذا لو سلمه اليه بجهته اخری كهبته اوايداع اوشراء وكذا لو اطعمه فاكله خلاف
للشافعی زيلعی ﴾ بزازيه ده مرسومدركه بركيمسنه بر انسانك كيسه سندن دراهمنی
غصب ايدوب بعده انك معلومی اولميه رق كيسه سيله كندويه رد ايلسه ويا كندويه
اطعام ايتمكله انی اكل ايلسه ينه بری اولور اكل صورتنده اختلاف امام شافعی
ايچوندر ﴿(اويجب رد مثله ان هلك وهو مثلی وان انقطع المثل) بان لا يوجد فی السوق
يباع فيه وان كان يوجد فی البيوت ابن كمال (فقيمته يوم الخصومة) ﴾ ای وقت القضاء)
وياخود مغصوبك مثلنی رد واجب اولور اكر مثلياتدن اولوب هلاك اولمش اولورسه
واكرمثلی منقطع اولوب بيع اولنديغی چارسوده بولنمازسه يوم خصومتكه قضا وقتنده كه
قيمتی لازم اولور بعضا بيوتده بولنمسی انقطاع مثله مانع اولمز ﴿وعند ابی يوسف يوم الغصب
وعند محمد يوم الانقطاع ورجحا قهستانی ﴾ امام ابی يوسف سبب وجوب غصب اولديغندن
غصب اولنديغی كونی اعتبار ايدوب انده كه قيمتی لازم اولور ديدی امام محمد رحمه الله تعالى
يوم انقطاعده كه قيمتی لازم اولور ديدی مثلياتدن اولان نسنه يی غصبله انجق مثلی واجب
اولوب قيمتله انتقال انجق انقطاع مثله مثلی ادادن عجز ايله اولمغله انقطاعده كه قيمتی اعتبار
اولندی امام اعظم رحمه الله تعالى نك قول صواب قرينه لری ترجيحه سزا كورلديكی كبی
امامين همامينك دخی قوللری ترجيح اولندی ﴿(وتجب القيمة فی القيمی يوم غصبه) ﴾
اجماعا) قيمياتدن اولان شيلرده هلاكله يوم غصبده كه قيمتی اجماعا لازم اولور ﴿(والمثلی
المخلوط بخلاف جنسه) كبر مخلوط بشعير وشيرج مخلوط بزيت ونحو ذلك كدهن
نجس (قيمی) فتجب قيمته يوم غصبه ﴾ ارپه يه مخلوط بغدای زيته مخلوط صوصام
ياغی امثالی دهن نجس كبی شيلر قيميدر يوم غصبده كه قيمتی لازم اولور خلطله
مثلياتدن اولمدن خروج ايدوب قيمياتدن اولور ﴿ وكذا كل موزون يختلف بالصفة
كقمقم وقدر ودرود بس ذكره فی الجواهر ﴾ ينه بويله كندوده صفتك تأثيری اولوب
صفتله مختلف اولور بردق ودستی وچوملك وبكمز كبی هر بر موزوناتدن اولان شيلر
قيميدر (زاد المصنف ورب وقطر لان كلا منها يتفاوت بالصفة ولا يصح السلم فيها
ولا تثبت دينا فی الذمة) مصنف والاجناب منلا خسروك وجواهر الفتاوی صاحبنك
بيان ايتدكلری قيمياتك اوزرلرينه ربله قطری زياده ايلدی يعنی بونلرده قيمياتدندر

هر بری صنعتله متفاوت اولور و کندولرینه سلم مشروع اولمدیغندن ذمتده دین اوله رق
ثابت اولمز رب رانك ضمی و بانك تشدیدیله میوه نك صقلدقدن صکره چیقان قوی
و قواملی شیره سنه دینور قطر شکردن و یا خرما واوز ومدن طملیان طمله لره اطلاق
اولنور مفردی قطره در مثلیاتی فقها هر نقدر مکیلات موزونات عددی متقاربله
بیان ایتمشلر ایسه ده لکن موزوناتدن چوق شی واردر که مثلی دکلدر تجربه صحن سنی
امثالی نسنه لر ایدی مثلی همان بیع وقتنده وزن اولنان شیلر اولدی بلکه ثمنه مقابلی
اولمسی وزن و یا کیل و یا عدد ایله اولوب و صنعتله مختلف اولمیان نسنه لردر ✻ قلت
وفی الذخیرة والجبن قیمی فی الضمان مثلی فی غیره کالسلم ✻ شارح رحمه الله تعالی دیرکه
ذخیره ده مسطوردر که پینر ضمانده قیمیدر سلم مثللو ضمانك غیرنده مثلیدر ✻ وفی المجتبی
السویق قیمی لتفاوته بالقلی وقیل مثلی ✻ مجتباده ده مرسومدر که سویقکه بغدایدن
و آرپه دن قاورلان نسنه قیمیدر قاورلمغله تفاوتنه مبنی بعضلر مثلیدر دیدیلر ✻ وفی الاشباه
الفحم واللحم ولونیا والآجر قیمی ✻ اشباهده دخی مرسومدر که کوروات هر نقدر
غیر مطبوخ اولورسه ده و کرمید قیمیدر ✻ وفی حاشیتها لابن المصنف هنا وفیما یجلب
التیسیر معزیا للفصولین وغیره وکذا الصابون والسرقین والورق والابرة والعصفر
والصرم والجلد والدهن المتنجس وکذا الحفنة ✻ مصنف مرحومك فرزند دلپسندلرینك
بو مقامده تیسیر جلب ایده جکی محللرده فصولینه و سائر معتبراته نسبتله اشباه حاشیه سنده
مسطوردر که ینه صابون و زبل که کوبره و اشجار یبراقی و اکنه و عصفور و صادك
قچیله صرمکه دباغلنمامش دری و جلد که دباغتلو دری و دهن متنجس و مکیلات
نوعندن برنیجه برقبضه حبوبات قیمیلردر ✻ وکل مکیل وموزون مشرف علی الهلاك
مضمون بقیمة فی ذلك الوقت کسفینه موقودة اخذت فی الفرق والقی الملاح ما فیها
من مکیل وموزون یضمن قیمتهما ساعته کما فی المجتبی ✻ هر بر مکیلات و موزونات جنسندن
هلاکه مشرف و قریب اولان شیلر اولوقتده که قیمتیله مضموندر مثلا فورتنه یه
طوتلمش غرق اوله جق سفینه دن کمیجی مکیلات و موزوناتدن اولان نسنه لری
دریایه القا ایلسه اول ساعتده که قیمتلرینی ضامن اولور ✻ وفی الصیرفیة صب ماء فی حنطة
فافسدها وزاد فی کیلها ضمن قیمتها قبل صبه للماء الامثلها هذا اذا لم ینقلها فلو نقلها
لمکان ضمن المثل لانه غصبه وهو مثل بخلاف ما لو صب الماء فی الموضع الذی فیه الحنطة
بغیر نقل انتهی ✻ صیرفیه ده مذکوردر که برکسنه برمقدار بغدایه صو دوککله
انی فساده ویروب و کیلنده زیاده لنسه صویی صب ایتدیکی وقتدن مقدمکه قیمتنی
ضامن اولور مثلنی ضامن اولماز لکن بو بغدایی محلندن نقل ایتمدیکنه کوره در پس
دیکر مکانه نقل ایدرسه مثلنی ضامن اولور مثلی اوله رق غصب ایتمش اولدیغندن
اما قبل النقل اولدیغی محلده بغدایه صب ما ایدرسه صورت مشروحه نك خلافنده در

✻ والحاصل کما فی الدرر وغیرها ان کل ما یوجد له مثل فی الاسواق بلا تفاوت یعتد به
فهو مثلی وما لیس کذلك فقیمی فلیحفظ ✻ درر ده سائر معتبراتده تصریح اولندیغی
مثللو حاصل کلام هر بر شیکه کندونك اسواقده بلا تفاوت یعتد به مثلی بولنور اولشی
مثلیدر بویله اولمازسه قیمیدر ✻ (فان ادعی هلاکه) مرتبط بوجوب رد العین لانه الموجب
الاصلی ورد المثل والقیمة مخلص علی الراجح (حبس حتی یعلم) الحاکم (انه لو بقی لظهر
ای لاظهره (ثم قضی) الحاکم (علیه بالبدل ✻ (من مثل وقیمة) غاصب مغصوبك عینینی
رد واجب اولمغله مطالبه اولندقده هلاکن ادعا ایدرسه حبس اولنور حتی قاضی یه
عندنده موجود و باقی اولسه انی اظهار ایدر ایدی دیو علم حاصل اولنه دکین بعده
بدلیله که مثلی و یا قیمتیله قاضی حکم ایدر متنك فان ادعی هلاکه عباره سی عین مغصوبه نك
ردینك وجوبنه مرتبطدر صورة ومعنی رده ده عینینی رد اعدل واکمل اولدیغندن
اصل واجب اولان بودر قول راجح اوزره مثلنی و یا قیمتنی ردعینینی رد متعذر اولدقده
اندن تخلیص ایچوندر کورمز میسنکه قبل الهلاك انجق عینینی رد ایله مطالبه اولور
✻ (ولو ادعی الغصب الهلاك عند صاحبه بعد الرد وعکس المالك) ✻ ای ادعی الهلاك
عند الغاصب ✻ (واقاما البرهان فبرهان الغاصب) انه رده وهلك عند المالك (اولی)
بخلاف للثانی ملتقی ✻ غاصب مال مغصوبك بعد از رد صاحبنك عندنده هلاکنی مالك
عکسنیکه غاصبك عندنده هلاکنی ادعا ایکیسیده مدعالرینه اقامهٔ بینه ایتسه لر ایمدی
غاصبك انی رد ایدوب مالکك عندنده هلاك اولدیغی بینه سی قبوله اولی اولمغله تقدیم
اولنور عارض اولان ردی اثبات ایتدیکندن امام محمدك قولیدر امام ابی یوسف ایچوندر
اختلاف مشار الیه مالکك بینه سی اولیدر دیدی زیرا بو وجوب ضمانی اثبات ایدوب
غاصب انکار ایتمکله بینه اثبات ایچون اولدی ✻ ولو اختلفا فی القیمة وبرهنا فالبینة
للمالك وسیجیء ✻ غاصبله مالك مغصوبك قیمتنده اختلاف برله ایکیسیده اقامهٔ بینه ایدرلرسه
ایمدی بینه مالکك قول یمینیله غاصبك اولور بو کادائر بحث قریبا کلور لکن بو زیاده یه اقامهٔ
بینه اولنمدیغنه نظر ادر اقامهٔ بینه اولنورسه زیاده واجبه اولور اقل قولنه اعتبار اولنماز و اقلیه
اقامهٔ بینه ایده جك اولسه مقبوله اولمز ✻ ولو فی نفس المغصوب فالقول للغاصب اختلاف
نفس ✻ مغصوبده اولوب غاصب بنم غصب ایتدیکم اشبو ثوبدر دیوب مغصوب منه
بو دکلدر بلکه اخر ثوبدر دیرسه ایمدی قول غاصبك اولور کندوسی قابض اولمغین
✻ (والغصب) انما یتحقق (فیما ینقل فلو اخذها عقارا وهلك فی یده) بآفة سماویة
کغلبة سیل (لم یضمن) خلافا لمحمد وبقوله قالت الثلاثة وبه یفتی فی الوقف ذکره العینی ✻
غصب انجق منقولاتده تحقق ایتمکله برکیمسنه بر عقاری غصبا اخذ ایدوب و یدنده
غلبهٔ سیل کبی بر آفت سماویه ایله هلاك اولورسه ضامن اولماز زیرا امامینه کوره غصب
مغصوبده غاصبك یدینی اثبات مالکك یدینی ازاله ایله تصرفدر بو ایسه انجق نقلله اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عقارك نقلی ممكن اولمز نهایتی مالكك اندن اخراجی ممكن اولمغله مالكده تصرف اولور
عقارده اولمامغین ضمانی موجب اولمدی امام محمد ایچندر اختلاف مشار الیه عقارده
غصب تحقق ایتمكله ضامن اولور دیدی وائمهٔ ثلثه‌دن امام محمدك قولیله حكم ایتدیلر و وقفده
انجق بو قولله افتا اولنور عقار دار و تارلا كبی تمللی كوكلو مالدر ❊ وذكر ظهیر الدین
فی فتاواه الفتوی فی غصب العقار والدور الموقوفة بالضمان وان الفتوی فی غصب
منافع الوقف بالضمان ❊ امام ظهیر الدین فتاواسنده ذكر ایتدیكه وقف عقارك و منافع
وقفك غصبنده فتوا ضمانله در ❊ وفی فوائد صاحب المحیط اشتری دار او سكنها
ثم ظهر انها وقف او كانت للصغیر زمه اجرا المثل صیانة كمال الوقف والصغیر) صاحب
محیطك فوائدنده مذكوردر كه بر كسنه بر داری اشترا اولنده ساكن اولدقدنصكره انك
وقفیتی و یا بر یتیمك مالی اولدیغی ظاهر اولسه وقفك و صغیرك مالنی صیانة كندویه
اجر مثل لازم اولور ❊ وفی اجارة الفیض انما لایتحقق الغصب عندهما فی العقار فی حكم
الضمان اما فیما وراء ذلك فیتحقق الاتری انه یتحقق فی الرد فكذا فی استحقاق الاجرة
انتهی فلیحفظ ❊ فیض نام كتابك اجاره سنده مذكوردر كه امامین همامین نزدلرنده
عقارده غصبك عدم تحققی انجق ضمانی حقنده در یوخسه سائر شیلرده غصب
تحقق ایدر كورمزمیسنكه عقارك ردی حقنده غصب تحقق ایدر كه ردی لازم كلور
وبعض محلده كه وقفده و مال یتیمده و معد للاستغلال اولدقده اجرته مستحق اولمقده
دخی غصب تحقق ایتمش اولور ❊ (قیل) قائله الاستروشنی و عماد الدین فی فصولیهما
(ولاصح انه) ای العقار (یضمن بالبیع والتسلیم و) كذا (بالجحود فی) العقار (الودیعة
وبالرجوع عن الشهادة) بعد القضاء ❊ بعض علماكه استروشنی و عماد الدین فصولین
نام تألیفلرنده یوردیلر كه اصح اولان بیع و تسلیمله عقار استهلاك اولنمش اولمغله
تضمین اولنورلر یعنی بر كسنه غیرك عقارنی فضولی اولەرق بر كیمسنه‌یه بیع و تسلیم ایلسه
انی استهلاك ایتمش اولمغله ضامن اولور بینه بویله نزدینه ودیعه وضع اولنان عقاری
انكار ایدرسه و بر داری بر رجلكدر دیوایكی كیمسنه شهادت ایدكدنصكره بعد القضا
شهادتلرندن رجوع ایدرلرسه شاهدلر عقاری ضامن اولورلر لكن بونلرده ضمان
اتلافه مبنی یوخسه غصب اولدیغندن دكلدر (وفی الاشباه العقار لایضمن الا فی مسائل
وعدم هذه الثلثة) اشباهده مذكوردر كه عقار تضمین اولنماز الا بعض مسئله‌لرده اولور
واشبو اوج مواضعی اشباه صاحبی اول مواضعدن عد ایلدی ❊ (واذا نقص) العقار
(بسكناه وزراعة ضمن النقصان) بالاجماع فیعطی مازاد البذر و صححه فی المجتبی و عن
الثانی مثل بذره وفی الصیرفیة هو المختار ولو نبت له قلعه و تمامه فی المجتبی ❊ غصب ایتدیكی
عقارده ساكن اولوب و زراعت ایتمكله اكا نقصان طاری اولورسه غاصب اجماعا
اول نقصانی ضامن اولور نقصان تفسیر و بیان اولنمقده میان فقهاده اختلاف وقوع بولمش

(نصر بن)

نصر بن یحیی یوردیلر كه قبل الاستعمال اول ارض نه مقدار بدل ایجار ایله بعده
نه مقدار ایله استیجار اولنور نظر قیلنور ما بینلرنده كه نقصانی ضامن اولور محمد بن سلمة
میانلرنده كه تفاوتی شرا ایله اعتبار ایدوب قبل الاستعمال نه مقدار ثمنه بعد الاستعمال
نه مقداره بیع اولنور نقصان ارض میانلرنده كه تفاوتله اعتبار اولنمغله زیاده‌یی
ضامن اولور یوردیلر صوابه اقرب فتوایه انسب اولانده بودر اعتبار بر عینك قیمته
اولوب منفعتنه اولمامغین شارحك فیعطی مازاد البذر قولی ظاهرا متنه تفریع سبكنده
ایراد اولنمش ایسه‌ده لكن ماقبلنه اصلا ارتباطی یوقدر بلكه بر مسئله مستقله‌در منحده
اویله تصویر مسئله بیورمشلر كه بر كیمسنه بر آخر كیمسنه‌نك ارضنی زرع ایتمكله مزروعات
نابت اولورسه صاحب ارضی زارعینه قلعله امر ایدر قلع ایدرسه نه كوزل یوقیسه
كندوسی بالذات قلع ایدر دعوالری قبل النبات اولورسه صاحب ارضی مخیردرلرسه
زرع نابت اولنه دك ترك ایدوب بعده قلعیله كما فی السابق امر ایدردلرسه تارلایه كندو ایچون
حق قلع اولان زرعله مزروعه اولەرق و بلا زرع بر قیمت كسیلوب بزرك زیاده ایتدیكی
مقداری غاصبه اعطا ایدر بو قولی مجتباده تصحیح ایلدی امام ابی یوسفدن بزرك مثلنی
ویرردیو مرویدر صیرفیه‌ده بونی اختیار ایلمشدر ❊ (كما) یضمن اتفاقا (فی النقلی)
مانقص بفعله كما فی قطع الاشجار ولو قطعها رجل اخر او هدم البناء ضمن هؤلاء
الغاصب ❊ نته كه نقلی مغصوب بده غاصب كندونك فعلیله طاری اولان نقصانی
اتفاقا ضامن اولدیغی كبی نته كه غاصبك قطع ایتدیكی اشجاری كندوسی اتفاقا
ضامن اولور اما غاصبك غصب ایتدیكی اشجاری بر اخر رجل قطع و بنای هدم ایدرسه
اول اخر ضامن اولوب غاصب اولمز ❊ (كما لو غصب عبدا او آجره فنقص) فی (مدة الاجارة)
بالاستعمال وهذا ساقط من نسخ الشرح لدخوله تحت قوله وان استغله فنقصه الاستغلال
او اجر المستعار و نقص ضمن النقصان ❊ نته كه بر كیمسنه بر عبدی غصب و ایجار ایتمكله
استعمالله مدت ایجارده عبده نقصان طاری اوله نقصانی ضامن اولدیغی كبی مضمون
مشروح شرحك منحك نسخه‌لرندن ساقطدر وان استغلة قوانك تحتنده مضمون
مرسوم داخل اولدیغندن یعنی مغصوبی غاصب استغلال ایتمكله كندویه نقصان
طاری اولوب و یاخود مستعیر استعاره ایتدیكی نسنه‌یی ایجار ایتمكله اكا نقصان كلورسه
غاصب و یا مستعیر نقصانی ضامن اولور لكن بالغله نقصانی ضمانك غیری اولمغله
انك تحتنده دخولی ظاهر دكلدر ❊ (وتصدق) بما بقی من (الغلة) والاجرة خلافا لابی
یوسف كذا فی الملتقی لكن نقل المصنف عن البزازیة ان الغنی یتصدق بكل الغلة
فی الصحیح ❊ استغلال صورتنده غاصب غله ایله اجرتدن باقی‌یی تصدق ایدر امام
ابی یوسف ایچوندر اختلاف ملتقاده بو یلجه مرسومدر لكن مصنف بزازیه‌دن نقل ایدر كه
قول صحیحده غنی غله‌نك كلیسنی تصدق ایدر ❊ كما لو تصرف فی المغصوب والودیعة)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بان باعه (ورع) فيه (اذا كان) ذلك (متعينا بالاشارة او بالشرا بدراهم الوديعه او الغصب
ونقدها) يعنى كه غاصب مغصوبده وودیعده تصرف وبيع ايدوب اندن ربح ايدرسه
ايمدى اول شئ عروض كبى اشارتله متعين وياخود وديعه نك وياغصبك دراهميله
شرا ايله وانى نقديله غير متعين اولورسه اندن حاصل اولان ربحى تصدق ايتديكى كبى
عبارهده ده اخصر اولان او بالشراء بدراهم الوديعة او الغصب بدلنه او غير
متعين ونقده ديمك ايدى (يعنى يتصدق بربح حصل فيهما اذا كانا مما يعين
بالاشارة وان كانا مما لا يتعين فعلى اربعة اوجه) يعنى مغصوب وودیعه كليم بكه امثالى
اشارتله تعين عروض مقوله‌سى شيلر اولوب كندولرندن ربح حاصل اولورسه غاصب
انى تصدق ايدر مادام قيمتلرينى ضامن اولمدقجه كندويه انى تناول حلال اولمازمال
صاحبنه‌ده ويرسه اولور مغصوبله ووديعه تعين ايدر مقوله‌دن اولمازسه مسئله‌ده جواب
درت وجه اوزره‌در (فان اشار اليها ونقدها فكذلك يتصدق) (وان اشار اليها ونقد
غيرها او) اشار (الى غيرها) ونقدها (او اطلق) ولم يشر (ونقدها لا) يتصدق
فى الصور الثلاث عند الكرخى قليل (وبه يفتى) ايمدى مغصوبله ووديعه تعين ايدر
مقوله‌دن اولميان دراهم دنانير كبى شئ اولمغله كندويه غاصب اشارة ايدوب وكندويى
نقدا ادا ايدرسه نه اندن حاصل اولان ربحى تصدق ايدر واكر كندويه اشارت
وكندونك غيرنى نقد وياكندونك غيرينه اشارت وكندويى نقد وياخود بلا اشارة
بروجه اطلاق عقد وكندويى نقد ايدرسه اشبو اوچ صورتده امام كرخى عندنده
ربحى تصدق ايتمز وانجق بو قوله فتوا ويريلور (والمختار انه لا كيل مطلقا كذا فى الملتقى
ولو بعد الضمان هو الصحيح كما فى فتاوى النوزال) مختار اولان صور اربعة
مشروحه‌نك كليسنده مطلقا ربح حلال اولاز هرنه قدر مغصوبك وودیعه‌نك قيمتلرينى
ضامن اولدقدنصكره اولورسه‌ده انجق صحيح اولان قول بودر (واختار بعضهم
الفتوى على قول الكرخى فى زماننا لكثرة الحرام وهذا كله على قولهما وعند ابى يوسف
لا يتصدق بشئ منه كما لو اختلف الجنس ذكره الزيلعى فليحفظ) بعض فقها حرامك
كثرتنه بناء فى زماننا امام كرخى قوليله افتايى اختيار ايلدى و بو امامين قولى اوزره‌در
امام ابى يوسف قتنده اندن برنسنه‌يى تصدق ايتمز نته كه ضامن اولديغى مغصوبك
جنسى مختلف اولدقده ربحنى تصدق ايجاب ايتمديكى مثللو مثلا بركيمسه‌نك
برمقدار بغدايينى غصب ايدن كيمسنه صاحبنه دراهمله قيمتنى ضامن اولدقدنصكره
اول بغدايدن برمقدار ربح ايتسه اجماعا انى تصدق ايجاب ايتمز ربحك تبينى انجق
اتحاد جنس وقتنده اولور مثلا غصب ايتديكى دراهمك بدلنه برمقدار دراهمله
انى ضامن اولدقدنصكره دراهم مغصوبدن ربح حاصل اولسه تصدقى لازم اولور
(فان غصب وغير) المغصوب (فزال اسمه واعظم منافعه) اى اكثر مقاصده

احترازعن دراهم سبكها بلا ضرب فانه وان زال اسمه لكن يبقى اعظم منافعه ولذا
لا ينقطع حق المالك عنه كما فى المحيط وغيره فلم يكن زوال الاسم مغنيا عن اعظم منافعه
كما ظنه مثلا خسرو وغيره) بركيمسنه برنسنه‌يى غصب وانى تغيير برله انك اسمى واعظم
منافعى كه اكثر مقاصدى زائل ومرتفع اولسه انى ضامن وبلا حل الانتفاع اكا مالك
اولور غصب تغيير ايتميوب عنبك زبيب ورطبك تمر اولمسى كبى مغصوب بنفسه كندو
باشنه متغير اولورسه ايمدى مالك مخير اولور دلرسه متغير اعين مغصوبى آلور دلرسه
غاصبه تضمين ايتديرر اسمنك عدم زوالى مثلا برقيونى غصب وذبح ايتمكله مغصوب
منه مخير اولور دلرسه قيمتنى تضمينله قيونى غاصبه تسليم ايدر دلرسه نقصان قيمتنى
ضامن اولور شاة اسمى بوندن زائل دكلدر نهايتى شاة مذبوحه دينور اعظم منافعنك
زوالى مثلا بغدايى غصب وطحن ايتمك كبى زيرا اون ايتمكله هريسه وبذر اولمسى مثللو
عين بغدايه تعلق ايدن مقاصد زائل اولور مصنف عليه الرحمه مسائل مشروحه‌ده
اعظم منافعك زوالى قديله غاصبك بلاضرب سبك ايتديكى دراهمدن احتراز ايلدى
زيرا بوندن هرنه قدر دراهمك اسمى زائل اولور ايسه‌ده لكن كندوايله تزيين وثمن قيلمق
مثللو اعظم منافعى باقى اولمغله كندودن مال صاحبنك حقى منقطع اولمدى نته كه
محيطده وساٸر معتبراتده بويله‌جه مسطوردر ايمدى زوال اسم زوال اعظم منافعدن
مغنى اولمز مثلا خسروك وغيرسنك اويله‌جه ظن ايدوب لا حاجة الى ذكر اعظم المنافع
لان قوله زال اسمه مغن عنه لانه يازمه ديديكى مثللو (او يمكن بحرج) كبر بشعيره
(ضمنه وملكه بلا حل انتفاع قبل اداء ضمانه) اى رنجى مالكه باداء وابراء او بتضمين
قاض و ياخود مغصوب غاصبك ملكنه بغداسنك بغدايه اختلاطى مثللو امتيازى
ممتنع اولور درجه‌ويا خود بغداسنك ارپه‌يه اختلاطى كبى امتيازى بحرج كه صعوبتله
ممكن اولور درجه بربرلرينه مختلط اولورسه انى ضامن اولوب واكا قبل اداء الضمان كه
ادا ويا ابرا ويا تضمين قاضى ايله مالكينك رضاسى تحصيل ايتمزدن مقدم انكله انتفاع
حلال اولمقسزن مالك اولور ضامن اولمسى تعديسنه مبنيدر مالك اولديغى صنعت
متقومه احداث ايتديكيچوندر زيرا غاصبك مثلا غصب ايتديكى قيونى ذبح وطبخيله
وبغدايى طحنيله بهالرى زياده‌لنور وانلرايله نوعا هلاك اولمش اولور حتى اسمى متبدل
واعظم منافعى زائل اولور ثوبك محترق اولوب رماد اولديغى كبى اولور بوندن اصحاب
كزين رضوان الله عليهم اجمعينك وعلماء مجتهدينك اصل اصيللرى رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمدن روايت اولنان مضمون منيف كه سعادتله برقومى زيارت
بيوردقلرنده كندويه برقيون ذبح ايتديلر وقتا كه اندن اكل وتناول بيوريله‌جق
اولدقده اخذ بيوردقلرى لقمه‌يى مضغ ايتدكلرنده طبع نفيس انفسلرينه خوش
كلميوب اندن متلذذ اولمدقلرندن معجزه‌ با هره اوله‌رق بيوردیلر كه اشبو شاة

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بكا انبا و اخبار ايديور كه كندولرى بغير حق ذبح اولنمشلردر اول قوم انصارى صاحب
ضيافت بيور ديلر كه بلى يا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بو قيون بنم قرنداشمك
ايدى كندوسى بوندن اعلاسيله ارضا ايدرم امنيه سيله كندودن خبر سرز ذبح
ايتمشيدم پس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم سعادتله بيورديكى اسيرلره طعام ايديكز
ديو تصدقله امر بيوردز ايمدى صاحبنك حالا معلوم ومعين كمسنه اولوب كندويه رد
اولنمامسى ذابحك اكا مالك اولديغنى بيان ايدر وتصدقيله امر اولنمسى قبل الارضا
انتفاعنك حرمتنه دلالت ايدر ﴿ والقياس حله وهو رواية فلو غصب طعاما فمضغه
حتى صار مستهلكا يتبلعه حلالا فى رواية وحراما على المعتمد حسما المادة لفساد زيلعى ﴾
بيورديكه قياس اولان مال مغصوب مستهلكك حلال اولوب كندو ايله انتفاعك
جوازيدر تصرفيله كويا مالك مطلق بولنديغندن تصدقيله غير تمليكى جائز اولدى
بو امام اعظم رحمه الله تعالى دن بر روايتدر وايمدى بر كمسنه بر طعامى غصب ومضغ
ايتمكله استهلاك ايلسه بر روايتده انى حلال اولهرق ابتلاع ايتمش اولور قول
معتمد اوزره باب غصب سد ومادهٔ فسادى حسم وقطع ايچون حرام اولهرق بلع
ايدر وجود ملك مطلق حله دلالت ايتز كورمزميسنكه فاسد اشترا اولنان شيده
مشترينك تصرفى نافذ اولور حالبوكه كندويه انكله انتفاع حلال اولماز ﴿ (كذبح
شاة) بالتنوين بدل الاضافة اى شاة غيره ذكره ابن سلطان (وطبخها اوشيها وطحن
بر أو زرعه وحمل حديد سيفا وصفرانية والبناء على ساجة) بالجيم خشبة عظيمة تنبت بالهند
(وقيمته) اى لبناء (اكثر منها) اى من قيمة الساحة يملكها البانى بالقيمة ﴾ تغييرايله
اسمى زائل اولان مغصوب غيرك قيونى ذبح وطبخ ويا بريان ايلمك وبغدايى اون قلوب
ويا اكمك ودمرى سيوف وبقرى قاب قيلوب وبهاسى كندودن زياده اولان بناى
ساجه اوزره بنا كيبدر بانى ساجه يه قيمتيله مالك اولور ساجه جيمله هندده نابته
بر شجرهٔ عظيمه درشاه كلمه سى تنونيله در تنوينى مضاف اليهدن بدلدر شاة غيره
تقريرنده در ﴿ وكذا لو غصب ارضا فبنى عليها او غرس او ابتلعت دجاجة لؤلؤة
او ادخل البقر رأسه فى قدر او اودع فصيلا فكبر فى بيت المودع ولم يمكنه اخراجه
الا بهدم الجدار او سقط ديناره فى محبرة غيره ولم يمكن اخراجه الا بكسرها ونحو ذلك
يضمن صاحب الاكثر قيمة الاقل ﴾ يعنى بو يله صاحب اكثرى اقلك قيمتنى ضامن اولور
بر كمسنه بر ارضى غصب واوزرينه بنا ويا غرس احداث ايلسه بعضلر مطلقا صاحب
ارضك حقى ارضدن منقطع اولماز ديديلر ايمدى ارضنى اخذ ايدر ويا خود بر دجاجه
بر انجو يوتسه ويا بر بقر باشنى بر چوملك درونه ادخال ايلسه ويا بر دوه ياريسنى
بر كمسنه نك خانه سنه ايداع ايتمكله انك خانه سنده بويوب اخراجى انجق هدميله
ممكن ويا التونى بر كمسنه نك ديودى درونه ساقط اولمغله اخراجى انجق كسريله ممكن

اولسه بو مثللو شيلرده صاحب الاكثر اقلك قيمتنى ضامن اولور امام محمددن بو مسئله نزده
روايت اولنور كه صاحب اكثر مخيردر دلرسه اقلى آلوب قيمتنى ضامن اولور دلرسه ترك
ايدوب صاحب اقله اكثرك قيمتنى تضمين ايدير ﴿ والاصل ان الضرر الاشد يزال
بالاخف كما فى هذه القاعدة من الاشباه ثم قال ولو ابتلع لؤلؤة ومات لا يشق لبطنه
لان حرمة الآدمى اعظم من حرمة المال وقيمتها من تركته وجوزه الشافعية قياسا على
الشق لاخراج الولد) بو خصوصده اصل وقاعده بودر كه ضرر اشد ضرر اخفله ازاله اولور
يعنى ضرر عامى دفعيچون ضرر خاص تحمل اولنور مثلا صبيان مسلمينه مترس وتحصن
ايدن كفاره طوب وتفنك آتمه نك جوازى وطريق عامه اوزره ميل ايدن ملك حدارك
هدمينك وجوبى وسعينه حجر وارباب طعامك غبن فاحشله بيعلريله تعديلرى وقتنده
تسعير ولدى الحاجة محتكرك طعامنى بيعيله جبركى بوندن صكره اشباه صاحبى ديديكه
بر كمسنه بر انجويى يودوب وفوت اولسه قرنى يارلمز ادمينك حرمتى مال حرمتندن
اعظم اولمغين نهايتى درهنك قيمتى متوفانك تركه سندن لازم كلور امام شافعى رحمه
الله تعالى اخراج ولد ايچون شقه قياسا بونده دخى شق بطنى تجويز ايلدى ﴿ قلت
وقدمنا فى الجنائز عن الفتح انه يشق ايضا فلا خلاف وفى تنوير البصائر انه الاصح
فليحفظ ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه بز جنائزده فتحدن نقلا ذكر ايتدك كه اخراج ولد
ايچون شق اولديغى مثللو انجويى اخراج ايچونده شق اولنور ايمدى مسئله ده اختلاف
اولمامش اولور وتنوير البصائرده اصح اولان بودر ديو مصرحدر ﴿ بقى لو كانت قيمة
الساحة والبناء سواء فان اصطلحا على شئ جاز وان تنازعا بيع البناء عليهما ويقسم
الثمن بينهما على قدر مالهما شرنبلالية عن البزازية) بر مسئله بيان اولنميوب باقيه قالديكه
ارض مغصوبه يه وضع اولنان خشبه ايله بنانك قيمتلرى برابر اولورسه صورت مسئله
نيجه در ايمدى صاحب ارضله غاصب بر شيء اوزره مصالحه اولوب مثلا احدهما اخره
ضامن اولسه ويا خود ارضله بنا بيع اولنوب ثمنى ميانلرنده تقسيم اولنسه جائز اولور
واكر منازعه ايدوب صلح اولمازلر ايسه ايكيسيده بيع اولنوب ثمن بينلرندهماللرى
مقدارى تقسيم اولنور ﴿ بقى لو اراد الغاصب نقض البناء ورد الساحة هل له ذلك
ان قضى عليه بالقيمة لا يحل وقبله قولان لتضييع المال بلا فائدة وتمامه فى المجتبى ﴾ بر مسئله
دخى باقيه قالديكه غاصب بنانك نقضنى وساحه نك ردلنى مراد ايلسه اولور مى ايمدى
كندونك اوزرينه ارضك قيمتيله قضا وحكم اولند قدنصكره اولورسه اولماز زيرا بونده
بلا فائده تضييع مال واردر يوقسا اراده سى حكمدن مقدم اولورسه بونده ايكى قول
واردر بعضيلر اولور وبعضيلر اولماز ديديلر ﴿ (وان ضرب الحجرين درهما او دينارا
او اناء لم يملكه وهو لمالكه مجانا) خلافا لهما ﴾ حجرينكه مضروب اولميان التونله كومشكه
غاصب درهم ويا دينار ضربى اوروب ويا اناء يا پرسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولقدر صنعتله اكمالك اولهمز اول شيلر مجانا بادهوا بنه مال صاحبنك اولور مال
رباده بو مثللو صنعت متقوم اولمامغين امامين ايچوندر اختلاف مشار اليهما غاصب
انلرده مالك اولديغندن كندو يه انك مثلنى اداالازم اولور بيوردیلر ﴿ (فان ذبح شاة
غيره)ونحوها مما يؤكل (طرحها المالك عليه واخذ قيمتها او اخذها وضمنه نقصانها) ﴾
غاصب قيون امثالى مأكول اللحم حيوانى ذبح ايدرسه مال صاحبى انى كندونك
اوزرينه آتوب قيمتنى اخذايدر ويا خود مذبوحه اولهرق انى اخذ نقصاننى كندويه
تضمين ايتديرر مأكول اللحم اوليان حيوانك ذبحنده قيمتنك جميعنى ضامن اولور
﴿ (وكذا) الحكم (لو)قطع يدها اوقطع طرف دابة غيرمأكولة كذافى الملتقى قيل
ولفظ غير غيرسديد هناقلت قوله غيرسديد غيرسديد لثبوت الخيار فى غير الماكولة
ايضا لكن اذا اختار ربها اخذها لايضمنه شيأ عليه الفتوى كمانقله المصنف عن
العمادية فليحفظ ﴾ حكمينه بو يلجه در غاصب قيونك يدنى ويامأكولة اللحم اوليان
دابهنك برطرفى قطع ايدرسه يعنى ياطرحله قيمتنى اخذيله نقصاننى تضمين ايدر ملتقى ده
بو يلجه مسطوردر لكن مغصوبك عينى اخذونقصاننى تضمين انجق مأكول اللحم ايله
رقيق مملوكه خاص اولمغله بو مقامده ملتقى صاحبنك عبارهسنده غير لفظى غيرسديددر
دو سؤال ايراد ايتمشلر شارح رحمه الله تعالى سؤال مشروحى بر وجه معارضه رد ايدر كه
سائلك غيرسديد قولى سديد دكلدر زيرا مأكول اللحمده كه خيار كبى غيرمأكول اللحمده دخى
خيار واردر شوقدر وار كه صاحب دابه غيرمأكول اللحمده اخذنى اختيار ايتدكده غاصبه
نقصان ديه رك برشىء تضمين ايتديرهمز فتوا بونك اوزرينهدرنته كه مضمون مشروحى
مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب عماديهدن نقل ايلدى پس هر حالده مأكول
اللحمله غيرمأكول اللحم ميانلرنده فرق اولمغله سائلك ديديكى كبى غير كلمهسنك ذكرى بو مقامده
غيرصوابدر شارحك سؤالى رفعى محلنده دكلدر (بخلاف طرف العبد فان فيه الارش)
غاصبك غصب ايتديكى عبدك برطرفنى قطعى مأكول اللحم اوليان دوابك طرفنى
قطعك خلافنه دركه بونده ارشيله برابر عبد مملوكى صاحبى اخذ ايدر ادمى ايله بعد القطع
انتفاع ممكن اولمغله ﴿ وخرق ثوبا) خرقا (و) هوما (فوت بعض العين و بعض نفعه
لا كله) فلوكله ضمن كلها ﴾ وياخود غاصب برثوبى خرق فاحشله عينك ونفعنك
بعضنى فوت وضايع ايدر خرقله خرق ايدوب كلسنى خرق وتفويت ايتمزسه
بنه بو يله صورت سابقه مثللو يااوزرينه طرحله قيمتنى اخذ وياثوبنى اخذايله نقصان
قيمتنى تضمين ايتديرر امدى منافعنك كلسنى تفويت ايدرسه قيمتنك كليسنى ضامن اولور
﴿ (وفى خرق يسير) نقصه (ولم يفوت شيأ) من النفع (ضمن النقصان مع اخذعينه
ليس غير) لقيام العين من كل وجه مالم يجد وفيه صنعة او يكون ربويا كما بسطه
الزيلعى ﴾ نقصانى يسير اولوب نفعندن برشى تفويت ايتميان خرقده مغصوب منه

انجق ثوبنك عينى اخذايله نقصاننى تضمين ايتديرر مادام غاصب انده برصنعت
تجديد ايدوب مثلا بزى كوملك ديكمك كبى برشى احداث ايتميوب و ياغصب اولنان نسنه
اموال ربويدن اولمازسه اما كوملك ديكمك مثللو تجديد صنعتده مالك حقى اندن
منقطع اولور واموال ربويهده كرك فاحش وكرك يسير تعييب صورتنده مال
صاحبيچون مخيرلك واردر درلرسه عين مغصوبه معيبهيى امساك ايدوب غاصبه نقصان ديه رك
برشيئله رجوع ايتمز وياخود عين مغصوبهيى غاصبه تسليمله يامثلنى ويا قيمتنى تضمين
ربايه مؤدى اولديغندن متعذر اولدى ﴿ قلت ومنه يعلم جواب حادثة وهى
غصبت صياحته فضة مموهته بالذهب فزال تمويهها يخير مالكه بين تضمينها مموهته
واخذها بلاشى لانه تابع ﴾ مستهلك شارح رحمه الله تعالى دير كه اشبو او يكون
ربو ياقولندن برحادثه كه التونله يالدزلنمش كومش برايكنه دانلق غصب اولنوب
يالديزى زائل اولسه بونك جوابى معلوم اولديكه صاحبى مخيردر مموهه تضمينيله
وياخود بلاشى انى اخذى بيننده زيرا تمويه تابع مستهلكدر ﴿ ولو كان مكان
الغصب شراء بوزنها فضه فلارد لتعيبها ولا رجوع بالنقصان للزوم الربا فاغتنمه
فقل من صرح به قال شيخنا) وقعهٔ مشروحهده غصب بدلنه صياحه و زننده فضه ايله
شرا اولنسه كه انى بر كيسنه وزنا اولقدر كومشله اشترا وقبض ايتدكدنصكره يالدوزى
زائل اولوب انى معيبه بواسه مشترينك عندنده ردينه مانع عيب حادثله تعيينه مبنى رد ايدهمز
ربا احتمالندن عيب قديمنك نقصانيله رجوع ده ايدهمز ﴿ (ومن بنى اوغرس فى ارض
غيره) بغير اذنه (امر بالقلع والرد) لو قيمة الساحه اكثر كما مر) بر كيمسنه براخر كيمسنهنك
ارضنه بلا اذن بنا و ياغرس احداث ايلسه ساحه كه ارضك قيمتى اكثر اولورسه
بنا ايله غرسك قلعى وارضك رديله امر اولنورنته كه ماسبقده مرور ايلدى
صاحب ارض اشجارى اخذ وقيمتنى غاصبه تاديه ايدرم ديهمز الاقلعيله
يره ضرر كلورسه ايدر غاصبك قلعله مأموريتى رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى
عليه وسلمك ☼ ليس لعرق ظالم حق قول صدق ☼ احتوالرينه مبنيدر يعنى صاحبى
ظالم اولان عرقكه بر وجه اغتصاب بريره غرس اولنان فدان صاحبيچون حق يوقدر ديمك
عرق مجازا صاحبنك وصفيله موصوفدر منوندر اضافتيلهده مروىدر يعنى
غاصبك عرقيچون ثبوت يوقدر قلعيله امر اولنور ديمك ﴿ (وللمالك ان يضمن له
قيمة بناء او شجر امر بقلعه) اى مستحق القلع فتقوم بدونهما ومع احدهما مستحق القلع
فيضمن الفضل (ان نقصت الارض به) اى بالقلع ﴾ مال صاحبيچون قلعيله
امر اولنان بنانك وياشجرك قيمتنى مستحق القلع اولهرق غاصبه ضامن اولق واردر
اكر يره قلعيله نقصان طارى اولورسه ايمدى ارض بردفعه بنا ايله شجرسز
تقويم اولنور بركره ده مستحق القلع اولهرق انلرك بريله برابر بها بيچلور ده زيادهيى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

غاصب ضامن اولور مثلا ارضك قيمتي اون اجرت قلعده بر درهم اولسه
طقوز درهم باقی قالمغله ارضله شجرك قيمتي يوز طقوز اولور ده صاحب ارض
طقوزی ضامن اولور ﴿ ولو زرعها يعتبر العرف فان اقتسموا الغلة انصافا او ارباعا
اعتبروا والا فالخارج للزارع وعليه اجر مثل الارض ﴿ غاصب ارض مغصوبه يی
زرع ايدرسه عرف وعادت اعتبار اولنور پس اول محلده غله صاحب ارضله
زارع بيننده المناصفه ويا بالتربيع اقتسام اولورسه او اعتبار اولنور يوقسه خارج زارعك
اولور كندونك اوزرينه ارضك اجرمثلی لازم اولور ﴿ واما فی الوقف فتجب الحصة
او الاجر بكل حال فصولين ﴿ زرع مشروح ارض وقفده اولورسه انصافا
ويا ارباعا بحسب العرف حصه ويا اجرت هرحالده واجبه اولور كه متولی كرك
ابقای زرعه راضی اولور اولسون وكرك قلعنی مطالبه ايلسون ملكده مالك حصه يی
ويا اجرمثلی انجق زرعك ارضده بقاسنه راضی اولديغنه نظرا اخذ ايده بيلور
﴿ (غصب ثوبا فصبغه) لاعبرة للالوان بل لحقيقة الزيادة والنقصان (او سويقا فلته
بالسمن فالمالك مخير ان شاء ضمنه قيمة ثوبه ابيض ومثل السويق) ﴿ بركيمسه بر ثوبی غصب
ايدوب بر صبغله صبغ ايلسه ويا خود بر مقدار سويقی غصب وساده ياغدلت وخلط ايلسه
مال صاحبی مخيردر دلرسه ابيض اوله رق ثوبنك قيمتنی وسويقك مثلنی غاصبه
تضمين ايتديرر الوان نه نوع اولورسه اولسون اكا اعتبار يوقدر بلكه زياده
ونقصانه باقلور بعض علمانك امام اعظمه كوره سواد نقصاندر امامين عندنده دكلدر
ديدكلری اختلاف زمانه مبنيدر بنی اميه وقتنده لبس سوادن امتناع ايدوب
بنو العباس زمانلرنده لبس ايدرلر ايدی هارون الرشيد ابو يوسف رحمه الله تعالی ايله لون
لباس حقنده مشاوره بيوردقلرنده حسن الالوان ماكتب به القران بيوردلر
پس هارون الرشيد استحسان ايدوب كندودن صكره كلنلر كندويه تابع اولديلر
﴿ عبر فی المبسوط بالقيمة لتغيره بالقلی فلم يبق مثليا وسماه هنا مثلا لقيام القيمة مقامه
كذا فی الاختيار وقدمنا قولين عن المجتبی ﴿ صاحب مبسوط مبسوطده سويقك مثلی
مقامنه بدل معناسنه اولان قيمتله تعبير ايتدی قاورمله متغير اولوب مثلی اولمغده
باقی قالماميغين بو مقامده كندويه مثل تسميه اولنديغی قيمت مثل مقامنه قائم اولديغندندر
اختيارده بويله مرسومدر مجتبادن بوكه متعلق ايكی قولده تقديم ايلدك ﴿ (وان شاء
اخذ المصبوغ والملتوت وغرم ما زاد الصبغ و) غرم (السمن) لانه مثلی وقت اتصاله
بملكه والصبغ لم يبق مثليا قبل اتصاله بملكه لامتزاجه بالماء مجتبی ﴿ واگر مال صاحبی
دلرسه ثوب مصبوغی وياسويق ملتوتی آلوب صبغك زياده ايتديكی مقداری
ونفس سمنی ضامن اولور زيرا سمن ملكنه متصل اولديغی وقتده مثليدر صبغ مقدم
صويه ممتزج اولمغله ملكنه اتصالی وقتنده مثلی اوله رق باقی قالمدی وصبغ
مال متقومدر غاصبك جنايتيله مالك تقومی ساقط اولمديغندن مهما امكن

ايكيسنكده حقنی صيانت واجب اولدی ﴿ (رد غاصب الغاصب المغصوب
على الغاصب الاول يبرأ عن ضمانه كما لو هلك المغصوب فی يد غاصب الغاصب فادی
القيمة الی الغاصب) فانه يبرء ايضا لقيام القيمة مقام العين (اذا كان قبضه
القيمة معروفا) بقضاء او بينة او تصديق المالك لا باقرار الغاصب الا
فی حق نفسه وغاصبه عمادية ﴿ غاصبك غاصبی مغصوبی غاصب اوله اوزره رد ايدرسه
مغصوبك ضماندن بری اولور نته كه غاصبك غاصبنك يدنده مغصوب هلاك اولمغله
قيمتی غاصب اوله ادا ايتدكده قيمتی قبض قضا ويا بينه ويا تصديق مالكله اولورسه
قيمت عين مقامنه قائم اولمغله ينه بری اولديغی كبی غاصب اولك قيمت مغصوبی غاصب
ثانيدن قبضی اقراريله غاصب ثانی ضماندن بری اولمز الا اقراری كندونك نفسی
حقنده وغاصبی حقنده معتبر اولور حجت قاصره اولديغندن غاصبندن كندوسی
دعوا ايده مز اصل مال صاحبی ايده بيلور (غصب شيئا ثم غصبه اخر منه فاراد
المالك ان يأخذ بعض الضمان من الاول وبعضه من الثانی له ذلك سراجيه) بركيمسنه
بر نسنه يی غصب ايتدكدنصكره كندودنده اخر كمسنه غصب ايتمكله مالك بعضنی
غاصب اولدن وبعضنی غاصب ثانيدن اخذ مراد ايتسه ايده بيلور می بلی ايدر ﴿ والمالك
بالخيار فی تضمين ايهما شاء ﴿ اصل مال صاحبی مخيردر ايكی غاصبك قنقيسنی دلرسه
اكا تضمين ايتديرر ﴿ واذا اختار تضمين احدهما لم يملك تركه وتضمين الاخر وقيل
يملك عماديه ﴿ مالك غاصبلرك برينك تضمينی حر اختيار ايتدكدنصكره انی ترك ايدوب
ديكرينی تضمين ايتمكله مالك وقادر اولماز بعضلر اولور ديديلر (الاجازه لا تلحق
الاتلاف فلو اتلف مال غيره تعديا فقال المالك اجزت او رضيت لم يبراء من الضمان)
اشباه معزيا للبزازية) اتلافه اجازت لاحقه اولمديغندن بركمسنه بغير حق تعدی ايدرك
برغير كمسنه نك مالنی اتلاف اضاعه ايلسه ايدی مال صاحبی اول اتلافه بن اجازت
ويردم ورضی اولدم ديسه متلف ضماندن بری اولماز ﴿ لكنه نقل المصنف عن العمادية
ان الاجازت تلحق هو الصحيح قال وعليه فتلحق الاتلاف لانه من جملة الافعال فليحفظ ﴿
لكن مصنف مرحوم عماديه دن نقل ايديكی اجازت افعاله لاحقه اولور انجق صحيح
اولان قوال ده بودر بناء برين اتلافده ده لاحقه اولور زيرا اتلافده افعال جمله سندندر
ديدی مصنفك فرزندار جمندلری شيخ صالح بيور ديلر كه مشايخك نقوليله عملا
مكر كه افعالدن مراد اتلافك ماعداسی اولان فعل اراده اولنه يعنی افعالك اعدام
اولانی وار ايجاد اولانی وار اعدامينه اجازت لاحقه اولماز ايجاديسنه اولور ﴿ (كسر
الغاصب (الخشب) كسرا (فاحشا لا يملكه ولو كسره الموهوب له لم ينقطع حق
الرجوع) ﴿ اشباه غاصب غصب ايتديكی اغاجی كسر فاحشله كسر ايلسه اكا مالك
اوله مز كسريله قيمتی هرنقدر زياده لنورسه ده موهوب له خشبی كسر ايدرسه واهبدن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حق رجوع منقطع اولماز ﴿ وفيها آجرها الغاصب ورداجرتها الى المالك فطيب له
لان احذ الاجرة اجازة ﴾ اشباهده مرسومدركه برغاصب غصب ايتديكى مثلا دارى ايجار
واجرتنى مال صاحبنه رد ايدرسه اجرتى اخذى اجازت اولديغندن كندويه اول
اجرت طيب اولور اجرت اجرمثلى اولسون ويا اولمسون ﴿ (فروع) استعار منشارا
فانقطع فى النشر فوصله بلا اذن مالكه انقطع حقه وعلى المستعير قيمته منكسرا شرح
وهبانية ﴾ بركمسنه بربقجى استعاره ايتمكله حين استعمالنده منشار قيريلوب منقطع
اولمغله صاحبنك اذنى اولمقسزين تعميراتى وصل وتعمير ايدرسه مال صاحبنك حقى
منقطع اولوب مستعيرك اوزرينه منشارك منكسر اقيمتى لازم اولور ﴿ ركب دار غيره
لاطفاء حريق ومنع فى البلد فانهدم شئ بركوبه لم يضمن لان ضرر الحريق عام فكان
لكل دفعه جوهره ﴾ بر بلده يه حريق مستولى اولمغله انى سوندرمك ايچون بركمسنه
غيرك دارينه راكب اولديغندن اول دار منهدم اولورسه انى ضامن اولماز ضرر حريق
عام اولمغله هركسه دفعى لازم اولمغين (لايجوز دخول بيت انسان الا باذنه الا فى الغزو
وفيما اذا سقط ثوبه فى بيت غيره وخاف لو اعلمه اخذه) بر انساننك خانه سنه بلا اذن
دخول ايدر بردخى بركمسنه نك ثوبى بر اخر كمسنه نك خانه سنه سقوطنده انى صاحب
خانه يه اعلام ايتديكى تقديرجه اخذ واضاعه سندن خوف ايدرسه ينه بلا اذن
دخولنه رخصت شرعيه واردر وارباب فساد خانه لرينه هجومده رخصت واردر
﴿ حفر قبرا فدفن فيه آخر ميتا فهو على ثلثة اوجه ان الارض للحافر فله نبشه
وله تسوية وان مباحة فله قيمة حفره وان وقفا فكذلك ﴾ بركمسنه برمزار اشوب اخرا
كمسنه دها كه برميت دفن ايلسه اشبو مسئله اوچ وجه اوزره در پس اول ارض حافرك
ملكى ايسه كندويه انى اچوب ميتى چقارمق مشروعدر واگر صاحبسز ارض
مباحه ايسه كندو ايچون قيمت حفر واردر واكر دفن ميت ايچون وقف اولنمش
ارض ايسه ينه بويله قيمت حفرنى آلور يوق سائر مسجد ويا مدرسه امثالى برجهته
وقف ايسه ينه ملك كيبدر (تنبيه) بعد الدفن برميتى مزاردن بلا عذر اخراج جائز
دكلدر مدت دفنى كرك طويله اولسون وكرك قصيره يوق ارض مغصوبه اولورسه
اخراجنه عذردر واصحاب كزيندن رضوان الله تعالى عليهم اجمعيندن اراضئ اهل
حربده مدفون چوق بولندى نقل وتحويل ايچون اخراج اولنمديلر ﴿ ولا يكره
لو الارض متسعة لان الحافر لايدرى باى ارض يموت) مزار حفرى ارض متسعه
اولورسه مكروه اولماز حافرنه محلده وفات ايده حكنى بلمديكندن ﴿ لايجوز التصرف
فى مال غيره بلا اذنه ولا ولايته الا فى مسائل مذكورة فى الاشباه) بلا اذن ولا ولاية
غيرك مالنده تصرف جائز دكلدر الاشباهده ذكر اولنان بعض مسائلده جائزدر
ولدو يا والدن برى خسته اولدقده ديكرى كندونك مالندن كندويه بلا اذن بعض

محتاج اولديغى طعام ودوا امثاللو شيلرى اشترا ايلسه جائزدر وراى قاضى منضم اولمق
ممكن اوليان محلده مودعك ابو بن مودعه وديعه دن بلا اذن صرفى واثناى سفرده
فوت اولان مسافرك رفقاسنك مال اشياسنى بيع وكندونك تجهيز وتكفيننه على قدر
الكفاية صرف وثمندن باقيسنى ورثه لرينه رد ايدرلر ﴿ غصب حمارة فتبعها جحشها
فاكله الذئب ضمنه كما فى معاياة الوهبانية ﴾ بركيمسنه برديشى حمارى غصب ايتمكله
يوريسى كندويه تابع اولوب ارقه سنه دوشدكده انى قورد ييسه غاصب انى ضامن
اولورنته كه بومضمون مسئلهٔ وهبانيه نك معاياتنده مذكوردر معايات بلمزجه كبى
مستور المرام بروجه سؤال مخاطبى تعجيز مقامنده كلام ايراد ايدر كتاب مرسومده
معاياة مسائل شتى طرزنده معماوار بعض مسائل بيننده كويا بر بابدر (وغاصب شئ
كيف يضمن غيره * وليس له فعل بما تيغير) برنسنه يى غصب ايدن كيمسنه انك
غيريسنى نه كيفيتله ضامن اولور حالبوكه انى تغيير ايدر كندودن برفعلك صدورى
اولميور سالف الذكر حمارك يوريسنك ضمانى مثللو زيرا اناسيله برابر سوقنده
تعدى ايتمش اولور (وغاصب نهر هل له منه شرب * وهل ثم نهر طاهر لامطهر)
بر ارماقى غصب ايدن كيمسنه ايچون اندن كندويه شرب مشروعميدر اگر اول نهرى
وضع قديمندن تحويله محل آخره اجرا ايدرسه اندن كندويه شرب وتوضى مكروهدر
تحويله اثر غصب ظاهر اولمغين يوق تحويل بولنمزسه كندويه اندن شرب وتوضى
جائزدر نهرده هركسك حق شرب وتوضيسى ثابت اولمغين بعد ازين طاهر غير مطهر
نهر جارى وارميدر بلى واردر بلكه بحرده بولنور نهر وبحردن سير سريع صاحبى
فرس اراده سيله نهر وبحر ايله فرس اداره اولنديغنه وهذه الانهار تجرى من تحتى
كريمه سنده بعض مفسرينك اى الخيل تفسير ايله واصحاب كزيندن ابى طلحه رضى
الله تعالى عنهك فرس حقنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم كه انا وجدناه لبحر
اقول بلاغتشموليله استدلال اولندى ذكره عبد البر والله تعالى اعلم واستغفر الله
العظيم

﴿ فصل غيب ﴾

بعجمة ﴿ (ماغصب وضمن قيمته) لمالكه ملكه عند نا ملكا (مستندا الى وقت الغصب)
فتسلم له الاكساب لا الاولاد ملتقى) بركمسنه غصب ايتديكى نسنه يى تغييب ايدوب وقيمتنى
مالكنه ضامن اولورسه ائمهٔ حنفيه نزدنده وقت غصبدن اكا مالك اولور ايمدى
غصب اولنان نسنه نك كسبى وزيادهٔ متصله سى غاصبه تسليم اولنور اولادى تسليم
اولنمز ﴿ (والقول له) بيمينه لو اختلفا (فى قيمته ان لم يبرهن المالك على الزيادة) ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

غاصبله مالك مغصوبك قيمتنده اختلاف ايدوب مالكده زياده‌يه اتيان بوهاندن عاجز
اولورسه غاصب مالكك دعوا ايتديكى زياده‌يى انكار ايتديكندن يمينيله قول كندونكدر
(فان برهن او برهنا فللمالك فقط) مالك وياخود ايكيسى بردن اقامهٔ بينه ايتسه‌لر زياده‌يى
اثبات ايتديكندن مالكك بينه‌سى مقبوله اولور ✽ لاتقبل بينة الغاصب لقيامها على نفى
الزيادة هو الصحيح زيلعى ✽ غاصبك بينه‌سى نفى زياده اوزره اولديغندن مقبوله
اولماز انجق صحيح اولان بودر هرنقدر قبولنه قائل وار ايسه‌ده ✽ ونقل المصنف
عن البحر والجواهر لوقال الغاصب اوالمودع المتعدى لااعرف قيمته لكن علمت
انها اقل مما يقوله فالقول للغاصب بيمينه ويجبر على البيان فان لم يبين حلف على الزيادة
فان نكل لزمته ✽ مصنف مرحوم بحردن وجواهر الفتاوادن نقل ايتديكه
غاصب وياخود مودع متعدى بن مغصوبك قيمتنى بيلمم لكن مالكك ديديكندن اقل
اولديغنى معلوممدر ديرسه قول يمينيله غاصبك اولوب بيان جبر اولنور بيان ايتمزسه
زياده‌سى اوزره يمين ويريلور نكول ايدرسه زياده كندويه لازمه اولور ✽ ولوحلف
المالك ايضا على الزيادة اخذها ثم ان ظهر المغصوب فللغاصب اخذه ودفع القيمة
اورده واخذ القيمة وهى من خواص كتابنا فليحفظ) مالكده غاصب كبى زياده‌يه
يمين ايدرسه انى آلور بعده مغصوب ظاهر اولور غاصبه انى آلوب قيمتى كيرو دفع
وياخود مغصوبى رد وقيمتى اخذ واردر بومسئله بزم كتابمزك خواصندندركه
سائر كتب فقهيه‌ده ذكرى يوقدر حفظ وضبط سزادر ✽ (فان ظهر) ✽ المغصوب
✽ (وهى) قيمته (اكثر مما ضمن) اومثله اودونه على الاصح عنايه فالاولى ترك قوله
وهى اكثر (وقد ضمن بقوله اخذه المالك ورد عوضه اوامضى الضمان) ✽ پس
بعد التضمين مغصوب ظاهر اولوب وقيمتده ضامن اولديغى مبلغدن اكثر وياخود
قول اصح اوزره انك مثلى وياندن اقل اولوب وغاصبك قوليله يمينيله ضامن اولمش
اولورسه مالك مغصوبى آلوب قيمتى ديو اخذ ايتديكى عوضنى غاصبه رد ايدر وياخود
ضمانى امضا وتقرير ايدر اصح اولان تخيير مشروحك قيمت مغصوبك مثلى ويا اقلى
اولديغى تقديرجه اولمغله اولى اولان ماتنك وهى اكثر قولنك تركيدر ✽ ولاخيار
للغاصب ولوقيمته اقل للزومه باقرار ذكره الوانى ✽ مغصوبك قيمتى هرنقدر اقل
اولسه‌ده غاصب ايچون مخيرلك اولماز كندونك اقراريله لازم اولديغندن ✽ نعم متى ملكه
بالضمان فله خيار عيب ورؤيته مجتبى) بلى قچانكه غاصب مغصوبه ضمانله مالك اولورسه
كندو ايچون خيار عيب وخيار رؤيت اولور زيرا ضمان غصبده ضمان معاوضه‌در
✽ (ولوضمن بقول المالك او ببرهانه اونكول الغاصب فهو له ولاخيار للمالك) لرضاه
حيث ادعى هذا المقدار فقط ✽ غاصب مغصوبك قيمتنى مالكك قوليله ويا برهانيله
وياكندونك يميندن نكوليله ضامن اولورسه مغصوب كندونك اولور مالك ايچون

مخيرلك اولماز كندوسى فقط اول مقدارى دعوا ايتمش اولمغله راضى اولمش اولديغندن
✽ (وان باع) الغاصب (المغصوب فضمنه المالك نفذ بيعه) ✽ غاصب مغصوبى بيع
ايتدكده مال صاحبى كندوبى تضمين ايتديرسه بيعى نافذ اولور ✽ (وان حرر) الغاصب
لان تحرير المشترى من الغاصب نافذ فى الاصح عنايه (ثم ضمنه لا) لان الملك الناقص
يكفى لنفاذ البيع لا العتق ✽ نفس غاصب عبد مغصوبى تحرير وعتق ايتدكدنصكره
مالك كندوبى تضمين ايتدرسه عتقى نافذ اولماز زيرا غاصبك ملك ناقص بيعك نفاذينه
كفايت ايدر عتقه كفايت ايتمز اما غاصبدن اشترا ايدن كمسنه‌نك عبد مغصوبى تحريرى
قول اصحده نافذدر ✽ (وزوائد المغصوب مطلقا) متصلة كسمن وحسن اومنفصلة
كدر وتمر (امانة لاتضمن الا بالتعدى اوالمنع بعد طلب المالك) لانها امانة ✽ مغصوبك
مطلقا زوائدى كرك متصله اولسون سمزلك وكوزلك كبى ويامنفصله اولسون
سود وميوه كبى امانتدر انجق تعديله ويامالكك طلبندن صكره منعيله تضمين اولنور
شارح لانها امانة قولنده دعوايى دليل قيلدى تعليلده لعدم تحقق الغصب
فيها ديسه پك واضح اولوردى (واوطلب المتصلة لايضمن) مالك زوائد متصله‌يى طلب
ايلسه منعيله ضامن اولماز مستقلا كندوبى دفعك عدم امكاننه مبنى مانع عدا اولنمامغين
✽ (ومانقصته الجارية بالولادة مضمون ويجبر بولدها) بقيمته اوبغرته ان وفى به
والا فيسقط بحسابه ✽ غاصبك عندنده ولادت سببيله جاريه‌نك قيمتنه طارى اولان
نقصان مضموندر تولد ايدن ولد حياتده اولورسه قيمتيله وياخود بطننه بركمسه‌نك
ضربيله جنين ميت التاسيله سقط وقوعنده غره لازم اولمغله انكله نقصان قيمتى جبر
وتمام اولنور اكر نقصان انكله تمام اولورسه يوق ولدك قيمتى نقصاننى وفا ايتمزسه حسابنجه
اندن كسر اولنوب آرتغنى غاصب كيسه‌سندن ضامن اولور (ولومات وبالولد وفاء
كفى هو الصحيح) اختيار جاريهٔ مغصوبه ولادت سببيله وفات ايدوب ولده قيمتنى وفا ايدرسه
كفايت ايدر انجق صحيح اولان قول بودر ✽ (زنى بامة مغصوبة) اى غصبها (فردها حاملا
فماتت بالولادة ضمن قيمتها) يوم علقت ✽ غاصب غصب ايتديكى جاريه ايله زنا ايتدكدن
صكره حامله اوله‌رق رد ايتمكله ولادت سببيله نفاس حالنده فوت اولسه حامله اولديغى
كونده كه قيمتنى ضامن اولور ✽ (بخلاف الحرة) لانها لاتضمن بالغصب ليبقى ضمان الغصب
بعد فساد الرد ✽ غصب خصوصنده كشى قزى جاريه‌نك خلافنه‌دركه غصبله بونده ضمان
ايجاب ايتمزكه حتى فوتله ردك فسادندن صكره غصبك ضمانى باقى قاله (واوردها محمومة فماتت
لايضمن) حمى مرضنه مبتلاة اوله‌رق جاريهٔ مغصوبه‌يى غاصب رد ايتمكله فوت اولورسه
ضامن اولماز ✽ وكذا لوزنت عنده فردها فجلدت فماتت به ملتقى ✽ ينه بويله جاريه غاصبك
عندنده زنا ايتدكدنصكره جاريه‌يى صاحبنه رد ايتدكده حد زنا اوله‌رق كندويه
جلده اجرا اولنمغله اندن وفات ايدرسه ضامن اولماز شرعا جلد متلف اولماز كه موت

کندويه نسبت اوله ﴿ولو زنى بها واستولد هاثبت النسب والولد رقيق دور﴾ غاصب
غصب ايتديکى جاريه ايله زنا واستيلاد ايتمکله ولد حاصل اولورسه مال صاحبنى
ارضا ايتدکدنصکره نسبى کندودن ثابت اولور ولدده رقيق اولور شبهه ملکله ثابت
اولور حريت ثابت اولمز ﴿(و) بخلاف (منافع الغصب استوفاها او عطلها) فانها
لا تضمن عندنا ويوجد فى بعض المتون ومنافع الغصب غير مضمونه آه) دخى غصب اولنان
نسنه‌نك منافعى صور مشروحه‌نك خلافنده درکه ائمۀ حنفيه نزدنده ضمان ايجاب ايتمز
غاصب انك منافعنى کندوسى استيفا وانکله استمتاع ايدوب مثلا عبد مغصوبى
استخدام ايتسون هر حالده ضامن اولمز حضرت عمر وحضرت على رضى الله تعالى
عنهمادن منافع غصبك ضماننه قضا اولمدى ومنافع غاصبك فعليله حاصل اولمغله
کندوسى کويا کاسب اولور کسبده کاسبکدر وغصب مالکك يدنى ازاله يد عاديه‌يى
اثباتدر بوايسه منافعده متصور دکلدر منافع اعراض اولوب اعراضده ايکى زمان باقى
اولمازو بعض متونده منافع الغصب غير مضمونة ديو موجوددر ﴿لکن لايلايمه ما يأتى
من عطف خمر المسلم آه مع انه اخصر فتدبر﴾ لکن بعض متونك کلاملرى هر نقدر يك
مختصر ايسه‌ده ذکر اتى خمر المسلم عطفى اکا ملايم اولمز عدم ملايمت يك ظاهرجه
دکلدر رفعله ماقبلنه عطفنده بر مانع يوقدر بونکده غير مضمون اولديغنى افاده ايدر
﴿(الا) فى ثلث فيجب اجر المثل على اختيار المتأخرين (ان يکون) المغصوب (وقفا)
للسکنى اوللا استغلال (او مال يتيم) الا فى مسئله سکنت امه مع زوجها فى داره بلا
اجر ليس لهما ذلك ولا اجر عليهما کذا فى الاشباه معزيا للوصايا القنية﴾ الا اوچ محلده
که مغصوبك سکنى ويا استغلال ايچون وقف اولوب ويا مال يتيم ويا صاحبنك استغلال
ايچون حاضر اديغى نسنه‌لرده علماى متأخرينك اختيارلرى اوزره اجر مثل لازم اولور
الا بر مسئله‌ده که يتيمك اناسى زوجيله يتيمك خانه‌سنده بلا اجرة ساکن اولورسه بونده
اجر مثل ايجاب ايتمز کندولرينه‌ده ساکن اولمق يوقدر ﴿قلت ويستثنى ايضا سکنى
شريك اليتيم فقد نقل المصنف وغيره عن القنية انه لاشىء عليه وکذا الاجنبى بلا عقد
وقيل دار اليتيم کالوقف انتهى﴾ شارح عليه الرحمه بيورر که مسئلۀ مستثنايى
مشروحه کبى يتيمك شريکنك سکناسى مسئله‌سيده استثنا اولنور يعنى يتيمله بر بالغ
ميانلرنده مشترك بر منزل بولنمغله بالغ مرسوم انده بر سنه ساکن اولسه کندونك اوزرنده
اجرتدن برشىء لازم اولمز مصنف وساير مؤلفين قنيه‌دن نقل ايتديلرکه شريکك
اوزرينه برشى لازم دکلدر بونکله بر اجنبى يتيمك دارنده بلا عقد الاجارة برمدت
ساکن اولسه اجرت ايجاب ايتمز بعضلر دار يتيم بلا استثنا وقف کبيدر ديديلر قول
معتمدده بودر ﴿قلت ويمکن حمل کلا الفرعين على قول المتقدمين بعدم اجرة واما
على المعتمد انها کالوقف فتجب الاجرة على الشريك والزوج لکون سکنى المرأة

واجبة عليه وهو غاصب لدار اليتيم فتلزمه الاجرة وبه افتى ابن نجيم﴾ شارح مرحوم
ديرکه سالف البيان اشبو ايکى فرعيکه برى ام يتيم وديکرى سکناى شريکدر بونلرى
متقدمينك عدم اجرتى قوللرينه حمل ممکندر اما اصل قول معتمد يتيم مالى‌ده وقف
کبيدر امدى صور مرسومه‌لرده شريکك وزوجك اوزرلرينه اجرت واجبه اولور
عورتك سکناسى زوجينك اوزرينه واجبه اولمغله کندوسى يتيمك دارنى غصب
ايتمش اولمغله کندويه اجرت لازمه اولور اما اناسى يالکزجه کندوسى ساکنه اولورسه
اجرت ايجاب ايتمز انجق اشبو قول مشروحله ابن نجيم افتا ايلدى ﴿(ومافى الصيرفية
من التفصيل لو اليتيم يقدر على المنع فلا اجر والا فعليهما غير ظاهر وعليه فهو عليه
لا عليها کما افاده فى تنوير البصائر ثم نقل عن الخانية ان مسئلة الدار کمسئلة الارض﴾
صرفيه‌ده ذکر اولنان تفصيلکه يتيمك سننك اونه رسيده اولوب کندولرى دارنده
ساکن اولملرندن منعه قادر اولورسه داره اجرت ايجاب ايتمز يوقيسه اجرت ايجاب ايدر
مضمون کلاملرى غير ظاهردر حد بلوغه رسيده اولميان اون اون ايکى ياشنده
چوجغك منعنه وعدم منعنه اعتبار اولنمامغين واشبو قول معتمد اوزره اجرت زوجك
اوزرينه لازم اولور زوجه‌يه ايجاب ايتمز نته که مضمون مشروحى تنوير البصائر
صاحبى انده افاده ايلدى بوندن صکره خانيه‌دن نقل ايتديکى مسئلۀ دار مسئلۀ ارض
کبيدرکه شريك حاضر بيلورسه که زرعك ارضه نفعى اولوب ضررى اولمزسه
ارضك کليسنى زرع ايدروقتاکه غاصب حاضر اولدقده اولقدر مدت کندوسيده
کليسيله منتفع اولور ﴿(وان الحاضر اذا سکن فيما اذا کان لا يضرها فللغائب ان يسکن
قدر شريکه قالوا وعليه الفتوى) وشريك حاضر سکناسنده مضرت اولميان دارده
ساکن اولورسه غائب ايچوندر اولقدرده ساکن اولمق واردر فقها فتوا بو قول اوزره
بيورديلر ﴿(او معدا) اى اعده صاحبه (للاستغلال) بان نباه لذلك او اشتراه لذلك
قيل او آجره ثلث سنين على الولاء﴾ وياخود مغصوب صاحبنك استغلال ايچون
حاضرليوب يعنى انکچون بنا ويا اشترا ايتديکى عند البعض وياخود متواليا اوچ سنه
ايجار ايتديکى نسنه اولورسه منافع غصب مضمونه اولور ﴿وفى الاشباه لا تصير الدار
معدة له باجارتها بل ببنائها او شرائها له ولا باعداد البايع بالنسبة للمشترى﴾ اشباهده
مسطوردرکه دار مجرد اجاره ايله هر نقدر اوچ سنه ويا اکثر اولورسه‌ده معد
للاستغلال اولەمز بلکه انکچون بنا ويا شرا ايله اولور ومشترى‌يه نسبتله بايعك
استغلال ايچون اعداديله‌ده معد للاستغلال اولمز فقهانك ظاهر کلاملرندن فهم
اولنان قول مشروحك معتمد اولمسيدر امدى برکمسه بر دارى برماه مدتله استيجار
ايدوب بعده ايکى ماه ساکن اولسه ايکنجى ماهك اجرتى کندويه لازم اولماز الا معد
للاستغلال اولورسه اولور ﴿ويشترط علم المستعمل بکونه معدا حتى يجب الاجر وان

لایکون المستعمل مشهورا بالغصب) معد للاستغلال اولان مغصوبده انك معد
اولدیغنه مستعملکه غاصبك علمی مستعملك غصبله مشهور اولماسی شرط قلندیکه
حتی اجرت واجبه اوله زیرا عدم علمی وشهرتی صورتلرنده اجرتی التزام ایتمیه رك
ساکن اولمش اولورلر بناء برین اجرت لازم اولمز هرنقدر معد للاستغلال اولورسه ده
﴾ ولو اختلفا فی العلم وعدمه فالقول له بیمینه لانه منکر والاخر مدع ﴿ شارح علیه
الرحمه دیرکه غاصبله مغصوب منه مغصوب معد للاستغلال اولدیغنه علمی اواوب
واولمادیغنده اختلاف ایدرلرسه منکر اولدیغندن قول یمینیله غاصبکدر اخرکه مغصوب منه
مدعیدر (قال شیخنا وبموت رب الدار وبیعه یبطل الاعداد) بزم شیخمز بیوردیلرکه
معد للاستغلال اولان دارك صاحبنك موتیله وانی بیعیله اعداد باطل اولور ﴾ ولونبی
انفسه ثم اراد ان یعده فان قال بلسانه ویخبر الناس جاز ذکره المصنف ﴿ برکیمسنه برداری
کندو نفسیچون بنا ایدوب بعده انی معد للاستغلال ایتمك مراد ایلسه ایمدی انی
لسانیله دیوب وناسه خبر ویررسه جائز اولور بعض نسخه ده جاز بدلنه صار واقع اولمشدر
مصنفك ذکر ایتدیکیده اودر ﴾ (الا) فی المعد للاستغلال فلا ضمان فیه (اذا سکن
بتأویل ملك) کبیت سکنه احد الشرکاء فالملك ولو ایتیم کما مر عن القنیة فتنبه) الا
معد للاستغلال اولان مغصوبده ضمان اولمز غاصب تأویل ملکله ساکن اولورسه نته که
ملك برداره شریکلر اولان ذواتك بری انده ساکن اولسه اولدیغی کبی داره شروح
هرنقدر یتیمله مشترکه اولورسه ده اولسون نته که قنیه دن نقلله مرور ایتدی فتنبه
اولکز غافل اولمکز که بو متقدمین قوللریدر (امافی الوقف اذا سکنه احدهما لغلبة
بلا اذن لزم الاجر) اما وقفده ایکی شریکك بری دیکرینك اذنسز تغلب ساکن اولورسه
اجرت لازمه اولور ﴾ (اوعقد) کبیت الرهن اذا سکنه المرتهن ثم بان للغیر معد للاجارة
فلاشیٔ علیه ﴿ ویاخود معد للاستغلال اولان شیده غاصب تأویل عقد ایله ساکن
اولورسه ینه ضمان ایجاب ایتمز نته که رهن بیتده مرتهن ساکن اولدقدنصکره ظاهر
اولسه که بیت غیر کیمسنه نك معد للاجاره اولان ملکیدر پس مرتهنك اوزرینه اجرتدن
برنسنه ایجاب ایتمز ﴾ بقی لو اجر الغاصب احدها فعلی المستأجر المسمی لا اجر المثل
ولایلزم الغاصب الاجر بل یرد ماقبضه للمالك اشباه وقنیه ﴿ برمسئله باقی قالوب بیان
اولنمدیکه غاصب مواضع ثلثه دن برینی ایجار ایدرسه مثلا وقف ویامعد للاستغلال
اولان بردکانی برشخص غصب واخره ایجار ایلسه ایمدی اجر مسمایی تأدیه مستأجرك
اوزرینه لازم اولور اجر مثل ایجاب ایتمز غاصبه ضمان ایجاب ایتامکین کندویه
اجرت ایجاب ایتمیوب انجق قبض ایتدیکی مبلغی ملك صاحبنه رد ایدر
﴾ وفی الشرنبلالیة وینظر مالو عطل المنفعة هل یضمن الاجر کمالو سکن ﴿ شرنبلالیه ده
مرسومدرکه تاویل ملك اولان محلده منفعتی احد شریکین تعطیل ایلسه ساکن

اولدیغی مثللو اجرتی ضامن اولورمی بوکا نظر قیلنموب تتبع اولنور ﴾ (و) بخلاف
(خمر المسلم وخنزیره) بان اسلم وهما فی یده (اذا اتلفهما) مسلم اوذمی (فلا) ضمان
دخی مسلمله ویا ذمینك اتلاف ایتدکلری مسلمك خمری وخنزیری سالف الذکر ضمان
ایجاب ایدن شیلرك خلافنه درکه ضمان ایجاب ایتمز شارح رحمه الله تعالینك خمر
وخنزیره مسلمك مالك اولمسنی کندونك ذاتنده مسلم اولمیوب انلر یدنده بولنه رق
مسلم اولمسیله تصویری مسلمه حسن ظنا که مسلم اولان ذاتك یدنده بونلر بولنمز دیمك
یوخسه مالا مسلمك یدنده بولنان خمری وخنزیرك اتلافی مسئله سیده ینه بویله در
﴾ (وضمن) المتلف المسلم قیمتهما لان الخمر فی حقنا قیمی حکما (لوکانا الذمی) والمتلف
غیر الامام اومأموره یری ذلك عقوبته فلایضمن ولاالرق خلاف لمحمد مجتبی ﴿
برذمینك ملکی اولان خمر ایله خنزیری برمسلم اتلاف ایدرسه قیمتلرینی ضامن اولور
بزلرك حقنده حکما انلر قیمیلر اولدقلرندن ذاتنده هرنقدر مثلی ایسه ده وذمی حقنده
ینه مثلیدر لکن خمری ذمی مجرد کندوسی ایچمك ایچون چیقاروب مسلمینه بیعیچون
یایمیوب وتلف ایدن اتلافنی انك یعنی اظهارینه عقوبته رای واعتقاد ایدر امامك
ویامأمورینك غیری اولورسه ضامن اولور اما برذمی دار اسلامده خمرك بیعنی
اظهار ایدرسه منع اولنور واراقه ایدن مؤمن موحد واراقه سنی رای ایدن امام
ویامأموری نه کندینی ونه طاوونی ضامن اولمازامام محمد ایچوندر اختلاف ﴾ (ولاضمان
فی متیة ودم اصلا) دمله متیه ده اصلا که کرك ذمی مالی اولسون وکرك مسلم ضمان اولماز
اهل ادیاندن بریسی بونلرك مالیتنه قائل اولمدیغنه مبنی (بخلاف مالو اشتراها)
ای الخمر (منه) ای الذمی (وشربها فلاضمان وثمن) لانه فعله بتسلیط ﴿ بائعه بخلاف
غصبها مجتبی) اما خمری مسلم ذمیدن اشترا وشرب ایدرسه صورت مشروحه نك
خلافنه درکه بونده نه ضمان ونه ده ثمن بری ایجاب ایتمز فعلی بایعنك تسلیطیله اولدیغندن
اما غصبی بونك خلافنه در (وفیه اتلف ذمی خمر ذمی ثم اسلما او احدهما لاشیٔ علیه
الافی روایته علیه قیمة الخمر) مجتباده مذکوردرکه برذمی برذمینك خمرنی اتلاف ایدوب
بعده ایکیسی بردن ویاخود فقط بریسی اسلامله مشرف اولسه اوزرینه برشیٔ لازم اولمز
الا برروایتده خمرك قیمتی لازم اولور ﴾ (غصب خمر مسلم فخللها بما لاقیمة له) کحنطة اوملح
یسیر لاقیمة له اوتشمیس (او) غصب جلد متیة فدبغه به) بما لاقیمة له کتراب وشمس
اخذها المالك مجانا) ﴿ برکسه بررجل مسلمك خمرنی غصب ایدوب بعده کندو
ایچون قیمت اولمیان از بربغدای ویاملح ویاکونه قارشوقویمق مثلاو شیله سرکه یاپوب
ویاخود خانه سندن میته دریسنی الوب ینه تراب وشمس مثلاو قیمتی اولمیان نسنه ایله
دباغتلریسه مال صاحبی انی مجانا که باد هواجه الورزیرا مزبورلرانی غسل کبی تطهیردر
ملکندن اخراج ایتمز بوقدرجه شیئله غاصبك مالی اولماز ﴾ (و) لکن (لواتلفهما

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ضمن) لالو تلفا ✻ لكن غاصب جلدايله خلى اتلاف ايدرسه سركه‌نك مثلنى دربنك
قيمتنى ضامن اولور بونده استدراك لازم دكلدر خل ايله جلد بلا تعد كندو باشلرينه
تلف اولورسه ضمان لازم اولماز (وفى شرح الوهبانية يضمن قيمته مدبوغا واعتمده
فى الملتقى) وهبانيه شرحنده ذكر اولنديكه اتلاف صورتنده غاصب درينك دباغتلنمش
اوله‌رق قيمتنى ضامن اولور ملتقى صاحبى معتمد اولان قول بودر ديدى بعضلر بلا
دباغة طاهر اولديغى حالده قيمتنى ضامن اولور ديديلرسه‌ده قول ضعيفدر وصف
دباغت جلده تابع اولديغندن ✻ (ولو خللها بذى قيمة كالملح) الكثير (والخل ملكه
ولاشئ عليه) لمالكه خلافا لهما) غاصب خمرى ملح كثيره‌ئللو ذى قيمت اولان نسنه ايله
تخليل ايدرسه خل كندونك ملكى اولور خمر صاحبنه برشئ ويرمك كندونك
اوزرينه لازم اولماز امامين ايچوندر اختلاف مشار اليهما خمر صاحبى دلرسه سركه‌يى
آلوب طوزك قيمتنى غاصبه رد ايدر بيوردلر ✻ (ولو دبغه) بذى قيمة كقرظ وعفص
(الجلد اخذه المالك ورد ما زاد الدبغ) وللغاصب حبسه حتى يأخذ حقه ✻ غاصب
جلدمتيه‌يى سلم اغاجنك ييراغى وماظى مثللو ذى قيمت اولان نسنه‌لر ايله دباغتلرسه
مال صاحبى انى الوب دباغتك زياده ايتديكى مبلغى رد ايدر اكا مدبوغا وغير مدبوغ
ذكيا قيمت بچيلوب ماينلرنده كه زياده رد اولنور وغاصب ايچون حقنى اخذ واستيفا
ايده‌نه‌دك حبس واردر ثمن مقابل مبيعى ديچون رهنى جعلچون عبدا بقى حبس كبى
✻ (ولو اتلفه لا يضمن) كما لو تلف) غاصب دريى اتلاف ايدرسه ضامن
اولماز كندو باشنه تلف اولدقده ضامن اولمديغى كبى امامين مدبوغ جلدذ كيد قيمتنى
ضامن اولور ديديلر نهايتى كندوده دباغتك زياده ايتديكى مقدارى حطله جلد
غيرمدبوغ قيمتنى مال صاحبى غاصبدن اخذ ايدر ✻ (ولا ضمان باتلاف الميتة ولو لذمى
ولا باتلاف متروك التسمية عمدا ولو لمن يبيحه ملتقى لان ولاية المحاجة ثابتة) ميته
هرنقدر ذمينك مالى اولورسه دخى اتلافيله ضمان ايجاب ايتمز بوماسبق تكرار
دردخى متروك التسميه اولان ذبيحه‌يى عمدا اتلافله ده ضمان ايجاب ايتمز هرنقدر انك
اباحه‌سنه قائل اولان شافعى المذهب كيمسنه‌نك ملكى اولورسه ده ولايت محاجه
كندولر ايچون ثابتة اولمغين ✻ (وضمن بكسر معزف) بكسر آلة اللهو ولو لكافر ابن
كمال (قيمته) خشبا منحوتا (صالحا لغير اللهو) ✻ ساز وطنبور ودف امثالى آلت لهوى
قروب پاره لمكله لهولك غيرينه صالح وقابل اولور مثلا ثريد وياسائر برشى وضع
اولنور خشب منحوت اوله‌رق قيمتنى كسر ايدن شخص ضامن اولور ✻ (و) ضمن
القيمة لا المثل (باراقة سكر ومنصف) سيجئ بيانه فى الاشربة (وصح بيعها) كلها
وقالا لا يضمن ولا يصح بيعها وعليه الفتوى ملتقى ودرر وزيلعى وغيرها واقره
المصنف ✻ سكركه فحتيله باش خرمانك شدت پيدا ايتمش چك صويى ومصنفله

طنجله نصفى زائل اولان مسكراتى اراقه ايدن كمسنه انلرك قيمتلرينى ضامن اولور
مثلارينى ضامن اولماز مسلم انلرى تملكدن ممنوع اولدقلرندن كتاب الاشربه‌ده مصنفك
بيانى قريبا كلور معازفد نبرو ذكر اولان شيلرك كيسنك بيعلرى صحيح اولماز
بيورديلر فتواده بوقول اوزره در ديو معتبراتده مسطور در تنبيه بر كمسنيه
امر معروف ايتديكى تقديرجه قبول اولنوب تأثيرى اوله‌جغنى فهم ايدوب وكندويه
ظن غالب كلورسه كندونك اوزرينه امر معروف فرض اولور تركنه رخصت
اولمز يوق كندويه اهانت وضرب اولنوب وكندوده عدم صبر وفتنهٔ عظيمه وقوعى
توقع اولنورسه تركى افضلدر ضرب وضرره صبر ايده بلوب غيره بر ضرر اصابت
ايتمزسه لا بأس در بلكه مجاهد فى سبيل الله در وانلردن ضرب وشتم احتمالى اولميوب
نهايتى عدم قبوللرى تبين ايدرسه مخيردر لكن افضل اولان امر معروف نهى منكردر
كذافى التبيين ✻ (اما طبل الغزاة زاد فى شطر الخلاصة والصيادين والدف الذى
يباح ضربه فى العرس فضمون اتفاقا ✻ غزاتك وصيادينك طبللرى وسور مسلمينده
ضربى مباح اولان دف كسر اولنورسه اتفاقا مضمونه در ✻ (كالامة المغنية
ونحوها) ككبش نطوح وحمامة طيارة وديك مقاتل وعبد خصى حيث تجب
قيمتها غير صالحة لهذه الامور ✻ صور مشروحه لرده كه ضمان وصحت بيع امهٔ مغنيه
ده كه وانك امثالى بوينزايله ضرب ايدن قوچ وهواده طيران ايدن كوكرچين ومقاتله
ونزاع ايدن خروس وطوه‌شه ايتانمش عبدك ضمان وبيعلرينك صحتى كبيدر بونلرى
بر كمسنيه اتلاف ايده‌جك اولسه اوصاف مشروحه لرايله موصوفه اولميه‌رق مجرد
كندولرينك قيمتلرى واجبه اولور يعنى خصى اولميان عبدى ضامن اولور ✻ (ولو غصب
ام ولد فهلكت لا يضمن بخلاف) موت (المدبر) لتقوم المدبر دون ام الولد وقالا
يضمنها لتقومها) بر كمسنيه برام ولد جاريه‌يى غصب ايتدكده هلاك اولسه ضامن اولمز
استهلاك بونك خلافنه دره مدبرده تقوم اولوب ام ولده اولمديغندن غصب اولنان
مدبرك موتى ام ولدك خلافنه در امامين هم امين ام ولدك قنك قيمتنك ثلثيله تقويمنه
بناء ام ولد مرقومه‌يى ضامن اولور ديديلر مدبرك تقومى قنك قيمتنك ايكى ثلثيله در
عند البعض نصفيله در ✻ (حل قيد عبد غيره او رباط دابة او فتح باب اصطبله او قفص
طائره فذهبت) هذه المذكورات ✻ بر كمسنيه بر غير كمسنه‌نك كوله‌سنك ويا دابه‌سنك
باغنى چوزوب ويا اخورينك قپوسنى اچوب ويا قوشنك قفصنك بابنى اچغله مزبور
فرار ايتسه‌لر امامين نزدنده بونلرده ضمان ايجاب ايتمز امام محمد ايچوندر اختلاف امام
سرخسى عبدى مجنون اولمغله تقييد ايتدى عاقل اولورسه اتفاقا ضمان ايجاب ايتمز
بيوردلر ✻ (او سعى الى سلطان بمن يؤذيه و) الحال انه (لا يدفع بلا رفع) الى السلطان
(او) سعى (بمن يباشر الفسق ولا يمتنع بنهيه او قال لسلطان قد يعزم وقد لا يعزم)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فقال (انه وجد كنزا فغرمه) السلطان (شيئا لايضمن) فى هذه المذكورات) وياخود
بركسنه كندويه جفا اذا ايدوب واذاسى انجق سلطانه شكايتله دفع اولوركسنه‌يى
وياخود برفسقه مباشرت ايدوب كندونك نهيله امتناع ايتميان فاسق معلنى سلطانه
سعى واجبار ايتمكله وياخود بعض غرامت وتجريم ايدوب وبعضا ايتميان سلطانه
بورجل فلان كمسنه بردفينه بولدى ديمكله سلطان كندويى برمقدار تغريم ومصادره
ايتسه اشبو صور مشروحه‌لرك كليسنده ساعى ضامن اولماز ساعى بالفساد اولان
نمام وغماز مقوله‌لرينه مثلث دينور كعب الاخبار حضرت عمر رضى الله تعالى عنهدن
استفسار واستنبا بيوردلر كه مثلث نه‌در جوابنده ناسك شرلوسى دين قرنداشنى سلطانه
سعى ايدن مثلثدركه اوچ كمسنه‌نك هلاكنه بادى وباعثدر كندو نفسينك ودين
قرنداشنك وسعى ايتديكى سلطانك بيوردلر (لطيفه) برغماز برسلطانه سعايه طريقيله
خبرويرديكه فلان كمسنه وفات ايدوب برولدنى وبرچوق مالنى ترك ايلدى جوابنده
خليفه بيورديكه ولدى الله ذوالجلال حضرتلرى انبات وخلق بيوروب ماليده معطى
حقيقى اكثار وساعيده قادر قيوم اولان ذات بيچون تدمير وهلاك ايلدى سامعينده
* الخليفة يرحمه الله تعالى * ديديلر نقايه‌ده وشرحنده وجواهر الفتاواده (ومن سعى ونم الى
سلطان ولوغير جائر فيضمن الساعى مطلقا وعليه الفتوى) ديو مسطوردر وسيد ابو شجاع
ساعينك قتلنى تجويز ايدوب بوزمانده ساعى بالفساد اولدقلرندن قتلاريدخى موجب
ثوابدر ديدى * (ولو عزم) السلطان (البتة) بمثل هذه السعاية (ضمن) * واكر سلطان
اومثللو سعايه ايله مطلق تغريم ايدرسه ساعى ضامن اولور * (وكذا) يضمن) (لوسعى
بغيرحق عند محمد زجراله) اى للساعى (وبه يفتى) وغرر ولو الساعى عبد اطولب
بعد عتقه * يعنى بويله بركسنه بغيرحق سعايه اولورسه امام محمد رحمه الله تعالى قتنده
كندويى سعايه‌دن زجر ومنع ايچون ضامن اولور انجق بوقوله فتوا ويرياور
وتعزير ده اولنور وسعايه ايدن شخص نابرخوردار عبد اولورسه عتق اولندقدنصكره
ضامن اوله‌جغى نسنه‌يى مطالبه اولنور فتاواى خيريه‌ده بحر بسيطدن نظمله سؤال
اولنديكه (نظم) ياايها العالم المرضى سيرته * ماذا الجواب عن الساعى الشقى اجلح * يسعى
بشخص لذى ظلم ليهلكه * فيأخذ المال قسرا منه بالربح * فاجاب من بحره * افتى بتضمينه
حذاق مذهبنا * لما راواوجهه اضوء من الوضح * لانه مثل من القى بصاحبه * عمدا
ليهلكه فى اسوء البرح * كما يشاهد فى الاقطار اجمعها * وفيه من ابلغ الاضمار والترح *
قدقاله العبد خيرالدين معترفا * بالذنب لكن صبى الختم بالفرح * جلح جيمك فتحى لامك
كسريله مجالح معناسنه كه عداوتى اظهار ايدیجى ديمك ربح تحريكله خيل معناسنه
بالاستعانه ايچوندر وضح تحريكله صباحك وقرك ضياسى برح شدت وشر معناسنه
ترح هم وهبوط معناسنه‌در * (ولومات الساعى فللمعى به ان ياخذ قدر الخسران

من تركته) هو الصحيح جواهر الفتاوى * ساعى وفات ايدرسه مسعى به ايتديكى ضررى
تركه‌سندن الور انجق صحيح اولان قول بودر (ونقل المصنف انه لومات المشكو عليه
بسقوطه من سطح لخوفه عزم الشاكى ديته لالومات بالضرب لندوره وقدمر فى باب
السرقة) مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب عماديه‌دن نقل ايتديكه مشكو عليه
خوفندن ناشى فرار ايدركن طامدن دوشمه‌سى سببيله وفات ايدرسه شكواجى ديتنى
ضامن اولور ضربيله فوت نادر اولديغندن انكله وفات ايتسه انى ضامن اولماز
بو مضمون باب السرقه‌ده مرور ايلدى * (امر) شخص (عبد غيره بالاباق اوقال) له
(اقتل نفسك ففعل) ذلك (وجب عليه قيمته) برشخص برغيركسنه‌نك عبدنه قاچمغله
امر ايدوب وياخود نفسنى قتل ايله ديمكله اولدخى انى ايشلسه اوزرينه عبدك قيمتنى
تأديه لازم اولور * ولوقال له اتلف مال مولاك فاتلف لايضمن الامر والفرق ان
يامره بالاباق والقتل صار غاصبا لانه استعمل فى ذلك الفعل وبامره بالاتلاف لايصير
غاصبا للمال بل للعبد وهو قائم لم يتلف وانما التلف بفعل العبد * بركسنه‌نك عبدينه
برشخص سيدكك مالنى اتلاف ايله ديمكله اتلاف ايلسه آمر ضامن اولماز صورتين
مشروحتين ميانلرنده فرق مسئلهء اوليده اباقله وقتله امريله آمر اول فعلده انى
استعماليله كويا انى غصب ايتمش اولور مسئلهء ثانيه‌ده اتلافله امريله مالى غاصب عد
اولنور اوايسه حالا قائم وموجوددر نهايتى مالك تلفى انك فعليله‌در * واعلم ان الامر
لاضمان عليه بالامر الى فى ستة اذا كان امر سلطانا وابا اوسيدا والمأمور صبيا اوعبدا
امره باتلاف مال غيرسيده * معلوم اولسونكه آمره امريله ضمان ايجاب ايتمز برغيرك
مالنى اخذ ايله امر ايتسه كندويه ضمان لازم كلمز اخذ ايدن ضامن اولور بونده امر صحيح
اولمديغندن الا التى محلده امريله امره ضمان ايجاب ايدر اولا امر ايدن پادشاه
اولديغى صورتده زيرا پادشاهك امرى اكراهدر امتثال ايتمزسه كندويه عقاب
ايده‌جكى دركاردر ايمدى ضمان پادشاهك اوزرينه لازم اولور برشئ لازم اولماز ثانيا
آمر بابا اولورسه ينه ضمان آمره اولور ابنه برشى لازم اولمز مثلا بررجل بالغ اوغلونه
كندو ارضنده برآتش ياقمغله امر ايتديكندن اوغلو انى ايشلكله اتش قومشوسنك
ارضنه سرايت ايدوب برمقدار شى تلف اولسه باباسى ضامن اولور صحيح اولمغله فعلى
كندويه انتقال ايتمش اولديده كانه كندوسى مباشرت ايتمش اولدى ثالثا عبدك
مأمورك سيدى اولورسه امرى امر ايدن اغا كندوسى ضامن اولور رابعا مأمور
صبى اولورسه مثلا بررجل برصبى محجوره شواغاجه چيق بزه برمقدار ميوه ايندير ديمكله
صبى چيقوب ودوشوب فوت اولسه ديتى آمرك عاقله‌لرينه لازم اولور خامسا مأمور
كندويه اغاسنك غيرينك مالنى اتلافله آمرك امر ايتديكى عبد اولورسه ينه ضمان
امره ايجاب ايدر * واذا امره بحفر باب فى حائط الغير عزم الحافر ورجع على الامر

اشبه ﴿ سادسا بركمسنه برغيركمسنه يه برغيرك ديواريندن باب صفرله امر ايتمكله اولده حفر ايتسه صاحب حائطه حافر ضامن اولور حافرده امره رجوع ايدر ﴾ (استعمل عبدك الغير لنفسه) بان ارسله فى حاجته (وان لم يعلم انه عبد اوقال ذلك العبد) الذى استعمله انى حر ضمن قيمته ان هلك) العبد عمادية) برشخص برغيركمسنه نك عبدنى كندو نفسيچون استعمال ايدوب مثلا مصلحتيچون برمحله كوندرسه ده نقدر انك عبد اولديغى بيلمزسه ده وياخود عبدمز بورين حرم ديرسه ده انك قيمتنى هلاكى صورتنده ضامن اولور استعماليله غاصب اولمش اولور (وفيها جاء رجل الى اخر وقال انى حر فاستعملنى فى عمل فاستعمله فهلك ثم ظهر انه عبد ضمنه علم اولم يعلم هذا اذا استعمله فى عمل نفسه) عماديه ده بنه مرسومدركه بركمسينه براخر كمسنه يه كاوب بن حرم بنى مصلحتكده استعمال ايله ديمكله اولدخى استعمال ايدوب وهلاك اولسه بعده انك عبد اولديغى ظاهر اولسه بلسون و يابلمسون مستعمل ضامن اولور لكن بو كندو عملنده استعمال ايتديكنه كوره در و بومتنده كه مضمونى تكراردر ﴾ (ولو استعمله لغيره) اى فى عمل غيره (لا) ضمان عليه لانه لايصير به غاصبا كقوله بعدارق هذه الشجرة وانثر المشمش لتأكله انت فسقط يضمن الآمر ولوقال لتاكله انت وانا ضمن قيمته لانه استعمله كله فى نفعه ﴿ عبدمشروحى كندو عملنده استعمال ايتميوب غيرك عملنده استعمال ايدرسه انكله غاصب اولمديغندن انى ضامن اولماز اول غيرهر نقدر عبد اولورسه ده مثلا آمرك برعبده اشبو اغاجه چيق برمقدار زردآلو دوك كه اكل ايده سك قولنده سقوطنده آمرك ضامن اولمديغى كبى اماسن و بن اكل ايتمامز ايچون ديرسه بونده آمرعبدك كليسى كندو نفعنده استعمال ايتمش اولمغله قيمتنى ضامن اولور بو مسئله منحه ده بو بلجه مرسومدر لكن بونده نظروار ﴾ (غلام جاء الى فصاد فقال فصدنى ففصده فصدا معتادا) فغيره بالاولى (فات من ذلك ضمن قيمته العبد عاقلة الفصاد) ﴿ بركوله برقان اليچيه كلوب بندن قان ال ديمكله اندن فصد معتاد ايله فصد ايتمكله اندن متأثرا فوت اولورسه عبدك قيمتنى فصادك عاقله سى ضامن اولور عبدك اذننه اعتبار اولمامغين ظاهر اولان عبد هر نقدر مأذون اولسه دخى اذننه عدم اعتباردر زيرا كندويه اذن انجق تجارت حقنده فصد معتادك غيرنده ضمان بالطريق الاوليدر ﴾ (وكذا) الحكم (فى الصبى تجب ديته على عاقلة الفصاد) عماديه ﴿ صبى حقنده دخى حكم بنه بو يله دركه ديتى فصادك عاقله سى اوزره واجبه اولور هر نقدر مأذونده اولورسه ﴾ (فرع) غصب عبدا ومعه مال المولى صار غاصبا للمال ايضا بل قالوا يضمن ثيابه تبعا لضمان عينه بخلاف الحر عماديه) بركمسنه كندوايله برابر مال بولنان برعبدى غصب ايلسه كندوبى غاصب اولديغى مثللو ماليده غصب ايتمش اولور ايمدى عبد اباق ايده جك اولسه غاصب عبد ومالى ضامن اولور بلكه فقهاعينى ضامن اولمسنه تبعيله ثيابنيده

ضامن اولور ديديلر اما حركه كشى اوغلو عبدك خلافنه دركه انك غصبنده نه كندونك ونه وبالتبع ثوبنك ضمانى ايجاب ايتمز وفى الوهبانيه وهبانيه ده مذكوردركه ﴿ ولو نسى الحرفات يضمن نقصها ۞ ولو نسى القران اوشاخ يذكر ﴾ بركمسنه ارباب صناعاتدن اولان برعبدى غصب ايتمكله كندونك يدنده حرفت وصنعتى اونتسه انك نقصاننى ضامن اولور قران عظيم الشانى اونتسه وياخود حال شبابتنده غصب ايدوب برمدت عندنده مكث ايتمكله شيخوخت طارى اولسه ينه بو يله ذكر اولنوركه نقصان قيمتنى ضامن اولور (ولو علم الدلال قيمة سلعته ۞ فقوم للسطان انقص يخسر) بردلال برسلعه ومتاعك قيمتنى بيله رك سلطانه وياامر اوحكامه نقصان بها ايله تقويم ايتسه نقصاننى دلال ضامن اولور باخصوص مال بيت المالك وياايتامك و ياوقفك اوله مقومين ضامن اولورلر ﴿ ومتلف احدى قردتين يسلم الـ بقية والمجموع منه يخصر) قردتين شيئين معناسنه يعنى كندودن مقصود اولان انتفاع انجق ايكيسيله بردن اولور قپونك ايكى قنادى وخفك وجزمه نك چفتى مثللو ايكى نسنه نك برنى اتلاف واضاعه ايدن كمسنه يه مال صاحبى ديكر ينده تسليم ايدوب مجموعنك بدلنى كندو يه تضمين ايتديرر فقيه ابو الليث برنى غصبله ايكيسنى بردن غصب ايتمش اولمغله باقيسنى تسليمى شرط قلمدى ﴾ قلت وعن ابى يوسف لايضمن الاالخف التى اتلفها وفى البزازية هو المختار واقره الشرنبلالى ﴿ شارح عليه الرحمه ديركه امام ابى يوسفدن انجق اتلاف ايتديكى خفى ضامن اولور ديومروى وبزازيه ده انجق مختار اولان قول بودر ديو مرسومدر شرنبلاليده بونى اقرار ايلدى (وذكر مايفيدان السطان ليس بقيد ﴾ وانه ينبغى القول بتضمين القاضى ايضا سيما فى استبدال الوقف ومال اليتيم فليحفظ والله اعلم ﴾ شرنبلالى ابن وهبانك وقوم للسلطان قولنده سلطانك قيد احترازى اولماسى مفادنى ذكر ايلدى يعنى امراونوابده بنه بو يله ديمك اولور ومقومينك ضامن اولدقلرى مثللو قاضى نكده لايق اولان تضمينله حكمدر ديو ذكر اولندى باخصوص استبدال وقف ومال يتيمده كه تقويمده كندونك رايى منضم اولور (خاتمه) بركمسنه كندونك اوزرنده اونتديغى غيرك حقى اوله رق وفات ايتسه يوم قيامتده انكله مؤاخذه اولنورمى الجواب دين تجارت اولورسه عدم مؤاخذه سى مرجو ومأمولدر يوق من جهته الغصب ايسه مؤاخذ اولنور بركيمسنه اوزرنده كه دينى نسيان ايده رك فوت اولوب لكن اوغلو اول دينك كيمه اولديغنى بيلوب اونتمزسه انك تأديه سى لازم اولور اوغلو ده ناس اولديغى حالده وفات ايدرسه انكله مواخذه اولنماز بركمسنه باباسندن برمقدار نسنه سرقت ايدوب بعده باباسى وفات ايدرسه كندوسى انكله اخرتده مواخذه اولنماز زيرادين وضمان مسروق كندويه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

انتقال ایتدی نهایتی سرقت جنایتندن ناشی آثم اولور برمسلم برذمینک برمقدار
مالنی سرقت ویاغصب ایلسه یوم جزاده مسؤل ومعاقب اولور لکن مخاصمه سی پك اشدر
زیرا کافرابدی اهل ناردر حقندن کچمز مؤمنك طاعتی کندویه ویرلمز وکندونك
کفرینك وبالی مؤمنه وضع اولنمز بوحالده احقاق حق متعیندر حیوان حقنده
پك مشکلدر ادمینك ادمی اوزره اولان حقندن اشددر دار مغصوبه ده که
مربضك عبادتسنه رخصت یوقدر نعوذبالله تعالی من شرورانفسنا واستغفرالله العظیم
ومنه الهدایة والتوفیق

(کتاب الشفعه)

شفعه حقنده مسائل مکتوبه در مناسبته تملك مال الغیر بغیررضاه ماقبلنه مناسبتی
غیرك مالنی بلا رضاء تملکدر قیاس اولان بونك مشروعیتنه بناء غصبك اوزرینه
بونك تقدیمی ایدی لکن غصبك وقوعنك کثرتنه مبنی انك معرفتنه کثرت
حاجت اولمغله تقدیمه سزا اولدی باخصوص فی زماننا اکثر معاملاتده وقوعبولیور
ظلم حیف تعدی زمانیدر برشاعر ماهر نه کوزل دیمشدر (بیت) (الظلم فی خلق
النفوس فان تجد * ذاعفة فلعلة لایظلم) یعنی نفوس انسانیه دنك اکثرینك خلق
وطبیعتلرنده ظلم مرکوز ومجبولدر بعضالری ظلمدن اجتناب واحتراز ایده نی هر نه قدر
بولورسه کزده عدم ظلمی برعلته وسببه مبنیدر یوخسه مجرد دیانتندن ورحمندن دکلدر
(هی) لغة الضم وشرعا (تملیك البقعة جبرا علی المشتری بماقام علیه) بمثله
لو مثلیا والافبقیمة شفعه لغتده برشی برشیئه ضم ایدوب بناشدرمق معناسنه در
منضم اولدیغی نسنه کندوسی چفت اولور مانحن فیهده شفیع اخذایتدیکی
مثلا داری کندو دارینه ضم ایدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك مذنبین حقنده
شفاعتلری دخی بوقبیلدندر زیرا شفاعتلریله کندولرینی فوز ونجات بولان مؤمنین
موحدینه ضم ایدر شرعا شفعه مشترینك اوزرینه قائم اولان بهاایله مثلیسه قیمیسه
کندویه جبرایله شفیعك برلبقعه یی تملکدر اولی اولان عبارده کنزك وسائرلرینك
تعبیرلری کبی تملیك بدلنه تملك ایدی شفعه شفیعك وصفی اولوب کندوسیده اسم
مفعول صیغه سیله مملك اولوب مالك اولدیغندن حتی اتقانی هی عبارة عن حق التملك
فی العقار دیدی حوینه کندویه اتباع ایلدی علامه مقدسی مشتری بقعه یی
بلاجبر کندو رضاسیله شفیعه ویروب تسلیم ایدرسه بونده هر نه قدرضم بولنور ایسه ده
ینه شفعه بولنمز دیدی مصنف مرحوم مشتری قیدیله هبه وارث وصدقه ماللری کبی
بلاعوض مالك اولان شیلردن ویاخود عین اولمیان مهر واجاره وخلع وصلح عن دم

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No

عمد عوض مالك اولنان شیلردن احتراز ایلدی زیرا بونلردن برنده شفعه اولمازاماهبه
بعوض اشتراقبیلندن اولمغله انده شفعه اولور (وسببها اتصال ملك الشفیع بالمشتری
لبشرکة اوجوار) شفعه نك سببی شرکتله ویاجوارایله شفیعك ملکینك اشترا اولنان بقعه یه
اتصالیدر شرکت کرك بقعه ده وکرك حقوقده اولسون ازو یاچوق اولسون
جوارده اولدیغی مثلاو زیرا بوداخل اولان کمسنه نك سوء معاشرت ومعامله ضررینی
دفعیچون مشروعه قلنمشدر مثلا دیوارنی عالی قیلوب ضوء نهاره مانع اولمسی
ویاالقا دنا واثارهٔ غبار وایقاف دواب وضعارامثالی طبع سلیمك کندودن
استکراه ایده جکی ضرردائمی بی دفعیچون اولور (وشرطها ان یکون عقارا) سفلا
کان اوعلوا وان لم یکن طریقیه فی السفل لانه التحق بالعقار بماله من حق القرار دررر
شفعه نك ثبوتنك شرطی شفعه ادعا اولنه جق محل عقار که یراوللی کرك سفل اولسون
وکرك علو اولسون عقارك غیرنده شفعه جاری اولماز الا کندویه تبعیتله اولور
علوك سفلده هر نه قدر طریقی اولمازسه ده زیرا علو عقاره ملتحق اولدی کندوده
بولنان حق قرار ملابسه سیله عرصه کبی حق وضع صاحبنه متأبد ویاقیدر
علوایله سفلك طریقی بر اولور ایسه شفعه اولو تیله اولور عالی عقارك بیعنك مثالی
ایکی کیمسنه نك برعلوایله سفلده مشترك اولوب بریسی علودن حصه سنی بیع ایتدکده
دیکریچون عقاره تبعیتله انده شفعه دعواسی ایتمك واردر لکن اشبو عقاردن مراداراضی
امیریه نك ماعداسیدر انده شفعه دعواسی جاری اولماز قلت واماما جزم به
ابن کمال فی اول باب هی فیه من ان البناء اذابیع مع حق القرار یلتحق بالعقار فرده
شیخنا الرملی افتی بعدمها تبعا للبزازیة وغیرها فلیحفظ ابن کمالك باب ماهی فیهك اولنده
جزم ایتدیکی حق قرار یله برابر بیع اولنان بنا عقاره ملتحق اولوردیدیکی مضمونی
بزم شیخمز خیرالدین رملی رد ایدوب بزازیه وسائر معتبره یه اتباعا عدم شفعه ایله افتا ایلدی
(ورکنها اخذ الشفیع من احد المتعاقدین) عندوجود سببها وشرطها شفعه نك
رکنی وسببی بولندقده شفیعك مبیعی احد متعاقدیندن اخذیدر شفعه نك رکنی وسببی
وشرطی بولندقده شفیعك مبیعی احد متعاقدیندن اخذیدر شفعه نك شرطی عقدك
عقد معاوضه اولوب ومبیعك عقار اولوب ومبیعدن بایعك مالکینك زوالیدر امدی
کندوده متعاقدینچون ویافقط بایع ایچون مخیرلك اولان بیعده شفعه اولماز وبایعك
مبیعدن حقنك زائل اولمسیدر ایمدی شراء فاسد ایله اشترا اولنان عقارده دخی
شفعه اولماز وشفیعك حین شراده کندوایله شفعه دعواسنی ایده جکی داره مالك اولمسی
ایمدی اجاره ویااعاره ایله ساکن اولدیغی دارایله ویاقبل الشرا بیع ایتدیکی ویامسجد
قیلدیغی دارایله شفعه دعواسی اولماز وشفعه دعواسی ایدن کمسنه نك ملکی انکار
اولندیغی تقدیرجه ملکینك بینه ویاتصدیقله ظهوری وشفیعك بیعه عدم رضاسیدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

❊ (وحكمها جواز الطلب عند تحقق السبب) ولو بعد سنين ❊ شفعه نك حكمى
اوزرينه ترتب ايدن اثرى سببك تحققى وقتنده طلبك جوازيدر هرنقدر سنين كثيره
دنصكره اولورسه ده يعنى شفعه يى بيلمديكندن برمدت تأخير ايتمش اولسه ضرر ايتمز
صاحب نهايه شفعه نك احكامندندر بعد الطلب تأكدى وشفعه ايله قضا ويارضا ايله
ملكك ثبوتى مضمونتى زياده ايلدى ❊ (وصفتها ان الاخذ بها بمنزلة شراء مبتداء)
فثبت بها ماثبت بالشراء كالرد بخيار رؤية وعيب ❊ شفعه نك صفتى شفعه ايله
برنسنه يى اخذ ابتداء شرا منزله سنده در امدى شرا ايله ثابت اولان خيار رؤيت وعيبله
رد مثللو شيلر شفعه ايله ده ثابت اولور ❊ (تجب) له لا عليه (بعد البيع) ولو فاسدا
انقطع فيه حق المالك كما يأتى او بخيار المشترى ❊ شفيعچون بعد البيع شفعه واجبه
اولور كه ثابته اولور بونده وجوب ثبوت معناسنه دركه تركيله كنهكار اولمز وبيع كندوده
مال صاحبنك حقى منقطع اولور بيع فاسد ايله اولسه ده اولور نته كه باب آتيده كلور
وياخود مشترينك خياريله اولورسه ده اولور بايعك حقنك انقطاعى مشترينك مبيعى
وقف ويارهن ايتمسيله اولور اما خيار بايعچون وياايكيسيچون اولورسه شفعه اولماز
❊ (وتستقر بالاشهاد) فى مجلسه اى طلب المواثبة فلا تبطل بعده ❊ شفعه طلب
مواثبه دنصكره شفيعك اشهادى مجلسنده اشهاديله مستقره اولوركه بعد الاشهاد
باطله اولمازيعنى بعد الاشهاد قاضى يه مرافعه اولسه لر مرافعه يى تأخيريله مفتى به اولان
قول ظاهر اوزره باطله اولماز بعضلر امام محمدك برماه مرافعه يى بلاعذر تأخير ايدرسه
باطله اولور قولريله افتا ايتديلر شفعه ضعيف اولمغين اعراضله باطله اولديغندن
طلب مواثبه واشهاد لازم اولدى حديث شريفده ❊ الشفعة لمن واثبها الشفعة كحل العقار ❊
وارد اولمشدر امدى حضور قاضيده طلبنى اثباتدن لازمدر اثباتده انجق مشترينك مطلقا
وياعقار يدنده ايسه بايعك اوزرينه اشهاد ايله اولور ❊ (وتملك بالاخذ بالتراضى
او بقضاء القاضى) عطف على الاخذ اثبوت ملك الشفيع بمجرد الحكم قبل الاخذ
كما حرره منلاخسرو (بقدر رؤس الشفعاء لا الملك) خلاف للشافعى ❊ رضا ايله
اخذ ايله وياقاضينك قضاسيله شفعانك رؤسلر مقدار وعدد نجه ملكلرينك قدرينه اعتبار
اولنميه رق مشفوع به تمليك اولنور امام شافعى ايچون در اختلاف مشار اليه سهملرينه
كوره شفعه يه مستحق اولورلر بيورديلر بقضاء القاضى اخذ اوزره معطوفدر تراضى
اوزره دكلدر زيرا شفيعك ملكى قبل الاخذ مجرد حكمله ثابت اولور متنده بقضاء القاضى
عباره سنى بالاخذ بالتراضى اوزره تقديم ايتسه غرر ده كه مثللو تراضى اوزره عطفى
ايهامندن سالم اولور ايدى عطف على الاخذ ديمكه حاجت مس ايتمز ايدى ❊ (للخليط)
متعلق بتجب (فى نفس المبيع ثم) ان لم يكن او سلم له (فى حق المبيع) هو الذى قاسم
وبقيت له شراكة فى حق العقار ❊ للخليط ده كه جار سالف الذكر تجب فعلينه متعلقدر

يعنى شفعه خليط شريك ايچون ابتدا ذات مبيعده ذات مبيعا ولميوب وياولوب شفيعه
تسليم اولنديغى صورتده شرب وطريق خاصلر مثللو حق مبيعده در حق مبيع مالكك
نوعا ما تقسيم ايدوب عقار حقنده كندو ايچون شركت باقيه قلان حق مرور واسقا
مثللو شيلردر ❊ (كالشرب والطريق خاصين) ثم فسر ذلك بقوله (كشرب نهر
صغير (لا تجرى فيه السفن وطريق لا ينفذ) فلو عامين لا شفعة بهما ❊ كندوده
جاريه اولان حق مبيع خاصلر اولان شينك كسريله شريكه صودن نصب وحصه
وطريق كه سكه غير نافذه ده كه حق مروردر مصنف دقت پناه اعلى الله فى الجنة شمن
بناه خاص مشروحى كندو قوللريله تفسير وبيان بيوررلركه شرب خاص كندوده
اصغر سفينه جاريه اولميان نهر صغيرده كه شرب كبى طريق خاص طريق غير نافذدر
امدى شرب وطريق عام اولورلرسه كندولرندن شفعه جاريه اولماز ❊ بيانه شرب
نهر مشترك بين قوم لتسقى اراضيهم منه بيعت ارض منها فلكل اهل الشرب الشفعة ❊
مفاد مرسومك بيان وايضاحى بر نهر صغيرك شربى برازقوم بيانه لرنده مشترك اولمغله
اندن تارلالرى سقى اولنور اولسه امدى اول اراضيدن برى بيع اولندقده اول ارباب
شريك هربريچون حق شفعه واردر طريقده بونك كبيدر ❊ ولو النهر عاما والمسئلة
بحالها فالشفعة للجار الملاصق فقط ❊ مسئله مشروحه ده نهر عام فرض وتقدير
اولنورسه شفعه فقط جار ملاصق ايچون ثابته اولور ❊ (ثم لجار ملاصق) ولو ذميا
اومأذونا اومكاتبا (بابه فى سكة اخرى) وظهر داره لظهرها فلو بابه فى تلك السكة
فهو خليط كامر ❊ خليطدنصكره شفعه قاپوسى بشقه ذقاقده اولوب دارنك ارقه سى
بيع اولنان دارك ارقه سنه ملاصق ومتصل اولورسه اشته اول جار ملاصق ايچون اولور
اوجار نقدر ذمى ويا مأذون ويا مكاتب اولورسه ده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ❊ الجار
احق بسقبه ما كان ❊ بيورمشدرقر بنده بيع اولنان عقارك شفعه سى جاريچون اولديغنى
طيورمشدر جارى رجال ونسادن هركيم اولورسه اولسون سقب تحريكله قرب معناسنه
درماكان من كان معناسنه در مانك من معناسنه استعمال اولنمسى واردر شفيعك قاپوسى
هرنقدر بيع اولنان دارك قارشوسنده اولورسه ده اولور برمنوال مشروح شفعه ده كه
ترتيبك وجهى ❊ الشريك احق من الخليط والخليط احق الشفيع ❊ حديث شريف دشريك
نفس مبيعده خليط حقوق مبيعده دركه شفيع جار درصورت مسئله سكه غير نافذه ده
برقومك بينلرنده مشترك بردارك درونده بربيتده ايكى كمسنه شريك اولسه لر امدى
ايكى شريكدن برى اومنزلدن حصه سنى بيع ايتسه انده شفعه يه احق اولان شريكيدر
شريكى راضى اولورسه داردهكه شركا احقلردر انلرده راضى اولوب شفعه دعواسى
ايتمزلرسه طريقده كه شريكلر كدر انلرده راضى اولورلرسه حق جار ملاصقكدر
(وواضع جذوع على حائط و شريك فى خشبة عليه جار) برحائطده فقط وضع جذوع

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حقی اولوب نفس حائطده علاقه‌سی اولمیان کیمسنه وحائطده که خشبه‌ده شریك اولان کیمسنه جار حکمنده‌در شریك دکلدر (ولو فی نفس الجدر فشریك ملتقی) شرکتی خشبه‌ده اولمیوب نفس جدارده اولورسه او کیمسنه شریکدر (قلت لکن قال المصنف ولو کان بعض الجیران شریکا فی الجدر لا یقدم علی غیره من الجیران لان الشرکة فی البناء المجرد بدون الارض لا یستحق بها الشفعه) شارح رحمه الله تعالی دیر که ملتقی صاحبی نفس جدارده شریك اولان شریکدر دیدیسه‌ده لکن مصنف بعض جیران جدارده شریك اولورسه سائر جیران اوزره شفعه‌ده تقدم ایده‌مز زیرا بدون الارض فقط بناده شرکتله شفعه‌یه مستحق اوله‌مز دیدی نوعا کلامین میانلرنده منافات وارایسه‌ده توفیق ممکندر که ملتقی نك کلامی بنا ومحلده مشترك اولدقلرینه کوره‌در مصنفك که مجرد بناده اولدیغنه نظرادر ✻ وفی شرح المجمع وکذا الجار المقابل فی السکة الغیر النافذة بخلاف النافذة ✻ مجمع شرحنده مرسومدر که سکهٔ غیرنافذه‌ده که جار مقابلچون شفعه واردر نافذبونك خلافنه‌در شارح علیه الرحمه نك اشبو نقلی ایرادندن مرادی سالف الذکر وظهرداره نظرها قولنك قید احترازی اولمسی توهمن دفعدر ✻ (سقط بعضهم حقه) من الشفعة (بعد القضاء) فلو قبله فلمن بقی اخذ الکل لزوال المزاحمة (لیس لمن بقی اخذ نصیب التارك) لانه بالقضاء قطع حق واحد منهم فی نصیب الاخر ذیلعی ✻ بعد القضا ارباب شفعه‌نك بعضی شفعه‌دن حقنی اسقاط ایدرسه باقیلرینه تاركك نصیبنی اخذ یوقدر زیرا قضا ایله هر برلرینك حقی اخرك بضعنده منقطع اولور واسقاط صحیح اولسه ابطال قضا لازم کلور وقضا ایله ملکی تقرر ایتدیکندن انی ترك ایده‌مز ماقبل القضا حقنی اسقاط ایدرسه باقی قلان ارباب شفعه ایچون مزاحمه زائل اولدیغندن مشفوع بهك کلیسنی رؤسلری قدرنجه اخذ اوارددر ✻ (ولو کان بعضهم غائبا یقضی بالشفعة بین الحاضرین فی الجمیع) لاحتمال عدم طلبه فلا یؤخر بالشك ✻ شفیعلرك بعضی غائب اولورسه حاضرلرك جمیعسی بیننده شفعه ایله حکم اولنور غائبك عدم مطالبه‌سی احتمالنه بناء امدی شك ایله شفعه دعواسی تأخیر اولنماز ✻ (وکذا لو کان الشریك غائبا فطلب الحاضر یقضی بالشفعة) کلها (ثم اذا حضر وطلب قضی له بها) ✻ غائب شریك اولورسه حکم ینه بویله‌در که حاضر شفعه مطالبه‌سی ایدرسه کندویه انکله حکم اولنور حاضرده شریك اولسون ویا شریکك غیری اولسون بوندن صکره غائب حاضر اولوب شفعه‌سنی مطالبه ایدرسه کندویه شفعه‌سیله حکم اولنور (فلو مثل الاول قضی له بنصفه ولو فوقه فبکله ولو دونه منعه خلاصه) پس حاضر اولان غائب شریك مدعی اولك مثلی اولوب مثلا ایکیسی مناصفة شریکلر اولورلرسه نصفیله‌ده کندویه حکم اولنور یوق ثانی اولك فوقنده اولوب کندودن اولی اولورسه مثلا اولکی

جار ایکنجی خلیط اولورسه قاضی مقدمکینك شفعه‌سنی ابطال مثلا دارك جمیعسیله ثانی‌یه حکم ایدر اولکندن دون اولورسه قاضی کندوبی منع ایدوب شفعه ایله حکم ایتمز ✻ (اسقط) الشفیع (الشفعة قبل الشراء لم یصح) لفقد شرطه وهو البیع ✻ شفیع شفعه دعواسنی قبل الشراء اسقاط ایدرسه شرطی اولان بیع بولنمامغین اسقاطی صحیح اولمز ✻ (اراد الشفیع اخذ البعض وترك الباقی لم یملك ذلك جبرا علی المشتری) لضرر تفریق الصفقة ✻ شفیع مشفوع بهك بعضیسنی الوب باقیسنی ترك مراد ایدرسه بوکه مشترینك رضاسی اولمیه‌رق جبرا مالك اوله‌مز تفریق صفقه ضررینه مبنی ✻ (ولو جعل بعض الشفعاء نصیبه لبعض لم یصح وسقط حقه به) لاعراضه ویقسم بین البقیة) شفیعلرك بعضیسی یضبنی بعض اخرایچون قیلوب اکا تبرع ایده‌جك اولسه صحیح اولمز بلکه اشبو فعلیله اعراضنه مبنی حقی ساقط اولور مشفوع به باقی ارباب شفعه میانلرنده تقسیم اولنور ✻ بل لو طلب احد الشریکین النصف بناء انه یستحقه فقط بطلت شفعته اذ شرط صحتها ان یطلب الکل کما بسطه الزیلعی فلیحفظ ✻ بلکه شریکلر اولان ایکی شفیعك بری کندویه حصه انجق نصف اوله‌جغنه مبنی انی مطالبه ایدرسه شفعه‌سی باطله اولور زیرا شفعه دعواسنك صحتنك شرطی شفعه مشفوع بهك کلیسنده طلب اولنمقدر حتی کلیسنده اولمغین تقسیم زحامه مبنیدر نته که زیلعی بسط وتفصیل ایلدی ✻ (ویصح بیع دور مکة فتجب الشفعة فیها) وعلیه الفتوی اشباه قلت ومفاده صحة اجارتها بالاولی وقد قدمناه فلیحفظ لکنه یکره وسنحققه فی الحظر) مکهٔ مکرمه‌نك دارلرینی بیع صحیح اولمغله کندولرنده شفعه‌ده واجبه اولور فتواده بو قول اوزره‌در شارح علیه الرحمه دیر که بونك مفادی اجاره‌سنك بالطریق الاولی صحتیدر بوکه دائر بحثی بزماسبقده ذکر ایتدك لکن اجاره‌سی مکروهدر بو بحثی ان شاء الله تعالی باب الحظرده تحقیق ایده‌رز امام اعظم رحمه الله تعالی موسم حجده مکهٔ مکرمه‌نك خانه‌لرینی اجاره مکروهدر دیدی وحجاج اهالی مکه‌نك منازلنه نزوللریله افتا بیورلر ایدی الله عظیم الشانك سواء العاکف فیه والباد قول شریفلرینه بناء موسمك غیرنده اجاره‌سنه رخصت ویردیلر ✻ (وفیها ویصح الطلب من وکیل الشراء ان لم یسلم الی مؤکله وان سلم لا (وبطلت هو المختار) اشباهده مذکوردر که شرایه وکیلکه مشترینك وکیلندن شفعه مطالبه‌سی صحیح اولور اشترا ایتدیکی عقاری مؤکلینه تسلیم ایتدیسه یوق تسلیم ایتمش اولورسه اندن مطالبه ایده‌مز شفعه‌ده باطله اولور انجق مختار اولان قول بودر ✻ (ولا شفعة فی الوقف) ولاله نوازل (ولا بجواره) شرح مجمع وخانیة خلافا للخلاصة والبزازیة ✻ وقف بیع اولندیغی تقدیرجه کندوده وجوارنده برعقار بیع اولنورسه کندو ایچون وقف ومتولی شفعه دعواسی ایده‌مز اختلاف خلاصه وبزازیه ایچوندر شارحك ولاله قولی ماتنك وبجواره سنك عینیدر

اولیسی متنه اقتصار در مصنفك كندو شرحنده ایتدیكی مثللو (ولعل لاساقطة قاله
المصنف) شارح علیه الرحمه دیركه ظن ایدرمكه خلاصه وبزازیه نسخه‌لرنده لاكلمه‌سی
ساقطه‌در مصنفك دیدیكی مثللو یعنی مختلفلری بوقدر دیمك ﴿قلت وحمل شیخنا
الرملی الاول علی الاخذبه والثانی علی اخذه بنفسه اذابیع ﴾ شارح علیه الرحمه دیركه
بزم شیخمز خیرالدین الرملی اولكیكه جوارنده عدم شفعه‌یی كندوایله اخذه ثانی كه
خلاصه وبزازیه‌ده كه ثبوت شفعه‌یی كندوسنك بیعنك جوازینه نظرا بیع اولندیغی
تقدیرجه جوارنده كه كیمسه‌نك بنفسه وقفی اخذینه حمل ایلدی ﴿ وفی الفیض حق
الشفعة یبنی علی صحة البیع انتهی فمفاده ان ماالایملك من الوقف بحال لاشفعة فیه
ومایملك بحال ففیه الشفعه ﴾ پس فیض نام كتابده كه حق شفعه بیعك صحتنی
مبنیدر عباره‌سنك مفادی وقفدن تملیك اولنمیوب بیعنه بردرلو مساغ شرعی اولمیان
وقفده شفعه اولمازاما استبدالی جائز اولان وقف مثللو تملیكی جائز اولان وقف اولورسه
اندن شفعه جاری اولور (واما اذابیع بجواره اوكان بعض المبیع ملكا وبعضه وقفا وبیع
الملك فلا شفعة للوقف والله اعلم) اما وقفك جوارنده بر عقار بیع اولنسه ویاخود
مبیعك بعضیسی ملك وبعضیسی وقف اولورسه ایمدی ملك بیع اولندیغی تقدیرجه
وقف ایچون شفعه دعواسی اولماز وحمل شیخنا الرملی كلامندن صكره اشبو واما اذابیع
بجواره اه قولنه حاجت یوقدر ممكنكه مفاد جمله‌سندن اوله لكن مضمون مشروحی
شیخ رملینك فتاواسنده ذكری یوقدر والله اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب طلب الشفعة ﴾

وقتا كه ثبوت شفعه طلب شفعه‌یه توقف ایتدیسه مصنف علیه الرحمه طلبنی وكیفیتنی وتقسیمنی
بیانه شروع ایلدی ﴿ (ویطلبها الشفیع فی مجلس علمه) من مشتر اورسوله اوعدل
اوعدد (بالبیع) وان امتد المجلس كالمخیره هو الاصح درر وعلیه المتون ﴾ شفیع
شفعه‌یی مشتریدن ویارسولندن ویامخبر عدلندن ویاعدد صاحبی شهوددن بیعه علمی
مجلسنده طلب ایدر مخیره كبی مجلس هرنقدر ممتد اولسه ضرر ایتمز مادام اعراضه
دلالت ایدر نسنه كندودن بولنمزسه اصح اولان قول بودر ﴿ خلافا لمافی جواهر
الفتاوی انه علی الفور وعلیه الفتوی ﴾ اختلاف جواهر الفتاواده كه طلبك فوراوزره
اولمسی قول اوزره درفتواده بونك اوزرینه دراتقانینك نوازلدن نقل ایتدیكی شفیع
مشتریه سلام ویررسه شفعه‌سی باطله اولور جوهره‌ده كه وان قال لی فیما اشتریت
شفعة بطلت وتبیینده كه ولو اخبر بكتاب والشفعة فی اوله اووسطه فقراء الكتاب آلخ
بطلت شفعته مسئله‌لری اشبو فورقولی اوزره تفرع ایدن مسائلدندر یعنی مشتری‌یی

وثمن مبیعی بیلدیكی ساعتده مطالبه‌دن لازمدر الا شفیعك آغزینی طوتمق ویاتمازده
اولمسی كبی برعذره مبنی مطالبه تأخیر اولنورسه ضرر ایتمز ﴿ (بلفظ یفهم طلبها كطلبت
الشفعة ونحوه) كانا طالبها اواطلبها (وهو) یسمی (طلب المواثبة) ای المبادره
والاشهاد فیه لیس بلازم بل لمخافة الجحود ﴾ شفیع بیعه علمی مجلسنده كندودن
شفعه‌نك طلبی فهم اولنور طلبت الشفعة واناطالبها ویااطلبها كبی لفظ له انی مطالبه
ایدر بومثللو الفاظ له عرفده فی الحال طلب مراد اولنور ماضیدن ویامستقبلدن اخبار
مراد اولنماز بوكا اصلاح شرعده طلب مواثبه ومبادره دینور مواثبه تعبیری حدیث
شریفده ٭ الشفعة لمن واثبها ٭ لفظ شریفیله تبركادر یعنی شفعه علی وجه السرعة والمبادرة
مطالبه ایدن كیمسه ایچون بروجه استعاره وثوبدن مفاعله‌در زیرا صحریان كیمسنه
مشینده طی ارضیله سرعت مراد ایدر حاضر شاهد بولنمزسه طلب مواثبه‌ده اشهاد
لازم دكلدر لزومی انكار خوفندندر ﴿ (ثم) یشهد (علی البایع لو) العقار (فی یده اوعلی
المشتری) وان لم یكن ذا ید لانه مالك (اوعند العقار ﴾ بوندنصكره شفیع عقار بایعك
یدنده بولنورسه كندونك ویامشترینك اوزرینه هرنقدر ذی الید اولمازسه‌ده مالك
اولدیغندن ویاعقارك عندنده اشهاد ایدر اشهاده قادر اولوب ایتمزسه شفعه‌سی باطله
اولور ﴿ (فیقول اشتری فلان هذه الدار وانا شفیعها وقد كنت طلب الشفعة الآن
فاشهد واعلیه وهو طلب اشهاد) ویسمی طلب تقریر ﴾ شفیع حین اشهادنده فلان
كیمسنه اشبو داری اشترا ایتمشدر بن اول دارك شفیعیم تحقیق شفعه‌سنی الآن مطالبه
ایدرم سزلر بونك اوزرینه شاهد اولكز دیو بوطلب اشهاددر طلب تقریر طلب
استحقاقده‌ده اطلاق اولنور ﴿ (و) هذا الطلب (لابد منه حتی لوتمكن) ولو بكتاب
اورسول (ولم یشهد بطلت شفعته وان لم یتمكن)منه (لا) تبطل ولواشهد فی طلب
المواثبة عند احد هؤلاء كفاه وقام مقام الطلبین ﴾ واشبو طلب اشهاددن لازمدر حتی
برشفیع طلب اشهاده بالذات ویاكتابله ویارسول ایله قادر اولوب اشهاد ایتمسه
شفعه‌سی باطله اولور واشهاده قادر اولمزسه شفعه‌سی باطل اولماز طلب مواثبه‌ده مارالذكر
بایع ویامشتری ویامبیعك برینك بزنده اشهاد ایدرسه كفایت ایدر ایكی طلب مقامنه
قائم اولور ﴿ (ثم بعد)هذین الطلبین (یطلب عند قاض فیقول اشتری فلان دار كذا
وانا شفیعها بدار كذالی) لوقال بسبب كذا كما فی الملتقی لشمل الشریك فی نفس
المبیع ﴾ اشبو طلبین مشروحیندن صكره حضور قاضیده طلب ایدوب دیركه فلان
كیمسنه فلانجه داری اشترا ایتمشدر بنده اشبو دارم ملابسه‌سیله اذك شفیعیم مصنف
مرحوم بدار كذا بدلینه ملتقی‌ده كه مثللو بسبب كذا دیسه نفس مبیعده كه شریكه شامل
اولور ایدی ﴿ (فمر یسلم) الدار (الی) هذا او قبضها المشتری وطلب الخصومة لایتوقف
علیه ﴾ امدی كندویه امر ایله داری بكا تسلیم ایتسون ویاداری مشتری قبض ایتدیكنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نفرادر لكن طلب خصومت مشترينك قبضنه توقف ايتز بايعك يدنده بولنمغله ده
اواديغنه بناء (وهو) يسمى (طلب تمليك وخصومة) اشبو حضورقاضيده كه طلب
طلب تمليك وطلب خصومت تسميه اولنور (وتبأخيره مطلقا) بعذرو بغيره شهرا
اوا كثر (لاتبطل الشفعة حتى يسقطها بلسانه (به) وهو ظاهر المذهب) اشبو طلب
تمليكى مطلقا كه عذر ايله عذرسز برماه ويا اكثر تأخيريله شفعه باطلة اولماز حتى كندو
لسانيله انى اسقاط ايتديكجه انجق بوقولله فتوا وريلور ظاهر مذهبده بودر (وقيل
يفتى بقول محمد ان اخره شهرا بلاعذر بطلت كذا فى الملتقى يعنى دفعاللضرر) بعضيلر
ديديلركه امام محمدك بلاعذر برماه تأخير ايدرسه شفعه باطله اولور قوليله افتا اولنورزيرا
بونده مشتريدن ضررى دفع واردر شفيع يدمدن مبيعى اخذ ايدر ديو مشترى انده
تصرف ايدەمز دفع ضررده لازمدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك لاضرر
ولاضرار فى الاسلام قول شريفنه بناء (قلنا دفعه برفعه للقاضى ليأمره بالاخذ اوالترك)
شارح رحمه الله تعالى ظاهر روايتى تاييدا ديركه ضررك دفعى شفعه طلب ايدن
كمسنه يى يا شفعه سنى طلب و يا تركيله قاضى كندويه امر ايتسون ديو كندويى قاضى يه
مرافعه ايله ممكندر ماسبقده مرور ايتديكه بر خصوصده ظاهر روايتله وظاهر
روايتك غيريله افتا اولنورسه ظاهر روايت افتاسى تقديم اولنور (واذا طلب الشفيع
سأل القاضى الخصم مالكية الشفيع به لان اقربها) اى بمالكيته مايشفع به شفيع
شفعه سنى مطالبه برله حضورقاضيده مرافعه اولدقده قاضى خصمكه مدعى عليهدن
شفيعك كندو ايله شفعه دعواسى ايتديكى نسنه يه مالكيتندن سؤال ايدر صاحب
تبيين ديركه قاضى مدعى عليهدن مقدم مدعيدن سؤال ايدركه دار شهردن قنغى
محله دندر وحدودى نه درزيرا مجهولدن دعوا صحيحه اولماز ثانيا سؤال ايدركه مشترى
دارى قبض ايتديمى ويا ايتديمى عدم قبض صورتنده كندون دعواسى صحيح اولمامغين
بايعى احضار اولنور بونيده بيان ايتدكده سبب شفعه سندن وكندو ايله شفعه دعواسى
ايتديكى عقارك حدودك استفسار ايدرزيرا بونده ده ناس مختلفدر احتمالكه شفعه يه
صلاحيتى اولميان برسبيله دعوا ايده ويا خود كندوسى غيريله محجوب اوله پس برسبب
صالح بيان ايدوب وغيريله محجوب اولمازسه كندودن تكرار سؤال ايدركه بيعى
نه زمان بيلدك وبيلدكده نه ايلدك زيرا تاخيرطويلله واعراضله دلالت شيئله
شفعه باطله اولمغين انلرى كشف وبياندن لازمدر امدى مزبورلرى بيان ايتدكده
مارالذكر طلب تقريردن سؤال ايدركه نه كيفيتله اولدى وكمك عندنده اشهاد ايلدى
ونه مقوله شئ اوزره اشهاد ايلدى كندوسى غيريدن شفعه يه اقربمدر دكلميدر
پس مدعى سالف الذكر اسئله يه جواب وروب لائقيله بيان ايتدكده دعواسى تمام اولمغله
قاضى مدعى عليهه اقبال وتوجه برله كندودن كندو ايله شفعه دعواسى

ايتديكى داردن سؤال ايدر (اونكل عن الحلف على العلم او برهن الشفيع) انها ملكه
(سأله عن الشراء) هل اشتريت ام لا امدى مشترى كندو ايله شفعه دعواسى قلنان
نسنه نك ملكيتنى اقرار وياخود مدعينك ملكى اولديغنه علمى ايتديكنه يميندن نكول
وياخود شفيع انك كندونك ملكى اولديغنه اقامۀ بينه ايدرسه قاضى مشتريدن سؤال ايدركه
سن بونى اشترا ايتديكمى اولى اولان اونكل قولنك مابعدندن تأخيرى ايدى زيرا
اشبو نكول اقامۀ بينه دن عجزدن صكره اولور (فان اقربه اونكل عن اليمين
على الحاصل) فى شفعة الخليط (و) على (السبب) فى شفعة الجواز بخلاف الشافعى
كما مر فى كتاب الدعوى (او برهن الشفيع قضى له بها) پس مشترى شراسنى اقرار ايدوب
وياخود شفعۀ خليطده حاصل اوزره يميندنكه قاضينك كنديه اشبو شفيعك سنك
اوزريكه شفعه دعواسنه استحقاقى اولمديغنه واللهمى ديو تحليفندن وياخود سبب
اوزره كه شفعۀ جوارده سنك اشبو دارى اشترا ايتديكيكه باللهمى ديو يميندن
نكول ايدوب وياخود شفيع شراسنه برهان اتيان ايدرسه قاضى كندويه شفعه ايله حكم ايدر
يمينك برمنوال مشروح حاصل ويا سبب اوزره اولمسى امام شافعينك انده خلافنه مبنيدر
نته كه كتاب الدعواده مرور ايلدى (هذا اذا لم ينكر المشترى طلب الشفيع الشفعة
فان انكر فالقول له بيمينه ابن كمال) اشبو شرايى اقرارندن صكره شفعه ايله
قاضينك حكمى مشترينك شفيعك طلب شفعه سنى انكار ايتديكنه نظرا درامدى
انكار ايدرسه قول يمينيله كندونكدر (وان لم يحضر الثمن وقت الدعوى) قضاء
مشروح صحيح اولور حين دعواده ثمن دارهر نقدر حاضر اولمازسه ده زيرا قبل القضا
كندويه اداى ثمن واجب اولمامغين اداسيله امر اولنماز احضار ثمن تسليم ايچون اولمغله
قبل الوجوب تسليم اولماز (واذا قضى لزمه احضاره) شفعه ايله حكم وقوعبولدقده
شفيعه ثمن احضار لازم اولور (وللمشترى حبس الدار ليقبض ثمنه) مشترى يه ثمنى
قبض ايچون دارى حبس واردر (فلو قيل للشفيع) اى بعد القضاء واما قبله فتبطل
عند محمد لعدم التأكد ذكره الزيلعى (اداء الثمن فاخر لم تبطل) شفعته امدى شفيعه
بعد القضا مثلا دارك ثمنى تأديه ايله ديلدكده اداسنى تاخيرا ايتمكله قضا ايله تأكيدينه بناء
شفعه دعواسى باطله اولماز اماقبل القضاء عدم تأكدينه مبنى تاخيريله امامحمد رحمه
الله تعالى نزدنده دعواسى باطله اولور (والخصم) للشفيع المشترى مطلقا و (البايع
قبل التسليم) الاول بملكه والثانى بيده ابن كمال (و) لكن (لاتسمع البينة عليه
حتى يحضر المشترى) لان المالك مطلقا كه قبل التسليم ويا بعد التسليم شفيعه
خصم مشتريدر قبل التسليم بايعده راولكه مشترينك داره مالكيتنه ايكنجى كه بايعك
يدنده بولنديغنه بناء لكن اصل مالك مشترى اولمغين كندوسى حاضر اولمدقچه اوزرينه
بينه مسموعه اولماز (ويفسخ بحضوره) ولوسلم للمشترى لايلزم حضور البايع لزوال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الملك والبدعه ابن كمال ﴿ بيع مشترينك حضورنده فسخ اولنور كه بايع مشترى يه
اولان بيعى فسخ ايتدم دير مطلق بيعى فسخ ايدهمز حق شفعه باطل اولمسون ايچون
كويا صفقه شفيعه تحول ايتمش اولمغله كانه شفيع مشترى اولمش اولور مبيع مشترى يه
تسليم اولمش اولورسه بايعدن ملك ويدك زوالنه مبنى فسخده كندونك حضورى
ايجاب ايتمز تسليمله كويا كندوسى اجنبى اولور ﴿ (ويقضى) القاضى (بالشفعة والعهدة)
لضمان الثمن عند الاستحقاق (على البايع قبل لتسليم المبيع الى المشترى و) العهدة
(على المشترى لو بعده) للمامر) قاضى شفعه ايله وحين استحقاقده شفيعك مشترى يه اولان
ضمان ثمن عهده سيله بايع اوزه حكم ايدر مبيع مشترى يه تسليم اولنمازدن مقدم استحقاق
وقوعبولمش اولورسه بعد التسليم اولورسه عهده مشترى اوزره ايجاب ايدر سالف الذكر
ملك ويدك بايعدن زوالى علتنه مبنى ﴿ (للشفيع خيار الرؤية والعيب وان شرط المشترى
البراءة منه) دون خيار الشرط والاجل اختيار) شفيعچون خيار رؤيه وخيار عيب واردر
مشترى هر نه قدر خياردن براءتنى شرط ايدرسه ده زيرا شفيعك شفعه ايله اخذى
بعد القبض اولورسه مشتريدن قبل القبض اولورسه بايعدن شرا در امدى تحول
صفقه يه بناء كندويه خيار ثابت اولور اما خيار شرط وخيار اجل شفيعه اوله مز
هر نه قدر زاتنده نفس عقده مشتريدن وقوعبولمش ايسه ده كندودن اشتراطى
اولمامغين ومشترينك بايعه تأجيل ثمنى شرطى شفيعه ثابت اولمز ﴿ وفى الاشباه الشفعة
بيع فى كل الاحكام الاضمان الغرور للجبر ﴿ اشباهده مذكوردر كه شفعه جميع احكامده بيعدر
شفيعله كرك مشترى وكرك بايع مأخوذمنه بيننده كندوده احكام شرا ثابته اولور خيار
رويت خيار عيب ضمان عهده كبى الاضمان غرورده شفعه بيع كبى دكلدر شفيعك
مبيعى اخذى جبر اوكرها اولمغين ﴿ (وان اختلف الشفيع والمشترى فى الثمن) والدار
مقبوضة والثمن منقود (صدق المشترى) بيمينه لانه منكر ولايتحالفان ﴿ شفيعله مشترى
ثمنده اختلاف ايدوب داريده مشترى قبض وثمنى نقدو ادا ايتمش اولورسه مشترى
يمينيله تصديق اولنور منكر اولمغين طرفنه دعوا وانكار بولنمامغين تحالف اولماز
مشترينك شفيعه بر دعواسى يوقدر كه انى انكار يله كندويه يمين ترتب ايده
﴿ (وان برهنا فالشفيع احق) لان بينة ملزمة ﴿ شفيعله مشترى ايكيسيده اقامه
بينه ايدرلرسه شفيعك بينه سى مشترى يه ملزمه اولديغندن قبوله احق واولى در شفيع
اخذ ايله ترك بيننده مخير اولمغين كندويه مشترينك بينه سى برشى الزام ايتمز ﴿ (ادعى المشترى
ثمنا و) ادعى (بايعه اقل منه بلا قبضه فالقول له) اى للبايع (ومع قبضه للمشترى) ﴿ مشترى
بن دارى شومقدار ثمنه اشترا ايتدم ديو دعوا بايعى بلاقبض اندن اقل ثمنه بيع ايتدم
ديو ادعوا ايدرلرسه قول بايعكدر كه شفيع دارى انك ديديكى ثمنه اخذ ايدر بايع ثمنى
قبض ايتمش اولورسه قول مشترينك اولور كه شفيع انك ديديكى مقداره لوبعد القبض بايع

اجنبى اولمغله قولنه اعتبار اولنماز ﴿ واوعكسا فبعد قبضه القول للمشترى وقبله يتحالفان
واى نكل اعتبر قول صاحبه وان حلفا فسخ البيع ويأخذ الشفيع بما قال البايع ملتقى ﴿
امرى بالعكس ايتسه لر كه بايع برمقدار ثمن ادعا مشترى اندن اقل دعوا ايتمش اولورلرسه
ايمدى دعوالرى بعد القبض اولورسه قول مشترينكدر قبل القبض اولورسه ايكيسنه ده
يمين ويريلور قنغيسى يميندن نكول ايدرسه ديكرينك قولنه اعتبار اولنور كه شفيع انك
ديديكى قيمتله الور نكول خصمنك دعوا ايتديكى نسنه يى اقرار اولمغين ايكيسده
يمين ايدرلرسه بيع فسخ اولنوب شفيع بايعك ديديكى بها ايله دارى الور بيعك فسخى
شفيعك حقنك بطلاننى ايجاب ايتمز زيرا شفيعك حقى بيعله ثابت اولمغله فسخيله انك
ابطالنه قادر اوله مزلر كورمز ميسنكه دار عيبله بايعه رد اولنسه ينه شفيعك حقى
باطل اولمز ﴿ فرع ﴾ قاضى شفيعه مشترينك اشترا ايتديكى ثمندن اكثر ايله شفعه سيله
حكم ايلميوب اودخى راضى اولسه جائز اولماز كما فى صلح قاضيخان ﴿ (وحط البعض
يظهر فى حق الشفيع) فيأخذ بالباقى ﴿ بايعك ثمنك بعضيسنى حطى شفيع حقنده
ظاهر اولمغله باقى ثمنله شفيع دارى اخذ ايدر (وكذا هبة البعض الا اذا كانت بعد القبض
اشباه) ينه بويله ثمنك بعضيسنى مشترى يه هبه شفيع حقنده ظاهر اولور ﴿ (وحط الكل
والزيادة لا) فيأخذه بكل المسمى) ثمنك كليسنى حط وتنزيل وثمن مسمانك اوزرينه زياده
شفيع حقنده ظاهر اولماز انجق ابتدا تسميه اولنان ثمنله الور (ولو حط النصف ثم النصف
الاخير) بايع ابتدا ثمنك نصفنى حط وتنزيل ايدوب بعده نصف اخرنى دخى حط ايدرسه
شفيع دارى ثمندن نصف اخير ايله الور ﴿ ولو علم انه شراه بالف فسلم ثم حط البايع
مأته فله الشفعة كما لو باعه بالف فسلم ثم زاد البايع له جارية اومتاعا قنيه ﴿ شفيع
مشترينك بيكى بيك غروشه اشتراسنى بيلمسله شفعه دعواسنى فراغت ايدوب دارى
مشترى يه تسليم ايتدكدن صكره بايع غروشك يوزينى حط ايدرسه كندو ايچون شفعه
دعواسى مشروعدر نته كه بيكه بيع ايدوب تسليم ايتدنصكره بايع مشترى يه برجاريه
ويا برمتاع زياده ايتدكده كندويه شفعه دعواسى مشروعه اولديغى كبى اشبو
مسئله لرده حطك شفيع حقنده ظهورى جزئياتدندر ﴿ (وفى الشراء بمثلى) ولو حكما
كالجزفى حق المسلم ابن كمال (يأخذه بمثلى وفى) الشراء (بالقيمى بالقيمة) اى يوم الشراء ﴿
مثلياتدن اولان هر نقدر حكما اولورسه ده مسلم حقنده خمر كبى بر مثليله مشترى
دارى اشترا ايدرسه شفيع انى اول مثليله قيميله شراده يوم شراده كه قيمتله اخذ ايدر
شفعه ايله اخذى وقتنده كه قيمتله اخذ ايده مز ﴿ (ففى بيع عقار بعقار يأخذ) الشفيع
(كلا) من العقارين (بقيمة الآخر) ﴿ عقارى عقار مقابله سنده بيع ده هر برعقارك
شفيعى عقارلرك هر برينى ديكر عقارك قيمتيله اخذ ايدر ﴿ (و) فى الشراء (بثمن مؤجل
ياخذ بحال اوطلب الشفعة فى الحال واخذه بعد الاجل) ولا يتعجل ما على المشترى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لواخذ بحال) اجل معلومله مؤجل ثمنله اشترا اولنان دارى شفيع ثمن حالله كه پشين
ثمنله اخذ ايدوب و ياخود شفعه يى فى الحال طلب ايدوب مبيعى بعد الاجل اخذ ايدر
شفيعك ثمن حالله اخذ ايديكى تقديرجه مشترينك اوزرنده كه ثمن تعجيل ايتمز زيرا
اجل مشترينك حقى اولمغله شفيعك تعجيليله باطل اولمز ﴿ (ولو سكت عنه) فلم يطلب
فى الحال (وصبر حتى يطلب عنه) حلول (الاجل بطلت شفعته) خلافا لابى
يوسف ﴾ شفيع تأمل صورتنده سكوت ايدوب فى الحال شفعه يى طلب ايتميوب جبر
ايدوب حلول اجل وقتنده مطالبه ايدرسه شفعه سى باطله اولور زيرا كندويه ذاتنده
حق شفعه ثابت اولمغله ثمن حالله اخذه شروع ايدى امدى طلبندن سكوتيله شفعه سى
باطله اولور امام ابى يوسف ايچوندر اختلاف مشار اليه حلول اجله دك تاخير ايله
شفعه باطل اولماز بيوردیلر ﴿ (و) يأخذ (بمثل الخمر وقيمة الخنزير ان كان) البايع
والمشترى (الشفيع ذميا) لابد ان يكون البايع ايضا ذميا والا يفسد البيع فلا تثبت الشفعة
ابن كمال معزيا للمبسوط ﴾ بايع مشترى وشفيع ذمى اولوب دارده خمر وخنزير مقابله سنده
بيع اولنمش اولورسه شفيع خمرك مثلى وخنزيرك قيمتله دارى آلور مسئله ده شفيع كبى
بايعكده ذمى اولمسى لازمدر يوقيسه بايع فاسد اولمغله شفعه ثابته اولمز لكن بيع فاسده
بايعك مبيعدن حقى منقطع اولدقده شفعه ثابته اولور ﴿ (و) يأخذ (بقيمتهما)
لمام (لو) كان الشفيع (مسلما) لمنعه عن تمليكهما وتملكهما ﴾ شفيع مسلم اولورسه
دارى خمر وخنزيرك قيمتلريله الور نته كه ولو حكما كالخمر فى حق المسلم قولنده مرور
ايلدى ومسلم انلرى تمليك وتملكدن ممنوعدر ﴿ ثم قيمة الخنزير هنا قائمة مقام الدار
لا مقام الخنزير ولذا لا يحرم تمليكها بخلاف المرور على العاشر ﴾ بوندن صكره برشيئك
قيمتى هر نقدر عينى مقامنه قائم ايسه ده لكن بو مقامده بقدر الامكان شفيعك حقنه
مراعاة خنزيرك قيمتى دار مقامنه قائم اولوب خنزير مقامنه قائمه اولمامغين قيمتنى تمليكى
حرام اولمدى اما عاشر اوزره مرور بونك خلافنه دركه ذمى خمر وياخنزير ايله عاشر
اوزره مرور ايلسه عاشراندن برشئ اخذ ايدهمز خمردن عدم اخذى ظاهردر كه
نزد مسلمده مال اولمديغى ايچوندر خنزيردن عدم اخذى قيمتنى اخذى عينينى اخذ كبى
اولديغنه مبنيدر ﴿ (وطريق معرفة قيمة الخمر والخنزير بالرجوع الى ذمى اسلم او فاسق
تاب) خمر وخنزيرك قيمتلرينى معرفتك طريقى اسلام ايله مشرف اولان ذمى يه وياخود
ذاتنده خمره مبتلا اولمغله اهل خبره سى اولوب بعده بتوفيق الله تعالى تائب ومستغفر
اولان فاسقه مراجعتله در (ولو اختلف فيه فالقول للمشترى عناية) خمر ايله خنزيرك
قيمتلرنده شفيعله مشترى اختلاف ايدرلرسه قول مشترينكدر مقدار ثمنده اختلافلرنده كه
مثللو ﴿ (و) يأخذ الشفيع (بالثمن وقيمة البناء والغرس) مستحق القلع كامر فى الغصب ﴾
مشترى دارده بنا وغرس احداث ايدرسه شفيع دارى ثمنله و مستحق القلع اوله رق

بنا وغرسك قيمتيله اخذ ايدر نته كه غصبده مرور ايتديكه مستحق القلع اوله رق قيمت
اجرتله قلع اولنمش مقداردن اقلدر ﴿ قلت واما لو دهنها بالالوان كثيرة او طلاها
بجص كثير خير الشفيع بين تركها او اخذها واعطاء ما زاد الصبغ فيها لتعذر نقضه
ولا قيمة لنقضه بخلاف البناء حاوى الزاهدى سيجئ ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه
مشترى دارى الوان كثيره ايله ياغليوب ويا برچوق كرچ ايله چار يوب طلا ايلرسه شفيع
شفعه دعواسنى تركيله وياخود كندوده صبغك زياده ايتديكى قيمتى ويروب كندويى
اخذ بيننده مخير قلنور نقض متعذر اولوب ومنقوضنده قيمت اولمامغين مشترى
نقضيله تكليف اولنماز بنا صبغك خلافنه در ﴿ (لو بنى المشترى او غرس او كلف)
الشفيع (المشترى قلعهما) الا اذا كان فى القلع نقصان الارض فان الشفيع له ان
يأخذها مع قيمة البناء والغرس مقلوعة غير ثابتة قهستانى لو بنى المشترى او غرس ﴾
ماقبلنه مربوطدر يعنى شفيع يا بنا وغرسى قيمتلريله آلور وياخود مشترى يه قلعلريله
تكليف ايدر مشترى بنا وغرسك بيعيله جبر اولنماز الا قلعده نقصان ارض اولورسه
شفيع ايچون مشترينك رضاسنى اولمقسزن ارضنى بنا وغرسك مقلوعة غير ثابتة
قيمتيله اخذ واردر عبارده اولى اولان مقلوعين غير ثابتين ديمك ايدى ﴿ وعن الثانى
ان شاء اخذ بالثمن وقيمة البناء والغرس او ترك وبه قال الشافعى ومالك ﴾ امام ثانيدن
مرويدر كه شفيع دلرسه دارى ثمنيله و بنا وغرسك قيمتيله اخذ وياترك ايدر
و بو مضمونله امام شافعى ومالكده حكم بيورديلر يعنى متنك مفادى مثللو مشترى يه
قلعله تكليف اولنمز ديمك زيرا اشترا ايله ارضده ملكى ثابت اولديغندن انده بنا وغرسله
تعدى ايتمش اولمامغين كندويه احكام عدوان اولان قلعله معامله اولنماز ﴿ قلنا بنى
فيما لغيره فيه حق اقوى ولذا تقدم عليه فينقضه ﴾ مشار اليهمه جواب مقامنده حنفيه
طرفندن ديرزكه مشترينك قلعله امر اولنديغى غير كه شفيعك كندوده مشترينك
حقندن اقوا حقى اولديغى ارضده بنا ايتديكنه مبنيدر بناء برين حقى انك اوزرينه
تقدم ايتمكله نقض وقلعله تكليف اولندى ﴿ (كما ينقض) الشفيع (جميع تصرفاته) اى
المشترى (حتى الوقف والمسجد والمقبرة) والهبة زيلعى وزاهدى ﴾ نته كه شفيع
مشترينك جميع تصرفاتنى نقض ايتديكى مثللو حتى وقف ويا مسجد ومقبره وهبه
ايتمش اولسه طوپنى نقض ايدر (واما الزرع فلا يقلع استحسانا لان له نهاية معلومة
ويبقى بالاجرا ما زرع ايچون نهايت معلومه اولمغله استحسانا قلع اولنميوب اجرتله باقى
قالور ﴿ (ورجع الشفيع بالثمن فقط ان اخذ (بالشفعة ثم استحقت) ولا يرجع بقيمة البناء
الغرس على احد لانه ليس بمغرور بخلاف المشترى ﴾ بركيمسه شفعه ايله بر دارى الوب
بعده اكا بنا وغرسله بر مقدار مصارف ايتدكدنصكره اول دار مستحق چيقلسه امدى
فقط دارك ثمنيله مشترى يه رجوع ايدوب غرسله بنانك قيمتلريله بركيمسه رجوع ايدهمز

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندوسی دعوا ایله الوب مغرور اولمامغین مشتری بونك خلافنه درکه مغرور اولدیغندن
بایعنیه بنا وغرسك قیمتیله رجوع ایدر بونده شفعه بیع کبی اولمدی ﴿(و) یأخذ بکل
الثمن ان خربت اوجف الشجر) بلا فعل احد والاصل ان الثمن یقابل الاصل لا
الوصف بعد الشرا) مشترینك یدنده بلاصنع احد دار خرابه اولوب ویا شجر قوروسه
شفیع داری ثمنك کلیسیله آلور اما مشتری دارك بر زبناسنی هدم ایدرسه شفیع
انجق ارصه‌نك حصه‌سی ثمنله الور تمام ثمنله المز بونده اصل وقاعده بودرکه ثمن بیعده
اصل اولان داره مقابل اولور وصف وتبع قبیلندن اولان بناء وشجره مقابل اولمز
کورمزمیسنکه ارض بیعده بلا ذکر بناء وشجر داخل اولمغله کندولرینه ثمندن برشی مقابل
اولمز ﴿(وهذا اذا لم یبق شئ من نقض او خشب) فلو بقی واخذ المشتری لانفصاله
من الارض حیث لم یکن تبعا للارض تسقط حصة من الثمن فیقسم الثمن علی قیمة
الدار یوم العقد وعلی قیمة النقض یوم الاخذ زیلعی ﴾ اشبو مار الذکر خراب وجفاف
صورتنده ثمنك کلیسی ایله شفیعك اخذی بنانك انقاضندن ویا شجردن خشب باقی
قالمدیغی تقدیرجه دراما انلردن برشی باقی قالوب وارضدن منفصل اولوب ارضه
تابع اولمامغین مشتری انی اخذ ایتمش اولورسه ثمندن حصه‌سی مقداری ساقط اولور
ایمدی ثمن دارك یوم عقدده که قیمتیله نقضك یوم اخذده که قیمتی اوزرینه تقسیم اولنور
ثمندن نقض وخشبه عائد اولان مبلغ ساقط اولور ﴿ قلت فلو لم یاخذه المشتری کان
هلك بعد انفصاله لم یسقط شئ من الثمن لعدم حبسه اذ هو من التوابع والتوابع لا یقابلها
شئ من الثمن وبالاخذ بالشفعة تحولت الصفقة الی الشفیع فقد هلك ما دخل تبعا
قبل القبض ولا یسقط بمثله شئ من الثمن قاله شیخنا ﴾ شارح علیه الرحمه دیرکه ایمدی
مزبور انقاض واخشابی مثلا بعد الانفصال هلاکی کبی مسئله‌ی اخذ ایتمزسه کندوسی
توابعدن اولوب وکندویه ثمندن برشی مقابل اولمیوب وحبس اولنمامغین ثمندن برشی
ساقط اولماز وشفعه ایله اخذ اولنمغله صفقه وعقد شفیعه تحول ایتمش اولمغله کانه قبل
القبض تبعا داخل اولان شئ هلاك اولمش اولوب وبو مثللو شی ایله ثمندن برشی ساقط
اولماز ﴿(بخلاف ما اذا تلف بعض الارض بغرق حیث یسقط من الثمن بحصته) لان
الفائت بعض الاصل زیلعی) کندوده شفعه دعواسی قلنان ارضك بعضیسی غرق
مثللو برافت سماویه ایله تلف اولورسه مسئلهٔ سابقه‌نك خلافنه‌درکه فائت اسلك
بعضیسی اولمغین ثمندن حصه‌سی ساقط اولور ﴿(و) یأخذ) بحصته العرصته) من
الثمن (ان نقض المشتری البناء) لانه قصد الاتلاف وفی الاول الافة سماویة ویقسم
الثمن علی قیمة الارض والبناء یوم العقد ﴾ مشتری بنایی کندوسی نقض ایدرسه
اتلافنی قصد ایتمش اولمغین شفیع مشفوع به ثمندن عرصه‌سنك حصه‌سیله اخذ ایدر
بناء ذاتنده هر نقدر تابع ایسه‌ده مقصود به اولمغله ثمندن کندویه مقابل اولان مبلغ

ساقط اولور اولکه مسئله که ارضك بعضیسنك غرقنده افت سماویه‌در ایمدی ارض
اوزرنده که بنا ایله وبناسز تقدیم اولنوب ثمندن تفاوت ایدن مبلغ ساقط اولوب ثمن
عقد کوننده که ارضله بنانك قیمتلرینك اوزرلرینه تقسیم اولنور (بخلاف انهدامه کما مر
لتقدمه بالحبس) بنانك انهدامی بونك خلافنه‌درکه مشترینك اخذی کوننده که مأخوذك
قیمتی اعتبار اولنور نته که ما سبقده مرور ایتدی زیرا بنایی حبسیله تقوم ایدر
﴿(ونقض الاجنبی کنقضه) ای المشتری ﴾ کندوده شفعه دعواسی قلنان داری
اجانبدن برذاتك نقضی کبیدر میانلرنده فرق یوقدر ﴿(والنقض) بالکسر المنقوض
(له) ای للمشتری ولیس للشفیع اخذه لزوال التبعیة بانفصاله ﴾ نونك کسریله نقضنکه
بربنادن سوکیلان احجار واشجار مشترینکدر انفصالیله تبعیت زائل اولمغله شفیع ایچون
انی اخذ یوقدر ﴿(ویأخذ بثمرها) استحسانا لاتصاله (ان ابتاع ارضا ونخلا وثمرا
او اثمر) بعد الشراء (فی یده) ﴾ برکیمسه برارض وخرما اشجارینی میوه‌سیله برابر
ویاخود بعد الشراء یدنده مثمر اوله‌رق اشترا ایدرسه میوه شجره متصل اولمغین شفیع
ارض استحسانا میوه‌سیله برابر اخذ ایدر قیاس اولان میوه‌نك دارده موضوع متاع
مثللو عدم تبعیتنه مبنی عدم اخذیدر میوه‌نك اشجاره عدم تبعیتنه بناء اشجاری بیعده
ثمره سنیده ذکر شرطدر بلا ذکر شجری بیعده میوه‌سی داخل اولماز ﴿(وان جذه
المشتری) فلیس للشفیع اخذه لما مر (او هلك بآفة سماویة وقد اشتراها سقطت
حصة من الثمن فی الاول) ای شراها بثمرها (وبکل الثمن فی الثانی) لحدوثه بعد
القبض ﴾ مشتری مشفوع به‌ده که میوه‌یی کسوب ویاخود میوه‌سیله اشترا ایتدیکی
اشجاره برافت سماویه ایرشمکله میوه هلاك اولورسه مسئلهٔ اولیده که میوه‌سیله برابر
اشترا صورتنده ثمندن حصه‌سی ساقط اولوب سالف الذکر عدم تبعیتنه مبنی شفیع
ثمنك کلیسی ایله مشفوع بهی اخذ ایدر ثمره بعد القبض حادث اولدیغندن اخذی
وقتنده کندوسی مبیعده داخل اولمیوب وکندویه ثمندن برشی مقابل اولمز ﴿(قضی
بالشفعة للشفیع لیس له ترکها) شرح وهبانیته لتحویل الصفقة الیه بخلاف ماقبل
القضاء) برکیمسه‌یه شفعه ایله حکم اولندقدنصکره کندویه انی ترك ایتمك مشروح اولماز
زیرا صفقة کندویه تحویل اولنمشدر ایمدی شرعا بلا موجب مجرد کندوسی انی ابطال
ایده‌مز اما قبل القضاء بونك خلافنه‌درکه شفیع ایچون شفعه دعواسی ترك واردر ﴿(الطلب
فی بیع فاسد وقت انقطاع حق البایع اتفاقا) بیع فاسد ایله بیع اولنان مثلا دارده طلب شفعه
اتفاقا بایعك حقنك انقطاعی وقتنده‌در ﴿(وفی هبة بعوض) مشروط ولا شیوع فیها وقت
التقابض وفی بیع فضولی او بخیار بایع وقت البیع عند الثانی ووقت الاجازة عند الثالث
و بخیار مشتر وقت البیع اتفاقا مجتبی ﴾ کندولرده شیوع اولمیان موهوب بهله مقابله‌سنده
مشروط اولان عوضده طلب شفعه عین تقابضده در فضولینك بیعنده ویاخود

بایعك خیار یله اولان بعده طلب شفعه امام ثانی قتنده بیع وقتنده امام ثالث نزدنده اجازت
وقتنده در خیار مشتریله وقوعبولان طلب شفعه اتفاقا بیع وقتنده در ﴿ (من لم یر الشفعة
بالجوار) کالشافعی مثلا (طلبها عند حاکم یرا یقول له هل تعتقد وجوبها ان قال نعم) اعتقد ذلك
(حکم له بها والا) یقله (لا) یحکم منیه و بزازیه ﴿ جار ملاصقده شفعه یی اعتقاد ایتمیان مثلا
شافعی المذهب اولان شخص شفعه یی اعتقاد ایدن قاضینك حضورنده مطالبه ایتمکله
قاضی کندویه شفعه نك وجوبنی اعتقاد ایدرمیسك دیو سؤال ایدر پس جوابنده بلی
اعتقاد ایدرم دیرسه کندویه شفعه ایله حکم ایدر یوقسه حکم ایتمز ﴿ فرع) خر الشفیع
ایجاب الطلب لکون القاضی لایراها فهو معذور ﴿ قاضی شفعه یی اعتقاد ایدر کمسنه دن
اولمامغین شفعه دعواسنی شفیع تأخیر ایدرسه معذوردر (وکذا لو طلب من القاضی
احضاره فامتنع) یعنی بویله شفیع تاخیرنده معذوردر قاضیدن خصمنك احضارینی مطالبه
ایتدکده قاضی ویا مشتری امتناع ایدرسه (بخلاف سبت الیهودی کما یأتی) یهودینك
سبتی نصارانك احدی صورت مشروحه نك خلافنه درکه تأخیر طلبده بونلر ایله
معذور اولمزلر که بونك بیانی کلور ﴿ شری ارضا بمائة فرفع ترابها وباعه بمائة ثم اخذها
الشفیع بالشفعة اخذها بتخمین لان ثمنها یقسم علی قیمة الارض یوم لشراء قبل رفع
التراب الذی باعه وهما سواء ﴿ بر کمسنه بر ارضی یوز غروشه اشترا و بر مقدار ترابنی
رفع ایتدکدن صکره انی یوز غروشه اخره بیع ایتدکدنصکره شفیع انی شفعه ایله
اخذ ایده جك اولسه اللی غروشه اخذ ایدر زیرا اول ارضك ثمنی قبل رفع التراب
ارضك یوم شراده که قیمتیله بیع ایتدیکی ترابك قیمتی اوزره تقسیم اولنور حالبوکه
انلرده برابردر ﴿ کذا فی الهندیه ولو کبسها کما کانت فالجواب لایتفاوت ویقال للمشتری
ارفع ما کبست فیها فهو ملکك حاوی الزاهدی ﴿ مشتری ارض مشروحه اوزره کما فی
السابق رفع ایتدیکی طپراقی دوکرسه جواب صورت سالفه ده که مثلودر میانلرنده
تفاوت بو قدر نهایتی مشتری یه دوکدوکك طپراقی قالدر کندو ملککدر دینور
﴿ وفیه شری دارا الی الحصاد فلیس للشفیع ان یعمل الثمن ویاخذها بالشفعة لانه ملکها
ببیع فاسد انتهی ﴿ ینه حاوی الزاهدی نام کتابده مذکوردر که بر کمسنه بر داری
حصاد وقتنه دك تأجیله اشترا ایلسه شفیع اول داری معجل پشین ثمنله شفعه ایله
اخذ ایده مز زیرا مشتری اکا بیع فاسد ایله مالك اولمشدر ﴿ قلت وسیجیء انه لاشفعة
فیما بیع فاسدا ولو بعد القبض لاحتمال الفسخ نعم اذا سقط الفسخ ببناء ونحوه وجبت ﴿
شارح دیرکه قریبا کلورکه فاسدا بیع اولنان مبیعه بعد القبض ده اولسه شفعه اولمز زیرا
فسخی محتملدر بلی انده فسخی اسقاط ایدر بنا ویا اخره بیع مثلو بر شی اولنورسه شفعه
واجب اولور (وفی المبسوط الهبة بشرط العوض انما تثبت الملك للموهوب له اذا قبض
الکل) مبسوطده مرسومدرکه عوض شرطیله هبه ده موهوب لهه ملك انجق عوضنك

هر برینك قبض اولندیغی تقدیرجه ثابت اولور زیرا بشرط العوض هبه ابتدا هبه حکمنده
اولمغله انجق قبضله تمام اولور بعضلر مجرد عقد ایله بلاقبض شفعه ثابت اولور دیدیلر
﴿ فلو وهب دارا علی عوض الف درهم فقبض احد العوضین دون الاخر ثم سلم الشفیع
الشفعة فهو باطل حتی اذا قبض العوض الاخر کان له ان یأخذ الدار بالشفعة ﴿
پس بر کمسنه بیك درهم عوض ویرمك اوزره بر داری هبه ایدوب امدی ایکی عوضك
بری قبض اولنوب دیکری قبض اولنمدی شفیع شفعه یی تسلیم ایدوب دعوا ایتمزسه
اشبو تسلیمی باطلدر امدی عوض اخرده قبض اولندقده شفیع ایچون دار مشروحه یی
شفعه ایله اخذ مشروعدر زیرا معاوضه نك انعقادی وقتی اول وقتدر حتی مصنف
مرحومده وفی هبة بعوض وقت التقابض قولنده مشارکت بین الاثنین صیغه سیله
تقابض تعبیر ایتدی والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب ما تثبت هی فیه او لا تثبت ﴾

اشبو باب دقت نصاب کندوده شفعه ثابته اولوب واولمیان شیلر بیان وتفصیلنده بر بابدر
لاتثبت قصدا الا فی عقار ملك بعوض) خرج الهبة (هو مال) خرج المهر شفعه
قصدا ﴿ انجق مال اولان عوضله تملیك اولنان عقارده ثابته اولور بعوض قیدیله
کندوده عوض شرط قلنمیان هبه مال ایله مهر خروج ایتدی اما شفعه غیر قصدیه
شجر وثمر مثلو عقار اولمیان شیلرده دخی ثابته اولمغله انلر داره تبعیتله شفعه ایله اخذ اولنورلر
﴿ (وان لم یکن یقسم خلافا) للشافعی (کرحی) ای بیت الرحی مع الرحی نهایه (وحمام
وبئر) ونهر (وبیت صغیر) لایمکن قسمه) عقار مشروح هر نه قدر دکرمانله برابر دکرمان
بیتی وحمام وقیو ونهر بیت صغیر کبی تقسیم اولنمیان شیلر اولسه ده اولور امام شافعیچوندر
اختلاف زیرا امام مشارالیه نزدنده شفعه نك وجوبی اجرت قسام ضررینی دفعیچوندر
حنفیه قتنده علی الدوام سوء عشرت مضرتنی دفعیچون مبنیدر ﴿ (لا فی عرض)
بالسکون ما لیس بعقار فیکون ما بعده من عطف الخاص علی العام (وفلك) خلافا لمالك ﴿
رانك سکونیله عرضکه عقار اولمیان امتعه ده وفلك سفینه ده شفعه ثابته اولماز امام مالك
رحمه الله تعالی سفینه ده عقار کبی کندوده ساکن اولنمغله انده شفعه جاریه اولور دیو
جمهوره مخالفت بیورمشلر جمهور بیورمشلر که اشبو عقارده شفعه یی اجرا خلاف قیاس
اوزره در امدی منقولیده عقاره الحاق جائز دکلدر امدی عرض تفسیر مشروحله بیان
اولنورسه ما بعدنده که معطوفلر عطف الخاص علی العام قبیلندن اولور ﴿ (وبناء ونخل
اذا بیعا قصدا) ولو مع حق القرار خلافا لما فهمه ابن الکمال لمخالفة المنقول کما افاده
شیخنا الرملی ﴿ دخی هر نه قدر حق قراریله برابر اولورسه ده قصدا بیع اولنان بنا ونخلده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شفعه اولمز اختلاف ابن كمالك منقوله مخالف فهم ايتديكي مضمونكدر نته كه مفاد
مشروحي بزم شيخمز خيرالدين رملي افاده وبيان بيورمشدر ﴿ (ولا) في (ارث
وصدقةوهبةلابعوض) مشروط (ودار قسمت اوجعلت اجرةاو بدل خلع اوعتق اوصلح
عن دم عمداومهراوان قوبل ببعضها) اي الدار (مال) لان معنى البيع تابع فيه وواجباها
في حصة المال ﴾ دخي ارث وصدقه وبلاشرط عوض هبه طريقيله تملك اولنان شيده
شفعه جاري اولماز زيرا شارع شفعه ايله برعقاري تملكي انجق صورة معنى وياخود مجرد
معنى مشترينك كندويي تملك ايتديكي شيده مشروع قيلدي صورمشروحه لرده ايسه
مشترينك مال ايله برنسنه يي تملكي يوقدر دخي تقسيم اولنان دارده شفعه اولماز زيرا تقسيمده
افراز معناسي اولمغله كندويه جبراولنور شفعه ايسه انجق مبادلۀ مطلقه ده جاري اولور
وياخود برعمله اجرت قيلنان وياخلعه وياعتقه ويادم عمددن صلحه بدل قلنان ويامهر
قيلنان دارده شفعه جاري اولماز اومهر قولنده اولى اولان نصبله اومهر اولوب اجرت
اوزره عطف اولنمقدر زيرا خلع اوزره عطفله بدل مهر اوزره ده تسليط اولنسه ايمدي زوجك
ذمتنده كه مهردن شوقدر ثمن بدلينه اعطا اولنان دارده شفعه اولمامق ايجاب ايدر
حالبوكه بونده شفعه اولور صورمذكوره لرده دارك بعضسنك مقابلنده برمقدار مال قيلنسه
دخي ينه شفعه جاري اولماز مثلا مهر قيلنان دارك قيمتندن بيك غروشني زوجه
عورتك ردني شرط ايتمك كبي زيرا بونده بيع معناسني وار ايسه ده تابعدر اما مبين
همامين ماله عائد اولان حصه ده شفعه ايجاب ايدر بيورديلر (او) دار (بعيت
بخيار البائع ولم يسقط خياره فان سقط وجبت ان طلب عند سقوط الخيار) في
الصحيح وقيل عند البيع وصحح ﴾ وياخود بائع ايچون مخيرلك اولوب وخياري ساقط
اولميه رق بيع اولنان دارده شفعه اولماز زيرا خياري مبيعك ملكندن خروجنه مانع
اولمغله ملكي باقي اولوب شفعه يه مانع اولور پس خياري ساقط اولورسه شفعه ايجاب
ايدر قول صحيح اوزره خيارك سقوطي وقتنده عند البعض حين بيعده بو قولده
تصحيح اولنه رق شفيع شفعه يي مطالبه ايدرسه واجبه اولور سبب بولنوب مانع زائل
اولمغين ﴿ (او بيعت) الدار بيعا (فاسدا ولم يسقط فسخه) ﴾ وياخود دار بيع فاسد
ايله بيع اولنوب فسخيده ساقط اولمازسه ينه انده شفعه جاري اولمز كرك قبل القبض
وكرك بعد القبض انده بائعك حقي باقي اولمغين كورمز ميسنكه فسادي دفع ايچون
عقد فاسدي دفع واجب اولديغندن مشتري يه انده تصرف مشروع دكلدر
﴿ (فان سقط) حق فسخه كان بني المشتري فيها (ثبت) الشفعة كامر ﴾
فاسدده بائعك فسخ حقي ساقط اولورسه مثلا مشترينك انده بنا احداثي ويا بر كيمسنه يه
هبه سي ويا اني مهر قيلمش كبي ايمدي بو صورتده شفعه ثابت اولمغله شفيع اني قيمتيله
اخذ ايدرنته كه ماسبقده مرور ايلدي ﴿ (او رد بخيار رؤية او شرط او عيب بقضاء)

متعلق بالاخير فقط خلافا لما زعمه المصنف تبعا للدرر (بعد ما سلمت) اي اذا بيع وسلمت
الشفعة ثم رد المبيع بخيار رؤية اوشرط كيف ما كان او بعيب بقضاء فلا شفعة لانه
فسخ لا بيع ﴾ وياخود بر دار بيع اولنوب وشفعه دعواسني شفيع ترك ايدوب
تسليمندن صكره حكميله ويا خيار شرطله كيف ما كان قضا ايله ويا قضاسز ويا خيار
عيبله قاضينك حكميله رد اولنورسه پس اشبو صور مشروحه لرده رد فسخ اولوب
مجددا بيع اولمامغين كندولرنده شفعه جاريه اولماز شفعه انجق انشالرده اولور استمرار
بقا صورتلرنده اولمز بقضاء كلمه سنده كه باصكره كه رد بعيب قولنه متعلقدر مصنفك
منلا خسروه اتباعا زعم ايتديكي مثللو صور ثلثه يه مربوط دكلدر صاحب تبيين
اشبو مخالفتله تصريح بيورديلر ﴿ (بخلاف الرد) بعيب بعد القبض (بلا قضاء
او باقالة) فان لها الشفعة لان الرد بعيب بلا قضاء والاقالة بمنزلة بيع مبتداء بعد القبض ﴾
قضاء ويا اقاله ايله رد بعيب صورت مشروحه نك خلافنده در بونده شفيع ايچون شفعه
داعوسي واردر زيرا قضاسز رد بعيب واقاله بيع مبتدا منزله سنده در ﴿ (وثبت)
الشفعة (للعبد المأذون المستغرق بالدين) احاطة الدين برقبته وكسبه ليس بشرط بل
كاف (في بيع سيده) ﴾ نفس ومالي ديني مستغرق اولان عبد مأذون ايچون سيدينك
بيع ايتديكي دارده شفعه دعواسي ثابته اولور دينك رقبه وكسبني احاطه سي
استغراقده شرط دكلدر ﴿ (و) تثبت (لسيده في مبيعه) بناء على ان الاخذ بالشفعة
بمنزلة الشراء وشراء احدهما من الاخر يجوز ﴾ عبد مأذونك بيع ايتديكي مبيعده
سيدي ايچون شفعه ثابته اولور زيرا بر نسنه يي شفعه ايله اخذاني شرا ايله اخذ منزله سنده در
حالبوكه سالف الذكر مأذونله سيدك برينك اخرندن شراسي جائزدر ما في اليدي
مولاسنك ملكي دكلدر ﴿ (و) تثبت (لمن شرى) اصالة او وكالة (واشترى له)
بالوكالة ﴾ ينه شفعه اصالة ويا وكالة برنسنه اشترا ايدن ويا كندو ايچون بالوكاله بر دار
اشترا اولنان كيمسنه ايچون ثابته اولور يعني بر كيمسنه بر اخر كيمسنه يي برداري اشترايه
توكيلنه مبني موكل ايچون وكيل اني اشترا ايدوب موكلده اول داره شفيع اولسه
دعواسي جاريه اولور مثلا اوچ كيمسنه بيننده مشترك بر دار اولوب واول داره بر ده
جار ملاصق بولنمغله پس اول دار بيع اولنوب اني مار الذكر اوچ شريكك بري اشترا
ايلسه ايمدي مشتري مرقوم ايچون شفعه دعواسي مشروعه اولور كرك كندو نفسنه
اصالة اشترا ايتسون وكرك غيري ايچون وكالة اشترا ايتسون ينه بويله براخر رجل بالوكالة
مزبور احد شركا ايچون اشترا ايتمش اولسه موكله وشريك اخره دعواسي ثابته
اولور بونك ثمره سي شريك مقدم اولديغندن جار ملاصقه شفعه نك عدم ثبوتيدر
﴿ وفائدته انه لو كان المشتري او الموكل بالشراء شريكا وللدار شريك اخر فلهما الشفعة
والا هو شريكا وللدار جار فلا شفعة للجار مع وجوده ﴾ مسئلۀ مرسومه ده شفعه نك ثبوتنك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فائده‌سی داری بالذات اشترا ایدن ویاشرایه غیری وکیل ایدن کیمسنه داره شریك
اولوب وکندو ایچون شریك آخر دخی بولنسه کندوزیچون شفعه دعواسی
اولور مشتری شریك اولوب واکا ملاصق برجار یده بولنورسه مادام کندوسی
وارقجه جار یچون شفعه اولماز ﴿ (لا) شفعة (لمن باع) اصالةاووکالة (اوبیع له)
ای وکل بالبیع (اوضمن الدرك) ﴾ اصالة ویاوکالة برداری بیع ایدن کیمسنه ایچون
ویاخود بالوکاله کندو ایچون بیع اولنان کیمسنه ایچون ویاخود ضمان درکده
ضامن اولان کیمسنه ایچون شفعه اولمازز یرنفس بایعك بیع اولنان دارایله شفعه
دعواسی کندوطرفندن تمام اولان مشتری ایچون اولان ملك ویدك نقضنه سعیدر
انسانك کندوطرفندن تمام اولان شیئك نقضنه سعی ایسه مردوردر بایعه ضمان درکده
ضامن اولان رجلك کندوسی شفیع اولورسه ینه کندویه شفعه اولمازز یرا کندونك
ضمانی بیعی تقدیر اولنغله کانه کندوسی بایع کبی اولور ﴿ (والاصل ان الشفعة تبطل
باظهار الرغبة عنها لافیها ﴾ بونده اصل اصیل بودرکه شفعه‌دن رغبت واعراضنی
اظهار ایتمکله شفیعك شفعه دعواسی باطله اولور شفعه‌یه میل وخواهش ایدوب مطالبه ایله
باطله اولماز رغب ماده‌سی عن کلمه‌سیله صله‌لنورسه اعراض فی ایله صله‌لنورسه خواهش
واراده معناسنه اولور

﴿ (باب مایبطلها) ﴾

اشبو باب شفعه‌یی ابطال ایدر شیء بیاننده باب دقت ماآبدر ﴿ (یبطلها ترك طلب
المواثبة) ترکه بان لایطلب فی مجلس اخبرفیه بالبیع ان کان وتقدم ترجیحه ﴾ شفعه‌یی
طلب مواثبه‌یی ترك که کندوده بیعله خبرویرلدیکی مجلسده مطالبه ایتمامك ابطال
ایدر بوقولك طلبك اخرمجلسه دك عدم امتدادی قولی اوزره ترجیحی سبقت ایتدی
معلوم اولسونکه شفعه‌یی قبل البیع تسلیم صحیح اولور شفیع شفعه‌نك وجوبنی بیلسون
ویابیلمسون مشفوع ایهکدخی علمی لازم دکلدرز یراتسلیم شفعه اسقاط حق قبیلندندر
بناء برین بلاقبول صحیح اولور وردایله مرتد اولماز اسقاط حق طلاق عتاق مثللو حقك
وجوبنه اعتماد ایدر مسقطك ومسقوط الیهك علمنه توقف ایتمز ﴿ (او) ترك طلب
(الاشهاد) عندعقار اوذی یدلا الاشهاد عندطلب المواثبة لانه غیرلازم (مع القدرة)
کامر ﴾ وياخود عقارك ویااحدمتعاقدینك عندنده اشهاده قدرتی واریکن طلب
اشهادی ترك دخی شفعه‌یی ابطال ایدر طلب مواثبه وقتنده اشهادك عدم لزومنه مبنی انی ترك
شفعه‌یی ابطال ایتمز عدم قدرت شفیعك فنی برکیمسنه‌نك سدی ویاغازده بولنمش مثللو
شیله اولورنته که ماسبقده مرور ایتدیکه شفیع اشبو داری فلان کمسنه اشترا ایتمش

بن انك شفیعیم وشفعه سنی طلب ایتدم وحالا طلب ایدرم اکا شاهد اولیکزدیمکله
مطالبه ایدر ﴿ (و) یبطلها (تسلیمها بعد البیع) علم بالسقوط اولا (فقط)
لاقبله کامر (لو) تسلیمها (من اب اووصی) خلاف لمحمد فیما بیع بقیمة اواقل
ملتقی ﴾ شفعه‌یی فقط بعد البیع شفیعك تسلیمی ابطال ایدر قبل البیع تسلیمی
ضرر ایتمزنته که مرور ایتدی شارح علیه الرحمه علم بالسقوط اولاقولنی اذا سکت
الشفیع دیلدیکی محلده ایراد ایتسه پك واضح اولور ایدی زیرا جهلك عذر اولمسی انجق
انده توهم اولنور یوخسه بعدالتسلیم سقوطی معلومی اولوب ویااولمامسنك بروجهی
یوقدر وشفعه‌یی بابادن ووصیدن دخی اولسه اولورز یرا مرقومانك تسلیملری تجارتی
ترك قبیلندندر بوایسه تجارته قادر اولان کیمسنه‌یه مشروعدر امام محمد رحمه الله تعالی
ایچوندر اختلاف مشارالیه ذکر بهاسیله ویادون بهاایله بیع اولنان عقارده صغیر
حقنده مرقومانك تسلیملرینه اعتبار اولنمزز یرا صغیرك ملکنه عقاری ادخالدن
امتناع ایتمکله کویاتبرع ایتمش اولورلر بیوردیلر (الوکیل یطلبها اذاسلم) الشفعة اواقر
علی المؤکل بتسلیمه) الشفعة (صح) لوکان التسلیم اوالاقرار (عند القاضی) والالم یصح
لکنه یخرج من الخصومة) شفعه طلبنه وکیل اولان کیمسنه شفعه‌یی تسلیم ایدوب
ویاخود مؤکلنك شفعه‌یی تسلیمنی اقرار ایدرسه تسلیم واقراری صحیح اولور اگرانلر
حضور قاضیده بولنمش اولورسه یوقسه صحیح اولمازلر شوقدر وارکه وکیل خصومتدن
خروج ایدر سکوت من یملك التسلیم تسلیم باباووصی کبی تسلیمه مالك اولان ذواتك
سکوتلری شفعه‌یی تسلیمدر ﴿ (و) یبطلها (صلحه منها علی عوض) اوغیر المشفوع
لمایأتی وعلیه رده) لانه رشوة ﴾ شفعه‌یی شفیعك شفعه دعواسندن مشفوعك غیری
برمقدار عوض قبله رق صلحی ابطال ایدرنته که ایکی سطردن صکره ذکراتی
ولوصالح علی اخذ نصف الدار ببعض الثمن صح قولنده مشفوعی عوض قیله رق
مصالحه‌نك صحتی کلور وعوض مشروح بلاملك مجرد حق تملك اولوب کندودن
اعتیاض صحیح اولمامغین رشوت اولدیغندن شفیعك اوزرینه ردی لازم اولور ﴿ (و)
یبطلها (بیع شفعة بمال) ولایلزم المال ﴾ شفعه‌یی شفیعك برمقدار مال مقابلی بیعی
دخی ابطال ایدر مشتری‌یه مالی اداده لازم اولمازز یرا بیع مالی مقابلی تملکدر حق
شفعه ایسه تملیکی قبول ایتمدیکندن مجازا اسقاط محضدن عبارت اولور زوجك
زوجه‌یی زوجه‌نك نفسنه بیعی کبی (وکذا الکفالة) ینه بویله‌درکه برکفیل بالنفس اولان
کیمسنه کفالتنی مکفول له بیع ایتسه شفعه کبی برروایتده باطله اولور برروایتده اولماز
مالده واجب اولماز (بخلاف القود) قودکه قصاص شفعه‌نك خلافنه‌درکه بونده
اعتیاض مشروعدر اعتیاض ایله حقی ساقط اولماز مالده لازم اولور ملك نکاح واسقاط
رق کبی ﴿ ولوصالح علی اخذ نصف الدار ببعض الثمن صح ﴾ شفیع شفعه دعواسی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ايتديكى دارك ثمننك بعضيسيله نصفنى اخذ اوزره مصالحه اولسه صحيح اولور
(ولوصالح على اخذ بيت بحصة من الثمن لا لجهالة الثمن عند الاخذ ولاتسقط شفعة)
ثمندن حصه سيله داردن بربيتى اخذ اوزره مصالحه اولورسه صحيح اولمازحين اخذده
ثمن مجهول اولمغين شفعه سيده ساقط اولماز ﴿ (و) يبطلها (موت الشفيع قبل الاخذ
بعد الطلب اوقبله) ولا تورث خلافا للشافعى ولومات بعد القضاء لا تبطل) شفعه يى
بعد الطلب وياقبل الطلب شفيعك اخذندن مقدم موتى ابطال ايدرميراثده اولماز
امام شافعى ايچوندر اختلاف شفيع شفعه ايله كندويه حكم اولندقدنصكره وفات
ايدرسه قضاايله تقررينه مبنى باطله اولماز هرنقدر موتى قبل نقد الثمن اولورسه ده
﴿ (لا) يبطلها (موت المشترى) لبقاء المستحق ﴾ مشترينك موتى صورتنده مستحق
باقى اولديغندن شفعه باطل اولمز ﴿ (و) يبطلها (بيع مايشفع به قبل القضاء بالشفعة
مطلقا) علم بيعها اولا ﴾ شفيعك شفعه ايله حكم اولنمازدن مقدم كندوايله شفعه
دعواسى ايده جكى دارى بيعى شفعه يى مطلقا ابطال ايدركه دارمشفوعه نك بيعنى
شفيع بيلسون و يابيلمسون ﴿ وكذا لوجعل مايشفع مسجدا اومقبرة اووقفا ﴾
مسجلا درر) يعنه بويله شفعه يى ابطال ايدرشفيع مايشفع بهى مسجد و يامزارستان
و ياوقف مسجل يابوب ملكندن اخراج ايدرسه ﴿ (واوباع بشرط الخيار) لنفسه (لا)
تبطل لبقاء السبب ﴾ شفيع دارمشفوع بهى كندو نفسنه خيار شرطيله بيع ايدرسه
شفعه يه سبب اولان ملك باقى اولديغندن شفعه باطله اولماز (و) يبطلها ﴿ (شراء
الشفيع من المشترى) فلمن دونه اومثله اخذها منه بالشفعة بالعقد الاول اوالثانى ﴾
شفعه يى شفيك دارمشفوعه يى مشتريدن شراسى دخى ابطال ايدر ايمدى شفعه
دعواسنده كندودن دون و ياكندونك مثلى اولان شفيع انى عقد اول و ياثانيله
شفعه ايله كندودن الور (بخلاف مالواشتراها ابتداء حيث لاشفعة لمن دونه) اماشفيع
اول امردن دارى بايعندن كندوسى آلورسه مسئله مشروحه نك خلافنده دركه
كندودن رتبه دون اولان شفيع ايچون شفعه دعواسى اولماز مثلا كندوسى شريك
ديكرى جارملاصق اولديغى مثللو ﴿ (وكذا يبطلها (ان استأجرها اوساومها)
بيعا واجارة ملتقى (اوطلب منه ان يوليه) عقد الشراء (اوضمن الدرك ﴾ مستدرك
بمامر آنفا فتبطل فى الكل لدليل الاعراض زيلعى) يعنه بويله شفعه يى ابطال ايدرشفيعك
دارمشفوعه يى استيجارى ويا اجاره سنه و يابيعنه راغب اولوب بهاويروب و ياخود
كندودن بطريق التولية والمرابحة كه كندونك اوز رينه نه ثمنله قائم اولسه انكله
و يازياده ربحله عقد شرايه طالب اولسه و ياخود دركه ضامن اولسه كه مستحق
چيقلورايسه ثمننه كفيل اولسه امدى اشبو صور مشروحه لرك كليسنده اعراض
شائبه سى اولمغله شفعه باطله اولور متنك اوضمن الدركه قولى ماسبقده ذكراولنمش

اولديغندن بونده مستدركدر ﴿ (قيل للشفيع انها بيعت بالف فسلم ثم علم انها بيعت باقل
او ببر اوشعير) اوعددى متقارب (قيمة الف واكثر فله الشفعة) ﴾ شفيعه دارى بيك
غروشه بيع اولندى ديمكله تسليم شفعه ايدوب ترك دعوا ايتدكدنصكره اندن اقله
و ياخود قيمتى بيك غروش و يااكثر اولان بغدايه و ياارپه يه بيع اولنديغى معلومى
اواورسه كنديه شفعه دعواسى مشروعه اولور زيرا مقدما تسليم شفعه سى ثمنى
استكثارى و ياخود ظاهر جنسى متعذر اولديغنه مبنى ايدى ايمدى خلافى تبين
ايتمكله كندويه نوعما تيسير اولديغندن اخذى ممكن اولدى وقدر اوجنس ثمنك
اختلافيله رغبت مختلف اولور و برجهتدن تسليم ايله هر برجهتدن تسليم ايجاب ايتمز
﴿ (ولوبان انها بيعت بدنانير) اوبعروض (قيمتها الف فلا شفعة) ﴾ دارمرسومه نك بيك
غروش قيمتلى دنانير وعروض مقابلى بيع اولنديغى ظاهر اولورسه شفعه اولماز (والفرق
بينهما ان هذا قيمى وذاك مثلى فربما يسهل عليه وان كثر) عرضله بغداى وآرپه وعددى
متقارب بينلرنده فرق بو قيمى اومثليدر پس مثلى هرنقدر قيمت زياده اولورسه ده
كندو يه اداره سى سهولتله اولمق ممكندر (ولوعلم ان المشترى زيد فسلم بان انه بكر فله الشفعة)
شفيع مشترى زيددر ظنيله شفعه يى تسليم ايتدكدنصكره بكر اولديغى تبين ايدرسه
كندو ايچون شفعه ثابته اولور زيرا ناس اخلاقده متغاوتدر بعضيسى اولوركه
اخلاق حميده صاحبى اولمغله معاشرت ومجاورتنه ميل ورغبت اولنور و بعضنك سوء
اخلاقه مبنى شروا ذاسى خوفندن اجتناب واحتراز اولنمغله بعض حقنده تسليم
ديكرى حقنده تسليم اولمز ﴿ (ولوعلم المشترى هو مع غيره كان له اخذ نصيب غيره)
لعدم التسليم فى حقه ﴾ مسئله سابقه ده مشترى بعد التسليم زيد ايله برابر ديكر بركسنه اولديغى
تبين ايلسه شفيع ايچون انك حقنده تسليم اولنمغين اول غيرك نصيبنى شفعه ايله اخذ واردر
ماتن مرحوم ولوعلم بدلنه ولوظهر ديسه انسب اولورايدى (ولو بلغه شراء النصف فسلم
ثم بلغه شراء (الكل فله الشفعة فى الكل) شفعه دارك نصفنك شراسى خبرى بالغ اولديغندن
شفعه يى تسليم ايدوب بعده كلك شراسى خبرى واصل اولورسه كندو ايچون
كلسى حقنده شفعه دعواسى مسموعه اولور كل نصفك غيرى اولديغندن
نصفى اسقاط كلى اسقاط عداولنمدى ﴿ (وفى عكسه) بان اخبر بشراء الكل فسلم
ثم ظهر شراء النصف (لا) شفعة له على الظاهر لان التسليم فى الكل تسليم
فى ابعاضه بخلاف عكسه ﴾ مضمون مشروحك عكسنده كه مقدما كلك خبرى
مسموعى اولمغله انى تسليم بعده نصفك شراسى ظاهر نمايان اولورسه قول ظاهر اوزره
كندو ايچون شفعه دعواسى مقبول اولماز زيرا شفعه يى دارك كليسنده تسليم
هر براعضاسنده تسليمدر اما عكس بونك خلافنده در ظاهرك مقابلى بونده
دخى شفعه نك ثبوتى قوليدر ﴿ (ثم شرع فى الحيل فقال وان باع رجل (عقارا الا ذراعا) مثلا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(فی جانب) حد (الشفیع فلاشفعة) لعدم الاتصال والقول بان نصب ذراعا
سهو سهو ❊ بعدازین مصنف دقت پناه اعلی الله فی الجنه سمك بناه شفعه نك اسقاطی
حیله لرینی بیانه اغاز وشروع ایدوب بیورر که بر شخص بر عقاری بیع ایدوب الا شفیعك
حدو صیکری طرفندن مثلا بر ذراع مقداری یرکه اتصاله مانع بر محلی هرنقدر
قلیل اولورسه ده بیع ایتمسه عدم اتصالنه مبنی شفعه اولمازمنلا خسروك وقایه صاحبنك
نصبه الاذراعا قولنه تعریضا ذراعا قولنك نصبی سهودر قولی کندونك که
سهودر زیرا استثناء کلام تام موجبده بولنمغله نصبی متعیندر ❊ (وکذا) لاشفعة
(لووهب هذا القدر للمشتری) وقبضه ❊ ینه بویله بیع شفعه دعواسی اولنه جق داردن
مقدار مشروحی مشتری یه هبه وتسلیم ایتمکله مشتری انی قبض ایدرسه
شفعه دعواسی اجرا قلنمز هبه سی کرك قبل البیع اولسون و یا بعد البیع اولسون ❊ (وان
ابتاع سهما منه بثمن ثم ابتاع بقیتها فالشفعة للجار فی السهم الاول فقط) والباقی للمشتری
لانه شریك) دار مشفوعه بهادن بر سهمیکه مثلا عشرینی مشتری بر مقدار ثمنه اشترا بعده
بقیه سنی اشترا ایدرسه جار ایچون شفعه دعواسی انجق سهم اولده اولور باقیسنده
مشتری شریك اولمغین شفعه دعواسی کندونکدر شریك جاراوزره
مقدم اولدیغندن (وحیلة کله ان یشتری الذراع اوالسهم بکل الثمن الادرهما
ثم الباقی) مشفوع بهك کلیسنده شفعه یی دفعك حیله سی مسئله اولیده که مثلاو
مشترینك داردن بر ذراعی و یا بر سهمی مقدما ثمنك کلیسندن بر درهم نقصانه اشترا بعده
باقیسنی باقی قلان بر درهمه اشترا ایله در ❊ ولیس له تحلیفه بالله مااردت به ابطال
شفعتی وله تحلیفه بالله ان البیع الاول ماکان تلجئة مؤیدزاده معزیا للوجیز ❊
شفیع ایچون شرای مشروحده مشتری یه سن اشبو فعلکله بنم شفعه حقیمی ابطال
اقصد ایتدیکمه دیو تحلیف یوقدر نهایتی بیع اول بروجه تلجئة که عقد میانلرنده
ظاهر اوقوع بولوب حقیقة بیع اراده اولنیوب هزل طریقیله همان بر خوفه
مبنی اولدیغنه دیو یمین و یریلور بونده یمیندن نکولی صورتنده تلجئه یی اقرار یله
دار بایعك ملکنده باقی قالمغله جوار وشفعه ثابت اولور ❊ (وان ابتاعها بثمن)
کثیر (ثم دفع ثوبا عنه فالشفعة بالثمن لابالثوب) فلا یرغب فیه) مشتری داری
بر چوق ثمن مقابلی اشترا ایتدکدنصکره بایعه ثمن بدلنه دون بهالو بر ثوب و یرسه
شفعه ثمنله اولوب ثوبله اولمامغین داره میل ورغبت اولنماز اصل دارك عوضی ثمندر
ثوبی انك بدلنه اداسی عقد اخردر ❊ وهذه حیلة تعم الشریك والجار لکنها
تضر بالبایع اذیلزمه کل الثمن اذا استحق المنزل فالاولی بیع دراهم الثمن بدینار
لیبطل الصرف اذا استحق ❊ اشبو معامله مشروحه بر حیله درکه شریکه
وجاره عام شامل اولور شوقدر وارکه بایعه بونده ضرر اولور زیرا منزل مستحق

چیقلورسه بایعه ثمنك کلیسنی رد لازم کلورامدی بایعی بو مضرتدن تخلیص ایچون
اولی اولان ثمن اولان مثلا مشترینك ذمتنده که یوز درهمی بر دیناره بیع ایتمکدر
حتی استحقاقده صرف باطل اولمغله انجق دینارك ردی لازم کله ❊ (وحیلة اخری
احسن واسهل وهی المتعارفة فی الامصار ذکرها بقوله (وکذا لواشتری بدرهم
معلومة) بوزن اواشارة (مع قبضة فلوس اشیر الیها وجهل قدرها وضیع الفلوس
بعد القبض) فی المجلس لان جهالة الثمن تمنع الشفعة درر ❊ شفعه نك دفعنه شهرلرده
مشهور ومتعارف احسن واسهل بر حیله دخی واردرکه انی مصنف علیه الرحمه
کندو قولیله بیان ایدرکه ینه بویله وزنله و یا اشارتله معلومه اولان بر مقدار
دراهمله برابر کندویه اشارت بر له مقداری مجهول ومجلسده قبض اولندقدنصکره
ضایع قلنان بر اوج فلوسه اشترا اولنان دارده شفعه اولماز زیرا جهالت ثمن شفعه یه
مانعدر ❊ قلت ونحوه فی المضمرات وینبغی ان الشفیع لوقال انا اعلم قیمة الفلوس وهی کذا
ان یأخذها بالدراهم وقیمتها کما لواشتری دارا بعرض اوعقار للشفیع اخذها بقیمته
کما قاله المصنف نقل مقطعا الظهیریة ما یوافقه ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه
مضمون مشروحك مثلی مضمراتده دخی مذکوردر لکن لایق اولان شفیع بن فلوسك
قیمتنی بیاورم شوقدردر دیرسه داری دراهم وفلوسك قیمتیله المسی در نته که
بر داری مشتری بر عرض وعقار مقابلی اشترا ایتسه شفیع ایچون انی انك قیمتیله المق واردر
ماسبقده مرور ایتدیکی مثللو واشبو مضمون مشروحی مصنف دیدکدنصکره ظهیریه نك
مقطعاتندن بوکه موافق مفادیده نقل ایلدی ❊ قلت ووافقه فی تنویر البصائر واقره
شیخنا لکن تعقبه ابنه فی ذواهر الجواهر بانه مخالف الاول ومافی المتون والشروح مقدم
علی الفتاوی کما مر مرارا انتهی ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه مضمون مشروحه
تنویر البصائر صاحبی موافقت ایدوب وشیخزده انی اقرار ایتدیسه ده لکن فرزند
دلبندلری زواهر الجواهر نام تألیف الیفلرنده اعتراض ایراد ایتدیکه مفاد مرسوم
اولکی که متنده که مضمونه مخالفدر حالبوکه متون وشروحده که بولنان مضامین
فتاواده کیلرك اوزرلرینه مقدمدر نته که ماسبقده مرارا مرور ایلدی
زواهر الجواهرده که مفاد بودرکه شفیعك فلوسك قیمتی شودر بنم معلومدر
قولی مقبول دکلدر زیرا مقبول اولسه حیله نك بر فائده سی اولماز مکر که مشتری کندونك
جوابنده سکوت بله قولنی قبول ایتمش اوله ❊ وقدمنا انه لاشفعة فیما بیع فاسدا
لو بعد القبض لاحتمال الفسخ نعم اذا سقط الفسخ بالبناء ونحوه وجبت والله اعلم ❊
ماسبقده بز ذکر ایتدك که فاسد ایله بیع اولنان عقارده شفعه دعواسی اولماز هرنقدر
بعد القبض اولورسه ده زیرا فسخی اسقاط ایدر بر شی بولنورسه شفعه واجبه اولور
حیقت حاله الله عظیم الشانك عالمدر ❊ (تکره الحیله لاسقاط الشفعة بعد ثبوتها اوفاقا)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كقوله للشفيع اشترمني ذكره البزازى بعد ثبوت الشفعة * اسقاطيچون حيله اتفاقا مكروه قيلاندى مثلا مشترينك شفيعه شفعه دعواسى ايتدكك عقارى بندن اشترا ايله ديمسى مثللو * (واما الحيلة لدفع ثبوتها ابتداء فعند ابى يوسف لاتكره وعند محمد تكره ويفتى بقول ابى يوسف فى الشفعة) قيده فى السراجية بما اذا كان الجار غير محتاج اليه واستحسنه محشى الاشباه * شفعه نك اول امردن ثبوتنى دفع ايچون حيله امام ابى يوسف قتنده مكروه دكلدر امام محمد نزدنده مكروهدر شفعه حقنده فتوا امام ثانى بعد انى قولنه در سراجيه صاحبى فتوانك امام مشار اليه قولنه اولمسنى جارك داره عدم احتياجيله تقييد ايلدى اشباه محشيسيده قول مشروحى استحسان واستصواب بيوردى امام مشار اليه وقتنده بولنان علمانك افضلى واكمليدر وزين الملة والدين در حتى بعض كمسنه رؤيالرنده كورمشلركه شافعى المذهب برذات حضور رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم امام ابى يوسف اسقاط زكاة حقنده حيله يى تجويز ايتدى ديدكلرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورديلركه ابى يوسفك تجويز ايتديكى وياصد قدر شك راوى اولمق كرك * (وبضده) وهو الكراهة (فى الزكاة) والحج وآية السجده * جوهره زكاتده حجده سجده آيت كريمه سنده فتوا قول محمد ضدينه دركه يعنى بونلرده حيله مكروهدر مثلا كندوده زكاة واجبه اولان مالى مال صاحبنك قبل حولان الحول صغير اوغلونه هبه ايتمسى كبى وسجده ايت كريمه سنى كندوسى استماع ايتميه جك قدر سرا قراءت كبى * (ولاحيلة) موجودة فى كلامهم (لاسقاط الحيلة) بزازيه قال وطلبناها كثيرا فلم نجدها * كلام فقهاده شفعه نك حيله سنى اسقاط ايچون حيله يوقدر بزازيه صاحبى چوق طلب ايتدك اكا دائر برشى بولمدق ديدى * (اذا اشترى جماعة عقارا اوالبايع واحد يتعدد الاخذ) بالشفعة (بتعددهم فللشفيع ان يأخذ نصيب بعضهم ويترك الباقى) * بر رجل بر جماعته بر عقارى بيع ايدرسه انى شفعه ايله اخذ انلرك تعدديله متعدد اولوركه شفيع ايچون انلرك بعضيسيك نصيبى اولوب باقيسنى ترك واردر شوقدر واركه شفيع مشتريلردن برى كندو حصه سنك ثمنى نقدا ادا ايتديكى تقديرجه جمله سى تأديه ايتدكجه انك نصيبنى اخذ ايده مز بايعه تفريق يده مؤدى اولمسون ايچون * (وبعكسه) وهوما اذا تعدد البايع واتحد المشترى لايتعدد الاخذ بها بل يأخذ الكل او يترك لان فيه تفريق الصفقة على المشترى * مسئله مشروحه نك عكسنده كه بايع متعدد مشترى بر اولديغنه كوره شفعه ايله اخذ تعدد ايتمز بلكه حصه لرك يا كليسنى بردن الور وياشفعه يى ترك ايدر زيرا بونده ده تعدد اولسه مشترى يه تفريق صفقه ايجاب ايدر (بخلاف الاول لقيام الشفيع مقام احدهم فلم تتفرق الصفقة بلا فرق بين كونه قبل القبض اوبعده سمى لكل بعض ثمنا اوسمى الكل جملة لان العبرة هنا لاتحاد الصفقة لا لاتحاد الثمن) مفاد اول بونك خلافنده در زيرا انده شفيع مشتريلرك

برينك مقامنه قائم اولمغله صفقه يه تفرق ايتمدى كرك قبل القبض اولسون وكرك بعد القبض اولسون وكرك هر بريچون ثمن تسميه وتعيين اولنسون ويا اولنمسون مياننلرنده فرق يوقدر زيرا بونده اعتبار اتحاد صفقه يه در اتحاد ثمنه دكلدر ونه هر نقدر جمله تسميه اولنسه ده باعتبار الانصباء متفرق اولور * واعلم انه طلب الحصة فهو على شفعة * معلوم اولسونكه مشترى متعدد اولديغى صورتده شفيع انلرك برينك حصه سنده شفعه مطالبه ايدرسه باقيلرنده دخى شفعه سى اوزره در لكن ماسبقده مرور ايتديكه بعضيسندن طلب بعض اخرندن طلبى مسقطدر * ولو اشترى دارين اوقريتين بمصرين صفقة اخذهما شفيعهما معا اوتركهما لا احداهما ولو احداهما بالمشرق واخرى بالمغرب * شرح مجمع ويأتى) بر كيمسنه ايكى بلده ده بولنان ايكى باب دارى ويا ايكى قطعه قريه يى بر صفقه ايله اشترا ايلسه شفيعلر انلرك يا ايكيسنى بردن اخذ ايدرلر وياترك ايدرلر فقط برينى الهمزلر هر نه قدر برى مشرقده و برى مغربده اولورسه ده اما شفيع فقط برينه شفيع اولوب ديكرينه اولمزسه انجق حصه سيله جوارنده كه دارى الور ديكرينى الهمز * (والمعتبر فى هذا الواحد) اى العدد والاتحاد (العاقد) لتعلق خصوص العقد به (دون المالك) * اشبو عدد واتحادده اعتبار حقوق عقد كندويه تعلق ايتديكندن مجرد عاقده در اصل مال صاحبنه دكلدر (فلو وكل واحد جماعة فللشفيع اخذ نصيب بعضهم) امدى بر كيمسنه بر جماعتى بر دارك شراسنه توكيل ايدرسه شفيعچون وكيلرك بعضلرينك حصه لرينى شفعه ايله المق واردر لكن بو وكيلرك هر برلرينك اشترا ايتدكلرى حصه معين ربع ويانصف اولديغنه نظرا دراما هر برينى دارك جمله سنى بردن شرايه توكيل ايتمش اولورسه شفعه انجق دارك جميعسنده اولور بر جماعت بر رجلى شرايه توكيل ايدرسه شفيعچون انلرك بعضلرينك حصه لرينى شفعه ايله اخذ يوقدر * (اشترى نصف دار غير مقسوم فقاسم) المشترى (البايع اخذ الشفيع نصيب المشترى الذى حصل له بالقسمة) وان وقع فى غير جانبه على الاصح * بر شخص تقسيم اولنمامش بر دارك نصفنى اشترا بعده بايعله بينلرنده تقسيم ايتسه لر شفيع اول قسمله مشتريه عائد اولان حصه سنى شفعه ايله الور زيرا انتفاع تام كندو ايله حاصل اولان قسمت قبضك تماميندندر مشترينك حصه سى هر نقدر شفيعك طرفنده اولمازسه ده ينه شفيع قول اصح اوزره شفعه ايله الور اصحك مقابلى قدورينك شفيع انجق مشترينك نصيبى دار مشفوعه جانبنه واقع اولديغنه نظرا اخذ ايدر قوليدر * (وليس له) اى للشفيع (نقضها مطلقا) سواء قسم بحكم اورضى على الاصح لانها من تمام القبض حتى لو قاسم الشريك كان للشفيع النقض كما ذكر بقوله * شفيعچون قسمتى مطلقا كه تقسيم كرك حكم قاضيله بولنسون ويا رضا ايله بولنسون قول اصح اوزره نقض يوقدر قسمت قبضك تماميندن اولمغين كورمزميسنكه مشترى شريك آخر ايله مقاسمه ايدرسه شفيعچون قسمتى نقض واردر نته ماتن مرحوم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ذكراتی قوليله انی ذكر ايدر ❊ (بخلاف ما اذا باع احد الشريكين نصيبه من دار مشتركة وقاسم المشتری الشريك الذی لم يبع حيث يكون للشفيع نقضه) كنقض بيعه وهبته ❊ بر دارده شريكلر اولان ايكی كيمسه‌نك بری حصه‌سنی بيع ايدوب مشتريده بيع ايتميان شريكله داری ميانلرنده تقسيم ايدرلرسه مسئلهٔ مشروحه‌نك خلافنه دركه بونده شفيعيچون تقسيمی نقض واردرتنه كه مشترينك بيعنی وهبه‌سنی نقضی كبی ❊ (كما لو اشتری اثنان دارا وهما شفيعان ثم جاء شفيع ثالث بعدما اقتسما بقضاء او غيره فله ❊ ای للشفيع (ان ينقض القسمة) ضرورة صيرورة النصف ثلثا شرح وهبانية) تنه كه ايكی كمسنه شفيعلری اولدقلری بر داری اشترا ايدوب قضا ويا رضا ايله اقتسام‌لرندن صكر شفيع ثالث كلوب شفعه دعواسی ايدرسه انكچون تقسيمی نقض اولديغی كبی نصفك ثلث اولمسی ضرورتنه مبنی ❊ (اختلف الجار والمشتری فی ملكية الدار التی يسكن فيها) الشفيع الذی هو الجار (فالقول للمشتری) لانه ينكر استحقاق الشفعة) جار ايله مشتری شفيعله جارك ساكن اولديغی دارك ملكيتنده اختلاف ايدرلرسه مشتری شفيعك شفعه‌يه استحقاقنی انكارينه مبنی قول كندونكدر ❊ (وللجار تحليفه) ای تحليف المشتری (علی العلم عند ابی يوسف وبه يفتی كما لو انكر المشتری طلب المواثبة) فانه يحلف علی العلم ❊ امام ابی يوسف قتنده مسئلهٔ مشروحه‌ده جار ايچون مشتری‌يه علمی اوزره تحليف واردر زيرا غيرك فعلينه تحليف علمی تيديكينه اولور بونده اولديغی كبی انجق بو قوليله فتوی ويريلور تنه كه مشتری طلب مواثبه‌يی انكار ايتدكده علمی اوزره تحليف اولنديغی مثللو ❊ (وان انكر) المشتری (طلب الاشهاد عند لقائه حلف) المشتری (علی البتات) لانه محيط به علما دون الاول حاوی الزاهدی ❊ مشتری شفيعك كندويه ملاقاتی وقتنده طلب اشهادنی انكار ايدرسه بوكا علمی محيط اولديغندن بتات اوزره كه قطعا يمين اولور اولكی كبی علمی تيدكينه اولماز ❊ (ولو برهنا فبينة الشفيع احق وقال ابو يوسف بينة المشتری ❊ مسئلهٔ مشروحه‌ده شفيعله مشتری ايكيسی بردن اقامهٔ بينه ايدرلرسه شفيعك بينه‌سی قبوله احق واولی‌در امام ابی يوسف مشترينككه احقدر بيوردیلر ❊ (فروع) باع ما فی اجارة الغير وهو شفيعها فان اجاز البيع اخذها بالشفعة والا بطلت الاجارة وان ردها ❊ بر رجل شفيعی اولوب و كندونك اجاره‌سنده اولان دارنی برآخر كيمسنه‌يه بيع ايتدكده اعدی مستأجر بيعه اجازت ويرسه شفعه ايله اول داری الور اجاره‌سيده باطله اولور اكر بيعه اجازت ويره‌يوب وشفعه‌يی طلب ايدرسه اجاره باطله اولور زيرا شفعه‌يی مطالبه‌نك صحتی انجق بطلان اجاره ايله اولور اشباهده وان ردها عباره‌سنده واو يوقدر ولوالجيه‌ده وقنيه‌ده بو مسئله مذكور دركن بو عباره ايله دكلدر شارحك عباره‌سنده ركاكت واردر ❊ شری لطفله والاب شفيع له الشفعة والوصی كالاب قلت لكن فی شرح المجمع ما يخالفه فتنبه ❊ بر كيمسنه صغير اوغلو

ايچون بر دار آلوب حالبوكه كندوسی اول داره شفيع اولورسه كندو ايچون شفعه دعواسی واردر زيرا بابايه اوغلونك مالنی شرا مشروعدر وصيده باباكيدر لكن شارح ديركه مجمع شرحنده بوكا مخالف كلام واردر متنبه اولكز يعنی وصی‌يه يتيمك مالنی نفسيچون شرا مشروع اولمامغين بونده دخی شفعه ايله المز بو دخی شرا قبيلندندر ❊ لو كانت دار الشفيع ملاصقة لبعض المبيع كان له الشفعة فيما لازمة فقط ولو فيه تفريق الصفقة ❊ شفيعك داری بيع اولنان دارك بعضسنه متصل اولورسه كندو ايچون شفعه انجق دارينه متصل اولان محلده اولور هر نقدر صفقه‌يی موجب اولورسه‌ده ❊ الابراء العام من الشفيع يبطلها قضاء مطلقا لا ديانة ان لم يعلم بها ❊ شفيعدن ابرای عام شفعه دعواسنی قضاء ابطال ايدر شفعه معلومی اولسون ويا اولمسون معلوم اولمازسه ديانته ابطال ايتمز ❊ اذا صبغ المشتری البناء فجاء الشفيع خير ان شاء اعطاه ما زاد الصبغ او ترك ❊ مشتری اشترا ايتديكی بنايی صبغ ايتدكدن صكره شفيع كلوب دعوی ايدرسه دلرسه صبغك زياده ايتديكی مبلغی مشتری‌يه ويروب داری آلور ويا ترك ايدر مضمونك ماسبقده ذكرينه بناء بونده بيانی مستدرك ظن ايدرم ❊ اخر الجار طلبه لكون القاضی لا يراها فهو معذور) قاضی شفعه‌يی كندو ومذهبده رای ايتمديكندن جار شفعه طلبنی تاخير ايدرسه معذوردركه تاخيری مانع دعوا دكلدر بونكده ذكری سبقت ايتمشدر (يهودی سمع بالبيع يوم السبت فلم يطلب لم يكنه عذرا قلت يؤخذ منه ان اليهودی اذا طلب سمع من القاضی احضاره يوم سبته فانه يكلفه الحضور ولا يكون سبته عذرا وهی واقعة الفتوی قاله المصنف قلت وهی فی واقعات الحامی ❊ بر يهودی سبت كوننده بيعك وقوعنی ايشيدوب شفعه‌سنی مطالبه ايتمزسه عذر اولمز دعواسندن دوشر شارح عليه الرحمه ديركه بوندن فهم اولنان بر يهودينك خصمی سبت كوننده قاضيدن كندونك احضارنی مطالبه ايلسه قاضی كندويه حضور يله تكليف ايدر سبتی كندويه عذر اولمز مصنف مرحوم بونك حقنده فتوا واقع اولدی بيوردی شارح عليه الرحمه بيورديلركه بو واقعات حاميده مسطوردركه ❊ ادعی الشفيع علی المشتری انه احتال لابطالها يحلف وفی الوهبانية خلافه قلت وسنذكره لان ابن المصنف فی حاشيته للاشباه ايده عالا مزيد عليه فليحفظ ❊ شفيع مشتری‌يه ابطال شفعه ايچون سن حيله ايتدك ديو دعوا ايلسه ايتديكنه تحليف اولنور وهبانيه‌ده بونك خلافی مسطوردر شارح ديركه بز قريبا وهبانيه‌نك كلامنی ذكر ايدرز بونده وفی الوهبانية خلافه ديدكدنصكره تكرارانی ذكر ايدرز قولنه لان ابن المصنف قوليله علت سرد ايدركه زيرا مصنف مرحومك فرزندار جمندلری اشباه اوزره اولان حاشيه‌سنده عدم تحليف قولنی كماليله برمرتبه تأييد ايتديكه اندن زياده بيان اولنمز مضمونی بوكه ابن مرقوم ديركه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ابن وهبانك قولى اوليدر زيرا ديركه هر بر محلده كه بر رجل برشیئ اقرار ايتديكى
تقديرجه كندويه شیئ لازم اولميه انى انكار ايتديكى تقديرجه استحلاف اولنماز
بومقامده دخى ذاتنده حيله‌يى اقرار ايلسه برشیئ لازم اولمديغندن حلف اولماز
﴿تعليق ابطالها بالشرط جائز﴾ شفعه‌نك ابطالنى برشرطه تعليق جائزدر مثلا
مشترى‌يه دارى كندى نفسيچون اشترا ايدرسك راضى‌يم شفعه دعواسى ايتمم يوق
برغير كيمسنه ايچون ايسه دعوا ايدرم ديمك كبى ﴿له دعوى فى رقبة الدار وشفعة
فيها يقول هذه الدار دارى وانا ادعيها فان وصلت الى والا فانا على شفعتى فيها﴾
بركيمسنه‌نك بردارك رقبه‌سنده ملكيت وانده شفعه دعوالرى اولوب رقبه‌سنى دعوا
ايتسه شفعه‌نك سقوطندن شفعه‌يى دعوا ايتسه ملكيت دعواسنه مانعيتندن خوف
ايدرسه اشبو داربنم دارمدر حالا انى دعوا ايدرم بكا واصل اولوب ملكم اولورسه
نه كوزل يوقسه انده شفعه دعواسى اوزره‌يم ديربونك جمله‌سى بركلام اولمغله طلب
شفعه‌دن سكوت ايتمش اولماز ﴿استولى الشفيع عليها بلا قضاء ان اعتمد على قول عالم
لايكون ظالما والا كان ظالما﴾ شفيع داره بلا قضاء استيلا وغلبه ايله ضبط ايتسه ايمدى
برعالمك قولنه اعتماد ايتمش اولورسه ظالم عد اولنماز يوقسه ظالم اولور لكن فقهانك
شفعه انجق قضا ويارضا ايله ثابت اولور قوللرينه نظرا بوحال استيلاسى ظلم اولور
﴿اشياء على عدد الروسیئ العقل والشفعه واجرة القسام والطريق اذا اختلفوا فيه
الكل فى الاشباه﴾ بعض شيلر واركه عدد روسیئ اوزره تقسيم اولنور بريسى عقلدركه
عاقله‌نك غوث وحفظى تركنه مبنى ديتك عدد رؤسلرينه نوربعيدر بريده شفعه
شفعانك عدد رؤسلرينه كوره اولورنته‌كه ماسبقده مرور ايتدى فتواى خيريه‌ده
مسطوردركه شفيعلرك برى طلب ايتمزسه يوق عد اولنوب حساب اولنماز غائب اولان
شفيع ايچون منتظر اولنماز كندو ايچون حصه توقيف اولنماز كندونك نائبى بولنمامغين
وحاظر اولوب شروط طلبى استيفا ايله شفعه ايدوب كندودن شفعه اسقاط ايدر
برشيده بولنمازسه كندويه حقيله حكم اولنور بريده اجرت قسامدر يعنى عقارده امام
اعظم رحمه الله تعالى نزدنده عدد رؤسه كوره‌در زيرا آزچوق حصه صاحبلرى ايچون
قسامك عملى برابردر امدى اجرت ايكيسى اوزره اولوب حصه‌لرينه كوره اولماز امامينك
ديديكى مثللو مشار اليهما حصه‌لرينه كوره اجرت ويردلر يوردیله مكيلات وموزونات قبيلندن
اولان عروضنده كيل دوزن اجرتى حصه‌لرينه كوره اولور وطريق اجرت قسامى ينه
عدد رؤسى اوزره‌در يعنى سكۀ غيرنافذه‌ده كه طريقده ارباب طريق اختلاف ايدرلرسه
اجرت عدد رؤسى اوزره اولور طريق عام براحده ملك دكلدر بونك كليسى اشباهده
مسطوردر لاشفعة لمرتد عنايه مرتده شفعه يوقدر ﴿صبى شفيع لاولى له لاتبطل شفعة وان
نصب القاضى فيما يطلبها جاز جواهر﴾ وليسى اولميان صبى شفيعك شفعه‌سى باطله

اولماز حين بلوغنده كندويه مطالبه واردر قاضى كندو ايچون مطالبه ايدر وصى‌يه
نصب ايتسه اولور ﴿شرى كرما وله شفيع غائب فاثمرت الاشجار فاكلها المشترى
ثم اتى الشفيع واخذه ان الاشجار وقت القبض مثمرة سقط بقدره والا لا لانه لا حصة له
من الثمن حينئذ مؤيدزاده معزيا الى واقعات الحامى﴾ بركمسنه برغائب شفيعى اولان
باغى اشترا ايتدكده اشجارى ميوه ويرمكله انى اكل وتناول ايتدكدنصكره شفيعى كلوب
انى اخذ ايلسه ايمدى اشجارى حين قبضده مثمره ايسه ثمندن ميوه مقدارى
ساقط اولور يوقسه برشى ساقط اولماز زيرا قبض وقتنده ميوه موجود اولمازسه
ثمندن حصه‌سى اولماز (وفى الوهبانية (نظم) ويأخذ فيما يشترى لصغيره ٭ اب ووصى
للبلوغ يؤخر) وهبانيه‌ده مرسومدركه باباننك شفعه ايله صغير ايچون اشترا ايتدكارى
عقارى فى الحال اخذ ايدر يأخذو يشتر فعللرى اب فاعلندن متنازعلردر ووصى قولنده كه
واو استينافيه وصى مبتداء يؤخر جمله‌سى خبردر للبلوغ كندويه متعلقدر يعنى
وصى صبينك شفعه دعواسنى بلوغى وقتنه دك تأخير ايدر لكن يوم شرا ده اشهاد
وطلبى ايدر ﴿وليس له تفريق دارين بيعتا ٭ ولو غير جار فالتفرق اجدر) شفيع ايچون
صفقۀ واحده ايله بردن بيع اولنوب شفيعلرى اولديغى ايكى دارى تفريق يوقدر يعنى
برينى الوب ديكرينى الماز ديه‌مز واكر برينه جار اولمزسه تفريق پك جديردر لايقدر
(وماضر اسقاط التحيل مسقطا ٭ وتحليفه فى النكر لاشك انكر) شفعه‌يى برحيله
اسقاط له قصد اسقاطده مسقطه ضرر وبأس يوقدر متعاقدينك حيله‌لى انكارنده كندويه
شفيعك تحليفنك شرعا پك منكر اولمسنده شك وشبهه يوقدر زيرا نكول ايله اقرار ايده‌جك
اولسه برشى لازم اولمز والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب القسمة ﴾

اشبو قسمتك مشروعيتى كتاب عزيز ايله دركه حق سبحانه وتعالى ونبئهم ان الماء
قسمة بينهم واذا حضر القسمة بيورمشدر وسنت ايله دررسول اكرم ونبى افخم
صلى الله تعالى عليه وسلم غنائم مواريثده كندويه مباشرت ايتمشدر وحقنده اجماع ده
منعقددر زيرا برشى تقسيمده شركايه انصاف وحقى مستحقينه ايصال ايله اظهار
عدل واردر ﴿مناسبة ان احد الشريكين اذا اراد الافتراق فتجب الشفعة او قسم﴾
قسمتك ماقبلى كه شفعه‌يه مناسبتى ايكى شريكلك برى شريكندن افتراق مراد ايتدكده
حصه‌سنى بيع ايله شفعه واجبه اولوب ويا تقسيم ايتمشدر بوندن اقرب مناسبت شفعۀ
ملك وياشفعۀ جوار ايله برعقارى اخذ ايدن ايكى شريكلك انى اقتسام ايلريدر ﴿(هو)
لغة اسم للاقتسام كالقدوة للاقتداء وشرعا (جمع نصيب شائع له فى مكان معين) قسمت لغتده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اقسامه اسمدر قدوه‌نك اقتدایه اسم اولدیغی کبی شرعده احد شریکینك حصهٔ
شایعه‌سنی مکان معینده جمعدر ﴿ وسببها طلب الشرکاء اوبعضهم الانتفاع بملکه
علی وجه الخصوص) فلولم یوجد طلبهم لاتصح القسمة ﴾ قسمتك سببی شرکانك
کلیسنك ویابعضسنك بروجه خصوص کندو ملکیله منتفع اولمغی مطالبه سیدر زیرا
قبل التقسیم شریکلرك هر بری اخرك نصیبیله منتفعدر ایمدی طالب قسمت اولان شریك
قاضیدن کندو نصیبیله منتفع اولوب غیری کندو حصه‌سندن منعی طلب ایتمکله
قاضی یه مستدعاسنه اجابت واجب اولور مطالبه‌لری اولمزسه قسمت صحیحه اولماز
﴿ ورکنها هو الفعل الذی یحصل به الافراز والتمییز بین الانصباء) ککیل وذرع ﴾
تقسیمك رکنی اولچمك ویاارشونلمق کبی کندو ایله حصه‌لر میانلرنده افراز وتمییز
حاصل اولان فعلکه تقسیم وتفریقدر کیل ووزن اجرتی اتفاقا حصه‌لرینه کوره در
اجرت قسام امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده رؤس امامین رحمهما الله تعالی قتنده
انصباوزره در ﴿ وشرطها عدم المنفعة بالقسمة) واذا لایقسم نحو حائط وحمام)
قسمتك شرطی تقسیمله منفعتك عدم فوتیدر بناءً برین حائط وحمام کبی هر بری حصه‌سیله
منتفع اولنمیان شیلرده تقسیم اولمز زیرا تقسیمدن مراد توفیر منفعتدر فوت اولورسه
قاضی جبرایتمز ﴿ وحکمها تعیین نصیب کل) من الشرکاء (علی حدة) ﴾
تقسیمك اوزرینه ترتیب ایدن اثر شریکلرك هر برینك علی حدة حصه‌لرینك تعیین اولنمسیدر
﴿ وتشتمل) مطلقا (علی) معنی (افراز) وهو اخذ عین حقه (و) علی معنی (المبادلة)
وهو عوض حقه ﴾ قسمت مطلقا که کرك مثلی و کرك قیمتی اولان مقسومده افراز که عین
حقنی اخذ ومبادله که عوض حقنی اخذ معنالرینی مشتملدر که شریکلرك هر برینك
اخذایتدیکی یعنی ایکی نصفی مشتملدر بری کندونکدر که انی افراز عد اولنور
بری شریکنکدر که انی اخذی کندونك شریکینك یدنده بولنان حصه‌سنه
عوض اوله‌رق اخذایتدیکی اولمغله مبادله عد اولندی ﴿ (و) الافراز
(هو الغالب فی المثلی) ومافی حکمه کالعددی المتقارب فان معنی الافراز غالب فیه ایضا
ابن کمال عن الکافی (والمبادلة) غالبة (فی غیره) ای غیر المثلی وهو القیمی ﴾ مثلی وعدد
متقارب کبی مثلی حکمنده اولان شیلرده تقسیمله غالبا افراز حاصل اولور زیرا بونده
افراز معناسی غالبدر ابعاضنده تفاوت منعدمدر و هر برینك اخذایتدیکی صورت
ومعنی دیکرینك اخذایتدیکنك مثلدر ایمدی عین حقنی اخذایتمش اولور مثلینك غیریکه
حیوان وعروض وعقار امثالی قیمیاتده غالبه اولان مبادله در زیرا ابعاضلری بیننده
تفاوت اولمغله عین حقلرینی اخذایتدیلر دیلمز میانلرنده یقینا عدالت بولنمامغین
﴿ اذا تقرر هذا الاصل (فیأخذ الشریك حصة بغیبة صاحبه فی الاول) ای المثلی
لعدم التفاوت (لاالثانی) ای القیمی لتفاوته) اشبو اصل اصیل قاعده وتفصیل

تقریر و بیان اولندیسه اولکی که مثلیده میانلرنده تفاوت بولنمامغین احد شریکین
کندو حصه‌سنی اخرك غیبتی حالنده اخذایدر ایکنجی که قیمیده تفاوت اولمغله اخذایده‌مز
﴿ وفی الخانیة مکیل اوموزون بین حاضر وغائب اوبالغ وصغیر فاخذ الحاضر اوالبالغ
نصیبه نفذ القسمة ان سلم حظ الاخرین والا کصبرة بین دهقانین بقسمها ان ذهب بما افرزه
للدهقان اولا فهلاك الباقی علیهما وان بحظ نفسه اولا فالهلاك علی الدهقان
خاصة کذاقاله بعض المشایخ انتهی ملخصا ﴾ خانیه‌ده مذکوردرکه برحاضر ایله
غائب و یابالغله صغیر میانلرنده کیلات و یاموزونات مقوله‌سندن مشترك برشی بولنمغله
ویابالغ اندن کندو حصه‌لرینی اخذایلسه‌لر ایمدی اخرلرینك نصیبلری سلامتده اولوب
ضایع اولمزسه تقسیم نافذ اولور یوق باقی هلاك اولورسه ایکیسنك اوزرینه هلاك اولور
قسمتده صحیحه اولمز مثلا برصاحب ارضله مزارع میانلرنده برمقدار مشترك
بغدای ویاارپه یعنی اولمغله صاحب ارض مزارعه تقسیمیله امر ایتدیکندن ابتدا
دهقانك حصه‌سنی کتورمکله قبل الوصول هلاك اولورسه امدی باقی قلان حصه‌ده
ایکیسینك اوزرینه هلاك اولور زیرا مادام دهقانك یضی کندویه واصل اولمدقجه تقسیم
تمام و صحیح اولمامغین باقی میانلرنده مشترك اولور مزارع ابتدا کندو حصه‌سنی
کتوررسه هلاك خاصة دهقانك اوزرینه اولور بومسئله‌ده اصل وقاعده بودرکه
مکیل و یاموزون برنسنه‌نی تقسیمده شریکلرك برینك یضی قبل القبض هلاك اولورسه
قسمت منتقض اولوب امر مقدمکه حاله عودت ایدر که باقیده کمافی السابق شریك
اولورلر هالك کندونك یدنده مال بولنان شریکك نصبی اولورسه تقسیم منتقض
اولمز ﴿ (وان اجبر علیها) ای علی قسمة غیر المثلی (فی متحد الجنس) منه (فقد) سوی
رقیق غیر المغنم (عند طلب الخصم) فیجبر لما فیها من معنی الافراز علی ان المبادلة قد یجری
فیها الجبر عند تعلق حق الغیر کمافی الشفعة ﴾ بیع ملك المدیون لوفاء دینه مثلیاتدن
اولمیوب فقط متحد الجنس اولمیان مال مشترکده خصمك طلبیله شریکلرك بری تقسیمه
جبراولنه حق اولورسه جبراولنور زیرا بونده افراز معناسی واردر مبادله یوقیسه دخی
بعض اولور که غیرك حق تعلق ایتمکله مبادله‌ده دخی جبر جاری اولور نته که شفعه‌ده
ودینی وفاایچون مدیونك ملکنی بیعده اولدیغی کبی تقسیمه جبرده شرکادن ضرری
دفع اولمغله تکمیل منفعت واردر زیرا قاضیدن طلب قسمت اولان کیسه کندو نصیبیله
خاصة منتفع اولوب غیرك کندونك ملکنده کف یدینی استر اشبو جبر مشروح مال
غنیمتدن اولمیان رقیقك ماعداسنده اولور مال غنیمتدن اولان رقیقك تقسیمی اتفاقا
جائزدر زیرا غانمینك حقی رقیقك مالیتنه تعلق ایدوب عیننه تعلق ایتمز کورمزمیسنکه
امام ایچون انی بیع ایدوب ثمنی غانمینه تقسیم مشروعدر ترکه بونك خلافنده‌درکه
انده مالیته وعینه متعلقدر ﴾ (وینصب قاسم یرزوق بیت المال ایقسم بلا) اخذ

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(اجر) منهم (وهو واجب) وما فی بعض النسخ واجب غلط ﴿ امام و یاقاضی شرکادن
اجرت اخذ ایتمز میانلرده مال مشترکلرینی تقسیم ایتسون دیو بیت المالدن مرزوق
بر قاسم نصب ایدر اشبو نصب مشروحك محبوب و مشروعدر بعض نسخه ده وقوع بولان
وهو واجب غلطدر ﴿ (وان نصب باجر) المثل (صح) لانها لیست بقضاء حقیقة فجازله
اخذ الاجرة وان لم یجز علی القضاء ذکره اخی زاده ﴿ امام قاسمی اجر مثلیله نصب ایدر ایسه
صحیح اولور زیرا بو حقیقتده قضا نوعندن اولمامغین کندویه اخذ اجرت جائز اولدی
قضایه هرنقدر اجرت اخذی جائز اولمزسه ده حتی بونده قاسم تقسیمه مباشرت ایدرسه
قسمت عمل قضادندر روایتنه کوره اجرت اخذی کندویه جائز دکلدر عمل قضا جنسندن
دکلدر روایتی اوزره اجرت اخذی مشروع اولور لکن اصح اولان اولکی روایتدر
تمام قطع نزاع قضا ایله اولمغین ﴿ (وهو علی عدد الرؤس) مطلقا لا الانصباء خلا
فالهما قیدنا بالقاسم لان اجرة الکیال والوزان بقدر الانصباء اجماعا و کذا سائر المؤن
کاجرة الراعی والحمل والحفظ وغیرها شرح مجمع ﴿ اجر مطلقا که شرکانك کرك جمیعی
قسمته طالب اولسون کرك بعضیسی عدد رؤسی اوزره در نصیبلرینه کوره دکلدر امامین
ایچوندر اختلاف مشار الیهما اجرتی مؤنة ملك اولدیغندن حصه‌لرینه نظرا اعتبار
ایتدیلر مسئله نك قاسمله تقییدی کیال وزان اجرتی اجماعا نصیبلرینه کوره اولدیغنه
مبنیدر بونکبی سائر راعی و حمال و حارس امثالی کمسنه‌لرك اجرت و مؤنلری حصه‌لرینه
نظرادر ﴿ زاد فی الملتقی ان لم یکن للقسمة وان کان لها فعلی الخلاف لکنه ذکره
فی الهدایة بلفظ قیل وتمامه فیما علقته علیه) ملتقی صاحبی کیال ووزان اجرتنك انصبا
اوزرینه اولمسی بیانده ان لم یکن للقسمة قیدنی زیاده ایلدی یعنی کیل ووزن مجرد
مقدارلرینی بیلك ایچون اولوب میانه‌لرنده تقسیم وافراز ایچون اولمزسه دیمك واکر
تقسیم ایچون اولورسه ینه خلاف مشروح اوزره در هدایه ده تقیید مرسومی قیل ایله
تصدیر ایلدی بو بحثك تمامی شارحك ملتقی اوزره اولان تعلیقاتنده در ﴿ (و) القاسم
یجب ان یکون عدلا امینا عالما بها ولا یتعین واحد لها) لئلا یحکم بالزیادة ﴿ قاسمك عدالت
صاحبی امین قسمته عالم بر ذات اولمسی واجبدر انی برمسند وحکومت یاپوب اجر
مثلندن زیاده اجرت مطالبه ایتمسون بر کمسنه تعیین وتخصیص اولنماز ﴿ (ولا یشترك
القسام) خوف تواطئهم ﴿ چند عدد کمسنه قسام اولوب شریك اوله مزلر زیرا بونده
بر چوق اجرتله ناسك اضرارلری اوزره تواطئلری خوفی واردر ﴿ (وصحت برضی الشرکاء
الا اذا کان فیهم صغیر) ومجنون (لا نائب عنه وغائب لا وکیل عنه لعدم لزومها حینئذ
الا باجازة القاضی او الغائب والصبی اذا بلغ او ولیه) تقسیم شریکلرك رضالریله صحیح ولازم
اولور الا ایچلرنده نائبی اولمیان صغیر مجنون ویا وکیل اولمیان غائب اولورسه بو صورتده
قسمتك عدم لزومنه مبنی تقسیم صحیح اولماز الا قاضی و یا غائب ویا حین بلوغنده صبی

ویا ولیسی اجازت ویررلرسه ینه اولور ﴿ هذا لو ورثة ولو شرکاء بطلت منیة المفتی وغیرها)
حکم مشروح شرکتلری من جهة الارث اولدیغنه نظرا اما شرا ایله اولورسه برینك
غیبتی حالنده قسمتلری باطله اولور (وقسم نقلی یدعون ارثه بینهم) او ملکه مطلقا او شراءه
الشریعة فلا فرق فی النقلی بین شراء وارث وملك مطلق ﴿ منقولاتدن اولان مال
مشترك شریکلری بیننده تقسیم اولنور شرکتلری کرك جهت الارث و کرك شرا و یا ملك
مطلقله اولسون میانلرنده فرق یوقدر نقلیاتك تلفی اسرع اولمغله تقسیم ایدوب
حصه‌دارلرینه حصه‌لرینی تسلیمده حفظلرینه مسارعت اولور ﴿ قلت ومن النقلی
النباء والاشجار حیث لم یتبدل المنفعة بالقسمة وان تبدلت فلا جبر قاله شیخنا ﴿ شارح
دیر که بنا ایله اشجارك تقسیملرنده منفعت تبدل ایتمدیکجه کندولری منقولاتدن عد اولنورلر
قسمتلرنده منفعتك تبدلی اولورسه تقسیمنه جبر اولنماز ﴿ (وعقار یدعون شراءه او ملکه
مطلقا فان ادعوا انه میراث عن زید لا یقسم حتی یبرهنوا علی موته وعدد ورثته) بر کمسنه‌لر
بر عقارك بر سبب بیانیله مثلا شراسنی ویا بلا بیان سبب مطلقا ملکیتنی ادعا ایدرلرسه
امدی زیددن منتقل میراثدر دیو دعوا ایدرلرسه او عقار تقسیم اولنماز مادام انك موتنه
وورثه کیملر در و چند عدد آدملر بو کا اقامهٔ بینه ایتمدکجه زیرا مورثك ملکی بعد وفاته باقیدر
مادام کندودن قضاء دیون تنفیذ وصایا اولمدقجه امدی تقسیم نیت اوزره قضا
اولدیغندن کندوده اقامهٔ بینه‌دن لازم اولور ﴿ وقالا تقسیم باعترافهم کما فی الصور الاخر ﴿
امامین همامین رحمهما الله تعالی مجرد کندولرینك اعتراف واقرارلریله تقسیم اولنور
صور اخر که شرا وملك مطلق ادعالرینه کوره تقسیم اولندیغی کبی بیوردیلر بر مناز ع
بولنمیوب ویدلری ملکه دلالت ایتمکین و ﴿ (لا ان برهنا ان العقار معهما حتی یبرهنا
انه لهما) اتفاقا فی الاصح لانه یحتمل انه معهما باجارة او اعارة فتکون قسمة حفظ والعقار
محفوظ بنفسه ﴿ دخی عقار کندولریله برابر یدلرنده در دیو برهان ایتانلریله ده
اتفاقا قول اصحده تقسیم اولنماز حتی کندولرینك ملکیدر دیو اقامهٔ بینه ایتمدکجه
زیرا احتمالدر که یدلرنده بولنمسی بروجه اجاره واعاره اولمغله تقسیملری قسمت حفظ
اوله حالبو که عقار بنفسه محفوظدر ﴿ (ولو برهنا علی الموت وعدد الورثة وهو) ای
العقار قلت قال شیخنا وکذا المنقول بالاولی (معهما وفیهم صغیر او غائب قسم بینهم
ونصب قابض لهما نظر اللغائب والصغیر ولا بد من البینة علی اصل المیراث عنده ایضا
خلافا لهما کامر ﴿ عقار تمامه یدلرنده بولنوب وکندولریله برابر ایچلرنده صغیر یا غائب
اولان ایکی شریك موته وعدد ورثه‌یه اثبات بینه ایدرلرسه عقار بینلرنده تقسیم اولنوب
وغائبله صغیره نظر ومراعاة ایچون حصه‌لرنی قبض ایدرلر بر وصی نصب اولنور امام
اعظم رحمه الله تعالی قتنده مزبورلره اقامهٔ بینه اولندیغی مثللو اصل میراثه ده که
بو بونلرك بابالرندن منتقل میراثیدر دیو اقامهٔ بینه دن لازمدر امامین ایچوندر اختلاف

نته كه ماسبقده مرور ايلدى (فان برهن) وارث (واحد) لا يقسم اذلا بدمن حضور اثنين ولو احدهما صغيرا او موصى له (او كانوا) اى الشركاء (مشترين) اى شركاء بغير الارث (وغاب احدهم) لان فى الشراء لا يصلح الحاضر خصما عن الغائب بخلاف الارث ✻ وارثك برى موته اقامهٔ بينه ايدرسه عقار بينلرنده تقسيم اولنمز ايكيسنك حضورى لازم اولمغين هر نه قدر برى صغير ويا موصى له اولورسه ده زيرا صغير ايچون حاضر اولديغى تقديرجه جوابه مقتدر اولمامغين وصى نصب اولنور موصى له ده احدورثه منزلهسندهدر صغير غائب اولورسه كندويه وصى نصب اولنمازو ياخود شريكلرك شركتلرى من جهته الشراء اولوب بعضيسى غائب اولورسه ينه تقسيم اولنماز شراده حاضر اولان شريك غائب طرفندن خصم اولهمز ارث شرانك خلافندهدركه احد ورثهنك اخرك مقامنه قائم اولمغله كندودن مخاصمه مشروع اولور مثلا قبل التقسيم وارثك برى برنسنه بيع ايتمكله مبيع عيبله رد اولنورسه كندويه حكما ولنور سائرلرى طرفندن كندوسى خصم اولمش اولور ✻ (او كان) فى صورة الارث العقار او بعضه (مع الوارث الطفل او الغائب او كان (شئ منه لا) قسم للزوم القضاء على الطفل او الغائب بلا خصم حاضر عنهما ✻ وياخود ارث صورتنده عقار وياخود بعضيسى طفل ويا غائب اولان ورثه ايله برابر وارث كبيرك يدنده بولنورسه كندوزى طرفندن خصم حاضر نصب اولنميهرق كندولرينك اوزرينه قضا وحكم لازم اولديغندن تقسيم اولنماز شرحك او بعضهسى منك اوشئ منه كلاميله مكرردر ✻ (وقسم) المال المشترك (بطلب احدهم ان انتفع كل) بحصة (بعد القسمة وبطلب ذى الكثير ان لم ينتفع الاخر لقلة حصته ✻ مال مشتركده بعد القسمة هر برى كندو حصهسيله منتفع اولدى صورتنده احد شركانك وحصهسى قليل اولمغله نفعيات اولميان شريكله حصهسى كثير اولان شريكك طلبيله مال مشترك ميانلرنده تقسيم اولنور صاحب قليل هر نقدر تقسيمدن امتناع ايدرسهده اكا اصغا اولنمز امتناعندن مرامى غيرك ماليله انتفاع اولمغين ✻ (وفى الخانية يقسم بطلب كل وعليه الفتوى لكن المتون على الاول فعليها المعول ✻ خانيهده لمرسوم در كه كرك صاحب كثر هر برينك طلبيله مال مشترك ميانلرنده تقسيم اولنور فتوادء بو قول اوزرهدر لكن متون قول اول اوزره اولمغله معتمد اولان صاحب قليلك طلبيله عدم قسمتدر لكن بينلرنده مهايات واجبهدر ✻ (وان تضرر الكل لم يقسم الا برضاهم) لئلا يعود على موضوعه بالنقض) عقارك تقسيمى صورتنده شريكلرك هر برى متضرر اولورسه قاضى تقسيمه جبر ايدهمز الا كندولرى بالرضا ميانلرنده تقسيم ايدرلرسه اولور عدم جبر قسمتك وصفى اولان هر برحصه صاحبنك كندو حصهسيله خاصة منتفع اولمقلغنه نقض وارد اولسون ايچوندر ✻ فى المجتبى حانوت لهما يعملان

فيه طلب احدهما القسمة ان امكن الكل ان يعمل فيه قبلها قسم والالا ✻ مجتباده مذكوردركه ايكى كيسهنك كندوده عمل ايتدكلرى بردكانلرى اولمغله بريسى تقسيمنى مراد ايدرسه ايمدى بعد القسمه انده هر برلرى ايچون قبل القسمة ايشلدكلرى عملى ايشلمك ممكن اولورسه تقسيم اولنور يوقسه اولماز ✻ (وقسم عروض اتحد جنسها لا الجنسان) بعضهما فى بعض لوقوعها معاوضة لا تمييز افيعتمد التراضى دون جبر القاضى ✻ جنسى متحد اولان عروض شريكلرك برينك طلبيله جبرا تقسيم اولنور كه بعضيسى برينك بعض اخرى ديكرينك اولمغله تمييز بولنور بعضيسى بعض اخرنده مندرج اولان ايكى جنسى قاض تقسيمه جبر ايدهمز زيرا بونده تقسيم بروجه معاوضه اولوب بروجه تمييز اولمامغين انجق تراضيله اولور جبر ايله اولمز قاضى يه ولايته اجبار تمييزده اولور معاوضهده اولمز ✻ (و) لا الرقيق) وحده لفحش التفاوت فى الادمى ✻ نوع بنى ادمده تفاوت فاحش اولديغندن مجرد رقيقده دخى تقسيمه جبر اولنماز رفيقله برابر سائر براز اشيا بولنورسه بالتبع انلر ايله رقيقكده تقسيمنه جبر اولنور وحده ايله بوندن احتراز ايدر ✻ ومالا قسم لو ذكورا فقط او اناثا فقط كما يقسم الابل والغنم ورقيق المغنم امامين رحمهما الله تعالى رقيق يالكز ذكور ويا مجرد اناث بولنورسه تقسيم اولنور دوه وقيون مال غنيمتدن اولان رقيق تقسيم اولنديغى كبى بيورديلر واناثده كه واو او معناسنهدر اما ذكور اناث مختلط اولورسه اجماعا تقسيمه جبر اولنماز بنى ادمدن ذكور واناثده مقصود مختلف اولمغله ايكى جنس عد اولنمشدر ✻ (و) لا (الجواهر) لفحش تفاوتهما ✻ جواهرده دخى فحش تفاوت اولمغله انده دخى تقسيمه جبر اولنماز كورمزميسنكه بونده جهالت رقيقك جهالتندن افحش اولديغندن برانجو ويا ياقوت اوزره كيمسنه برعورتى تزوج وخلع ايلسه جائز اولماز عبد اوزره تزوج ويا خلع ايدرسه جائز اولور ✻ (و) لا (الحمام) والبئر والرحى والكتب وكل مافى قسمته ضرر ✻ دخى هر بر تقسيمه قابل اولميان حمام وقيو ودكرمان وكتاب كبى تقسيمنده ضرر اولان شيلرده جبر اولمز وكل مافى قسمة ضرر قولى عطف العامل على الخاص قبيلندندر وعدم قسمتك علتنه اشارتدر ✻ (الا برضاهم) لما مر ولو اراد احدهما البيع وابى الاخر لم يجبر على بيع نصيبه خلاف لمالك ✻ الا شركارك رضالريله سالف الذكر شيلر تقسيم اولنور نته كه ماسبقده مرور ايلدى شريكلرك برى حصهسنى بيع مراد ايدوب ديكرى ابا ايدرسه حصهسنى بيعه جبر اولنماز امام مالك ايچوندر اختلاف ✻ وفى الجواهر لا تقسم الكتب بين الورثة ولكن ينتفع كل بالمهاياة ولا تقسم بالاوراق ولو برضاهم ✻ جواهر الفتاواده مسطوردركه ورثه ميانلرنده كتابلر تقسيم اولنمز بلكه هر برلرى مهاياتله منتفع اولورلر هر نه قدر رضالرى بولنور ايسهده اوراقلرى تقسيم اولنماز (وكذا لو كان كتابا ذا مجلدات كثيرة)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ینه بویله ترکه مجلدات کثیره صاحبی بزر کتاب اولورسه تقسیم اولنماز ﴾ ولو تراضیا ان تقوم الکتب ویاخذ کل بعضها بالقیمة لو کان بالتراضی جاز والا لا خانیه ﴾ شرکا کتبك تقویم اولنوب هر برینك بعضیسنی بهاسیله اخذینه راضی اولورلرسه ایدی بو بالتراضی اولورسه اولور یوقسه اولماز ﴾ دار اوحانوت بین اثنین لا یمکن قسمتهما تشاجرا فیه فقال احدهما لا اکری ولا انتفع وقال الاخر ارید ذلك امر القاضی بالمهایات ثم یقال لمن لا یرید الانتفاع ان شئت فانتفع وان شئت فاغلق الباب ﴾ بر دار ویا حانوت ایکی کیمسنه بینلرنده مشترك بولنوب تقسیملری ممکن اولمامغین انك حقنده نزاع ایدوب بری کرایه ده ویرمم وانتفاعده ایتمم دیوب اخری مطلق انی مراد ایدرم دیرسه قاضی کندولرینه مهایات ایله امر ایدر بعده انتفاع مراد ایتمیان شریکه دیرکه دلرسه کز منتفع اولکز دلرسه کز قاپوسنی سد ایدیکز ﴾ (دار مشترکة اودار وضیعة اودار وحانوت قسم کل وحدها) منفردة مطلقا ولو متلازقة اوفی محلتین اومصرین مسکین (اذا کانت کلها فی مصر واحد اولا) ﴾ بزر کیمسنه لر بیننده مشترکه اوله رق چند عدد دار ویاخود بردار ایله بر ترلا ویا بردار ایله بر دکان بولنورسه هر برولری علی حدة برر برر تقسیم اولنور کرك بر برینه متصل اولسون ویا هر بری بر محله ده اولسون اگر جمله سی بر ویا زیاده شهرده بولنورسه اومصرین متنك فی مصر واحد اولا قولنی تکرار در دارلرك محللری وقومشولری ومسجده وصویه قربی اعتبارلریله میانلرنده اختلاف فاحش اولمغله تقسیمنده تعدیل ممکن اولمامغین برینك نصیبنی بردارده جمع جائز اولمدی الا تراضیله اولور دار ایله ضیعه ویا حانوتده اختلاف جنس وار در ﴾ وقالا ان الکل فی مصر واحد فالرأی فیه للقاضی وان فی مصرین فقولهما کقوله ﴾ امامین بیور دیلرکه مسئلۀ مشروحه ده دارلرك کلیسی بر بلده ده بولنورسه بونده رای قاضی نکدر یوق ایکی بلده ده بولنمش اولورسه انلرکده قوللری امام اعظم رحمه الله تعالی نك قول صواب قرینه لری کیدرکه هر بری بشقه بشقه تقسیم اولنورلر ﴾ (ویصور القاسم مایقسمه علی قرطاس) لیرفعه للقاضی (ویعدله علی سهام القسمة ویذرعه ویقوم البناء ویفرز کل نصیب بطریقه وشربه ﴾ مثلا برداری تقسیم ایدن قاسم تقسیم ایتدیکی نسنه یی بر قرطاس اوزره تصویر وتحریر ایدرکه فلانك بضیبی شوقدر وفلانکه شوقدر دیوکه حتی حفظ وضبط اولنوب ولدی الحاجه قاضی یه رفع اولنه وسهام قسمت اوزره انی تعدیل وتسویه ایدرکه اقل سهام اوزره نظر ایله تقسیم اولنورکه مثلا اقل ثلث اولورسه تقسیمی اثلاثا سدس اولورسه اسداسا قیلار تقسیم اولنه جق شی مساحه ایله معلوم اولور نسنه اولورسه انی ارشونله اولچربا وارض اولورسه تقویم اولنوب علی قدر الامکان هر بر حصه طریقیله وحق شربیله افراز وتقسیم اولنور ﴾ (ویلقب الانصباء

بالاول والثانی والثالث) وهلم جرا (ویکتب اسامیهم ویقرع) لتطییب القلوب ﴾ وقاضی حصه لری اول ثانی ثالثه وهلم جرا حصه لرك عددنجه رابع خامس نهایتنه دك تلقیب وتسمیه ایدرك اسملرینی کتب واملا ایله قرعه ایدرکه حتی حصه صاحبلری بر بروندن نزاعسز مطیب الخاطر اوله لر لکن قرعه واجبه دکلدر نهایتی تطییب نفوسی ایچوندر قاضی بلا قرعه هر بر لرینك حصه لرینی تعیین وتخصیص ایتسه ده اولور (فمن خرج اسمه اولا فله السهم الاول ومن خرج ثانیا فله السهم الثانی الی ان ینتهی الی الاخیر) امدی حصه دارلردن قنغیسنك اسمی ابتدا چیقارسه کندوده اول کتب اولنمش سهم انك نامی ایکنجی مرتبه ده خروج ایدن کمسنه یه سهم ثانی نهایتی اخرنه دك بر منوال مشروح اجرا اولنور بوندن صکره بریسی رجوع ایدمز ﴾ (اعلم ان (الدارهم لاتدخل فی القسمة) للعقار (الا برضاهم) فلو کان ارض وبناء اومنقول قسم بالقیمة عند الثانی وعند الثالث یرد من العرصة بمقابلة البناء ﴾ معلوم اولسونکه عقاری تقسیمده دراهم داخله اولمز الا رضالریله اولور یعنی تقسیمده تعدیل ایچون شرکانك بعضیسی اخرینه بر مقدار دراهم اعطاسیله ممکن اولورسه دیمك دراهم هرنه قدر ترکه دن ویا مال شرکتدن اولسه ده انجق تقسیمه ادخالی رضالرینه توقف ایدر زیرا مشترك اولان ایکی جنس مال بردن تقسیم اولنماز عدم اشتراکده عدمی بالطریق الاولیدر ایمدی مال مشترك ارضله بناء ویا منقولاتدن بر نسنه اولورسه امام ثانی رحمه الله تعالی قتنده قیمتلرینه کوره تقسیم اولنور زیرا بو مثللو شیده تعدیل انجق تقویمله اولور بنانك تعدیلی مساحه ایله اولماز امام ثالث عندنده بنانك مقابلنده عرصه دن کندویه مساوی بر مقدار یر ویریلور ﴾ فان بقی فضل والا یمکن التسویة رد الفضل دراهم للضرورة واستحسنه فی الاختیار ﴾ مقسوم مشروحده شریکك بریچون بر مقدار شی ارتوب تسویه ممکن اولمزسه ضرورته مبنی اخره فاضل دراهم اوله رق رد اولنور مضمون مشروحی صاحب اختیار استحسان بیوردی ﴾ (قسم ولاحدهم مسیل ماء اوطریق فی ملك الآخر و) الحال انه (لم یشترط للقسمة صرف عنه ان امکن والا فسخت القسمة) اجماعا واستؤنفت ﴾ مثلا بردار تقسیم اولنوب ماء مطرك اساله سی محلی ویا طریق شریکلرینك برینك حصه سنه واقع اولوب حالبوکه تقسیمی وقتنده سیلان ماء ومرور طریق حقنده برشی شرط قیلنمامش اولورسه ایمدی ممکن اولورسه اندن صرف نظر اولنور یوقسه اجماعا قسمت فسخ اولنوب هر بریچون مسیل ماء وطریق اتخاذی ممکن اولور وجه اوزره تقسیم استیناف اولنور ﴾ ولو اختلفوا فقال بعضهم ابقیناه مشترکا کما کان ان امکن افراز کل فعل کما بسط الزیلعی ﴾ شرکا حین قسمتده اختلاف ایدوب بعضیسی طریقی تقسیمده ادخال ایتیوب کما فی السابق بروجه اشتراك ابقا ایدرز دیوب بعض آخری تقسیم ایدرز دیسه لر

امدی هر برلرینه طریقدن حصه افرازی ممکن اولورسه قاضی تقسیم ایدرتته که
مفاد مرسومی زیلعی بسط وتفصیل ایلدی عباره ده اولی اولان ابقتاه بدلنه تبقیه
ایدی (اختلفوا فی مقدار عرض الطریق جعل) عرضها (قدر عرض باب
الدار) واما فی الارض فبقدر ممر الثور زیلعی (بطوله) ای ارتفاعه بر طریقده
شریك اولان کیمسه‌لر طریقك عرضنده اختلاف ایتسه‌لر طریقك عرض دارك
قپوسنك طول وارتفاعی اعتباریله عرض مقداری قیلنور عرضده اوکوزك مرور
ایده‌جکی بر مقداری قیلنور (حتی یخرج کل واحد منهم جناحا فی نصیبه ان فوق
الباب لافیما دونه لان قدر طول الباب من الهواء مشترك والبناء علی الهواء
المشترك لایجوز الا برضی الشرکاء جلالیه) امدی شرکانك هر بری قاپونك مافوقنده
کندونك نصیبنده بر جناح چیقاررا اشاغیسنده چیقارهمز زیرا قپونك طولی مقداری
هوا مشترکدر هوای مشترك اوزره بناء شرکانك رضالریله اولور (ولو شرطوا ان
یکون الطریق فی قسمة الدار علی التفاوت جاز و ان (وصلیة کان سهامهم فی الدار
متساویة و) ذلك لان (القسمة علی التفات بالتراضی فی غیر الاموال الربویة جائزة)
شرکا دار مشترکه‌لرینی تقسیمده طریقنك تفاوت اوزره اولمسنی شرط ایدرلرسه جائز
اولور سهاملری انده هرنقدر متساویه اولورسه‌ده زیرا اموال ربویه‌نك ماعداسنده
بالرضا تفاوت اوزره تقسیم جائز اولور (فجاز قسم التبن بالاکراد لانه لیس بوزنی
لاالعنب بالسر بجة علی الصحیح بل بالقبان او المیزان لانه وزنی) امدی صمانی اوجلك
ووسقلر ایله تقسیم مشروع اولور وزنی اولمامغین اوزومی قول صحیح اوزره سله وسپت
امثالی نسنه ایله تقسیم جائز اولمز بلکه موزوناتدن اولمغله قپان ویا ترازو ایله تقسیم
اولنور (سفل له) ای فوقه (علو) مشترکان (وسفل مجرد) مشترك والعلو للاخر
(وعلو مجرد) مشترك والسفل لاخر (قوم کل واحد) من ذلك (علی حدة وقسم بالقیمة
عند محمد وبه یفتی) مثلا ایکی فوقانی وتحتانی دار مشترکه وفقط فوقانیسی اخر
کیمسه‌نك اولوب تحتانیسی مشترك برخانه وسفلی اخرك مجرد علوی مشترکه دار شریکلری
مابیننده تقسیم اولنه‌جق اولورسه امام محمد قتنده انلرك هر بری علی حدة تقویم بر له
میانلرنده قیمتلریله تقسیم اولنور اما مینك دیدیکی کبی زراعله تقسیم اولنمز انجق بو
قولله فتوا ویریلور (انکر بعض الشرکاء بعد القسمة استیفاء نصیبه وشهد القاسمان
بالاستیفاء) لحقه (تقبل) وان قسما باجر فی الاصح ابن ملك تقسیم اولندقدنصکره
شریکلرك بعضیسی حصه‌سنك اتماما اخذ واستیفاسنی انکار ایتمکله تقسیم ایدن
ایکی ذات انك حقنی استیفاسنه شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور قول اصحده هرنقدر
اجرتله تقسیم ایتمشلر ایسه‌ده زیرا شهادتلری کندولرینك فعلی اولیان قبضه در
و کندولرینه بونده بر جر مغنم اولمغین (ولو شهد قاسم واحد لا) لانه فرد قاسم واحد شهادت

ایدرسه یالکز اولدیغندن مقبوله اولمز (ولو ادعی احدهم ان من نصیبه شیئا وقع فی
ید صاحبه غلطا وقد کان اقر بالاستیفاء) اولم یقر به ذکره البرجندی (لم یصدق الا ببرهان
او اقرار الخصم او نکوله فلو قال الا بحجة لعمت ولا تناقض لانه اعتمد علی فعل الامین
ثم ظهر غلطه) شرکانك بریسی دعوا ایتسه که کند وحصه‌سندن برمقدار شی غلط
اوله‌رق شریکینك یدنده واقع اولدی حالبوکه مدعی مزبور کند وحصه‌سنی اخذ
واستیفاسنی اقرار ایتسون ویا ایتمسون قولنده انجق برهانله ویا خصمنك اقراریله ویا
یمیندن نکولیله تصدیق اولنور تناقضنده اولمز زیرا کندونك اقرار مشروحی قاسم
امینك فعلینه اعتماد اولمش اولمغله صکره وقتله تأمل وملاحظه ایتمکله غلط وسهوی
ظاهر ونمایان اولور مصنف مرحوم الا ببرهان بدلنه الا بحجة دیسه اقرار ونکولك
جمله‌سنه عام اولوردی (وان قال قبضته فاخذ شریکی بعضه وانکر) شریکه ذلك
(حلف) لانه منکر) شرکانك بری حصه‌می قبض ایتدم لکن شریکم حصه‌مك
بعضیسنی اخذ ایتدی دیمکله انی شریکی انکار ایلسه کویا غصبنی منکر اولدیغندن
تحلیف اولنور (وان قال قبل اقراره بالاستیفا اصابنی من ذلك کذا الی کذا ولم
یسلمه الی وکذبه شریکه تحالفا وتفسخ القسمة) کالاختلاف فی قدر المبیع کندودن
استیفای حصه‌سنی اقرار وقوعبولمیان شریك بکا فلان دار مشترکدن اشبو محلدن
بو محله دك حصه اصابت ایتدی لکن شریکم انی بکا تسلیم ایتمدی دیوب اوده کندوینی
تکذیب بر له دعواسنی ارنکار ایدرسه مبیعك مقدارنده اختلاف صورتنده اولدیغی
مثللو بونده طرفین تحلیف اولنوب تقسیم فسخ اولنور اختلاف کندونك حصه‌سینك
مقدارنده اولمغین (ولو اقتسما دارا واصاب کلا طائفة فادعی احدهما بیتا فی ید الاخر انه
من نصیبه وانکر الاخر فعلیه البینة) لانه مدع شرکا دار مشترکه‌لرینی اقتسام
وهر برینه برمقدار شی اصابت ایتدکدنصکره بریسی اخرك یدنده بولنان بر بیتی بنم
حصه‌مه اصابت ایتمشیدی دیو دعوا اوده‌خی انکار ایدرسه مدعی اولدیغندن کندویه
بینه لازم اولور بو سالف الذکر متنك ولو ادعی احدهم ان من نصیبه شیئا قولندن
معنیدر زیرا انده بونده اولاندن زیاده مفاد واردر (وان اقاماها فالعبرة لبینة المدعی)
(لانه خارج وان قال قبل الاشهاد علی القبض تحالفا وفسخت وکذا لو اختلفا فی الحدود)
مسئله مشروحه‌ده طرفین اقامهٔ بینه ایده‌جك اولورلرسه خارج اولدیغندن اعتبار
مدعینك بینه‌سنه‌در قبض اوزره اشهادندن مقدم دعوا ایتمش اولورلرسه ایکیسنه‌ده
یمین ویرلدکدنصکره قسمت فسخ اولنور حدودده اختلاف ایدرلرسه حکم بنه بویلجه
در تحالف اولنورلر (وان استحق بعض معین من نصیبه لاتفسخ القسمة اتفاقا
علی الصحیح) شریکارك برینك حصه‌سندن بعض معین مستحق چقلورسه‌ده
قول صحیح اوزره اتفاقا تقسیم فسخ اولنمز (وفی استحقاق بعض شایع فی الکل

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تفسخ) اتفاقا ✻ مال مشتركك كليسنده شايع بعض مستحق چيقيلورسه اتفاقا تقسيم
فسخ اولنور شريك اخر ظهور ايتمش اولمين ✻ (وفى) استحقاق (بعض شايع من
ضيبه لا تفسخ) جبرا خلافا للثانى) ✻ برينك ضيبندن بعض شايعك استحقاقنده
جبرا فسخ اولنماز امام ثانى قسمت فسخ اولنور بيوردى ✻ (بل) المستحق منه (يرجع
لحصة ذلك (فى نصيب شريكه) ان شاء او نقض القسمة دفعا لضرر التشقيص ✻
بلكه كرك شايعده وكرك معينده حصه سندن مستحق چيقلان شريك دارسه مستحق
چيقلان حصه ايله شريكنك نصبه رجوع ايدر وياخود حصه سندن افرازضررينى
دفع ايچون تقسيمى نقض ايدر ✻ قلت فدبقى ههنا احتمال اخر وهو ان يستحق بعض
من بضب كل واحد فان كان شائعا فسخت وان كان معينا فان تساويا فظاهر
والا فالعبرة لذلك الزائد كما مر فلذا لم يفردها بالذكر ✻ شارح عليه الرحمه ديركه بونده
بر احتمال باقى قالديكه شريكلرك هر برينك نصيبندن بعض مستحق چيقلسه ايدى
او بعض شائع اولورسه تقسيم فسخ اولنور معين اولورسه ايدى مستحق چيقلان
بعضلر مساوى اولوب مثلا هر برينك حصه سندن اوچر ارشون اولورسه امر ظاهر
در يوق برينك كه زائد اولورسه مثلا برندن درت و برندن التى ارشون اولمق كبى
پس بونده اعتبار زائده دركه ايكنجى اولكنه بر ارشونله رجوع ايدرنته كه ماسبقده
مرور ايلدى بناءبرين بوصورتى مصنف مرحوم بشقه ذكر ايتمدى (ظهور دين فى
التركة مقسومة تفسخ) القسمة (الا اذا قضوه) اى الدين (او ابراء الغرماء ذمم الورثة
او بقى منها) اى من التركة (ما بقى به) زوال المانع ✻ تركۀ مقسومه ده دين ظهور
ايدرسه تقسيم فسخ اولنور الا ورثه دينى ادا وياخود غرما ورثه نك ذمتلرينى ابرا
وياخود تركه دن دينى وفا ايدرشى باقى قالورسه مانعك زوالنه مبنى قسمت فسخ اولنماز
✻ (ولو ظهر غبن فاحش) لا يدخل تحت التقويم (فى القسمة) فان كانت بقضاء
(بطلت اتفاقا لان تصرف القاضى مقيد بالعدل ولم يوجد ✻ تقسيمده مقومينك تقويمى
تحتنده داخل اولميان غبن فاحشى ظهور ايدرسه ايمدى تقسيم قضا ايله اولمش اولورسه
اتفاقا باطل اولور قاضينك تصرفنده عدالت شرط اولديغندن غبن يسيرده دعوى
وبينه مسموعه اولماز ✻ (ولو وقعت بالتراضى) تبطل ايضا (فى الاصل) لان شرط
جوازها المعادله ولم توجد فوجب نقضها خلافا لتصحيح الخلاصة ✻ تقسيم تراضيله ده
اولسه قول اصحده ينه باطل اولور جوازينك شرطى عدالت اولوب انكده معدوم
اولديغندن نقضى واجب اولدى اختلاف صاحب خلاصه نك تصحيح ايتديكى
رضا صورتنده بيع كبى اولديغندن عدم نقض قولينكدر لكن تعزير اولدقده
يعدخى رد اولنور ايمدى تراضى انجق تساوى صورتنده اولور ✻ قلت فلو قال
كالكنز تفسخ لكان اولى ✻ شارح عليه الرحمه ديركه مصنف مرحوم كنزده كه مثلاو

بطلت بدلنه تفسخ ديسه اولى اولور ايدى ✻ (وتسمع دعواه ذلك) اى ماذكر من الغبن
الفاحش (ان لم يقر بالاستيفاء وان اقر به لا) تسمع دعوى الغلط والغبن للتناقض
الا اذا ادعى الغصب فتسمع دعواه وتمامه فى الخانية ✻ شريكك سالف الذكر غبن
فاحش دعواسى مسموعه اولور اكر كندو حصه سنى تماما اخذ واستيفا ايتديكنى
اقرار ايتمش اولمازسه بو قيسه غلط وغبن دعوالرى مسموعه اولماز تناقض ايتمش
اولديغندن الا دعواسنه اقامۀ بينه ويا غصب دعواسى ايدرسه ايمدى دعواسى
مسموعه اولور بونك تمامى خانيه ده در ✻ (ادعى احد المتقاسمين) للشركة (دينا
فى التركة صح) دعواه لانه لا تناقض لتعلق الدين بالمعنى والقسمة بالصورة ✻ ميانلرنده
تقسيم تركه ايدن ورثه دن برى تركه ده دين دعواسى ايدرسه عدم تناقضه مبنى
دعواسى صحيحه اولور زيرا دين معنا كه تركه نك ماليتنه تعلق ايدر كورمزميسنكه
ورثه ايچون دينى ادا وتركه نك جمله سنى كندولرينه اخذ واردر وقسمت صورته تعلق
ايدر ✻ (ولو ادعى عينا) باى سبب كان (لا) تسمع للتناقض او الاقدام على القسمة
اعتراف بالشركة ✻ احد ورثه مال مقسومدن برنسنه يى قنغى سبيله اولورسه اولسون
بنمدر ديو دعوا ايدرسه تناقض ايتمش اولمغله دعواسى مسموعه اولماز زيرا تقسيمه اقدام
انك مشترك اولديغنى اعتراف واقرار در ✻ وفى الخانية اقتسموا دارا او ارضا ثم ادعى
احدهم فى قسم الاخر بناء او نخلا زعم انه بناه وغرسه لم تقبل بينة ✻ خانيه ده مرسومدركه
شركا بر دارى ويا بر ارضى ميانلرنده اقتسام ايتدكدنصكره بريسى اخرك قسمنده
بربنا وياغرسى بنمدر بن بنا وغرس ايتمشيمدر ديو دعوا واتيان بينه ايده جك اولسه
دعوا وبينه سى مقبوله اولماز ✻ (وقعت شجرة فى نصب احدهما اغصانها متدالية
فى نصيب الاخر ليس له ان يجبره على قطعها به يفتى) لانه استحق الشجرة باغصانها
اختيار ✻ تقسيمده ايكى شريكك برينك حصه سنه داللرى اخرك نصيبنه صاقر برشجره
اصابت ايدرسه اخر شريكنه اغصانك قطعيله جبر ايده مز انجق بو قولله فتوا ويريلور
شجره يه اغصانيله مستحق اولمغين ✻ (بنى احدهما) اى احد الشريكين (بغير اذن الاخر)
فى عقار مشترك بينهما (فطلب شريكه رفع بنائه قسم) العقار (فان وقع) البناء
(فى نصيب البانى فبها) ونعمت (والا هدم) البناء وحكم الفرس كذلك بزازيه ✻ عقار
مشتركده احدهما اخرك اذنسز برنبا احداث ايتمكله اخرى انك رفعنى طلب ايدرسه
نه كوزل بو قيسه بنا هدم اولنور وياخود قيمتنى رفعله ارضاده اولنسه اولور غرسك
حكيمده ينه بو يله در ✻ (القسمة تقبل النقض فلو اقتسموا واخذ واحصتهم ثم تراضوا
على الاشتراك بينهم صح) وعادت الشركة فى عقار او غيره لان قسمة التراضى مبادلة
ويصح فسخها ومبادلتها بالتراضى بزازيه ✻ قسمت نقض قبول ايتديكندن شركا
برمال مشتركى ميانلرنده اقتسام وهر برلرى حصه لرينى اخذ ايتدكدنصكره شركته

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

راضى اولسەلر صحيح اولوب كما فى السابق شركت عقارده وغيرنده عودت ايدر زيرا
قسمت تراضى مبادلەدر وبالتراضى فسخى ومبادلەسى صحيح اولور ومبادلتهـا بدلنه
واعادة الشركة ديسـه اولى اولور ايدى ❊ (المقبوض بالقسمة الفاسدة) لقسمة على
شرط هبة اوصدقة اوبيع من المقسوم اوغيره (يثبت الملك فيه ويعتبه) جواز (التصرف
فيه) لقابضنه ويضمنه بالقيمة ❊ هبه ويا صدقه ويا مقسومدن وياغيرندن بيع شرطيله
تقسيمده اولديغى مثللو قسمت فاسدەايله قبض اولنان نسنەده ملك ثابت اولوب وقبض
قابضنەانده تصرفك جوازينى افاده ايدر وقيمتله ضامن اولور ❊ (كالمقبوض بالشرط
الفاسـد) فانه يفيد الملك كما مر فى بابه (وقيل لا) يثبه جزم بالقيل فى الاشباه والاول
فى البزازية والقنية ❊ نته كه شراء فاسدايله مقبوض ملك افاده ايتديكى مثللو نته كه
شراء فاسـد بابنده مرور ايتدى بعضلر قبض مشروح ملكى اثبـات ايتمز ديديلر
اشباهده اشبو قيلك قوليله جزم ايتدى ابو السعود مصنفده بوروايته عدم اطلاعنى
نقل ايلدى قول اول بزازيەده وقنيەده مذكور در ❊ (ولو تهايئا فى سكنى دار
واحدة يسكن هذا بعضا وذا بعضا اوهذا شهرا وذا شهرا (اودارين) يسكن كل دارا ❊
ايكى شريك بردارك برى بعضيسنده وبرى بعض اخرنده ويا برى برماه ويا ايكى دارك
هربرى برنده ساكن اولمق اوزره عقد مهايات ايتسەلر صحيح اولور عرف فقهاده
مهاياة قسمت منافعدن عبارت اولمغله قياسى بونى منع ايدر زيرا مهاياة كندو جنسيله
منافعى مبادلەدر لكن استحسانا مشروع اولدى الله جليلك ❊ لها شرب ولكم شرب
يوم معلوم ❊ نظم كريمنه مبنى ❊ (اوفى خدمة عبد) يخدم هذا يوما وذا يوما (اوعبدين)
يخدم هذا هذا والاخر الاخر (اوفى غلة دار اودارين) كذلك (صح) التهايؤ فى الوجوه
الستة استحسانا اتفاقا ❊ وياخود برعبدده برينه بركون ديكرينه بركون ويا ايكى عبدده
برى برينه واخرى اخرينه خدمت اوزره وياخود بر ويا ايكى دارك غلەسنده مهاياة نه بويله
اشبو التى صورتده استحسانا اتفاقا صحيح ومشروعدر (والاصح ان القـاضى يهايئ
بينهما جبرا بطلب احدهمـا) اصح اولان بودر كه قاضى شريكلرك برينك طلبيله
بينلرنده جبرا مهاياتله حكم ايدر هرنقدر ديكرى اباوامتناع ايدرسەده ❊ ولا تبطل بموت
احدهما ولا بموتهما ❊ مهايات ايدن ايكى شريكك برينك وايكيسنك بردن وفاتيله
مهايات باطله اولمز زيرا موتله منتقض اولسه حاكم مهاياتله تكرار ينه حكم ايدر ايدى
نقض واستينافنده برفائده اولمز ❊ ولوطلب احدهما القسمة فيما يقسم بطلت ❊ قابل
قسمت اولان عقار مشتركده بريسى تقسيم طلب ايدرسـه مهايات باطله اولور بعذر
بغيرعذر شركايه مهاياتى نقض واردر ❊ ولو اتفقا على ان نفقة كل عبد على من يخدمه
جاز استحسانا بخلاف الكسوة ❊ تهايئده ايكى شريك هر برعبدك نفقەسى كندويه
خدمت ايتديكى شريكك اوزرينه اولمـق اوزره اتفـاق ايدرلرسـه استحسـانا

جائز اولور كسوه بونك خلافنده در كه بونده بروجه مشروح اتفاقلرى مشروع دكلدر
❊ ومازاد فى نوبة احدهما فى الدار الواحدة مشترك لا فى الدارين ❊ غلەده تهايؤ صورتنده
دار واحده ده شريكلرك برينك نوبتنده زياده اولان مبلغ ايكيسى بيننده مشتركدر
ايكى دارده تهايئ بوده برينك غلەسى آرترسه انده مشترك اولمازلر هربرى كندى دارينك
غلەسنه مستحق اولور (وتجوز فى عبد ودار على السكنى والخدمة) دارده وعبده سكنى
وخدمت اوزره مهـاياة جائزه اولور ❊ وكذا فى كل مختلفى المنفعة ملتقى وتمـامه
فيما علقته عليه ❊ نيه بويله هر برمنافعى مختلف اولان مثلا برزدارلرك سكنا سنده
واراضينك زرعنده وحماده مهاياة اولور زيرا متحدده اولنجق مختلفده بالطريق
الاولى اولور ❊ (و) او تهايئا (فى غلة عبد اوفى غلة عبدين او) تهايئا (فى غلة بغل اوبغلين
او) فى (ركوب بغل اوبغلين او) فى (ثمرة شجرة او) فى (لبن شاة لا) يصح فى المسائل الثمان ❊
برويا ايكى عبدك برويا ايكى بغلك غلەلرنده ويابر ايكى قاطرك ركوبنده ويابر اغاجك
ميوەسنده ويابر قيونك سودنده ايكى ذات تهايؤ ايتسەلر اشبو سكز مسئلەده صحيح اولمز
ثمره ايله لبن قابل قسمت اولان اعيان باقيه ده اولمغله كندولرنده تهايؤ اولمدى
❊ وحيلة الثمار ونحوها ان يشترى خط شريكه ثم يبيع كلها بعد مضى نوبته اوينتفع
باللبن بمقدار معلوم استقراضا النصيب صاحبه اذ قرض المشاع جائز ❊ ثمار امثالى شيلره
تهايئك جوازينك حيلەسى احد شريكين شريكنك حصەسنى ابتدا كندودن اشترا
بعده شريكنك نوبتنك مضيسندن صكره كندويه كليسنى بيع ايتمكدر وياخود
شريكنك حصەسنى مقـدار معلومه استقراض ايدەرك لبنله منتفع اولمقـدر
زيرا مشاعك قرضى جائزدر ❊ (فروع) الغرامات ان كانت لحفظ الاملاك فالقسمة
على قدر الملك وان لحفظ الانفس فعلى عدد الرؤس ولا يدخل صبيان ونسا فلو عزم
السلطان قرية تقسم على هذا ❊ غرامات سلطانيه حفظ املاك ايچون اولورسه
هركسك ملكينه كوره تقسيم اولنور محافظۀ نفوس ايچون اولورسه عدد رؤس اوزره
توزيع اولنور لكن نسا وصبيان داخـل اولمز ايمدى سلطـان نصره الله تعالى
برقريەيه برمقدار شى غرامت ايدرسه برمنوال مشرح توزيع وتقسيم اولنور ديديلر
پس اوچ قول اولمش اولور ❊ ولو خيف الفرق فاتفقوا على القاء امتعة فالعزم بعدد
الرؤس لانها لحفظ الانفس ❊ درياده فورتنه وقتنده غرق وهلاك خوفى اولمغله
اهالئ سفينه امتعەنك دريايه القاسى اوزره اتفاق ايدرلرسه غرمات عدد رؤسى اوزره
اصابت ايدر محافظۀ نفوسى ايچون اولمغين ❊ (المشترك) اذا انهدم فابى احدهما العمارة
ان احتمل القسمة لا جبر وقسم والا بنى ثم آجره ليرجع بما انفق لو بامر القاضى والا فبقيمة
البناء وقت البناء وله التصرف فى ملكه وان تضرر جاره فى ظاهر الرواية الكل فى الاشباه ❊
مشترك بربنا منهدم اولدقده شريكلرك برى عمـار تندن اباوامتناع ايدرسه ايمدى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اول بنا قابل قسمت ایسه کندویه اعمار ایله جبر اولنماز نهایتی تقسیم اولنوب هر بری
حصه سنی تعمیر ایدر تقسیمه احتمالی اولمزسه بری اعمار وبنا ایدوب بعده امر قاضی ایله
اولمش ایسه انفاق ایتدیکی مبلغله یوقسه حین بناده که بنانك قیمتیله رجوع ایتمك
ایچون اول بنایی اخره ایجار ایدر ظاهر روایتده انسان کندی ملکنده تصرف ایدر
جاری هرنقدر متضرر اولورسه ده منع اولنماز مضامین مشروحه نك کلیسی
اشباهده مسطوردر ﴿ وفی المجتبی وبه یفتی وفی السراجیة الفتوی علی المنع قال المصنف
فقد اختلف الافتا وینبغی ان یعول علی ظاهر الروایة انتهی ﴾ مجتباده
انجق اشبو عدم منع قولیله افتا اولنور سراجیه ده فتوی منع اوزره در دیو مسطوردر
مصنف مرحوم بیورلر که بونده افتاده اختلاف اولندی لایق وسزاوار اولان
ظاهر روایت قولنه اعتماددر اشباهك عباره سی بونده نهایت بولدی (قلت وفی
متفرقات القضاء وفی الوهبانیة وشرحها) قضانك متفرقاتنده بو مضمون مرور ایتدی
و وهبانیة ده وشرحنده مذکوردر که (نظم) (واو زرع الانسان ارزا بداره *
فلیس لجار منعة لو یضرر) بر انسان کندی دارنده پرنج اکوب سفینده کثرت ما سببیله
قوه شوسی متضرر اولمغله منع ایده مز (وحیط له اهل مجمل واحد * ولا حمل فیه
قبل لیس یغیر) وحیط مبتدای لیس یغیر جمله سی خبردر له ضمیری حائطه راجعدر
فیه ده فی علی معناسنه در یعنی بر ذات میانلرنده مشترك بر حائط اولمغله برلیسی انك اوزرینه
بر مقدار دیرك وضع ایتسه حالبوکه مقدمااننده وضع جذوع سبقت ایتمش اولمسه اول وضع
تغیر اولنماز یعنی اخر شریکاری کندویه مقدما بونده بو یوغیدی شمدی وضع
ایتدیرمیز دیه مزلر نهایتی سزلرده دلرسه کز بونك کبی وضع جذوع ایتدیکز دیلر
ذاتنده که خشب اوزره زیاده خشب وصفی وفتح باب بونك خلافنه در که شرکادن
اونسزانلری یابه مز (وما الشریك ان یعلی حیطه * وقیل التعلی جائز فیعمر) جدار مشترکده
شریکك بری انی وضع قد یمنك اوزره عالی قیلوب یوجه لده مز بعضیلر کندویه
حق تعلی واردر رسم معتاد اوزره یپار دیدیلر قول اول امام محمد رحمه الله تعالی
نك لضی اولمغین شاعر نقدیمیله ترجیحنه ایما ایدیور دیلر ﴿ قسم عند منع مشارك *
من الزم قاضی مؤجر فیعمر ﴾ حمام کبی تقسیمه قابل اولمیان مال مشترکی شریك تعمیر
وترمیمندن امتناع ایتدکده قاضی انی اجاره ویروب اجاره سیله تعمیر ایدر قاض مبتدا
موجر خبر در جمله سی وممنوع مبتداسنه خبردر عائد محذوفدر موجره تقدیرنده
در من الزم منعه متعلقدر فیعمر فاعلی ضمیری قاضی یه راجعدر ﴿ وینفق فی المختار
راض باذنه * ویمنع نفعا من ابی قبل یخسر ﴾ مسئله سالفه ده قول مختار اعماره راضی اولان
شریك قاضینك اذنیله مال مشترکك تعمیرینه انفاق وصرف ایدوب امتناع ایدن
شریکی انفاق ایتدیکی مبلغی اخذ واستیفا ایده نه دك انتفاعدن منع ایدر یخسرده

ان محذوفدر شاعر بو بیتله بیت اولك مضموننك غیر مختار اولدیغنه اشارت ایدر
﴿ وخذه منفقا بالاذن منه لحاکم) وخذ قیمة ان لا وهذا المحرر ﴾ اشبو بیت مصنف
مرحومك کندونك زیاده سیدر ابن وهبانی نك دکلدر منفقا اسم مفعول صیغه سیله در
یعنی احد شریکین بلا رضاء الاخر اعماره اذن قاضیله انفاق ایدوب صرف ایتدیکی
مبلغی بلا اذن صرف ایتمش اولورسه قیمتنی اخذ ایدر فقهانك تحریرلری بو در ان
لا ترکیبنده ان شرطیدر والله اعلم واستغفر الله العظیم

﴿(کتاب المزارعة)﴾

مزارعه یه دائر مسائل ومکتوباتدر مخابره ومحاقله ده دینور اهل عراق قراح تعبیر ایدر
﴿ مناسبتها ظاهرة ﴾ مزارعه نك قسمته مناسبتی ظاهره در که هر برلرنده منفعت ملك
تحصیلی باهره در شوقدر وار که قسمته عقارده وغیرسنیده جاریه اولمغله اعم مزارعه
اراضی یه مختصه اولمغله اخصدر بناء علیه تقسیمی تقدیم ایلدی وحاصلات مزارعه ده
قسمته ده مناسبت اولسه ده اولور ﴿(هی) لغة علة من الزرع وشرعا (عقد علی الزرع
الخارج)﴾ مزارعه لغتده زرعدن مفاعله در شرعده خارجنك بعضیسی مقابل
زرع اوزره عقدر اصل مفاعله غالبا مقاتله مناظره کبی مشارکت بین الاثنینه موضوع
ایسه ده بونده نفسی اکاره اطلاق اولنمغین عقد مراد اولندی ومداواة ومعالجه مثللو
انجق برنده بولنان فعلده ده مستعملدر (وارکانها اربعة ارض وبذر وعمل وبقر) مزارعه نك
ارکانی دردر تارلا وتخم وعمل وبقر حکمی منفعت ارضه وزرعه فی الحال مالکیندر
﴿(ولا تصح عند الامام) لانها کقفیز الطحان ﴾ امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده
مزارعه قفیز طحانکه اذنندن بر اولچك و یرمك اوزره بغدایی طحن ایچون بر بقره یی
استیجار کبی اولدیغندن صحیحه اولمدی یعنی مشار الیه قتنده مزارعه عقدی فاسددر
زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ثلث ویا ربع اوزره مزارعه دن نهی
بیورمشدر ایمدی مزارع تارلایی فلحن ایدوب وسقی ایتدکده بر خارج کندونك
اولور بذر مزارعك اولورسه حاصلات کندونك اولور نمای ملکی اولمغین ارضك
اجرمثلنی ویرر ﴿(وعندهما تصح وبه یفتی) للحاجة وقیاسا علی المضاربة ﴾ امامین
همامین رحمهما الله تعالی عندلرنده عقد مزارعه صحیح اولور وانجق بو قولله افتا اولنور
زیرا ناسك بوکا احتیاج تامی واردر ومضاربه یه قیاس اولنور حتی رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم خیبرك خرما اشجارلرینی اهالیسنه حاصلاتنك نصفی اوزره مساقاته
واراضیسنی مزارعه یه ویرمشدر واصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعینك
وتابعینك الی یومنا هذا علمای اعلامك معامله لری دخی بونك اوزرینه در امام اعظم رحمه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الله تعالى طرف باهر الشرفلرندن جواب ممكنكه رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلمك اهل خيبره معامله سى من وصلح طريقى اوزره خراج مقاسمه اولمشدر كورمز
ميسنكه كندولر بنه مدت بيان ايتمامشدر مزارعه اولسه مدت بيان بيوررلر ايدى
امام مشار اليه حضرتلرينك مسائل مزارعه تفريعلرى انى نجو يزايدن علمانك قوللرى
اوزرهدر ناسك بونده كندونك قوللريله عدم عمللرى معلوملرى اولديغنه مبنى
❊(بشروط) ثمانية (صلاحيته الارض للزرع واهلية العاقدين وذكر المدة) اى مدة
متعارفة ❊ عقد مزارعهنك امام مين همامين قتنده صحتى سكز شرطه منوطدر
اولا ارضك زراعته صلاحيتى اولوب طورلو وچوراق اولماسيدر اما انقطاع
ماوشدت شتا امثالى شرف زوال او زره اولان موانعك ضررى اولماز وعاقدينك
اهليتى كه عاقل اولملرى ومدت متعارفهنك ذكرى ❊ فتفسد بما لا يتمكن فيها منها او بما
لا يعيش اليها احدهما غالبا وقيل فى بلادنا تصح بلا بيان مدة ويقع على اول زرع
واحد وعليه الفتوى مجتبى و بزازية اقره المصنف ❊ امدى كندوده زراعت ممكن
اولميجق مدتله وغالبا كندولرينك اكا اواشوب معمر اولهمدقلرى وقتله توقيتله
مزارعه فساده كيدر بعضلر بزلك بلده لريمزده مدت بيان ايتمكسزن مزارعه صحيحه
اولور بيوديلر ابتدا حاصل اولان زراع واحده واقع اولور فتوا بو قول اوزرهدر ❊(و)
ذكر (رب البذر) وقيل بحكم العرف (و) ذكر جنسه) لاقدره لعلمه باعلام الارض
وشرطه فى الاختيار وذكر (قسط) العامل الآخر)) وتخم صاحبنك ذكرى شروط
مشروحهدندر زيرا بذر صاحب ارض طرفندن اولورسه مزارعهده عامل استيجار
اولنمش اولور وعامل جانبندن اولورسه ارض اجاره اولنمش اولور ايمدى صاحبلرى
ذكر اولنمديغى تقديرجه معقود عليه مجهول اولور بعضلرك عرف حكم لضب اولنور
ديديلر يعنى عرف وعادت بذرك قنقى طرفدن اولمسى ايسه اكا اعتبار اولنوب بذرى
اوويررو بذرك جنسنى ذكردن لازمدر قدرى ارضك اعلاميله معلوم اولمغله انى ذكر
لازم دكلدر اختيار نام كتابده بذرك مقدارينى بيانيده شرط ايلدى واخركه بذر صاحبى
اوليان عاملك نصيبى ذكر و بيان لازمدر (ولو بينا خط رب البذر وسكتا عن خط
العامل استحسانا) رب البذرك خط و نصيبى بيان ايدوب عاملك ضيبدن سكوت
ايدرسه استحسانا عقد جائز اولور ❊(و) بشرط (التخلية بين الارض) ولو مع البذر
(والعامل) ❊ دخى عقد مشروحك صحتى صاحب ارضك ارضله مزارع ماببيننى
تخليهسى شرطيلهدر بذر هر نقدر صاحب ارضك اولمغله انكله برابر تخليه ايدر ايمدى
صاحب ارض معا مزارعله على شرط ايدرسه تخليه بولنمامغين عقد صحيح اولمز
❊(و) بشرط (الشركة فى الخارج) ❊ دخى صحت عقد خارجده شركت شرطيلهدر
يعنى حاصلات ميانلرنده مشترك اولمق ذكر اولنمق لازمدر پس مسكوت عنه اولورسه

عقد فساده كيدر وهر برينك حصهسى نصف وربع كبى معين ومعلوم اولمق دخى
شروطدندر ❊(ثم فرع على الاخير بقوله (فتبطل ان شرط لاحدهما قفيزان سماه
او ما يخرج من موضع معين او رفع) رب البذر (بذره او رفع الخراج الموظف وتنصيف
الباقى) بعد رفعه ❊ بعده زين شرط اخيره مصنف كندو مسئله تفريع ايدر كه مزارعهده
احد شركين ايچون شوقدر اولچك و يا معين بر محلدن حاصل اولان غلال و يا بذر
صاحبى بذرنى و ارضك خراج موظفنى رفع ايدوب بعده باقيسنى تنصيفى شرط
قلنورسه عقد باطل اولور زيرا شروط مشروحه بعض اولور كه ارضدن انجق شرط
قلنان نسنه حاصل اولمغله خارجده شركتك قطعنه مؤدى اولور ❊(بخلاف) شرط
رفع (خراج المقاسمه) كثلث او ربع (و) بشرط رفع (العشر) اللارض او لاحدهما
لانه مشاع فلا يؤدى الى قطع الشركة) ثلث و يا ربع كبى خراج مقاسمهيى و يا عشرى
صاحبى ارضك و يا ايكيسندن برينك اداسنك شرطى صورت مشروحهنك
خلافندهدر كه بونكله مزارعه باطله اولمز بو مشاع اولديغندن قطع شركته مؤدى
اولمامغين ❊(و) شرط التبن (لاحدهما والحب للآخر) اى تبطل لقطع الشركة فيما
هو المقصود) و ياخود صمان برينك حبوبات برينك اولمق شرط قيلنورسه مزارعه باطله
اولور مقصود بالذات اولان شيده قطع شركت ايتمش اولدقلرندن ❊(و) شرط
(تنصيف الحب والتبن لغير البذر) لانه خلاف مقتضى العقد (و) شرط (تنصيف
التبن والحب لاحدهما) يقطع الشركة فى المقصود) ❊ و ياخود دانهنك ميانلرنده
تنصيف اولنوب صمانك بذر صاحبنك غيرينه شرط قلنمسيلهده باطل اولور مقتضاى
عقدك خلافى اولمغين و يا صمان تنصيف اولنوب غلال مجرد برينه اولمق
مشارطهسيلهده باطل اولور مقصود بالذات اولان شركت قطع اولنمش اولمغين
❊(وان شرط تنصيف التبن لصاحب البذر) كما هو مقتضى العقد (ولم يتعرض للتبن صحت)
وحينئذ التبن لرب البذر وقيل بينهما تبعا للحب كذا قاله المصنف تبعا للصدر وغيره ❊
عقد مزارعهده حبوباتك تنصيفى ونماى ملكى اولديغندن بر مقتضاى عقد صمانك
صاحب بذرك اولمسى شرط قيلنورسه و يا صمانه تعرض اولنميوب مسكوت عنه
اولهرق قالورسه مزارعه صحيحه اولوب صمان بذر صاحبنك اولور بعضيلر حبه
تبعا ميانلرنده مشترك اولور ديديلر مصنف مرحومده صدر الشريعهيه وسائرينه
تبعيتله بو يلجه ديدى ❊ لكن اعتمد صاحب الملتقى الثانى حيث قدمه فقال والتبن
بينهما وقيل لرب البذر) لكن ملتقى صاحبى قول ثانىيه اعتماد ايتمكله انى تقديمله
صمان ميانلرنده مشتركدر عند البعض رب البذرككدر ديدى ❊ قلت وفى شرح
الوهبانيته عن القنية المزارع بالربع لا يستحق التبن شيئا و بالثلث يستحق النصف ❊
شارح عليه الرحمه ديركه وهبانيته شرحنده منيهدن نقلا مرسومدركه مزارع

T.C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı

باربع عماندن برشیئه مستحق اولمز مزارع بالثلث نصفه مستحق اولور لکن ظاهر اولان حصه‌لرینه کوره عمانکده تقسیدرمکرکه عرف وعادتلری زیاده ونقصان اوله ایدی عادتلریله عمل اولنور ✽ (و) کذا صحت (لو کانت الارض البذر لزید والبقر والعمل للاخر او الارض له والباقی للاخر (او العمل له والباقی للاخر) فهذ الثلاثة جائزة) یعنی بویله عقد مزارعه صحیح اولور اکر ارض و بذر متعاقدیندن برینک عمل و بقر اخرک اولورسه زیرا بوندن بقر الت عمل اولمغله درزی بی کندی ایکنه‌سیله خیاطت استیجار کبی اولور و یاخود فقط ارض برینک باقیسی اخرک و یا عمل برینک باقیسی اخرک اولورسه ایمدی اشبو اوج صورت جائزه ومشروعه‌در ✽ (و بطلت) فی اربعة اوجه (لو کان الارض والبقر لزید او البقر والبذر له والاخیران للاخر او البقر او البذر له والباقی للاخر) ✽ درت صورتده مزارعه باطل اولور ارضله بقر و یا بذر ایله بقر برینک دیکرلری برینک و یا فقط بقر و یا بذر برینک باقیسی اخرک اولورسه اشبو اولکی صورتده بطلان ظاهر روایتدر امام ابی یوسف جوازینه قائلدر فتوا ظاهر روایته‌در بقر ایله ارضده عدم تجانس اولدیغندن زیرا ارضک منفعتی انبات بقرک که شق ارض اولمغله بقر تابع اولمدیغندن صاحب بذر ارض استیجار و بقری صاحب ارضه شرط ایتمکله اجاره‌یی مفسد اولدی ✽ فهی بالتقسیم العقلی سبعة اوجه لانه اذا کان من احدهما واحد والثلثة من الاخر فهی اربعة واذا کان من احدهما اثنان واثنان من الاخر فهی ثلثة ✽ ایمدی مزارعه تقسیم عقلی ایله یدی وجهله محتملدر زیرا مار الذکر ارکان اربعه‌نک بری متعاقدینک برندن اوچی آخرندن اولدیغی تقدیرجه درت قسم حاصل اولور برندن ایکی دیکرندن ایکی اولدیغنه نظرا اوچ اولمغله یدی‌یه بالغ اولور زیرا یا زمینله بذر و یا بقر و یا عمل برندن باقی ایکی اخرندن اولور اشبو اوچدن اولکنده عقد جائز باقی ایکیده غیری جائزدر ارضله عمل بقر ایله ارض میانلرنده مناسبت اولمامغین (ومتی دخل ثالث فاکثر بحصة فسدت) ✽ چنانکه عقد مزارعه‌ده ثالث و یا رابع دخول ایدوب هر بری حصه‌دار وشریک اولوب بورزکی آتیانی التزام ایدنسه‌لر عقد فساده کیدر بوندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم منع بیورمشلردر ✽ (صحت فالخارج علی الشرط ولاشیء للعامل ان لم یخرج شیء) فی الصحیحة ✽ مزارعه صحیحه اولدیغی صورتده حاصلات شرطلری اوزره میانده تقسیم اولنور التزاملرینک صحتنه بناء مزارعهٔ صحیحه‌ده برشی حاصل اولمدیغی تقدیرجه عامله برشیء ایجاب ایتمز زیرا کندونک شرکتله استحقاقی حاصلاته اوله‌جق ایدی اوایسه معدومدر غیر صحیحه‌نک حکمی قریبا کلور (و یجبر من ابی علی المضی الارب البذر فلا یجبر قبل القائه) و بعده یجبر دررد) مزارعه‌ده شریکلرندن التزام ایدیکی عمل اتیاندن ابا وامتناع ایدن شریک انی وجه لائقی اوزره اتیانیله جبر اولنور الا بذر صاحبی قبل القاء البذر بذروبردیو جبر اولنماز

بعد الالقاء کندویه لازم اولان مصارفله جبر اولنور ✽ (ومتی فسدت فالخارج لرب البذر) لانه نماء ملکه (و) یکون (للاخر اجر مثل عمله او ارضه ولا یزاد علی الشرط) بالغا ما بلغ عند محمد) مزارعه فاسده اولورسه محصول بذر صاحبنک ملکینک نماسی اولمغله کندونک اولور بذر ترلا صاحبندن اولورسه مزارع ایچون عملنک اجر مثلی مشروطی تجاوز ایلمز اکاراضی اولمغین امام محمد رحمه الله تعالی بالغا ما بلغ اجر مثلی اخذ ایدر دیدی ✽ (وان لم یخرج شیء) فی الفاسدة (فان کان البذر من قبل العامل فعلیه اجر مثل الارض والبقر وان کان من قبل رب الارض فعلیه اجر مثل العامل) حاوی ✽ مزارعهٔ فاسده‌ده برشی خارجه ظهور ایتمزسه ایمدی تخم عامل طرفندن اولورسه کندویه ارضله بقرک اجر مثلنی ادا لازم اولور رب الارض جانبندن اولورسه کندویه عاملک اجر مثلنی تأدیه ایجاب ایدر ✽ (ولو امتنع رب الارض من المضی فیها وقد کرب العامل) فی الارض (ولا شیء له) لکرابه (حکما) ای فی القضاء اذ لا قیمة للمنافع (ویسترض دیانة) فیفتی بان یوفیه اجر مثله لعزره ✽ بذر صاحب ارضک اولدیغی تقدیرجه مزارعه اوزره مصنیدن کندوسی ابا وامتناع ایدوب عامل مدة ارضده عمل وفلحن ایتمش اولورسه کندونک فلحنی ایچون کندویه قضاء برشیء لازم اولماز منافعیچون قیمت اولمامغین لکن دیانة ارضا اولنور که مغرور اولمغله اجر مثلنی ایفا ایله افتا اولنور ✽ (وتفسخ المزارعة بدین محوج الی بیعها اذ لم ینبت الزرع لکن یجب ان یسترض المزارع دیانة اذا عمل) کما مر ✽ ارضک بیعنه محتاج ومضطر قیلیجی دین سببیله مزارعه فسخ اولنور اکر زرع بتمش دکلسه شو قدر وار که مزارع انده عمله ایدوب مثلا حفر انهار واصلاح مسناة ایتمش اولورسه دیانة کندویی ارضا واجب اولور نته که ماسبقده مرور ایلدی ✽ (اما اذا نبت ولم یستحصد لم تبع الارض لتعلق حق المزارع) حتی لو اجاز جاز) اما اکین بتوب لکن کماله ایریشوب حصاد مبلغنه بالغ اولمامش اولور مزارعک حقی تعلق ایتمکین ارض بیع اولنماز لکن کندوسی اجازت ویررسه جائز اولور ✽ (فان مضت المدة قبل ادراک الزرع فعل العامل اجر مثل نصیبه من الارض الی ادراکه) ای الزرع کما فی الاجارة ✽ زرع کماله رسیده اولمزدن اقدم فسخ صورتنده مدت مزارعه مرور ایدرسه عاملک اوزرینه زرعک ادراکنه دک حصه‌سنجه ارضک اجر مثلی لازم اولور اجاره‌ده اولدیغی کبی ✽ بخلاف مالو مات احدهما قبل ادراک الزرع حیث یکون الکل علی العامل او وارثه لبقاء العقد استحسانا کما سیجیء ✽ زرعک ادراکندن مقدم متعاقدینک بری وفات ایدرسه صورت مشروحه‌نک خلافنه‌در که عمل ونفقهٔ زرعکه مصارفی ومؤنهٔ حفظ وکری انهار امثالی شیلرک کلیسی عاملک و یا وارثینک اوزرینه‌در استحسانا عقدک بقاسنه بناءً که قریبا کلور (دفع رجل ارضه الی آخر علی ان یزرعها بنفسه وبقره والبذر بینهما نصفان والخارج بینهما

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كذلك معملا على هذا فالمذارعة فاسدة ويكون الخارج بينهما نصفين وليس للعامل
على رب الارض اجر) لشركته فيه (و) العامل (يجب عليه اجر نصف الارض
لصاحبها) لفساد العقد ❊ بر رجل كندو تارلاسنى بومزارعه بالذات كندوسى بقريله
زرع ايدوب بذر وخارج ميانلرنده مشترك اولمق قوليله وبروب وبر منوال مشروح عمل
ايتسه‌لر ايمدى مزارعهٔ مشروحه فاسده اولوب ومحصول ميانلرنده ايكى حصه
اوله‌رق تقسيم اولنور وخارجده شريك اولوب وشريك اولديغى نسنه‌ده عمل ايتدكه
عامل ايچون تارلا صاحبندن بر اجرت مطالبه‌سى اولمز اما عقدك فسادينه بناء
مزارعك اوزرينه ارضك اجرتنك نصفنى شريكنه تأديه واجب اولور ❊ (وكذا
لو كان البذر ثلثاه من احدهما وثلثه من الاخر والربع بينهما) نصفين (او على قدر
بذرهما) فهو فاسد ايضا لاشتراطه الاعارة فى المزارعة عمادية ❊ ينه بويله بذرك ايكى
ثلثى برندن وثلثى اخرندن زياده اولان نماوفيض ميانلرنده بالمناصفه ويا بذرلرينه كوره
اولمق اوزره مقاوله ايتسه‌لر عقدلرى فاسد اولور مزارعه‌ده اعاره‌يى شرط ايتمش
اولدقلرندن زيرا رب الارض عاملك بقره‌سنك اعاره‌سنى شرط ايتمش اولدى ❊ (و
اعلم ان (نفقة الزرع) مطلقا بعد مضى مدة المزارعة (عليهما بقدر الحصص) ❊ معلوم
اولسونكه مدت مزارعه‌نك مضيندن صكره مطلقا نفقهٔ زرعكه كاله ايرشمزدن
مقدم اكا حاجت مس ايتسون ويا صكره محتاج اولنسون حصه‌لرنجه متعاقدينك
اوزرلرينه ❊ واما قبل مضيها فكل عمل قبل انتهاء الزرع كنفقة بذر ومؤنة حفظ وكرى
نهر على العامل ولو بلا شرط ❊ اما مدت مزارعه‌نك مضيسندن مقدم اولورسه
هر بر عمل كه زرعك كاله منتهى اولمسندن مقدم اولدى نفقهٔ بذر ومؤنت حفظ وكرى
نهر مثلا وهر نقدر بلا شرطده اولورسه‌ده عاملك اوزرينه‌در نفقهٔ بذودن مراد
ارضه صاچوب وتارلايه حمل اجرتيدر ❊ فاذا تناهى بقى مالا مشتركا بينهما فيجب عليهما
مؤنته كحصاد ودياس كذا حرره المصنف وحمل عليه اصل صدر الشريعة فليحفظ ❊
زرع كاله رسيده اولدقده ميانلرنده مشترك مال اوله‌رق باقى قالمغله بچمك ودوكمك
وقالدرمق امثالى مؤنت ومصارفى كندولرينك اوزرينه لازم اولور مصنف
مرحومده بو وجه مشروح تحرير ايلدى وصدر الشريعه‌نك اصليكه كل عمل قبل
ادراك فهو على العامل درانى اشبو قبل مضى المدة اولمغه حمل ايلدى ❊ (فان شرطا
على العامل فسدت) ❊ كما لو شرطا على رب الارض متعا قدين بعد الانتهاء) عملى
عاملكه مزارعك اوزرينه شرط ايدرلرسه مزارعه فساده كيدر عقدك اقتضا
ايتديكى شرط اولمغين نته كه تارلا صاحبنك اوزينه شرط ايتدكلرنده فساده كيتديكى
كبى عباره‌ده مصنف مرحوم فان شرطا العمل بعد الانتهاء على المزارع فسدت ديسه
افاده‌ده‌يك واضح اولورايدى ❊ (بخلاف ما لومات الارض والزرع بقل فان العمل

فيه جميعا على العامل او وارثه ❊) لبقاء مدة العقد والعقد يوجب على العامل عملا
يحتاج اليه الى انتهاء الزرع كامر) اكن تازه كوجك اولديغى حالده تارلا صاحبى وفات
ايدرسه صورت مشروحه‌نك خلافنه‌دركه بونده عملك جميعسى عاملك وياوارثنك
اوزرينه لازم اولور مدت عقد باقى اولوب عقدده زرع كاله رسيده اولنه‌دك اقتضا
ايدن عملى عامله ايجاب ايتدكندن نته كم ماسبقده بخلاف مالومات احدهما قواينده
مرور ايلدى ❊ ولومات قبل البذر اطلبت ولا شئ لكرابه كامر و كذا لو فسخت بدين
محوج محتبى رب الارض قبل الزراعه ❊ وفات ايدرسه عند مزارعه باطل اولور وعامله
فلحنى ايچون برشى ايجاب ايتمز نته كم ماسبقده مرور ايلدى ينه بويله بيعنه محتاج اولنان
تارلاده مزارعه فسخ اولنورسه عامله برشى ايجاب ايتمز ❊ (وصح اشتراط العمل)
كحصاد ودياس ونسق على العامل (عند الثانى للتعامل وهو الاصح) وعليه الفتوى.
ملتقى ❊ امام ثانى قتنده تعامل ناس وعرف اولاديغندن بچمك ودوكمك وصاوروب
اله يوب ارتمق كبى عملى عاملك اوزرينه شرط ايتمك صحيح وشروع اولدى وانجق
اصح اولان قول بودر وفتوا ده بونك اوزرينه‌در شرط ايتمدلر دخى عرف وعادته
مبنى ينه مزبور عمللر كندونك اوزرينه لازم اولور ❊ (الغلة فى المزارعة مطلقا)
ولو فاسدة (امانة فى يد المزارع) ثم فرع عليه انقوله (فلا ضمان عليه لو هلكت)
الغلة فى يده بلا صنعه فاسد غير فاسد ❊ عقد مزارعه‌ده غلهٔ مزارعك يدنده امانتدر
اشبو اصلك اوزرينه مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب كندو قوليله مسئله
تفريع ايتديركه ايمدى غلهٔ ارض كندونك صنعنسز يدنده هلاك اولورسه كندويه
ضمان ايجاب ايلمز ❊ فلا تصح بها الكفالة نعم لو كفل بحصته ان استهلكها صحت
المزارعة والكفالة ان لم تكن على وجه الشرط والا فسدت المزارعة خانية ❊ بذر
صاحب ارضدن اولسون ويا مزارعدن اولسون مزارعه‌يه كفالت صحيحه اولور
اولمز بلى بر رجل مزارع صاحب ارضك حصه‌سنى استهلاك ايدرسه اندن ناشى
كفيل اولورسه مزارعه و كفالت صحيحه اولور اكر شرطلرى اوزره اولمزسه واكر
مزارعه شرطلرى اوزره اولورسه فساده كيدر ❊ (ومثله) فى الحكم (المعاملة)
اى المساقاة فان حصه الدهقان فى يد العامل امانة ❊ معامله كه مساقاته‌ده حكمده
ما الذكر مزارعه كبيدركه باغ وباغچه صاحبنك غله‌دن حصه‌سى عاملك يدنده امانتدر
❊ (واذا قصر المزارع فى سقى الارض حتى هلك الزرع) بهذا السبب (لم يضمن
(المزارع (فى) المزارعة (الفاسدة ويضمن فى الصحيح) لوجوب العمل عليه فيها
مروهى كما فى يده امانة فيضمن بالتقصير ❊ مزارع سقى ارضده قصور ايتمكله زرع
هلاك اولورسه مزارعهٔ فاسده‌ده ضامن اولمز صحيحه‌ده ضامن اولور بونده عمل
كندونك اوزرينه واجب اولمغين نته كه ماسبقده مرور ايلدى حصه‌سيده كندونك

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بدنده امانت اولديغندن تعدی وتقصيريله ضامن اولور (فی السراجية اكار ترك السقی عمدا
حتی يبس ضمن وقت ماترك السقی قيمة نابتا فی الارض) سراجيه ده مذكوردر كه برچفتجی
قصدا تارلايی صوارمی ترك ايتمكله زرع قوروسه سقيی ترك ايتديكی وقتده كه ارضده
ثابت اوله رق قيمتی ضامن اولور ✿ وان لم يكن للزرع قيمة قومت الارض مزروعة
وغير مزروعة فيضمن فضل ما بينهما ✿ حين بسنده زرعك قيمتی اولمازسه ارض زرعلی
وزرعسز تقويم اولنورده ما بينلرنده كه زياده يی ضامن اولور ايشته ترك سقی ده ضمانك
كيفيتی بودر ✿ (فروع) اخر الاكار السقی ان تأخيرا معتادا لا يضمن والا ضمن ✿ اكنجی
سقيی ترك ايتمكله زرع تلف اولسه اگر تأخير معتاد ايله تأخير ايتمش اولورسه ضامن اولماز
يوقيسه اولور ✿ شرط عليه الحصاد فتغافل حتی ضمن الان يؤخر تأخيرا معتادا ✿
صاحب ارض بيچمی مزارعك اوزرينه شرط ايتمكله تغافل وتأخير ايتديكندن
زرع ضامن تلف اولورسه ضامن اولور الا تأخير معتاد ايله تأخير ايتمش اولورسه ضامن اولماز
✿ ترك حفظ الزرع حتی اكله الدواب ضمن ✿ مزارع زرعك محافظه سنی ترك ايتديكندن
انی حيوانات اكل واتلاف ايلسه ضامن اولور ✿ وبراد الجراد حتی اكل كله ان امكن طرده
ضمن والالا بزازيه ✿ مزارع چكركه يی هلاك يوب رد ايتمديكندن زرعك كليسنی
اكل ايلسه امدی دفع وطردی ممكن ايكن دفع ايتماش اولورسه ضامن اولور
يوقسه اولماز ✿ زرع ارض رجل بلا امره طالبه بحصة الارض فان كان العرف جری
فی تلك القرية بالنصف او بالثلث ونحوه وجب ذلك ✿ بر كيمسنه بر رجلك تارلاسنی
بلا امر اكسه كندودن ارضك حصه سنی مطالبه ايدر ايمدی اول قريه ده
عرف وعادت ياريسی ويا ثلثی امثالی صاحب ارضه نه اعطا اولنوريسه او واجب اولور
بونك كيدرسنه مزارعه ويروب سنه آتيه يی بلا عقد حراثت ايتمسی ✿ حرث بين رجلين
الی احدهما ان يسقيه اجبر فلو فسد قبل رفعه للحاكم لا ضمان عليه وان رفع الی القاضی
وامره بذلك ثم امتنع ضمن جواهر الفتاوی ✿ ايكی شخص ميانلرنده مشترك اولان
زرعی صقيدن احد شريكين ابا وامتناع ايدرسه ديكری جبر اولنور پس دعوالرنی
قاضی يه رفع ايتمزدن مقدم زرع فساده كيدرسه ابا ايدن شريكه ضمان ايجاب ايتمز واگر رفع
وسقيله امر اولندقدنصكره ينه امتناع ايتمش اولورسه ضامن اولور لكن بو مسئله نك
وصفی شركتده در مزارعه ده ذكر ايتديكی ضمانله حكمك وجهی ندر ونيچون
احد شريكينه اخر ايله برابر سقيله اولنميور بونده نظر ودقت لازمدر زيرا ابا ايدن كندو نفسنه
ضرری اختيار ايتمش اولور نهايتی اقتسامله امر اولنمق كرك ✿ شرط البذر علی المزارع
ثم زرعها رب الارض ان علی وجه الاعانة فمزارعة والافنقض لها ✿ بذری مزارعه
شرط ايتدكدنصكره رب الارض تارلايی كندوسی اكسه ايمدی زرعی بر وجه
اعانه اولورسه حاصلات شرطلری اوزره ميانلرنده تقسيم اولنور مزارعه

باقی اولمش اولور واگر بلا امر كندو بذرينی اكمش اولورسه مزارعه يی نقض ايتمش اولور
✿ دفع الارض المستأجرة من الآجر مزارعة جاز ان البذر من المستأجر ومعاملة لم يجز ✿
بر مستأجر استيجار ايتديكی تارلايی موجرينه مزارعه يه ويرسه بذر كندودن
اولورسه جائز اولور معامله كه بذر موجردن اوله رق مزارعه جائز اولماز بذر
وارض كندونك ملكی اولمغله خارج كندونك اولمغی ايجاب ايتديكندن
✿ استأجر ارضا ثم استأجر صاحبها ليعمل جاز الكل من منح المصنف) بر شخص بر تارلايی
استيجار ايدوب بعده انده مزارعه عمليك غيری عمل ايچون صاحب ارض استيجار ايلسه
جائز اولور مزارعه عمليچون استيجارك عدم جوازينی ومعاملة لم يجز قوليله بيان ايلدی
مضمون مشروحك كليسی مصنفك منحدن منقولدر ✿ قلت وفيه فی اخر باب جناية
البهيمة معزيا للخلاصة بستانی ضيع امر البستان وغفل حتی دخل الماء وتلفت الكروم
والحيطان قال يضمن الكروم لا الحيطان ولو فيه حصرم ضمن الحصرم لا العنب انهايته
فصار حفظه عليهما ✿ شارح عليه الرحمه ديركه منحده باب جنايه البهيمه نك اخرنده
خلاصه يه نسبتله مذكوردركه بر بستانجی بوستانك حفظ وحراستی خصوصنده
اهمال ومسامحه ايتمكله صو دورون بستانه دخول باغك تكلرينی وديوارينی ضايع
وتلف ايلسه باغك اشجارينی محافظه كندونك اوزرينه لازم اولمغله انی ضامن اولور
حيطانی ضامن اولماز انده قورق وارايسه اينده ضامن اولور اوزم وارايسه
انك ضمانی ايجاب ايتمز كالنی بولمغله اوزمك حفظی ايكيسنه لازم اولور ديدی ✿ قالت
قال ق ويضمن العنب فی عرفنا انتهی ✿ شارح ديركه قاضيخان بزم عرفزده عنبيده
ضامن اولور ديدی (انفق بلا اذن الاخر ولا امر قاض فهو متبرع كرمة دار مشتركة)
مزارع غائب اولمغله شريك حاضر غائبك اذنسز وقاضينك امرنسز زرعی حفظ
وجميع ايتمكله بر زمصارف ايتسه تبرع ايتمش اولور دار مشتركه نك تعميرنده شريك
متبرع اولديغی كبی ✿ مات العامل فقال وارثه انا اعمل الی ان يستحصد فله ذلك
واباه رب الارض ملتقی ✿ مزارع وفات ايتمكله وارثی اكن بچنه دك ايجاب ايدن عملی
بن ياپارم ديرسه تارلا صاحبی هر نه قدر راضی اولمزسه ده عقدك بقاسنه بناء كندويه انی
ايشلمك واردر (فی الوهبانية ✿ ويأخذ ارض اليتيم وصيه ✿ مزارعة ان كان ما هو يبذر)
وهبانيه ده مسطوردركه يتيمك وصيسی يتيم ايچون مزارعه يه تارلا اخذ ايدر
اگر زرع اولنان حبوبات يتيمك مالندن اولميوب وصی كندو كيسه سندن ايدرسه
جائز اولور ✿ ولو قال بذر الارض من مزارع ✿ له القول بعد الحصد والخصم يذكر ✿
بر مزارع تارلانك بذری بندردی بعد الحصاد دعوی خصمكه رب الارض بندرديسه
قول كندونكدر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظيم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(كتاب المساقاة)

لايخفى مناسبتها ✽ مساقاتك مزارعه‌يه مناسبتى ارباب درايته پوشيده دكلدر كه هر بر لرى منفعتلكى تحصيل ايچون اولان عقد شرعيلردر مساقاة جوازينه قائلك كثرتنه بناء و رسول اكرم و نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمك اهل خيبره معامله‌لرنده وارده اولان احاديث شريفه مقتضاسى مساقاتك حتى مزارعه اوزره تقديم ايدى لكن مزارعه‌نك احكامنك معرفتنه شدت احتياج اولوب ومسائل تفاريعنك كثرتنه مبنى كندوسى تقديم اولندى ✽(هى) المعاملة بلغة اهل المدينة فهى لغة وشرعا معاقدة (دفع الشجر) والكروم وهل المراد بالشجر مايعم غير المثمر كالحور والصفصاف لم اره (الى من يصلحه بجزء) معلوم (من ثمره) ✽ مساقاة اهل مدينه لغتنده معامله‌در اهالئ مدينه‌ايچون كندولرينه خاص بعض لغت واردر مزارعه‌يه مخابره اجاره‌يه بيع مضاربه‌يه مقارضه صلاته سجده اطلاق ايدرلر فقهانك مساقاتى اختيار ايدوب معامله تعبير ايتماملرى كندوده سقى اولمغله من جهة الاشتقاق موافقتنه مبنيدر مزارعه كبى مساقات بابنك غيريدن مأخوذدر مساقات لغتده وشرعده باغى وباغچه‌يى ميوه‌سندن بر جزء معلوم مقابلى اعمار واصلاح ايچون بر كيمسه‌يه دفع معاقده‌سيدر شجردن مراد غير مثمر اولان قواق وسكوت اشجارى مثللو ره عام اولورمى شارح اكا متعلق كلامى كوره‌مدم دير لكن تعريفنده ثمر ايله تصريح عدم عمومنى افاده ايدر ✽(وهى كالمزارعه حكما وخلاف كذا شروطا (تمكن هنا الخرج بيان البذر ونحوه (الا فى اربعة اشياء) فلا تشترط هنا ✽ مساقاة حكما كه صحتنده واختلافده وبونده ممكن اولان اهليت متعاقدين وعاملك نصيبنى بيان واشجار ايله عامل بينننى تخليه وخارجده شركت كبى شروطنده مزارعه كبيدر الادرت شى بونده شرط دكلدر شارحك تمكن هنا قولى بذرك وامثالى جنسى ومقدارى كبى شيلرى بيانى اخراج ايچوندر بزر ايله بيده نوزونانه و بحره امثالى بقولك تخملريدر بذر ذال ايله بغداى وارپه كبى حبوباتك تخميدر ✽(اذا امتنع احدهما يجبر عليه) اذ لا ضرر (بخلاف المزارعة) كامر ✽ مساقاتك مزارع كبى اولديغى درت محلك اولكيسى بعد العقد احدهما مساقاتدن امتناع ايدرسه دين اسلامده ضرر واضرار اولمامغين معامله‌سى اوزره جبر اولنور ديكرينه ضررى موجب اولمغين مزارعه بونك خلافنه دركه رب البذر امتناع ايدرسه جبر اولنماز ماسبقده مرورايدن مضمونه مبنى ✽(واذا انقضت المدة تترك بلا اجر) ويعمل بلا اجر وفى المزارعة باجر ✽ ايكنجيسى مدت مساقاة منقضيه اولوب

مثلا باغك ميوه‌سى حالا فورق اولسه بلا اجرت باغده ترك اولنور عاملده اجر تزايد ايتمز امامزارعده مدت منقضيه اولنده ارضك اجرتى لازم اولور ارض استيجاره قابل اولوب شجر اولمديغندن (واذا استحق النخيل يرجع العامل باجر مثله وفى المزارعة بقيمة الزرع) اوچنجيسى مساقاته ويريلن خرما اغاجى مستحق چيقوب وكندوده ميوه بولنورسه عامل اجر مثليله باغچه صاحبنه رجوع ايدر ميوه‌سى اولمازسه برشئله رجوع ايده‌مز مزارعه‌ده زرعك قيمتيله رجوع ايدر ✽(و) الرابع (بيان المدة ليس بشرط) هنا استحسانا للعلم بوقته عادة (و) حينئذ (تقع على اول ثمر يخرج) فى اول السنة وفى الرطبة على ادراك بذرها اذا الرغبة فيه وحده فان لم يخرج فى تلك السنة ثمر فسدت ✽ دردنجيسى ميوه‌نك ادراكى وقتى معلوم اولوب وكندوده تفاوت آز اولمغله مساقاتده استحسانا مدت بيانى شرط اولمدى پس بونده عقد سنه‌نك ابتداسنده خروج ايدن اولكى ميوه اوزره ورطبه‌ده كه يونجه وعند البعض جميع بقولده تخمينك ادراكى وقتنه اولور اعتبار ورغبت يالكز بزرنده اولمغين اوسنه ميوه حاصل اولمزسه مساقاة فساده كيدر (ولو ذكر مدة لا تخرج الثمرة فيها فسدت) مساقاتده كندوده ميوه حاصل اولميجق مدة ذكر اولنوب انكاله توقيت اولنورسه فساده كيدر ✽(ولو تبلغ الثمرة فيها (اولا) تبلغ (صح) لعدم التيقن لفوات المقصود ✽ وكندوده ميوه‌نك حصوله كلوب وياكليه جكى نامعلوم بر مدت بيان ايدرلرسه عقد صحيح اولور مقصودك ميقن اولمامغين نهايتى مقصود متوهمدر توهم ايسه هر بر معامله‌ده ومزارعه‌ده موجوددر افت حدوثى محتملدر ✽(فلو خرج فى الوقت المسمى فعلى الشرط) لصحة العقد (والا فسدت فللعامل اجر المثل) ليدوم عمله الا ادراك الثمر ✽ امدى وقت مسماده ميوه خروج ايدرسه عقدك صحتنه مبنى شرطلرى اوزره اجرا اولنور واكر اوسنه‌ده وقت مسما دنصكره ظهوره كلورسه عقد فساده كيدر عامل ايچون اجر مثل لازم اولور كه حتى ميوه كماله ايريشنه دك عملى اوزره دائم اوله ✽(ولو دفع غراسا فى ارض لم تبلغ الثمرة على ان يصلحها فما خرج كان بينهما تفسد) هذه المساقاة (ان لم يذكر الاعوام معلومة) وان ذكر اذلك صح) ميوه‌سى كماله رسيده اولميان بر باغچه‌يى كندوسنى صلاح ايدوب حاصلاتى ميانلرنده مشترك اولمق اوزره صاحبى بر آخر كيمسنه‌يه ويرسه اشبو مساقاة فساده كيدر اكر مدت معلومه بيان ايتمش اولازلرسه مدت بيان ايدرلرسه صحيح اولور ✽(وكذا لو دفع اصول رطبة فى ارض مساقاة ولم يسم المدة بخلاف الرطبة فانه يجوز) وان لم يسم المدة ✽ ينه بويله بر ارضده كه بطلجان باميه امثالى رطبه‌نك اصولنى بر رجله مساقاته ويروب مدت بيان ايتمزسه مساقاة فساده كيدر اما مارول صوغان وصرمساق امثالى نفس رطبه‌يى مساقاته ويرمك جائزدر هرنه قدر تعيين مدت اولنمزسه زيرا بونلرك قطعلرى وقتى معلوم (ويقع على اول جزء يكون) مسئله

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مرسومده عقداولكه قطع اولنان رطبه اوزره اولور (ولو دفع رطبة انتهى
جذاذهاعلى ان يقوم عليهاحتى يخرج بذرهاويكون بينهمانصفين جاز بلابيان
مدة الرطبة لصاحبها) بجيم وقتى اولوب كماله رسيده اولان رطبه‌يى ترلاسنده قائم اولوب
تخمنى اخذ اولنوب ميانلرنده بروجه مناصفه اولمق اوزره بركسنه‌يه ويروب بلابيان
مدة عقد مشروح اولوب اصول رطبه صاحبنك اولور مختار الصحاحده ذالله
جذ مطلق قطع معناسنده‌در جرزايله بغداى خرماصوف امثالى نسنه‌لرى قطعه
اطلاق اولنور ديومذكور درعطاء غيرى مجذوذ نظم كريمنده غيره‌قطوع ديمكدر
﴿(ولوشرطا الشركة فيها) اى فى الرطبة (فسدت) شرطهما الشركة فيمالايتمو
بعمله﴾ بوصورتده متعاقدين رطبه‌ده دخى شركتى شرط ايدرلرسه فساده كيدر
كندونك عمليله نشو ونمابولميان شيده شركتى شرط ايتمش اولدقلرندن زيرا رطبه
بزره نسبتله اشجار منزله‌سنده‌در ﴿(وتصح فى الكرم والشجر والرطاب) المراد منها جميع
البقول (واصول الباذنجان النخل) وخصها الشافعى بالكرم والنخل (لوفيه) اى الشجر
المذكور (ثمرة غير مدركة) يعنى تزيد بالعمل﴾ عمليله زياده نشو ونمابولور ثمرهٔ غيرمدركه
صاحبى باغده وياباغچه‌ده وبقولده واصول باذنجانده ونخلده مساقاة صحيحه اولور امام
شافعى رحمه الله تعالى كرمله نخله تخصيص بيورديلر ﴿(وان مدركة قدانتهت) (لا)
تصح﴾ (كالمزارعة) لعدم الحاجة﴾ ثمره‌سى كماله بالغ اولمش اولور مزارعه‌ده كه كبى
انده مساقاة صحيحه اولمز اكا حاجت مس ايتامكين ﴿(دفع ارضا مدة معلومة ليغرس
ويكون الارض اوالشجر بينهما الاتصح لاشتراط الشركة فيماهوموجود قبل الشركة
فكان كقفيز الطحان فتفسد) بركسنه ارض خاليه‌سنى برشخصه مدت معلومه ايله
اشجار غرس ايتمكه ويروب اشجار وارض ميانلرنده مشترك اولمق اوزره مقاوله
ايتسه‌لر صحيح اولماز قبل الشركه موجود اولان شيده شركتى شرط ايتدكلرندن قفيز
طحان كبى اولمغله عقد فاسد اولور ﴿(والثمر والغرس لرب الارض) تبعا لارضه
(وللاخر قيمة غرسه) يوم الغرس (واجرمثل عمله)﴾ ميوه وياباغچه ارضه تبعيتله
ترلا صاحبنك اولور عامل ايچون غرسنك يوم غرسده‌كه قيمتى وعملك اجرمثلى لازم
اولور (حيلة الجوازان يبيع نصف الغرس بنصف الارض العامل ثلث سنين مثلا
شئ قليل ليعمل فى نصيبه صدر الشريعة) عقد مرسومك جوازينك حيله‌سى عامل غرس
ايتديكى فدانك نصفنى ارضك نصفى مقابلى رب الارض بيع ايدوب اودخى كندوبى
غرسك يتشه‌جكى وقته دكين كه مثلا اوج سنه‌يه دك كندونك حصه‌سنده عمل ايچون ازبر
اجرتله استيجار ايتمكدر (ذهبت الريح بنواة رجل والقتها فى كرم اخر فنبت منها شجرة
فهى لصاحب الكرم اذلاقيمة للنواة) روزكار بررجلك چكردكنى اخر كيمسه‌نك باغنه
كتوروب القا ايتمكله اندن برشجره حاصل اولسه اوشجره باغ صاحبنكدر چكردكك قيمتى

اولمامغين اماصيد بونك خلافنه‌دركه بركسنه‌نك ترلاسنده برحيوان يومورطه‌ليوب
وياپورله‌سه ترلا صاحبنك اولمز بلكه الصيد لمن قبض مقتضاسى اخذايده‌نك اولور ﴿(وكذا
لووقعت خوخة فى ارض غيره فنبتت) لان الخوخة لاتنبت الابعد ذهاب لحمها﴾ بنه
بو يله براراك برغيرك ارضنه دوشمكله انده بتوب اغاج اولسه صاحب ارضك اولور زيرا انباتى
انجق لحمنك ذهابندنصكره اولمغله مجرد چكردكك قيمتى اولمامغين مسئله اونى كبى اولدى
﴿(وتبطل) اى المساقات كالمزارعة (بموت احدهما اومضى مدتهما والثمر نئ) لهذاقيد
لصورتى الموت ومضى المدة﴾ مزرعه كبى مساقاتده ميوه خام ايكن احد متعاقدينك
مدتله ويامدتلرنده مضيسيله باطله اولور والثمر فى موت ومضى مدت صورتلرينك
ايكيسنه قيددر ﴿(فان مات العامل تقوم ورثته عليه) ان شاؤا حتى يدرك الثمر (وان كره
الدافع) اى رب الارض﴾ پس عامل وفات ايدرسه ورثه‌لرى دلرلرسه دافعكه ترلا
صاحبى هرنه‌قدر راضى اولمزسه‌ده انك اوزرينه قائم اولورلر حتى كماله ايريشوب ميوه
اولنه‌دك (وان ارادوا القلع لم يجبروا على العمل) واكر ورثه استجارك ميوه‌سنك قلعنى
مراد ايدرسه كندولرينك مطلق تيمارايدك ديوجبر اولنمزلر نهايتى ميوه‌سنى قورق
كسوب اقتسام ايدوب ويانصفنك قيمتنى ويروب وياكوروب كوزه‌دوب مصارفدن
حصه‌سيله رب ارض ورثه‌يه رجوع ايدر ﴿(وان مات الدفع يقوم العامل كماكان
وان كره ورثة الدفع (دفعا للضرر) واكر رب الارض وفات ايدرسه عامل كماكان مقدمكه
مثللو قائم اولوب دفعا للضرر ورثه‌سى راضى اولمزلرسه اكا اصغا اولنمز ﴿(وان ماتا
فالخيار فى ذلك الورثة العامل كامر﴾ ايكيسيده وفات ايتمش اولورلرسه بوصورتده
خيار عاملك ورثه‌سنه‌در كه ماسبقده مرور ايلدى ﴿(وان لم يمت احدهما
بل انقضت مدتها) اى المساقاة (فالخيار للعامل) ان شاء عمل على ماكان﴾ مساقاتده
متعاقدينك برى وفات ايتميوب لكن مدتى منقضيه اولسه خيار عامل ايچوندر دلرسه
ميوه كمالينه ايرشينه‌دك عمل ايدر وياترك ايدوب اجرمثلنى آلور ﴿(وتفسخ بالعذر
كالمزارعة) كمافى الاجارات﴾ مزارعه واجارانده اولديغى كبى مساقاتده عاملك سفرى
مثللو عذريله فسخ اولنور ﴿(ومنه كون العامل عاجزا عن العمل وكونه سارقا يخاف
على ثمره وسعفه منه) دفعا للضرر﴾ عاملك عملدن عجزى ونخلك ثمرى وورقى اوزره
كندودن خوف اولنور سرقتى دفعا للضرر عقدك فسخنى موجب اعذاردندر
مثلا قبل الادراك عمله مقتدر اولهميه‌جق قدر مرضى كبى بعد الادراك ضرر ايتمز
﴿(فرع) ماقبل الادراك كسقى وتلقيح وحفظ فعلى العامل ومابعده كجذاذ وحفظ
فعليهما ولوشرط على العامل فسدت اتفاقا ملتقى﴾ سقى وتلقيحكه خرمانك مذكرينى
مؤنثنه يناشديرمق وحفظى كبى قبل الادراك ايجاب ايدن عاملك اوزرينه دركسمك
وحفظ ايتمك كبى بعد الادراك اقتضا ايدن مصارفى باغ صاحبيله عاملك ايكيسينك

اوزرینه‌در عاملك اوزرینه اولمغی شرط ایدرسه مساقاة اتفاقاً فاسده كیدر ﴿ والاصل
ان ما كان من عمل قبل الادراك كسقی فعلی العامل وبعده كحصاد علیهما كما بعده القسمة
فاحفظ ﴾ سالف الذكر مسئله‌ده اصل قاعده بودر كه عمل معامله‌دن باغك و باغچه‌نك
سقی امثالی قبل ادراك الثمر محتاج اولدیغی عمل فقط عاملك اوزرینه بچمك كبی بعد الا
دراك ایجاب ایدن مصارف ایكیسنك اوزرلرینه لازم اولور قسمة الغلال اقتضا ایدن
مصارف ایكیسنه لازم اولدیغی كبی ﴿ دفع كرمه معاملة بالنصف ثم زاد احدهما
علی النصف ان زاد رب الكرم لم یجز لانه هبة مشاع یقسم وان زاد العامل جاز لانه
اسقاط ﴾ بر شخص كنده باغنی بر وجه مساقاة یاریه ویردكدنصكره احدهما قدین
شریكنك حصه‌سی نصفك اوزرینه بر مقدار نسنه زیاده ایده‌جك اولسه زیاده ایدن
باغ صاحبی اولورسه قابل قسمت اولان مشاعی هبه اولمغین زیاده‌سی مشروع اولمز
عامل زیاده ایدرسه كندو حصه‌سندن اسقاط ایتمش اولدیغندن جائز اولور لكن
بو میوه كماله رسیده اولدیغی تقدیرجه اولمز زیرا عدم تناهی صورتنده انشای عقد
قبیلندن اولمغله طرفینده فقسندن اولیه اولور ﴿ دفع الشجر لشریكه مساقاة لم
یجز فلا اجر له لانه شریك فیقع العمل لنفسه ﴾ زید عمرو ایله مشترك اولدیغی باغچه‌سنی
عمروه مساقاته ویرسه جائز اولمز پس ایتمش اولسه عمرو شریك اولمغله كندویه
نفسیچون عمل ایتمش اولدیغندن اجرتده الهمز ﴿ وفی الوهبانیة ﴾ وهبانیه‌ده
مذكوردر كه ﴿ وما للمساقی ان یساقی غیره ۞ وان اذن المولی له لیس ینكر ﴾ مساقاته
باغچه اخذ ایدن كیمسنه غیره انی مساقاته ویرمز زیرا بو غیرك ماننه بلا اذن غیری
شریك ایتمكدر بو ایسه مشروع دكلدر مال صاحبی اذن ویرورسه اولور ﴿ وفی
معایاتها ﴾ وهبانیه‌نك معایات بابنده كه كندوده معما ولغز كبی فهم استخراجنده صعوبت
اولان مستور المرام كلامنده مذكوردر كه ﴿ وای شیاه دون ذبح یحلها ۞ وای المساقی
والمزارع یكفر ﴾ قیونلردن قنقیسی در كه بلاذبح اكلنی شارح حلال قیلار الجواب
شول برقیوندر كه فرار ایدوب سركشلك ایتمكله صحراده امساكی وذبحی ممكن اولمیه
پس انی زمسندن اولورسه سكرلیوب اكل ایتمك مشروع اولور ومزارعه ومساقینك
قنقیسی كافردر دیو بر وجه تعمیه سؤال اولنورسه مزارع حبوباتی ستر ایتمكله
كندویه ساتر معناسنی اراده ایله كافر اطلاقی صحیح اولور زیرا كفرك ستر معناسنده
كلمسی واردر (خاتمه) مصنف كتاب علیه رحمة الله الوهاب منح نام تألیف
الیفنده دیر كه علمادن محمد بن فضل فتاواسنده ذكر و بیان ایدر كه الله جل جلاله ۞ یا ایها
الناس كلوا مما فی الارض حلالا طیبا ۞ نظم مجیدنده كه حلالدن مراد ظاهر ومعلومدر
اما طیبدن مراد نه‌در شول بر مزارعكه اوقات خمسه‌یی جماعتله ادا ایده‌رك زراعت
ایدوب اندن تحصیل ایتدیكی محصولاتدر اكن مزارعه‌یه اشتغالندن ناشی بر وقت

نمازی وقتندن تأخیر ویاخود بلاطهارة زرع ویاغرس ایدوب ویاخود براجیرك
اجرتنی ادا ایتمیوب بلكه‌دری قورومقسزن تأدیه‌یه عدم مسارعت ایدرسه طیب اولماز
واخذ وعطا ایتدیكی ذواته وشر یكنه اذی وجفادن احتراز برله بر زی طهارت
اوزره صاچوب بعد الفراغ تر لانك بر طرفنده ایكی ركعت نماز قیلوب دیه اللهم انی
عبد ضیف وسلمت هذا الیك فسلمه لی وبارك لی فیه ثم یصلی علی النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم ایمدی الله تعالی حضرتلری اول زرعی افات بلیاتدن حفظ ایدوب وانده خیر
وبركات خلق ایدر واكن ایریشوب خرمن وجوده كلدكده كیال طهارت اوزره
اوله‌رق قبله‌یه متوجهاً كیل ایتمك واجبدر پس بو یله اولمازسه انده بركات اولماز بعد
فراغ الكیل ایكی ركعت نماز قیلوب دیه ربی القیت بذرا قلیلا واعطیتنی شیئا كثیرا
فاجعلها قوت طاعة ولا تجعلها قوت معصیة واجعلنی من الشاكرین غرس اشجارده
دخی ینه بو یله‌در والله تعالی سبحانه اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ كتاب الذبائح ﴾

ذبیحه‌لره دائر مسائل مكتوبه‌لردر ﴿ مناسبتها للمزارعة كونهما اتلافا فی الحال للانتفاع
بالنبات واللحم فی المآل ﴾ ذبائحك مزارعه‌یه مناسبتی ایكیسنكده كله‌جكده نبات ولحمیله
انتفاعیچون فی الحال اتلاف اولمریدر لكن بوكا اعتراض ایتمشلر كه مناسبت مساقاتله
ذبائح میانلرنده اراءلی زیرا ذبائح مساقاتدنصكره مذكوردر مزارعه‌دنصكره دكلدر
ایمدی صواب اولان مناسبتدن ذبائحله مساقاتك هر برلرنده انسانك وسائر حیوانك
میوه‌دن بعده حیواندن اكل وانتفاع ایده‌جكلری شیلری تهیه واحضار اولمسیدر ایمدی
مجنونك وصبی لا یعقلك ذبح ایتدیكی حیوانك لحمی اكل اولنماز ذبحه معتدر صبی یعقلك
ذبیحه‌سی اكل اولنور (ثانیا مسلم ویا كتابی اولمسیدر ایمدی مشرك ومرتدك ذبیحه‌سی
اكل اولنمز اهل كتابك ذبحی وقتنده عندنده كیمسه بولنمیوب ویا بولنوب لكن تسمیه ایتدیكی
استماع اولنمسه مسلم كبی تحسینا للظن تسمیه ایتدی دینور (ثالثا حین ذبحده حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینك اسماء حسنی سندن بر اسم شریفنی ذكر ایتمكدر اوصاف كریمه‌لرندن
بر صفتله برابر ذكر اولنسون مثلا الله اكبر ویا اجل ویا اعظم كبی ویا من غیر وصف ذكر
اولنسون الله كبی ذبح اضطراریده تسمیه‌نك وقتی صیده رمی ویا قوشی ارسالی وقتیدر
رابعا مسموعیله ذبیحه معینه اولمق لازمدر ایمدی بر قیونه بسمله‌یی ذكر ایتدكدنصكره
دیكرینده دخی اول بسمله كفایت ایدر ظنیله بلا تسمیة ذبح ایلسه ایكنجیسی حلال اولماز
(خامسا ذبیحه‌ده آز وچوق حین ذبحده حیاتك قیامیدر بعض خروج دمیده
شروطدن عد ایدن واردر ذبحك حكمی مذبوحك جلید رسبی انسانك احتیاجیدر

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شرنبلالية الذبيحة اسم مايذبح كالذبح بالكسر واما بالفتح فقطع الاوداج ذالك كسر يله
ذبح كبى ذبيحه ذبح اولنان حيوانك اسميدر فتحله بيونده كه طمرلرى قطعدر (﴿ حرم
حيوان من شانه الذبح) خرج السمك والجراد فيحلان بلاذكاة ودخل المتردية والنطيحة
وكل (ماالمر يذك) ذكاة شرعا اختيارياكان واضطراريا﴾ شرعا ذبح شانندن اولان حيوانك
اكلى كرك ذكاة شرعى اختيارى وكرك اضطرار يله مادام ذكاتلنوبكه بوغزلنمدقجه
حرام اولور بلقله جكركه نت شرعا ذبحى اولماغين انلر حكم مشروحدن خروج ايتمكله
بوغزلنمقسزن اكللرى حلال ومشروع اولدى ومترديه كه برمحل عاليدن دوشوب
نوعما حياتى اولان قيون واكوزو نطيحه كه بربرينى ويبرزله سوسوب اوروب نطمله
هلاكه مشرف اولان حيوانلر حكم مرسومده داخل اولديكه بونلرده ازبر حياة بولنورسه
ذبح شانلرندن اولمغله بلاذبح اكل اولنمزلر شارحك وكل قولنى متنك ماالمر يذك تركيبنه
ادخالى اشبو تركيبك ماقبلندن انفصالنه وماقبلنه قيد اولماسنى ايجاب ايدر
بوايسه فاسددر ﴿ (وذكاة الضرورة جرح) وطعن وانهار دم (فى اى موضع وقع
من البدن) ﴾ ذكاة ضرورة بدن حيواندن قنقى محلندن اولورسه اولسون اوروب
يارهليوب قانى آقيتقدر مثلا صيده وصاحبندن قاچوب وحشت ايدوب دردست اولنمسى
ممكن اولميان دوه واوكوز وقيون امثالى حيوانلاتدن اولديغى كبى لكن قيون شهرده
قاچرسه ذكاة ضرورتله ذبح اولنماز صحراده اولور ﴿ (وذكاة الاختيار ذبح بين الحلق
واللبة) بالفتح المنحر من الصدر ﴾ ذكاة اختيارى حيوانى حلقيله لبه سيكه دوشندن
نحر محلى ماينيى ذبحدر لبه فتحله مقيددر ﴿ (وعروقه الحلقوم) كله وسطه اواعلاه
اواسفله وهو مجرى النفس على الصحيح (والمرى) هو مجرى الطعام والشراب (والودجان)
مجرى الدم) ذبح اولنه جق طمرلر حلقومك كليسيكه وسطى ويا اعلاسى ويا اسفليدركه
بوغازمراددر رئيى زائد در حلق معناسنه در قول صحيح اوزره مجراى نفسدر طعام وشراب
مجراسى اولان ميمك فتحى وراءنك كسر يله مريدركه قزل اوكلك تعبير اولنان خرطلقه
منصل لحم نسنه در ومجراى دم اولان بوغز چقورينك ايكى طرفنده ايكى غليظ طمرلردركه
جان طمرى ديبور واوك دالك فتحيله ودجاندر ﴿ (وحل) المذبوح (بقطع اى ثلاث
منها) اذللاكثر حكم الكل ﴾ ذبح اولان حيوان سالفة البيان اشياء اربعه دن قنقى اوچى
قطعله اولورسه اولسون اتنكله اكل حلالى ومشروع اولور اكثر ايچون حكم كل اولمغين
﴿ وهل يكفى قطع اكثر كل منها خلاف وصحح البزازى قطع كل حلقوم ومرى
واكثر ودج وصحح انه يكفى عن الحياة قدر مايبقى فى المذبوح ﴾ واشبو عروق اربعه دن
هر برينك اكثرنى قطع كفايت ايدرمى بونده ميان فقهاده اختلاف واقع اولمدى امام
اعظم رحمه الله تعالى نك قول صواب فرينلرى قنده كه اوچك قنقيسى اولورسه اولسون
قطع اولنورسه حلال اولور مضمونيدر عند البعض حلقومك ايكى ديكريله برابر

برروايتده حلقوم ومرى واحد ودجينك قطعلريدر امام محمد رحمه الله تعالى اشبو مار
الذكر عروق اربعه نك هر برينك اكثرنى قطعدن لازمدر بيورديلر بزازى حلقومك
ومرينك كليسيله ودجك اكثرينك قطعنى تصحيح ايتدى وقريبا كاوركه مذبوحده
حياتدن ازبرقاله جقى مدت مقدارى ذبحنده كفايت ايدر جوهره ده بنا بيعدن
تقلامر سومدركه برقيون خسته اولوب ويا قورد قارننى يارمقله ازبرمدت حياتده قلاجغى
تبين ايتسه اماءين قتنده ذبحله حلال اولمز مختار اولان هر برحيوانكه كندوده حياة
وارايكن ذبح اولندى بلاتوقيت اكلى حلال اولور فتوا بوقوله اوزره در ﴿ (و) حل المذبح
(بكل ماافرى الاوداج) ارادبالاوداج كل اربعة تغليبا (وانهر الدم) اى اساله (ولو
بنار (او بليطة) اى قشر قصب (ومروة) اى حجر ابيض كالسكين يذبح بها ﴾ حيوانى
هر بر طمرلرى كسوب قانى اقيدن شيله ذبح حلال مشروع اولدى هر نقدر آتشله ويا قامشك
قابيله ويا كند وايله حيوان ذبح اولنور بچاق كبى كسكين بياض طاشله اولسه ده اولور
شمس الائمه نك وفخر الاسلامك اصوللرنده نارايله ذبحك عدم وقوعى مذكور در
﴿ (الاسنا وظفرا قائمين ولوكانا منزوعين حل) عندنا (مع الكراهة) لما فيه من الضرر
بالحيوان كذبحه بشفرة كايلة ﴾ الامحانده قائم ومستقر اولان ديش وطرنق ايله ذبح
اولمزبرندن نزع اولنمش منفصل اولورلرسه حنفيه قتنده ذبحيهسى مع الكراهة حلال
اولور كور بچاقله ذبحنده حيوانه اذا ضرر اولديغى مثللو بونده ده اولديغنه بناء مقتضاى
تعليل كراهتك تحريمى اولمسيدر (وندب احداد شفرته قبل الاضجاع وكره بعده كالجر
برجلها الى المذبح) ذبحى مراد اولنان حيوانك بچاقى كندوسنى مذبحه يتورمزدن
مقدم بيلهمك مندوبدر زيرا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم سعادتله بيورمشكه
﴿ان الله كتب الاحسان على كل شئ فاذا قتلتم فاحسنوا القتلة واذا ذبحتم فاحسنوا
الذبحة وليحد احدكم شفرته وليرح ذبيحته بعد الاضجاع احداد) شفره مكروهدر مذبحه
حيوانك اياقندن چكمك مكروه اولديغى كبى روايت اولنوركه رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم بررجلى قيونى يانى اوزره ياتروب احداد شفره ايدركورد كده اول رجم كانى
بيورمشلركه ☼اردت ان تميتها موتات هلا حددتها قبل ان تضجعها كذا فى الهداية☼ بنه
بر رجلى برقيونى مذبحه جكديكنى كوردكده بيورديلركه ☼قدها الى الموت قودا رفيقا☼
برروايتده ☼خذ سالفتها فانما يرحم الله من عباده الرحماء☼ بوندن فهم اولنان حيوانك كندويه
نه يابه جقلرينى ادراكيدرنته كه خبرده وارددر ☼ابهمت البهائم الاعن اربعة خالقها ورازقها
وحتفها وسفادها☼ سفاد كتاب وزنده حيوانك اركككنك ديشيسنه آشوب چفتلشمسى
معناسنه در يعنى بهائم الله ذوالجلال حضرتلرى هر برشئ مبهم قيلدى فهم
وادراكندن عاجزلر درالا درت شئ كندولرينه مبهم ومجهول دكلدر خالقلرينى
ورازقلرينى وموت وچفتلشملرينى بيلورلر كذا فى مبسوط السرخسى عليه رحمة القدسى

﴿ وذبحها من قفاها) ان بقيت حية حتى تقطع العروق والا لم تحل لموتها بلا ذكاة ﴾ دخی ذبیحه‌یی آکه‌سندن بوغزلمق سنته مخالف اولمغین مکروهدر عروقلری قطع اولنانه‌دك حیاتی باقیه اولورسه بوقیسه بلا ذبح موتنه بناء اکلی حلال اولماز ﴿ (والنخع) بفتح فسكون بلوغ السكين النخاع وهو عرق ابيض في جوف عظم الرقبة ﴾ دخی نونك فتحی خانك سکونیله نخعکه بچاغی بیون کمو کینك درونده بیاض ایلیکه ابلاغله تمام بردن بوغازلمق مکروهدر بعضیلر نخع حیوانك باشنی ذبح محلی ایوجه ظاهر اولسون دیو آکه‌سنه بوکمك و بعضلر قبل سکون الاضطراب بوینی قرمقدر دیدیلر خلاصهٔ کلام بونلرك جمله‌سنده بلا فائده تعذیب حیوان اولمغله هپ مکروهلردر (وکره کل تعذیب بلافائدة) هر بر تعذیب بلافائده مکروهدر ازجمله برینی دیکرینك حضورنده ذبح مثللو ﴿ (مثل قطع الرأس والسلخ قبل ان تبرد) ای تسكن من الاضطراب وهو تفسير باللازم كما لايخفى ﴾ ماالذکر کراهتلر ذبیحه‌نك اضطراب وحرکتی ساکن اولوب کسب برودتدن مقدم دریسنك یوزیلوب و باشنك قطعنده‌که کراهت کبیدر برودتی سکون اضطر ایله تفسیر لازمیله تفسیردر من غیر عکس برودته سکون لازم کلورزیرا بعض اولورکه سکون بولنور برودت بولنمز ﴿ (و كره (ترك التوجه الى القبلة) لمخالفة السنة ﴾ ذبیحه‌نك قبله‌یه توجیهنی ترکسنته مخالف اولمغله مکروه قلندی قطع اوداجله تسمیه بولنمغله اکلی حلالدر لکن بلاعذر سنة مؤکده‌نك ترکی موجب کراهتدر ﴿ (وشرط كون الذابح مسلما حلالا خارج الحرم ان كان صيدا) فصيد الحرم لاتحله الذكاة في الحرم مطلقا ﴾ ذبیحه صید اولورسه ذابحك مسلم وخارج حرمده حلال‌که غیرمحرم اولمسی شرط قلندی ان کان صيد اقولی حلالا خارج الحرمه قید درپس محرم صیدك ذبح ایدرسه اکلی حلال اولور زیرا انده اوفعلی مشروعدر ذابح محرم ویا حلال بلکه هرنقدر کتابیده اولورسه مطلقا حرمك صیدنی حرمده وخارج حرمده ذبحی انی حلال قیلمز شارحك في الحرمله تقییدی خارج حرمده ذبحك حلنی اشراب ایدر اما ظاهر اولان عدم حلیدر فلیراجع الى محله ﴿ (او كتابيا ذميا او حربيا) الا اذا سمع منه عند الذبح ذكر المسيح (فتحل ذبيحتهما) ﴾ ویاخود ذابحك ذمی ویا حربی کتابی اولمسی شرط قلندیغندن ذبیحه‌لری حلال اولور الانبجی وقتنده کندودن مسیح ذکری استماع اولنورسه حلال اولماز ﴿ (ولو) الذابح (مجنونا اوامراة اوصبيا يعقل التسمية والذبح) ويقدر (واقلف اواخرس لا) تحل ﴾ ذابح مجنون ویا عورت ویا تسمیة وذبحی بیلور واکا مقتدر صبی ویا اقلفکه سنتسز ویا اخرس اولورسه ذبیحه‌لری حلال اولمز ﴿ (ذبيحة غير كتابي من (وثني ومجوسي ومرتد) وجني وجبري لو ابوه سنيا ولو ابوه جبريا حلت اشباه لانه صار كمرتد قنيه ﴾ کتابی اولمیان وثنی که بت پرست مجوسیکه آتش پرست

ومرتد وجنی و باباسی اولان جبری طائفه‌لرینك ذبیحه‌لری حلال اولمز باباسی سنی اولوب کندی جبری اولورسه مرتد کبی اولمغله اما باباسیده کندی کبی جبری اولورسه اهل ذمت کبی اولمغله حلال اولور ﴿ بخلاف یهودی اومجوسی تنصر لانه يقر على ما انتقل اليه عندنا فيعتبر ذلك عند الذبح حتى لو تمجس يهودي لاتحل ذكاته ﴾ بریهودی ویا مجوسی تنصر ایدوب ملت نصاری‌یه دخول ایدرسه صورت مشروحه‌نك خلافنه‌درکه ذبیحه‌سی حلال اولور کویا بزم عندمزده انتقال ایتدیکی نصرانیتسی اقرار ایتمش اولمغله ذبحی وقتنده اواعتبار اولندی زیرا کفر ملت واحده‌در اما بریهودی مجوسی اولورسه ذبیحه‌سی حلال اولماز (والمتولد بين مشرك وكتابي ككتابي لانه اخف) مشرکله کتابی بیننده تولد ایدن ولد کتابی حکمنده اولور شرا مشرکدن اخف اولمغین ﴿ (وتارك تسمية عمدا) خلافا للشافعي (فان تركها ناسيا حل) خلافا لمالك ﴾ دخی عمدا الله جلیلك اسم شریفنی ترك ایدن ذابحك ذبیحه‌سی حلال اولمز حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك ﴿ ولاتاكلوا مما لم يذكر اسم الله عليه ﴾ قول بلاغت احتوالرینه مبنی امام شافعیدن مقدم حرمتنه اجماعده منعقد درمشار الیه ایچوندر اختلاف حتی امام ثانی سید انی علیه رحمة الصمد انی بیورمشلرکه قصدا متروك التسمیه اولان مذبوحده اجتهاد جائزدکلدر برقاضی انك بیعنك جوازیله حکم ایلسه نافذ اولمز اجماعه مخالف اولدیغنه مبنی ناسیا برکیمسنه تسمیه‌یی ترك ایلسه ذبیحه‌سی حلال اولور شارع ناس نسیان عذرینه بناء ذاکر حکمنده قیلدی نته‌که عذره بناءصومده ناسیا اکل ایدن کیمسنه امساك ایدن کیمسنه مقامنه قائم اولدیغی کبی بونده‌ده اختلاف امام مالك ایچوندر ﴿ (وان ذكر مع اسمه) تعالى (غيره فان وصل بلا عطف (كره كقوله بسم الله اللهم تقبل من فلان) اومنى ﴾ ذابح الله ذوالجلال حضرتلرینك اسم شریفلریله برابر وصله بلاعطف برکلام ذکر ایدرسه مثلا بسم الله اللهم تقبل من فلان ویا منا قولی کبی پس مکرهدر ﴿ ومنه بسم الله محمد رسول الله بالرفع لعدم العطف فيكون مبتداء لكن يكره للوصل صورة واو بالجر اوالنصب حرم دررقيل هذا اذا عرف النحو والاوجه ان لايعتبر الاعراب بل يحرم مطلقا بالعطف لعدم العرف زيلعي ﴾ مضمون مشروح قیلندندر مکروهدر ذابحك رفعله بسم الله محمد رسول الله ایله ابتداء کلام اوله‌رق ذابح بداء ایدیجیدر لکن صورتا وصله اولدیغندن بنه مکروهدر محمد لفظی جرایله ویانصبله تکلم ایدرسه حرام اولور بعضیلر حکم مشروح ذابحك نحوه عالم اولدیغنه نظرادر دیدیلر لکن احسن اولان اعرابه اعتبار ایتمامکدر بلکه عدم عرفه مبنی مطلقا عطفله اولورسه حرام اولور ﴿ (كما افاده بقوله (وان عطف حرمت نحو بسم الله واسم فلان اوو فلان) لانه اهل به لغير الله تعالى قال عليه الصلوة والسلام موطنان لااذكر فيهما عند العطاس

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وعند الذبح ❊ مفاد مرسومی ماتن مرحوم كندو قوليله افاده وبيان ايدركه ذابح
غير كلامی بسم الله واسم فلان ويا وفلان كبی عطفله ايراد ايدرسه ذبيحه سی حرام
اولور كندويه الله تعالى حضرتلرينك غيرينك اسميله اهلال ورفع صوت اولنمغين
اولی اولان قهستانينك تعليلی كبی لان تجريد التسمية فريضة ديمك ايدی رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم سعادتله بيورمشلركه ايكی محل واركه انلرده بن اسم الله ايله
برابر ذكر اولنمام اذانده واقامنده كه كبی بری عطاس وبری ذبح وقتلريدر مقتضای
مقام كراهتك تحريمی اولمسيدر زيرا الله ذوالجلالك اسم شريفنك غيرينك ذكريله
اوذبيحه ميته وحرام اولور ❊ (فان فصل صورة ومعنی كالدعاء قبل الاضجاع و
الدعاء (قبل التسمية او بعد التسمية لابأس به) لعدم القران اصلا ❊ ذابح اسم اللهله
اسم اللهك غيرينك ميانلرينی قبل الاضجاع وقبل التسمية ويا بعد التسميه دعا كبی شيلرايله
صورتا كه حسا سماعله ومعنا كه حقيقة فصل ايدرسه بونده اصلا قران اولمديغندن
بأس يوقدر بلكه اصل مطلوب بودر زيرا مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم ذبح اراده بيوردقلرندن ❊ اللهم هذا منك ولك ان صلاتی ونسكی ومحيای ومماتی
لله رب العالمين لاشريك له وبذلك امرت وانا من المسلمين ❊ بسم الله والله اكبر ديوب
بعده ذبح ايدرلرايدی وحضرت علی كرم الله تعالى وجهه ورضی عنه دن دخی برمنوال
مشروح منقولدر ❊ (والشرط فی التسمية هو الذكر الخالص عن شوب الدعاء)
وغيره (فلا يحل بقوله اللهم اغفرلی) لانه دعاء وسؤال ❊ تسميه ده شرط دعا وسائر شی
خلطندن خالص ذكر اولمقدركه كندوبی دعايه قارشدرمامقدر پس ذابحك اللهم
اغفرلی قوليله ذبيحه سی حلال اولمز فقط ذكر الله اوليوب دعا وسؤال اولمغين
❊ (بخلاف الحمد لله وسبحان الله مريدا به التسمية) فانه يحل ❊ ذابحك كندوايله
تسميه مراد ايتديكی الحمد لله وسبحان الله قولی سالف الذكر اللهم اغفرلی قولنك
خلافنه دركه بونده ذبيحه سی حلال اولور ❊ (ولو عطس عند الذبح فقال الحمد لله
لايصح فی الاصح) لعدم قصد التسمية ❊ حين ذبحنده آغسرمق وقوعبولمغله ذابح
الحمد لله ديسه قول اصحده تسميه قصدی معدوم اولمغين ذبيحه سی حلال اولمز زيرا
مرادی حمد نعمتدر تسميه دكلدر ❊ (بخلاف الخطبة) حيث يجزيه خطبة ذبحك
خلافنه دركه بونده عطاس ايچون ذكر اولنان حمدله وياسبحله تسميه يه كفايت ايدر
(قلت ينبغی حمله علی ما اذا نوی والا لا يوفق بينه وبين مامر فی الجمعة فتأمل) شارح
عليه الرحمه ديركه لائق اولان اشبو خطبه ده كه ذكر اللهك تسميه مقامنه قائم اولور
قولنی خطيبك تسميه يه نيت ايدرسه اولور يوقسه اولمز مضمونينه حملدركه حتی مصنفك
بوقوليله جمعه ده كه خطيب عطاس ايچون حمد ايدرسه خطبه مقامنه قائم اولمز قولی
ميانلرنده توفيق بوله لكن حمل مشروحله ده توفيق پك ظاهرجه دكلدر فتأمل اكا اشارت

اولسه اولور ❊ (والمستحب ان يقول بسم الله الله اكبر بلا واو وكره بها) لانه يقطع فور
التسمية كما عزاه الزيلعی للحلوانی وقال قبله والمتداول المنقول عن النبی صلى الله تعالى
عليه وسلم بالواو ❊ ذبحده كه تسميه ده مستحب اولان بلاواو بسم الله الله اكبر ديمكدر
واوايله تكلم فور تسميه يی قطع ايتديكندن مكروه اولدی تكلم مضمون مشروحی
زيلعی شمس الائمة الحلوانی يه عزو ايلدی وبوندن مقدمده رسول الله صلى الله عليه
وسلمدن منقول ومتداول اولان واو ايله در ديدی وحضرت علی وابن عباس رضی الله
عنهمادنده واوايله مرويدر بقليده والمستحب ان يقول بسم الله الله اكبر ديدی ❊ (ولو
سمی ولم تحضره النية صح بخلاف ما لو قصد بها التبرك فی ابتداء الفعل) اونوی بها
امرا اخر فانه لا يصح فلا تحل ❊ ذابح تسميه يی ايدوب لكن حضور قلبله نيت ايتمسه
صحيح اولور اما تسميه ايله بداء ايتديكی فعلك تبركنی قصد ويا انكله برامر آخره نيت
ايدرسه ايدی تسميه صحيح اولمامغين ذبيحه سی حلال ده اولماز مأمور اولديغی شيئك
غيرينه نيت ايتديكندن ❊ (كما لو قال الله اكبر واراد به متابعة المؤذن فانه لا يصير شارعا
فی الصلوة) بزازية ❊ نته كه بركمسنه مؤذنه متابعت اراده سيله افتتاح تكبيری
مقامنده الله اكبر ديسه نمازه شروع ايتمش اولماز بومضمون اونوی بها امرا اخره نظيردر
❊ (وفيها وتشترط التسمية من الذابح (حالة الذبح) او الرمی لصيد او الارسال او حال وضع
الحديد لحمار الوحش اذا لم يقعد عن طلبه كما سيجئ) بزازيه ده مذكوردركه ذابحدن
تسميه ذبحی حالنده وياصيده رمی ويا ارسالی ويا حماروحشی يه حديدكه اوقو وضع
ايتديكی وقتده تسميه سی شرط قلندی اگر صياد انك طلبندن قعود ايتمش اولمازسه
نته كه بوكا متعلق بحث قريبا كلور ❊ (والمعتبر الذبح عقب التسمية قبل تبدل المجلس)
حتی لو اضجع شاتين احدهما فوق الاخری فذبحهما ذبحة واحدة تسمية واحدة
حلا ❊ تسميه ده معتبر اولان قبل تبدل المجلس تسميه نك عقبنده ذبحك وجوديدر
كورمزميسنكه بركمسنه ايكی قيونی بربرينك اوزرلرينه يانلری اوزره ياتروب
ايكيسينی بردن برذبحه ايله ذبح ايلسه حلال اولورلر (بخلاف مالو ذبحهما علی
التعاقب لان الفعل يتعدد فيتعدد التسمية ذكره الزيلعی فی الصيد) مار الذكر
قيونلری بردن ذبح ايتميوب متعاقبا بربربر ذبح ايدرسه صورت مشروحه نك
خلافنه دركه برتسميه ايله حلال اولمز فعلك تعددی تسميه نك تعددينی موجب
اولمغين بونی زيلعی صيد بحثنده ذكر ايلدی ❊ (ولو سمی الذابح ثم اشتغل باكل او شرب
ثم ذبح ان طال وقطع الفور حرم والا لا) ذبح مراد ايدن كمسنه بعد التسميه اكل وشربه
مشغول اولوب بعده ذبح ايدرسه ايدی مشغوليتی اوزايوب فوری قطع ايدرسه ذبيحه سی
حرام اولور يوقسه اولماز (وحد الطول ما يستكثره الناظر) ذبحده طوللك حدی ناظرك
استكثار ايتديكی مدتدر ❊ (واذا احد الشفرة ينقطع الفور بزازية) ذابح بعد التسميه بچاغی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بیلرسه فور منقطع اولور ﴿ (وحب (بالخاء) نحر الابل) فی اسفل العنق (وکره ذبحها) ﴾
دوه‌یی بلکه دوه‌قوشی وقاز امثالی هر بوینی اوزون حیوانی اسفل عنق که کوکسنه قریب
محلدن محبوب ومسنون قیلندی ذبحکه بوغازندن بوغزلمق مکروه اولدی حب حاء ایله
مجهول صیغه‌سیله در کتنرده وسن نحر الابل واقع اولمشدر ایکیسندن مراد بردر ظن ایدرم
﴿ (والحکم فی غنم وبقر عکسه) فندب ذبحها وکره نحرها لترك السنة ومنعه ﴾ مالك
قیون واوکوز امثالی بوینلری قصیر اولان حیوانلرده بوغزلقده حکم ابلك عکسیدر که
ذبحلری مندوب ومحبوب قیلندی نحرلرنده سنت ترك اولنمغله مکروهدر امام مالك
بونلرده نحری منع ایتدیکه جائز دکلدر دیدی ﴿ (ولابد من ذبح صید مستأنس)
لان ذکاة الاضطرار انما یصار الیها عند العجز عن ذکاة الاختیار ﴾ انسانله استئناس
والفت ایدن صید اولنور آهو امثالی حیواناتی شرعا ذبحدن لازمدر زیرا ذکاة
اضطراره کید یلوب اکا رخصت ویرلدیکی انجق ذکاة اختیاردن عجز وقتنده‌در
﴿ (وکفی جرح غنم) کبقر وغنم (توحش) فیجرح کصید (وتعذر ذبحه) کان تردی
فی بئر ونداوصال حتی لو قتله المصول علیه مریدا ذکاته حل ﴾ اوتلاقده یوروین
اوکوز وقیون امثالی توحش ایدوب انساندن فرار ایدن ویاقیویه دوشوب ویا
اورکوب قاچن ویا انسانك اوزرینه هجوم وحمله ایدن حیوانات کبی ذبحی متعذر
اولنلرك ذبح مقامنه جرحی کفایت ایدر که صید کبی مثلا قرشونله اوریلوب یاره‌لنور
کورمز میسنکه بر کیمسنه اوزرینه صولتله هجوم ایدن مثلا ابلی ذکاتنی مراد ایده‌رك
قتل ایلسه اکلی حلال اولور ﴿ وفی النهایة بقرة تعسرت ولادتها فادخل ربها
یده وذبح الولد حل وان جرحه فی غیر محل الذبح ان لم یقدر علی ذبحه حل وان قدر لا ﴾
نهایه‌ده مسطوردرکه بر بقره‌نك ولادتنده عسرت اولمغله صاحبی الینی انك بطننه
ادخال ایدوب ولدینی انده ذبح ایدرسه اکل حلال اولور هر نقدر ذبح محلنك غیرندن
جرح ایدرسه ده لکن بو حل ذبح محلندن ذبحه قادر اولمدیغنه کوره‌در قادر اولورسه
حلال اولماز ﴿ قلت ونقل المصنف ان من التعذر ما لو ادرك صیده حیا واشرف ثوره
علی الهلاك وضاق الوقت علی الذبح او لم یجد آلة الذبح مخرجه حل فی روایة ﴾ شارح
رحمه الله تعالی دیرکه مصنف نقل ایدر که اعذار ذبحدندر صید نه حیاتده ایکن اولاشوب
ویا اوکوزی هلاکه قریب اولمغله ذبحه وقت قالمیوب ویا آلت ذبحی بولمدیغندن مزبورلری
جرح ایتسه‌لر بر روایتده حلال اولور فی روایة بدلنه فی قول دیسه اولی اولور ایدی
زیرا مصنف مرحوم بونی بعض مشایخه عزو ایله ائمه‌دن برینه عزو ایتمدی (وفی منظومة
النسفی نسفینك منظومه‌سنده مذکوردرکه ❊ ان الجنین مفرد بحکمه ❊ لم یتذك
بذکاة امه ❊ حیوانات قارننده که یوریسی کندی حکمنده مفرد ومستقلدر که اناسنه
تابع اولمامغین انك ذبحیله کندوسی ذبح اولنمش اولماز ایمدی کندوسی مستقلا ذبح

اولنورسه حلال اولور یوقیسه اولمز پس شطر ثانی شطر اولی مفسر اولمش اولور ﴿ فحذف
المصنف ان وقالا ان تم خلقه اکل لقوله صلی الله تعالی علیه وسلم ذکاة الجنین ذکاة
امه وحمله الامام علی التشبیه ای کذکاة امه بدلیل انه روی بالنصب ﴾ امدی مصنف
مرحوم بیت مشروحدن انی حذف ایتدیکه جنینك تحقیق کندو باشنه مستقل
ذبحیه حکمنده اولمسنی رد ایلدی زیرا امامین بیور دیلرکه جنینك خلقتی واعضاسی
تام اولورسه اکل اولنور زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلرکه جنینك
ذبحی اناسینك ذبحیدر کندوبی مجددا ذبح ایجاب ایتمز پس کندوسی مفرد بحکمه
اولمدی امام اعظم رحمه الله تعالی حدیث شریفی تشبیه اوزره حمل ایتدیلر یعنی ذکاة
امه کذکاة امه‌دنتأویلنده‌در رفعله روایت اولندیغی مثللو نصبله ده روایتنه مبنی رفعی
صورتنده دخی تشبیه ممکندر بلکه نصبنده که تشبیهدن اقوادر عیناك عیناها
وجیدك جیدها قوللرنده اولدیغی کبی یعنی سنك کوزلرك اول محبوبهٔ دل آرامك
کوزلری کبیدر دیمك ولیس فی ذبح الام اضاعة الولد لعدم التیقن بموته یوکل اولان
حیوانی ذبحده ولدینك موتنه تعین اولمدیغندن انی اضاعه واتلاف ایتمش اولماز یعنی
ذبحده کراهت یوقدر دیمك ﴿ (ولا یحل ذوناب یصید به) فیخرج نحو البعیر (ومخلب)
یصید بمخلبه ای ظفره فیخرج نحو الحمامة (من سبع) بیان لذی ناب والسبع کل
مختطف منتهب جارح قاتل عادة (او طیر) بیان لذی مخلب ﴾ مصنف دقت بناها علی الله
تعالی فی الجنة سمك بناه وقتا که ذبائحدن فارغ اولدیغندن حلال اولوب واولمیانی
بیانه آغاز وشروع ایلدی یرتجی حیواناتدن آزی دیشیله صید ایدن آزی صاحبی
ویاقوشدن پنچه‌سیله وطرنقیله صید ایدر چناق صاحبی حلال اولمز سبع هر بر
یرتجی وقاپجی عادة جرح وقتل ایدر حیواندر زیرا مسلمك وابو داودك روایتلری
اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سباعدن هر برآزی صاحبنی وطیوردن
قیناق صاحبنی اکلدن نهی بیوردیلر نهیده سر وحکمت اشبو حیوان مشروحه‌لرك
طبیعت وجبلتلرنده که اذی ومضرت شرعا مذموم ومنفور اولمغله لحملرندن اکل
اولدیغنه نظرا شاید اکلندن طبیعت شرت الور نسنه تولد وظهور ایتمش خوفندن
نوع بنی آدمه اکراما شارع انی حرام قلدی نته که حلال بیوریلان نعم لا یحصی اصنافا
وکرما حلال اولدیغی مثللو اختطاف ظهورك هواده قاپوب انتهام سباعك یوزنده
اخذیدر ﴿ (ولا الحشرات) هی صغار دواب الارض واحدها حشرة ﴾ دخی صرت
طوشنی وکلنجك وکرپیکه فارسیسی خارپشت در بونلر امثالی حشرات که دائما
یریوزنده مجتمع اولان کوچك قرنجه وسلوك وخنفسا کبی دواب حلال دکلدر حشرات
مفردی حشره‌در بونلرهوام مستخبثه‌دن اولوب واکثریا نجاست تناول ایتدکلریله
حرام اولدی ویحرم علیهم الخبائث نظم مجیدنیه ماصدق دوشدیلر ﴿ (والحمر الاهلیة)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بخلاف الوحشية فانها ولبنهـا حلال ※ دخی حمر اهلیه حلال اولمدی وحشیه
بونك خلافنه اولدیغندن کندوسی وسودی حلال اولدی ※ (والبغل) الذی امه
حمارة فلو امه بقرة اکل اتفاقا ولو فرسا فکامه ※ اناسی حمار اولان قاطرده حلال
دکلدر ایمدی اناسی اینك اولورسه اتفاقا اکل اولور اط اولورسه اناسی کبی حل
وحرمتی ذکر آتی اختلاف اجرا اولنور خلاصهٔ کلام مأکول اللحم وغیر ماکول
اللحم حیواندن تولد ایدن ولدده اعتبار اناسنه در ※ (والخیل) وعندهما والشافعی
تحل وقیل ان اباحنیفة رجع عن حرمته قبل موته بثلاثة ایام وعلیه الفتوی عمادیة
ولا بأس بلبنها علی الاوجه ※ دخی امام اعظم قتنده آطك اتی حلال اولمدی حق
سبحانه وتعالی حضرتلری ※ والخیل والبغال والحمیر لترکبوها ※ کلام حکمت آموزنده
رکوبیله امتنان بیوروب اکلیله بیورمدی کورمز میسنکه ابل بنلوب وا کل اولنور
مقوله‌دن اولمغله الله جلیل ایکیسنك بیننی جمله ※ فنها رکوبهم ومنها یأکلون ※ بیوردی
پس اکل منافعك اعلاسندندر ایمدی حکیم مطلق اولان ذات بیچون نعمتلرك اعلاسی
اولان نسنه ایله امتنانی ترك ایدوب ادناسیله امتنان بیورمز خیل حقنده که ایت
کریمه‌ده اولدیغی کبی امام مشار الیه عندنده کراهت عند البعض تحریمیدر بعضیلر
اباحه سیله الت جهاد وقلت بولسون دیو کراهتنه مبنیدر دیه‌رك تنزیهی اولمسنه ذاهب
اولدیلر بناء برین سؤری طاهر در دیدیلر لکن اصح اولان قول اولدر امامین همامین
وامام شافعی رحمهم الله تعالی نزدلرنده فرسك لحمی حلالدر جابر بن عبد الله
رضی الله تعالی عنهمانك روایت بیوردقلری عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمده بزلر لحم فرسی اکل ایلدك مفادینه بناء بعضیلر امام اعظم رحمه الله تعالی وفاتندن
اوچ کون مقدم حرمتی اجتهادندن رجوع بیوردی دیدیلر فتوا وقول اورزه در
زیاده وجیه اولان قول اورزه آطك لبننده بأس یوقدر انك شربنده الت جهادك
تقلیلی بولنمامغین ※ (والضبع والثعلب) لان لهما نابا وعند الثلاثة یحل ※ دخی یاللی
قورد ایله تلکی حلال دکلدر کندولرنده ازی اولمغین ائمهٔ ثلثه عندنده حلالدر
※ (والسلحفاة) بریة وبحریة ※ دخی بری وبحری قبلومبغه کهطوسبغه حلال دکلدر
※ (والغراب الابقع) الذی أکل الجیف لانه ملحق بالخبائث قاله المصنف ثم قال والخبیث
ماتستخبثه الطباع السلیمة ※ دخی غراب الابقع که جیفه‌لری اکل ایدر قرغانك لحمی حلال
دکلدر مصنف مرحوم بونی خبائثه ملحقدر بیوردی بعده ویحرم علیهم الخبائث نظم
کریمنده که خبائثدن مأخوذ خبیث طباع سلیمه‌نك کندوبی خبیث عد ایتدیکی
شیدر دیدی (والغداف بوزن غراب السر جمعه غدفان قاموس) دخی غراب
وزننده غداف که کرکس قوشی حلال دکلدر قاموسك بیاننه کوره غدافك جمعی
غدفاندر ※ (والفیل) والضب وماروی من اکله محمول علی الابتداء ※ وفیل وحشراتدن

کار دیدکاری جانور حلال اولمدی کارك لحمنك اکل اولندیغی روایتی قبل التحریم
اوائل اسلامده اولدیغنه محمولدر ※ (والیربوع وابن عرس والرخم والبغاث) هو
طائر دون الرخمة یشبه الرخم وکلها من سباع البهائم وقیل الخفاش لانه ذو ناب ※
وعرب طوشنی وکانجك ورخم قتیتله رخمه‌نك جمیدرکه خلقتده کرکسه شبیه
بر قوشدر وبغاثکه رخمه شبیه دون الرخمة مردار خوار لئیم وا لجق صوت صیددن
عاری بر قوشدرکه بونلرك جمیعسنك لحملری حلال دکلدر وکندولری سباع بهائمدن
معدودلردر بعضیلر خفاشکه یرسه قوشیده ازی صاحبی اولمغله انکده لحمی
حرامدر دیدیلر لکن هر برازی صاحبی شیرت ومضرت ایتدکجه حرام اولمز زیرا
قیونك وکچینکده آزیلری واردر ※ (ولا) یحل (حیوان مائی الا السمك) الذی مات
بآفة ولو موادا فی ماء نجس ولو طافیة مجروحة وهبانیه ※ کندونك مأوی ومعاشی
صوده اولان حیوان حلال اولمز الا برافت وسببله حیاتی زائل اولان بالق هر نقدر ماء
نجسده تولد ایتمش اولوب ومجروحه اوله‌رق صویك یوزینه چیقمش اولورسه‌ده
حلال اولور ※ (غیر الطافی) علی وجه الماء الذی مات حتف انفه وهو مابطنه من
فوق فلو ظهره من فوق فلیس بطافی فیؤکل کما یؤکل مافی بطن الطافی ※ طافی
اسم فاعلدر عالی معناسنه‌در یعنی سمکك طافی موتی حتف انفه که بلا ضرب ولاقتل
اولوب قارنی یوقارو اوله‌رق صویك یوزنده عالی اولمزسه حلال اولور پس ارقه‌سی
صویك یوزنده ظاهر اولورسه اول سمك اولمامغین اکل اولنور طافینك بطننده که
اکل اولندیغی کبی زیرا انك موتی افتله که ضیق مکانله اولمشدر (ومامات بحر الماء او برده
وبربطه فیه او القاه شیء فموته بآفة وهبانیة) صویك حرو یابرودتیله وانده مثلا شبکه‌یه دوشوب
تخلصه عدم قدرتنه مبنی باغلنوب قالمسیله ویا کندویه طاش ودکنك امثالی برشی
القاسیله بر حیوانك موتی موت بآفة قبلیندن اولمغله اکلی حلال اولور واکلیله اوله‌جکی
نسنه القاسیله موتی دخی نیه بوله‌در ※ (و) ا (الجریث) سمك اسود (والمارماهی) سمك
فی صورة الحیة وافرادهما بالذکر الخفاء وخلاف محمد ※ جریث سکیت وزننده بر
نوع سیاه دکرمی بالقدر ومارماهی که ییلان بالغی دخی حلالدر مصنف مرحومك
بونلری تخصیص بالذکر بیورمسی خفالرینه وامام محمد علیه الرحمه‌نك اختلافنه مبنیدر
یعنی امام مشار الیهدن بونلرك عدم حلنه قول واردر لکن قول ضعیفدر ※ (وحل
الجراد) وان مات حتف انفه بخلاف السمك وانواع السمك (بلا زکاة) لحدیث
احلت لنا میتتان السمك والجراد ودمان الکبد والطحال بکسر الطاء ※ چکرکه
هر نقدر کندو باشنه بلا سبب اولورسه‌ده وانواع سمك جمیعا بلا ذبح حلالدر بزم
ایچون ایکی نوع میتة که سمکله جراد وایکی قسم قانکه چکرکه ایله طلاق حلال قیلندی
مضمونی حدیث شریفنه مبنی حتف انفه اولان سمك طافی جرادك خلافنه درکه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حلال دكلدر طحال طانك كسريله در حضرت علی كرم الله تعالی وجهه دن سؤال
واستفتا ايتديلر كه بعض اولور كه چكركه طوپليورلر حالبوكه انده حی وميت بولنيور
جواب بلاغت مآبنده بيورديلر كه كله كله يعنی انك حی وميت كليسی اكل وتناول ايديكز
اولكه كله امر صيغه سيله در ايكنجيسی معناتأكيددر ❊ (و) حل (غراب الزرع) الذی
يأكل الحب (والارنب والعقعق) هو غراب يجمع بين اكل جيف وحب والاصح حله
(معها) ای مع الكراهة ❊ بدزقرقه سيكه حبوبات اكل ايدن وطوشن وجيفه وحبوبات
معا اكل ايدن قرقه كرك اختياری وكرك اضطراری ذبحله قول اصح اوزره حلال
اولور والاصح حله دلالة علی الاصح معها يرينه بها دينسه ايدی اولی اولور ايدی اصحك
مقابلی امام ابی يوسفك كراهتی قوليدر ❊ (وذبح مالا يؤكل يطهر لحمه وشحمه
وجلده) تقدم فی الطهارة ترجيح خلافه (الا الادمی والخنزير) كامر) لحمی اكل
اولنميان حيوانك ذبحی اتنی وايچ ياغنی ودريسنی پاك ايدرسه مايعاتدن برشيئه دوشسه نجس
ايتمز وحاملينك نمازی باطل اولماز اكلك غيرنده انتفاعی عندالبعض جائز وعندالاخر
غير جائزدر لكن طهارت بحثنده بونك خلافنك ترجيحی تقدم ايتديكه لحمی ذبحله
پاك اولمز دريسی اولور الادميله خنزيرك اجزاسی ذبحله پاك اولمزلر ادمينك كرامة
خنزيرك كراهة درتنده كه مرور ايتدی مطهر نفس ذبحيدر يوخسه ذبح بالتسميه
ميدر ايكيسنی ده قائل واردر ❊ (ذبح شاة) مريضة (فتحركت اوخرج الدم حلت
والالا ان لم تدر حياته) عند الذبح ❊ بر كيمسنه برشاة مريضه يی ذبح ايتديكده اندن حركت
ويا خروج دم بولنورسه حلال اولور بونلر علامت حياة اولديغين واكر حين ذبحده
حياتی معلوم اولمزسه حلال اولمز ❊ (وان علم) حياته (حلت) مطلقا (وان لم تتحرك
ولم يخرج الدم) وهذا يأتی فی منخنقه ومتردية ونطيحة والذی بقر الذئب بطنها فذكاة
هذه الاشياء وتحلل وان كانت حياتها خفية وعليه الفتوی لقوله تعالى الا ما ذكيتم من
غير فصل وسيجئ فی الصيد ❊ مذبوحك حياتی معلوم اولوسه مطلقا كه هرنقدر
حركت ايتميوب ودمی خروج ايتمزسه ده حلال اولور واشبو حكم مشروح بوغلوب
و بر محلدن دوشوب و بر حيوان اوروب وقوردك قرننی يارديغی حيوانلك جمله سنده
حاصل اولور امری بونلرك ذبحی كندولرينی حلال قيلار هرنه قدر حياتلری خفيه اولورسه
ده فتوا بو قول اوزره در الله جليلك من غير تفصيل الا ما ذكيتم قول شريفنه بناء وقريبا
بوكا دائر كلام صيد بحثنده كلور ❊ (ذبح شاة لم تدر حياتها وقت الذبح) ولم تتحرك ولم يخرج
الدم (ان فتحت فاها لا تؤكل وان ضمته اكلت وان فتحت عينها لا تؤكل وان ضمتها اكلت وان
مدت رجلها لا تؤكل وان قبضتها اكلت وان نام شعرها لا تؤكل وان قام اكلت) لان الحيوان
يسترخی بالموت ❊ بر رجل ذبحی وقتنده حياتی نامعلوم كندودن حركت وخروج
دم معدوم بر قيونی ذبح ايتدكده اغزنی اچرسه اكل اولنماز يومرسه اكل اولنور
كوزنی اچرسه اكل اولنماز يومرسه اكل اولنور اياغنی اوزادرسه اكل اولنماز دوشوب چكرسه

اكل اولنور قيلر سه يتارسه اكل اولنماز قالقرسه اكل اولنور زيرا حيوان موتله كوشيوب
اعضالرينی صاليويرر ❊ فقفح فم وعين ومد رجل ونوم شعر علامة الموت لانها استرخاء
ومقابلها حركات تختص بالحی فدل علی حياته وهذا الكل اذا لم تعلم الحياة ❊ پس بر حيوانك
آغزينك وكوزينك آچيلوب واياغينك اوزانوب وشعرينك ياتمسی موتنه علامت
ودليلدر بونلر استرخا اولرقلرندن و بونلرك مقابللری دری يه خاص اولان حركات
اولمغله حياتلرينه دلالت ايدر لكن بونلرك علامت موت اولدقلری حياتلری معلوم
اولمديغنه كوره در ❊ (وان علمت حياتها) وان قلت (وقت الذبح اكلت مطلقا) بكل
حال زيلعی ❊ حين ذبحده شاتك هرنقدر از اولورسه ده حياتی معلوم اولورسه
بهمه حال كه فتح فم امثالی ويا مقابلی شيلر بولنسون ويا بولنمسون اكل اولنور ❊ (سمكة
فی سمكة فان كانت المظروفة صحيحة حلتا) يعنی المظروفة والظرف لموت المبلوعة بسبب
حادث ❊ بر بالغك قرننده بر بالق ظهور ايتدكده پس مظروفه صحيحه اولورسه
ايكيسيده حلال اولورلر مبلوعه كه يوديلان سبب حادثله هلاك اولديغندن ❊ (والا)
تكن صحيحة (حل الظرف لا المظروف) كما لو خرجت من دبرها لاستحالتها غدرة
جوهرة وقد غير المصنف عبارة متنه الی ما سمعته ❊ يوديلان بالق صحيحه اولمزسه
ظرف حلال اولور مظروف اولمزته كه دبرندن خروج ايتديكی تقديرجه غدرية
تحويل ايتمش اولمغله حرام اولديغی كبی مصنف مرحوم متنده كه مسموعكز اولان
عبارهسنی اشباهك سمكة فی سمكة فان كانت صحيحة حلا والا لا عبارهسندن تغيير
ايتدی انك عبارهسنك مضروفك عدم صحتی اوزره ايكيسنكده جميعا عدم حلنی موهم
اولمغين (ولو وجد فيها درة ملكها حلالا ولو خاتما او دينارا مضروبا لا وهو لقطة) بر
شخص بالغك درونده بر اينجو بولورسه اكه كندويه حلال اولديغی حالده مالك
اولور خاتم ويا دينار مضروب اولهرق بولورسه حلال اولمز لقطه اولور كه كندوسی
فقرادن اولورسه كندو نفسنه بعد التعريف صرف ايدر اغنيادن اولورسه ايتمز
❊ (ذبح لقدوم الامير ونحوه) كواحد من العظماء (يحرم) لانه اهل به لغير الله (ولو)
وصليه (ذكر اسم الله تعالی ❊ بر كيمسه امثالی بيوك كيمسهلرك قدومیچون قربان
بوغزلسه هر نقدر اسم الاهی ذكر ايدرسه ده انك اكل حرام اولور انده الله عظيم
الشانك غيريچون اهلال وتعظيم ايتمش اولمغين اصل اهلال ذكر اللهله رفع صوتدر
ايدی شارح عليه الرحمه لانه عظم به غير الله تعالی اولی اولور ايدی ❊ (ولو ذبح للضيف
لا يحرم) لانه سنة الخليل واكرام الضيف اكرام الله تعالی ❊ مسافر ايچون قربان ذبحی
حضرت ابراهيم خليل عليه الصلوات الجليله سنتی ومسافره اكرام حق سبحانه وتعالی
حضرتلرينه اكرام واعزاز موجب اولمغين انكچون ذبح اولنان ذبيحه حرام اولماز
❊ والفارق انه ان قدمها ليأكل منها كان الذبح لله والمنفعة للضيف او للوليمة او للربح

وان لم يقد منها لا أكل منها بل يدفعها لغيره كان لتعظيم غير الله تعالى فتحرم وهل يكفر
قولان بزازية وشرح وهبانيه ﴿ مار الذكر ايكى مسئله ميانلرنده فرق ذابحك قربانى
مسافرك قدومندن مقدم ويا آز برصكره مسافرك اندن اكليچون اولورسه ذبح الله
تعالى ايچون منفعت ضيافت ويا وليمه ويا ربح ايچون اولمش اولور واكر ذبحه‌يى
مسافرك اكليچون تقديم ايتيوب بلكه مجرد كندويه تعظيما ذبح وغيره دفع ايچون
اولمغله انك اكل حرام اولور ذابحك كفرنده ايكى قول واردر اختلافه مبنى قاضى يه
ومفتى يه عدم كفره ذاهب اولمق متعيندر ﴿ قلت وفى صيد المنية انه يكره ولا يكفر لانا
لانسيئ الظن بالمسلم انه يتقرب الى الادمى بهذا النحر ونحوه فى شرح الوهبانية عن
الذخيرة) شارح عليه الرحمه ديركه منيه‌نك صيد بحثنده مرسومدركه ذبح مشروح
نحر ايله مكروهدر لكن ذابحى تكفير اولنمز زيرا بزلر بو مثللو ذبح ايله ادمى يه تقرب ايدر
ديو مسلمه سوء ظن ايتمز وبو مضمون ذخيره‌دن نقلاً وهبانيه شرحنده مسطوردر
ونظمه فقال ۞ وفاعله جمهورهم قال كافر ۞ وفضلى واسماعيل ليس يكفر ۞ مضمون
مشروحى وهبانيه صاحبى نظمله بيورركه ذبح مشروحك فاعلى حقنده جمهور فقها
كافردر ديديلر امام فضلى واسماعيل كافر دكلدر بيورديلر ﴿ (العضو) يعنى الجزء (المنفصل
من الحى) حقيقة وحكما لانه مطلق كما حققه فينصرف للكامل كما حققه فى تنوير
البصائر قلت لكن ظاهر المتن التعميم بدليل الاستثناء فتأمله (كمية) كالاذن المقطوعة
والسن الساقط) كسلمش قولاق ودوشمش ديش امثالى حقيقة وحكما حيدن منقطع
ومنفصل اولان عضوكه جزئيته كبيدر انفصال مطلق ذكر اولنمغله كماله صرفى ايجاب
ايتمكين حقيقى ايله حكمى تعميم اولندى نته كه مصنف مرحوم تنوير البصائر نام تأليفنده
شارح رحمه الله ديركه متنك ذكر اتى الامن مذبوح استثناسندن فهم اولنان تعميمدر
انى لايقيله فهم وتأمل ايديكز ﴿ الا فى حق صاحبه فطاهر وان كثر اشباه من الطهارة
وهو المختار كما فى تنوير البصائر ﴿ الاحيدن منفصل اولان جزء صاحبى حقنده هر
نقدر كيثرده اولورسه پاكدر مضمون مشروح اشباهك طهارت بحثندن منقولدر
مختار اولانده بودر ﴿ (الامن مذبوح قبل موته فيحل اكله لومن) الحيوان (المأكول)
لان مابقى من الحياة غير معتبر اصلا بزازية ﴿ الا ذبح اولنان حيواندن موتندن مقدم
كندودن منفصل اولان عضوك اكل حلال اولور مأكول اللحم ايسه زيرا بونده حيوان
حقيقة هر نقدر حى ايسه‌ده حكما حى دكلدر كندوده بعد الذبح باقى قلان حياة اصلا
معتبر اولمامغين ﴿ قلت لكن يكره كما مر وحررنا فى الطهارة قول الوهبانية ﴿ شارح
رحمه الله تعالى ديركه مار الذكر مذبوحدن منفصل جزئى اكل مكروهدر نته كه ماسبقده
وقطع الرأس والسلخ قبل ان تبرد قولنده مرور ايلدى وتمدن مقدمجه طهارت بحثنده
وهبانيه‌نك قولنى بزده ذكر وبيان ايلدك ﴿ (نظم) وقد حللا لحم البغال وامها ۞ ن

الخيل قطعا والكراهة يذكر ۞ امامين همامين اناسى اط اولان قاطرك اتنى اكل حلالدر
بيورديلر لكن كراهتله در مطلق ذكرى تحريمى اولمسنى ايجاب ايدر ۞ وان ينز كلب
فوق عنز فجاءها ۞ نتاجله رأس ككلب فينظر ۞ بر كلب ديشى كچينك اوزينه اشوب
چفتلشمكله باشى كلب باشى كبى بر يورى كتوررسه باقيلور ۞ فان اكلت لحما فكلب جميعها
۞ وان اكلت تبنا فذا الراس يبتر ۞ پس ات يرسه اول نتاج جميعا كلبدر صمان يرسه فقط
اول رأس كسيلور كه اكل اولنماز ۞ ويؤكل باقيها وان اكلت لذا ۞ وذا فاضربنها والصياح
يخبر ۞ سائر اعضالرى اكل اولنور واكر لحمى وصمانى ايكيسنده اكل ايدرسه امدى كندويه
ضرب ايتملى قنغى نوعدن اولديغنى صيحه‌سى اخبار واعلان ايدر يعنى اوررسه كلب
ملرسه بجيد رراسى آتلوب سائر اعضالرى اكل اولنور ۞ وان اشكلت فاذبح فان
كرشها بدا ۞ فعنز والا فهو كلب فيطمر ۞ واكرينه اشكال اولنوب قنقى جنسدن اولديغنى
معلوم اولمزسه انى ذبح ايله پس قارنى ظاهر اولورسه كچيدر يوقيسه كلبدر ارضه دفن
اولنور (وفى معاياتها) وهبانيه‌نك معاياتنده مسطوردركه ﴿ واى شياة دون ذبح يحلها
ومن ذا الذى ضحى ولا دم ينهر ﴿ يعنى قنغى قيونكه بلا ذبح شارح اكلنى احلال
بيوردى الجواب صحراده قاچوب اخذ وضبطى ممكن اولميان قيوندر ايمدى انى بلا
ذبح قنغى محلندن اولورسه اولسون سكرليوب قتل اكل ايدرسك اولور مصراع
ثانينك معناى ظاهريسى تضحيه ايدوب قان اقيتميان كمدر يعنى بو نوع كمسنه نايابدر
معناى حقيقيسى كندوخانه‌سنده وقت ضحايه دك اقامت ايدوب اراقهٔ دم ايتميان كيمدر
بو پك چوق بولنور والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الاضحية ﴾

اشبو كتاب صحت نصابك ماقبلنده كه ذبائحه مناسبتى اضحيه قربانك ذبائح جنسندن
اولمسيدى شوقدر واركه ذبائح اعم اضحيه اخصدر بونك ماقبلنده فصلله افراد بالذكر
اولنديغى كندوسى واجبه اولوب وكندويه مخصوص شرائط احكام واسبابله
ثابت اولديغنه مبنيدر كذا فى المسكين اضحيه ده سكز لغت واردر همزه‌نك ضمى وتخفيفله
يانك تشديدله وهمزه‌نك كسرى بنه يانك تشديد وتخفيفله وضادك فتحى وكسريله اضحيه
همزه‌نك فتحى وكسريله اضحاة در اضحيه‌نك اصلى اضحويه در كلمه‌ده واو ويا جمع اولدى
قد سبقت احدهما بالسكون واو يايه قلب اولوب ادغام اولنوب تناسب بالياء حاده مكسور
قيلندى يانك تشديديله جمعى اضاحى كلور ﴿ (من ذكر الخاص بعد العام (هى لغة اسم
مايذبح ايام الاضحى من تسمية الشئ باسم وقته ﴿ اضحيه‌نك بو مقامده ذكرى عامدن صكره
خاصك ذكرى قبيلندندر لغتده ايام اضحاده ذبح اولنان قربانه اسمدر بو برشيئه وقتنك
اسمندن مأخوذ اسمله تسميه قبيلندندر امام زفر اضحى تضحيه دينور وقت ضحاده
اضحيه ذبح اولندقده ديدى اصل وضعى بودر بعده ايام تشريقدن قنغى وقتنده ذبح
اولنورسه اولسون انده استعمال اولنور اولدى اشبو يوم نحره اضحى ايله تسميه كندوده

قوشلق وقتنده تغدی واطعام اولندیغنه مبنیدر زیرا سنت اولان یوم نحرده نمازی
ادا ایدوب و کونش مرتفع اولمزدن مقدم عدم اکلدر تبیینده مرسومدر که قربت
مالیه ایکی نوعدر بری صدقه کبی تملیکله اولور و بری اعتاق کبی اتلافله اولور
اضحیه ده بونك ایکیسیده مجتمعدر زیرا اراقهٔ دمده اتلاف ولحمی فقرایه تصدقله تصر
فده تملیك واباحه ایله تقرب واردر انتهی واقعاتده مسطوردر که اون درهمه برقربانی
اشترا ایلك درهم تصدق ایتمدن افضلدر زیرا اولکونده که اراقهٔ دمله حاصل اولان ثواب
درهم لتصدق ایتمدن افضلدر زیرا اولکونده که اراقهٔ دمله حاصل اولان ثواب
دراهم ودنانیر تصدقیله حصولپذیر اولمز ﴿ وشرعا ذبح حیوان مخصوص بنیة
القربة فی وقت مخصوص) ﴿ شرعده اضحیه قربت وعبادت نیتیله وقت مخصوصده
حیوان مخصوصی که سنا ونوعا که تیون وکچی ودوه واو کوزی ذبحدر ایمدی بلانیة
حیوان مشروحی ایام مشروحه ده ذبح ایلسه اضحیه اولیوب واجب کندودن
ساقط اولمز ﴿ (وشرائطها الاسلام والاقامة واليسار الذی یتعلق به) وجوب (صدقة
الفطر) کامر ﴿ اضحیه نك شرطلری اولا اسلامدر کافردن اولمز لکن اولندن اخرینه
دك وقتك جمیعنده بولنمسی شرط دکلدر کورمزمیسنکه برکمسنه وقتك اولنده کافر
اخرنده مسلم اولسه کندویه قربان واجب اولور حریتده بیله در ثانیا اقامتدر
ایمدی مسافره ایجاب ایتمز نافله اوله رق ذبح ایدرسه اولور (ثالثا سالف الذکر
صدقهٔ فطرك وجوبی کندویه تعلق ایدن یساردرکه حاجت اصلیه سی اولان
مسکن ومتاع مسکن ومرکوبی وخادمی کبی شیلردن ماعدا ایکی یوز درهم ویا یکرمی
مثقال التونه و یا قیمتی بونلره بالغ اولورسه برنسنه یه انسانك مالك اولمسیدر باغ وباغچه
وعقار امثالی سائر مستغلاته قربان ایجاب ایدر دیونندن ماعداسی نصاب اولورسه
وحالا یدنده موجود اولمیان مدیونلرنده کمال غائبه قربان اقتضا ایتمز مادام اخذ ایتمدیکجه
قران عظیم الشان تلاوتنه مقتدر اولان کیمسه نك هدیه سی نصابه بالغ اولور
مصحف شریفی بولنورسه قربان ایجاب ایتمز تلاوته قادر اولمزسه قربان لازم اولور
(لا الذکور فتجب علی الاثی خانیة) اضحیه مذکورت شرط اولمدیغندن نسا طائفه
سنك اوزرلرینه دخی قربان واجب اولور ﴿ (وسببها الوقت) وهو ایام النحر وقیل
الرأس وقدمه فی التاتارخانیه ﴿ سببی وقتدر که ایام نحردر بناء برین وقتك تکراریله
کندوسیده تکرار ایدر ونماز کبی وقت کندوده سبب اولدیغندن وقتك اوزرینه
کندوبی تقدیم ممتنع اولدی وقت موجود ایکن فقیرك اوزرینه قربانك عدم وجوبی
شرطی اولان غنی مفقود اولدیغنه مبنیدر عند البعض سببی راس غنیدر تاتارخانیه ده
بونی تقدیم ایلدی ﴿ (ورکنها) ذبح (ما یجوز ذبحه) من النعم لا غیر فیکره ذبح دجاجة
ودیك لانه تشبه بالمجوسی بزازیة ﴿ اضحیه نك رکنی انجق قیون وکچی امثالی ذبحی
جائز اولان حیوانی ذبحدر پس طاوق وخروسی کبی شیلری اضحیه نیتیله ذبحده

مجوسی طائفه سنه تشبیه اولمغله انك ذبحی مکروه قیلندی ﴿ (وحکمها الخروج
عهدة الواجب) فی الدنیا (والوصول الی الثواب) بفضل الله تعالی (فی العقبی)
مع صحة النیة اذ لا ثواب بدونها) اضحیه نك حکمی که اوزرینه ترتب ایدن اثری
دنیاده عهدهٔ واجبدن خروج اخرتده الله ذو الجلال حضرتلرینك محضا فضل
واحسانی اوله رق اجر جزیله وثواب عظیمه وصول ونیلدر لکن بلانیة ثواب منعدم
اولمغله نیهٔ صحیحهٔ خالصه دن لازمدر ﴿ (فتجب التضحیة) ای اراقة الدم من النعم
عملا لا اعتقادا بقدرة ممکنة هی ما یجب بمجرد التمکن الفعل ﴿ ذکر اتی اوصافله
موصوف کیمسه لرك اوزرلرینه حیوان مذکوری تضحیه که قانی اقتمق قدرت ممکنه
ایله مجرد فعله تمکن وقدرتله واجب اولان وجوبله عملا واجب اولور اعتقادا
اولمزکه جاحدی کافر اولماز ﴿ فلا یشترط بقاؤها لبقاء الوجوب لانها شرط محض ﴿
پس قدرت ممکنه ایله واجبه اولدیسه محضا شرط اولدیغندن بقاسی وجوبك بقاسنه
شرط اولمدی شرطك مطلق وجودی مشروطك تحقیقنه کفایت ایدر بونده
علیت معناسی یوقدر (لا میسرة هی ما یجب بعد التمکن بصفة الیسر فغیرته
من العسر الی الیسر فیشترط بقاؤها لانها شرط فی معنی العلة کما مر فی الفطرة ﴿
قدرت میسره که بعد التمکن صفة یسرله که کندی عسرکه مجرد تمکنله وجوبدن
یسره که بعد التمکن صفت یسرله وجوبه تغییر ایتمکله ایمدی اشبو قدرت میسره
کندوده علت معناسی بولنان برشرط اولمغله کندونك بقاسی اضحیه نك
وجوبنده شرط قلنورنته که فطره ده بوکا دائر بحث مرور ایلدی زیرا معلولك
دوامنه علتك دوامی شرطدر (بدلیل وجوب تصدقه بعینها او بقیمتها ایامها)
شارحك اشبو دلیل وجوب قولی سالف الذکر بقدرة ممکنة قولنه مرتبطدر یعنی شارحك
اشبو اضحیه نك وجوبنك قدرت ممکنه ایله اولوب میسره ایله اولمدیغی وقتی چقدکده
کندونك عیننك و قیمتنك تصدقنك وجوبی دلالتیله درلکن وجوبی موسعدرکه
وقتی دخول ایتدکده بلا تعیین اولنده واورته سنده واخرنده هرنه وقت تضحیه
ایتسه اداور ایمدی وقتك اولنده وجوبه اهل اولمیوب اخرنده اولسه مثلا اولنده
کافر ویا عبد و یا فقیر اولوب و یا اولنده مسافر واخرنده اهل اولورسه واجب اولور بونك
عکسنده واجب اولمز اخر وقتده مضیقا واجب اولور ﴿ (علی حر مسلم مقیم) بمصر
اوقریة اوبادیة عینی فلا تجب علی حاج مسافر فاما اهل مکة فتلزمهم وان حجوا وقیل
لا تلزم المحرم سراج) اضحیه شهرده ویا قریه ده ویا یازرو یابان یرده اقامت ایدن حر مسلم
اوزره واجبه اولور پس حاج مسافره ایجاب ایتمز اما اهالیٔ مکه یه هرنقدر حج
ایدرلرسه ده کندولرینه تضحیه لازم اولور بعضیلر هرنقدر اهالیٔ مکه دنده اولورسه
لازم اولور دیدیلر ﴿ (موسر یسار الفطرة (عن نفسه لا عن طفله) علی الظاهر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بخلاف على الظاهر بخلاف الفطرة ﴿ يسار فطره ايله موسر اولان مسلم مشروح
اوزره كندى نفسندن ناشى اضحيه واجب اولور قول ظاهر اوزره چوجق ايچون
بابايه كندو مالندن تضحيه لازم دكلدر فتوى بو قول اوزره در امام اعظم رحمه
الله تعالى دن امام حسن رحمه الله تعالى روايت بيورر كه بابايه ولد صغيرندن ناشى
وباباسى اولميان حفيدى ايچون تضحيه واجبدر اولاد كبار يچون وزوجه سندن ناشى
ايجاب اتمزالا كندو زينك اذنيله اولورسه اولور فطره بونك خلافنه دركه طفليچون
بابايه تأديه ايدر ﴿ (شاة) بالرفع بدل من ضمير تجب اوفاعله (اوسبع بدنة) هى الابل
والبقر سميت به لضخامتها ولو لاحدهم اقل من سبع لم يجز عن احد وتجزئ عما دون
سبعة بالاولى) شارح عليه الرحمة ماتنك منح الغفار نام شرحى نسخه سنه تبعيتله شاة
كلمه سى من جهة الاعراب رفعله تجب فعلنك فاعل اولان ضميردن بدل ويا بالذات
كندوسى فاعلدر ديدى لكن شارحك نسخه سنده معلوم مكه فتجب التضحية
واقع اولمشدر امدى فاعلى تصريحا ذكر اولنمش اولمغله شاة كلمه سنك كندودن
بدل ويا فاعل اولمسى صحيح اولمامغين والمضحى به شاة تقديريله مبتداء محذوفه خبر
اولور ياخود تضحيه يه متعلق اوله رق اولسنه بر بازياده سيله بشاة دينسه يك ظاهر
اولور ايدى يعنى اضحيه قيون ويا بدنه كه ابله بقرك سبعى كه يدى سهمده بر سهميدر
ويا تضحيه بونلر ايله اولور مز بور حيوانلره بدنه تسميه سى سمز يوب اتلرينك صق
اولديغنه مبنيدر وتضحيه نك بونلردن اولديغى اصحاب كزيندن جابر رضى الله تعالى
عنهدن روايت اولنان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمله برابر يدى كيمسنه دن
قربان ايچون بر بقره يدى كيمسنه دن ناشى بر بدنه ذبح ايلدك مضمونه مبنيدر
قيونده نص اولمامغين قياسى اوزره باقى قالديكه اراقة دم تجزى قبول اتميان بو قربتدر
يدى كيمسنه نك برينك حصه سى سبعدن اقل اولورسه اصلا برينك قربانى جائز اولمز
زيرا بعضيسنك حصه سنك قربتدن خروجيله جمله سنك حصه لرينك خروجى لازم
كلوريدى نفردن اقل اولان ذواتك مشترك اولدقلرى بدنه ده هر برينك حصه سى
سبع وزياده اولورسه انك اضحيه يه كفايتى بالطريق الاولىدر ﴿ (فجر) انصب على
الظرفية (يوم النحر الى اخر ايامه) وهى ثلاثة افضلها اولها) تضحيه نك وجوبى
يوم نحرك فجرينك طلوعنده در اوچ ايام نحرك اخرينه دك يعنى اول وقتى بو در مصرى
حقنده ذبحك بعد الصلواة اولمسى شرطدر افضل ايام اولكى كونيدر فجرك نصبى
ظرفيت اوزره در كه تجب فعلنه مفعول فيه در ﴿ (ويضحى عن والده الصغير من ماله)
صححه فى الهداية (وقيل لا) صححه فى الكافى قال وليس للاب ان يفعله من مال طفله
ورجحه ابن الشحنة ﴿ بابا چوجغنك مالندن كندو ايچون تضحيه ايدر بو قولى هدايه ده
تصحيح ايلدى بعضيلر تضحيه اتمز ديديلر بونده كافيده تصحيح ايدوب بابايه طفلك

مالندن تضحيه مشروع دكلدر ديدى ابن الشحنه ده بونى ترجيح ايلدى ﴿ قلت
وهو المعتمد لما فى متن مواهب الرحمن من انه اصح مايفتى به وعلله فى البرهان بانه ان كان
المقصود الاتلاف فالاب لا يملكه فى مال ولده كالعتق اوالتصدق باللحم فالصبى لا
يحتمل صدقة التطوع وعزاه للمبسوط فليحفظ ﴿ شارح عليه الرحمه دير كه اشبو بعضك
عدم تضحيه قولى معتمددر زيرا متن مواهب الرحمانده مسطوردركه اصح مايفتى به
بابانك صغيرك مالندن عدم تضحيه سيدر برهانده بو كه علتده سرد ايتديكه بابانك صغيرك
مالندن كندو ايچون تضحيه سندن مقصودى مالنى اتلاف واضاعه ايسه عتق كبى
اب بو كه قادر اوله مز واكر لحمنى تصدق ايسه صبينك مالندن نافله صدقه اولمز
مضمون مشروحى صاحب برهان مبسوطه عزو ايلدى اضحيه نك وجوبى ذكاتك
وجوبندن اولى وارجح اولمديكه حتى صبينك مالندن تضحيه ايجاب ايدوب ذكاة
اقتضا ايتميه ﴿ ثم فرع على القول الاول بقوله (واكل منه الطفل) وادخرله قدر حاجة
(وما بقى يبدل بما ينتفع) الصغير (بعينه) كثوب وخف لا بما يستهلك كخبز ونحوه ابن
كمال وكذا الجد والوصى ﴿ بعد ازين مصنف كتاب عليه رحمه الملك الوهاب كندو
قوليله قول اول اوزره مسئله تفريع ايدر كه طفلك قربانندن باباسى كندويه اكل
ايتديروب وحاجتى مقدارى اندن كندويه ادخار ثوب وخف كبى كندونك عينيله
انتفاع ايده جكى نسنه يه باقيسنى تبديل ايدر بونك ظاهرى دراهمله بيع ايدوب ثمنيله
انتفاع ايده جكى نسنه نك شراسنك عدم جوازيدر خبز كبى استهلاك اولنور نسنه يه
استبدال اولنمز جد ووصيده اب كبيدر ﴿ (وصح اشتراك ستة فى بدنة شريت لاضحية)
اى ان نوى وقت الشراء الاشتراك صح استحسانا والالا) استحسانا) ﴿ اضحيه ايچون
اشترا اولنان بدنه ده التى كيمسنه يى شريك قيلمق استحسانا صحيح اولدى يعنى حين
شراده مشترى اشترا كه نيت ايتمش اولورسه اولور يوقيسه اولمازقياس اولان قربتچون اشترا
اولنديغندن تمول طريقيله بيعنيك امتناعيدر وجه استحسان بودر كه مضحى سمز جه
بر بقره بولوب حين شراده شركا بولنمامغين انى اشترادنصكره شركا طلب ايدر پس جائز
اولمسه شرعا مدفوع اولان جرح لازم اولور ﴿ (وذا) اى الاشتراك (قبل الشراء
احب) ﴿ اشبو اشتراكك قبل الشراء بولنمسى شرعا پك محبوب ومرضيدر
﴿ (ويقسم اللحم وزنا لا جزافا الا اذا ضم معه من الاكارع اوالجلد) حرفا للجنس بخلاف
جنسه ﴿ اضحيه مشتركه نك لحمى وزنا تقسيم اولنور جزافا كه مارضه تخمينا تقسيم اولنمز
الا اياقلرندن ويا دريسيندن لحمنه بر مقدار شئ ضم اولنورسه جنسى خلاف جنسنه
صرفله تقسيم مشروع اولور ﴿ (واول وقتها بعد الصلوة ان ذبح فى مصر) اى بعد اسبق
صلاة عيد ولو قبل الخطبة ﴿ لكن بعدها احب) اضحيه يى ذبح مصرده اولورسه اولكى
وقتى بيرام نمازينك الك اول ادا اولنان نمازدنصكره كه وقتدر هر نقدر خطبه دن مقدم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورسه‌ده لكن خطبه‌دن صكره اولمق يك كوزلدر (وبعد مضى وقتها ولم يصلوا
العذر) بر عذره مبنى بيرام نمازنى قيلمزلرسه انلر حقنده قربان ذبحنك وقتى صلاة عيدك
وقتنك مضيندن صكره‌در) ويجوز فى الغدو بعده قبل الصلاة لان الصلاة فى الغد
تقع قضاء) لا اداء زيلعى وغيره) يوم نحرك ايرته‌سى كه ايكنجى واوچنجى
كونده نماز قضاء واقع اولوب اداء اولمامغين انلرده تضحيه نمازدن مقدم جائز اولور
(وبعد طلوع فجر يوم النحران ذبح فى غيره) شهرك غيرنده اولورسه قربان ذبحنك وقتى
يوم نحرك فجرينك طلوعندن صكره‌در بونده اصل ومبنى رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلمك ٭ ان اول نسكنا فى هذا الصلاة ثم الاضحية ٭ قول بلاغت شمولیدر بونى كندويه
بيرام لازم اولان كيمسنه‌لر حقنده يوردیلر كه اضحيه ايله نمازدن مشغول اولمه‌لر
پس طشره‌ده بولنان ذوات حقنده نماز واجب اولمامغين اضحيه‌یى تأخيرك برمعناسى
اولماز ﴾ واخره قبيل غروب يوم الثالث وجوزه الشافعى فى الرابع ﴿ اضحيه‌نك
آخر وقتى اوچنجى كونك غروبندن مقدمجه‌در امام شافعى عليه الرحمه دردنجى
كونده قربان ذبحنى تجويز بيوردیلر ايام نحر اوچ كون وايام تشريق‌ده اوچ كوندر جمله‌سى
درت كونده مرور ايدر درت كونك اولكيسى فقط يوم نحردر آخركيسى انجق يوم
تشريقدر مابينلرنده كه ايكى كونه يوم نحر ويوم تشريق ايكيسيده اطلاق اولنور
آيت كريمه‌ده كه ٭ ايام معدودات ٭ ايام نحردر ايام معلومات ايام تشريقدر (والمعتبر مكان
الاضحية لا مكان من عليه) ذبحده معتبر اولان اضحيه‌نك مكانيدر اوزرينه قربان واجب
اولان كيمسنه‌نك مكانى دكلدر ايمدى قربانى طشره‌ده وكندوسى مصرده اولان
قربانى فجر طلوع ايتديكى كبى ذبح اولنسه اولور بونك عكسنده انجق بعد الصلوة
ذبحى جائز اولور صدقهٔ فطر بونك خلافنه‌در كه انده فاعلك مكانى اعتبار ذمته
تعلق ايتمكين ﴾ فحيلة مصرى اراد التعجيل ان يخرجها الخارج المصر فيضحى بها
اذا طلع الفجر مجتبى ﴿ شهرده بولنوب قربانى نمازدن مقدم عجله ذبحنى مراد ايدن
كيمسنه‌نك ذبحنك حيله‌سى انى خارج مصركه مسافرك نمازى قصر ايده‌جكى محله
اخراجيله بر كيمسنه‌يه امر ايدوب انده شفق اتديغى كبى تضحيه سيدر كندوسى خروج
ايتمامليكه فقط قربانك محلينك اعتبارى ظاهر اوله ﴾ (والمعتبر آخر وقتها للفقير
وضده والولادة والموت فلو كان غنيا فى الاول الايام فقيرا فى اخرها لايجب عليه وان ولد
فى اليوم الاخر يجب عليه وان مات فيه) لايجب عليه ﴿ فقر وغناده ولادتله موتده
معتبر اولان اضحيه‌نك آخر وقتيدر فيچن بر كيمسنه ايام نحرك اولنده غنى آخرنده فقير
اولورسه كندويه قربان واجب اولماز الا صكره كه كونده ولادت ايدن ولده واجب
اولور صغير ايچون اضحيه اولور ديدكارى قول اوزره آخركه كونده وفات ايدرسه
لازم اولماز ﴾ (تبين ان الامام صلى بغير طهارة تعاد الصلوة دون الاضحية لان من العلماء

من قال لايعيد الصلوة الا الامام وحده فكان للاجتهاد فيه مساغ زيلعى ﴿ امامك
بيرام نمازينى طهارتسز قيلدرديغى تبين ايدرسه نماز اعاده اولنور اضحيه اعاده اولنماز
زيرا علمادن نمازى انجق امام اعاده ايدر ديرذوات بولنمغله كندوده اجتهاده مساغ
شرعى اولدى (وفى المجتبى انما تعاد قبل التفرق لا بعده) مجتباده قبل التفرق نماز اعاده
اولنور بعد التفرق اولنماز ديو مرسومدر بو متنك اطلاقنى تقييددر ﴾ وفى البزازية
بلدة فيها فتنة فلم يصلوا وضحوا بعد طلوع الفجر جاز فى المختار) بزازيه‌ده مرسومدر كه
بر بلده‌ده بر فتنه ظهور ايتمكله اهاليه نماز قلديرر والى معدوم اولمغله نمازى قيله
ميوب طلوع فجردن صكره قربانى ذبح ايتسه‌لر قول مختارده جائز اولور ﴾ لكن فى الينابيع
ولو تعمد الترك فتسن اول وقتها لايجوز الذبح حتى تزول الشمس انتهى ﴿ لكن ينابيع
نام كتابده مذكوردر كه امام نمازى قصدا ترك ايدرسه قربان ذبح ايدن كيمسنه‌يه
ذبحى وقتك اولنده ايتمك سنتدر لكن امامك نمازى قيلدره‌سى احتمالى اولديغندن
قبل زوال الشمس ذبح جائز اولمدى ﴾ وقيل لاتجوز قبل الزوال فى اليوم الاول وتجوز
فى بقية الايام قلت وقدمنا انه مختار الزيلعى وغيره وبه جزم فى المواهب فتنبه ﴿ بعضيلر
يوم اولده قبل الزوال اضحيه جائز دكلدر سائر كونلرده جائزدر ديديلر شارح عليه
الرحمه ديركه بز ماسبقده بيان ايتدك كه جواز زيلعنك وغيريلرينك مختاريدر بو مضمونله
مواهبده جزم ايلدى لكن زيلعينك جوازى اختيارى ترك عذره مبنى اولديغنه
نظر ايدى ينابيعك استدراكى عمدا ترك صورتنده‌در مناسبتسزجه‌در ﴾ (كالو شهدوا
انه يوم العيد عند الامام فصلوا) ثم ضحوا (ثم بان انه يوم عرفة اجزأتهم الصلوة والتضحية)
لانه يمكن التحرز عن مثل هذا الخطاء فيحكم بالجواز صيانة لجميع المسلمين زيلعى ﴿
نته كه بعض كيمسنه‌لرك حضور قاضيده اشبو كون يوم عيددر ديو شهادت ايتملريله
ناسى نمازى ادا وقربانى ذبح ايتدكدنصكره اول كونك يوم عرفه اولديغى ظاهر
اولورسه نمازلرى واضحيه‌لرى صحيح اولور زيرا بو مثللو خطادن تحرز ممكن اولمامغين
جميع مسلمينك نمازلرينى واضحيه‌لرينى افساددن صيانته جوازيله حكم اولنور
﴾ (وكره) تنزيها (الذبح ليلا) لاحتمال الغلط ﴿ غلط احتمالنه مبنى قربانى كيجه
بوغزلمق تنزيها مكروه قيلندى ﴾ (ولو تركت التضحية ومضت ايامها تصدق بها
حيته ناذر) فاعل تصدق (لمعينته) ولو فقيرا ﴿ هر نقدر فقيرا ولورسه‌ده برمعين
قيون نذر ايدن كيمسنه انك تضحيه‌سنى ترك ايدوب ايام نحرده مرور ايدرسه انى
ديرى اولديغى حالده تصدق ايدر ﴾ ولو ذبحها تصدق بلحمها ولو نقصها تصدق
بقيمة النقصان ايضا ﴿ بر كيمسه نذر ايتديكى حيوانى ذبح ايدرسه انك لحمنى
تصدق ايدر اضحيه‌سنى نذر ايتديكى قربانك تعييبله قيمتنه نقصان طارى اولورسه نقصان
قيمتنى ينه تصدق ايدر ﴾ ولا يأكل الناذر منها فان اكل تصدق بقيمة ما اكل ﴿

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نا ذر نذر ايتديكى قرباندن اكل ايده مز فرضا اكل ايدرسه اكل ايتديكى مقدارك
قيمتنى تصدق ايدر ﴿ (وفقير) عطف عليه شراها لها) اوجوبها عليه بذلك حتى
يمتنع عليه بيعها ﴾ فقير ناذر اوزره معطوفدر يعنى اضحيه ايچون فقير الحال كيمسنه
بر قربان اشترا ايدوب تضحيه سنى ترك ايله ايام نحر مرور ايدرسه وجوبنه بناءً انى تصدق ايدر
كورمزميسنكه كندويه انك بيعى جائز اولماز ﴿ (و) تصدق (بقيمتها غنى شراها اولا)
لتعلقها بذمة شراها اولا فالمراد بالقيمة قيمة شاة تجزئ فيها ﴾ كندويه
اضحيه واجب اولان غنى تضحيه يى ترك ايله ايام نحر مرور ايدرسه قربان كندونك
ذمتنه تعلق ايتكله انى اشترا ايتسون ويا ايتمسون قيمتنى تصدق ايدر عدم شراسى صورتنده
قيمتك تصدقينك لزومى ظاهر وبا هر در اشترا ايتديكى تقديرجه مخير در ياحيا عيننى
ويا قيمتنى تصدق ايدر قيمتدن مراد اضحيه يه صلاحيتى اولان برقيونك قيمتيدر
﴿ (وصح الجذع) ذوستة اشهر) من الضأن) ان كان بحيث لو خلط بالثنايا لا يمكن التميز
من بعد ﴾ قربانه قيوندن التى ايلق قوزى صحيح ومشروع اولور اكر بر ياشنده
اولان طوقلو تعبير اولنور قيونلره خلط اولندقده عظيم الجثه اولمغله مسافۀ بعيده دن
نظر اولندقده انلردن تميز وفرق ممكن اولمزسه ايمدى جثه سى صغير اولورسه
انجق بر ياشنده كه اولور بونك جوازينه دليل رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك
* يجوز الجذع من الضأن اضحية * قول شريفلريدر ﴿ (و) صح (الثنى فصاعدا من الثلثة و
الثنى (هو ابن خمس من الابل وحواين من البقر والجاموس وحول من الشاة) ﴾
اوچ نوع حيواندن سنلرى ثنى واندن زياده يه واصل وبالغ اولانلردن اضحيه صحيح اولور
دوه دن ثنى بش ياشنده اوكوز ايله جاموسدن ايكى ياشنده قيونله كچيدن بر ياشنده اولنلردر
اشبو اسنانلر ايله اضحيه قربانى تقدير وبيان بونلردن نقصان اولورسه جوازينه
مانع اولوب زياده سنك عدم مانعيتى افاده ايدر ايمدى سنى بونلردن نقصان ايله قربان
جائز اولماز اكثر ايله مشروع بلكه افضل اولور بعض فضلا بيان مشروحى درت بيتده
كشف وتفصيل بر له بيورمشلردر ﴿ صح الثنى من الانواع اجمعها * ولم يجز جذع الا
من الضأن * اما الثنى فما تمت له سنة * وذاك فى بقر ما حال حولان * وذاك فى الابل ابن
الخمس ثم اذا * عرفت ذلك فاعرف حد جذعان * فذاك فى غنم نصف وفى بقر ﴾
حول واربعة فى جذعران * فعرك ما قبلنه عطفى عطف الخاص على العام قبيلندندر
﴿ والمتولد بين الاهلى والوحشى يتبع الام قاله المصنف ﴾ حيوان مشروحلردن
اهليله وحشى لرى ميانلرنده تولد ايدن اناسنه تابع اولور كه اناك اضحيه سى جائز اولورسه
بونكده اولور يوقسه اولمز ﴿ (فروع) الشاة افضل من سبع البقرة اذا استويا فى القيمة
واللحم والكبش افضل من النعجة اذا استويا فيهما ﴾ برقيون بر بقره نك يدى سهمنده
بر سهمندن افضل اولور اكر قيمتده ولحمده مساوى اولورلرسه اركك قوچ

(ديشى)

ديشى قيوندن افضلدرينه لحم وقيمتلرى مساوى اولديغى صورتده وبر قربان ايچون
برقيون ذبح ايتمدن براوكوز ذبح ايتسه بعضلر ديديلركه قيمتى اعتبار اولنور لحمى اعتبار
اولنميه درق سبعى فرض باقيسى نافله فقهادن فضلى بدنه نك لحمى اكثر اولديغندن
افضلدر بيوروب بر اضحيه ايچون ذبح اولنورسه كليسى فرض اولور ديدى
نمازده ما يجوز به الصلوة قران تلاوتنه قصر ايدن كيمسنه نك نمازى صحيح اولوب
انك اوزرينه زياده قراءت ايتدكده مقروك كليسى فرض اعتبار اولنديغى كبى
ايكى قيون قيمتده ولحمده برابر اولورلرسه قنقسنك لحمى اكله اطيب اولورسه انك
ذبحى افضل اولور لحم وقيمتده مختلف اولورلرسه قنغيسنك بهاسى ولحمى زياده اولورسه
انك اضحيه سى اوليدر ايمدى مثلا يكرمى غروش ايدر قوچ قيون اون بشلك خصيدن
افضلدر قيونلردن افضل اولان قاره قاش كوزل بونيز لوايننامش اولمقدر
﴿ والانثى من المعز افضل من التيس اذا استويا قيمة الانثى من الابل والبقر افضل حاوى ﴾
كچينك ديشيسى واركلكى بهاده برابر اولورسه اضحيه يه ديشيسى اركگندن افضلدر
دوه ايله اوكوزدن ديشيسى افضلدر ﴿ وفى الوهبانية ان الانثى افضل من الذكر
اذا استويا قيمة والله اعلم ﴾ وهبانيه ده مذكوردر كه بدنه نك ايكى نوعنده كه ابل وبقرده
قيمتلرى بر اولورسه ديشى اركگندن افضلدر بونلرده ديشينك لحمى اركك لحمندن
اطيب والذ اولمغين اما قيونله كچيده اينتنامش اولورلرسه اركگى افضلدر ﴿ ولدت الاضحية
ولدا قبل الذبح يذبح الولد معها وعند بعضهم يتصدق به بلا ذبح ﴾ اضحيه قبل الذبح
بر ولد كتورسه كندو ايله برابر ولد ذبح اولنور بعضيلر بلا ذبح حيا تصدق اولنور ديديلر
ضاعت او سرقت فاشترى اخرى ثم وجدها فالافضل ذبحهما وان ذبح الاولى
جاز وكذا الثانية لو قيمتهما كالاولى او اكثر وان اقل ضمن الزائد ويتصدق به بلا فرق بين
غنى وفقير ﴾ بر اضحيه قربانى ضايع اولوب ويا سرقت اولنمغله صاحبى ديكرينى
اشترا ايتدكدنصكره مقدمكنى اولورسه افضل اولان ايكيسينده ذبحيدر فقط
اولكنى ده ذبح ايتسه ده اولور ايكيسينك بهاسى براولوب ويا ايكنجيسى قيمة
اكثر اولورسه نيه بويله انيده ذبح ايتسه اولور رواكر ايكنجينك بهاسى اولكندن اقل اولورسه
زياده سنى ضامن اولوب تصدق ايدر اشبو حكم مشروحده غنيله فقير ميانلرنده
فرق يوقدر (وقال بعضهم ان وجبت عن يسار فكذا الجواب وان اعسار ذبحهما اينا بيع)
بعض فقها بيورديلر كه اضحيه بر كيمسنه نك اوزرينه عن يسار كه نصابه مالك اولوب
غناسندن ناشى واجب اولورسه حقنده جواب مسئلۀ مشروحده كه جواب كبيدر كه
اولكنى بهالرى برو يا اكثر اولورسه ثانى بيده جائز اولور واكر عن اعسار كه فقير اوله رق
نذر ايله كندو نفسنه واجب قيلمش اولورسه وجوبا ايكيسينده ذبح ايدر ﴿ (ويضحى بالجماء
والخصى والثولاء) اى المجنونة (اذا لم يمنعها من السوم والرعى وان منعها لا تجوز)

التضحية بها ❊ قربان بوغزلیان ذات بونیرسز اینانمش وجنونی رعینه مانع اولمیان مجنونه
اضحیه ایله تضحیه ایدر جنونی سوم ورعیه مانع اولوب یایلمزسه انکله تضحیه جائز اولمز
❊ والجرباء السمینة) فلومهزولة لم یجز لان الجرب فی اللحم نقص ❊ دخی سمز ایوز حیوانله
تضحیه جائزدر بك زبون اولورسه جائز اولمز لحمده او یوز نقصاندر ❊ (لا بالعمیاء والعوراء
والعجفاء) المهزولة التی لا مخ فی عظامها ❊ ایکی کوزی بردن کورمیان و بر کوزی
کورمیان یك جشم وکمکلرینك دورنده ایلیکی اولمیان پك زبون حیوانك تضحیه سی
مشروع دکلدر ❊ (والعرجاء التی لا تمشی الی المنسك) ای المذبح والمریضة البین مرضها ❊
دخی ذبح محلنه یوریه میان طویل وآقساق ومرضی ظاهر وآشکاره مریضه حیوانك
تضحیه سی اولمز ❊ (ومقطوع اکثر الاذن اوالذنب اوالعین) ای التی ذهب اکثر نور
عینها فاطلق القطع علی الذهاب مجازا وانما یعرف بتقریب العلف ❊ قولاقینك و یاقویر
وغینك اکثری مقطوع ویا کوزینك نورینك اکثری کتمش اولان حیوانك اضحیه سی جائز
اولمز ذهابه قطع اطلاقی ذکر سبب ارادهٔ مسبب اوله رق مجازدر کوزینك نورینك
ذهابنك معرفتی علفی تقریبله در ❊ (او) اکثر (الالیة) لان للاکثر حکم الکل بقاء وذهابا
فیکفی بقاء الاکثر وعلیه الفتوی مجتبی ❊ الیة همزه نك فتحیله سجده وزننده جمعی جمعه
وزننده در یعنی دخی قیونك قویروغنك اکثری مقطوع اولورسه اضحیه یه اولماز بقاء
وذهابا اکثر ایچون حکم کل اولمغین اکثرینك بقاسی کفایت ایدر ثلث وثلثدن دون قلیل
زیاده سی کثیردر فتواده بونك اوزرینه در ❊ (و) لا (بالهتماء) التی لا اسنان لها
ویکفی بقاء الاکثر وقیل ما تعتلف به ❊ دشلری اولمیان حیوان قربان اولمز اکثری باقی سه
اولور بعضیلر کندوایله یم یوب اوتلرسه اولور دیدیلر ❊ (والسکاء) التی لا اذن لها خلقة
فلو لها اذن صغیرة خلقة اجزأت زیلعی ❊ خلقة قولقلری اولمیان حیوان قربانه اولمز
اعدی خلقی قولقلری کوچك اولورسه اولور ❊ (والجداء) مقطوعة رؤس ضرعها
اویابسها ❊ ممه نك باشلری کسلمش ویا ممه لری قورومش حیوان اولمز (ولا الجدعاء مقطوعة
الانف ولا المصرمة اطباؤها وهی التی عولجت حتی انقطع لبنها ولا التی لا الیة لها خلقة
مجتبی) دخی بورنی کسیلمش وسودی کسلوب یوریسنی امزرمیان دوه وخلقی قویرغی
اولمیان حیوان قربان اولماز (ولا بالخنثی لان لحمها لا ینضج شرح وهبانیة وتمامه فیه)
خنثی که هنوز بذکر وهنوز مؤنث اولان حیوانك دخی تضحیه سی اولمز لحمی ایوجه
پشمیوب الذتی اولمامغین اشبو مسئله نك تمام وتفصیلی وهبانیه شرحنده در ❊ (و) لا (الجلالة)
التی تأکل العذرة ولا تأکل غیرها ❊ فقط غدرکه نجاست اکل ایدوب سائر نسنه اکل
ایتمیان جلاله نکده تضحیه سی اولاز ❊ (ولو اشتراها سلیمة ثم تعیبت بعیب مانع) کامر
(فعلیه اقامة غیرها مقامها ان کان غنیا وان کان فقیرا اجزأه ذلك ❊ بر اضحیه یی صاغ
وسالم اوله رق اشترا ایتدکدنصکره مار الذکر اضحیه یی مانع عیوبدن بر عیبله متعیب اولورسه

مشتری مرقوم اغنیادن اولورسه کندویه انك غیریسنی انك مقامنه اقامه لازم اولور
فقرادن اولورسه او کفایت ایدر (وکذا لو کانت معیبة وقت الشراء لعدم وجوبها علیه
بخلاف الغنی) فقیرك اشترا ایتدیکی قربان حین شراسنده معیبه اولورسه ینه کفایت ایدر
ذاتنده کندویه قربان واجب اولمامغین اما غنی فقیرك خلافنده در ❊ ولا یضر تعیبها
من اضطرابها عند الذبح ❊ اضحیه نك ذبحی وقتنده اضطراب وحرکتندن تعیبی ضرر
ویرمز ❊ وکذا لو ماتت فعلی الغنی غیرها لا الفقیر) ینه بو یله اضطرابندن ناشی حین ذبحنده
اضحیه هلاك اولورسه غنینك اوزرینه انك غیرینی ذبح لازم اولور فقیره اولماز ❊ ولو ضاعت
او سرقت فشری اخری فظهرت فعلی الغنی احداهما ❊ اضحیه غیوب وضایع اولوب
ویا سرقت اولندقدنصکره مضحی غیریسنی اشترا ایدوب بعده مقدمکه بولنوب ظاهر
اولورسه امدی اغنیادن ایسه انك برینی فقرادنسه ایکیسنی بردن ذبح ایدر ❊ (وان
مات احد السبعة) المشترکین فی البدنة ❊ وقال الورثة اذبحوا عنه وعنکم صح ❊ عن الکل
استحسانا لقصد القربة من الکل ❊ بر بدنه ده مشترك اولان یدی ذواتك بری وفات ایدوب
ورثه لری شریکلرینه متوفادن وکندو نفسلرندن ناشی بدنه یی ذبح ایدیکز دیسه لر استحسانا
کلیسندن صحیح اولور قربت قصد ایتدکلرینه بناء ❊ ولو ذبحوها [illegible] ذن الورثة
لم یجزهم لان بعضها لم یقع قربة ❊ شرکا ورثه لرك اذنسیز ذبح ایدرلرایسه [illegible] ضلرندن
قربت اوله رق واقع اولمامغین قربانلرینه کفایت ایتمز عدم تجزیسنه بناء کلیسی قربت [illegible] امغین
❊ (وان کان شریك الستة نصرانیا او مریدا اللحم لم یجز عن واحد) منهم لان الاراقة
لا تتجزی هدایة لما مر ❊ بدنه شریکلرینك التیسی نصرانی ویا لحمی مراد ایدوب عبادت
قصد ایتمزلر ایسه اراقه نك عدم تجزیسنه مبنی دیکر شریکك قربانیه کفایت ایتمز
اما جمله سی قربت قصد ایدوب لکن قربتلری مختلف اولوب مثلا بعضیسنککه
اضحیه وبعضیلرکك هدیه ویا کفارت و یادم قران و یا تمتع و یا عقیقه اولورسه اولور
❊ (فروع) ولو ان ثلثة نفر اشتری کل واحد منهم شاة للاضحیة احدهم بعشرة والاخر
بعشرین والاخر بثلثین وقیمة کل واحد مثل ثمنها فاختلطت حتی لا یعرف کل واحد
شاته بعینها واصطلحوا علی ان یأخذ کل واحد منهم شاة یضحی بها اجزأتهم ویتصدق
صاحب الثلثین بعشرین وصاحب العشرین بعشرة ولا یتصدق صاحب العشرة
بشیء) اوچ نفر کیمسنه دن بری اون غروشه بری یکرمی یه وبری اوتوز غروشه اوله رق
هر بری اضحیه ایچون قیون اشترا ایدوب وهر بر قیونك قیمتیده ثمنلری مثللو اولوب
وقیونلر بر برینه مختلط اولمغله هر بری بعینه قربانینی بیله میوب لکن هر بری قیونك برینی
لا علی التعیین الوب اضحیه ایتمکه صلحله راضی اولورلرسه اضحیه لرینه کفایت ایدر شو قدر
وار که او توزلق قیونك صاحبی یکرمی غروشی یکرمیلکك صاحبی اون غروشی تصدق ایدر
اونلغك صاحبی برشی تصدق ایتمز (وان ذن کل واحد منهم ان یذبحها عنه اجزأته ولا شیء

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عليه كالوصى اضحية غيره بغير امره بلا بيع) مار الذكر اوچك هر برى براخر كيمسنه كندو
ايچون اضحيه سنى ذبح ايتمكه اذن ويرمكله ذبح ايدرايسه كفايت ايدر كندويه برشئ
تصدقيده ايجاب ايتمزنته كه امرى اولمقسزين غير كيمسنه نك اضحيه سنى بر كيمسنه ذبح
ايلسه جائز اولديغى كبى (ويأكل لحم الاضحية ويؤكل غنيا ويدخر وندب ان لاينقص
التصدق عن الثلث) قربان بوغزليان شخص توفيق قربنه كندو اضحيه سنك لحمندن
كندوسى بالذات اكل وتناول ايدوب واغنيا وفقرادن سائر اقربا واحباب ومسافرلرينه
اطعام واكرام ايدوب برمقدارينى ادخار دخى ايدر تصدق ايتديكى ثلثدن نقصان
اولمامق مندوب ومناسبدر افضل اولان ثلثنى تصدق وثلثنى اقربا واصدقا ضيافتى
ايچون وثلثنى اهل وعيالى ايچون ادخاردر فقير وغنى مسلم وذمى ديله ديكى كيمسنه يه
اضحيه سندن هبه ايدر كليسنى تصدق وياكليسنى حبس وادخار ايدرسه جائزدر
ذى عيال اولان كيمسنه يه اهل وعياله توسعة ادخار افضلدر ✻ (وندب تركه لذى
عيال توسعة عليهم (وان يذبح بيده ان علم ذلك والا) يعلمه (يشهدها) بنفسه ويأمر غيره
بالذبح كيلا يجعلها ميتة ✻ ذى عيال اولان كيمسنه يه كندوزينه توسعة قربانك
لحمنى اليقويوب تصدق والندن كلوب بيلورسه كندوسى بالذات ذبح ايلك
مندوب ومستحب قيلندى زيرا عبادات وطاعاتدن اولى اولان انسان كندوسى
بالذات مباشرت ايتمكدر يوق كندوسى بيلميوب الندن كلمزسه كندوسى بالذات
اضحيه سنه حاضر اولوب براخر كيمسنه يه ذبحيله امر ايدركه حتى نا اهل اولان
كيمسنه ذبح ايتمكله ميته اولميه حديث شريفده وارد اولمشدركه رسول الله
صلى الله عليه وسلم حضرتلرى فاطمة الزهرا رضى الله تعالى عنهايه ✻ قومى فاشهدى
ضحيتك فانه يغفرلك باول قطرة منها كل ذنب وقولى ان صلاتى ونسكى ومحياى ومماتى
لله رب العالمين لاشريك له اما انه يجاء بلحمها ودمها فيوضع فى ميزانك وسبعون
ضعفا ✻ بيورمشدر انسانك قربانك ذبحنه حاضر اولمسينك مسنونيتن طيورمشدر
✻ (وكره ذبح الكتابى) واما المجوسى فيحرم لانه ليس من اهله درر ✻ اهل كتابك
ضحيه يى ذبحى مكروهدر مجوسى ارباب تقربدن اولمامغين كندونك اضحيه ذبحى حرامدر
ذبيحه سى اكل اولنماز ✻ (ويتصدق بجلدها او يعمل منه نحو غربال وجراب)
وقربة وسفرة ودلو (ويبدله بما ينتفع به باقيا كما مر لا بمستهلك كخل) ولحم (ونحوه)
كدراهم ✻ قربانك دريسى تصدق اولنور وياخود كندودن غربال والك وطغرجق
وقربه وسفره وقوه امثالى نسنه لر ياپيلور وياخود سالف الذكر عينى باقى اوله رق
كندوايله انتفاع اولنور شيلره تبديل اولنور ماءكولات مشروبات نوعندن سركه ولحم
امثالى دراهم ودنانير كبى عينى استهلاك اولنور نسنه لره استبدال اولنمز ✻ (فان بيع
اللحم او الجلد به) اى بمستهلك (اوبدراهم تصدق بثمنه) ومفاده صحة البيع مع الكراهة

وعن الثانى باطل لانه كالوقف مجتبى) امدى اضحيه نك لحمى ويادريسى استهلاك اولنور
نسنه مقابله سنده وياد راهمله بيع اولنورسه ثمنى تصدق اولنور مضمون متن وحك
مفادى مع الكراهة بيعك صحتيدر امام ثانيدن وقف كبى اولمغله بطلانى مرويدر
✻ (ولا يعطى اجر الجزار منها) لانه كبيع واستفيدت من قوله عليه الصلوة والسلام
من باع جلد اضحية فلا اضحية له هداية ✻ اضحيه دن قصابك اجرتى اعطا اولنماز
زيرا بودخى جزاره اجرتى مقابله سنده بيع كبيدر اشبو جزار مسئله سنك حكمى رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمك قربانك دريسنى بيع ايدن كيمسنه ايچون اضحيه كامله يوقدر
قول بلاغت اثمالرندن استنباط اولنمشدر وحضرت على رضى الله تعالى عنه ✻ تصدق
بجلالها وخطامها ولاتعط الجزار منها شيئا امر واجب الاتباعلرى صادر اولمشدر
✻ (وكره جز صوفها قبل الذبح) لينتفع به فان جزه تصدق به قبل الذبح ✻ اضحيه نك
يوكنى كندولر يله انتفاع ايچون قرقمق مكروهدر امدى قطع ايتمش اولورسه انى تصدق ايدر
(ولا يركبها ولا يحمل عليها شيئا ولا يوجرها فان فعل تصدق بالاجرة حاوى لفتاوى
لانه التزام اقامة القربة بجميع اجزائها) اضحيه ايچون اشترا اولنان حيوانك
اوزرينه صاحبى بنه مزو برنسنه حمل ايده ميوب واجاره ايده مزايده جك اولورسه
اجرتنى تصدق ايدر زيرا صاحبى جميع اجزاسيله اقامه قربتى التزام ايديوب
وكندويى قربت ايچون تعيين ايتمكله قبل اقامة القربة كندويه انك اجزالرندن
برجزايله انتفاع حلال ومشروع دكلدر ✻ (بخلاف مابعده) لحصول المقصود مجتبى
بعد الذبح ✻ صورت مشروحه نك خلافنده در اراقه دم مقصودى حاصل اولديغندن
كرك جز صوف وكرك جلب لبن مثللو شيلرايله انتفاع جائز اولور مكروه اولمز
✻ (ويكره بلبنها قبله) كما فى الصوف ومنهم من اجازهما للغنى لوجوبها فى الذمة
فلاتتعين زيلعى ✻ قبل الذبح اضحيه قربانك يوكيله انتفاع مكروه اولديغى مثللو سوديله ده
انتفاع مكروهدر فقهادن بعض ذوات مزبوراله انتفاعى غنى يه تجويز بيورمشلر
ذمتنده واجب اولمغله تعيين ايتمامكين ✻ (ولو غلط اثنان وذبح كل شاة صاحبه) يعنى
عن نفسه على مادل عليه قوله غلطا اولم يغلطا فيكون كل واحد وكيلا عن الآخر
دلالة هداية قاله ابن الكمال وظاهر كلام صدر الشريعه وغيره وقوعه عن صاحبه
(صح) استحسانا (بلا غرم) ويتحالان ولو اكلا ولم يعرفا ثم عرفا هداية) ايكى كيمسنه قيونلرنده
غلط ايدوب هر برى ديكرينك قيوننى كندونك اضحيه سيچون ذبح ايلسه بلاغرم استحسانا
صحيح اولور كه هر برينه ضمان ايجاب ايتمز مقدم غلطلرينى بيلميوب اكل ايدوب صكره
معلوملرى اولورسه بربرلريله استحلال ايدرلر امدى غلط ايتسونلر وياايتمسونلر دلالة
هر برى ديكرندن وكيل اولمش اولور بو ابن كمالك قوليدر صدر الشريعه نك وسائرلرينك
كلاملرينك ظاهرى ذبحك صاحبندن ناشى واقع اولمسيدر بو تقديرجه قيمتنى ضامن اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

امام زفر رحمه الله تعالى قولى اوزره ولوا كلا قولنده اولى اولان واوك خذفيدر (وان تشاحا
ضمن كل لصاحبه قيمة لحمه وتصدق بها) امز بور قيون صاحبلرى غلط ايتيوب بيله رك
هر برى طمع خاملرندن ديكرزينك قيوننى ذبح ايدرسه بعد الاكل هر برى صاحبنه
قيوننك اتنك قيمتنى تضمين تصدق ايدر قبل الاكل والا تلاف اولورسه هر برى
كندو لحمنى الور ﴿قلت وفى اوائل القاعدة الاولى من الاشباه لو شراها بنية الاضحية فذبحها
غيره بلا اذنه فان اخذها مذبوحة ولم يضمنه اجزأته وان ضمنه لا تجزيه وهذا اذا ذبحها
عن مالكها ولا ضمان عليه انتهى فراجعه ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه اشباهك
قاعدهٔ اولى سنك اوائلنده مذكوردركه بر كيمسنه اضحيه نيتله بر قربان اشترا ايتمكله
انى بلا اذن برآخر كيمسنه ذبح ايدرسه امدى صاحبى مذبوحه اوله رق انى اخذ ايدوب
ذبحى تضمين ايتدرمزسه قربانه كفايت ايدوب بر ينى الوريوق تضمين ايدر ايسه كفايت ايتمز
لكن بو ذابح كندو نفسندن ناشى ذبحنه نظرا در مالكيچون ذبح ايتمش اولورسه ضمان
ايجاب ايتمز ﴿(كما) يصح (لو ضحى بشاة الغصب) ان ضمنه قيمتها حية كما اذا باعها
وكذا لو اتلفها ضمن لصاحبها قيمتها هداية لظهور انه مالكها بالضمان من وقت الغصب﴾
صورت مشروحه ده كه صحت حى اوله رق قيمتنى ضامن اولورسه شاة مغصوبه يى
اضحيه ايده نك اضحيه سنك صحتى كبيدر زيرا ضماننله وقت غصبدن كنديه مالك اولديغى
ظاهردر لكن اول امردن فعلى محظور اوقوعبو لمغله آثم اولوب توبه واستغفار
لازم اولور وضمانيله ذبيحه سى حلال اولور وحرام قطعى يه تسميه سيله كفرده ايجاب ايتمز
كفر انجق حرامى حلالدر ديو اعتقاد ايله اولور نته كه غاصبك شاة مغصوبه يى
بيعى ويا اتلافى صورتنده قيمتنى ضامن اولدقده بيعى صحيح اولديغى كبى ﴿(لا الوديعة
وان ضمنها) لان سبب ضمانه هنا بالذبح والملك يثبت بعد تمام السبب وهو الذبح فيقع
فى غير ملكه ﴾ شاة وديعه يى تضحيه جائز اولمز هر نقدر قيمتنى ضامن اولورسه ده زيرا
اشبو شاة وديعه يى تضحيه ده مضحينك ضمانينك سببى ذبحيله اولوب ملكده
انجق سببكه ذبحك تماميندنصكره ثابت اولمغله ذبحى ملكنك غيرنده واقع اولش اولور
(قلت ويظهر ان العارية كالوديعة والمرهونة كالمغصوبة لكونها مضمونة بالدين وكذا
المشتركة فليراجع ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه ظاهردركه عاريه ده وديعه كبيدر
يعنى تضحيه سى اولماز شاة مرهونه مغصوبه حكمنده در دينله مضمونه اولديغندن
تضحيه سى اولور شاة مشتركه ده ينه بويله دركه شريكينك حصه سى كندونك نزدنده
امانت اولمغله وديعه حكمنده اولورده جائز اولماز لكن شارح عليه الرحمه مغصوبه كبى
اولمسنى اختيار ايلدى بوكا كوره جائز اولور امدى محللرينه مراجعت لازمدر (فروع) لون
اضحيه عليه الصلوة والسلام سوداء ﴾ رسول اكرم ونبى افخم سيد هر دوسرا
عليه افضل التحايا حضرتلرينك اضحيهٔ مباركه لرينك لونى سياه ايدى ظن ايده رمكه

(بعض)

بعض سنه ده بويله اولمق كرك زيرا اثرده ﴿انه ضحى بكبشين اقرنين املحين موجوئين﴾
وارد اولمشدر سوداء كلمه سنك صيغهٔ تأنيثله ايرادى مضاف اليه اعتباريله در
﴿نذر عشر اضحيات لزم ثنتان لمجيئ الاثر بهما خانية والاصح وجوب الكل لايجابه
ما نعه من جنسه ايجاب شرح وهبانية ﴾ بر كيمسه اون اضحيه نذرا يدرسه كندويه
ايكى قربان ذبحى لازم اولور آنفا ذكرى سبقت ايدن اينانمش كوزل قاره قاش بوينزلو
قوچ قيون تضحيه لرى اثرينك ورودينه بناء اصح اولان قربانك كليسنك وجوبيدر
زيرا نذرده كندو جنسندن واجب اولان نسنه يى ايجاب ايدوب نذرا يتمك مشروعدر
﴿قلت ومفاده لزوم النذر بما من جنسه واجب اعتقادى او اصطلاحى قاله المصنف
فليحفظ ﴾ شارح عليه الرحمه ديركه مضمون مشروحك مفادى كندونك جنسندن
واجب اعتقادى ويا واجب اصطلاحى واجب اولان نسنه ايله نذرك لزوميدر امدى
قربانك اونى ينده ذبح واجب اولور ﴿غنم بين رجلين ضحيا بها جاز بخلافه العتق
لصحة قسمة الغنم لا الرقيق ﴾ ايكى كيمسه نك ميانلرنده مشترك بر قيون بولنمغله اندن
بلا تقسيم تضحيه ايتسه لر جائز اولور اما عتق بونك خلافنده دركه بونى شريكلر بلا
تقسيم عتق ايده مزلر غنمك قسمتى صحيح اولوب رقيقك كه اولمامغين ﴿ضحى بثنتين
فالاضحية كلاهما وقيل الزائد لحمه) بر كيمسه نك ايكى راس قيونى اضحيه ديه رك ذبح
ايلسه ايكيسيده اضحيه اولور بعضيلرى اضحيه زائدى لحم اولور كه زائدى مجرد
لحميچون ذبح اولنمش اولور ديديلر (والافضل الاكثر قيمة فان استويا فالاكثر لحما فان
استويا فاطيبهما ﴾ اضحيه ده ثوابى اكثر اولان بهاسى چوق اولاندر ﴿ولو ضحى بالكل
فالكل فرض كاركان الصلوة فان الفرض منها ما ينطلق الاسم عليه فاذا طولها يقع
الكل فرضا مجتبى ﴾ بر كيمسه نك مثلا بر بقره يى ويا بش رأس قيونى اضحيه اوله رق فقط كندو
نفسيچون ذبح ايلسه جمله سى كندودن فرض اولديغى حالده واقع اولور اركان صلوتده
اولديغى مثللو كه مثلا قرائت ركننده ما يجوز به الصلوة قرآندن زياده مثلا قرق ايت
تلاوت ايلسه كليسى فرض اوله رق واقع اولور زيرا اركاندن اوركنك اسمى كندويه
اطلاق اولناندر هر نقدر تطويل اولنورسه ده فرضدر ﴿شرى اضحية وامر رجلا
بذبحها فقال تركت التسمية عمدا لزم قيمتها ليشترى الآمر بها اخرى ويضحى ويتصدق
ولا يأكل لو ايام النحر باقية والا تصدق بقيمتها على الفقراء خانية ﴾ بر كيمسنه بر اضحيه
اشترا ايدوب بر كيمسنه يه ذبحيله امر ايتمكله ذابح قصدا بسمله يى ترك ايدرسه كندويه
انك قيمتنك ضمانى لازم اولور كه حتى آمر انكله بر آخر قربان دخى اشترا ايدوب ايام
نحر ايسه انى اضحيه وتصدق ايدوب واندن اكل ايتميه ايام نحر مرور ايتمش اولورسه
قيمتنى فقرايه تصدق ايدر ﴿وفيها اراد التضحية فوضع يده مع يد القصاب فى الذبح واعانه
على الذبح تسمى كل وجوبا فلو تركها احدهما وظن ان تسمية احدهما يكفى حرمت ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خانيه‌ده مذكوردركه بر كيمسنه قربان ذبح ايتمك مراد ايتدكده ذبحنده‌يدينى قصابك
يديله برابر وضعله ذبحه اعانه ايدرسه هر برينه وجوباً تسميه ايجاب ايدر پس بريسى
ترك ايلسه ويا برينك تسميه‌سى كفايت ايدرظن ايدرسه اضحيه‌سى حرام اولور ﴿وهما
تصلح نثرا فقال اى شاة لاتحل بالتسمية مرة بل لابدان يسمى عليها مرتين ﴾ بومسئله
نثره كه مستور المرام يلمزجه كبى كلام اولمغله صالح وقابل اولوب ديلوركه قنغى
قيونكه بر دفعه بسمله كتورمكله حلال اولميوب اوزرينه تسميه‌دن لازم اوله الجواب
سالفة الذكر اضحيه‌دركه انده ايكى كيمسه‌نك تسميه‌لرندن لازمدر ﴿ وقد نظمه شيخنا
الخير الرملى وهو) مضمون مشروحى خيرالدين رملى نظمله بيان بيورمشلركه ﴿اى ذبح
لابد المحل فيه ٭ان تثنى بذكر ذى التنزيه﴾ يعنى قنقى ذبيحه كه كندونك اكلى حلال اولمغله
جميع نقايص عيوبده منزه ومقدس اولان ذات بى مثلك اسم شريفنى ايكى دفعه
ذكر ايتمك لازم اولور بيان بيوريلوب مثاب اوله ﴿فاجب عنه بالقريض فانا ٭لانراه
نثرا ولا نرتضيه﴾ اندن شعرله كه كلام موزونله جواب ويروز اوجوابى نثرله منظوم
اولميه‌رق تعبيرى راى ايدوب وراضى اولميز فقلت فى الجواب ناظم مرحوم جوابده
دريركه دير ﴿ خذ جوابا نظما كما تبتغيه ٭من فقيه مرويه عن فقيه ﴾ سؤال
مشروحدن استدككز كبى دلخواهكز اوزره علماى اعلامك بعضيلرينك بعض اخرلرنده
مروى ومنقوللرى اوله‌رق نظمله جوابى اخذ ايديكز ﴿هى شاة فى ذبحه اشترك
اثنان ٭فتكرار الذكر شرط كما رويه ﴾ يعنى سؤال اولنان قيون ذبحنده ايكى كيمسه‌نك
مشترك اولديغى بر قيوندركه انده روايت ايتديككز مثللو الله جليلك اسم شريفنى تكرار
ذكر شرطدر لكن بو بيتك وزننده خلل واردر ﴿ ذاك ذبح قصاب وضع اليد ٭مع
الصاحب الذى يرتجيه ﴾ اسم اللهك تكرار لازم اولديغى محل ثواب رجاسيله
اضحيه‌سى بالذات كندوسى ذبح ايدن كيمسنه ايله برابر يدنى وضعله ذبح ايدن قصابك
ذبحيدر ﴿فعلى كل واحد منهما ان ٭يذكر الله جل عن تشبيه ﴾ پس مار الذكر قصابله
صاحب اضحيه‌نك هر بريچون شبيه ونظيردن منزه ومبرا اولان حق سبحانه وتعالى
حضرتلرينك اسم ساميلرينى ذكر ويادايتمك لازمدر ﴿وفى الوهبانيه وشرحها قال
واوذبحا شاة معا ثم واحد ٭اخل بسم الله فالشاة تحجر ﴾ وهبانيه‌ده وشرحنده بيورديلر
ايكى كيمسنه بردن بر قيون ذبح ايدوب لكن بريسى بسمله‌يى ذكر ايتمزسه شاة محجر
وترك اولنوب اكل اولنماز ﴿وان يشترى منها ثلاثا ثلاثة ٭واشكل فالتوكيل بالذبح يحسر ﴾
اوچ كيمسنه اوچ رأس قيون اشترا ايدوب هر برينك قيونى معلوم اولميه‌رق اضحيه
ايده‌جك اولسه‌لر انلردن برينى ديكرلرى ذبحه وكيل ايدرلرسه اشكال كشف وايضاح
اولنمش اولوركه كندو نفسينك اضحيه‌سى بالذات آخرلرنك كنى بالوكاله امرلريله ذبحيله
جائز اولور حسر كشف معناسنه يحسر سينك فتحيله‌ده اولور ﴿ وكيل شراء الشاة

للغزان شرى ٭يصح خلاف العكس والقود يخسر ﴾ قيون اشتراسنه وكيل اولان كيمسنه
بكى الورسه صحيح ومشروع اولور شاة اسم جنسدر ضأن ومعزك ايكيسنه‌ده شامل اولور
عكس بونك خلافنه‌دركه غنم اشتراسنه توكيل اولنان كيمسنه ضان اشترا ايدرسه اولمز اجرت
قودى وكيل ضرر چكر موكل سورجى‌يه برشى ويرمز ﴿ ولوقال سوداء فغير صح لا ٭ان كان
فى قرناء عينا بغير ﴾ موكل وكيلنه بزه برسياه قيون اشترا ايله ديدكده پس انى تغيير ايدوب بياضنى
آلورسه احسن الوان اولمغله صحيح اولوآمره مخالفت ايتمش اولمز اما بويندزلى وبيوك كوزلى
براضحيه اشتراسنه توكيل ايتمكله مخالفت ايدوب بوينزسز كوچك كوزلوسنى آلورسه
صحيح اولمزكه آمرك اولمز عبد البرك كلامنده ان بدانه اذا واقعدر وزنك استقامتنده
اذا ايله‌در ﴿ بشتين ممن ينذر العشر الرفوا ٭وتصحح ايجاب الجميع محرر ٭اون قيون قربان
ايتمكى بر كيمسه نذر ايلسه فقهادن بعضلر ايكى قربان لازم اولور ديديلر اونك جمله‌سنى
ذبحك ايجابنى تصحيحنده تحرير ايده‌يورلر ﴿ وعن ميت بالامر الزم تصدقا ٭ والا
فكل منها وهذا المخير ﴾ بر كيمسه وفاتمدن صكره بنم ايچون براضحيه ايدك ديو ورثه‌لرينه
ويا وصيسنه امر ايدرسه انلره انى تضحيه وتصدق لازم اولور واكر امرى اولمزسه
اندن ذابحك اكلى مشروع اولوركه كويا ورثه انى كندو ملكندن الله تعالينك
رضاسيچون ذابح اولمغله اندن كندونك تناولى جائز اولور نهايتى ثوابنى ميته هديه
ايدر اشبو قول نزد فقهاده قول مختاردر بعضلر مطلقا اكل ايده‌مز ديمشلر الزم افعال
بابندن امردر ﴿ ومن مال طفل فاصحح سقوطها ٭ وعن ابه فى حقه وهو اظهر ﴾
صغيرك مالندن اضحيه‌نك سقوطى صحيح اولان قولدر نته كه ما سبقده مرور ايلدى
چوجق حقنده باباسى كندو مالندن اضحيه ايتمك پك ظاهردر وعن ابه تركيبى ابيه‌دن
اقتدار شاعرك اشبو بيتنده اولديغى كبى ٭ بابه اقتدى عدى فى الكرم ٭ومن يشابه ابه
فاظلم ٭وواهب شاة راجع بعد ذبحها ٭فيجزى من ضمن عليها ويؤجر ٭بر كيمسه براخر
كيمسه‌يه بر قيون هبه ايدوب موهوب لهده انى ذبح ايتدكدنصكره واهب هبه‌سندن
رجوع ايتسه ايمدى انى اضحيه ايده‌نك اضحيه‌سى كفايت ايدوب وكندوسى مأجور
اولور نهايتى بعد الرجوع اندن برشئ تصدق ايتمز امام ابى يوسفدن واهبك هبه‌سندن
رجوعينك عدم صحتى منقولدر ﴿ (خاتمه) عقيقه كه ولادتك يدنجى كونى اوغلان
ويا قزچوجغى ايچون بر قيون ذبح ايدوب ناسه ضيافت ياپوب وباشنك شعرينى خلق
ايتمك مباحدر سنته دكل واجبده دكلدر كذا فى وجيز الكرورى امام محمد رحمه الله
تعالى دنده مرويدركه عقيقه‌يى ديله‌ين كيمسه ايشلر ديله‌مين ايشلمز بودخى اباحه‌سنه
اشارت ايدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (بسم الله الرحمن الرحيم كتاب الحظر والاباحة) ﴾

حظر حانك فتحى وظاى معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى بر كيمسه‌يه ويرميوب منع وحجر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایلمك معناسنه در المحظور ممنوع معناسنه در بو مناسبتله محرمده ده مستعملدر که مباح
مقابلیدر ومنه قوله تعالی ﴿وما کان عطاء ربك محظورا﴾ ای مقصورا علی طائفه دون
اخری باب اولدن اولهرق حظر الشارع الشیء دیور بونده مباحك مذکور اولدیغی
حظردن مکروه ارادهسی توهمنی دفعیچوندر فرضك بو کتابده ذکریله ترکنك حرمتی
معلوم اولور مؤلفینك بعضیسی بو بحثی کتاب الکراهیه ایله وبعضلر کتاب الزهد
والورع ایله بعضلری استحسانله ترجمه ایلدیلر که کراهیه تسمیهلری کندوده فعلی
مکروه اولوب اولمیان شیلرك ذکرینه مبنیدر ذهد ورعله معنون ومرسوم اولدیغی
کندوده بیان اولنان مسائلك اکثری کراهت واباحهسندن بحث اولنمیهرق بروجه
اطلاق ذکر اولنمغله زهد ورع انك ترکنده اولدیغنه ایما واشار ایچوندر استحسانله ترجمه
کندوده شرع شریفك تحسین وتقبیح ایتدیکی نسنهلر ذکر وبیان اولندیغنه بناء
کندوده ذکر اولنان مسائلك اکثری استحسانا یوریلوب قیاسه مجال اولمیان اولمغله
تعبیر مشروح مستحسن اولدی ﴿مناسبه ظاهرة﴾ اشبو کتاب مستطابك ماقبلیکه
اضحیهیه مناسبتی ظاهره درکه کندوده محظورات ومباحاتك اکثری موجوددر
بلکه بو کتابك سالف الذکر کتابلرك علی حدة هر برلرینه مناسبتی واردر (الحظر لغة
المنع والحبس وشرعا مامنع من استعماله) شرعا الغتده حظر منع وحبس معناسنه
شرعده شرعا استعمالندن منع اولنان منع اولنان محظوردر نظم مجید سابقك
تفسیرینی بعض مفسرین (ماکان رزق ربك محبوسا عن البر والفاجر) ایله بیان
بیورمشلر ﴿والمحظور ضد المباح والمباح مااجیز للمکلفین فعله وترکه بلا استحقاق ثواب
وعقاب نعم یحاسب علیه حسابا لیسیرا﴾ اختیار محظور مباحك ضدیدر بو تعریف
بالاعم قبلیندندر زیرا فرض حرام مکروه بونلرك جملهسی مباحه ضدلردر اصل کندویه
خاص اولان تعریفی) ماثبت حظره بدلیل قطعی من کتاب اوسنة اواجماع اومایرجع
الیهادر) مباح بلا استحقاق ثواب وعقاب مکلف اولان ذواته فعل وترکنه اذن واجازه
ویریلان شیدر اولی اولان بلا استحقاق بدلنه بلاترتب ثواب وعقاب دیمك ایدی زیرا
عقاب معاقبك حقیدر دیلمز نهایتی بلا عذاب مباح اوزره عبد مکلف حساب یسیرایله
محاسبه اولنور ﴿(کل مکروه) ای کراهة تحریم (حرام) ای کالحرام فی العقوبة بالنار
(عند محمد) هر بر کراهت تحریمیه ایله مکروه اولان فعل ناسزا امام محمد رحمه الله
تعالی نزدنده حرامدر که نار ایله عقوبت اولنمقده حرام کبیدر یعنی انك مرتکبی نار ایله
عذاب اولنور نهایتی عذابی حرام قطعی یی ارتکاب ایدن کیمسهنك عذابندن اهون
اولور حرام شرب خمر کبی کندودن دلیل قطعیله منع اولنان شیدر بونك ترکی فرضدر
مکروه شطرنج لعبی مثللو دلیل ظنیله منع اولنان شیدر بونکده ترکی واجبدر امام
مشار الیهك کندو کتابلرنده استعمال ایتدیکی کراهتله حرام مراد ایدر ﴿واما المکروه
کراهة تنزیه فالی الحل اقرب اتفاقا﴾ کراهت تنزیهیله مکروه اولان نسنه اتفاقا حلاله

اقربدرکه فاعلی اصلا عقاب اولنمز لکن تارکی از برثوابله مثاب اولور ﴿(وعندهما)
وهو الصحیح المختار ومثله البدعة والشبهة (الی الحرام اقرب)﴾ امامین همامین رحمهما
الله تعالی قتنده مکروه حرامه اقرب اولان شیدر انجق صحیح ومختار اولان قول بودر
بدعت وشبهه لو اولان شیلرده مکروهك مثلیدر ﴿فالمکروه تحریما (نسبة الی الحرام
کنسبة الواجب الی الفرض) فثبت بما یثبت به الواجب یعنی بظنی الثبوت﴾ پس
تحریما مکروه اولان نسنهنك حرامه نسبتی واجبك فرضه نسبتی کبیدر که واجبك
کندوایله ثابت اولهجغی ظنی الثبوت قطعی الدلالة اولان دلیله مکروه تحریمیده ثابت
اولور معلوم اولسونکه ادله درت نوعدر اولکیسی وجهامن الوجوه تأویله احتمالی
اولمیان ایات قرآنیه واحادیث متواترهٔ صریحه کبی قطعی الثبوت والدلالةدر ایکنجیسی
قطعی الثبوت ظنی الدلالة درایات واحادیث مؤولهلر کبی اوچنجیسی اخبار آحاد صریحه
مثللو ظنی الثبوت قطعی الدلاله در دردنجیسی ثبوتی ودلالتی ایکیسی بردن ظن اولاندر
برز معناره احتمالی اولان خبر احادلر کبی ایمدی اولکی فرض قطعی افاده ایدر ایکنجی
ظنی افاده ایدر که وترکبی فرض عملیدر اوچنجی وجوبله کراهت تحریمی افاده ایدر
دردنجی سنتله استحباب افاده ایدر بعض اولور که فرض اطلاق اولنور کندوایله
قطعیله عملی به شامل معنای عالم اراده اولنور بعض واجبله فرض عملی اراده اولنور
﴿ویأثم بارتکابه کما یأثم بترك الواجب ومثله السنة المؤکده﴾ کراهت تحریمیه ایله
مکروه اولان نسنهیی مرتکب اولان کیمسنه انی ارتکابیله آثم وکناهکار اولنور واجبك
ترکیله اثم اولدیغی کبی سنت مؤکدهده واجب کبیدر ترکیله آثم اولمقده اوچ قول واردر
بری مطلقا عدم اثمدر وبری مطلقا اثمدر وبری ترکی عادت ایدرسه آثم ایتمزسه
عدم اثمدر ﴿وفی الزیلعی فی بحث حرمة الحیل القرب من الحرام ماتعلق به محذور
دون استحقاق العقوبة بالنار بل العتاب کترك السنة المؤکدة فانه لایتعلق به الحرمان
عن شفاعة النبی المختار صلی الله تعالی علیه وسلم لحدیث من ترك سنتی لم ینل شفاعتی﴾
زیلعینك حرمة الحیل بحثنده مذکوردر که حرامه قریب اولان شی کندویه نار ایله
عقوبت استحقاقدن دون اولوب بلکه سنت مؤکدهیی ترك کبی مجرد عتاب
ایجاب ایدن محذور تعلق ایدن نسنهدر ایمدی سنت مؤکده ترکینه نار ایله عذاب تعلق
ایتمز شوقدر وارکه رسول الله صل الله تعالی علیه سلمك شفاعتندن محرومیت
تعلق ایدر زیرا حدیث شریفده سنت سنیهمی ترك ایدن کیمسنه بنم شفاعتمه نائل اولمز
وارد اولمشدر (فترك السنة المؤکدة قریب من الحرام ولیس بحرام انتهی) ایمدی سنت
مؤکدهیی حرامه قریب اولمش اولور حرامدن معدود اولمز ﴿(الاکل) للغذاء
والشرب للعطش ولو من حرام اومیتة اومال غیره وان ضمنه (فرض) یثاب علیه بحکم
الحدیث ولکن (مقدار مایدفع) الانسان (الهلاك عن نفسه ومأجور علیه)﴾ انسان

كندى نفسندن هلاك وضياعى دفع ايده جك قدر مأكولاتى تغذيچون ومشروباتى
عطشيچون اكل وشرب وتناول كندويه فرضدر وانكله مأجور ومثابده اولور
زيرا حقنده حديث شريفده وارددر كه ٭ان الله تعالى ليوجر فى كل شى حتى اللقمة يرفعها
العبد الى فيه٭ يعنى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى قوللرينه من غير استحقاق لطفا
وكرما هر بر شيده اجر وثواب احسان وانعام بيورر حتى آغزينه رفع ايتديكى لقمه سنده
دخى مأجور اولور ﴿وهو مقدار ما تمكن به من الصلوة قائما ومن صومه﴾ مفاده
جواز تقليل الاكل بحيث يضعف عن الفرض لكنه لم يجز كما فى الملتقى وغيره ﴿ انسانك
كندى نفسندن هلاكى دفع ايده جك قدر اكل كندو ايله قائما نماز قيلوب واورج
طوتوب عبادت وطاعاته مقتدر وممكن اوله جغى قدر اكليدر بوندن فهم
اولنان فرضى ادادن ضعف وعجز طارى اوله جق قدر اكلك تقليلنك جوازيدر
لكن اودرجه تقليل اكل مشروع دكلدر نته كه ملتقى ده وسائرنده مصرحدر
﴿قلت وفى المبتغى بالغين الغرض بقدر يندفع به الهلاك ويمكن معه الصلوة قائما انتهى
قنيه﴾ شارح عليه الرحمه ديركه غينله مبتغى نام كتابده مرسومدركه فرض اولان
اكل كندو ايله هلاك مندفع اولوب وقائما نماز اداسى ممكن اوله جق قدر اكلدر
زيرا فرض انجق كندو ايله ادا اولنان نسنه ده فرضدر (ومباح الى الشبع لتزيد قوته)
قوت وقدرتنك زياده لكى ايچون قارنى طويوب شبع حاصل اولنه دك اكل مباح
وحلالدر بونده اجر ووزردن برشئ اولماز حلالدن اولورسه حساب يسير ايله
محاسبه اولور حديث شريفده وارددر كه انسان هر برشئ اوزره محاسبه اولنور
الا ستر عورت ايده جك قدر اثوابه ستردر طعامه وحرات وبرودتدن حفظ ايده جك
مسكن شرعى ايچون محاسبه اولنماز (وحرام) عبر فى الخانية يكره (وهو ما فوقه)
اى الشبع وهو اكل طعام غلب على ظنه انه افسد معدته وكذا فى الشرب قهستانى﴾
اكلك حرامى ما فوق الشبع اكلدر كه معده سى فساده كيتدى ظن ايده نه دك اكلدر
خانيه صاحبنك بوكه يكره ايله تعبيرى حرمته منافى دكلدر بنه مرادى كراهت
تحريميه اولملى شربده اكل كبيدر ﴿(الا ان يقصد قوة صوم الغد او لئلا يستحيى
ضيفه) اونحو ذلك الا ما فوق الشبع) اكله آكل يارنكى كونك صومنه قوته قصد
ايدوب ويا مسافرينك عدم استحياسنى مراد ايدرسه حرام اولماز ﴿ولا تجوز الرياضة
بتقليل الاكل حتى يضعف عن اداء العبادة﴾ عبادت مفروضه سنى ادادن كندويه
ضعف طارى اولنه دك تقليل اكله رياضت جائز اولمز پس اوقدر اولمزسه رياضت
مباحدر رسول الله صلى عليه وسلم حضرتلرى ٭المؤمن القوى احب الى الله تعالى
من المؤمن الضعيف٭ بيورمشدر مؤمن قوينك عند الله تعالى مؤمن ضعيفدن
محبوب ومرضى اولديغين طيور مشدر كندو ايله عبادت وطاعاته قوت حاصل

اوله جق نسنه يه مشغول اولمق عبادتدر ﴿ ولا بأس بانواع الفواكه وتركه افضل
واتخاذ الاطعمة سرف) هر نقدر تركى افضل ايسه ده ميوه لرك انواعيله تنعم وتمتعنده
بأس يوقدر كندو نفسيچون انواع اطعمه اتخاذى اسرافدر الا مسافر ايچون
اولورسه اسراف عد اولنماز ﴿وكذا وضع الخبز فوق الحاجة﴾ ينه بويله سفره يه
ما فوق الحاجه خبز وضعى اسرافدن معدوددر الاضيافيچون اولورسه اولماز
(وسنة الاكل البسملة اوله والحمدلة اخره وغسل اليدين قبله وبعده) اكلك سنتى اولنده
بسمله اخرنده حمدله ايتانيدر وطعامدن مقدم وصكره اللرينى يقامقدر ابتداسنده
بسمله يى اونودرسه بسم الله على اوله واخره دير بسمله يى رفع صوتله تكلم ايدركه
حتى كندو ايله برابر بولنان كيمسنه لره تلقين ايتمش اوله وحلال اولان طعامه بسمله ايدر
حمدى حلال حرام قنغيسنه اولورسه اولسون ايدر حمدله ده رفع صوت ايجاب ايتمز
الا جلسانك جمله سى طعامدن فارغ اولمش اولورلرسه حمدى جهر ايله ايدر قبل
الطعام غسل يدده اللرينى منديل ايله مسح ايتمز حين اكلده اثر غسل باقى اولسون
ايچون بعد الطعام اثر طعام بالكلية زائل اولسون ايچون يدينى مسح ايدر كيكنده
اون اولمزسه انكله اللرينى غسلده باس يوقدر جنب اولان كيمسنه يه اللرينى واغزينى
غسلدن مقدم طعام وشراب تناولى مكروهدر ﴿ ويبداء بالشباب قبله وبالشيوخ
بعده ملتقى﴾ غسلده قبل الطعام حديث السن كنج كيمسنه لر ايله بعد الطعام مسن
اختيار تعظيم وتوقيره شايان كيمسنه لر ايله بداءة مستحبدر حديث شريفده ٭ليس منا من لم
يوقر كبيرنا٭ وارد اولمشدر (تتمه) سنت سلف صالحين اكل وشرب حقنده كرك
كندى نفسنه وكرك اهل وعيالنه بلا اسراف ولا تقدير صرف وانفاق دره بر استدكلرينى
ويرملى جمله سندن محرومده ايتملى دكل كه خير الامور ايله قيام بولنه ٭وبل اجوع يوما
واشبع يوما٭ حديث شريفه مبنى دوام اوزره شبعى اختيار ايتماملى وطعام وضع اولنان
قابك وسطندن عدم اكل سنتدر بركات اورته سنه نازل اولديغى مرويدر طوبى
برنوع طعام اولدقدنصكره بر محلدن اكل اولنور اما ميوه نك الوان وانواعى بر طبق
اوزره وضع اولنورسه دله ديكندن اخذ ايدر الوان اطعمه وضع اولنان سفره وسنيده
بونك كبيدركه ديله دكلرندن اخذ ايدرلر اكل ايچون وضع اولنمشلردر فقط برينه قصر
اولنماز حقلرنده آثار واخبار وارده لردر رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم
بيورمشلركه بر كيمسنه بر قصعه دن تناول ايدوب واني يالارسه قصعه كندويه ديركه حق
سبحانه وتعالى حضرتلرى سنى نار جهنمدن عتق ايتسون سنك بنى شيطاندن عتق وصيانت
ايتديكك كبى بر روايتده قصعه كندو ايچون استغفار ايدر طعامه ملحله بداءة وملحله
ختمه دخى سنتدر بلكه بونده يتمش مرضه شفا اولديغى مرويدر شبابيت وقتنده
شهوتك غلبه سندن خوف ايدن كيمسنه يه عباداتنى ادادن عاجز اولميه جق قدر جوعله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کمر شهوت ایچون قات اکل مشروعدر حاجت مقداری و بدننك اصلا حیچون
زیاده جه اکلده باس یوقدر اتمکك وسطنی و یا قابروب قرن محلنی اکل ایدوب
اطرافنی و سائرلرینی ترك ایتمك اسراف و تجبردر الا سائر کیمسه لردن انی تناول ایدن
اولورسه لا بأسدر کندو نفسیچون مثلا بر خاص اتمك اختیارنده بأسی اولمدیغی کبی
و بدنده دوشن لقمه یی ترك ایتمکده اسرافدن معدوددر بلکه ابتدا انی قالدیروب اکل
ایدوب بعده غیر یسنی اکل ایدر حدیث شریفده ٭ اکرموا الخبز فانه من برکات
السموات والارض ٭ وارد اولمشدر اتمکه اکرامدندر حاضر اولدقده قاتقه منتظر
اولمیوب ساده جه کندو یی تناوله شروع ایتمك وینه حدیث شریفده واردرکه
٭ ما استخف قوم بالخبز الا ابلاهم الله تعالی بالجوع ٭ بلا صوت طعامی تبرید ایچون نفخده
کراهت یوقدر و حار اوله رق طعامی اکل ایتمیوب واستشمام ایتاملی و پرمقلرینی یلامق
سنتدر بول اوزرنده طعام ایتمك مکروهدر مکشوف الرأس ومتکئا اکلده لا بأسدر
تکبر اولمز ایسه بر کیمسنه عطشدن کندو نفسنك هلاکندن خوف ایدوب رفیقنده ده
صو بولنورسه کندویه بلا سلاح رفیقیله مقاتله ایده رك عطشنی دفع ایده جك قدر
صو یندن اخذ واردر و خمردن عطشنی دفع ایده جك قدری شربه رخصت واردر
طشره چقوب طعام طلبنه مقتدر اولمیان محتاج وفقیره اطعام ایتمك حالنه مطلع اولان
کسانك جمله سنك اوزرینه فرضدر کسبه مقتدر اولان کیمسنه یه کسب واجبدر کندو یه
سؤال حلال دکلدر من الهندیه ٭ (وکره لحم الاتان) ای الحمارة الاهلیة خلافا لمالك
ولبنها و) لبن (الجلالة) التی تأکل العذرة ٭ دشی مرکبك اتی وسودی و نجاست
اکل ایدن حیوانك سودی مکروه قیلندی زیرا لبنلری لحملرندن متولده در امام مالك
ایچوندر اختلاف حمار وحشینك کندی وسودی حلالدر مغربده جله قحله بعره در
دبو مرسومدر عذره دن کنایه در انی اکل ایدن حیوانه جاله جلاله اطلاق اولنور
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك کندویی اکلدن ولبننی شربدن نهیی وارددر
٭ (و) لبن (الرمکة) ای الفرس و بول الابل واجازة ابو یوسف للتداوی (و) کره
(لحمها) ای لحم الجلالة والرمکة وتحبس الجلالة حتی یذهب نتن لحمها وقدر بثلثة ایام
لدجاجة وار بعة لشاة وعشرة لابل و بقر علی الاظهر ٭ دخی قسراغك سودی و دوه نك
بولی وجلاله ایله رمکه نك اتلری مکروه قیلندی دوه نك بولنی شربی امام ابی یوسف
تداوی ایچون تجویز بیوردیلر عذره اکل ایدن حیواناتك اتلری اکل اولنه جق اولدقده
حبس اولنورلر حتی لحملرینك فنا رایحه لری زائل اولنه دك قول اظهر اوزره انك مدتی
طوقده اوچ قیونده درت دوه ایله اکوزده اون کونله تقدیر اولندی ٭ ولو اکلت النجاسة
وغیرها بحیث لم ینتن لحمها کما حل اکل جذئی غذی بلبن خنزیر لان لحمه لا یتغیر وما
غذی به یصیر مستهلکا لا یبقی له اثر ٭ نجاستله برابر سائر شیده کل ایدن حیواناتك اتی

فنا قوقرسه حلال اولور لبن خنزیر ایله تغدی ایدن قوزینك اکلی حلال اولدیغی کبی
زیرا مزبور قوزینك اتی متغیر اولمز وتغدی ایتدیکی نسنه ده مستهلك اولمغله کندونك
اثری باقی قالمز بوندن فهم اولنان مزبله لرده کزن طاوقلرك اکللرنده بأس اولمامقدر زیرا
اکللرنده سائر شیلرنده خلط ایتملریله لحمی متغیر اولمز ورسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمك دجاجه یی اکل وتناوللری مرویدر بعض دجاجه نك اوچ کون حبس اولنوب
بعده ذبح اولنملی بیوردقلری بروجه تنزیهدر ینه بو یله نجاستله سقی اولنان زروعك
اکلی حرام دکلدر ٭ (ولو سقی ما یؤکل لحمه خمرا فذبح من ساعته حل اکله ویکره)
زیلعی وصید شرح وهبانیة ٭ اتی ییلان حیوانه خمر سقی اولنوب ساعتنده درعقب ذبح
اولنسه اکلی حلال اولور کراهت تحریمیه ایله مکروه اوله رق ٭ (و) کره. (الاکل
والشرب والادهان والتطیب من اناء ذهب وفضة للرجل والمرأة) لاطلاق الحدیث ٭
اره وعورته التوندن وکومشدن یاپلمش قابدن طعام اکل ایتمك وصو ایچمك
و یاغلنوب وقوقو سورنمك مکروهدر حضرت حذیفه رضی الله تعالی عنهدن
روایت قیلنان حدیث شریفکه انه قال سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول
٭ لا تلبسون الحریر ولا الدیباج ولا تشربوا فی آنیة الذهب والفضة ولا تأکلوا فی صحافها
فانها لهم فی الدنیا ولکم فی الاخرة ٭ رواه البخاری ومسلم مطلق اولمغین ایدی
بو حدیث شریف اکل وشرب حقنده ثابت اولدیسه تطیب امثالی شیلرده بونك
مثلی اولمغله اوده بونلر کبی اولدی ٭ (وکذا) یکره (الاکل بملعقة الفضة و الذهب
والاکتحال بمیلهما) وما اشبه ذلك من الاستعمال کمکحلة وقرآءة وقلم ودواة و نحوها)
بنه التوندن وکومشدن اتخاذ اولنان قاشقله طعام اکل ایتمك ومیللر ایله سرمه
چکنمك او بو که مشابه سرمه دانلق وآینه وقلم ودیویت کبی نسنه لر استعمالی مکروهدر
یعنی اذا استعملت ابتداء فیما وضعت له بحسب متعارف الناس ٭ والا فلا کراهته
حتی لو نقل الطعام من اناء الذهب الی موضع اخر او صب الماء او الدهن فی کفه لا علی
رأسه ابتداء ثم استعمله لا بأس به مجتبی وغیره وهو ما حرره فی الدرر فلیحفظ ٭
بو اول امرده صرف ناسده کندو ایچون یاپلدیغی شیده استعمال اولنورسه دیمك
بویله اولمزسه کراهت اولمز مثلا التون قابدن بر طعامی مباح اولان بر آخر محله نقل
ایدوب اندن اکل ایلسه ابتدای استعمال اندن منتفی اولمغله اندن اکلی حرام
اولمز اما اندن قاشقله و یا یدیله اخذ ایدوب اکل ایدرسه حرام اولور و یاخود کل صوینی
و یا کل یاغنی التون و یا کمش قابدن بر کیمسنه ابتدا النه دوکوب باشنه دوکیوب بعده
النده کی راسنه سورسه ضرر ایتمز بونده بأس یوقدر اما کلا بدان بونك خلافنه ملابسدر
اصل وضعی بده ووجهه صب ایچون اولمغین مطلقا استعمالنك حرمتید رقهوه فنجاننده
که کومش ظرف اوکومش ساعت امثالی شیلرك حرمتیده بوندن مستباندر بونده اصل

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ❊هذان حرمان على ذكور امتى حل لاناثهم❊ قول صدق
احتوا زيدر لكن نساحقنده كندولرينك حليلرينه خاصدر سائر اوانيلر حرمتى اوزره
باقيدر كرك بالذات كرك بالواسطه استعماللرى حرامدر ﴿ واستثنى القهستانى وغيره
استعمال البيضة والجوشن والساعدان منهما فى الحرب للضرورة وهذا فيما يرجع للبدن
ما لغيره تجملا باوانى متخذه من ذهب وفضة وسرير كذلك وفرش عليه من ديباج
ونحوه فلا بأس به بل فعله السلف خلاصة حتى اباح ابو حنيفه توسد الديباج والنوم
عليه كما يأتى ﴾ قهستانى وسائرلرى ضرورته بناء حربده التوندن وكومشدن
بيضه كه الت حرب تأثير ايتمسون ديو باشه كيلان طوغلغه وزرخ وساعد
انكه قوللره كچوريلان شيلرى استثنا ايلدى واشبو وقوعبولان تحريم بدنه
راجع ومتعلق اولان شيلرده در اما بدنك غير مجرد كندولر ايله تجمل وتزيين ايچون ذهب
وفضه دن اتخاذ واعمال اولنان انيه لر وتخت واوزرنده دوشنان ديبا وقماشدن معمول
دوشك ويصدق امثالى شيلرده بأس يوقدر بلكه انى سلف صالحين ايشلديلر حتى
امام اعظم وهمام اقدم عليه رحمة ربنا الاكرم ديباج ديدكلرى قماشدن وساده اتخاذنى
وانك اوزرنده نومى اباحه وتجويز بيورديلرنته كه قريبا كلور ﴿ ويكره الاكل فى نحاس
اوصفر ﴾ باقر وتوج اوانيده طعام اكل مكروهدر ﴿ والافضل الخزف قال صلى الله
تعالى عليه وسلم ❊من اتخذ اوانى بيته خزفا زارته الملائكة اختيار ﴾ افضل اولان خزف كه
چاموردن اتخاذ اولنان اوانى استعمال ايدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم سعادتله
بيورمشلر كه خانه سنك اوانيسنى حزفدن اتخاذ ايدن ذواتى ملائكه زيارت ايدركه
كندونك اوزرينه رحمت نزول ايدر زيرا نزول ملائكه يى رحمت استتباع ايدر ﴿ (لا) يكره
ماذكر (من) اناء (رصاص وزجاج وبلور وعقيق) خلافا للشافعى ﴾ قورشندن
وسرچه دن وبلوردن وعقيقدن اتخاذ واعمال اولنان قابدن اكل وشرب مكروه دكلدر
امام شافعيدن اختلاف ﴿ (وحل الشرب من اناء مفضض) اى مزوق بالفضة
(والركوب على سرج مفضض والجلوس على كرسى مفضض و) لكن بشرط ان
(يتقى) اى يجتنب (موضع الفضة) بفم قيل ويد وجلوس سرج ونحوه ﴾ فضه ايله مزين
ومرصع قابدن صو ايچمك واكره بنمك وكرسى يه اوتورمق حلال ومشروعدر لكن
فضه محلنى اغزيله واليله وسرجه جلوسيله مسدن صاقنوب احتراز ايتمك شرطيله
قهوه فنجاننده كومش ظرف وبخوردانلق امثالى شيلر بو حكمدن مستثنالردركه
انلرك استعماللرى حرامدر ﴿ وكذا الاناء المضبب بذهب اوفضة والكرسى المضبب بهما
وحلية مرآة ومصحف بهما ﴾ يعنى بويله التون وكومشله بربرينه مربوط ومشدود
قابلر وكرسيلر وايناايله ومصحفك حليه لرى حلالدر كندولرى استعمال اولنماق شرطى
واوزره ﴿ (كما لو جعله) اى التفضيض (فى نصل سيف وسكين اوفى قبضتهما اولجام

اوركاب ولم يضع يده فى موضع الذهب والفضة ﴾ نته كه مار الذكر تزيين وتشديدى قلچك
وبچاقك ناملرنده وياقبضه لرنده وياقرسك باشلغنده ويا اوزنكيسنده قيلوب الى التون
وكومش محلنه وضع ايتمديكى تقديرجه حلال اولديغى كبى ﴿ وكذا كتابة الثوب بذهب
اوفضة ﴾ يعنى بويله ثوبه التون وياكومشله كتابتله تزيين حلالدر ﴿ وفى المجتبى لا بأس بالسكين
المفضض والمحابر والركاب وعن الثانى يكره الكل ﴾ مجتباده مذكوردركه مفضض بچاق
وديويد واوزنكى استعمالندن بأس يوقدر امام ثانى يعنى امام ابو يوسف عليه رحمة الصمدانيدن مزبورلرك
كليسنك مكروه اولديغى مرويدر سراجده امام كرخيدن نقلا مرسومدركه امام
اعظم رحمه الله تعالى نزدنده انيهٔ مفضضه ده بر كيمسنه اغزينى عود اوزره وضعله شربده
بأس يوقدر امام ابى يوسف بن ابى كريه كورورم بيوردى فضه يى كانه انانك بعضيسيدر
عد ايلدى اكل وادهانده دخى بويله در ﴿ والخلاف فى المفضض اما المطلى فلا بأس به
بالاجماع بلا فرق بين لجام وركاب وغيرهما لان الطلاء مستهلك لا يخلص فلا عبرة
للونه عينى وغيره ﴾ اشبو خلاف مشروح خالص التون وكومشله اولان مفضضه در
اما كندوزيله طلالنوب وتمويهله يالدزلنان شيلرده لجامده وار كابده ميانلرنده فرق
اولميه رق اتفاقا بونده بأس يوقدر زيرا طلا مستهلكدر اندن بشقه برشى دكلدر اوناً
نقاسنده ده اعتبار اولنماز ﴿ (ويقبل قول كافر) ولو مجوسيا (قال اشتريت اللحم من كتابى
فيحل او قال) اشتريت (من مجوسى فيحرم) ولا يرده وبخبر الواحد ﴾ نقدر مجوسيده
اولورسه بر كافرك قولى مقبولدر اگر دى بن اشبو لحمى كتابيدن اشترا ايتدم ديرسه حلال
اولور ويا مجوسيدن اشترا ايتدم ديرسه حرام اولور بر كيمسه نك خبر يله بايعنه رد ايده مز
هر نقدر كندوسى بالذات اشترا ايتمش اولوب ومخبرى ثقاتدن مسلم اولورسه ده سماويه
قاضيسنك اوغلى ذكر ايدركه بر مسلم برمقدار لحم اشترا ايتدكده كندويه ثقه دن بر مسلم
بوات مجوسى ذبيحه سيدر ديسه پس كندويه لايق اولان انى اكل ايتممكدر حرمتى ثابت
اولمغين لكن صاحبنه كرو رد ايده مز زوال ملكده خبر واحده اعتبار اولنماغين ﴿ واصله
ان خبر الكافر مقبول بالاجماع فى المعاملات لا فى الديانات وعليه يحمل قول الكنز
ويقبل قول الكافر فى الحل والحرمته) يعنى الحاصلين فى ضمن المعاملات لا مطلق
الحل والحرمته كما توهمه الزيلعى ﴾ بو خصوصده اصل ومبنى اولدركه معاملاتده
اجماعا بر كافرك خبرى مقبولدر دياناتده دكل دروكنز صاحبنكده حل وحرمتنده خبر كافر
مقبولدر قوليده اصل مشروحه محمولدر لكن معاملات ضمننده كه حل حرمت مراددر
مطلق حل حرمت مراد دكلدر زيلعينك توهم ايتديكى اصل معهودك اصلى بودركه
خبر واحدك حجت اولديغنه كتاب وسنتله استدلال ايدرك اجماع امت وقوعبولمشكه
الله جليل كتاب مبيننده ❊ وجاء من اقصى المدينة رجل يسعى الآية وفابعثوا احدكم
بورقكم هذه الى المدينة ❊ نظم كريملرنده خبر واحد حجت قلمشدر واصحاب كزين

وتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعينده بر منوال مشروح خبر واحدى قبولله
عبدلرينى معامله‌لرنده استعمال وقوللرنده كندولرينى تصديق ايتمشلردر ﴿(و) يقبل
قول (المملوك) ولوانثى (وصبى فى الهداية) سواء اخبر باهداء المولى غيره اونفسه
(والاذن) سواء كان بالتجارة او بدخول الدار مثلا ﴾ انثى دخى اولورسه مملوكك
وصبينك هديه‌ده و اذنده قوللرى قبول اولنور كرك اغاسنك اهداسنى كندوسى خبر
ويرسك وكرك غيريسى وكرك اذن تجارته اولسون ويامثلا دخول داره اولسون
﴿وفيده فى السراج بما اذا غلب على رايه صدقهم فلو شرى صغير نحو صابون او
اشنان لاباس بيعه ولو نحوز بيب وحلوى لاينبغى بيعه لان الظاهر كذبه وتمامه فيه ﴾
سراجده مضمون مشروحى خبر ويرلان كمسنه‌نك مخبرلرك صدقنه ظن غالبى اولمغله
قيدلرى ايمدى بر صغير چوجق صابون ويا اشنان كبى بر نسنه اشترا ايده جك اولورسه
انى كندويه بيعده باس يوقدر اما ماكولات مقوله‌سندن اوزم وحلوى كبى نسنه‌يى
اشترا ايده جك اولورسه انلرى كندويه بيع لايق دكلدر زيرا ظاهر اولان انلرك
كذبيدر بابالرندن ويا انالرندن پاره‌يى سرقتلرى احتمالنه مبنى بو بحثك تمام وتفصيلى
سراجده‌در ﴿(و) يقبل قول (الفاسق والكافر والعبد فى المعاملات) لكثرة وقوعها
(كما اذا اخبرانه وكيل فلان فى بيع كذا فيجوز الشراء منه) ان غلب على الراى صدقه
كما مر وسيجئ اخر الحظر ﴾ معاملاتكه اخذ واعطانك وقوعينك كثرتنه بناء
كندوده ارباب تميزدن اولان هر بر حر و يا عبد مسلم ويا كافر صغير ويا كبيرك
قولى مقبول اولور عدالتك عدم اشتراطنى موجب ضرورته بناء زيرا شرائط
عدالتى مستجمع ادمى معامله واستخدام ايچون انسان آز بولور ايمدى عدالت شرط اولسه
باب معامله منسد اولوب جرح عظيم لازم كلور ايمدى بر كيمسنه بن اشبو نسنه‌يى بيعه
فلانجه ذاتك وكيليم ديو خبر ويرسه پس سامعك ظننه انك صدقى غالب اولديغى
تقديرجه اندن اول نسنه‌يى اشتراسى مشروع اولور نته كه ماسبقده بو كا متعلق كلام
مرور ايتدى وحظرك اخرنده‌ده كلور ﴿(وشرط العدالة فى الديانات) هى التى بين
العبد والرب (كالخبر بنجاسة الماء فتيمم) ولايتوضأ (ان اخبر بها مسلم عدل) منزجر عما
يعتقد حرمته) ولو عبدا) اوامة ﴾ مثلا بر صويك نجس اولمسندن خبر ويرمك مثللو
قولك كندوايله ربيسى بيننده بولنان امور دينيه‌لرده خبر واحدده عدالت شرط قيلندى
زيرا بونلرك معاملات كبى وقوعى پك چوق اولمامغله كندوده عدالتك اشتراطنده
جرح معدوم وفاسقك قولنك قبولنه حاجت غير محتوم اولدى پس بر مسلم عادلكه
حرمتنى اعتقاد ايتديكى محرماتدن منزجر ومنتهى اولان كيمسنه هر نقدر عبده
ويا ريه دخى اولورسه بر صونك نجاستيله خبر ويرسه اول خبر ويرلان كيمسنه تيمم ايدر
صوايله ابدست المز ﴿(ويتحرى فى) خبر (الفاسق) بنجاسة الماء (و) المستور ثم يعمل

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No.

بغالب ظنه) ﴾ نجاست ما ايله مخبر فاسق ومستور الحال اولورسه مجرد انك خبرينه
اعتماد ايتميوب بر تحرى وتفتيش ايتدكدنصكره ظن غالبيله عمل وحركت ايدر ﴿(ولو
اراق الماء فتيمم فيما اذا غلب على رايه صدقه وتوضأ وتيمم فيما اذا غلب) على رأيه
(كذبه كان احوط) وفى الجوهرة وتيممه بعد الوضوء احوط ﴾ مخبرك صدقنه ظن
غالبى اولديغى تقديرجه صويى توكوب تيمم ايتمك اغلب رايى كذبنه اولديغنه نظرا
اول صو ايله ابدست الوب و تيمم ايتمك احوط اولور جوهره‌ده تيممك بعد الوضوء
اولمسى احوطدر ديو مرسومدر تقديمنده هر نقدر احتياط وار ايسه‌ده ﴿قلت واما
الكافر اذا غلب صدقه على كذبه فاراقته احب قهستانى وخلاصه وخانية ﴾ شارح
عليه الرحمه ديركه صويك نجاستيله خبر ويرن كافرك صدقى كذبنك اوزرينه غالب
اولورسه صويك اراقه اولنوب توكلسنى بنم عندمده پك محبوبدر لكن انكله ابدست
الوب نمازنى قلسه‌ده اولور ﴿قلت لكن لو تيمم قبل اراقته لم يجز تيممه لكن قبل
الاراقه ﴾ تيمم ايدرسه تيممى جائز اولمز كافرك اخبارى ملزم اولمامغين ﴿بخلاف خبر
الفاسق لصلاحية ملزما فى الجملة ﴾ فاسقك خبرى كافرك خبرينك خلافنه‌دركه صدقنه
ظن غالبى اولديغى تقديرجه فى الجملة ملزم اولقلغه صلاحيتى اولديغندن انجق تيمم
ايدر انكله توضى جائز اولمز (بخلاف الكافر) كافر سابقك خلافينه‌در ﴿ولو اخبر عدل
بطهارته ﴾ وعدل بنجاسته حكم بطهارته) بر صويك طهارتيله بر عادل نجاستيله ديكر
بر عادل شخص خبر ويرسه‌لر اول صويك طهارتيله حكم اولنور ايكى خبر بربرينى ابطال
ايتدكده اصل اولان طهارته رجوع اولنور ﴿بخلاف الذبيحة ﴾ ذبيحه بونك خلافنه‌دركه
تهاتر خبرنيله حلال اولمز بر قوادده كراهت زائل اولور ﴿وتعتبر الغلبة فى اوانى طاهرة
ونجسة وذكية وميتة فان الاغلب طاهر اتحرى وبالعكس والسواء لا الا العطش ﴾ پاك ناپاك
اولان اناء سبيله ايله ذبح اولوب اولنميان حيوانلر اختلاط مجاورتله بربرلرينه مختلط
اولدقده غلبه‌يه اعتبار اولنور بس اكثرى پاك اولورسه تحرى وو قيله بربرندن ممتاز
قيلنور عكسنده كه طاهر اولنان اغلب وطاهر غير طاهر برابر اولدقلرى صورتده
تحرى اولنميوب طهارت ويا اكل شرب حقنده جمله‌سى ناپاك عد اولنور الا صوسزلق
وقتنده شربيچون اينه‌لرك پاكى ناپاكى ارانمز (وفى الثياب يتحرى مطلقا) ثياب مختلطده
مطلقا تحرى ايدركه كرك اكثرى طاهر وكرك اكثرى نجس اولسون زيرا ستر عورتده
خلف يوقدر طهارتده طپراق صويك خلفيدر ايمدى تحريسى بر ثوبك طهارتى
اوزره واقع اولورسه انك اوزرنده نماز قلمق تعيين ايدر ﴿(دعى الى وليمة وثمه لعب
اوغناء قعد واكل) لو المنكر فى المنزل ﴾ بر كيمسه وليمه‌يه كه دوكون طعامنه دعوت
اولنوب واول محلده لعب ولهو ويا تغنى امثالى بعض منكرات بولنورسه ايمدى اول
درون منزلده بولنوب نفس طعام اكل اولنان محلده اولمزسه اوتوروب طعامى اكل
ايدر وليمه حقنده اولم ولو بشاة حديث شريفى وارد اولمشدر وثمه بعد الدخول اولان

طعامدر بعضلر عقد وقتنده كه طعامدر ديديلر وليمه طعامنه اجابت عند البعض واجبدر
تركی جائز دكلدر اكثر علما سنيتنه قائلدر اجابتنده مؤمن قرنداشنك قلبنه سرور
ادخالنی موجب اولديغندن افضل اولان اجابتيدر فاسق معلنك دعوتنده اجابت
ايتامليكه حتی كندونك فسقنه عدم رضاسنی بيلسيله اندن منتهی اوله ومالنك اكثری
حرام اولان كيمسه‌نك واكل ربانك وكاسب حرامك دعوتلرينه اجابت اولنميوب
وهديه‌لری قبول اولنمز اكثر مالی حلال اولورسه هديه‌سی قبول اولنوب طعامی اكل
اولنور ﴿تنبيه﴾ اكل وقتنده سكوت طائفه مجوسه تشبيه اولمغين مكروهدر حكايات
سلف صالحين وقول معروفله تكلم ايتمك كرك غنی كلمه‌سی كسر ايله قصر ايله فقرك
ضديدر يا ايله كتب اولنورمديله سماع معناسنه در الفله كتب اولنور ابن وريلك مقصور
وممدود مشتمل اشبو قولی بو قبيلدندر واری الغنی يدعو الغنی الی الملاهی والغناء آه
﴿ واو على المائدة لاينبغی ان يقعد بل يخرج معرضا لقوله تعالى فلا تقعد بعد
الذكری مع القوم الظالمين ﴾ واكر لعب ويا تغنی امثالی منكرات طعام اوزرنده
بولنورسه اول مجلسده قعود لايق اولمديغندن بشقه بلكه خروج واعراض
واجبدر زيرا حق سبحانه وتعالى حضرتلری بعد تذكر النهی اول مقوله افعال
شنيعه‌يی مرتكب اولان قوم ظالمينله قعودون نهی بيورمشدر حتی بر مجلسده
غيبت ايدن بعض كسان بولنسه اندن دخی فرار واجبدر غيبت لهودن اشد
اولمغين زيرا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ٭الغيبة اشد من الزنا٭ بيورمشدر
﴿ فان قدر على المنع فعل والا ﴾ يقدر (صبر ان لم يك ممن يقتدی به فان كان) مقتدی
ولم يقدر على المنع خرج ولم يقعد) لان فيه شين الدين والمحكی عن الامام كان قبل
ان يصير مقتدی به ﴾ ايمدی وليمه دعوتنه اجابت ايدن كيمسنه انده بولنان منكری
منعه قادر اولورسه انی وجوبا ازاله‌سی لازم اولمغين منعنه قادر اولمازسه قلبيله
انكار ايدرك صبر ايدر اكر مقتدی به اولان كيمسنه‌دن اولمزسه واكر مقتدی به
اولوب منعنه قادر اولمازسه وليمه محلندن خروج ايدوب انده قعود ايتمز قعودنده
دينه شين وعيب طاری اولمغين امام اعظم رحمه الله تعالى دن روايت اولنان
٭ ابتليت بهذا مرة فصبرت ٭ قولی كندوزينك مقتدا به اولمدقلرندن مقدم اولمق كرك
رسول الله تعالى عليه وسلم ٭ من رأى منكم منكرا فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه
فان لم يستطع فبقلبه وذلك اضعف الايمان ٭ بيورمشلردر يعنی بو ايمانه كمال ضعف
كلديكی وقتنده در كه نهی منكر ايدن كيمسنه كندويه معين وظهير بوله‌مز
﴿ وان علم اولا ﴾ باللعب (لايحضر اصلا) سواء كان ممن يقتدی به اولا لان حق الدعوة
انما يلزمه بعد الحضور لاقبله ابن كمال ﴾ مدعو مقتدا به اولسون ويا اولمسون بر دعوتده
لهو ولعب امثالی منكر بولنه جغنی بيلورسه اكا حاضر اولمز زيرا دعوت حقی كندويه

بعد الحضور لازم اولور قبل الحضور لازم اولمز بو تعليل پك ظاهر جه دكلدر اوضح
اولان صاحب تبيينك سرد ايتديكی علتكه زيرا مدعوه كندوده منكر بولنان دعوته
اجابت ايجاب ايتمز در حديث شريفده ٭من دعی فلم يجب فقد عصى الله ورسوله ومن دخل
على غير دعوة دخل سارقا وخرج مغيرا٭ وارد اولمشدر اتقانده مذكوردر كه بر كمسنه
اعتبارلی معزز محترم بر ذات اولمغله بيلورسه كه كندونك دعوت اولنديغی محلده كه
منكر كندونك دعوته كلمسيله دفع اولور اول دعوته اجابت ايدر زيرا بونده ترك
معصيت ونهی منكر واردر دفع اوله جغنی فهم ايتمزسه كتمز (وفی السراج ودلت
المسئلة ان الملاهی كلها حرام ويدخل عليهم بلا اذنهم لانكار المنكر قال ابن مسعود
صوت اللهو والغناء ينبت النفاق فی القلب كما ينبت الماء النبات ﴾ سراجده
مذكوردر كه مسئلهٔ مشروحه ملاهينك كليسنك حرمتنه دلالت ايدر نهی منكر ايدن
كيمسنه منكرات ايشلين كمسنه‌لرك فسقلرنی انكار ايچون كندولردن ازنسز محل
فسقلرينه دخول ايدر عبد الله ابن مسعود رضی الله تعالى عنه بيورد كه لهو وتغنينك
صوتی قلبده نفاق بتورر صوينات اتی انبات ايتديكی كبی لكن لهودن اوچ نوعنه
رخصت شرعی واردر كشينك كندو عياليله ملاعبه‌سی وفرسنی تأديبی ويايی ايله و
اوقی ايله رمی ﴾ قلت وفی البزازية استماع صوت الملاهی كضرب قصب ونحوه حرام
لقوله صلى الله تعالى عليه وسلم استماع صوت الملاهی معصية والجلوس عليها فسق
والتلذذ بها كفر ای بالنعمة فصرف الجوارح الى غير ما خلق لاجله كفر بالنعمة لا شكر)
شارح رحمه الله تعالى ديركه بزازيه‌ده مرسومدركه ضرب قصب امثالی ملاهی
صوتنی استماع حرامدر رسول اكرم ونبی افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك استماع
ملاهی معصيت مجلسلرينه جلوس فسق كندوزيله تلذذ كفردركه كفران نعمتدر
بيورمشدر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك كندويی صمم علتندن مصون ومحفوظ
قيلوب سماعنی صحت وسلامتده قيلمسی نعمت جليله‌سنی ما خلق له اولان قرآن عظيم
الشان واحاديث شريفه استماعنه صرف ايتمامك نعمتنی كفردر شكر دكلدر
﴿ فالواجب كل الواجب ان يجتنب كيلا يسمع لما روی انه عليه الصلوة والسلام
(ادخل اصبعيه فی اذنه عند سماعه) پس استماع ملاهی معصيت اولديسه كلی واجبله
واجب اولان كه پك واجب اولان استماعندن اجتناب واحترازدركه انی ايشتميه
زيرا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك بعض لاعن قصد تغنی كبی نسنه‌لری سماعی
وقتنده مبارك اذن شريفنه اصبع مباركنی ادخال بيوردقلری مرويدر ﴾ واشعار
العرب لو فيها ذكر الفسق تكره انتهى) اشعار عربدن كندوده معين محبوب
ويا محبوبه ويا خمر وظلم مدح وستايشنی متضمن اولمق كبی فسق ذكری بولنورسه انك
استماع وقراءتی مكروهدر اما قصائد وثنايی مشتمل اشعارده كراهت يوقدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿اولتغليظ الذنب كما فى الاختيار اوللاستحلال كما فى النهايه) وياخود تلذذه كفر
اطلاقى تغليظادرو يا استحلاله مبيندر اولتغليظ الذنب اى بالنعمة اوزره معطوفدر
﴿(فائدة) ومن ذلك ضرب النوبة للتفاخر فلو للتنبيه فلا بأس به كما اذا ضرب فى ثلثة اوقات
لتذكير ثلاث نفخات الصور لمناسبته بينهما فبعد العصر للاشارة الى نفخة الفزع وبعد
العشاء الى نفخة الموت و بعد نصف الليل الى نفخة البعث وتمامه فيما علقته على الملتقى
والله اعلم) ملاعى نوعندن دتفاخر ايچون نوبت ضربى ايمدى بعضى شيئه اشارت
وتنبيه ايچون اولورسه ضرر ايتز مثلا اوقات ثلثه ده صورك اوچ دفعه نفخيسنى تذكير
ايچون ضرب ايدرسه ضرر اولمديغى كبى زيرا نوبتله نفخات ميانلرنده مناسبت واركه
بعد العصر اولان نوبتده نفخۀ فزعه اشارت واركه هركس خانه‌لرينه جمع اولورلر
بعد العشا اولان نوبتده نفخۀ موته اشارت واركه نوم وقتيدر نومده احوال موتدروموت
اصفردر نصف الليلدن صكره كه نوبتك بعث صورينه مناسبتى واردركه موت
اصغردن بعث وقتيدر بو بحثك تمام وتفصيلى بزم ملتقى اوزره اولان تعليقات
وشرحمزده در وانده مسطوردركه دوكون جمعيتلرنده اعلان واشتهار ايچون
بلا جلاجل دف ضربنه رخصت واردرلكن على هيئة التطرب اولماملى ﴿(تتمه)
ابتداتغنى ايدن ابليس ورقص تواجد ايجاد ايدن اصحاب سامريدر كندوزينه بوزاغو
صورتنده كندو ايچون بوكرمه صوتى اولان جسد اتخاذ ايتدكده قالقوب وجد كلوب
رقص آوراولديلر عبدۀ عجل وكفار عادتيدر طريقت محمديه‌ده مسطوردركه
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كتاب مبيننده تنصيص وتصريحله رقصدن نهى
بيوردركه ﴿ولاتمش فى الارض مرحا﴾ يعنى يريوزنده فرحناك اوله‌رق كبرايله صالنى صالنى
يوريه ديمك رقص ايسه اشد مرحدر بوطوراقدن نشأة ايدر كبيره درحرمتى
اجماعله در جلال الملة والدين مستحلى كافردر ديو افتا بيورمشدر لكن وجد حالنده
حركاتى مرتعشك حركاتى كبى ضرورى بعض صوفيه‌دن ذكر وسماع مجلسنده
وقوعبولان رقص وصيحه امثالى حالات كندولرينه صدق اوزره بلاريأ
وسمعه مستولى اولورسه جائز ومشروع اولور بونسنه مقاصدك اختلافنه مبنى بردفعه
حلال ودفعه حرمتله متصف اولديغى اولور ابو السعود ملخصا

((فصل فى اللبس))

مصنف والاجناب اكل مسائلنى لبس مسائلى اوزره تقديم ايلدى وتقديمده مناسبدر
زيرا انسانك كندويه شدت احتياجى واردر لباسدن فرض اولان عورت محلنى
ستر ايدوب حرارت وبرودتدن كندوينى حفظ وصيانت ايده جك مقداريدر اولى اولان سنت
وجهى اوزره پاموقدن وياكتاندن وياصوفدن اتخاذ اولنمقدر زيلى نصف ساقه وكمى
رؤس اصابعه رسيده اوله‌رق خسيس ونفيس بيننده وسط سنت شيادر بيرامده وجمعه‌لرده
ومجامع ناسده تزين ايچون ثوب جميل مباحدر جمع اوقاتده تكبر ازين مكروهدر ثوب ابيض

واسود لبسى مستحبدر كورك لبسى تركه ميته مدبوغه وكرك مذبوحه لا بأس قبلان وسائر
سباع درילرينى بعد الدباغه لبسده بأس يوقدر ابو القاسم صفاردن منقولدركه خف احمر
فرعونك ابيض هامانك اسود علمانك خفلريدر ﴿(يحرم لبس الحرير ولو بحائل) بينه وبين
بدنه ﴿(على المذهب) الصحيح وعن الامام انما يحرم اذا مس الجلد قال فى القنية وهى
رخصة عظيمة فى موضع عم به البلوى ﴾ مذهب صحيح اوزره ايپكدن منسوج قماش
واطلس ثوب لبسى رجاله حرامدر هرنقدر لابسيله كندونك بيننده حائل اولورسه ده
امام اعظم رحمه الله تعالى دن مرويدركه حرمتى انجق بدنه مس ايتديكنه
كوره درمنيه‌ده عموم بلوا محلنده بوقول رخصت عظيمه دردى لكن صحيح
اولان مس اولسون وياولسون حرمتيدر ﴿(اوفى الحرب) فانه يحرم ايضا عنده
﴿وقالا يحل فى الحرب (على الرجل لا المراة الا قدر اصابع) كاعلام الثوب (مضمومة)
وقيل منشورة وقيل بين بين ﴾ ويا خود هرنقدر محاربه‌ده دخى اولورسه‌ينه امام اعظم
قتنده فقط رجله حرام درزيرا حقنده حضرت على وسائر اصحاب كزين رضوان الله تعالى
عليهم اجمعيندن منقول حديث شريف واركه بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم بولندقلرى محلدن طشره خروج وتشريف بيوروب يدمباركه سنك برنده حرير
وديكرنده التون اوله‌رق كندولرينه اشارتله اشبو ايكى نسنه بنم امتك رجالى اوزره حراملر
اناثى اوزره حلالدر بيورديلركه الا ثوبك اعلامتلرى كبى بربرينه منضم اوله‌رق درت
پرمق مقدارى حريره رجاله رخصت واردر عند البعض پرمقلر مضموم اولمقسزاچق
اولملى بعضلر بين بينكه نه مضموم ونه منشوره همان اولديغى هيئت اوزره اولمق كرك
ديديلر امامين حربده حلالدر ديديلر ﴿وظاهر المذهب عدم جمع المتفرق ولوفى عمامة
كما بسط فى القنية ﴾ ظاهر مذهب هرنقدر صارقده دخى اولورسه كنارنده كه حريردن
علائم متفرقه‌نك عدم جمعيدرنته كه قنيه‌ده بسط تفصيل اولندى ﴿وفيها عمامة طرزها
قدر اربع اصابع من ابريسم من اصابع عمر رضى الله تعالى عنه وذلك قيس شبر نابر خص
فيه ﴾ بنه قنيه‌ده مذكوردركه اوجلرنده حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك اصابعلرندن
درت پرمق مقدارى ايپكدن منسوج مطرز عمامه استعمالنه رخصت واردر اصابع
مشروحه بزلرك پرقارشينه قياس اولنمشدر ﴿(وكذا المنسوج بذهب يحل اذا كان هذا
المقدار) اربع اصابع (والالا) يحل للرجل زيلعى ﴾ التون صرمه‌دن منسوج ثوبدن
بنه بويله‌دركه درت پرمق مقدارى اولورسه استعمالى مشروعدر يوقسه ذكوره حلال اولمز
﴿وفى المجتبى العلم فى العمامة فى موضعين او اكثر يجمع وقيل لا) مجتباده مسطوردركه
صارقده ايكى ويا زياده محلده كه علم جمع اولنور بعضيلر اولنماز ديديلر (وفيه وعن ابى ح
رحمه عمامة عليها علم قصب فضة قدر ثلاث اصابع لا بأس ومن ذهب يكره وقيل
لا يكره ﴾ مجتباده مرسومدركه امام اعظم وهمام اقدم رحمه الله تعالى دن مرويدركه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كندوده اوج پرمق مقدارى كومشدن علامت اولان عمامه‌ده بأس يوقدر التوندن اولورسه مكروهدر عند البعض غير مكروهدر ✽ وفيه تكره الجبة المكفوفة بحرير ✽ ينه مجتباده مرسومدر كه كنارى ايپكله قيورلمش جبه لبسى مكروهدر ✽ قلت وبهذا ثبت كراهته ما اعتاده اهل زماننا من القمص البصرية ✽ شارح عليه الرحمه ديركه اشبو بيان مشروحه بزلرك وقتنده بولنان ذواتك معتادلرى اولان بصره كوملكلرينى استعماللرينك كراهتى ثابت اولدى ✽ وفيه المرخص العلم فى عرض الثوب قلت ومفاده ان القليل فى طوله يكره انتهى قال المصنف وبه جزم منلا خسرو وصدر الشريعة لكن اطلاق الهداية وغيرها يخالفه ✽ ينه مجتباده مذكوردركه حريردن استعمالنه طرف شارعدن رخصت ويريلان ثوبك عرضنده اولان علمدر شارح عليه الرحمه ديركه بوندن فهم اولنان طولنده قليلك كراهتيدر مصنف مرحوم بيورر مضمون مشروحله منلا خسرو وصدر الشريعه جزم ايلدى لكن هدايه‌نك سائرلرينك بروجه اطلاق بيانلرى مضمون سابقه مخالفدر (وفى السراج عن السير الكبير العلم حلال مطلقا صغيرا كان او كبيرا قال المصنف رحمه الله تعالى وهو مخالف لما مر من التقييد باربع اصابع وفيه رخصة عظيمة لمن ابتلى به فى زماننا انتهى ✽ سراجده سير كبيردن نقلا ديركه اثوابدن بيوك وياكوچك حريردن علامت استعمالى حلالدر مصنف ديركه بو سالف الذكر درت پرمقله تقييده مخالفدر وبونده فى زماننا مبتلى اولان بعضى كسانه رخصت عظيمه واردر ✽ قلت قال شيخنا واظن انه ازاية ومايعقد على الرمح فانه حلال ولو كبيرا لانه ليس بلبس وبه يحصل التوفيق ✽ شارح عليه الرحمه ديركه بزم شيخمز بيورديلركه سير كبيرك العلم حلال مطلقا كلامى بيراق ورمح اوزره معقود حرير حقنده در ظن ايدرز زيرا هرنقدر بيوكده اولورسه كندوده لبس اولمامغين حلال اولان اودر و بونكله قولين سابقين ميانلرندن توفيقده حاصل اولور ✽ (ولا بأس بكلة الديباج) هو ماسداه ولحمته ابريسم شرح وهبانيه (للرجال) الكلة بالكسر البشخانة والناموسية لانه ليس بلبس ونظمه شارح الوهبانيه فقال ✽ وفى كلة الديباج فالنوم جائز ✽ وفى قنية والمنتقى ذا مسطر ✽ كندوده لبس اولمامغين اتماسى ودره زنى ايپك اولان ديباجدن معمول كافك كسريله كله كه بشخانه وناموسيه تعبير اولنان اورزن وسنكدن محافظه ايچون اتخاذ اولنان ستره ويرده استعمالنده رجاله بأس يوقدر واشبو مضمون مشروحى وهبانيه شارحى نظمله بيان ايدوب ديديكه ديبادن معمول ناموسيه استعماليله كندوده نوم جائزدر ومفاد مذكور قنيه ومنتقى نام معتبراتده مسطوردر ✽ (وتكره التكة منه) اى من الديباج وهو الصحيح وقيل لا بأس بها ✽ ديبادن معمول شلوار بندكه اوچقور استعمالى مكروهدر كندوسى مستقل اولديغندن انجق صحيح اولان بو قولدر بعضيلر بونده بأس يوقدر ديديلر ✽ (وكذا) تكره (القلنسوة وان كانت تحت العمامة والكيس الذى

يعلق) قنيه ✽ ايپكدن منسوج قلنسوه كه باشه كيجك لباسدخى ينه مكروهدر هرنقدر صارقك ماتحتنده اولورسه ده وكندونك مثلا بوينه تعاقيله استعمال ايتديكى كيسه استعماليده مكروهدر ✽ (اختلف فى عصب الجراحة به) اى بالحرير كذا فى المجتبى ✽ يارەيى حريرايله باغلمقده ميان علماده اختلاف اولندى بعضلره مكروه وبعضلر غير مكروهدر ديديلر ✽ وفيه ان له ان يزين بيته بالديباج ويتجمل باوانى ذهب وفضة بلا تفاخر ✽ ينه مجتباده مرسومدركه رجاله كوره بلا تفاخر كندو خانه‌لرينى ديبا والتون وكومش اوانيله تزيين وترصيع واردر ✽ وفى القنية يحسن للفقهاء لف عمامة طويلة ولبس ثياب واسعة ✽ قنيه‌ده مذكوردركه فقهايه سائر جهله دن امتياز ومقام علمى اظهار واعزاز ايچون عمامهٔ طويله صارنوب وثياب واسعه كيمك كوزل اولوركه انكله معروف اولمغله هركس كندودن امور دينيه‌لرينى سؤال ايدرلر ✽ وفيها لا بأس بشد خمار اسود على عينيه من ابريسم لعذر قلت ومنه الرمد ✽ ينه قنيه‌ده مذكور ديركه برعذره مبنى كشى‌يه كندو كوزلرى اوزره سياه ابريسمدن منسوج منديل باغلمقده بأس يوقدر مثلا قره باقغله كوزك قراقسى كبى شارح كوز اغريسى دخى عذردندر دير ✽ وفى شرح الوهبانية عن المنتقى لا بأس بعروة القميص وزره من الحرير لانه تبع ✽ وهبانيه شرحنده منتقادن نقلا مسطوردركه كوملك ايليكى ودكمه‌سى كندويه تابع اولديغندن حريردن اتخاذ اولنورسه باس يوقدر ✽ وفى التاتار خانيه عن السير الكبير لا بأس بازرار الديباج والذهب) تاتار خانيه‌ده سير كبيردن نقلا مرسومدركه ديبادن وذهبدن معمول دكمه استعمالنده بأس يوقدر ✽ وفيها عن مختصر الطحاوى لا يكره علم الثوب من الفضة ويكره من الذهب قالوا وهذا مشكل فقد رخص الشرع فى الكفاف والكفاف قد يكون من الذهب انتهى ✽ ينه تاتار خانيه‌ده مختصر طحاويدن نقلا مرسومدركه ثوبه كومشدن علامت مكروه دكلدر التوندن مكروهدر لكن بوكه بعض اشكال ايراد ايتمشلركه شرع شريف كفافه كه ثوبى مقدما ايلوب تكلدكدنصكره كنارلرينى محكمجه قيوروب ديكمكه اذن ورخصت ويرلمشدر كفاف ايسه بعضى التوندن اولور لكن كفافك التوندن اولديغى مسلم دكلدر زيرا اثرده وارد اولان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك حريرايله مكفوفه جبه‌يى لبسيدر (تنبيه) يوكدن وقيلدن اتخاذ اولنان اثواب لبسى سنة انبيا عليهم الصلوة والسلامدر وتواضع علامتيدر ابتدا لبس ايدن حضرت سليمان عليه الصلوة والسلامدر حديث شريفده ✽ نوروا قلوبكم بلباس الصوف فانه مذلة فى الدنيا ونور فى الاخرة واياكم ان تفسدوا دينكم بمحامد الناس وثنائهم ✽ وارد اولمشدر يعنى سزلر قلوبكزى صوفدن معمول لباسله تنوير ايدكز زيرا اودنياده مذلت آخرتده نوردر سزلر ناسك سزلره مدح وثنالريله والبسه واثوابلريكزى كندولرينك كنه اويدرمغله دينلريكزى فساده ويرمەدن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

احترازايديكز واوسزدن احتراز ايتسون لكن بوكندوده نفسه كسرومذلت اولان
صوف لباسده دريك رقيق والوان نفيسه ز ايله ملون صوف لباسلر بو قبيلدن دكلدر
بلكه بو اهل دنيادن كبارك لباسيدر بعض سلف صالحيندن روايت قيلنوركه
يكلى وقالن اثواب لبسى سنت اسلا متندر ورجال ونسايه سراويل لبس سنتدر
واشترا ايابندر تساطا نفسنده كندو خانه سنده محللرى اره سنده نامحرمه كورنميدرك
مكشوف الراس كزمك وماتحتى كورينور زياده رقيق قماش وملس اثواب لبسنه
رخصت واردر ابريشمدن منسوج سجاده ده نماز قيلمقده كراهت يوقدر لبس اولمامغين
لبسك ماعداسيله انتفاع حرام دكلدر رجال ثوب حرير اوزره نماز قيلارسه مكروهدر
نمازك غيرنده اوزرينه جلوسده كراهت يوقدر وحرير ايله منقش ديبادن معمول
وساده يه استنادو اوزرينه جلوسده كراحت يوقدر تسبيحك نشان محللرنده حرير وصفى
لبس اولمامغين مشروعدر صاريغى بورذقده صارمه سى مثلاو كلب كاب سكلى
بردن چقاروب اوضه القا ايتماملى كذا فى خزانة المفتين ﴿(و يحل توسده وافتراشه)
والنوم عليه﴾ حريرى يصدق ودوشك ايدوب اوزرنده اويومق حلال اولور
زيرا سلطان انبيا عليه افضل التحايا حضرتلرينك ايكدن وساده اوزره جلوسى مرويدر
وابن عباس ابن خير الناسك بساطنده مرفقه حرير اولديغى وانس رضى الله تعالى
عنهك بر وليميه حضورنده وساده حرير اوزره جلوسلرى تحقيق كرده رواة اولمشدر
واوزرينه جلوسده كندويى استخفاف واردر كويا كندوده تصاوير اولان بساط
مجراسنه جارى وتعظيمدن عاريدر ﴿ وقالا والشافعى ومالك حرام وهو الصحيح
كما فى المواهب قلت فليحفظ هذا لكنه خلاف المشهور﴾ امامين همامين وامام شافعى
ومالك عليهم الرحمة حريرك وساده وفراش اتخاذنى حرامدر ديديلر مواهبك ديديكى كبى
صحيح اولانده بودر شارح عليه الرحمه ديركه مضمون مشروحى حفظ ايتملى لكن
متون معتبرۀ مشهوره نك وشروحك خلافيدر ﴿ واما جعله دثارا وازارا فانه يكره
بالاجماع سراج واما الجلوس على الفضة فحرام بالاجماع شرح مجمع﴾ دثار زبون
وقفتان مثلاو بدنه مماس اولميان شعار كوملك كبى جسده مماس اولان ازار بلدن
اشغه طوتلان اثوابدرلر يعنى حريرى دثار ويا ازار قيلمق اجماعا مكروهدر
اما كومش اوزره جلوس بالاجماع حرامدر رخصت انجق درت پرمق مقدارى
علامت قلمقده در اودخى اخرتده اهل جنتك حله لرينك انموزج ونمونه لرينه
اطلاعله انك لذتنى بيلوب وكندويه موصل رضا وعمل صالح طريقلرينه تشبث
ورغبت ايچوندر ﴿(و) يحل (لبس ماسداه ابريسم ولحمته غيره) ككتان وقطن وخز
لان الثوب انما يصير ثوبا بالنسج والنسج باللحمة فكانت هى المعتبرة دون السدا﴾ رجاله
سداسيكه ارشى ودوه زنى ابريشم ولحمه سيكه اتمه سى كتان وقطن وبرنوع يوك كبى

انك غيرى نسنه دن اتخاذ اولنان ثوبك لبسى حلال اولور زيرا ثوب انجق نسجله
ثوب اولور نسجده لحمه ايله وجوده كلمك ايله انجق معتبر اولان كندوسى اولديده
سداسى اولمدى ﴿ قلت وفى الشرنبلالية عن المواهب يكره ماسداه ظاهر كالعتابى
وقيل لا يكره ونحوه فى الاختيار) شارح رحمه الله تعالى ديركه مواهبدن نقلا شرنبلاليدن
مسطوردركه عتابى كبى سداسى ظاهر دنده مشاهده اولنورسه انك لبسى مكروهدر
بعضلر مكروه دكلدر ديديلر بونك مثلى اختيارده ده مسطوردر ﴿ قلت ولا تخفى
ان المرجح اعتبار اللحمة كما يعلم من العزمية بل فى المجتبى ان اكثر المشايخ افتوا بخلافه
وفى شرح المجمع الخز صوف غنم البحر انتهى﴾ شارح عليه الرحمه ديركه ارباب درايه
خفى دكلدر حل وحرمتده مرجح اولان اعتبار لحمه يه در سدايه دكلدر سدا
هرنقدر ظاهر ونمايان اولورسه ده نته كه عزميه دن معلوم اولور بلكه مجتباده ذكر اولنان
اكثر مشايخك سداسى ظاهر اولديغى تقديرجه كراهتنه قائل اولنلرك خلافنده افتالريدر
مجمع شرحنده خز دكز قيوننك يوكيدر ديو مرسومدر ﴿ قلت وهذا كان فى زمانهم
واما الان فمن الحرير وحينئذ فيحرم برجندى وتاتارخانية فليحفظ﴾ اشبو خزك دريا
غنمنك يوكنه اطلاق اولنمسى فقهانك زمانلرنده ايدى شمدى حريردن اتخاذ اولنه ده
اطلاق اولنور امدى حرام اولور ﴿(و) حل (عكسه فى الحرب فقط) لو صفيقا يحصل به
اتقاء العدو فلو رقيقا حرم بالاجماع لعدم الفائدة سراج واما خالصه فيكره فيها عنده خلافا
لهما ملتقى﴾ سالف الذكر سداسى ابريشم لحمه سى سائردن اولان لباسك عكسيكه درونى
مثلا ايپلك اتمه سى ايپك اولان البسه نك فقط محاربه هنكامنده دخى رجاله لبسى حلالدر
اكر كندوايله دشمندن اتقا ومحافظه اولنور محكم وشديد النسج اولورسه
پس رقيق اولورسه عدم فائده سنه بناء اجماعا حرام اولور خالص ساده حريردن
لباسك لبسى امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده حين محاربه ده مكروهدر امامينچه ندر
اختلاف اشبو اختلاف سابق الذكر اجماع حكايه سنى نقض ايدر ﴿ قلت ولم ارما لو
خلطت اللحمة بابريسم وغيره والظاهر اعتبار الغالب﴾ شارح عليه الرحمه ديركه
لحمه سى حرير ايله غيريسندن مختلط اولورسه اكا متعلق كلامى كورمدم ظاهر اولان
غالبى اعتبار ايتمكدر ﴿ وفى حاوى الزاهدى يكره ما كان ظاهره قزا وخط منه
فز و خط منه قز وظاهر المذهب عدم جمع المتفرق الا اذا كان خط منه قز وخط منه
غيره بحيث يرى كله قزا فاما اذا كان كل واحد مستبينا كالطراز فى العمامة فظاهر
المذهب انه لا يجمع انتهى﴾ حاوى الزاهديده مذكوردركه ظاهرى ايپك وياخود
برچبوغى يوك وبرچبوغى ايپك اولان قماشك لبسى مكروهدر ظاهر مذهب متفرق
اولان حريرك عدم جمعيدر الا ثوبك برخطى حرير وبرى غير برنسنه دن اولوب لكن
نظر اولندقده كليسى ايپك كورنورسه بونده جمع متفرق اولور اما صارقك كنارنده كه

سروى شكلنده كه علايملر كبى خطوطك هر برى ظاهر ومستبان اولورسه ظاهر
مذهبده جمع اولنماز (واقر شيخنا قلت وقد علمت ان العبرة للعجمة لا للظاهر على الظاهر
فافهم) شارح عليه الرحمه ديركه اشبو مضمون مشروحى بزم شيخمز اقرار ايتدى
وماسبقده معلوممكده اولديكه قول ظاهر اوزره اعتبار لجميه در ظاهرده كنه دكلدر
﴿ (وكره لبس المعصفر والمزعفر الاحمر والاصفر للرجال) مفاده انه لا يكره للنساء ﴾
رجاله عصفور وزعفرانله صبغ اولنمش قرمزى وصارى اثوابى كيمك مكروه قلندى
بوندن فهم اولنان نسايه عدم كراهتيدر ﴿ (ولا بأس بسائر الالوان) وفى المجتبى
والقهستانى وشرح النقاية لابى المكارم لا بأس بلبس الثوب الاحمر انتهى ﴾ بياض
ماوى سياه كبى سائر الواندن مصبوغ لباس يوقدر مجتباده قهستانيده ابو المكارمك
نقايه شرحنده ثوب احمر لبسنده بأس يوقدر ديو مسطوردر ﴿ ومفاده ان الكراهة
تنزيهية لكن صرح فى التحفة بالحرمة فافاد انها تحريمية وهى المحمل عند الاطلاق
قاله المصنف قلت وللشرنبلالى فيها رسالة فيها ثمانية اقوال منها انه مستحب ﴾
نقل مشروحك مفادى كراهتك تنزيهى اولمسيدر زيرا لا بأس كلمه سى غالبا تركى
اولى اولان شيده استعمال اولنور لكن تحفة الملوكده حرمتيله تصريحى تحريميه اولمسنى
افاده ايدر مصنف مرحوم مطلق ذكر اولنمغله تحريميه حمل اولنور ديدى شارح
رحمه الله ديركه شرنبلالينك حرمتله ملون اثوابى لبس حقنده بر رساله سى واركه
انده سكز قول واردر اندن برى انك مستحب اولمسيدر زيرا ائمهٔ ثلثه كه امام اعظم ومالك
وشافعى رحمهم الله تعالى ثوب احمرك لبسى حلالدر بيورمشلردر ورسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلمك حلهٔ حمرا البس بيوردقلرى مروى در ودليل قطعيكه ☼ خذوا زينتكم
عند كل مسجد ☼ نظم كريمنده حلتى مثبتدر اخذيله امر اولنان عام اولوب اصولده
مقرر اولديغى اوزره عامك حكمنده عمومى اوزره اجرا اولديغنه مبنى ﴿ (ولا يتحلى الرجل
بذهب وفضة) مطلقا (الا بخاتم ومنطقة وحلية سيف منها) اى الفضة اذا لم يرد
به التزين ﴾ رجاله كوره مطلقا كه هنكام محاربه ده وغير يسنده التون وكومشله تحلى
وتزين مشروع دكلدر الا خاتم وميمك كسريله منطقه كه وكمشدن اولان حليهٔ سيفله
تحلى جائزدر انكله تزين وتجبر مراد ايتمزسه قنيه ده مذكوردركه حلقه لرى كومش
منطقه استعمالنده بأس يوقدر لكن سيفده فضه اولان محله النى اورمه ملى ﴿ وفى المجتبى
لا يحل استعمال منطقة وسطها من ديباج وقيل يحل اذا لم يبلغ عرضها اربع اصابع
وفيه بعد سبع ورق ولا يكره فى المنطقة حلقة حديد ونحاس وعظم وسيجئ حكم لبس
اللؤلؤ ﴾ مجتباده مرسومدركه وسطى ديبادن اولان منطقه يى استعمال حلال اولمز
بعضيلر عرض درت پرمغه بالغ اولمزسه حلال اولور ديديلرينه مجتباده محل مز بوردن
بدى ورقه دنصكره منطقه ده دمردن ونحاسدن وكمكدن معمول حلقه استعمالى

مكروه دكلدر ديو مسطوردر اينجو وضع اولنمش لباس لبسينك حكمنده قريبا كلور
﴿ (ولا يتختم) الا بالفضة لحصول الاستغناء بها فيحرم (بغيرها كحجر) وصحح السرخسى
جواز اليشب والعقيق وعمم منلا خسرو (وذهب وحديد وصفر) ورصاص وزجاج
وغيرها لمامر) كومشك ماعداسى طاش والتون ودمر وتوج وقورشون وسرچه
امثالى نسنه لر ايله تختم اولنمز ايمدى بونلر ايله تختم حرام اولور فضه ايله بونلردن استغنا
حاصل اولديغندن امام سرخسى عليه الرحمه يشبكن يشم ديدكلرى بر نوع معروف
طاشكه بعض بچاق قبضه سى يابرلر اعلى سى خطايى نوعيدركه اتشده يانمز برادمك
اوزرنده بولنسه صاعقه اصابت ايتمز انكله وعقيقله تختمك جوازنى تصحيح ايلدى
ومنلا خسرو تعميم بيور ديلركه سائر انواع احجارك طوپى ايله تختم جائزدر ﴿ فاذا
ثبت كراهة لبسها للتختم ثبت كراهة بيعها وصيغها لما فيه من الاعانة على ما لا يجوز
وكل ما ادى الى ما لا يجوز لا يجوز وتمامه فى شرح الوهبانية ﴾ پس ماذكر فضه نك
ماعداسندن ومصوغ تختم ايچون اولان نسنه نك استعمالنك كراهتى ثابت اولديسه
بيعى وصيغى كه ياپمسنكده كراهتى ثابت اولدى كندولرنده جائز ومشروع اولميان
شيء اوزره اعانه اولمغين زيرا هر برشيكه جائز اولميان نسنه يه مؤدى جائز اولمز صواب
اولان وصيغها بدلنه صوغها ديمك ايدى ماده واوتيه العين اولديغندن ﴿ (والعبرة
بالحلقة) من الفضة (لا بالفص) فيجوز من حجر وعقيق وياقوت وغيرها ﴾ استعمالده
اعتبار كومشدن اتخاذ اولنان حلقه يه در كندويه وضع اولنان قاشه دكلدر ايمدى
قاشى طاشدن وعقيقدن وياقوتدن وسائر انواع احجارك قنقيسندن ياپسك اولور
﴿ وحل بمسمار الذهب فى حجر الفص ويجعله لبطن كفه فى يده اليسرى وقيل اليمن
الا انه من شعار الروافض فيجب التحرز عنها قهستانى وغيره ﴾ مهرك قاشنى حلقه سنه
التون مخله پركتمك حلالدر كندوسى تابع اولديغندن رجل خاتمك قاشنى صول النك
ايچينه قيلار عورتك تزينه احتياجنه مبنى ظاهر كفينه قيلار بعضيلر يديمنى سنده
قيلار ديديلر شوقدر واركه صاغنده طاشيمق روافض علامتندر ايمدى اندن
تحرز واجب اولور ﴿ قلت ولعله كان وبان فتبصر ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه
ظن ايدرمكه خاتمك يديمنده قلنمسى شعارلر وافضدن اولديغى عصر سابقده
ايدى شمدى منفصل اولدى بووقتده شعاردن اولديغنه شعورمز يوقدر شمس الائمة
السرخسينك انشاد ايلديكى ☼ فتختم كيف شئت لا تبال ☼ بخنصرك اليمين او الشمال ☼
سوى حجر وصفر او حديد ☼ او الذهب الحرام على الرجال ☼ وان احببت باسمك فانقشه ☼
وباسم الله ربك ذى الجلال ☼ وينقشه اسمه او اسم الله تعالى لا تمثال طير او انسان
ولا محمد رسول الله ولا يزيده على مثقال ﴾ مهر استعمال ايدن كيمسنه اكا كندو اسمنى
ويا الله تعالينك اسم شريفنى نقش واملا ايدوب قوش ويا انسان صورتنى ومحمد

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

رسول الله نقشنی کتب ایتمز زیرا بو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك خاتم مبارکنك
نقشی ایدی ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنهك مهرنده نعم القادر الله مکتوب ایدی
حضرت عمر رضی الله تعالی عنهك خاتمنده کفی بالموت واعظا عثمانك که الملك
لتصبرن اولتندمن علینك که الملك لله ایدی رضی الله تعالی عنهم امام اعظم رحمه الله
تعالی نك که قل الخیر والا فاسکت ابی یوسفك که من عمل برأیه فقد ندم امام محمدك که من صبر
فقد ظفر در رحمهم الله تعالی وخاتمی مثقالدن زیاده اولمامق ﴿ (وترك التختم لغیر سلطان
والقاضی) وذی حاجة الیه کمتولی (افضل) ﴾ پادشاهك وقاضینك ومتولی کبی مهره محتاج
اولان بعض ذواتك ماعداسنه تختمی ترك افضلدر لکن اکثر علما جوازینه قائللردر ﴿ (ولا
یشد سنه) المتحرك (بذهب بل بفضة) وجوزهما محمد (او یذیان) ﴾ دیشنی التونله برینه باغلمق
بو قدر بلکه کومشله باغلر امام محمد ایکسیله ده شدی تجویز ایلدی (ویتخذ انفا منه) لان
الفضة تنتنه ﴾ التوندن بورون اتخاذی مشروعدر کومش بورنی فنا قوقتدیغندن
﴿ (وکره الباس الصبی ذهبا او حریرا) فان ما حرم لبسه وشربه حرم الباسه
واشرابه ﴾ اوغلان جوجغنه التون ویاایپك اثواب الباسی مکروه قیلندی لبس
وشربی حرام اولان نسنه نك الباس واشرابیده حرام اولمغین نص امت محمدك
ذکورینه التونله حریرك حرمتیله بلاقید البلوغ وارد اولمشدر ایمدی کناهی الباسی
ایدن ذواته اولور زیرا بونلر انلرك محافظه سیله مأمورلردر ﴿ (لا) یکره (خرقة الوضوء)
بالفتح بقیة بلله (او مخاط) وعرق ولو لحاجة ولو للتکبر تکره ﴾ ابدست صوییندن بعض
اعضاده باقی قلان بللی ویابورندن جاری اولان سومکی ویادری اخذ وازاله
ایچون لدی الحاجه مندیل استعمالنده کراهت اولماز تکبر اولورسه مکروهدر تربعله
اتکا بلاحاجة مکروه لدی الحاجة غیر مکروه اولدیغی کبی ﴿ (و) لا (الرتیمة) هی خیط
یربط باصبع او خاتم لتذکر الشیء والحاصل کل فعل تجبرا کره وما فعل لحاجة لا عنایة ﴾
برشیء اوتمامق ایچون پرمغه ویاخاتمه ایپ باغلمقده کراهت یوقدر حتی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن بعض اصحابه اننله ایله امر بیورمشلردر ایمدی کندویه
غرض صحیح تعلق ایتدکله کراهت اولمدی حاصل کلام هر برشیکه تجبر وتکبر ایشلنور
مکروهدر احتیاج وضرورته مبنی اولورسه کراهت اولماز ﴿ (فرع) فی المجتبی التمیمة
المکروهه ما کان تغیر العربیة ﴾ مجتباده مذکوردر که تمیمهٔ مکروهه لغت عربیه نك غیریله
اولان تعویذ ونسخه در که مثلا لغت سریانیه اوزره بعض حروف مقطعاتدن تحریر
اولنان شیلردر شلبیده ابن اثیردن نقلاه مرسومدر که تمائم تمیمه نك جمعیدر که عرب
طائفه سی آنی بوینجقدن دیزوب اصابت عیندن توقی ایچون جوجقلرینك کردانلرینه
تعلیق ایدرلر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ فصل فی النظر والمس ﴾

نظر ومس حقنده فصل حاسم الاشکالدر ﴿ (وینظر الرجل من الرجل) ومن غلام بالغ
الشهوة مجتبی ولو امرد صبیح الوجه وقدم فی الصلوة ﴾ رجلك رجله وهر نقدر
ساده رو وصبیح الوجه محبوب دلارا اولورسه ده اوان بلوغه رسیده غلامه نظری
جائز ومشروعدر لکن شهوتله کندویه نظر ممنوعدر ﴿ والاولی تنکیر الرجل لئلا یتوهم
ان الاول عین الثانی وکذا الکلام فیما بعد قهستانی قلت وقرینة المقام تکفی فتدبر) اولی
اولان وینظر الرجل عباره سنده رجل کلمه سنك نکره اولمسیدر که حتی اول ثانینك
عینی اولمق توهمی اولمیه زیرا برلفظ معرفه اوله رق اعاده اولنورسه اولك عینی اولور
لکن بو قاعده کلیه دکلدر الله جلیل کتاب مبیننده بیوررلر ﴿ وانزلنا الیك الکتاب
بالحق مصدقا لما بین یدیه من الکتاب ﴾ پس بونده کتاب ثانی اولك غیریدر بوندن صکره
ذکراتی وتنظر المراة المسلمة من المرأة قولنده کلامده ینه بویله در شارح علیه الرحمه
جواب مقامنده دیر که مغایرته مقام قرینه سی کفایت ایدر ﴿ ثم نقل عن الزاهدی
انه لو نظر لعورة غیره باذنه لم یاثم قلت وفیه نظر ظاهر بل لفظ الزاهدی نظر لعورة غیره وهی
غیر بادیة لم یأثم انتهی فلیحفظ ﴾ وبوندن صکره امام زاهدیدن نقل ایدر که برکیمسنه
براخر کیمسنه نك عورتنه کندونك اذنیله نظر ایلسه اثم اولماز شارح علیه الرحمه
دیر که قهستانینك نقلنده نظر ظاهر واردر زیرا زاهدینك اصل عباره سی برکیمسنه
برکیمسنه نك عورتنه اعضاسی ظاهره اولمیه رق اثوابیله وجاریله مستوره اولدیغی
حالده نظر ایدرسه آثم اولماز مضمونیندر ﴿ (سوی ما بین سرته الی تحت رکبته) فالرکبة
عورة لا السرة ﴾ سره سیله رکبه سنك تحتك ما بیننك ماعداسنه نظر ایدر پس رکبه سیله
رجلك دیزی عورت سره سیکه کوبکی عورت اولمامش اولور عمرو بن شعیب رضی الله
تعالی عنهدن مروی عورة الرجل ما بین سرته الی رکبته حدیث شریفنه مبنی عبد الله
بن عمر رضی الله تعالی عنه ازار اتخاذ بیوردقلری وقتده سره لرینی کشف بیوررلر ایدی
وحمامارده ناس انزار ایدرلر اکثرینك سره لری مکشوفه اولور برکیمسنه ده انکار ایتمز
رکبه نك عورت اولمسی فخذك کندن اخفدر حتی رکبه سی مکشوفه اولان ذات رفعتله
فخذی مکشوفه اولان عنفله انکار اولنور ﴿ (ومن عرسه وامة الحلال) وطئها فخرج
المجوسیة والمکاتبة والمشترکة ومنکوحة الغیر والمحرمة برضاع او مصاهرة فحکمها
کالاجنبیة مجتبی ویشکل بالمفضاة فانه لا یحل وطؤها وینظر الیها قهستانی قلت
وقد یجاب بانه اغلبی) (الی فرجها) بشهوة وغیرها والاولی ترکه لانه یورث النسیان ﴾
کشینك زوجه سیله کندویه وطیء حلال اولان جاریه سینك شهوتله وشهوتسز فرجنه دك
نظری جائز ومشروعدر لکن اولاسی ترکیدر نسیانی وضعف بصری مورث اولمغین
ایمدی امه نك حلالله تقییدیله مجوسیه ومکاتبه ومشترکه ومنکوحة الغیر ورضاع

ویا مصاهرت سببیله محرمه اولان مثلا موطوئه سینك اناسی ویا قزی اولمق کبی اولان
جاریه‌ز حکم مشروحدن خروج ایتمز که انلرك نظرده حکملری اجنبیه غیرك جاریه‌لری کبی
اولدی مضمون مشروحه بعض سؤال ایراد ایتمشلرکه دلیلکز جاری حکم مدعاسی
تخلفدرکه مفضاة اولان جاریه که قبلاه دبرو یانلرنده که حجابی منقطعه اولان جاریه‌نك
وطئ حلال دکلدر حالبوکه کندویه نظر جائزدر بوندن بعض جواب ویرمشلرکه
اشبو جاریه‌یه نظرك حلی حلالة الوطئ له تقیید اغلبیدر وجماعی قبل طرفندن اولدیغی
معلومی اولورسه وطیئنده حلال اولور ❋ (ومن محرمه) هی من لا یحل له نکاحها
ابدا نسب اوسبب ولو بزنی (الی الراس والوجه والصدر والساق والعضدان امن
شهوته) وشهوتها ایضا ذکره فی الهدایة فمن قصره علی الاول فقد قصر ابن کمال ❋
نسب وهرنقدر زنادندنی اولورسه‌ده سبب سببیله ابدا نکاحی حلال اولمیان
محرمه‌دن رجله باقمسی مشروع اولان عضوی باشی ویوزی وکوکسی وساقی
وبازوسیدر اکر کندونك ویانك شهوتندن امین اولورسه نسانك‌ده شهوتنده
امینتی هدایه‌ده ذکر ایلدی ایمدی مصنف کبی مجرد رجلك ذکرینه حصر ایدن
تصور ایتمش اولور ❋ (والا لا الی الظهر والبطن) خلافا للشافعی (والفخذ) واصله
قوله تعالی ۞ ولا یبدین زینتهن الا لبعولتهن ۞ الآیه وتلك المذکورات مواضع الزینة
بخلاف الظهر ونحوه ❋ محرمه‌نك محل مشروحلرینه نظرنده انسان شهوتندن امین
اولمزسه باقمسی مشروع اولمز اما محرمه‌نك ارقه‌سنه وقارننه واویلغنه نظر ایده‌من
ظهر ایله بطنده امام شافعی ایچوندر اختلاف اشبو مواضع مشروحه‌لره محرملرك
عدم نظرلرینك اصل ومبناری الله ذو الجلالك ولا یبدین زینتهن الا لبعولتهن قول
شریفیدر یعنی طائفهٔ نسا زینت محلی اولان مواضع مرسومه‌لری کشف واظهار
ایتمسونلر دیك ایمدی نظم مجیددن نفس زینتك عدم ابداسی مراد اولمدی زیرا
عین زینته مطلقا نظر مباحدر نهیدن مراد موضع زینتدر باش موضع تاجدر وجه
موضع کحل بیوون بوغاز موضع قلاده وکردانه در ظهرا مثالی عضولر ماذکر
عضوزك خلافنده‌در ❋ (وحکم امة غیره) ولو مدبرة او ام ولد (کذلك) فینظر الیها
کمحرمه ❋ هرنه قدر مدبره ویا ام ولد دخی اولورسه غیرك جاریه‌سنك حکمی دخی
بنه بویله‌درکه اجنبی اکا محرمی کبی نظر ایدر ❋ (وما حل نظره) مما مر من ذکر
اوانثی (حل لمسه) اذا امن الشهوة علی نفسه وعلیها لانه صلی الله تعالی علیه
وسلم کان یقبل رأس فاطمة رضی الله تعالی عنها وقال علیه الصلوة والسلام من
قبل رجل امه فکانما قبل عتبة الجنة وان لم یأمن ذلك اوشك فلا یحل له النظر
والمس کذا فی الحقایق لابن سلطان والمجتبی ❋ اردن وعورتدن ماذکر نظری حلال
اولان اعضالرینك لمسیده حلال مشروع اولور اکر کندونك نفسینك ویامس اولنان

عورتك شهوتندن امین اولورسه زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دختر
پاکیزه‌زی فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنهانك رأس مبارکلرین تقبیل بیورب بوندن
جنت رائحه‌سن استشمام ایده‌یورم بیوررلر ایدی وسفر خیراثرلرندن قدوم وتشریف
ایتدکلرنده ابتدا حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنهانك نزدینه نزول وکندولرینی
تقبیل ومعانقه‌لریله پرسرور وحبور ایدرلر ایدی ووالده‌سنك اباغنی پوس ایدن عتبهٔ
جنتی پوس ایتمش کبیدر بیورمشلر شهوتدن امنیتی اولمیوب ویاشکی اولورسه ایمدی
کندویه نظر ومس حلال اولمز ارکاب وانزاله محتاجه اولورسه اثوابنك اوزرندن
مسله ظهرندن ویا بطنندن اخذنده باس یوقدر لکن عدم شهوت شرطیله کندو
باشنه رکوب ونزوله مقتدر اولورسه بهمه حال اجتناب لازمدر ❋ (الا من اجنبیه)
فلا یحل مس وجهها وکفها وان امن الشهوة لانه اغلظ ولذا یثبت به حرمة المصاهرة
هذا فی الشابة واما العجوز التی لا تشتهی فلا بأس بمصافحتها ومس یدها اذا امن
الا اجنبیه‌یه نظر مع الکراهة هرنقدر جائز اولسه‌ده شهوتدن امنیت اولنسه‌ده دخی
وجهنی وکفنی مس مشروع دکلدر کورمزمیسنکه کندو ایله حرمت مصاهره ثابت
اولور مثلا برکمسنه برجاریه‌یی ویاعمه‌سنی ویاخاله‌سنی شهوتله مس ایلسه قزلری
کندویه حرام اولور لکن بوحدیثة السن کنج عورة حقنده‌در اما سنی کماله ایرشمش
ایسه یره‌مز اشتباه اولنمیان عجوزایله مصافحه‌ده ویدینی مسده شهوتدن امنیت
اولورسه بأس یوقدر ❋ ومتی جاز اولمس جاز سفره ❋ بها ویخلو اذا امن علیه
وعلیها والا لا) فچانکه بررجلك برعورتی مس جائز اولدی انکله سفری جائز اولور
وبرکیمسه‌نك برعورتله خلوتدن امنیتده اولور انکله خلوت ایدر یوقسه ایتمز ❋ وفی
الاشباه الخلوة بالاجنبیة حرام الا لملازمة مدیونة هربت ودخلت خربة اوکانت عجوزا
شوهاء او بحائل والخلوة بالمحرم مباحة الا الاخت رضاعا والصهرة الشابة ❋ اشباهده
مذکوردرکه اجنبیه عورتله خلوة حرامدر الا مدیونه اولوب قاچوب تنها برخرابه
محله دخول ایدرسه حق صاحبی کندویه ملازمت ایچون خلوة ایدر ویاخود عبوس
الوجه کریه المنظر قوجه قری اولوب ویاخود برخانه‌ده میانلرنده حائل وپرده اوله رق
اولورسه بنه خلوته رخصت اولور اناوهمشیره کبی محرمه‌یله خلوت مباحه‌در الا رضاعا
همشیره ومصاهرتله که زوجه‌سینك ذوی الارحاملرندن نورسیده حدیثة السن
اقربالریله خلوت مباحه دکلدر ❋ وفی الشرنبلالیة معزیا للجوهرة ولا یکلم الاجنبیة
الا عجوز اعطست اوسلمت فیشمتها ویرد السلام علیها والا لا انتهی ❋ شرنبلالیه‌ده
جوهره‌یه عزوایله مرسومدرکه رجل اجنبیة عورتله تکلم ایتملی الا محل مانده عجوز
اغسروب ویاسلام ویرسه اکا تشمیت ایدرکه یرحمك الله دیر وسلامنی رد ایدر کنج
عورت باره سلام ویرسه اخفاء کندو نفسنده رد ایدر) وبه بان ان لفظة لافی نقل

القهستانى ويكلمها بما لايحتاج اليه زائده قنيه) اشبو نقل مشروحدن مستبان
اولديكه قهستانينك عبارهسنده كه بما لايحتاج تركيبنده كه لا كلمهسى زائده در نقل
مرسومك مآلى رجل اجنبيه ايله تكلمنه حاجت مس ايتميان كلامله تكلم ايدر ديمك
شربنلا لىهنك كه بونك خلافنه در عدم احتياج صورتنده عدم تكلم لازمدر لكن
حديثده دلالت واردر اجنبيه ايله كندويه حاجت مس ايتميان كلامى تكلمده بأس
وقدر بو مالا يعنى يه خوض قبلندن دكلدر انجق منهى اولان تكلمنده اثم وكناه
اولان كلامدر قنيه بوكا ايما اولمق كرك ﴿(وله مس ذلك) اى ماحل نظره (اذا اراد
الشراء وان خاف شهوته) للضرورة وقيل لافى زماننا وبه جزم فى الاختيار ﴾ رجله
شراسنى مراد ايتديكى جاريهنك كندويه باقمسى جائز وحلال اولان محلنى مس
واردر زيرا مسله اولان معرفت نظر ايله اولان معرفتدن زيادهدر لين بشره كبى
شرامنه ميل اولنهجق شى انجق كندو ايله بليور ضرورت اولمغله هر نه قدر شهوت
خوفى اولورسهده مس مشروعدر بعضيلر فى زماننا مسه رخصت يوقدر ديديلر
اختيارده بو قولله جزم ايلدى ﴿(وامة بلغت حد الشهوة لاتعرض)على البيع (فى
ازار واحد (لسيتر مابين السرة والركبة لان ظهرها وبطنها ﴾ عورة حد شهوته
رسيده جاريه بيعه عرض اولندقده فقط دزيله كوبكينك مابيننى ستر ايدر ازار واحد
ايله عرض اولنماز قرنى وارقهسى عورت اولديغندن پس ارقهسنى وبطننى وركبهلرينى
ستر ايدرسه كفايت ايدر ﴿(و) ينظر (من الاجنبيه)ولو كافرة مجتبى (الى وجهها وكفيها
فقط)للضرورة قيل والقدم والذراع اذا اجرت نفسها للخبز تاتارخانية ﴾ اجنبيه عورة
هر نه قدر كافره دخى اولسه ضرورته مبنى يوزنه واللرينه نظر اولنور بعضيلر ايتمك يابوب
ويا ثواب ياىقامق ايچون نفسنى ايجار ايدن عورتك اياغنه وقولينه باقلور ديديلر ﴿(وعبدها
كالاجنبى معها) فينظر لوجهها وكفيها فقط نعم يدخل عليها بلا اذنها اجماعا ولايسافر معها
اجماعا خلاصة وعند الشافعى ومالك ينظر كمحرمه) برعورتك عبدى كندويه
نظرده سائر اجنبى كبيدر فقط يوزينه والنه نظر ايدر شو قدر روار كه اجماعا بلا اذن
سيدهسنك خانهسنه دخول ايدر وكندو ايله سفر ايدمز امام شافعى ومالك عندنده
محرمى مثلو نظر ايدر ﴿(فان خاف الشهوة) اوشك (امتنع نظره الى وجهها) فحل النظر
مقيد بعدم الشهوة والافحرام وهذا فى زمانهم واما فى زماننا فمنع من الشابة قهستانى
وغيره) پس بر كمسنهنك بر اجنبيه يه نظرنده شهوت خوفى وياشكى اولورسه انك
وجهنه نظردن امتناع ايتمك كرك ايمدى نظرك حلى عدم شهوتله مقيد اولمش
اولمغله شهوت اولديغى تقديرجه نظرى حرام اولور لكن بو سلف صالحين زمانلرينه
خاص اولماملى اما فى زماننا كنج عورتك وجهنه نظردن منع اولنمق لازمدر هر نه قدر
من غير شهوة اولورسه ده ﴿(الا) النظر والمس (لحاجة كقاض وشاهد يحكم ويشهد

عليها)لف ونشر مرتب لالتحمل الشهادة فى الاصح ﴾ الا برعورتك اوزرينه حكم
ايدن قاضى وشهادت ايدن شاهد كبى نظر ومسنه حاجت مس ايدرسه اكا رخصت
اولور كه شاهد اداى شهادت وقاضى يه حكم ايچون اجنبى يه نظر واجبدر قضاى
شهوت ايچون باقامملى وقول اصحده تحمل شهادت ايچون دكلدر وعبارهده لف نشر
مرتب واردر ﴿(وكذا مريد نكاحها)ولو عن شهوة بنية السنة لاقضاء الشهوة (وشرائها
ومداواتها ينظر) الطبيب (الى موضع مرضها بقدر الضرورة) اذا الضرورات
تتقدر بقدرها ﴾ ينه بويله برعورتك نكاحنى وياشراسنى ومداواتنى مراد ايدن كمسنه
ايچون نظر واردر هر نقدر شهوتله اولورسهده لكن سنتله عمل نيتيله اولوب قضاء شهوت
اولماملى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اصحاب كزيندن مغيرة بن شعبه رضى الله
تعالى عنه برعورتك نكاحنى مراد ايدوب كندولرينهدوكوراولدقده اكا نظر ايديكز
حسن معاشرت والفتكزه سبب اولور بيوردلر ومداواتها بدلنه وللمداواة ديسه مذكورهده
شامل اولمغله اولى اولور ايدى طبيب مريضه اولان عورتك مرضى محلنه ضرورت
مقدارى نظر ايدر ضرورت مقدار يله تقدير اولنديغندن (وكذا نظر قابلة وختان) ينه
بويله ابه قارى وسنت محلنى قطع ايدن محل معهودره ضرورت مقدارى نظر ايدر
﴿(وينبغى ان يعلم امرأة تداويها لان نظر الجنس الى الجنس اخف ﴾ برعورتك كندويه
باقمسى جائز اولميان برمحلندن هلاكندن خوف اولنور برچبان ويابر علت ظهور ايدرسه
طبيبه لايق بلكه واجب اولان اكا تداوى ايدر براهليتلى خاتونه دواسنى تعليم ايتمكدر
عورت جنسنك كندو جنسنه نظرى خلاف جنسك نظرنده اهوندر ﴿(وتنظر
المرأة المسلمة من المرأة كالرجل من الرجل)وقيل كالرجل لمحرمه والاول اصح سراج ﴾
مسلمه يه نظر ايدر رجلك رجله نظرى كبى ميانلرنده مجانست بولنوب وغالبا شهوت
منعدم اولوب ورجلك رجله اوقدر شهوتى اولمديغى كبى نسانكده نسايه شهوتى اوقدر
اولمز وبربرلرى ميانلرنده انكشافلريده ضرورياتدندر عند البعض رجلك كندو محرمينه
نظرى كبيدر لكن اصح اولان قول اولور ﴿(وكذا) تنظر المرأة (من الرجل) كنظر
الرجل للرجل (ان امنت شهوتها)فلو لم تأمن او خافت اوشكت حرم استحسانا كالرجل
هو الصحيح فى الفصلين تاتارخانية معزيا للمضمرات ﴾ عورتك شهوتندن امنيتى وقتنده
رجله نظرى رجلك رجله نظرى كبيدر كه جسدينك جملهسنه نظر ايدر الا كوبكيله
دزينك مابيننه باقمز اما شهوتندن عدم امنيتى وياخوفى وياشكى اولورسه رجل كبى
استحسانا كندو يه ده نظر حرام وغض بصر كوزل اولور فصلينكه رجل رجله مرأهنك
رجله نظرلرى حقنده انجق صحيح اولان قول بودر ﴿(والذمية كالرجل الاجنبى فى الاصح
فلا تنظر الى بدن المسلمة) مجتبى ﴾ قول اصحده ذميه رجل اجنبى كبى اولمغله مسلمهنك
بدنينه باقمهسنه جواز يوقدر مسلميه انلرك عندنده كشف عورت وكندولردن عدم احتراز

حلال مشروع دكلدر بلكه صالحه نك فاجره دن دخی احتجابی احری والیقدر
(وكل عضو لایجوز النظر الیه قبل الانفصال لایجوز بعده) ولو بعد الموت كشعر عانة
وشعر رأسها وعظم ذراع حرة میتة وساقها وقلامة ظفر رجلها دون یدها مجتبی
قاسقك وباشك قلی وفوت اولان كنی قزی عورتك قولنك و بجاغنك كمكی واباغنك
طرنقنك كسلمش كبی هر بر قبل الانفصال كندویه باقمسی جائز اولمیان عضوه
بعد الموت دخی اولسه انفصالدنصكره اكا نظر جائز اولماز الی نامحرم اولمامغین انك
طرنغنه نظر جائزدر (و فیه النظر الی ملاءة الاجنبیة بشهوة حرام) ملاءة میمك ضمیله
عجاله وزننده نساطائفه سنك بوروندكاری چاردر بزم دیارلریمزده چارشف دیرلر یعنی
بته مجتباده مرسومدر كه اجنبیه عورتك چارشفنه شهوتله باقمق حرامدر لكن زیلعینك
وهندیه نك عورتك اعضالری كندوده تبین ایتدیكی وصتلو بول اثوابی كندونك
درونده اولدیغی خیمه وجدار بیت كبیدر قوللری بو روندیكی چادره نظرك عدم
حرمتنی اقتضا ایدر وفی الاختیار ووصل الشعر بشعر الادمی حرام سواء كان شعرها
اوشعر غیرها لقوله صلی الله تعالی علیه وسلم لعن الله الواصلة والمستوصلة والواشمة
والمستوشمة والواشرة والمستوشرة والنامصة والمتنمصة النامصة التی تنتف الشعر من
الوجه والمتنمصة التی یفعل بها ذلك اختیارده مسطوردر كه عورتك كرك كندونك
وكرك كندونك غیرینك اولسون قیلنی اخر آدمینك قیلنه وصلی حرامدر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمك الله جلیل واصله كه صاچی صاچه یناشدیروب واولیوب
اورادیجی عورته وانی ایتدرن صاچنه ودوكون دوكوب ودوكدرن عورته ودیشلرینی
كسكین ایدن وایدیران عورته بوعربده عادت ایدی ویوزدن قیل الان والیویرلان
عورته لعنت ایتسون قول شریفلرینه بناء بوندن لاعلی التعیین كندوده بر وصف
قبیح بولنمغله برآدمه لعنك جوازینه ایما واردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك
لعن الله السارق قول شریفی كبی ولعندن مراد منازل ابراردن بعددر الله تعالی نك
رحمتندن بعد دكلدر زیرا او انجق كافره اولور قاشلرینی الدیروب رقیق ایتمك
وقزللق وحسن یوسف استعمالیده منهیدر ذوجینك اذنیله اولورسه رخصت واردر
(والخصی والمجبوب والمخنث فی النظر الی الاجنبیة كالفحل) وقیل لابأس بمجبوب
جف ماؤه لكن فی الكبری ان من جوزه فمن قلة التجربة والدیانه خصی كه الت تناسل
اولان خایه سی چقاریلان ومجبوبكه ذكری وخصه لری قطع اولنان ومخنثكه كندو
نفسینی لواطه یه تسلیم ایدن مؤنث سمعی قبیلندن اولان یادكارلر اجنبیه لره نظرلرنده
سائر تام الاعضار جل كبیدر بعض اعضانك نقصانیتیله حرامی حلال ایدمز قل
للمؤمنین یغضوا من ابصارهم نظم مجدی تحتنده داخل ذكور مؤمنین فرقه لرندندرلر
بعضیلر صولری قوریوب رجولیتدن منقطع اولمغله فتنه خوفی اولمیان كیمسه لرك

نظرلرنده بأس یوقدر دیمشلر ایسه ده فتوای كبراده انلره دخل ایتمشلر كه انی تجویز
تجربه ودیانتلرینك قلتنه محمولدر كندولرنده اشتاه و بعض مساحقه وانزال
مثللو شیلر منقول اولدیغندن هر برشیده رجال حكمنده اولمریله حكم
اولندی (وجاز عزله عن امته بغیر اذنها وعن عرسه به) ای باذن
حرة اومولی امة وقیل تجویز بدونه لفساد الزمان ذكره ابن سلطان
كشی یه كندو جاریه سندن بلا اذن حرهٔ منكوحه سندن
كندونك امهٔ منكوحه سندن مولاسنك اذنیله
منیسنی عزلكه طشره بوشاندرمق جائزدر
بعضلر فساد زمانه مبنی خیرسز ولد
خوفندن بلا اذن حره دن عزل
مشروعدر دیدیلر والله
تعالی اعلم واستغفر الله
العظیم
م م
م

عصر محاسن حصر حضرت تاجداریده اشبو بیك ایكیوز سكسان سكز سنهٔ هجریه سی
ربیع الاخرك اواخرنده ترجمهٔ طحطاوی نام مجلهٔ جمیله نك سكز جلدن
اشبو یدنجی جلدینك طبع وتمثیلی دخی بوكره قاضیعسكرزاده
عزتلو عزت بك بنده لرینك معرفتیله مكتب صنایع
مطبعه سنده رسیدهٔ حسن ختام اوله رق
دیكری دخی در دست طبع
اولنه جغی بلطفه
تعالی مصمم
قلنمشدر
مم
م

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI